

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק ט'

וְהוּא קִבְץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנוֹכַע
מִקּוֹר חֲכָמָה יְסֻדָּתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָגָה
וּדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

* * *

בְּנוֵי וּמִיֻּסָד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמֵרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
בְּנֵאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

ספר
אֲשֶׁר בַּנְחָל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פְּתַח דְבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחַל", נִדְפְּסוּ כְּכֹר בְּמָה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחִיִּים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חַיּוֹתָם וְהִתְמַדְּתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וַיְמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לּוֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֱלֹה נִדְפְּסוּ עַד עֵתָה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כְּרֹךְ מְעַרְבִים מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחַל", מִהַמְּכָתֵב הָרִאשׁוֹן שְׁנֹדֵפֵס עַד עֵתָה, דְּבַר הַמְּסַתֵּם בְּיֹתֵר מֵעֲשָׂרִים אֶלֶף מִכְּתָבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכָתָבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְּתָבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲר־כֵּן מִכְּתָב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וְכִמּוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכָתָבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִיפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מַכְתָּב וּמַכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׁמֹדֶבֶר עֲלֵיהֶם
בַּמַּכְתָּב.

וּלְאַחַר עֲמַל וַיִּגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מִדְּפִיסִים עֵתָה אֶת הַכָּרֶךְ
הַתְּשִׁיעִי, וּמִקְוִים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים
כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כָּרֶךְ אַחַר כָּרֶךְ, וּבִלְבָנוּ תִקְוָה, שְׂכַל מִי
שִׁיקְרָא בְּזֶה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מַכְתָּבִים אֵלוּ
הֵם אוֹצֵר כְּלֵי חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים
נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא
וּמְדֻרָשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלְוִיִּים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
אֱלֹקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלַבּוֹשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
אִפְלוּ הִירוּד וְהַנְּמֹךְ בְּיֹתֵר, יוֹכֵל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
הַשְׁגוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאִפְּן נִפְלָא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׂכָּל עֲלִיוֹן
לְשִׂכָּל תַּחְתּוֹן, מַעֲיָלָא לְעֵלּוּל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שְׂרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמַּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ לְהַחְזִיק מְעַמָּד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְּמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אָמַתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִ'כְּלִים נִפְלוּ לָנוּ
בִּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינֵי לֹא רִאֲתָהּ
אֱלֹקִים זִוְלַתִּיךְ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלִמָּה, אָמֵן וְאָמֵן !

הַמוֹצִיאֵם לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבוא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איה להתנהג — הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרפנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-כן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר כהוא זה — דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשא אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן

לאחרים — החפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת משגעונו ומשטיותיו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז), כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק בפשוטם ולהלבישם בכלים מפלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מפל שפן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, ובשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרחץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הכולל כל העולמות וכל הדרכות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם כמטחי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר יותר ויותר וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרכי התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים כחול הים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם

בתורה ובמצוות, ובנדאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה כשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שקבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), כי מי יכריח אותם ללמוד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמוד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכה נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר הוא חי על פני האדמה לעיין ולהביט בספרים הרבה מאוד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאוד, ולמה לא נלמד קל וחמר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הכל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאוד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאוד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארך ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שבלו ארך וטוב לעולמי עד ולנצח נצחים?! והלא כמה תחבולות עושים וכמה ספרים לאלפים ולרבבות מחברים בשביל עסקי העולם הזה, קל וחמר בן בנו של קל וחמר כמה אלפי אלפים ורב רבי רבבות רבבות וכו' ספרים עד אין קץ, אנו צריכים לחבר ולהדפיס בשביל התכלית האחרונה לעולם הבא, כי אנו צריכים להכין לעצמנו צידה לזכרנו הרחוקה מאוד מאוד, וכבר נלכדו רבים מאוד מאוד

בתאוות העולם הזה ובהבליו ובטעיותיו וכו', וכמה ספרים ותחבולות אין מספר אנו צריכים לחדש בכל יום, כדי למצא עצה ותחבולה להציל את נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו והתלויים בנו להציל כלם מני שחת, ולהחיותם על פני האדמה בחיים נצחיים, לקרבם אל התורה ואל העבודה, וגם כי העולם אומרים בשם הבעל-שם-טוב הקדוש, כי תורת ה' תמימה, כי לא נגעו בה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שפבר נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה והבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מכל שכן וכל שכן לבוא לחדריה ולירד לעמקה, על-כן כל הספרים הקדושים שחברו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-כן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקרבים חדשים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ו"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, באשר יראה הרוואה, רק נלקט מפל ספרי רבנו ו"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהינו שלוקחים סם

פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכף, וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכף, וכן שוקלים מפמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפכה, וזאת ההרפכה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפכה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, ובזה הכח החדש של ההרפכה דיקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקהו בענוה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — בשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות גערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחקרא חברי אית ליה, וחקרא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: בשגיגע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד

מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד
 אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה
 ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן ח).

על-פן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי
 הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנות
 כל בית ישראל, ותקנות כל הדורות ותקנות כל העולמות וכו',
 נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות
 דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל
 דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר
 לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתיו ונצחי, ויזכה להתגלות האור הגנוז,
 אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאולה
 שלמה, אמן פן יהי רצון!

ספר אֲשֶׁר בַּנְחַל חֵלֶק ט'

תתקנז.

בעזרת השם יהברך, יום חמישי לסדר תולדות ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו לאהובי, ידידי היקר
לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה ממני הנחל
הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אהובי, אחי היקר, ראה גם ראה מעלת הכסופין והרצונות,
אפלו כשאתה כוסף לחברו, נתעורר גם חברו כנגדו, כי בו באותו
רגע שחשבת לכתב לך, טלפנת אלי, על אחת כמה וכמה כשאתם
כוסף אליו יתברך, איך מעורר עליו רחמי שמים, כי באיתערותא
דלתתא אתער דלעילא, ומכל שכן כשזוכה להוציא מפיו הרצונות
והכסופים, שאז בורא עולמות חדשים ממש (עין לקוטי מוה"ר"ן, חלק
א, סימן לא), כי מהאותיות נארגים עולמות ברל"א שערים פנים
ואחור, פמובא בפרדס רמונים להרמ"ק באריכות. וכבר ידוע
שהאדם בונה לעצמו את הגן-עדן שלו, או להפך, חס ושלום —
הגיהנום שלו, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל
תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ממש, כי אפלו דומם, צומח,
חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך שנתלבש

בלבושים כָּאלוֹ, וְהִנֵּה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תְּכֵלִית, וּמִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכִיכּוֹל בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁל הָאָדָם, אִם "חֹשֶׁב" תְּמִיד רַק מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת אֵיךְ לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, "וּמְדַבֵּר" תְּמִיד רַק דְּבוּרֵי תוֹרָה וְתַפְלָה וְדְבוּרֵי אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית וְדְבוּרֵי יְרֵאת שָׁמַיִם, "וְעוֹשֶׂה" תְּמִיד מְצוֹת בְּפִעַל מִמֶּשׁ, כְּמוֹ: צִיצִית, תְּפִלִּין, צְדָקָה וְכוּ' וְכוּ', הֲרִי מִמְּשִׁיךְ אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אֲצֵלוֹ, וְהוּא הַגֵּן-עֲדָן שְׁלוֹ מִמֶּשׁ, וְנִתְקַיֵּם: "עוֹלָמְךָ תֵּרָאֶה בְּחַיִּיךָ". וְכִמוֹ שֶׁהוּא פֶה לְמִטָּה, בֵּן יִהְיֶה שֶׁם לְמַעַלָּה בְּתוֹסֶפֶת אוֹר וְחַיּוֹת וּמַחִין, הַכֹּל כְּפִי יִגִּיעַתוֹ וְטִרְחַתוֹ בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אֲבָל לְהַפּוֹךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּקִלְקוּל "מַחְשָׁבוֹת" בְּהִרְהוּרִים רְעִים וּמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת "וְדְבוּרִים" פְּגוּמִים, כְּמוֹ: לְשׁוֹן-הֶרֶע וְכוּ', "וְלַעֲשׂוֹת" דְּבָרִים מְגֻנִים בְּחַטָּאִים וְעוֹנוֹת, כְּמוֹ-כֵן מְסַלֵּק אֶת הַשְּׂכִינָה מִמֶּנּוּ. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה ג'): בְּתַחֲלָה קָדָם שִׁחְטָאוֹ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה שְׂכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּיּוֹן שִׁחְטָאוֹ, נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מֵהֶם. וְזֶהוּ עַקֵּר הַגִּיּוֹנוֹם שְׁטוּעֵם פֶּה, וּמְכַל שִׁפְן שָׁם; עַל-כֵּן עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ ה': "אֲנִי אֵב הִרְחַמְנוּ, רַחֵם עָלַי, וְזַכֵּנִי לְחֹשֶׁב עַל תְּכֵלִיתִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּלְבַל אֲטַעֶה אֶת עֲצָמִי, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק אֲזַכֹּר אֲשֶׁר יָבוֹא הַיּוֹם וְהַשְּׁעָה וְהַרְגַע שֶׁאֲצַטְרֵךְ לְהַפְשִׁיט אֶת נִשְׁמָתִי מִגּוֹפִי, הַגּוֹף לְקַבּוּרוֹת יוֹבֵל, וְהַנְּשָׁמָה תַעֲלֶה מַעַלָּה מַעַלָּה אֶל עַל, וְאִם הַכִּנְתִּי תוֹרָה וְתַפְלָה וּמְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲזִי יֵשׁ מְקוֹם לְנִשְׁמָתִי לְהִכְנִס שָׁם, כִּי עַל-יָדַי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל תוֹרָה וְתַפְלָה וְכָל עֲשִׂיָה וְקִיּוּם מִצְוָה וְכָל מַחְשָׁבָה טוֹבָה, נִבְנִים בְּתֵים וְהִיכְלוֹת וְאַרְמוֹנוֹת שֶׁתִּשְׁכּוֹן הַנְּשָׁמָה שָׁם, וְתִתְעַנֵּג בְּנַעֲם זִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְּאִירָה מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹךְ — אִם אֵין מְכִינִים בְּתֵים וְהִיכְלוֹת וְאַרְמוֹנוֹת, אֲזִי הַנְּשָׁמָה סוֹכְבַת בְּכַף הַקָּלַע, וְאֵין לָהּ מְקוֹם לְהִכְנִס שָׁם. וְגַדְל הִרְחַמְנוּת שִׁישׁ לְנִשְׁמָה אֶתָּה לְבַד יוֹדַע. אֲנִי אָבִי, אֵב הִרְחַמְנוּ, זַכֵּנִי לְזָכוֹר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵהַ שְׂגָלָה לְנוּ רֵאשׁ צְדִיקֶיךָ, שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מִנְחִין כְּפִי בְּנֵי-אָדָם בַּחוּץ, וְהֵם צוֹעְקִים בְּקוֹל מֵר: תָּנוּ לְנוּ מֵהַ לְאָכֵל וְלִשְׁתּוֹת וְלִהְתַּפְּסוֹת, כִּי רַעֲבִים וְצָמְאִים וְעֲרַמִּים אֲנַחְנוּ, זַכֵּנִי לְשִׁמְעַ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶת הַקּוֹלוֹת הָאֵלוֹ,

בְּאִפְּן שְׁלֵבֵל אֶלְכֵד גַּם כֵּן בְּרִשְׁתִּי הַזֶּה, זַכְּנִי לְאֹכֵל בְּכָל יוֹם כַּמָּה
 פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְלִשְׁתוֹת כַּמָּה מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים וְלְהַתְלַבֵּשׁ בְּמַצּוֹת,
 וְהַפֵּל בְּתַמְיִמוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. זַכְּנִי לְהִרְבוֹת בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד
 תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרֵינִי כְּסִדְרָן, וְאַזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְזַכְּנִי לְקַיֵּם אֶת כָּל מְצֻוֹתֶיךָ הַקְּדוּשׁוֹת בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת
 כָּלֵל, וְזַכְּנִי לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינִי לְבִינֶךָ, וְלִסְפֹּר לְךָ אֶת כָּל
 לְבָבִי וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַי — הֵן בְּרוּחֹנִי וְהֵן בְּגִשְׁמִי. חוּס וְחַמֵּל
 עָלַי, שְׂאֲזַכֶּה לְהִטּוֹת הַיָּטִב הַיָּטִב אֲזַנִּי אֶל קוֹל רֵאשׁ הַצְּדִיקִים, שְׂגִלָּה
 לִי אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאַפְלוּ שְׁעִשִׁיתִי כְּכֹר מַה
 שְׁעִשִׁיתִי יָמִים וְשָׁנִים, הַשָּׁבִם וְהַעֲרַב, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אֲנִי יְכוּל
 לְשַׁכַּח הַכֵּל, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה מְרַגֵּעַ זֶה, וְלְהַתְחִיל לְהַפְגִּס אֶל
 תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְלִקְנוֹת לְעַצְמִי תּוֹרָה וְתַפְלָה וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים
 טוֹבִים. אָנָּה אָבִי, אָב הַרְחֵמֵן, רַחֵם עָלַי לְבַל אֲבַלְבֵּל אֶת עַצְמִי
 מֵאַחֵרִים כָּלֵל, וְאַזְכֶּה לִידַע שְׂיִכּוּלִים לְהִיּוֹת טוֹבִים מִמֶּנִּי אֶלְפִי
 וְרַבּוֹת פְּעָמִים, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן תַּחֲזֹק אֶת מַחִי וְדַעַתִּי, שְׁלֵבֵל תְּהִיָּה
 לִי שׁוֹם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת מְזֵה, רַק אֲדַרְבֶּה, אֲזַכֶּה לְהוֹסִיף תּוֹרָה וְתַפְלָה
 וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה, עַד שְׂאֲזַכֶּה
 לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ בְּחֻלְקִי, וְתְהִיָּה יְקָרָה בְּעֵינַי כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה
 שְׂאֲזַכֶּה לְחַטֵּף מִקְּדוּשַׁת יְהוּדִיתִי, וְכַל-כֵּן תַּתְּפֹּשֵׁט בִּי הַשְּׂמֵחָה, עַד
 שְׂאֲזַכֶּה לְרַקֵּד וְלִקְפֹּץ מְרַב שְׂמֵחָה, שְׂאֲזַכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת נֵעַם עֲרֻבוֹת
 תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה שְׁבֵה הַסְּתַפְלָת בְּכִרְיָאת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאַזְכֶּה
 שְׂתַתְּפֹשֵׁט בִּי הַשְּׂמֵחָה בְּכָל קוֹמַתִי מֵרֵאשִׁי וְעַד רַגְלִי, עַד שְׂאֲרַקֵּד
 כַּמָּה שְׁעוֹת, וְכַל-כֵּן תַּתְּגַדֵּל בִּי הַשְּׂמֵחָה, עַד שְׁלֵא אֶרְאֶה וְלֹא אֶשְׁמַע
 מַה שְּׁנַעֲשֶׂה אֶצֶל אַחֵרִים כָּלֵל, וְאַף שְׂאוּמְרִים לִי שְׁעַבּוּדְתִּי וּמְדַרְגָּתִי
 נִגְדַע עֲבוּדוֹת וּמְדַרְגוֹת חֲבֵרִים — הֵן כֹּלֵא מִמֶּשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
 אֶשָּׂה אֲזַן לְכָל זֶה, וְאַזְכֶּה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְלִשְׁרֵי וְלִזְמֹר
 לִי נְגוּנִים שֶׁל שְׂמֵחָה וְחֻדוּהָ, וּמְרַב שְׂמֵחָה יָאִיר עָלַי אוֹרְךָ הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׂתַתְּבַרֵּר אֲמוּנָתִי מְאֹד מְאֹד, וְאַזְכֶּה לְחֻזוֹת בְּנֵעַם זִיו
 אוֹרְךָ הַמְּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב: (יחזקאל מג, ב): "וְהָאָרֶץ
 הָאֵינָה מְכַבְּדוֹ" וְגו', עַד שְׂאֲזַכֶּה לְדוֹן אֶת הַכֵּל לְכַף זְכוּת, וְלֹא

אֲרָצָה לְתַקֵּן שׁוֹם בְּרִיָּה כִּי אִם אֶת עַצְמִי. אָנָּה, אָבִי שְׁבַשְׁמִים, חָמַל
עָלַי וְזַפְנִי לְהַגִּיעַ אֶל כָּל זֶה מֵה שְׁבַקְשָׁתִי מִלְפָּנֶיךָ, אָמֵן כֵּן יִהְיֶה
רְצוֹן.

וְהִנֵּה אִיךָ שְׂאֲנִי אוֹחֵז בְּאִמְצַע הַפְּתִיבָה אֵלֶיךָ, טֹלְפֵן אֵלֵי הַבְּחֹר
... גֵּרוֹ יְאִיר, וּמִסְפָּר לִי אִיךָ שְׁרוּאָה שְׁדַבְּרִי רַבְּנוּ ז"ל הֵם אָמַת וַיִּצְיִב
וְנִכּוֹן וְקִיָּם וַיֵּשֶׁר וְכוּ', וְאִיךָ שְׁכָבָר יוֹדֵעַ מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ זֶה שָׁנָה,
אָבֵל עֲכָשׁוּ קָבֵל עַל עַצְמוֹ לְלַמֵּד פְּסֻדָּתוֹ, וְזָכָה לַעֲשׂוֹת עֲכָשׁוּ סִיּוּם
עַל מִסְכַּת בְּרָכוֹת, וְכֵן אוֹחֵז בְּמִשְׁנֵיּוֹת סֵדֶר מוֹעֵד, וּבִשְׁלַחַן עֲרוּף
הַלְכוֹת תְּפִלִּין, וּמִמָּשׁ מְאִיר לוֹ אוֹר הַתּוֹרָה, וְזֶה נוֹתֵן לוֹ כָּל מִינֵי
חֲזוּק לְהִתְחַזֵּק עַל עֲמָדוֹ, וּבוֹרַח מִפְּעַם לְפַעַם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּשִׂיחָה
זוֹ תְּפִלָּה, וְכַשְׁנוֹפֵל מִזֶּה, אִזּוֹ בּוֹרַח אֶל הַשְּׁעוּרִים הַקְּבוּעִים, וְאִתְּרֵךְ
עוֹד פְּעַם לְתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת, וְכֵן בְּכָל פַּעַם. וְעַצֵּם מְתִיקוֹת
הַדְּבוּרִים שְׁדַבֵּר עִמִּי — אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר, אִיךָ שְׁמַתְחַדֵּשׁ
וְטוֹעֵם טַעַם גִּנְיָעֵדֶן מִמָּשׁ, וּמִתְאֻנֵּן לְמָה לֹא זָכָה לְהִתְקַרֵּב לְפָנֶי
כְּמָה שְׁנַיִם, וְאִזּוֹ כְּבָר הָיָה מְסִיִּים כָּל הַשָּׁמַיִם וְאִרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחַן
עֲרוּף וְכוּ' וְכוּ'.

אֶהוּבִי, אֶחֱי הַיְקָר! אֶת כָּל זֹאת נִסִּיתָ כְּבָר, תְּהִלָּה לְאֵל, אִיךָ
עֲכָשׁוּ אֶתָּה צָרִיךְ לְכָל זֶה הִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, לְהִתְחַלֵּל עוֹד פְּעַם. זָכֹר,
זָכֹר מְאֻמָּר ז"ל (שְׁבַת קִנְיָה): יִנְקוּתָא כְּלִילָא דְדוֹרְדָא, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(סְפָר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): הָעֲבוֹדוֹת שְׂאֵדָם עוֹבְדֵי אֶת ה'
בְּבַחְרוּתוֹ, כָּל יוֹם עָרְכוּ יָקָר מִשְׁנַיִם רַבּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה לְעַת זְקֻנָתוֹ;
וְעוֹד מְעַט תּוֹזָכָה לְהִיּוֹת אָדָם הַשְּׁלֵם וְכוּ', וַיִּתְחַלְלוּ לְעַבֵּר עָלֶיךָ
טְרִדוֹת מְטְרִדוֹת שׁוֹנוֹת מְזוּגָתָךְ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, מִבְּנֵיךָ וְכוּ'
וְכַדוּמָה, אִזּוֹ כְּבָר תִּתְחַרֵּט מְאֹד מְאֹד עַל יְמֵי נְעוּרֶיךָ, שְׁלֹא חִטְפָּתָ
עוֹד מִסְכַּת אוֹ עוֹד סֵדֶר בְּשְׁלַחַן עֲרוּף וְשַׁעוֹת שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוֹת.

וְאָמַר לִי ר' לִוִי יִצְחָק, אִם לֹא מִתְחַלִּילִים בְּיַמֵּי הַנְּעוּרִים אֵיזוֹ וּוִי
הָאֵט מְעַן שׁוֹיֵן דְּעַם מַח אוֹן דְּעַם גִּידוּלְד צוֹ דְּעַם אֵין דִּי מִיטְעֵלַע

יאהרן מְכַל שְׁכַן אוֹיְף דְּעַר עֲלֻטְעֵר^א, וְאָמַר שְׁרָאָה בְּעֵינָיו אוֹתָם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר לֹא הִטְעוּ אֶת עֲצָמָן וְהִתְנַהֲגוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְלֹא רָצוּ אֵיבָעֵר מֵאֲכֵן יַעֲנֵעַם נָאֵר זִיף^ב, וְלָמְדוּ בְּהֲצַנֵּעַ: ש"ס וְשִׁלְחַן עֲרוּף וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוּשׁ, וְעִסְקוּ הַרְבֵּה מְאֹד בְּהַתְּבוּדוֹת וַחֲצוֹת, הֵם הַצְּלִיחוּ עַד הַסּוּף. וְאוֹתָם שְׁנַעֲשׂוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, וְהִתְעַרְבוּ בְּכָל עֵסֶק וְרִיב, הֵם לֹא זָכוּ לְהַתְחַזֵּק וּלְהִשָּׁאֵר עַל עַמָּדָם, זִיף גִּישָׁט גִּיקָאֲנֵט דְּעַרְהָאֲלֻטָּן זִיף^ג, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן.

אֲנִי מִפִּיר פֹּה אֲבָרְךָ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִישׁ תָּמִים בְּתַכְלִית הַתְּמִימוֹת, עַד שְׁמֵי שְׁמִסְתַּפֵּל עָלָיו, גְּדָמָה לוֹ שֶׁהוּא תָם גְּמוּר (שְׁאִין לוֹ שִׁכְל, חֵס וְשְׁלוֹם), וּבְבֵית־הַמְּדַרְשׁ הוּא יוֹשֵׁב לוֹ בְּקֶרֶן זְוִית, עַד שְׁלֹא נָפַר לְגַמְרֵי שֶׁהוּא שָׁם, מְכַל שְׁכַן שְׁמַעוּלָם לֹא הִתְעַרַב בְּשׁוּם עֵסֶק שְׁבַעוּלָם, וְאִין מִי שִׁיסְתַּפֵּל עָלָיו כָּלֵל. וְתַדַּע שֶׁהָאֲבָרְךָ הַזֶּה הוּא מִתְּמִיד עֲצוּם בְּגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוּשׁ וְשִׁלְחַן עֲרוּף וְסַפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְאִף שֶׁהוּא בַּעַל עֵסֶק וְעוֹבֵד בְּמִשְׁרָד כָּל הַיּוֹם, אִף־עַל־פִּי־כֵן בְּבִקְרָ וּבְלִילָה וְכֵן בְּדַרְךָ עוֹסֵק בְּהַתְּמָדָה רַבָּה, בְּשַׁעוּרֵין כְּסֻדְרָן כְּרָצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל, וְהוּא מִתְּבוּדָד גְּדוֹל, וּמִמָּשׁ בְּכָל פַּעַם שְׁאֲנִי רוֹאָה אוֹתוֹ וּמִסְתַּפֵּל עָלָיו, אֲנִי מְרַגֵּשׁ אֶת הַמְּתִיקוֹת וְהַרִיחַ הַטּוֹב מִמֶּנּוּ, פְּשׁוּט צוֹ מְקַנָּא זִיין^ד, וְאִישׁ כְּזֶה נוֹחַל שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אִין מִי שִׁיּוֹדַע מִמֶּנּוּ, עַל־כֵּן אִין חוֹקְרִים אֲחֻרָיו, כִּי (מִשְׁלֵי כה, ב): "כְּבוֹד אֱלֹקִים הִסְתַּר דְּבָר" (עֵין לְקוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'), וְכֵן יֵשׁ לוֹ מִשְׁרָה שֶׁל פְּרַנְסָה שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל (עֵין חֵי־מוֹהֲר"ן, סִימָן נו), כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַמַּחֲלָקֶת בְּבֵית מִתְחִילָה בְּשַׁעָה שְׁאִין פְּרַנְסָה, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ חו"ל (בְּבֹא מְצִיעָא נט): אִין מְרִיבָה מְצוּיָה בְּתוֹף בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֱלֹא עַל עִסְקֵי תְּבוּאָה, אָמַר רַב פֶּפְא הֵינּוּ דְאִמְרֵי אִינְשֵׁי

(א) אִיף כְּבֵר יִהְיֶה מִחַ וְסִבְלָנוֹת לָזֶה בִּימֵי הָאֲמִצָּע (גִּיל הַצְּמִידָה), וּמִכָּל שְׁכַן בִּימֵי הַזְּקָנָה.
 (ב) וְלֹא רָצוּ לְחַקוֹת אֶת הַשְּׁנִי, רַק אֶת עֲצָמוֹ.
 (ג) לֹא יָכְלוּ לְהַחֲזִיק מִצְמֵר בְּעֲצָמָם.
 (ד) פְּשׁוּט לְקַנָּא בּוֹ.

כַּמְשָׁלִם שְׁעָרֵי מַכְרָא נְקִישׁ וְאַתָּא תִּיגְרָא בְּבֵיתָא וְכוּ'. עוֹד שָׁם:
אָמַר ר' חֵלְפוֹ: לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכַבוֹד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרַכָּה
מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשָׂבִיל אִשְׁתּוֹ, וְהִינּוּ דְאָמַר רַבָּא
לְבָנֵי מַחֲזוּא: אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכּוּ כִּי הֵיכָא דְתַתְּעִתְרוּ, עֵינֵי שָׁם. (ועֵין
שיחות-הַר"ן, סימנים: רסג, רסד); אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְהַטּוֹת אָזְנוֹ וּלְצִיֵּת לְרַבְּנּוּ
ז"ל, וְלֹא לְהַתְּנַהֵג בְּדַרְכֵיכֵם מְשֻׁנוֹת שְׂאִין לְהֵן שׁוּם מְקוֹר בְּסַפְרֵי רַבְּנּוּ
ז"ל, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח וְנִצְחִים.

הַעֲקָר צְרִיף תְּמִיד לְחֻשָׁב עַל תְּכֻלִּיתוֹ הַנְּצָחִית, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה
לְהִיּוֹת יָרֵא הַשָּׁם אֲמִתִּי, אִזּוּ כְּשֶׁמְקַדְיָמִים הִירָאָה מִמִּילָא, בְּאָה
אֲחֵר-כֶּף הָאֲהָבָה (עֵין לְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן ה' בְּסוּפּוֹ); וְאָמַר רַבְּנּוּ
ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת יְרָאָה, סִמֵּן לד): מִי שְׂאִינוּ נוֹתֵן אֶל לְבוֹ יוֹם
הַמֵּיתָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ יְרָאָה. אֲחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַתְּפִלָּל פְּעַם
שְׁחָרִית, וְהִגִּיעַ אֶל הַמְּזֻמּוֹר: "בֵּיוֹם הַהוּא אֲבָדוּ עֲשֻׁתוֹנוֹתֵינוּ" וְכוּ'
וְכוּ', וּכְשִׁסִּים אֶת הַתְּפִלָּה, נִגַּשׁ אֵלָיו אִישׁ אֶחָד, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: "וְאוּס
הָאֵט אִיר זִיף אִפּ גִּישְׁטֵעֶלְט בֵּי בֵּיוֹם הַהוּא?" וְאָמַר, שְׁעֵלָה לוֹ אִזּוּ
בְּמַחְשְׁבָתוֹ, "בֵּיוֹם הַהוּא" — שְׂיִגִיעַ "הַיּוֹם הַהוּא" שְׂאֲצֻטְרֵךְ לְעֻזָּב
אֶת זֶה הָעוֹלָם, אִזּוּ כְּכֹר יֵאָבְדוּ עֲשֻׁתוֹנוֹתֵי — הִינּוּ מַחְשְׁבוֹתֵי
וְהַדְּמִיוֹנוֹת שְׁלִי, שְׂאֲנִי מַחְשָׁב בְּכָל יוֹם דְּמִיוֹנוֹת אוֹן מֵאִף גֵּאֲנָצֵעַ
פְּלֵעֲנֵעַר וְאוּס עֵס וְועֵט זֵיין וְאוּס אִיף וְועֵל טְהוּן", כִּי אִזּוּ אֲרָאָה
אֲשֶׁר הַכָּל הֶבֶל הֶבְלִים, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן; וּכְכֹר אָמְרוּ חַז"ל בְּמַדְרָשׁ
(קִהְלֵת רַבָּה ו, יב), כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים, רַבִּי הוֹנָא בְּשֵׁם
רַבִּי אַחָא, דְּוֹד אָמַר דְּבָר דְּאָחַד וְלֹא פִרְשׁוּ, וּפִרְשׁוּ שְׁלֵמָה בְּנוּ, וּשְׁלֵמָה
אָמַר דְּבָר דְּאָחַד וְלֹא פִרְשׁוּ, וּפִרְשׁוּ דְּוֹד אָבִיו, שְׁלֵמָה אָמַר: 'כִּי מִי
יוֹדֵעַ מַה טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים, וְיֵעֲשֶׂם כְּצֵל', כִּי־צַד? אִם תֵּאמַר לְצֵלוֹ

(ה) זֶהוּ מַה שְׂרַגְגִילִים הָאֲנָשִׁים לוֹמַר: כְּשֶׁנִּשְׁלָמוֹת הַשְּׁעוּרִים מֵהַכֹּר, נוֹקֶשֶׁת וּמִגִּיעָה
הַמַּחְלָקֵת בְּבֵית.

(ו) זֶה שְׂאָמַר רַבָּא לְבָנֵי הָעִיר: תְּכַבְּדוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּכִי שְׁתַּחֲעֲשׂוּ.

(ז) מִדּוּעַ נִעְצַרְתֶּם בְּקֻטֵּעַ שֶׁל 'בֵּיוֹם הַהוּא'?

(ח) וְעוֹשֶׂה תְּכֻנִּיּוֹת שְׁלָמוֹת מַה שְׂיִהְיֶה, וּמַה שְׂאֲעֲשֶׂה.

שֶׁל כֶּתֶל, יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, אִם לְצִלוֹ שֶׁל דֶּקֶל, יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, בָּא דָּוִד
 אָבִיו וּפִרְשׁוּ (תְּהִלִּים קמ"ד, ד): "יָמִיו כָּצַל עֹבֵר", דָּוִד אָמַר דְּבַר אֶחָד
 וְלֹא פִרְשׁוּ, וּפִרְשׁוּ שְׁלֹמֹה בְּנֹו, דָּוִד אָמַר (שם): 'אָדָם לֵהֲבֵל דְּמָה',
 לְאִיזָה הֶבֶל? אִם לֵהֲבֵל שֶׁל תְּנוּרָה, יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, אִם לֵהֲבֵל שֶׁל פִּירָה,
 יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, בָּא שְׁלֹמֹה וּפִרְשׁוּ הֶבֶל הֶבְלִים. דְּבַר אַחֵר: כִּי מִי יוֹדֵעַ
 מָה טוֹב לְאָדָם בַּחַיִּים, אָמַר ר' פִּנְחָס, הוֹאִיל וְהֶבֶל הֵם יָמָיו שֶׁל
 אָדָם, וּמִסְפָּר הֵם וְכִצֵּל הֵם, מָה הִנָּאָה יֵשׁ לוֹ בַּחַיִּים? אֵלָּא יִתְעַסְקוּ
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה שֶׁפֶלֶן חַיִּים, 'אֲשֶׁר מִי יַגִּיד לְאָדָם' וְגו', אָמַר שְׁלֹמֹה,
 אֲנִי אֲגִיד לָךְ מָה טוֹב מִפֶּלֶן: טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן טוֹב. אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר,
 הַמְדַרְשׁ הַזֶּה פּוֹתַח אֶת הַגִּידִין — אֲשֶׁרֵי הַנוֹטָה אֲזַן לָזֶה. וְאִיךָ
 מִקְבָּלִים שֵׁם טוֹב? עֵינַי בַּמְדַרְשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ת, ג): אָמַר רַבִּי בְּנִימִין
 בַּר לִוִי, אִם יוֹשֵׁב אָדָם בְּזוּיִת וְעוֹסֵק בַּתוֹרָה, אֲנִי מֵרְאֶהוּ לְבָרִיִּית
 וְכו', עֵינַי שָׁם; וְעֵינַי בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת (מַעֲשֵׂה א'), שֶׁהַשְּׁנֵי לְמִלָּךְ הָאֵט
 זִיךְ אֲנוּעַק גִּילִיגֵט אֲזַן אֵינִי וְוִינְקֵעֶלֶע וְכו', הָאֵט זִיךְ דִּי בַת מְלָךְ
 אוֹיֵךְ גִּישְׁטֵעֶלְט, אֲזַן אִיזוּ גַעְקוּמֵעֵן צוֹ אִיְהִים אֲזַן הָאֵט אִיְהִים אֲזַן
 גַּעְרִירֵט וְכו', עֵינַי שָׁם; הִינֵנו כְּשֶׁאֶחָד מְצַנִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ בְּקֶרֶן זְוִיִּית,
 זוֹכֶה שֶׁהַשְּׂכִינָה מִתְגַּלִּית אֵלָיו, וְהִבֵּן הֵיטֵב לְמַעֲשֵׂה.

רָאָה גַם רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי, לְעִשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְאֵל תִּפְלֵ
 בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבַר, וְאֵף שֶׁקֶשָׁה לִי מְאֹד מְאֹד לְכַתֵּב לָךְ כָּל זֹאת,
 הֵן מִרְבּוּי טְרָדוֹתַי בְּעוֹנוֹתַיִנִי הַרְבִּים, וְהֵן שֶׁהַהֲכָרַח לְהַשִּׁיב
 לְבַחֲוֵרִים אֲמַלְלִים, שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מָה שְׁעוֹבֵר וְכו', וּפְשׁוּט אֵין
 לִי הַזְּמַן לָזֶה, כִּי אֲנִי בְּעַצְמִי צָרִיךְ לָשׁוּב וּלְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת, וּמִתִּי
 אֶעֱשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי הַנִּצְחִי, לְחֹשֵׁב עַל אַחֲרִיתִי, וּמִי יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד
 יוֹם?! אֵף הֵיזוֹת שֶׁנִּפְשֵׁי קְשׁוּרָה בְּנִפְשָׁךְ מֵהַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, וְכִבֵּר עָבְרוּ
 בְּמָה שָׁנִים, וְאִיזָה צֶעַר וּמְרִירוֹת, בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, עֲגַמַת נִפְשׁ
 וּבִטּוֹל זְמַן הָיוּ לִי עַד שֶׁזְּכִיתִי לְרֹאוֹת בְּךָ וְכו', בְּמָה וּכְמָה פְּעָמִים
 הִחֲלַטְתָּ בְּדַעְתָּךְ לְעֹזֵב הַכֵּל, וְלִבְרַח, חַס וְשְׁלוֹם, מִרְבִּנוֹ ז"ל, וְעַכְשָׁו

(ט) הַשְּׁנֵי לְמִלָּךְ נִשְׁכַּב בַּפְּנֵה וְכו', וְהִבַּח מְלָךְ נְעֻמָּה וְהַגִּיעָה אֵלָיו וְנִגְעָה בּוֹ וְכו'.

שֶׁכָּבַר עָבַר עָלֶיךָ מֵהַ שְׁעָבֵר, וְזָכִיתָ לְדַלֵּג עַל הַכַּל, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, קָנִיתָ לָךְ שֵׁם טוֹב בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁל בַּחוּר מִתְמִיד, עֲתָה תִּבְלָבֵל אֶת עֲצָמְךָ בְּשִׁטּוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת, וְתִהְיֶה לָךְ חֲלִישוֹת הַדַּעַת, שֶׁבַחוּר זֶה אָמַר שְׁעֵשֶׂה וְקָרַב יוֹתֵר מִמֶּךָ וְכוּ', כִּי אֲשֶׁר סִפְרָתָ לִי וְכוּ', כִּלְפֵי מִהְבְּלֵי הַבָּלִים אֱלוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מַח), שֵׁשׁ אֶחָד שֶׁהוּא אֵצֶל הַפֶּתַח שֶׁל הַקִּדְשָׁה, וְהוּא חוֹזֵר לְאַחוֹרָיו, כִּי דִיָּקָא כְּשֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לָבוֹא לְגַמֵּר הַשְּׁלֵמוֹת, אִזְ דִּיָּקָא מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עֲצָמוֹ הַבַּעַל־דְּבָר עָלָיו מֵאֵד מֵאֵד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

כְּמוֹ־כֵן הַדְּבָר עִמָּךְ מִמֶּשׁ, יְדִידֵי הַיָּקָר, עֹזֵב הַכַּל, וּבָרַח לָךְ אֱלֹו יִתְבָּרַךְ כִּי אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ בְּיָמִים וּבְשָׁנִים הַקּוֹדְמוֹת, וְטִיֵּל בְּתוֹךְ הַיַּעַר, וְתִתְבַּדֵּד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה, וְכֵן תִּתְמִיד בְּתוֹרָה — שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, כִּי רַק זֶה יִשְׁאָר לָךְ, וּכְשֶׁמִּתְיַגַּע מִחֶדֶד, תִּרְאֶה לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁינִי דְאֹרִיָּתָא עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא תְּקוּן גְּדוֹל לְהַרְהוּרִים רַעִים, כִּי אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ו"ל (עֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה). וְאִם אֵינִי אֶתָּה בֵּר הַכִּי לְזֶה, עַל־כָּל־פְּנִיִם תִּרְאֶה לְחַבֵּר לְעֲצָמְךָ תְּפִלוֹת כִּי אֲשֶׁר עָשׂוּ אַנְשֵׁי הַבַּעַל תְּפִלָּה (עֵינֵי בְּסִפְרוֹי־מַעֲשִׂיֹוֹת, מַעֲשֶׂה יב), שֶׁהֵיוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חַבּוּרִים שְׁלָמִים שֶׁל תְּפִלוֹת, וְגַם רַבֵּנוּ ו"ל אָמַר שֶׁרְאוּי וְנִכּוֹן לְכַתֵּב לְעֲצָמוֹ תְּפִלוֹת, וְכֵן עָשֶׂה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁרְשֵׁם לְעֲצָמוֹ תְּפִלוֹת (עֵינֵי בְּשִׁבְחֵי־הַר"ן), וְאֵל דְּבָר זֶה אֵינִי צָרִיכִים מִחַ מִיָּחָד (עֵינֵי בְּהַקְדָּמַת הַלְקוּטֵי־תְּפִלוֹת), וּבְזֶה תִּתֵּן גִּיחָא לְמַחֶדֶד, וְגַם שִׁיְהִיוּ לָךְ תְּפִלוֹת מְסֻדְרוֹת, וּבְכַפָּרֵט כְּשֶׁזּוֹכִים לְעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת רַבֵּנוּ ו"ל תְּפִלוֹת, שֶׁבְּזֶה מַעֲלִים לְמַעְלָה שְׁעֵשׂוּעִים וְצְרוּפִים כִּי אֱלוֹ, אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ מִיְמֹוֹת עוֹלָם (עֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה, וְלְקוּטֵי־הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֲדָשׁ, הַלְכָה ה' בְּאַרְיִכוֹת גְּפִלְאָה, עֵינֵי שָׁם).

אֲהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, בְּקֶשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים עָלַי, שֶׁלֹּא אֵיֶעוֹל כְּכִסּוּפָא בְּעִלְמָא דְאֵתִי, וְלֹא אֶטְעֶה אֶת עֲצָמֵי, כִּי עַד מִתִּי אֶרְדֵּף אַחַר הַהֶבֶל וְהַדְּמִיוֹן, וּמִתִּי אֲזַכֶּה גַם־כֵּן לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְלִהְתְּחַדֵּשׁ מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְלַמֵּד שְׁעוּרִים קְבוּעִים — מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, זֶהֲרֵ הַקְדוּשׁ וְתַקּוּנֵים, שֶׁלֹּחַן עֲרוּךְ

וספרי רבנו ז"ל, ולא להתבלבל מאחרים כָּלֵל, אין לי בעולמי כי אם השם יתברך והצדיק האמת והתורה הקדושה, ואזכה לאהב את כָּלֵל ישראל באהבה אמתית ונצחית.

הדורש שלומך...

תתקנח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תולדות ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל האברך ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לנו שום עצה אחרת לתן לך רק תפלה והתבודדות, לשפך שיח ותפלה אליו יתברך, וכל מה שצריכים עלינו לבקש ממנו יתברך בתמימות גמורה כתינוק קטן הזורק עצמו על הארץ וצועק ובוכה ומתחנן, ומבקש מאמו וכו' וכו', ואם היינו מציתים את רבנו ז"ל ומקימים את דבריו בתמימות ובפשטות גמורה, אז בודאי הייתה לנו ישועה מכבר. ורבנו ז"ל בעצמו ספר לנו הרבה מההתנהגות שלו איך התנהג כשהיה ילד קטן, ובכה ובכה וכו', ושפך דמעות כמים אליו יתברך, ורק כך עזר לו הקדוש-ברוך-הוא עד שבא למה שבא, והגיע אל מה שהגיע וכו', אשר נעלם מעין כל חי. רק זאת אנו כן יודעים, שספרי רבנו ז"ל תורותיו והמעשיות והמדות שבספרי לקוטי-מוהר"ן, ספורי-מעשיות, וספר המדות, הם שלא מעלמא הדין, ומי שרק דבוק בהם ימצא מרגוע לנפשו, ויזכה גם-כן לחזור בתשובה שלמה; ועל-כן עשה זאת, ידידי הנקר, הן לברח בכל יום אליו יתברך במסירות נפש הכי גדולה והן בשקינה נפלאה בספריו הקדושים, ואז טוב לך כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

תתקנט.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר תולדות ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר הַכְּמָה, זְכוּתוֹ נִגְן עֲלֵינוּ, אֹר הָאוֹרוֹת, הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ' ... גְרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, וְגַדְל שְׁמִחְתִּי שְׁאַתָּה קְבוּעַ מְאֹד בְּקִבְעוֹת עֲצוּמָה בְּסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, וּבְפָרְט בְּלִקוּטֵי-הֶלְכוֹת כְּסִדְרָן מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ — אֵין לְשַׁעַר וּלְסִפְרָא כָּלֵל, כִּי רַבְנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ מְאֹד מְאֹד לְהִתְמִיד בְּסִפְרֵיו, וְאָמַר (עֵין תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שִׁמּוֹ), שְׁיִכּוֹלִים לְהַעֲשׂוֹת בְּעַל תְּשׁוּבָה גְדוֹל וּבְעַל מַח וּבְעַל הַשְּׂגָה גְדוֹל עַל-יַדֵּי שְׁקִידָה רַבָּה בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים. וּבְלִיל רְבִיעִי שְׁעֵבַר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה עַל-פִּי לִקְוִטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן רַג), בְּמָה שְׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל, שְׁפָל מִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר דְּעַת שְׁהַפֵּל בְּהַשְּׂגָחָה, כְּמוֹ-כֵן אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ בְּשׁוּם יְסוּרִים וְצָרוֹת כָּלֵל, אֲשֶׁר הַדְּעַת הַזֶּה מְקַבְּלִים עַל-יַדֵּי שְׁקִידָה רַבָּה בְּסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל. וְכֵל מָה שְׁשׁוֹקְדִים בָּהֶם, כְּמוֹ-כֵן נִתְּנוּסְפֹת בּוֹ יוֹתֵר דְּעַת הָאֲמָת. וְהַעֲקָר — לְבַטֵּל דְּעַתוֹ בְּכֵל פְּעַם, וְלִידַע שְׁלֵי אֵין שׁוּם דְּעַת כָּלֵל, רַק מָה שְׁאֵנִי מְקַבֵּל מִרַבְנוּ ז"ל, שְׁאֵז עַל-יַדֵּי תַקְוָה אֲמוֹנַת חֲכָמִים שְׁיִהְיֶה לוֹ, כְּמוֹ-כֵן יִזְכֶּה שְׁיִטְהַר מַחוּ מִכָּל מִינֵי טְמָאוֹת וְזַהֲמוֹת, וְאֵף שְׁעֵדִין מַחוּ מְעַרְבָב מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְעָלוּ עַל לְבוֹ וְדַעַתוֹ וּמַחוּ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ הַרְהוּרִים מְגַנִּים וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל כְּשִׁיזְכֶּה לְהַכְנִים כָּל עֵינוֹ אֶל תּוֹף דְּבָרֵי רַבְנוּ ז"ל וַיִּסְלַק דְּעַתוֹ, אֵז יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְהִטְהַר (עֵין לִקְוִטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סֵא), כִּי לְהַפְּךָ, מִי שְׁאֵינוֹ מְבַטֵּל דְּעַתוֹ נִגְדַּד הַצְּדִיק הָאֲמָת, מִכָּל שְׁכֵן חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, עוֹד חוֹלֵק עָלָיו, וְלֹא נַחֲשָׁבִים בְּעֵינָיו הַסְּפָרִים, הוּא נִגְדִין בְּצוּאָה רִיתַחַת עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁעוֹלִים עָלָיו כָּל הַמוֹתְרוֹת בְּמַחוּ וּבְדַעַתוֹ, וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלְן, רַחֲמָנָא לְצַלְן, לֹא דֵי שְׁעֵשָׂה מָה שְׁעֵשָׂה, עוֹד חוֹלֵק עַל סְפָרִים כְּאֵלוֹ וְכוּ' וְכוּ'. אֲשֶׁרֵינוּ

וְאֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שְׁזַכֵּינוּ שִׁיְהִיָּה חִלְקֵנוּ בְּחַיִּים, וְנוֹזֶכֶה לְשִׁקְד בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו'ל. וְכִבֵּר אָמַר עַל עֲצָמוֹ (עֵין תַּיִּ-מוֹהֲר'ן, סִימָן שֵׁלֵב): "אֲנִי נִהְרֵה הַמְטָהָר מִכָּל הַפְתָּמִים", וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְדוּשִׁים עַל זֶה: כְּמוֹ מִי שְׂרוּצָה לְהַטָּהָר בְּנִהָר, צָרִיף לְהַכְנִס לְגַמְרֵי בְּנִהָר רֵאשׁוּ וְרַבּוֹ, כִּי אַחֲרֵת יִשְׁאָר מְלַכְלָף, כְּמוֹ-כֵן לְהַטָּהָר בְּמִימֵי הַנַּחַל, צָרִיף לְהַכְנִיס עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי רֵאשׁוּ וְרַבּוֹ, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְחַיּוֹת כָּלֵל בְּלִי רַבְּנוּ ו'ל. וּמוֹהֲרַנ'ת ו'ל אָמַר: מִיּוֹם שֶׁזִּכֵּיתִי לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו'ל, לֹא רַק שֶׁהַחֲדוּשִׁים שְׁלִי שָׁאֲנִי מִחֲדָשׁ בְּנוֹיִים וּמִיִּסְדִּים עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו'ל, אֲלָא אִפְלוּ הַשִּׁיחוֹת חֲלִין שְׁלִי וְגַם וְעַרְטְלִי אִינִי יָכוֹל לֹמַר בְּלִי הַקְדָּמוֹתֵיו הַנוֹרְאוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו'ל.

אֶהוּבִי, חֶזֶק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, שְׁזַכֵּיתִי לְהַתְנוּעַע מְרַבֵּי אֵמֶת בְּזֶה וּמֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר: "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר" (יִשְׁעִיָּה מֵט, ג). וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל מְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אַתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאֹוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל לִכְל — דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, הַעֲקָר תִּרְאֶה לְבֵרַח בְּכָל יוֹם לְמָקוֹם מְיָחָד, וְשֵׁם תִּשָּׁב וְתִשְׁיַח וְתִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל. וְאִם הֵייתִי יוֹדֵעַ מַעֲלַת תְּפִלָּתְךָ וְשִׁיחַתְךָ אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵייתִי עוֹסֵק בְּזֶה תָּמִיד. וְצָרִיף שֶׁתִּדַּע, שֶׁתְּמִימוֹת וְהַתְּבוּדוֹת הֵן דְּבָר אֶחָד, וּבְלִי תְּמִימוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהַתְּבוּדֵד כָּלֵל, וְעַל-כֵּן כָּל מַה שֶּׁמְשַׁלֵּיךְ חֲכָמָתוֹ, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֶה לְהַתְּבוּדֵד יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְרַבְּנוּ ו'ל אָמַר פֶּעַם: "אִי, אִי פְּרָאֶסְטִיק"², שְׁזֶה הָיָה אֲצִלוֹ הַעֲקָר, וְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁבְּכָל הַדּוֹרוֹת, אֵלוֹ אֲשֶׁר הָיוּ תְּמִימִים וְרַצִּינִיִּים אֲמִתִּיִּים, גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ מְאֹד מְאֹד בְּעֵבוּדַת הַשֵּׁם. וְר' ל׳וֹי יִצְחָק סִפֵּר, שֶׁגָּדַל מְדַרְגַּת הַתְּמִימוֹת שֶׁרָאָה אֲצֵל ר' אַבְרָהָם בֵּר' גַּחְמָן ו'ל, זֶה אֵין לְשַׁעַר

(1) דְּבַר חֲדוּד וְצַחוֹת.

(2) אִי, אִי פְּשִׁיטוֹת.

וּלְסַפֵּר כָּלֵל, וְהָיוּ אֲצִלוֹ כָּל מִינֵי חַן שֶׁל אַמֶּת, הָיָה מִמֶּשׁ תַּעֲנוּג
 לְהִסְתַּפֵּל. וְכֵן אֲצֵל רַב אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּאוֹמֵן הֵיטָה הַתְּמִימוֹת יְסוֹד
 מוֹסֵד אֲצֵלָם. וְהָיוּ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ תְּמִימִים כְּאֵלוֹ מִמֶּשׁ, כְּמוֹ הַתָּם
 בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, וְחָיו חַיִּים טוֹבִים וְנֹעִימִים כְּמוֹ הַתָּם מִמֶּשׁ, וְהָיוּ
 תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְהָיוּ בּוֹרְחִים מְלִיצָנוֹת כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאֵשׁ
 מִמֶּשׁ, וְהָיָה שְׁגוּר אֲצֵל הַזְּקֵנִים לוֹמֵר: "נֶאֱהָר אֵן לִיצָנוֹת", וְעַל-כֵּן
 הָיָה שׁוֹרָה רַבָּנוּ ו"ל אֲצֵלָם תְּמִיד, וּמִגְדֵּל הַתְּמִימוֹת שֶׁהֵיטָה בְּקִלוּי
 בְּאוֹמֵן, הָיוּ יְכוּלִים לְהַרְגִּישׁ, שְׁרַבְנוּ ו"ל הוּא שֶׁם מִמֶּשׁ, וְאָמַר, כִּי
 עַל-יָדֵי לִיצָנוֹת וְאִמְרַת וְעֵרֶטְלִיף וְדַבּוּרֵי פּוֹלִיטִיקָה וְשִׁטִּיּוֹת, מְגַרֵּשׁ,
 רַחֲמָנָא לְצֵלָן, אֶת רַבְּנוּ ו"ל מִמֶּנּוּ, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִזְהָר מְאֹד מְאֹד
 מְלִיצָנוֹת. וְר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ו"ל אָמַר, שֶׁעַקֵּר אַרְיֵכַת הַגְּלוּת
 עֲכָשׁוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּי, הוּא רַק מְקַלֶּפֶת הַלְצוֹן, רַחֲמָנָא לְצֵלָן.
 וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ מַה שֶׁנֶּעֱשֶׂה עֲכָשׁוּ, וְכִמוֹ שֶׁכַּתוּב (ישעיה נט,
 טו): "וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נֶעְדָּרַת וְסָר מִרַע מִשְׁתוֹלֵל". וְאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (סִפּוּר
 הַמְּדוּת, אוֹת אַמֶּת, סִימָן ל): לְפִי הֶרְחִיק מִהָאֱמֶת כֵּן מִחֲזִיק אֶת הַסּוּר
 מִרַע לְשׁוֹטָה; וּבַפֶּרֶט בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, צְרִיף לְהִזְהָר
 מְלִיצָנוֹת, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, כִּי שֶׁם הוּא מִשְׁכַּן הַצְּדִיק. וְאִיךָ
 יִכַּנֵּס אֶל תוֹף מִשְׁכַּן הַצְּדִיק, שֶׁמִּזְהִיר כָּל-כָּף עַל לִיצָנוֹת וְעוֹשִׂים הַפֶּה
 דַּעְתוֹ, וְבוֹהֵר הַקְּדוּשׁ מִחֲמִיר מְאֹד לְבָלֵי לְדַבָּר בְּכֹלל בְּבֵית-
 הַמִּדְרָשׁ, מִכָּל שֵׁפָן דְּבָרֵי לִיצָנוֹת מֵאֵן דְּכַר שְׁמִיָּהּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 יִשְׁמְרֵנוּ וְיִצְיָלְנוּ מִכָּל זֶה, וְלֹא יִהְיֶה חֲלָקְנוּ בֵּין לְצִים, רַק עִם תְּמִימִים
 אֱמֶתִיִּים. וְסִפֵּר ר' לְוִי יִצְחָק, שֶׁחֹתְנֵנוּ ר' אֶהְרֹן קוֹבְלִיטְשֶׁר סִפֵּר לוֹ,
 שֶׁהָיָה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁהָיָה נִפְחָה, וְהָיָה עוֹשֶׂה פְּרָסוֹת לְסוֹסִים,
 וְנִהְיָ בְּכָל לַיְלָה לְעֹבֵר עִם עֲגָלָה לִיד הַבָּתִּים שֶׁל הָעִיר, וְאֶסֶף עֲצִים
 בְּעֹבֹר עֲנִיִּים, וְכִבֵּר יָדְעוּ הַשְּׂכָנִים "שֶׁהִקְאוּעַל"י בָּא, וְנִתְּנוּ לוֹ קֶצֶת
 עֲצִים, וּבְאִמְצַע הַלַּיְלָה הַשְּׁלִיכֵם עַל יַד בְּתֵי הָעֲנִיִּים, וְהָיָה אִישׁ

(ל) רַק בְּלֵי לִיצָנוֹת (כְּמוֹ שֶׁהָיָה אוֹמֵר הַתָּם).

(מ) אֵין מְדַבְּרִים מִזֶּה כָּלֵל!

(נ) הַנִּפְחָה.

פְּשוּט מְאֹד, וְהִיא מְרַבֶּה בְּאַמִּירַת תְּהֵלִים וּמִשְׁנֵיּוֹת וְהִתְבוּדָדוֹת, וּבִפְרָט בְּבֵית הַמְדַרְשׁ יֵשֵׁב לִיד הַתְּנוּרָה, וְסֵפֶר ר' אֶהֱרֹן, שְׂרָאוּ עָלָיו, שָׂאֵם הָיָה מְרַגֵּשׁ שְׁהוֹלְכִים לְלַמֵּד דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ וְ"ל, הִיָּתָה גִשְׁתִּינִית צוּרְתוֹ מְרַב אֵימָה "מִגִּיט לְעֶרְנָעוֹן דָּעַם רַעֲבִינִים אֵינִן דְּבוּר"ס.¹⁰ וְהִפְסִיק אַמִּירְתוֹ בְּתֵהֱלִים אוֹ בְּשַׁעוּרֵיוֹ, וְהִלֵּךְ לְשֹׁמֵעַ, וְאַף שִׁיָּתְכֵן שְׁלֹא הָיָה מְבִין, אֵף מְרַב יִרְאֵת הַכְּבוֹד שֶׁהִיָּתָה לוֹ אֶל דְּבוּר מְרַבְּנוּ וְ"ל, מִמֶּשׁ גִּשְׁתִּינִתָּה צוּרְתוֹ. וְסֵיִם ר' לוי יִצְחָק: וְאִם בֵּן אֵיךְ יְכוֹלִים עֲכָשׁוּ לְעַמֵּד וּלְדַבֵּר לִיצְנֹת, בְּשַׁעֲה שְׁאוּחֻזִּים בְּאַמְצַע לְמוֹד דְּבָרֵי הַצְּדִיק כִּי הֵיכָן שְׁמַדְבָּרִים שְׁטִיּוֹת וְהִבֵּל, אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית.

אַהוּבֵי, אַחֵי! מִמֶּשׁ חַיִּים נִתְּתָ בִּי, שְׁזָכִיתָ כְּבֹר לְסֵיִם כָּל-כָּף הַרְבֵּה מִסְכָּתוֹת, וְכֵן כְּמַעַט שְׁגַמְרַתָּ כָּל הָאֶרֶץ חַיִּים — אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חִלְקָךְ, יְהֵא חִלְקִי עִמָּךְ תָּמִיד. הֵעָקַר אֶל תְּסַתְּכַל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, אֶפְלוֹ עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר אֵינָם מְקַיְמִים כָּל זֹאת, וְתִרְאַה לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם: "אֲנֵא, אָבִי הַרְחֵמֵן, רַחֵם עָלַי וְזַכֵּנִי לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם וִירָא אֱלֹקִים, וְאַבְרַח תָּמִיד מְלַצִּים, וְאֵל יִבְנֵם בְּתוֹךְ אֲזַנֵּי אָרֶס דְּבִרְיָהֶם הַמָּר, אֲשֶׁר עוֹשִׂים לִיצְנֹת מִכָּל הַיִּרְאִים וְהַכְּשָׁרִים שְׁבִדוֹר, וְתָמִיד אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת מְעֹרָב בֵּין אֲנָשִׁים תְּמִימִים הַדְּבוּקִים בְּךָ יְתִבְרַךְ, עַד שֶׁגַם אֲנִי אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן בֵּן יְהִי רַצוֹן".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תַּחֲקִס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, רֵאשׁ חֲדָשׁ פְּסָלוֹ הַיְתִשְׁלֵ"ד. שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחֵי יִגִּיעַ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,

10) הוֹלְכִים לְלַמֵּד דְּבוּר שֶׁל רַבְּנוּ.

הַבְּחֹר הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר הַכְּמָה, זְכוּתוֹ יֵגֵן עָלֵינוּ, אֹרֵךְ הַיָּמִים הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא הַפְּרוֹז "עֵס אִיז גְּאָרְנִישְׁט קִיין יֵאוּשׁ פֶּאָר הַאָנְדֵן", כִּי שָׁם גַּמְחִלִים כָּל הַעֲוֹנוֹת וְנִתְהַפֵּף הַכָּל לְזִכְיוֹת וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וּמְאֹד נִשְׁפָּר לְבִי בְּקִרְאֵי דְבָרֶיךָ, וַיֵּמָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ'.

אַהֲוִיבִי, אָחִי, מָה אִמְרֵךְ לְךָ לְבַחְמֶךָ אוֹ לְחַזְקֶךָ, הֲלֵא כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּה בְּהֵם, וְשָׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ, בְּפֶרֶט עֲכָשׁוֹ אֲשֶׁר מְרָגֵשׁ כְּבֹר רֵיחַ שֶׁל חֲנֻכָּה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא אֹרֵךְ נוֹרָא וְנִפְלָא אֲשֶׁר מִמְּשִׁיף הַצְּדִיק אֹרֹו יִתְבָּרֵךְ בְּבִיתָנוּ וּבְמִקְוָמָנוּ וּבְמִדְרַגּוֹתֵינוּ, אֲפִלוֹ לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טְפָחִים שְׁמַעוּלָם לֹא יִרְדֶּה שְׁכִינָה לְשָׁם, אַף-עַל-פִּי-כֵן גָּדֵל כַּחַ הַצְּדִיק הוּא גְּדוֹל כָּל-כָּף אֲשֶׁר יָכוֹל לְהֵאִיר אֹרֵךְ הַאֲוֵרוֹת אֲפִלוֹ לְפָגוּמִים וְלִמְגֻשְׁמִים כְּמִנּוּ הַיּוֹם, כִּי מִצּוֹת גֵּר חֲנֻכָּה הִיא אֹרֵךְ כְּזֶה, שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בָּא וַיּוֹרֵד אֶל מִקְוָמָנוּ, וּמִבְּקֵשׁ אוֹתָנוּ (עֵין לְקוּיֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד'), כִּי דִיְקָא בְּשַׁעֲהַ שְׁהִיּוֹנִים שֶׁהֵם הַסְטֵרָא אַחְרָא שְׁבָכֵל דּוֹר, רוֹצִים לְבַלֵּעַ אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל וְלִמְוִדֵיהֶם הַרְעִים וְהַמְרִים, כְּאֵלוֹ אֲבָדָה, חֵס וְשְׁלוֹם, תִּקְוָתָנוּ, בָּא הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַכֹּהֵן גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי פֶה הַשְּׂמֵן שֶׁלוֹ שֶׁהוּא לְמוֹדוֹ הַקְּדוּשָׁה שְׁלוּמֵד עִמָּנוּ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין, וּבִתְוֹף כָּל עֲלָמִין, כִּי הַכָּל לְכָל הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר לָנוּ וּמְחַזֵּק וּמְשַׂמֵּחַ אֶת גַּפְשָׁנוּ הָאֲמֻלָּה וְהַפְּגוּמָה מְאֹד מְאֹד, עַל-יְדֵי רַבּוּי זְהֻמַּת מְעַשִּׂינוּ וּמְחַשְׁבוֹתֵינוּ וְכוּ'.

וְהִנֵּה בְּפִנּוֹנוֹת מוֹכָא לְכַוֵּן לְהַדְּלִיק גֵּר חֲנֻכָּה רֵאשִׁי תְּבוֹת: בְּחִלִּי, וַיְדוּעַ מִהַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר אֹרֵךְ חֲנֻכָּה הַמֵּאִיר

(ע) אֵין בְּכָלֵל יֵאוּשׁ בְּנִמְצָא.

בַּחֲשׂוֹתֵינוּ (כי היא מַצָּוָה שְׁנַתְנָה לָנוּ בְּגִלוּתֵנוּ לְהָאִיר לָנוּ), היא הַכְנָה לְמַשִּׁיחַ אֲשֶׁר יָבוֹא וַיְגַלֶּה אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז לְכָל הָעוֹלָם, וַיֵּיָדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פָּעַלְתָּ וַיִּבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתָּ, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִלֶּךְ וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

כִּי אִזּוּ הָאִי "נַחֲלָא" עֲמִיקָא וּטְמִירָא יִפְרֹץ כָּל גְּדֻרֹתָיו וַיְהִי "נוֹבַע מְקוֹרָא דְחֻכְמָתָא", וְהַכֹּל לְכָל יִזְכוּ לְהַפִּירוֹ יְתַבְרַךְ (ישעיה כה, ט): "וַיֹּאמֶר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קֹוִינֵנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ, זֶה ה' קֹוִינֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ"; כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגָלוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּגִלּוֹי נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, יוֹכְלוּ לְרֹאוֹתוֹ כְּבִיכּוֹל בְּעֵינֵי בְּשׂוֹר, וּכְמוֹ שְׂפָתוֹב (שם נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן" וְגו', עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכוּ לְגַאֲלָה אֲמֵתִית וְנִצְחִית; כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת הוּא מַחְסְרוֹן הָאוֹר (אֵיכָה ג, ב): "אוֹתִי נִהַג וַיִּלְךְ חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר" וְגו', בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם" וְגו', אֲבָל בְּהַתְּגָלוֹת מְשִׁיחַ יִפְתָּחוּ הָעֵינַיִם, וְהַכֹּל יִזְכוּ לְרֹאוֹת מְרֹאוֹת וְחַזִּיוֹנוֹת, כִּי גַם עַכְשָׁיו הָעֵינַיִם רוֹאוֹת (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רנד), כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יְתַבְרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל לְכָל — דוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וְגַם הַטְּבַע הוּא כֹּסֵא לְהַשְׁגָּחָה, אֵךְ מְרַב חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים (שם ה): "בְּנֶה עָלַי וַיִּקַּף רֹאשׁ וְתִלְאַה" וְגו', "גִּדְר בְּעַדִּי וְלֹא אֵצֵא הַכְּבִיד נַחֲשָׁתִי" וְגו'; כִּי בְּמִקּוֹמֵנוּ רַבּוּ הַלְּבוּשִׁים וְהַהֲסָתָרוֹת הַמְּלַבְּשִׁים וּמְכַסִּים וּמְסַתִּירִים אוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וְעַל-כֵּן אֵין אָנוּ זוֹכִים לְרֹאוֹת וְלַהֲסַתֵּפֵל עַל הַרוּחָנִיּוֹת וְהַחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שְׁבָכֵל דְּבַר, אֲבָל עַל-יְדֵי הָאִי רִישָׁא דְלֹא אֲתֵיָדַע רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ ה' (שם ד, ה) שִׁתְּגַלֶּה, הוּא יִפְתָּח עֵינַיִנוּ לְרֹאוֹת (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן סו), וַיִּקָּם (יואל ג, א): "וְהִיָּה אַחֲרֵי-כֵן אֲשַׁפּוּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשׂוֹר וְנִבְאוּ בְּנִיכֶם וּבְנֵתֵיכֶם" וְגו'. כִּי עֲצָם הַתְּגָלוֹת הָאוֹר עַד שִׁיכּוֹלִים לְרֹאוֹתוֹ יְתַבְרַךְ וְלַהֲרַגִּישׁוּ מִכָּל דְּבַר, זֶה הוּא סוּד הַנְּבוּאָה (עֵין לְקוּשִׁי-הַלְכוֹת, קְרִיאַת שְׁמַע, הַלְכָה ה'), וּכְשִׁיזְכָּה עַל-יְדֵי תִקְוָה אֲמוּנָתוֹ בּוֹ יְתַבְרַךְ לְהַסְתַּפֵּל וְלַהֲתַבּוֹנֵן בְּכָל דְּבַר בְּחַיּוֹת אֱלֹקוֹת הַמְּחִיָּה אֶת זֶה

הַדְּבָר, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַת הַרְמְזִים מֵהַפֶּל, שְׁזֵהוּ (דְּבָרִים ד, יב): "קוֹל דְּבָרִים אֲתָם שׁוֹמְעִים וְתִמְוֶנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זֹלְתֵי קוֹל" [וְגוֹרָף], וְזֵהוּ אֲשֶׁר כָּל מַצּוֹת גַּר חֲנֻכָּה תְּלוּי בְּעֵינַיִם דִּיקָא, פִּי אֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֲלֵא לְרֵאוּתָן בְּלֻבָּד, לְרֵאוּת וּלְהַתְּבַנְּנָן (תְּחַמְמָה וּבִינָה), בְּחֵינֵי אֱלֻקוֹת שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבָר, אֲשֶׁר אֵל דַּעַת הָאֲמַת הַזֶּה אָנוּ זֹכִים עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ שֶׁהוּא רֵאשׁ הַצְּדִיקִים, וְכָל צְדִיק הוּא בְּחֵינֵי מְשִׁיחַ מְשִׁיחַ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ב'). וְזֵה אֲשֶׁר "בְּרָהּ מְאִיר"ת עֵינַיִם" (תְּהַלִּים יט, ט), עוֹלָה מִתְּתִיָּהּ בִּין יוֹחֲנָן (עֵין אֲמַרִי נַעַם מֵהֶרֶב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְאִיר מְדוּזִיקוֹב וְצ"ל), פִּי עַקֵּר פְּתִיחַת הַעֵינַיִם זֹכִים עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמַת שְׁבָכֵל דוֹר (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן עב), וְאֵז בְּשׁוֹכָה לְפִתִּיחַת הַעֵינַיִם לְרֵאוּת וּלְהַתְּבַנְּנָן, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ הוּא אֲתִי, עֲמִי וְאֲצִלִּי, וְגַם בְּמִקוּמֵי הַמְּגַנָּה גַם-כֵּן מְאִיר אֹרֹךְ יִתְּבַרְךָ, עַל-יְדֵי-זֵה נִפְתָּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְּבַרְךָ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֵל רַעְהוּ, אֲשֶׁר זֵהוּ שְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזִכּוֹן הָאֲמוּנָה; פִּי לֹא יְדַבֵּר הָאָדָם אֵלָיו יִתְּבַרְךָ אֲלֵא כְּשֶׁתִּתְּגַלֶּה לוֹ יְדִיעָה זֹ, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁזֵהוּ אוֹר הַחֲנֻכָּה, שֶׁהוּא הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל מְשִׁיחַ; וְעַל-כֵּן עַקֵּר שְׁלֵמוֹת זֵה הַעֲנִין יִתְּקִים רַק בְּהַתְּגַלּוֹת מְלִיךָ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יִקָּים (צְפֻנְיָה ג, ט): "אֵז אֶהְפֹּךְ אֵל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כָּלֵם בְּשֵׁם ה' וְלַעֲבֹדוֹ שְׁכֶם אֶחָד"; וְלִכֵּן כְּפִי שְׁזֹכִים עוֹד עֲכָשׁוּ בְּתַקְףָּהּ יְרִידַתָּנוּ וְנִפְלִתָּנוּ לְהַמְּשִׁיךְ עֲלֵינוּ אוֹר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא אוֹרֵנוּ שֶׁל מְשִׁיחַ, אוֹר הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ-כֵן נִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַגְּלוּת הַמְּרָה לְגַמְרֵי, פִּי עַקֵּר הַעֲצָה הוּא אֲמוּנָה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, לִידַע וּלְהוֹדֵעַ אֲשֶׁר הַכֹּל לְכֹל מְשַׁח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטֵי פְּרִטֵי, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמַטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עֲלָיו מִלְּמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ לִיָּה (בְּרַכוֹת נח:), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה שְׁמוּכָן לְחַבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חֲבֵרְתָּהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא גִימָא (יוֹמָא לח:), וְאֶפְלוּ צְפָרָא כְּלִילָא מִבְּלַעֲדֵי שְׁמַיָּא לֹא מִתְּצַדָּא, וְכָל שְׁכָן בְּרַ אֵינִישׁ (ירוּשְׁלַמִי שְׁבִיעִית ט, א). וְאֶמַר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ: אֶפְלוּ קִשׁ אֵינוּ נוֹפֵל מִהַעֲגָלָה בְּלִמֵּי רְצוֹנוֹ יִתְּבַרְךָ, מִכָּל שְׁכָן מֵהַ שְׁנַעֲשָׂה עִם בְּעַל חַיִּים, וּמִכָּל שְׁכָן עִם מְדַבֵּר

וּמִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן עִם יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל שְׂפָן, וְכָל שְׂפָן עִם הַמְּבַחְרִים
 שְׂבִי־יִשְׂרָאֵל הַמְּקַרְבִּים אֶל הַצְּדִיקִים, וּמִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן עִם הַצְּדִיק
 בְּעֲצָמוֹ. וּכְשׂוֹזְכִים לְהֶאֱמִין בְּאַמֶּת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְהַשְׁגָּחְתּוֹ הַפְּרָטִי
 פְּרָטִית (עֵינִי לְקוּשִׁי־הַלְכוֹת, מִשָּׂא וּמִתָּן, הַלְכָה ד'), אֵינִי צְרִיכִים לְדַאֵג עַל
 פְּרִנְסָה כָּלֵל, וְגַם בְּנִדְאֵי לֹא יִפֹּל מִשׁוֹם דְּבַר שְׂבַעֲוֹלָם, כִּי אֲדַרְבֶּה
 עַל־יָדַי הַנְּפִילָה יִתְחַזֵּק יוֹתֵר, כִּי לְמָה נִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, רַק מִחֲמַת שְׂיֹדֵעַ
 בְּעֲצָמוֹ שְׂפָגַם אֵיזָה פָּגַם, אוֹ עָבַר, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵיזוֹ עֲבָרָה גְּמוּרָה,
 אִם־כֵּן בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ רְאוּי שְׂיִחֻזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, כִּי מֵאַחַר שְׂיֹדֵעַ
 עַל־כָּל־פְּנִיִם שְׂמַקְלָקְלִין עַל־יָדַי עֲבָרָה וּפּוֹגְמִים בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים,
 אִם־כֵּן יֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה, וּכְשִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה, יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָ עֲדִין לְעוֹלָם,
 "כִּי כָּל מְצוּחֵיךָ אֲמוּנָה" (תְּהִלִּים קִיט, פו), "כִּי כָּל זְמַן שִׁישׁ לוֹ
 אֲמוּנָה, יֵשׁ לוֹ תְּקוּוֹן לְעוֹלָם; וְעֵינִי בְּסִפֵּר הַמְּדוּת (אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן לג):
 עַל־יָדַי אֲמוּנָה יִסְלַח לְךָ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא; וּכְמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל
 לְאֶחָד שְׂנִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מְאֹד, עֲנֶה וְאָמַר לוֹ: אִם אַתָּה מְאֲמִין שְׂיִכּוֹלִים
 לְקַלְקֹל תְּאֲמִין שְׂיִכּוֹלִים לְתַקֵּן (עֵינִי לְקוּשִׁי־מִוֵּהֲרִ"ו, חֶלֶק ב', סִימָן קיב).
 וְהַעֲקָר הוּא אֲמוּנָה, שְׂעַל־יָדַי־זֶה מְמַשִּׁיכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֱלֹהֵינוּ,
 וְעַל־יָדַי־זֶה נִמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, כִּי כְּשִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחְתּוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת, שְׂזָהוּ בְּחִינַת רְצוּא וְשׁוֹב, שְׂעַל־יָדַי שְׂמַמְשִׁיף עֲצָמוֹ
 וּמֵאַמִּין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂזָהוּ בְּחִינַת רְצוּא, זוֹכָה שְׂהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 מְמַשִּׁיף עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל עָלָיו, שְׂזָהוּ בְּחִינַת וְשׁוֹב, עַל־יָדַי־זֶה זוֹכָה
 לְהַגִּיעַ לְאַחֲרִית טוֹבָה, כִּי עַל־יָדַי אֲמוּנָה שְׂלִמָה, יִדְלַג וּיִקַּפֵּץ עַל כָּל
 הַמְּנִיעוֹת וְהַהֲסָתוֹת וְהַפְּתוּיִים וְהַדְּחִיּוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, שְׂהַיָּצֵר הַרְע
 וְחִילוּתָיו רוֹצִים לְהַפִּילוֹ, כְּאֵלוֹ אֵינִי לוֹ עוֹד שׁוֹם תְּקוּהָ, חֵס וְשְׁלוֹם.
 וּבַפְּרָט אֵלוֹ אֲשֶׁר פָּגַמוּ בְּבְרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׂפָגַמְם מֵגִיעַ
 אֶל הָאֲמוּנָה דִּיקָא כִּידוּעַ, כִּי הַפְּרִידוֹ הַטְּפָה מֵהַמְּלִכוּת שֶׁהִיא
 הָאֲשֶׁה־אֲמוּנָה, שְׂעַנְשָׁם — שְׂנַחֲסַרְתָּ מֵהֶם דִּיקָא הָאֲמוּנָה, וְעוֹלָיִם
 בְּלַבָּם סְפָקוֹת גְּדוֹלִים, רַחֲמֵנָא לְצֻלָּן, שְׂבִשְׂבִיל זֶה בְּעֲצָמוֹ מֵר וּמְרוֹר
 לְהֶם תְּמִיד. כִּי כְּשִׂנַּחֲסַרְתָּ מֵאָדָם הָאֲמוּנָה, רַחֲמֵנָא לְצֻלָּן, עוֹבְרַת עָלָיו
 מְרִירוֹת רַבָּה, אָבֵל כְּשִׁזְכוּ לְסִלַּק דַּעְתָּם וּמְחָם הַפְּגוּם, וְיִתְחַזְּקוּ
 בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ מִשָּׁם מְמַדְרַגְתָּם, עַל־יָדַי־זֶה

בְּעֲצָמוֹ יִזְכּוּ סוּף כָּל סוּף לְאַמוּנָה, כִּי (תהלים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ בְּפִי". וְאָמַר רַבְּנּוּ וְ"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מד): עֲצָה לְאַמוּנָה הוּא הַדְּבּוּר, עַל-יְדֵי שְׂיַחְזִקוּ עֲצָמָם וַיִּדְּבְרוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּגְלוּ לוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת חֲטָאִים וְעוֹנוֹת הַמַּגְנָה, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא תְּבַנֵּה אֲצִלָּם הָאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּמְחְלוּ עוֹנוֹתֵיהֶם לְגַמְרֵי, כִּי עַל-יְדֵי אֲמוּנָה שְׁלֵמָה יִדְּלַג וַיִּקְפֹּץ עַל הַכֹּל, כִּי הוּא מְאַמֵּן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, וְהוּא יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵר בְּעִבּוּדַת מִשֶּׁה רַבְּנּוּ וּבְעִבּוּדַת הָאֲבוֹת וְכָל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרָאִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע וּמְקַבֵּל תַּעֲנוּג גַּם מֵעִבּוּדַת קִלְהָ שֶׁל הַפְּחוּתִים שֶׁבְּפִחוּתִים שְׂבִישְׂרָאֵל, אֲפֵלוּ רְשָׁעִים וּבְעַלֵּי עֲבֵרוֹת וּפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עֲלֵיהֶם, דִּהֵינּוּ שְׂיֵשׁ לָהֶם אֲמוּנָה, עֲדִין הוּא יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל תַּעֲנוּג וְהַתְּפָאֲרוֹת מֵהֶם מְכַל תְּנוּעָה קִלְהָ בְּעֵלְמָא שְׁעוֹשִׁים, וּבְפִרְטוּיֹת אֵלּוּ אֲשֶׁר יִרְדּוּ כָּל-כָּף, וְהִגִּיעוּ אֶל עֵמֶק הָרַע, וְנִכְשְׁלוּ כָּל-כָּף בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אִם הֵם מְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם וּבוֹרְחִים לְמָקוֹם מְיֻחָד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִילִים בָּהֶם, וּמְגִלִים לוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה אֶת כָּל לְבָבָם הֵמָּר וְהָאֲמָלָל, וְשׁוֹפְכִים נַפְשָׁם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׂיִוְצִיאָם מֵהַחֲשֵׁךְ הַמַּגְנָה וְהַמְזוּהָ הַזֶּה שֶׁנִּפְּלוּ לָשָׁם, אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל מַה שֶׁנַּעֲשָׂה אִזּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; כִּי בְּאֵמַת אֵלּוּ הַנְּפֻשׁוֹת, הֵן נְפֻשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד, וְהַסֵּמ"ך-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, יוֹדֵעַ זֹאת, עַל-כֵּן טִמְא אוֹתָם וְלְכַלְךָ אוֹתָם כָּל-כָּף וְכו', וְכִשְׁהֶם מְבִטְלִים דַּעְתָּם לְגַמְרֵי, וְאֵינָם מְסַתְּפָלִים עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, רַק מְצִיִּתִים אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא הַרְחֵמֵן הָאֵמֶתִי, אֲשֶׁר מְמַשֵּׂיף רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וּמְשִׁיחִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִדְּבַר הַבֵּן לְפָנָיו אָבִיו, אֵינָם זְזִים מִשֵּׁם עַד שֶׁנִּמְחָלִים עוֹנוֹתֵיהֶם.

כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, הֵם בְּחִינַת רֵישׁ כָּל דְּרָגִין, וְהַקְּטָנִים וְהַרְחוּקִים וְהַפְּגוּמִים עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים הֵם בְּבְחִינַת סוּף כָּל דְּרָגִין, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמַגִּיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, וּמְיֻחָד

וּמִקְשֵׁר סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, סוּף כֹּל דְּרָגִין בְּרִישׁ כֹּל דְּרָגִין, אָשׁר כֹּל זֶה הוּא סוּד הַתְּשׁוּבָה, יְרִידָה תְּכֵלִית הַעֲלִיָּה, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הָאָדָם לְתַכְלִית הַיְרִידָה, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיו הָרָעִים וּמַחְשְׁבוֹתָיו הַפְּגוּמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִתְחַזֵּק גַּם שֵׁם בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיֵּאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁגַּם שֵׁם בְּמִקּוּמוֹ מִמַּשׁ נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, בְּבַחֲיַיִת (תְּהִלִּים קלט, ח): "אִם אֶסֶק שְׁמִים שֵׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שְׁאוֹל הַנֶּגֶד", וַאֲיִנו מִיֵּאֵשׁ עֲצָמוֹ כָּלֵל, וַאֲיִנו מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה וּמַעֲכָב כָּלֵל, רַק בּוֹרַח אֱלֹו יִתְבַּרֵּךְ, וְשׁוֹטֵחַ כְּפִיו לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבּוֹכָה בְּכִיּוֹת רַבּוֹת, וּמִגְלָה לוֹ לְכַבּוֹ וּמִבְקֵשׁ אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ:

אָנָּה יְהוָה, חוּס וְרַחֵם עַל פְּגוּם כְּמוֹנֵי, עַל גְּבוּהַ וְחַדְלֵי אִישִׁים כְּמוֹנֵי, נִפְלְתִי בְּעַמְּךָ רַע כְּזֶה, הוֹשִׁיעֵנִי וְהוֹצִיאֵנִי מִשָּׁם, כִּי בָאוּ מֵיָם עַד גִּפְשׁ וְכִמְעַט נָטִיו רַגְלִי, הָאָר פָּנִיךָ בְּעַבְדְּךָ וְגִלָּה לִי אֲמוּנָתְךָ הַקְּדוּשָׁה שְׁאֲדַע שֶׁגַּם בְּמִקּוּמֵי גַּם שֵׁם אֶתָּה, עַד שֶׁעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה אֲזַכֶּה לְשִׁמּוֹחַ וְלִרְקוֹד בְּשִׂמְחָה וּבְרִיקוּדִין, אָשׁר גַּם לִי יֵשׁ עֲדִין תִּקְוָה, כִּי אָשׁר גְּלִיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי רֵאשׁ צִדִּיקֶיךָ, וְלֹא אֶתִּיאֵשׁ וְלֹא אֶפֶל בְּדַעְתִּי כָּלֵל. וְעַל-יְדֵי שְׁאֲנִי מִתְעוֹרֵר אֵלֶיךָ, זְכַנִּי שִׁיתְעוֹרְרוּ אֲלֵפִים וְרַב רַבִּי רַבּוֹת נִשְׁמוֹת, שֶׁגַּם-כֵּן נִפְלוּ בְּעַמְּךָ הַזֶּה שֶׁנִּפְלְתִי שָׁם, וַיִּחְזְרוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְאֶתָּה מְחַל לָנוּ, וְשִׂמַּח לְכַבְּנוֹ תָּמִיד, שֶׁזֶּזְכָּה לֵהִיוֹת שְׂמֵחִים, וְנִהְנֵים מִזִּיו שְׂכִינְתְּךָ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

וַיִּרְחִיב דְּבוּרוֹ בְּזֶה, כֹּל אִישׁ כְּפִי לְשׁוֹנוֹ וְכְפִי דַעְתּוֹ וְכְפִי מִדְּרָגָתוֹ וְכְפִי בְּחִינָתוֹ, וְעַל-יְדֵי שְׁכּוֹלֵל סוּף כֹּל דְּרָגִין שֶׁהוּא שָׁם אֶל רֵאשׁ כֹּל דְּרָגִין, שֶׁהַצִּדִּיק הָאֵמֵת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת שָׁם, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַעֲלוֹת כֹּל הַנִּשְׁמוֹת וְהַנִּצּוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם מִכְּמָה שָׁנִים, וְכִשְׁנִכְלָל מְקוּם רְחוֹק וְנִמְךָ כְּזֶה בְּהַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, מִמִּילָא נִכְלָלוֹת כֹּל שְׁאָר הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבָאֲמַצַּע, בְּקִדְשָׁתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. נִמְצָא, שֶׁדִּיקָא הָרְחוֹקִים כְּשִׁיתְחַזְּקוּ בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּנִדְאֵי יִזְכוּ לַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה "וְעַל יָדָם דִּיקָא יִתְקַנוּ כֹּל הָעוֹלָמוֹת", כִּי עַל יָדָם נִכְלָל אַחֲרִית בְּרֵאשִׁית.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר, שְׁפִסְלִי' הוּא מְרַמֵּז בְּפֶסוּק (שְׁמוֹת ג, ד):
 "וַיִּירָא יְיָ כִּי סִר לִירְאוֹת" (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), כִּי מִשָּׁה
 רַבְּנוּ הִיָּה הֶרְחַמֵּן הָאֱמֵתִי, וְהוּא רַחֵם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 בְּפֶרְטֵי פְּרֻטְיוֹת, כִּי מִשָּׁה רַבְּנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הִיָּה (מְנַחוֹת סה.), וּמְסַר
 נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגֵד, וְלֹא הִיָּה חוֹשֵׁשׁ עַל עֲצָמוֹ
 כְּלָל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אָמַר לוֹ (שְׁמוֹת לב, י): "וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹל",
 וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה כְּלָל, רַק אָמַר "אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם" וְגו', כִּי
 הוּא הִיָּה רַחֵמָן וּמְנַהִיג אֱמֵתִי, וְהַכְּנִיס אֶת הַדְּעַת הָאֱמֵתִית בְּעוֹלָם
 (דְּבָרִים ד, לה): "אִתָּה הִרְאֵת לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים"; כִּי מִשָּׁה
 פָּתַח אֶת הַדְּעַת וְגָלָה לָנוּ, כִּי יֵשׁ אֱלֹקִים שְׁלִיט בְּאָרֶץ. וְזֵהוּ עֵקֶר
 שְׁלֵמוֹת הַדְּעַת הָאֱמֵת, כְּשׁוֹזֹכָה לְהַגִּיעַ לִידִיעָה זו, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁזֵהוּ בְּעֲצָמוֹ סוּד בְּנֵין בֵּית-הַמַּחֲיִן שְׁלוֹ (בֵּית מִקְדָּשׁוֹ
 הַפְּרָטִי), וְלִהְפֹּף כְּשִׁחוּטָאִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזוּ נּוֹפְלִין לְגַמְרֵי מֵהַדְּעַת,
 רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וְאֲזוּ מֵר וּמְרוֹר מְאֹד, וְהוּא מְלֹא צַעַר וְיִסּוּרִין, כִּי (שְׁבַת
 נה): אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עוֹן, כִּי עֵקֶר הַיִּסּוּרִין הוּא כְּשִׁנוּפְלִים בְּעוֹנוֹת,
 רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, שֶׁהוּא מְסַבֵּב עִם מִשָּׂא כְּבֹד מְאֹד, שְׂאֵי אִפְשָׁר לְשִׂאת
 מִשָּׂא כְּבֹד זֶה, וְזֵהוּ עֵקֶר עֲבוּדַת מִשָּׁה מְשִׁיחַ, שְׁבִכָּל דּוֹר — לְרַחֵם
 עַל יִשְׂרָאֵל וּלְהֵאִיר בְּהֵם הַדְּעַת הָאֱמֵתִית, שְׁעֵדִין הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אִתָּם,
 עִמָּם וְאַצְלָם, וְגַם לָהֶם יֵשׁ תִּקְוָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי גְלוֹי
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, גְלוֹי וּבְרוּר וְזָכוּף הָאֱמוּנָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְחָלִים
 הַעוֹנוֹת, וְכֵן לְהִפֹּף — עַל-יְדֵי מַחִילַת עוֹנוֹת זֹכָה לְחִדּוּשׁ הַמַּחֲיִן.
 וְזֵה שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל — כְּפִי מַה שְׁזֹכָה לְפַעַל בְּקִשְׁתוֹ בְּיוֹם
 הַכְּפוּרִים, דִּהְיִנוּ בְּקִשְׁת "סִלַּח נָא", כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה, כִּי עַל-יְדֵי "סִלַּח
 נָא" נַעֲשֶׂה חֲנֻכָּה, וְעַל-כֵּן יוֹצֵא 'חֲנוּכָּה' מִפֶּסוּק (בַּמִּדְבָּר יד, יט): "סִלַּח
 נָא לְעוֹן הָעָם הַזֶּה כִּי גִדְּלָה חִסְדֶּךָ וְיִכְאַשֶׁר נִשְׂאֵת וְגו'. וּפְסוּק זֶה
 נֹאֵמַר אֲצֵל הַמְּרוּגָלִים, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל חֲטָאתָם נִחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ,
 שְׁשֵׁם הִיָּתָה שְׁלֵמוֹת הַדְּעַת, וּבְקִשׁ מִשָּׁה "סִלַּח נָא", וּכְמוֹ-כֵן בְּיוֹם
 הַכְּפוּרִים כְּשִׁמְבַקְשִׁים "סִלַּח נָא", כֵּן זֹכָה לְחֲנֻכָּה שֶׁהוּא חֲנֻכַּת
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּנֵין הַמַּחֲיִן, דַּעַת הָאֱמֵתִית, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם
 מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כְּלָל, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כְּפִי שְׁמַתְחַנֵּן לְפָנָיו

יִתְבַּרְךָ שְׂיִמְחַל לוֹ וּמִבְקֶשׁ "סִלַּח נָא", עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה שְׂיֵאִיר עָלָיו אֹר שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא או"ר הַחֲנוּכָ"ה, או"ר הָאֱמוּנָ"ה, וְעַל-כֵּן יוֹצֵא 'בְּסִלְיוֹ' מִפְּסוּק (שְׁמוֹת ג, ד): וַיִּירָא יְיָ כִּי סִר לִירְאוֹת, כִּי מָשָׁה רַבְּנוּ נִתַּן לָבוּ לְהִסְתַּפֵּל בְּצַרְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַקֵּר צַרְתָּן הוּא הַמָּשָׂא הַכֶּבֶד שֶׁל הָעוֹנוֹת שְׁעֲלִיָהֶם, וְהָאִיר אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בָּהֶם. וְעַיִן בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ב, יא): הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר, רָאוּי זֶה לְהִיּוֹת מְנַהֵיג מֵאַחַר שְׁסָר וְזָעַף הוּא זֶה לִירְאוֹת בְּצַעֲרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מוֹרִיד עֲצָמוֹ אֶל כָּל הַפְּגוּמִים בְּיוֹתֵר, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְהוּא מְבִיֵן הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת מַצְבָּם וְחוֹמֵל עֲלֵיהֶם, וּמֵאִיר בָּהֶם לְאֵט לְאֵט אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת, וּמְגַלֶּה לָהֶם אֶת גְּדֹל עֲצָם הַרְחַמְנוּת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הַמְּרַחֵם עַל הַכֹּל, בַּפְּרָטִיּוֹת עַל אֱלוֹ הַנְּשֻׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת שְׂנֹפְגָמוֹ בַּפְּנֵם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַד שֶׁקָּשָׁה עֲלֵיהֶם לְצֵאת מִזֶּה, עֲלֵיהֶם עֲצָמָה וְגִבְרָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי הַצַּדִּיק עוֹלָה בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמְשִׁיג יוֹתֵר וְיוֹתֵר רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, בְּסוּד (יִשְׁעִיָּה סג, ד): עַיִן לֹא רֵאָתָה אֱלֹקִים זִוְלִתִּיךָ יַעֲשֶׂה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כַּחוֹת עֲצוּמִים שְׂיִוָּרֵד לִיתוֹךְ מִקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיחַ אֶת כָּלֶם וּלְהָאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הָאֱמֶת שְׁעֵדִין גַּם בְּמִקוּמָם מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ.

כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת זֹכָה לְמַקִּיפִים הָעֲלִיוֹנִים בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעוֹשֶׂה מִמַּקִּיף פְּנִימִי, שְׂזָהוּ סוֹכֵב כָּל עָלְמִין וּמְמַלֵּא כָּל עָלְמִין בְּיָדוּעַ, וּכְפִי הַנִּלְשָׁע שְׁעַקֵּר סוּד חֲנֻכָּה תְּלוּי בְּעֵינַיִם דִּיקָא, לִירְאוֹת וּלְהַתְּבוּנָן בַּחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שְׂיֵשׁ בְּכָל דְּבָר, יִתְפָּרֵשׁ שְׂזוֹ בְּעֲצָמָה הִיתָה הַשְּׂגָת מָשָׁה (שְׁמוֹת ג): "וַיֹּאמֶר מָשָׁה אֶסְוֶרָה נָא וְאָרָא" אֶת הַמִּרְאֵה הַגְּדוֹל הַזֶּה" וְגו', וְאָמְרוּ חַז"ל (שֵׁם בַּמִּדְרָשׁ, סִימָן ט'): מָה רָאָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַבֵּר עִם מָשָׁה מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה? לְלַמְּדָךְ שְׂאִין מְקוּם פְּנוּי בְּלֹא שְׂכִינָה, אֲפֹלוּ בַּסֵּנֶה מֵאִיר נֵעֵם זִיו הַשְּׂכִינָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְגַם בַּסֵּנֶה שֵׁם גְּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-יְדֵי הַסְּתַפְלוּת מָשָׁה הָאִיר הָאֶרֶץ הַדַּעַת בְּכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְיַאֲשׁוּ, כִּי עֵדִין יְכוּלִים לְצֵאת מִשָּׁם, וְדָבָר זֶה מֵאִיר רַבְּנוּ ז"ל

בְּמִקְוֵי.

וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵּב בְּאַמַּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
 וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂיַעֲסֵק בְּפִרְסוּם שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
 בְּעֲצָמוֹ יִגְדֹּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), וְעַל-יְדֵי-
 זֶה יֵשׁוּבוּ כָּל־אֵלֶּיךָ יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה תֵּאֱמִין לִי, שֵׁיִשׁ לְהֶאָרִיךְ בְּכָל זֶה
 אֲלֵפִים וְרַבְּבוֹת עֲמוּדִים כְּפִי תְּבַעֲרַת לְבָבִי אֵלֶיךָ יִתְבָּרַךְ, אִךְ הִתְקַרַח
 לְהַפְסִיק מִפְּנֵי הַטְרָדָה שְׁנֵתְהוּתָה לִי בְּרַגְעֶה זֶה וְהִתְקַרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקסא.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הָאֲבִירֶיךָ הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

הָעֵקֶר תִּשְׁתַּדֵּל שְׂתַהַיֶּה לְךָ קְבִיעוֹת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא
 מְרַגְּוֵעַ לְנַפְשְׁךָ.

נָא וְנָא אֶל תְּבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׂפִעוּלָם אֵינְךָ צָרִיךְ אֶת
 אִךְ אֶחָד רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִידִיעָה זֹאת תִּצְלִיחַ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינּוּ מְצַמְצֵם בְּמִקּוֹם אֶחָד, כִּי
 מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַיְכֻלִּים לְמַצָּא אוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם, וְעַל-כֵּן שְׁלֹא
 יִבְלָבֵל לְךָ וְכוּ' כְּאֵלּוֹ רַק שֵׁם וְכוּ', הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ וְכוּ'.

נָא וְנָא רְאֵה לְכַבֵּד אֶת תְּמִיךָ וְחִמּוּתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַזַּק
 הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלֹךְ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כִּי אֲשַׁתָּךְ תִּרְאֶה אִיךָ אֵתָה מְכַבֵּד
 וּמֵיִקָּר אֶת הוֹרִיָּה, זֶה יִכְנִיס בְּלִבָּהּ אֶהְבָּה וְכְבוֹד כָּלפִּיךָ וְכוּ', וְזֶה
 בְּרוּר.

הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, דְּבַר גְּדוֹל דְּבַר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מְעַצְמוֹ,
 וְאִם יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂטוּעִים וְרָצִים אַחַר הַהֶבֶל, גַּם זֶה מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ,

ודו"ק; וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְבַטֵּל עֲצָמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.
לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי יֵשׁ דְּבוּר מִהֵרֵב הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדֵיטָשׁוּב, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ: "בְּשִׁמְיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת" (דְּבָרִים ד, לט) — בְּעִנְיָנִי רוּחַנִיּוֹת תְּמִיד לְהִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה, הֵינּוּ אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר "בְּשִׁמְיִם מִמַּעַל", וְאֲנִי יְכוּל לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֹא מִסְפִּיק מֵה שֵׁיִשׁ לִי, לֹא-כֵן בְּעִנְיָנִי גִשְׁמִיּוֹת וְאַרְצִיּוֹת לִידַע שֵׁיִשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁנִמְצָאִים בְּמַצְבִּים יוֹתֵר גְּרוּעִים מִמְּנִי וְהֵם לְמַטָּה מִמְּנִי, וְעַל-כֵּן עָלִי לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ עִם מֵה שֵׁיִשׁ לִי, וְאֵל אֲחֻשׁב כְּאֵלוֹ לִי כְּכֹר הַכִּי גְרוּעַ, כִּי "וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת" — בְּעִנְיָנִי אַרְצִיּוֹת תְּמִיד לְהִסְתַּכֵּל שֵׁיִשׁ תַּחְתִּי אֲנָשִׁים שְׁסוּכְבִּים יוֹתֵר מִמְּנִי, וְאִז בִּידִיעוֹת אֵלוֹ יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם, וּבְאֵמַת זֶה מְכֻוֵן לְדְבוּרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ וְ"ל "צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה וְלֹא לְפַל מִהַמְּדַרְגָּה הַכִּי נְמוּכָה" וְדו"ק.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

רְאֵה לְכַתֵּב לִי, וְאִז אֲכַתֵּב לְךָ עוֹד, כִּי עַל-פִּי-רֹב אֲנִי כּוֹתֵב רַק כְּשֵׁיִשׁ אֲתַעוֹרְרוּתָא דְלִתְתָּא.

תתקסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, רֵאשׁ חֹדֶשׁ פְּסָלוֹ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח נֹצְחִים.

מִכְתָּבָךְ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְאֲנִי מְאֹד מְצֻטָּעַר בְּצַעֲרָךְ הַקָּשָׁה
מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בַּפְּרָטִי פְּרִטִיּוֹת. וְהִנֵּה לְנַחֲמָךְ וּלְחַזְקָךְ הֲלֵא כָּל
סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּה בָּהֶם וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, יַעֲצוּת
וּדְרָכִים וְהַנְּהִיגוֹת יִשְׁרוֹת, אִיךָ לְהַתְחַזֵּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִבְלִי לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ
כָּלֵל יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, אֲפִלּוֹ שְׂנֵפֶלֶת כָּבֵד בְּמִקּוֹם שְׂנֵפֶלֶת, יְכוּלִים
לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה בְּשַׁעַה זֹו דִּיקָא. כִּי כָּל שַׁעַה וְשַׁעַה הִיא הַמְּשַׁכָּה
אַחֲרַת מַעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים לְהַחֲיוֹת הַתְּחַתּוֹנִים, כִּי בְּכָל שַׁעַה שׁוֹלֵט
צְרוּף אַחַד מִי"ב צְרוּפֵי שֵׁם הַנִּי"ה בְּרוּף הוּא בִּיּוֹם, וַי"ב צְרוּפֵי שֵׁם
אֲדִנְי"י בְּלִילָה (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח' בְּסוּפֵי), וְעַל-כֵּן יְכוּלִים
לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל שַׁעַה מִמֶּשׁ, לִידַע שֶׁהַשַּׁעַה הַזֹּאת עוֹד
לֹא הִיָּתָה לִי, וְכֵן כָּבֵד לֹא תִהְיֶה לִי; וְעַל-כֵּן צְרִיךְ לְחַטֵּף בְּכָל שַׁעַה
מַשְׁעוֹת הַיּוֹם אֵיזָה טוֹב — תּוֹרָה אוֹ תְּפִלָּה, צְדָקָה וְשִׂמְחָה, וּבַפְּרָט
לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִזָּה אוֹחֲזוּ תְּמִיד אֶת הַשְּׁעוֹן לְפָנָיו,
וְשָׁמַר אֶת שְׁעוֹתָיו לְחַטֵּף אֵיזָה טוֹב בְּכָל שַׁעַה. וְאֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ אֲמָרוּ,
שְׂרַבְנוּ ז"ל חֲדָשׁ לָנוּ אֶת הַהַתְּגַלּוֹת שֶׁל (תְּהִלִּים צה, ז): "הַיּוֹם אִם
בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ערב), לְשָׁמַר מְאֹד אֶת
הַיּוֹם, לִידַע אֲשֶׁר הַיּוֹם הַזֶּה כָּבֵד לֹא יִהְיֶה לוֹ, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל חֲדָשׁ
בְּכַחוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל לְשָׁמַר מְאֹד אֶת הַשַּׁעַה, וְלִידַע אֲשֶׁר שַׁעַה זֹו
כָּבֵד לֹא תִהְיֶה לוֹ, וְעַל-כֵּן אִף שְׂנֵפֶלֶת בְּשַׁעַה הַקּוֹדֶמֶת בְּחֻשְׁךָ גְּרוּעַ
מְאֹד מְאֹד, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּמָה שְׂנִכְשַׁלְתָּ, אֱהוֹבֵי אַחֵי הַשַּׁעַה הַשְּׂנִיָּה כָּבֵד
עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וַיֵּאִיר בֵּה צְרוּף אַחַר לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַל-כֵּל-פָּנִים תִּרְאֶה לְחַטֵּף שַׁעַה חֲדָשָׁה בְּעַבּוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, לְלַמֵּד אֵיזָה פֶּרֶק מִשְׁנִיּוֹת בְּשַׁעַה זֹו, וְלוֹמַר אֵיזָה מִזְמוֹר
תְּהִלִּים, וְלִתֵּן פְּרוּטָה לְצְדָקָה, וְלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיִּרְקַד עַל קִדְשַׁת
יְהוּדוֹתוֹ. וְאֵל יִהְיֶה נֶקֶל בְּעֵינֶיךָ מְעַט הַנְּקִדּוֹת הַטּוֹבוֹת הָאֵלוּ, כִּי בְּאִפְּן
כְּזֶה בְּנִקֵּל תִּזְכָּה לְהוֹסִיף עוֹד וְעוֹד קִדְשָׁה וְדַעַת וְהַשְּׂגָה וּמַחֲיָן

חדשים. וכשזוכה להרגיל עצמו תמיד להסתכל רק על שעה זו, ולא לבטלה בהבל נריק, חס ושלום, רק לחטף איזה מעט טוב, באפן כזה כל שעותיו תהיינה שמורות ומיחדות ודבוקות בו יתברך. וכבר אמר התנא (אבות ד, יז): "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא" וכו'.

ועל-כן עשה זאת, בני, והנצל מיד, שכוח תשכח מה שהיה בשעה הקודמת, אף שהיית בכעס ורציחה, ונפגמת כמו שנפגמת, עשה התחלה חדשה, וראה לחטף שעה חדשה עם נקודות טובות, לעשות איזה חסד בשעה זו וכדומה. והעקר לזכות לזה הוא — לברח מחכמות, שלא יהיה חכם בעיני עצמו, כי החכמות של העולם מזיקות מאד מאד לכל אחד ואחד. וכמו שאמר רבנו ז"ל: החכמות מפילות את האדם, וכמו שכתוב (משלי כו, יב): "ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו"; ובפרט כשפא על-ידי החכמות שלו לידי מחלקת, חס ושלום, שזוהי דחיקת השעה ממש, כי כשאדם מביט עצמו, ויודע שאין לו רק זו השעה, ומה שיחטף איזה טוב ומכל שפן מה שיברח מאיזה רע בשעה זו, יהיה לו לקרן נפלאה, אז לעולם לא יהיה גדחק מפני השעה, מאחר שאין דוחק את השעה, אבל כשפא למחלקת, ואינו חוטף טוב בכל שעה, הרי הוא דוחק את השעה, ואז השעה דוחקתו (ברכות סד). והענין הוא עמק, כי כשעוסק בשעה בתורה ובתפלה, בשמחה וברקודין, בצדקה וחסד, הרי מקשר את השעה אל הרוחניות, ומאיר לו בעצם שם הנו"ה, ודבר רוחני אינו תופס איזה מקום. אבל, חס ושלום, כשמפריד השעה ממנו יתברך, אזי הוא מגשם את השעה, ואז יש בחינת מקום, ויש לו צער, כי הגשם הוא מהצמצום, והרוחני הוא למעלה מהצמצום, ועקר הדחק והצרה והמחלקת, הוא בשעת הקטנות והצמצום דיקא, והבן למעשה.

אהובי, אחי היקר! ימי חנכה הקדושים כבר מתחילים להתנוצץ, ועקר שם חנכה הוא על שם חנכת המזבח ובית-המקדש, וכמו שהוא בכלליות, כמו-כן הוא בפרטיות אצל כל אחד

בית-הַמִּקְדָּשׁ הוּא הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ וְהַמְזַבֵּחַ הוּא שְׁלַחְנוּ. כִּי כְשֶׁזֹּכָה לְחֹדֶשׁ עֲצֻמוֹ בְּכָל פֶּעַם, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְמַחֲזִין חֲדָשִׁים בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר, וּמֵאִיר עָלָיו אֹר חֹדֶשׁ, שְׁזוּהֵי כָּל הַמְצָוָה שֶׁל "מוֹסִיף וְהוֹלִיף", בְּכָל פֶּעַם לְהוֹסִיף גַּר חֹדֶשׁ, וְעַל-יְדֵי שְׁמֵאִירָה לוֹ הַדַּעַת אֲזֵ גַם אֲכִילְתוֹ הִיא בְּקֹדֶשֶׁה וְטִהָרָה, וְדִיקָא בְּשַׁעַת אֲכִילְתוֹ זֹכָה לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), וְזוֹכָה לְיַחַד קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא וְשְׂכִינְתִיהָ (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן סב), שְׁזֵה בְּחִינַת לֶחֶם הַפָּנִים, לְרֵאוֹת אֵת פְּנִימִיּוֹת הַמֶּאֱכָל, שֶׁהוּא אֹרֹו יִתְבָּרַךְ הַמְּלַבֵּשׁ בּוֹ (עֵין שָׁם, סִימָן לא), וְכֵן אֵינֹו מִתְבַּלְבֵּל מִדַּחְקוֹת הַפְּרָנְסָה, כִּי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר לֹא בְּכַח יִקְנֶה עֲשִׂירוֹת וּנְכָסִים, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרָטִית, וְאֵין נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חִבְרָתָה אֶפְלוֹ כַּמְּלֵא נִימָא (יוֹמָא לח.), וְאֶפְלוֹ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׁמֵיָא מִנּוּ לִיהָ (בְּרֻכּוֹת נח.), וְזֵהוּ עֶקֶר או"ר הַחֲנֻכָּה, או"ר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא אֹרֹו שֶׁל מְשִׁי"ח, הַמֵּאִיר לָנוּ בְּתַקְפָּה חֲשֻׁכוֹתֵנוּ, וְעַל-כֵּן מְצֻוֵּתָה לְהִנְיָחָה בְּפִתַח בֵּיתוֹ כְּנֶגֶד הַמְּזוּזָה, לְהוֹרוֹת לוֹ תְּכֵף-וּמִיד בְּפִתַח בֵּיתוֹ, אֲשֶׁר "לֹא בְּכַח יִגְבֵר אִישׁ" (שְׁמוּאֵל-א ב, ט), כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְגַם הַפְּרָנְסָה שְׁבָאָה לוֹ אֶל תוֹף בֵּיתוֹ, הִיא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזוּהֵי גַם מְצֻוֵת מְזוּזָה בְּפִתַח בֵּיתוֹ, לְהוֹרוֹת לוֹ שֶׁהַפְּרָנְסָה הַבָּאָה לוֹ בְּתוֹף בֵּיתוֹ הִיא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמְּזוּזָה מְשַׁבֵּרַת תַּאֲוֹת מָמוֹן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן כג), וְעַל-יְדֵי שְׁבִירַת תַּאֲוֹת מָמוֹן גְּמֻשְׁכַת הַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה וְשְׁלֵמוֹת גְּלוּי הָאֹר אֵין סוֹף בְּרוּף הוּא (עֵין שָׁם, סִימָן יג), עַד שְׂיִדְעוּ בְּבִירוֹר גְּמוֹר אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹוֹת בְּלַעְדֵּי יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, זֶה יִהְיֶה דִיקָא עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ בְּעֲצֻמוֹ, כִּי הוּא יִגְלֶה גְּלוּי הָאֹר לְכָל; וְעַל-כֵּן מְשִׁיחַ אוֹתִיוֹת חֲנֻכָּה שְׁמֵאל מְזוּזָה יְמִין, כִּי שְׁתֵּי מְצֻוֹת אֵלוֹ הֵן לְיַד פִּתַח הַבַּיִת, לִידַע שֶׁהַפְּרָנְסָה הַנִּכְנָסֶת בְּזֶה הַבַּיִת הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁנִּתְגַּלִּית לְאָדָם יִדְעָה זֹו, אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזֵ הוּא תָּמִיד בְּאֲרִיכוֹת אֶפְיִם, וְהוּא תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְשׁוּם דְּבָר אֵינֹו יְכוֹל לְבַלְבְּלוֹ וּלְהוֹרִידוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַק גְּדֹל וְצוּמַח בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן קנה), וְעַל-כֵּן או"ר חֲנֻכָּה, או"ר הָאֱמוּנָה, הוּא גַם-כֵּן או"ר

הַשְּׂמֵחַ"ה, כִּי אֹר הַנֶּר שְׂמֵאִיר הוּא שְׂמֵחָה, כִּי הָאֹר מְשַׂמַּח הַכֹּל, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (מְשָׁלִי טו, ל): "מְאֹר עֵינַיִם יִשְׂמַח לֵב", וְכֵן אָנוּ אוֹמְרִים בַּתְּפִלָּה: "וְהַתְּקִין מְאֹרוֹת מְשַׂמַּח עוֹלְמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא", וְעַקֵּר הָאֹר שֶׁל כָּל הָאֹרוֹת נִמְשָׁף מִהַצְדִּיקִים שְׂבָבֵל דּוֹר, שְׂמֵקָבֵלִים מְרַאֵשׁ כָּל הַצְדִּיקִים שֶׁהוּא מְשִׁיחַ בְּעֶצְמוֹ, כִּי הָאֹר הוּא אֲצֵל הַצְדִּיקִים, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חַז"ל (תַּעֲנִית טו.): לֹא הַכֹּל לְאוֹרָה, צְדִיקִים לְאוֹרָה. וְעוֹד פָּתוֹב (שָׁם יג, ט): "אֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח" וְגו', וְעוֹד פָּתִיב (תְּהִלִּים צו, יא): "אֹר זָרַע לְצְדִיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמֵחָה" וְגו', אֲבָל עַקֵּר שְׂלֵמוֹת הָאֹר יִהְיֶה נִמְשָׁף עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ בְּעֶצְמוֹ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שָׁם קלב, יז): "עֲרַכְתִּי נֵר לְמְשִׁיחִי". וְכְמוֹ שְׂאֲמְרוּ חַז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה י, ב): וְנִהוּרָא עֲמָה שְׂרָא (דְּנִיאֵל ב, כב) — זֶהוּ מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֻלְקָנוּ, שְׂקֻטָּנִי עֲרָף כְּמוֹנוּ פְּגוּמִים וּמְלַכְלָכִים כְּמוֹנוּ, נִזְכָּה לְהָאִיר בְּפִשְׁנוּ בְּאֹרוֹת וְסוּדוֹת כְּאֵלוּ, הַנוֹבְעִים וְיוֹצְאִים מֵהַאִי גַחְלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא, אֹר הָאֹרוֹת הַיּוֹצֵא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', שְׁשָׁם תְּלוּיָהּ כָּל הַגְּאֻלָּה. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֻסְדֵי חַנּוּם שְׁעֲשֵׂה עִמָּנוּ, חַ'בָּלִים גַּפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִימִים, שֶׁהוּא נֹעֵם אֲשֶׁר בְּנִיח'ל'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תתקסד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלַח יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִימֵי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצַחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְאֵנִי מְצַטְעֵר מְאֹד בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמֶּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

אהובי, אחי! חזק והתחזק להתחיל התחלה חדשה על-כל-פנים מעכשו, וזהו היסוד בקיום האדם ברוחניות ובגשמיות, שיעשה תמיד התחלה חדשה, ולא יפל בדעתו כלל ממה שעבר עליו וממה שעובר עליו, רק מעכשו להתחיל, הן בעשה טוב — לעשות טוב: תורה, תפלה, צדקה, שמחה ומצוות, ובפרט לדבר אליו יתברך, והן ב'סור מרע' — להשמר מרע, לא לדבר דבורים אסורים: לשון-הרע ורכילות, גבול פה וליצנות. ובכלל טוב לקבל על עצמו לא לדבר מאחרים כלל, לא לכעס ולא להקפיד אפלו קפידה קלה, וישמר את אָזְנוֹ לא להכניס בהם דברים בטלים, ומכל שכן איך צריך לשמר עיניו לראות ולהסתכל רק בחיות אלקות שיש בכל דבר, ואז יזכה להיות בן חורין ממש, כי על-ידי קדשת שבעת הנרות: "העינים, האזנים, החטם והפה", זוכים לשלמות בגן הדעת, וכשהדעת בשלמות, אז נצול מכל מיני הזקים.

אהובי, אחי היקר! העקר שבכל העקרים, אל תבלבל עצמך מאחרים כלל, אתה תסתכל רק על עצמך, וכל גקדה ונקדה של 'עשה טוב' ושל 'סור מרע', תהיה יקרה בעיניך מאד מאד, אף שנתבלבלה תפלתך, ולא זכית להתפלל תפלה מישבת, ונפלת כמה פעמים בשעת התפלה וכו' וכו'. על-כל-פנים תראה לחטף איזה פרק משניות ודף גמרא וסימן שלחן ערוך ומזמור תהלים ותורה מ"לקוטי-מוהר"ן", ותפלה שעליה מ"לקוטי-תפלות". ועל כלם — לדבר עמו יתברך בתמימות גמורה, וכן תלך ברקודים בינך לבין עצמך, והכל בהצנע. ומצאתי פעם את אחד מאנשי שלומנו בשדה, ורקד שם הרבה מאד, ואמר לי: "היות שרקודין והמחאת כפים הם גם-כן הנהגה מרבנו ז"ל, וכן התבודדות הזהיר רבנו ז"ל לצאת בשדה ולשיח עמו יתברך, על-כן אני מקים פה שתי הנהגות האלו", ותהלה לאל, זכיתי לרקד אז עמו גם-כן הרבה מאד. אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתודע מרבי אמת כנה המחיה ומחזק אותנו. וצריך שתדע שכל עסקו של רבנו ז"ל הוא תמימות עצמקה, והליצנות היא ההפך לגמרי מההתגלות של רבנו ז"ל, ועל-כן כל

מי שהוא תמים יותר, הוא יכול לקבל מרבנו ו"ל יותר ויותר, ובפרט "שמחה והתבודדות", שתי היסודות של חסידות ברסלב אי אפשר לקבל, כי אם על-ידי תמימות ופשיטות ממש, כי על-ידי חכמות וליצנות רחוקים מאד מאד מהאורות האלו, כי שמחה ותפלה הן מאחדות ביחוד עצום אל האמונה, כי לא יתפלל האדם, וכן לא ירקד האדם משמחת המצוות שעשה, אם לא שיזכה לאמונה ברוחה ומזככת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל; ועל-פן רואים שרוב העולם רחוקים מהתבודדות וכן משמחה ורקודין בכל יום ובכל שעה, והסבה לזה, כי חסר מהאמונה הרבה; על-פן, אהובי, אחי, ברח לך עכשו למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, ותלך לרקד שם בהמחאת כף, ואחר-כך תשב ותשיח כל שיחתך אליו יתברך וכל מה שעובר עליך, וכשתסיים את התפלה וההתבודדות, תלך עוד פעם ברקוד בהמחאת כף. והעקר הוא תמימות שנקראת שלמות, כי התמימות היא שלמות האדם, ואל תסתפל בענינים אלו על שום בריה, אפה ראה וגם ראה להיות חזק בשמחה ורקודין בכל יום, וכן לשיח ולספר לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שעובר עליך, והכל בלי שום חכמות, ותכף-ומיד כשתתחיל להשתמש עם שכלך, אז לא תרקד ולא תתבודד; על-פן, אהובי, אחי, כלך מחכמות וליצנות העולם, ותראה לרקד בכל יום ולהתבודד עמו יתברך, ועל-ידי כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, ועל-ידי כל רקוד ורקוד שמרקדים, מבטלים את הסטרא אחרא שהם ההסתרה והמכסה שמסתירים ומכסים אותו יתברך, כי אמונה היא גלוי אלקותו יתברך, ושמחה ותפלה תלויות באמונה; ועל-פן כל מה שמתבודדים ושמחים ברקודים, יותר נתפשטות ונתגלית האמונה בתוספת גלוי יותר ויותר.

והנה ימי חגכה הקדושים ממשמשים ובאים, וזהו כל ענין חגכ"ה — "שמחה ותפלה", כי ימי חגכה הם ימי הודאה, להודות ולהלל להשם יתברך על כל הנסים והנפלאות שעשה ועושה עמנו, שהתפלה כלולה בשמחה, שזו בעצמה תהיה התגלות משיח,

שִׁיכְנִיס דָּבָר זֶה בְּכָל הָעוֹלָם, לְשִׁיחַ וּלְדָבָר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲזוֹ אֶהְפֹּךְ אֶל כָּל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקִרְאָה כָּלָם בְּשֵׁם ה', לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד", כִּי מְשִׁיחַ יִכְנִיס שְׂמֻחָה וּתְפִלָּה בְּעוֹלָם, וְגַם הַתְּפִלָּה תִּהְיֶה כְּלוּלָה עִם שְׂמֻחָה, שְׂזֵהוּ עֲנִין תּוֹרָה וְהוֹדָאָה, שְׁתַּמִּיד יוֹדוּ לוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וְעַל כֵּן הַקְּרִבְנוֹת בְּטָלִים וְקִרְבַּן תּוֹרָה לֹא בְּטָל (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ז), וְזֶה "מְשִׁיחַ", עַל שֵׁם שְׂמֻחָה, יִשְׁמַח' אוֹתִיּוֹת מִשְׂיִח', וְכֵן עַל שֵׁם תְּפִלָּה, מְשִׁיחַ אוֹתִיּוֹת מְשִׁיחַ אֱלֹמִים. וְכֵן מוֹבָא מְשִׁיחַ רֵאשִׁי תְבוּת: מְזוּזָה יִמִּין חֲנֻכָּה שְׂמָאל, שְׂזֵהוּ הַדְּלָקָת גַּר חֲנֻכָּה. (וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי שְׂזֵהוּ תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּפֶה נִבְאָר שְׂזֵהוּ שְׂמֻחָה וּתְפִלָּה. וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן כג), שְׂמְזוּזָה מְכַנְסֵת שְׂמֻחָה וּמְצַלֵּת מִתְאַוֵּת מְמוֹן, שֶׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ וְכוּ' עַיִן שָׁם). וְעַקֵּר שְׂמֻחָתָנוּ הִיא, שְׁרַחוּקִים כְּמוֹנוּ גִּזְכָּה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּכָל יוֹם בְּאוֹרוֹת רוּחָנִיִּים כְּאֵלוֹ: צִיצִית וּתְפִלִּין, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ כְּדָאִי לְאוֹרוֹת הָאֵלוֹ, וּבִלְבִישֵׁת צִיצִית וּתְפִלִּין נִסְתַּוְפָּפִים אוֹרוֹת דְּקִים וְרוּחָנִיִּים בְּנִשְׁמָתוֹ. וְאִם הִיָּה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַה שְׂזוּכָה עַל-יְדֵי עֲטִיפַת צִיצִית וּתְפִלִּין, הִיָּה רוֹקֵד כָּל הַיּוֹם מֵרֵב שְׂמֻחָה וְחֻדְוָה עֲצוּמָה, מְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר שֶׁבֶת, אֲשֶׁר אוֹר הַשֶּׁבֶת, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלָל, עַד שְׂאֲמְרוּ חַז"ל (שֶׁבֶת קִיח:): אֶפְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנֹנִשׁ, אִף שׁוֹמֵר שֶׁבֶת — מִיָּד מוֹחֲלִין לוֹ; וְעַל-כֵּן הַזֵּהִיר רַבְּנוּ ז"ל אוֹתָנוּ כָּל-כָּף עַל שְׂמֻחָה בְּשֶׁבֶת-קַדְשׁ (עַיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יז), כִּי אוֹר הַשֶּׁבֶת עוֹלָה עַל כָּל הָאוֹרוֹת, וְכַשְׂיִבּוֹא הָאָדָם לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, יִרְאֶה מַה פֹּעֵל בְּזֶה הָעוֹלָם עִם צִיצִית וּתְפִלִּין וְשֶׁבֶת וְכוּ' וְכוּ' וְכָל הַמְּצוּוֹת, וְאֲזוֹ יִצְטַעַר מְאֹד מְאֹד, אִיךָ הִיִּיתִי בְּטָלָן וְשְׁלִימְזֻלְנִיק, וְלֹא שְׂמֻחָתִי עֲצָמִי עִם הַמְּצוּוֹת הָאֵלוֹ, כִּי הַשְׂמֻחָה הִיא הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא מִמֶּשׁ, כִּי "עַז וְחֻדְוָה בְּמָקוֹמוֹ" (דְּבָרֵי הַיָּמִים טז, כז), וְעַל כֵּן כְּשֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה בְּשְׂמֻחָה, אוֹ מִתְפַּלֵּל וּמִתְבוֹדֵד בְּשְׂמֻחָה, אוֹ מְקַיֵּם אֵיזוֹ מְצוּוָה בְּשְׂמֻחָה, הֵרִי זֶה מִמֶּשִׁיךְ אוֹר הָאֵין סוּף אֶל תּוֹךְ הַמְּצוּוֹת. וְכִבְּרָ יְדוּעַ הַחֲלוּקָה בֵּין הַלּוֹמֵד וְהַמְּתַפַּלֵּל וּמְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו סֵתֵם בְּלִי חֵיּוֹת, אוֹ בֵּין הַלּוֹמֵד וְהַמְּתַפַּלֵּל וּמְקַיֵּם

מְצוּמָתוֹ בְּחַיֹּת וּבְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מוֹרִיד אֲוֵרוֹת רוּחַ-נְיִים וְדַקִּים הֵן עַל גִּשְׁמָתוֹ וְהֵן עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל הָעוֹלָם, וּמַעֲלָתוֹ נִשְׁגָּבָה וּגְבוּהָהּ מְאֹד מְאֹד — אֲשֶׁר לֹא וְהָאֲרִיז״ל גָּלָה לְאִישׁ סוּדוֹ, אֲשֶׁר זָכָה לְהַגִּיעַ לְכָל הַתְּגִלוֹת אֱלוֹהַּ הָאֲוֵרוֹת שֶׁבְּכַתְּבֵיו, שֶׁגָּלָה אֱלֻקוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּמַדְרָגָה עֲלִיוֹנָה מְאֹד מְאֹד, הֵן מְכַלְלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת כַּמּוּבָא בְּעֵץ חַיִּים, וְהֵן מְפַרְטִיּוֹת כָּל מְצָנָה וּמְצָנָה וְרוּזֵי וְסִתְרֵי תוֹרָה הַמּוּבָא בְּ״פְרִי עֵץ חַיִּים״ וְשִׁמּוֹנָה שְׁעָרִים, הַכֹּל הִזָּה מְרַב שִׁמְחָה שֶׁשִּׂמַּח בְּאֱלֻקָּיו בְּשִׁמְחָה שְׂאִין לָהּ סוּף וְאִין לָהּ קֶץ, וְרַקֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹת שְׁעוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו אֲוֵרוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּמַדְרָגָה גְבוּהָהּ מְאֹד מְאֹד, בְּיָדוּעַ לְכָל הַזּוֹכִים לְטַעַם מַעַץ הַגֵּן וּמְפָרְיוֹ וּכְשֶׁנִּכְנָסִים בְּשַׁעְרוֹ, וְלִהְפֹּךְ — קָלַפְתָּ טֵיט ״הַגֵּן״ הַיְתָה הָעֵקֶר, לְהַכְנִיס חֲכָמַת הַטֵּבַע בְּעוֹלָם, וְלִהְפָּרִיד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמִילָא יִפְלוּ בְּעַצְבוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרָה; כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הוּא עֲצָם הַשִּׁמְחָה, וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָתָהּ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מְמִילָא נּוֹפְלִים בְּעַצְבוֹת. וְעַל-כֵּן כָּל עֲבוֹדַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁיִּמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹ״ר הָאֲמוּנָה, שֶׁהוּא אוֹ״ר הַשִּׁמְחָה, אוֹ״ר הַחֲנֻכָּה, אוֹ״ר שֶׁ״ל מְשִׁיחַ״ (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַוּדָא, הַלְכָה ו'); כִּי עֵקֶר כָּל הַגְּלִיּוֹת הוּא הָעַצְבוֹת שֶׁמִּתְגַּבְּרַת בְּכָל פַּעַם עַל גִּשְׁמַת הַיִּשְׂרָאֵלִי, וּבְפִרְטָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא גּוֹדְפָה עֲדִין, וְהוּא חוֹתֵר לְשׁוֹב, וְנִעְשָׂה עִמּוֹ מַה שֶׁנִּעְשָׂה, שֶׁמִּתְגַּבְּרָה בּוֹ הַבַּעַל-דְּבָר מְאֹד מְאֹד, וְעֵקֶר הַתְּגִירוֹת הוּא בְּעֵינֵי הָעַצְבוֹת, וְצָרִיף כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ כָּל מִינֵי יַעֲצוֹת לְשִׁמְחָתָהּ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, הֵן בְּמִלֵּי דְשִׁטּוֹתָא, כִּי עַל-פִּי-רַב אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי מְלֵי דְשִׁטּוֹתָא מִמֶּשׁ, וְהֵן עַל-יְדֵי הַגְּלוּי הַנּוֹרָא שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז״ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רַפּב) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמז, ב׳): ״אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי״, לְדוֹן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוֹת, וְלִמְצָא בְּעֲצָמוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת וּמְצוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, כִּי אֶפְלוּ הִרְיָקָנִין שֶׁבָּהּ, מְלֵאִים מְצוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרַכּוֹת נו׳), עַד שֶׁיִּתְגַּבֵּר לְחַטֵּף אֶת הַיְגוֹן וְאֲנַחָה אֶל תּוֹךְ הַשִּׁמְחָה (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָנִים כג, כד), וּבְפִרְטָה בְּשִׁבְתָּ יוֹם טוֹב וּבְכָל יוֹם יוֹם קָדָם הַתְּפִלָּה, שְׂאֵז צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר

להתפלל בשמחה, ולקבל שבת ויום טוב בשמחה עצומה מאד מאד, עד שיזכה להמשיך שמחת ואור השבת על כל ששת ימי החל, וכל מה שישמח יותר, יזכה לצאת יותר ויותר מכל היכלי התמורות, מעמקי הקלפות שנפל לשם.

חמדת לבבי! יש ויש להאריך בזה, אך טרדוטי רבו עד מאד. ההכרח לקצר עכשו, העקר לקיים דברים אלו בפעל ממש, לשמח ולרקוד בכל יום כמה שעות על נקדת יהדותו, ואפלו בינו לבין עצמו, והיא מצוה רבה, וכן לדבר עמו ותברך בכל יום כמה שעות, ולספור לפניו ותברך בתמימות ובפשיטות גמורה את כל מה שמעיק לו ומה שפואב לו.

הדורש שלומך...

תתקסה.

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר ויצא ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל ידידי היקר, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ... גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם המעות לפדיון, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שימתקו ממך כל הדינים על-ידי פלא עליון.

העקר למסור עצמו לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, להפיל בעצם עצמיות אלקותו ותברך, לדם ולשתק למחרפיה ולמבוי נפשך, בסוד: "דם לתני"ה והתחולל לו" (תהלים לו, ז), "והוא פיל לך תללים" (גטין ז), כי מי שיקום עליה פל באין סומך, העקר דום דום לתני"ה ברוך הוא. וכן סגר את עיניך ואזניך מהבלי העולם הזה, ואל תכעס כלל, כי לא כדאי שתהיה לך איזו הסתכלות בזה העולם, איזו שמיעה בזה העולם, איזה פעם או איזה דבור בזה

הָעוֹלָם, וְאָז תִּגְיַע אֶל תַּכְלִיתָךְ, וְזֶה הַלְמוּד שֶׁל הַשְּׂבָעָה בְּעֵטְלֶעְרִס^ב (צִיָּן בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יג), שְׁזֶה סוֹכֵב עַל גְּדוּלֵי צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהַעֲמִידוֹ אֶת הָעוֹלָם; אֲשֶׁרִי מִי שְׁחוֹזֵר עַל הַסִּפּוּר הַנּוֹרָא הַזֶּה, וּמְקַיֵּם כָּל מָה שֵׁיִשׁ לְקַיֵּם, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תתקסו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הָאֲבֹרֶךְ הַמְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל ... גֵּרוּ יֵאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ עִם חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי כְּעַל כָּל הוֹן. מָה אִמַּר לְךָ, אֲצַלְנּוּ לומדים רק אַמוּנָה, וְכָל הַחֲדוּשִׁים סוֹכְבִים רַק עַל הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאָז מִהִפְכִּים אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, אֲתָה קֹדֶם שְׁבַרְאֵת הָעוֹלָם, וְאֲתָה מִשְׁבַּרְאֵת אֶת הָעוֹלָם, כַּמּוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נב), שֶׁיִּכּוֹלִים לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל כְּזֶה, עַד שֶׁיִּכְלַל אֶת כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל מַחְיֵב הַמְּצִיאוֹת, לְרֵאוֹת אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה, וְאֵף שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם נִכְרָא לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת זֶה, וְהוּא מְכַשִּׁיל אֶת בְּנֵי-אָדָם בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים, אֲשֶׁר זֹהֵי עֲבוּדַת הַסֵּמ"ך-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְנִקְבָּה דִּילִיָּה זָרַשׁ שֶׁהִיא לִילִית וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי תַקְוָה גְּלוּי אֱלֻקוֹת שְׁמַגְלִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הֵם מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרִי, כִּי מֵרַב אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת מְבַטְּלִים אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמַּגִּיעַ אֶל מַדְרָגָה זוֹ.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוּמָךְ...

תתקסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם רַבִּיעֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, הַבְּחוּר, יִנְיֵק וְחַפִּים, גֵּר
לְצַדִּיק, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ...
גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבָךְ הַקָּצֵר לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְרֵאוֹת תְּשׁוּקָת
נִפְשֶׁךָ הַיְקָרָה לְהִתְחַמֵּם מְאֹד הָאוֹרוֹת הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, פִּי אֹר
הַצַּדִּיק מְאִיר מְאֹד מְאֹד (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קלג), וְהַמְּנִיעָה
הִיא הָעוֹלָם הַזֶּה, כֹּל מֵה שֶׁמִּשְׁקַע יוֹתֵר בְּהִבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ-כֵן
אֵינוֹ זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַצַּדִּיק וְלְהִתְחַמֵּם בְּאוֹרוֹ, אֲבָל אִם יִסְלַק אֶת
כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסָפִים, דִּהְיֵנוּ שְׂיִטָּה עֵינָיו מִן הָעוֹלָם וְלֹא יִסְתַּפֵּל
עַל הָעוֹלָם, רַק יֵרִים רֵאשׁוּ וַיִּגְבִּיֶה עֵינָיו, וַיִּסְתַּפֵּל לְמַעְלָה מִן הָעוֹלָם,
אֲזִי יִזְכֶּה לְרֵאוֹת הָאֹר הַגָּדוֹל וְהַמְּפֹלֵג שֶׁל הַצַּדִּיק, וַיִּזְכֶּה לְהִנּוֹת
וְלְהִתְחַמֵּם מִהַצַּדִּיק. וְהִנֵּה עַקֵּר הָאֹר הוּא אֲצֵל הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חַז"ל (תְּעֵנִית טו.): לֹא הֵכֵל לְאוֹרָה, צַדִּיקִים לְאוֹרָה, אֲשֶׁר הָאֹר הַזֶּה
הוּא הַשִּׁמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי יג, ל): "אֹר צַדִּיקִים יִשְׂמַח";
וְעַל-כֵּן כֹּל מֵה שֶׁמִּתְקָרֵב יוֹתֵר אֶל הַצַּדִּיק, יוֹתֵר מְאִיר בּוֹ אֹר
הַשִּׁמְחָה, וְכֹל מֵה שֶׁהוּא בְּשִׁמְחָה, יוֹתֵר מְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק, כִּי זֶה תְּלוּי
בְּזוֹה. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר תִּכְוֶה-וּמְיָד כְּשׁוֹזְכִים לְהִתְקָרֵב אֶל
הַצַּדִּיק, מְיָד נִפְתָּחוֹת עֵינָיו וַיִּכּוֹל לְרֵאוֹת (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן סו), וְהִתְפַּתְּחוֹת הָעֵינַיִם הוּא פְּקֻחוֹת הַדַּעַת, שֶׁנִּשְׁלַמְתָּ דַּעַתוֹ
יוֹתֵר, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם" וְגו',
וּפְרָשׁ רַש"י עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֶאֱמַר, כִּי קָדַם הֵהֱתַקְרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק,
אֲזִי הוּא יוֹשֵׁב בְּחֹשֶׁךְ, וְאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוֹם דָּבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא שׁוֹרֶה
בְּעֵצְבוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרָה, אֲבָל עַל-יְדֵי הִתְקָרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק נִפְתָּחוֹת
עֵינָיו וְדַעַתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה שֶׁנִּפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינִי
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), כִּי מֵאַחַר שֶׁהַצַּדִּיק מְכַנִּים בּוֹ דַּעַת
אֲמִתִּית לִידַע אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לְכֹל — דוּמָם,

צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצֵמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֶפְלוּ אִם הוּא מִנַּח בְּעַמְקֵי הַחֲשֵׁף וְהִרְעָה, גַּם מִשָּׁם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּלַעַדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן בְּשִׂמְחַתְבָּרָת לֹו יְדִיעָה זֹו, אִז הוּא תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, כִּי אֶפְלוּ בְּשַׁעַה שֶׁמִּגִּיעַ אֶל קְטְנוֹת עֲצוּמָה תִּהְיֶה וְבִהְיֶה וְחֲשֵׁף, וְנִשְׁפָּף דָּמוֹ בְּבִזְיוֹנוֹת וּבַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן תִּכְף-וּמִיד כְּשִׂיִתְבּוֹנֵן כִּי אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם אִתִּי, עִמִּי וְאַצְלִי, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵי אֶפְשֶׁר שִׁיעֵשָׂה מֵעֲצָמוֹ, מִיד "יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֵן" (תְּהִלִּים צב, י), וְיִתְרַחֵב לְבוֹ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הֲלֹא הִמְלִיךָ הוּא עִמִּי וְאַצְלִי, וְיִפְתַּח פִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְיִשְׁפָּף לְפָנָיו שִׂיחוֹ וְתַפְלָתוֹ, וְזוֹהִי נְקֻדַּת הַמְשִׁיחַ — כְּשֶׁבֶא לְהַפְרָה בְּרוּחָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעַדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכָל הוּא עֵצִים עֲצֵמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ מִמֶּשׁ, וְאֵין מִי שִׁירַע לִי אוֹ מִי שִׁיִּיטִיב לִי, כִּי אִם הוּא יִתְבַּרֵךְ, כִּי בִּידוֹ הַפֵּל, וְעַל-כֵּן עָלִי רַק לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ כָּל מֵה שֶׁאֵנִי צָרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא יִהְיֶה תָּמִיד בְּלֵב שִׂמְחָה וּבְדַעַת רַחֲבָה, וְיֵאִירוּ בּוֹ מַחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם. וְאֵל כָּל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת אִם מִתְקַרְבִּין בְּאַמַּת אֶל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה - מְשִׁיחַ, אֶף הָעוֹלָם הַזֶּה מִסְתִּירוֹ וּמְכַסּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבְּלִי לְהַסְתַּפֵּל עַל כָּל הַהִסְתַּרוֹת וְהַפְסוּיִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹ, אִז זּוֹכֶה לְאוֹר הַגְּנוּז הַזֶּה. וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַפֵּל, וְלַחֵן תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, אֶף שְׁעֵדִין אָנוּ רַחוּקִים מִמֶּנּוּ ו"ל, וְעֵדִין אֵין עֵינֵינוּ פְּקוּחוֹת, וְאֵין לְבוֹתֵינוּ מִיִּשְׂרָיִם בְּשִׂמְחָה אֲמִתִּית, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּזֶה לְבַד רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עָלָיו ו"ל, וְתִהְלָה לְאֵל, כְּכָר אֵין הָעוֹלָם הַזֶּה מְכַסֶּה אוֹתוֹ ו"ל מְלַפְנֵינוּ, וּבְדַאי סוּף כָּל סוּף אִם נִאֲחִז עֲצָמֵנוּ בּוֹ ו"ל, נִזְכָּה גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ אֶל זֶה שִׁיאִיר עָלֵינוּ וְנִתְחַמֵּם בְּאוֹרוֹ.

וְהִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחִי, יְדִידִי הַיָּקָר, יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים מִמְשִׁמְשִׁים וּבָאִים, וְאֲשֶׁר כָּל אוֹרֵי הַחֲנֻכָּה הוּא אוֹרֵי שֶׁל מְשִׁיחַ, אוֹרֵי

הצדיק, להאיר עינינו בתקף חשכותנו, כי הצדיק מוריד כל האורות הגדולים, השגות אלקות, גם למטה בדיוטא התחתונה מאד, שהיא למטה מעשרה טפחים, שמעולם לא ירדה שכינה לשם, כי בגדל כחו יכול להאיר אפלו בקטנים ובפגומים ביותר, שעברו על כל התורה כלה, כי הוא השיג רחמנותו יתברך במדרגה עליונה כל-כה, עד שעולה באין סוף, ועל-כן על-ידי נוראות ונפלאות השגתו, יכול לירד עד אין תכלית, להחיות ולחזק ולאמץ את כל הנפשות העיפות והפגומות, הנפולות והנשברות, אשר נאחו בהם כבר טיט היזן, ומכניס בהם התחדשות חדשה להתחיל בכל פעם מחדש, ולא יפלו בדעתם כלל. על-כן ידידי היקר, תראה לעשות התחלה חדשה, ובפרט שאמה עוד בגיל צעיר כזה, אשר אמרו חז"ל (שבת קנב.): ינקותא פלילא דורדא, ותראה לחטף מדי יום ביזמו איזו עת, ותפרש כל שיחתך אליו יתברך, וכל מה שעובר עליך תספר לפניו יתברך באשר יספר איש אל רעהו, ותתמיד מאד מאד בלמוד התורה הקדושה, ומה טוב ומה נעים שתקבע לעצמך סדר במשניות, לחזר הרבה במשניות, עד שתהיה בקי בהם. ושמעתי מאנשי שלומנו, שמה שאמר רבנו ז"ל, שהתורה היא בחינת נא"ו, והיא צורת מקל, ומכנעת את היצר הרועה לעשות את האדם משגע (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), זה סובב על ששה סדרי משנה. ובזהר הקדוש (בראשית מב.): מאן דקארי ותני שית סדרי משנה, דא הוא מאן דיבע לסדרא ולקשרא קשורא יחודא דמאריה פדקא יאות^ז וכו', עין שם; ובמדרש (ויקרא רבה, ז, ג): אין הגליות מתפנסות אלא בזכות משניות וכו', עין שם; ואשר האמירה בעלמא מסגלת מאד לנשמה. וכן תתמיד בשלחן ערוך, ללמד כסדרן: מחבר, רמ"א, באר היטב, אשר מאד הזהיר רבנו ז"ל על למוד שלחן ערוך (עין שיחות-הר"ן, סימן כט). ועל כלם — תקבע עצמך קביעות עצומה בספרי רבנו ז"ל ובפרט בספר המדות, עד

ז) מי שקורא ושונה ששה סדרי משנה, זה הוא מי שידע לסדר ולקשר קשר יחוד אדוני בראוי.

שְׂיֵהָיָה שְׁגוּר עַל לְשׁוֹנָךְ, כִּי הַמְדוּת הֵן יְסוּד הָאָדָם, וּבְמִדָּה שְׂאָדָם מוֹדֵד — מוֹדֵדִין לוֹ (סוֹטָה ח), כִּי כָל מְדוּתָיו שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה (סְנֵהֲרִין צ.), וּכְמֵאֲמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ עַל הַפְּסוּק: "ה' צִלָּךְ", כִּפִּי שְׂאָדָם מִתְנַהֵג, כְּמוֹ-כֵן מִתְנַהֵגִים עִמּוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר עַל מְדוּת אֱלוֹ: אָט דָּאס הָאט מִיר גִּימַאכְט פֿאַר אֵיין אִידִק.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! "טוֹב לְגָבֵר כִּי יֵשָׂא עַל מְנַעֲרָיו" (אֵיכָה ג); חֲזוֹק וְאֵמֶץ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת תָּם וְיָשָׁר וִירָא אֱלֹקִים, וּתְשַׁמֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְדוּשִׁים, וּתְקַבֵּל אֶת נִקְדָּתָם הַטּוֹבָה הַמְאִירָה בָּהֶם מְאוֹר הַצְּדִיק, וּבְפֶרֶט מִהַמְּגִיד שְׁעוֹר שְׁלָךְ, שֶׁהוּא אַבְרָהָ יִקָּר מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְרוּעַ מְרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת פְּאֵלוֹ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֻם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים גָּפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר יְנִיק וְחַכִּים, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח לְנֻצַח.

דִּיין בְּרִיף הָאָבֱ אִיף דְּעַר הַאֲלָטֵן, אֹזֵן אִיף הָאָבֱ זִיף זִייעַר גְּעֶפֶרֵיט צוּ הַעֲרָן אֹזֵן זַעֲהֵן וְוִי אֵיין יוֹנֵג בּוֹימְעֵלַע וְוִיל זִיף לְאֹזֵן אֵן צוּ טְרִינְקֵעֵן פּוֹן דִּי וואַסער וואַס קוֹוֵעֵלִין פּוֹן דְּעַם קוֹוֵאל, (יֵוֹאֵל ד, יח): "וַיִּמְעַן מִבַּיִת ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת גַּחַל הַשְּׂטִיִּים", כִּי אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֲלָא אִם-כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (סוֹטָה ג), אִיבְעַר דְּעַם

ק) הָרִי זֶה עָשָׂה אוֹתִי לִיהוּדִי.

וואס מער אַ מענטש האט געזינדיגט, חס ושלום, אַלטץ מער רוח שטות איז דא אין איהם און דער "מעין היוצא מבית ה'", וואס דאס איז דער התגלות פונעם הייליגען רביין דער סוד פון תפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'): מעין הוא התפלה, עין שם; קען מטער זיין און אן טרינקען די "שיטים" דאס הייסט די מענטשן וואס זייגען שוין נכשל גיווארן מיט עברות, רחמנא לצלן, און עס הערשט אויף זיי דער רוח "שטות", רחמנא לצלן, און דורך דעם התגלות פונם רביין "סוד התפלה והתבודדות", קען מען זיך ארויס ראטעווען פון אלע בלאטעס און מען קען זיך רייניגען פון אלעס זכו וכו'.

מיין טייערער ידיד און חבר, עס איז אונז איין גרויסען זכות דאס מיר ווייסען פון אזוי איין גרויסען רביין וואס טוט אונז מחיה זיין און שיינט אין אונז אריין דעת ושכל ווי אזוי צוריק קומען צו אונזער טאטין פון הימל וואס בודאי איז פארשטייענדיג דאס דער סמ"ך-מ"ם וועט זיך פארלייגען אויף דער לענג און אין דער ברייט נישט צו דער לאזן זיך האלטן אין דעם הייליגען רביין איבער דעם זעה זיך צו האלטן מיט אלע פחות ביי דעם הייליגען רביין און לאז זיך נישט פאפערן פון קיינעם און זעה צו פאלגן דעם הייליגען רביין זיך אויס בעטן דאס גאנצן הארץ און אלטץ וואס עס גייט אויף דיר איבער פאר השם יתברך אויף פראסט אידיש אזוי ווי איין

(ר) אַתּ מכתבך לנכון קבלתי, ומאד שמחתי לשמע ולראות איה שיעץ קטן רוצה להשקות אַתּ עצמו עם המים שנובעים מהמעין, "ומעין מבית ה' יצא והשקה אַתּ נחל השטים", כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, ועל-כן ככל שאדם חוטא, יותר רוח שטות נכנסת בו, ו"המעין היוצא מבית השם", שזוהי ההתגלות של רבנו הקדוש שהוא סוד התפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סח): מעין הוא התפלה, עין שם; יכול לטהר ולהשקות אַתּ השטים, דהינו האנשים שכבר נכשלו בעברות רחמנא לצלן, ושורה עליהם רוח שטות, אכל על-ידי ההתגלות של רבנו "סוד התפלה והתבודדות", אפשר להנצל מכל הבוץ ולהטהר מהכל.

קִינָד וּוּאָס צײַלֶט אַלץ פֿאַרן פֿאַטערװ.

אָמַר אַלְיָהוּ הַנְּבִיא (תַּנָּא דְּבֵי אַלְיָהוּ, פֿרָק כה): כָּל הַמְרַבָּה שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת הֵם מְלוּיִם אוֹתוֹ עַד שְׁמַגִּיעַ אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ. וּבְפֶרֶט דָּאָס דְּעַר תַּנָּא הַקְדוּשׁ וְאַגֵּט (אָבוֹת ו): "בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם — לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד, שְׁנֵאמַר (מְשָׁלִי ו, כב): "בְּהִתְהַלְכָּךָ תִּנְחָה אוֹתָךְ — בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ — בְּקָבֶר, וְהַקִּיצוֹת הֵיא תְּשִׁיחָךְ — לְעוֹלָם הַבָּא", אִיבְעַר דְּעַם זְאֵלְסְטוּ וּוִיסְעַן אַז עַס אִיז קִיִּין אַנְדֶּערְעַר תְּכָלִית גִּישְׁטֵא וּוִי נָאר אַנְטְלוִיפֿן שְׁטֶענְדִיג צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹן רַעְדֵן מִיט אִיְהִים אַזוִי וּוִי אִיִּין קִינָד רַעְדֵט צוֹ וִיִּין טֵאטֵן אוֹן לְעֶרְנֶען תוֹרָה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה, גִּישְׁט צוֹ וּוְעֶרֶין קִיִּין לְמַדָּן אַדְעַר אִיִּין רַב אַדְעַר אִיִּין בְּעַל דְּרָשָׁן נָאר פֿאַרְלֵייכְטֵן וִיִּין גִּישְׁמָה מִיט דִי אור הַתוֹרָה דְּעֶרְקֶענְען דְּעַם בּוֹרָא פּוֹן יַעֲדֶע זַאךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיז זִיךְ מִתְלַבֵּשׁ וּמְצַמְצֵם מֵאִין סוּף עַד אֵין תְּכָלִית דָּאָס אוֹנְזוֹ זְאֵלֶן זוכָה וִיִּין אִיְהִים צוֹ דְּעֶרְקֶענְען¹.

אַהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר, עַס דְּעֶרְנֶענְטֶערִין זִיךְ דִי הַיִּילִיגֶע טַעג פּוֹן חֲנֻכָּה וּוּאָס עַס אִיז דָּא אורוֹת וּוּאָס לְאֶזֶן זִיךְ אַרְאָפּ אַפְלוֹ לְמַטָּה

ש) יְדִידֵי הַיְקָר וְחֲבָרֵי, זוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה שְׁאָנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי גְּדוֹל כְּזֶה, שְׁמַחֲזִיה אוֹתָנוּ וּמֵאִיר בְּנוֹ דַעַת וְשִׁכְלֵ אִיךְ לְחֹזֵר לְאַבִּינוּ שְׁבַשְׁמִים, בְּיִדְאֵי מוֹבֵן שְׁהַסְמֵ"ךְ-מ"ם הַרְשַׁע גִּיחַ עֲצָמוֹ לְאֶרֶץ וְלִרְחֹב לֹא לַחַת לְהַחְזִיק עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַחְזִיק עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הַכַּחוֹת, וְאֵל תַּתֵּן שְׁיִטְעוּ אוֹתָךְ אֶף אַחַד, וְרָאָה לְצִיַּת לְרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ וּלְפִרְשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאִידִישׁ פֿשוּטָה. (ת) אָמַר אַלְיָהוּ הַנְּבִיא: כָּל הַמְרַבָּה שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת הֵם מְלוּיִם אוֹתוֹ עַד שְׁמַגִּיעַ אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ, וּבְפֶרֶט שְׁהַתַּנָּא הַקְדוּשׁ אֹמֵר: בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד, שְׁנֵאמַר: בְּהִתְהַלְכָּךָ תִּנְחָה אוֹתָךְ — בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ — בְּקָבֶר, וְהַקִּיצוֹת הֵיא תְּשִׁיחָךְ — לְעוֹלָם הַבָּא; וְעַל-כֵּן תִּדַּע שְׁאֵין תְּכָלִית אַחֲרַת בְּעוֹלָם רַק לְבְרַח תְּמִיד אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִדְבַר עֲמוֹ כְּמוֹ שְׁיִלְד מְדַבֵּר לְאַבָּא שְׁלוֹ, וְלִלְמַד תוֹרָה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה, לֹא לְהִיּוֹת לְמַדָּן, רַב אוֹ בְּעַל דְּרָשָׁן, רַק לְהֵאִיר גִּישְׁמָתוֹ עַם אור הַתוֹרָה, לְהַפִּיר אֶת הַבוֹרָא מִכָּל דְּבָר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְלַבֵּשׁ וּמְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאִין סוּף עַד אֵין תְּכָלִית, כְּדִי שְׁנִזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ.

מַעֲשֵׂה טַפְחִים, אֲזִי אֶפְלוּ אֲזוּינֵע פִּשׁוּטֵע און מְגוּשְׁמֵ דִיקֵע מְעַנְטֶשֶׁן ווי מִיחָא לְאִיִּיקֵע עֵנְעֵמ קוֹרְסוּע וְרָצוּתֵשׁ תְּבַרְא וְיִקְעֵנְעֵבְנֵא יִיעֵא וְאִוְנִישְׁט אַרְאֵפ פֶּאֶלֶן פּוֹן קִיִּין שׁוּם זֵאךְ יִהְיֶה אִיךְ שְׁיִהְיֶה גָאָר מֵאֶכֶן תְּמִיד אִיִּין גִּיִיע הִתְחַלָּה^א.

הִהְכַרְח לִי לְקַצֵּר מֵרַב טְרֻדוֹתִי, בְּעוֹנוֹתַי הַרְבִּים, וְגַם אֶת זֶה אֲנִי כּוֹתֵב עַל הַדְּרָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

צָבִי בְּמִלּוּאוֹ כָּזֶה: צַדִּיק בֵּי"ת יו"ד עוֹלָה תַרְל"ז, וְשְׁתֵי פְעָמִים תַרְל"ז הוּא אָלֶף רִי"ש עִי"ן דָּל"ת, וְהֵנָּה צָבִי הוּא סוּד הָאָמוּנָה (אָמוּנָה עוֹלָה צָב"י), וְצַרִיךְ תְּמִיד לְרִדֵף אַחֲרֵי הַצָּבִי שֶׁהוּא הָאָמוּנָה, וְכַמְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "אִיךְ מוֹז דְּעַם הַיִּרְשׁ חֲאָפֵן און ווער עַס וויל צוֹרִיק גִּיִין זֵאל צוֹרִיק גִּיִין (כּמוֹבֵא סְפּוּר זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר), וְעַקֵּר הָאָמוּנָה הוּא בְּתַמִּימוּת וּבְכַפְשִׁיטוּת, לְהִסְתַּפֵּל בְּכָל דְּבַר בְּרוּחָנִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ הַמְּחִיָּה וְהַמְהִיָּה אֶת זֶה, כִּי הוּא יִתְבַרֵךְ מְלַבֵּשׁ בְּדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְכָל הַבְּרִיאָה שְׂרָה שִׁי"ר אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם [עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד], שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ מְתַלַּבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה בְּכָל יוֹם, לְגִלּוֹת לְאָדָם רְמִזִּים, עֵין שָׁם; (וְעֵין בְּשִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן נב) מְכַל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, עֵין שָׁם], רַק בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים נִסְתַּמּוּ עֵינֵינוּ, וְאִין אָנוּ זֹכִים לְרִאוֹת זֹאת, כִּי הָעֵין דָּל"ה וְעֵנְיָה לְרִאוֹת אֶת זֶה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנד), הָעֵינִים רוֹאוֹת תְּמִיד, עֵין שָׁם); וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרְאִיתָ פַּעַם אַחַת צָב"י, וְאַחֲרֵיכֵן עוֹד פַּעַם צָב"י, רְמָזוֹ לָךְ שֶׁתִּרְאֶה לְרִדֵף אַחֲרֵי הָאָמוּנָה, וְתִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַרֵךְ שֶׁעֵינְךָ הַדָּלָה עִי"ן דָּל"ת, תִּזְכֶּה לְרִאוֹת וְלִשְׁמַע אֶת שִׁי"ר אָלֶף גִּגוֹן הָאָמוּנָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סד), וְעוֹד

א) אַהוּבִי, יְדִידֵי הַקָּר, מְתַקְרָבִים הַיָּמִים הַקְּרוֹשִׁים שֶׁל חֲנֻכָּה, שְׂאֵז יוֹרְדִים אִוְרוֹת שִׁינְרִים לְמִטָּה מַעֲשֵׂה טַפְחִים, אֶפְלוּ אֲנִישִׁים פִּשׁוּטִים וּמְגֻשְׁמִים כְּמִנּוּ שִׁיכּוֹל גַּם-כֵּן לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בְּהַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, וְלִהְתַּחַזֵּק וְלִהְתַּחַדֵּשׁ שְׁלֵא יִפְלוּ מִשׁוּם דְּבַר יִהְיֶה אִיךְ שְׁיִהְיֶה, רַק לְעִשׂוֹת תְּמִיד הִתְחַלָּה תְּדַשָּׁה.

יכולים לכתב הרבה מזה, אף קצרה היריעה.

תַּחֲקִיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה' יְתִשְׁלִי"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֶעֱחַ.

אֶהוּבִי, אַחֵי, חֲמֻדַּת לְכָבִי, אֲנִי מְאֹד מְצֻטָּעֵר שְׁלֹא זְכִיתִי לְדַבֵּר עִמָּךְ בְּשִׁעָה שְׁהֵייתָ בְּבֵיתִי, וְכֵן אַחֲר־כֵּן כִּי לֹא הָיָה הַמְקוֹם מוֹכֵן לָזֶה, עַל-כָּל-פָּנִים אֲמַרְתִּי אַרְוֹצָה דְּבָרִי אֵלֶיךָ עַל פְּנֵי הַכְּתָב, שֶׁהוּא גַם-כֵּן בַּחֲנִינַת פָּנִים אֶל פָּנִים (עֵין לְקוּיט־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים קַעג, קַצב), מֵה שְׂאֲמַרְתָּ לִּי דָאס. דוּ דַאפֶּעֶסֶט זִיךְ און הַאֲלֶטְסֶט זִיךְ², כֵּן הוּא הָאֲמַת, וְכֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת, וְדַבּוּרִים אֵלּוּ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בְּחֵלוֹם קָדָם הַתְּקַרְבוּתוֹ. מֵה אָמַר לָךְ, אֶהוּבִי, אַחֵי, רָאוּי לָנוּ לַתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מַחְדָּשׁ, אֲשֶׁר טוֹב גְּמַלְנוּ וְזָכִינוּ לְהַתְּנוּעַ מֵרַבִּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּחִיָּה וּמֵאֲמֵץ אוֹתָנוּ. וְלִמְעַן טוֹבֵתְךָ הַנּוֹצְחִית זֶרֶק מִמָּךְ כָּל הַחֲכָמוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְתִרְאָה לְכַרֵּחַ בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּמָקוֹם פָּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִפְרֹשׁ שִׁיחֲתֵךְ וְכָל לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְצִאת מֵהַחֲשֵׁךְ וְהָרַע שְׁנֹלְפֵדֶת בָּהֶם, כִּי תִפְלֶה הִיא הַמְּעִין אֲשֶׁר מִמֵּנוּ מְקַבְּלִין אֶת הַחֲכָמָה וְהַשְּׂכָל (עֵין לְקוּיט־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סח); וְעַקֵּר הַשְּׂכָל הוּא לְהִסְתַּכֵּל בַּחֲסִיּוֹת אֲלֵקוֹת שְׂיִשׁ בְּכָל דְּבַר, שְׁזֶה בְּרוּר וְזָכוּף הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדֵּעַ אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם

(ב) שְׂאֵתָה אוֹחוֹ עִמָּךְ וּמִחִיק עִמָּךְ.

מְצִיאֹת בְּלִעְדֵיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי תִפְּלֶה הִיא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי תִפְּלֶה הוּא שְׂמֵאָמִין שֵׁשׁ מְחַדָּשׁ, אֲשֶׁר בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרִצּוֹנוֹ לְשָׁנוֹת הַטָּבַע, וְכָל מֶה שִׁיִּרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, יוֹתֵר יִזְדַּבֵּךְ מֵחֹו וְדַעְתּוֹ. אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהִתְוַדַּע מְאֹרֹת גִּשְׁגָּבִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְרַפְּאוֹת אֶף חוֹלִים מְסֻכָּנִים כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם, וְלִהְיֶיךָ לָנוּ, שְׂעֵדִין גַּם לָנוּ יֵשׁ תִּקְוָה טוֹבָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעֵדִין לֹא אֶבְדֶּה תִקְוַתְנוּ, אִם לֹא נִהְיֶה בְּטַלְנִים, נִזְכֶּה לְאַחֵז אֶת עֲצָמְנוּ בְּרֹאשׁ הַצְּדִיקִים, אֲשֶׁר עָרַב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שִׁיתִּקֵּן אוֹתְנוּ, וְיִקְשְׁרֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים.

תִּרְאֶה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּשִׁלְחֵן עָרוּךְ כְּסִדְרָן, וְכֵן לֹמֵר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִי מְשֻׁנִּיּוֹת וּמְזֻמְרֵי תְהִלָּים, וְלִלְמַד בְּלִקְוִיטֵי-מוֹהַר"ן, וְלֹמֵר עַל כָּל תּוֹרָה הַתִּפְּלָה מְלִקְוִיטֵי תִפְלוֹת, וְאִז טוֹב לָךְ לִנְצַח נְצַחִים, כִּי בֹא יְבוֹא הַיּוֹם שְׂנוֹצְטֵרֵךְ לְהַפְּשִׁיט אֶת גּוֹפְנוּ, מֶה יִקְרִים יִהְיֶה אִז הַלְבוּשִׁים שְׂזַכִּינוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם בְּחַיֵּינוּ, עַל-יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמְצֻוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

חֲזוּק וְאַמֵּץ, וְתִזְכֶּה לְהַצְלִיחָה נְצַחִית, תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה וְתִרְקַד בְּכָל יוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְכֵן גִּיסְךָ וְאַחִיךָ וְאַחֹותְךָ הִיוּ אֶצְלִי וְכוּ' וְכוּ', וְהִנֵּה מֶה דִּהְנָה וְכוּ' וְכוּ', רֵאָה לְדוֹן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, כִּי כֵךְ הִיִּתִי צְרִיךְ לְדַבֵּר עִמָּךְ, וּבְאַמַּת אֵין לִי שׁוֹם שְׂיִכּוֹת אֶל שׁוֹם

בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, הַכֹּל מִשְׁחָק בְּנֵה, עֶקֶר נִקְדָּתִי הוּא רַק לְגִלוֹת אֶת
 דַּעַת רַבְּנֵי בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר זוּהִי מִדְּרַגַּת גְּלוּי אֱלֻקוֹת, לְקַשֵּׁר אֶת הַחַיִּית
 אֶל הַנּוּרָן, הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, אֲבָל צְרִיכִים אֵל זֶה חֻכְמָה
 עֲמֻקָּה שֶׁהוּא סוּד תִּיּוֹ, וּבָהּ הַבְּחִירָה, תִּיּוֹ — תַּחֲיָה, תִּיּוֹ —
 תְּמוּת, וּצְרִיכִים לְשַׁחַק עִם הַתִּיּוֹ, הָעֶקֶר שִׁיְהִי חַבּוּר בֵּין הַחַיִּית
 וְהַנּוּרָן, שְׁמֹנֶה יְהִי נַעֲשֶׂה הַתִּיּוֹ רַבָּתִי, בְּסוּד: "תְּמִים תִּיְהִי עִם
 הַנּוּרָה אֱלֻקִּי" (דְּבָרִים יח, יג), שְׁלֹא תַחְקֹר אַחַר הַעֲתִידוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ
 רַשִׁי, אֲקַוֶּה שֶׁתַּעֲזִיב לְקוּטֵי־מוֹהַרָן, חֶלֶק א', סִימָן א', וְתִבֵּן אֶל
 מֵה שְׁאֵנִי מִתְּכַנֵּן, הָעֶקֶר הַזֶּה אֶתִּי לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין בְּכֹנְנִיתִי
 לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר רַק לַעֲזֹר לָךְ וּלְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְהַהֲכָרַח לְשַׁחַק עִם
 כָּל אֶחָד אֶת הַמִּשְׁחָק שְׁלוֹ, וְשִׁיחֲשַׁב מֵה שִׁיחֲשַׁב וְכוּ' וְכוּ'.

אֲבָל לִי אֵין שׁוּם בְּנֵה אַחֲרָת, רַק לְהַשְׁרוֹת אֶת שְׁכִינַת עֲזוֹ
 בְּעוֹלָם, וְאֵנִי יוֹדַע אֲשֶׁר רַק בְּשִׁבִיל זֶה הַסְּמֻךְ־מִ"ם אֹרֵב עָלַי כְּמוֹ
 שְׂאוּרֵב, וְעוֹבְרִים עָלַי צְרוּת וְיִסּוּרִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, חוֹלְקִים עָלַי
 וּמְתוֹלֹצְצִים מִמֶּנִּי וּמְדַבְּרִים כָּל דְּבָר אָסוּר וְכוּ', תִּאֲמִין לִי, אִם הֵייתָ
 כָּאֵן לְמַעֲלָה וְכוּ', גַּם אַתָּה הֵייתָ שׁוֹחֵק מֵהַמִּשְׁחָק הַנּוֹפֵלָא הַזֶּה וְכוּ',
 תִּאֲמִין לִי, פֹּה לְמַעֲלָה טוֹב מְאֹד מְאֹד וְכוּ', אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַטְפֵּס וְעוֹלָה
 וְכוּ', וְשׁוֹכַח מִכָּל הַהֲבָלִים שְׁבֹזָה הָעוֹלָם וְכוּ', אֲבָל הַהֲכָרַח בְּשִׁבִיל
 קִיוֵם הָעוֹלָם, וּבְשִׁבִיל הַבְּחִירָה לְהַתְּנַהֵג כֶּף כְּמוֹ שְׁאֵנִי מִתְּנַהֵג,
 וְלַפְעָמִים לְתַת מָכָה לְמַתְּנָגִדִים שְׁלוּחֵי הַסְּמֻךְ־מִ"ם, כְּדִי שְׁלֹא יַחֲשְׁבוּ
 שְׁאֵנוּ מִתְּפַחְדִים מֵהֶם וּמֵהַמוֹנֵם וְכוּ', אֲבָל אֵין לִי שׁוּם בְּנֵה אַחֲרָת,
 רַק לְגִלוֹת אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יְתָבְרָךְ.

אֲקַוֶּה שֶׁתִּקְבֹּל דְּבָרִי בְּתַמִּימוֹת, וְאִז תִּבֵּן אֶת נִקְדָּתִי וְטוֹב לָךְ.

נָא וְנָא עֲזֹר לִי לְהַפְיֵץ אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים הַמְּגִלִים אֶת כָּל
 זֹאת וּמְקַרְבִים גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יְתָבְרָךְ, וּמִמְתִּיקִים כָּל הַדִּינִים.

כִּי בְּאֵמֶת אִם הָיוּ בְּגִי־אָדָם עוֹזְרִים לִי לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמַתָּת
 מִצִּיאוֹתוֹ יְתָבְרָךְ וְלַעֲזֹר לְגִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִז מִזְמַן הֵינִנוּ מַעֲבִירִים
 אֶת הַסְּמֻךְ־מִ"ם וְהַקְּלָפוֹת מִן הָעוֹלָם, וְאִז הֵייתָ הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה,

וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם שָׁבְכָל פֶּעַם עוֹבֵר עָלַי מֵהַשְׁעוֹבֵר, שְׁבוֹרַח אֶחָד וְכוּ', וּמְדַבֵּר כָּל דְּבַר אֲסוּר, כִּי הִרְעֵה שְׁלוֹ מִתְגַּבֵּר עַל הַטּוֹב, וְהִתְקַרַּח לוֹ לְבָרַח, כִּי הִרְעֵה קֶשֶׁה לוֹ לְסַבֵּל אֶת הַטּוֹב, הַחֲשֵׁף אֵינּוּ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת הָאוֹר, וּמַעֲט מִהָאוֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִהַחֲשֵׁף, שֶׁהוּא מְלֵא חֲשֵׁף וּבוֹרַח מִהָאוֹר.

אֲשֶׁרִי מִי שִׁיחֲזִיק מֵעֵמֶד בְּעֵתִים הַלְלוּ, כִּי מִי יוֹדֵעַ מֵהַיָּלֵד יוֹם, וּמֵהַעוֹד יָכוֹל לְעֵבֵר עָלַי, מִי יָקוּם עָלַי וְכוּ', אִךְ אֲנִי לְמַעַלְהָ וְכוּ', וְשֵׁם אֲנִי מִחֲזִיק עֲצָמֵי וְכוּ', וּמִי שִׁירְצָה (חֲסֵר הַשְּׂאֵר).

תַּחֲקַעא.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שֶׁשִׁי עָרְב־שַׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיֵּצֵא הַתְּשֻׁלָּה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל הָאֲבֹרָה ... גִּדְּוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת וְכוּ', עֲצָתִי בְּכָל פֶּעַם כְּשֶׁתִּרְאֶה אֵיזוֹ מַחְלָקַת וְרִיב, תִּבְרַח וּתְקַיֵּם דְּבוּרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל: "הַבוֹרַח מִהַצָּרָה פִּקַּח", וְזוֹ דְרָכּוֹ שֶׁל חָכָם, בְּכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ רֵק רִיב אוֹ וּפְוָחִים אוֹ סִתָּם יוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת, צָרִיכִים לְבָרַח מִשָּׁם כְּמוֹ שְׁבוֹרַחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֶף, כִּי לֹא יִמְלֹט שְׁלֵא יִפֹּל בְּכוֹר אִם יִמְשֹׁף אַחֲרֵיהֶם, וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב גַּם בְּבֵית, תְּמִיד כְּדֹאֵי לִיצֵר אֲוִירָה שֶׁל שְׂמִחָה וְאַמוּנָה וְדְבוּרֵי הַשְּׂגָחָה פְּרִטִית, וְלִמְנַע כָּל אֲוִירָה שֶׁל לִיצְנוּת וְרִיב וּטְעָנוֹת וּמְעָנוֹת וְכוּ', וְכֵן לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל: אִךְ קִינֵד קוֹשֵׁט מְעַן נִיט אוֹן מִשְׁלֵאֲגֵט נִיט. וּבְאֵמַת זֶה תְּלוֹי בְּזוֹה, אִם מִפְּנֵיקִים אֶת הַיָּלֵד, אֲזוֹ הוּא קוֹפֵץ עַל הָרֵאשׁ וּמִשְׁתּוֹלֵל וְכוּ', עַד שֶׁצָּרִיכִים לְהַכּוֹתוֹ שֶׁיִּרְגַע וְכוּ', אֲבָל אִם אֵין מִפְּנֵיקִים אוֹתוֹ, וְאֵין מִנְשָׁקִים אוֹתוֹ, רֵק הוֹלְכִים עִמּוֹ כְּדֶרֶךְ שְׁהוֹלְכִים עִם גְּדוֹל בְּלִי

אָשֶׁר   תתקעב   בַּנְחַל   נה

שום פנוקים וְשַׁעֲשׂוּעִים וְכוּ', אַז גָּדַל בְּטוֹב. אַקְנָה שְׁתַּבִּין מִדְּבָרֵי אֱלוֹ הַרְבֵּה דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה תָּבֵא אֶל הַמְּנוּחָה וְהַנְּחִלָּה. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תתקעב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהֲוֵבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחִיר הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, שֶׁהוּא אוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתְיָק וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

אַחֲרֵי שְׁדַּבְּרָנוּ אֶתְמוֹל בְּלִילָה פְּמָה שְׁעוֹת, אֶמְרָתִי לְבֵא גַם בְּכַתוּבִים, לְמַעַן יַעֲמְדוּ אֶצְלְךָ יָמִים רַבִּים.

וְהִנֵּה, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר נִפְשִׁי קְשׁוּרָה בַּנְּפִשָׁךְ בְּאַהֲבָה אֲמַתִּית שְׁאִינָה תְלוּיָה בְּדְבָר בְּטָל, כְּבָר הַבְּנֵת וְהַרְגֵּשֶׁת מֵה שְׁעוֹבֵר בְּפִרְטוּיֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבְפִרְט מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַל-כֵּן אֵין זֶה שׁוּם עֲצָה לְבָרַח מִמָּאוֹר עֵינֵינוּ, חֵיוֹת נִפְשָׁנוּ, כִּי אֲדַרְבֵּה יִתְגַּבְּרוּ וַיִּתְפַּשְׁטוּ וַיִּכְבְּדוּ צְרוּתֵנוּ וַדְּאָגוּתֵנוּ וְהַרְפַּתְקָאוּתֵנוּ וּמְרִירֵיוֹתֵנוּ וְכוּ' וְכוּ'.

רְאֵה גַם רְאֵה מֵה נֶאֱמַר אֶצֶל יוֹנָה הַנְּבִיא (יוֹנָה א, ג): "וַיִּקָּם יוֹנָה לְבָרַח תַּרְשִׁישָׁה מִלְּפָנֵי ה'" וְגו', (שְׂרָצָה) לְבָרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. מֵה עֲשֶׂה הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ? "וְה' הִטִּיל רוּחַ גְּדוּלָּה אֶל הַיָּם, וַיְהִי סַעַר גְּדוּל בָּיָם, וְהָאֹנִיָּה חֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר", עַס הָאֵט אָן גִּיהוּבָן אֵיבְעֵר גִּיּוּן, וְאַחֲרֵי-כֵן בָּלְעוּ דָג, וְהָיָה שָׁם בְּתוֹךְ מַעֲיו שְׁלֹשָׁה יָמִים, הָאֵט זִיךְ יוֹנָה הַנְּבִיא מֵיִשָּׁב גִּיוּעֵן עַס אֵיזו נִישֵׁט קִיּוּן עֲצָה אֲנִטְלוּיָפִן פּוֹן הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ", מֵה עֲשֶׂה? הַתְּחִיל לְבָכוֹת וְלִהְתְּבוֹדֵד עִמוּ יִתְבָּרַךְ, "וַיִּתְפַּלֵּל

ד) הַתְּחִיל לְעַבֵּר...

ה) אַז יוֹנָה הַנְּבִיא הִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ כִּי אֵין זֶה עֲצָה לְבָרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹקָיו מִמְעֵי הַדָּגָה" (שם ב, ב), וַיִּצְעַק אֵלָיו יְתֵבְרָךְ קוֹלוֹת מְרִים: "מִבְּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי", "כָּל מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבְרוּ", "וְאָנִי אֲמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנְּגַד עֵינֶיךָ", "אֲפֹפוּנֵי מַיִם עַד נֶפֶשׁ תְּהוֹם", "לְקַצְבֵי הַרִים יִרְדְּתִי" (שם, שם ג-ז). תּוֹכֵל לְשַׁעַר בְּדַעְתְּךָ אִיזוֹ צָרָה וּמְרָה הִיא לְהִיּוֹת בְּתַחֲתִית הַמַּיִם בְּעַמְקַת הַתְּהוֹם בְּמְעֵי דָג, וְחוֹשֵׁב שְׁשָׁם יְמוֹת, וְכֵאֵל לְהַחֲלִטָה בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין זֶה שׁוֹם עֲצָה לְבָרַח מִמֶּנּוּ יְתֵבְרָךְ. וְעַיִן בּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּקְהַל קִצְט), שְׁמִפְרֵשׁ כָּל עֲנִיִן יוֹנָה לְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם הַיּוֹרְדָת אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְעוֹבֵר עָלֶיהָ מֵה שְׁעוֹבֵר, וְנוֹפֶלֶת בְּשֵׁנָה עֲמָקָה, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוֹבֵל (שֶׁהוּא הַצְּדִיק), וַיֹּאמֶר לוֹ: "מֵה לָּךְ נִרְדָּם, קוֹם קְרֵא אֶל אֱלֹקֶיךָ" (יוֹנָה א, ו), הַצְּדִיק מְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה (עַיִן לְקוּטִי־מוֹהֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ט').

חֲמַדַּת לְכַבִּי! יְדַעְתִּי וְגַם יְדַעְתִּי מִכְּאוֹבֵי נִפְשֶׁךָ וּמֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אֵין זֶה עֲצָה לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּל־כֶּף עַד שְׁיֵאמַר נוֹאֵשׁ, כִּי הֵלֵא אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעַדֵּי יְתֵבְרָךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, עַל־כֵּן (תְּהִלִּים קִלֵּט, ז): "אָנָּה אֵלֶיךָ מְרוֹחֶךָ וְאָנָּה מִפְּנֵיךָ אֲבָרַח, אִם אֶסַּק שְׁמַיִם שֶׁם אֵתָהּ וְאֲצִיעָה שְׂאוֹל הַנֶּנֶךְ"; הָעֶקֶר "פֶּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְבָרֶיךָ" (עַיִן בְּרִכּוֹת כב.), וּבְרַח לָךְ מְדֵי פִעֵם בְּפִעֵם לְמָקוֹם מִיְחָד שְׁאֵין שֶׁם בְּנֵי־אָדָם, וְתִשְׁפֹּךְ נִפְשֶׁךָ הָאֲמֻלָּה אֵלָיו יְתֵבְרָךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו אֵת כָּל לִבְךָ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ יְדַבֵּר עִמוֹ יְתֵבְרָךְ בְּפִשְׁטוֹת וּבְתַמִּימוֹת גְּמוּרָה. וַאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ט'), שְׁהֶעֱקַר הוּא אֲמַת, לְדַבֵּר לְפָנָיו יְתֵבְרָךְ בְּאֲמַת, וְלִסְפֹּר לוֹ הַכֹּל כְּתִינוּק הַמְּדַבֵּר וּמְסַפֵּר הַכֹּל לְאָמוֹ בְּלֵי שׁוֹם עֲרַמוּמִיּוֹת, וְאֵז עַל־יְדֵי אֲמַת שׁוֹכֵן עִמוֹ הַשֵּׁם יְתֵבְרָךְ, וּמֵאִיר לוֹ אֵיךְ לְצִאת מִחֲשֻׁכוֹתָ שְׁנֹלְכָד בָּהּ. וְכָל מֵה שְׁיֵהִי דְבוּרֵיו יוֹתֵר עִם אֲמַת (הֵינּוּ שְׁיִגְלָה לוֹ אֵת כָּל לְבוֹ וְכָל מִחְשְׁבוֹתָיו הַרְעוֹת וְכָל מְדוּתָיו הַרְעוֹת — קִנְאָה, שְׁנֵאָה, פִּעֵס, כְּבוֹד, גְּאֹנָה, עֲצָבוֹת וְכוּ' וְכוּ'), יוֹתֵר יִשְׁכֵּן אֲצִלוֹ הַשֵּׁם יְתֵבְרָךְ, כִּי הַשֵּׁם יְתֵבְרָךְ הוּא עֲצָם הָאֲמַת, וְעֶקֶר הַשְׁתַּוְקוּת הַשֵּׁם יְתֵבְרָךְ אֵינוֹ אֵלֵא אֶל הָאֲמַת, וְזֶה גִדְּל עֲצָם הַפְּלִגַּת

אָשֶׁר תַּתְקַעג בַּנְּחַל נז

מַעַלַת הַיְהוּדִי, כְּשֶׁאָדָם מִתְנַדֵּה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ וּמַגְלָה לוֹ כֹּל לְכַבּוֹ בְּאֵמֶת, אֲזִי אֵינוֹ זֶה מִשֵּׁם עַד שְׂמוֹחַל לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חזו"ל.

תְּאֵמִין לִי, יְדִידֵי הַיְקָר, כִּי יְכוּלִים לְהַאַרִיךְ בְּזֶה אֶלְפֵי וְרַבּוֹת עֲמוּדִים, אֵךְ הַהֶכְרַח לְקַצֵּר עַכְשָׁיו מִהַטְרַדָּה הַנוֹכְחִית, שְׂוֹכְנִים אֶצְלֵי עַכְשָׁיו אַבְרָהָא אֶחָד לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תַּתְקַעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תְּשֻׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַאֲבָרָה הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נִצְחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי, וְשִׂמְחֹתִי מְאֹד לְרֵאוֹת תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֵמֶת. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ שְׂוֹכְנֵינוּ לְהַתְּוַדֵּעַ מִרְבֵּי אֵמֶת בְּזֶה, רַבִּי הַמְּחֻזָּק וּמְאֵמֵץ אוֹתְנוּ, רַבִּי אֲשֶׁר מוֹרֶה לָנוּ דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּחַיִּים, דֶּרֶךְ אֲשֶׁר מוֹלִיכָה יִשְׂרָאֵל וְיִתְבַּרֵךְ, דֶּרֶךְ אֲשֶׁר מְזַפֵּירָה אֶת הַסּוּף הָאֲחֵרוֹן, וְאֲשֶׁר אֵין שׁוֹם תְּכִלִּית אַחֲרַת בְּזֶה הָעוֹלָם רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְאֵךְ שֶׁהַהֶכְרַח לְעֵסֶק גַּם קִצַּת בְּעֵסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְנֶסָה, עַל-כָּל-פָּנִים הַכֹּל בְּדֶרֶךְ עֲרֵאֵי. וְעַקֵּר הַמְּחֻשְׁבָּה לְחֹשֶׁב תְּמִיד בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וּלְהַכִּין לְעֵצְמוֹ בְּתִים וְאַרְמוֹנוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת מְאוֹתִיוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה. וְהִנֵּה הַהֶתְגַּלּוֹת שְׂגָלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק (יחזקאל לג): "אֶחָד הֵיךְ אַבְרָהָם", שֶׁאַבְרָהָם עָבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּבַחֲיִנַת 'אֶחָד', וְלֹא הִסְתַּפַּל עַל אַחַר כָּלֵל כְּמַעֲשֵׂה הַתָּם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁתְּמִיד הֵיךְ שְׂמַח בְּחֵלְקוֹ, וְלֹא הִתְבַּלְבַּל מֵאַחֲרֵים כָּלֵל זֶהוּ יְסוּד גְּדוֹל בְּעֵבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וּבְקִיּוּם הָאָדָם אֶפְלוּ בְּגִשְׂמִיּוֹת, כִּי עַקֵּר יְרִידַת הָאָדָם

וּנְפִילְתוֹ הוּא תְּמִיד כְּשֶׁמֶסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, וּפְשׁוּט מְקַנָּא בְּחִבְרוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וְזֶה גֹרֵם לוֹ לִפְלֹ — הֵן בְּרוּחָנִי וְהֵן בְּגִשְׁמִי. וּבְאֵמֶת כְּשֶׁזֹּכָה הָאָדָם לַיֵּשֶׁב דַּעַתוֹ, וּלְבַרֵּר לְעַצְמוֹ יְדִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, וְהַכֵּל לְכֹל: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁנוֹתֵלֶבֶשׁ בְּלִבוֹשִׁים אֵלּוּ אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינָיו, אֲזִי לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, כִּי יִהְיֶה לִפְנֵי עֵינָיו תְּמִיד מְאֻמָּרם וְ"ל (יוֹמָא לח.): בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ וּבְמִקְוֶמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חִבְרָתָהּ אֲפֵלוּ כְּמֵלֵא גִימָא. וּבִידִיעָה זֹו לֹא יִפִּילוּ שׁוּם דְּבַר, כִּי אֲפֵלוּ מִשְׁרָה בְּפִרְנָסָה תְּבוּא אֱלִיו, אִם יִהְיֶה חֲזֵק בְּאַמוּנָה וּבְטַחוֹן אֲשֶׁר הַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. וְכֵן אֹדוֹת לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, אִם יְבוֹאוּ אֵלֶיךָ, הִתְקַרַח לָךְ לְדַבֵּר עִמָּהֶם, וְאִם לֹאוּ — סִימָן שְׂזָה אֵינוֹ עֲנִינְךָ.

חֲמִדַת לְכַבֵּי! עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂיִזְכָּה לְהִיּוֹת הַצְּנִיעַ לְכַת, עַד שֶׁשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֵוֹלָם לֹא תִדַע מִמֶּנּוּ, וּכְמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ וְ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עז): בְּזֶה יִדַע הָאָדָם שְׂחַפֵּץ לְעַבֵּד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּשֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּפִרְסוּמוֹ; וְתִדַע שְׂכָל אֲנָשִׁי שְׁלוּמָנוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת הַצְּנִיעוּ עֲצָמָם מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁגַּם שְׂאֵר אֲנָשִׁי שְׁלוּמָנוּ לֹא יִדַעוּ מֵהֶם כָּלֵל, אֲףִי שֶׁהֵיוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים, דְּבַקִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ תְּמִיד בְּשִׁמוֹת וַיְחֻדִים, בְּהַתְּבַוְדוֹת וּבְהַתְּמַדָּה וּבְשִׁקִּידָה גְּפִלְאָה בְּש"ס, בְּבִלִי, יְרוּשְׁלָמִי, רַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּךְ, זֶהר הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנִים וְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל, סִפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל וְשְׂאֵר הַסִּפְרִים הַקְּדוֹשִׁים. וְהִיָּה בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוּמָנוּ אֶחָד בְּשֵׁם ר' פִּנְחָס יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהִיָּה צַדִּיק גְּנוּז מְאֹד, עַד שְׂאֵמֵר עָלָיו הָרַב מִטְּשֵׁהרִין וְ"ל, שְׂבָכָל פַּעַם שָׂר' פִּנְחָס יְהוֹשֻׁעַ מְרִים יְדָיו בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, נוֹפֵל עָלָיו פַּחַד וְאִמָּה מִיִּרְאֵת שְׂמִים שְׂמַנְחַת עָלָיו, וְהוּא הִיָּה עָנִי מְדַכָּא בִּיסוּרִים, וְלֹא הִיָּה לוֹ לְהַחֲלִיף כְּתַנַּת לְשִׁבְתָּ מְרַב עֲנִיּוֹתוֹ, וְאֲנָשִׁי שְׁלוּמָנוּ הַעֲשִׂירִים שְׂבַטְשֵׁהרִין לֹא שָׂמוּ עֵינַי עָלָיו, כָּל־כֶּף הִיָּה מְסֻמָּר. וּבְפִרְט הָאִישׁ הָאֵלֶּקִי ר' אַבְרָהָם בְּר' גִּתְמָן וְ"ל (בַּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר "בְּאוֹר הַלְקוּטִים"), הִיָּה חֲדוּשׁ גְּפִלְאָה בְּגִדְל

הַפְּלִגַת מַעֲלָתוֹ, לְהִסְתִּיר עֲצָמוֹ מִכָּל הָעוֹלָם, וְאָמַר לְר' לוי יִצְחָק, שְׂכָמוֹ שְׂאָחָד עוֹבֵד כָּל יָמָיו לְהִיּוֹת לַמֶּדֶן, הוּא עֹבֵד כָּל יָמָיו לְהִיּוֹת שָׂפָל, וְרַב יָמָיו הִסְתִּיר עֲצָמוֹ גַּם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָפְלוּ מֵאֵלֹו הַמוֹעֲטִים שָׁזָכוּ לְהַפִּירוֹ, הִיָּתָה דְרָכּוֹ לְהִיּוֹת גַּעֲלָם מֵהֶם רַב הַיּוֹם, וְחִפְשׂוֹ אוֹתוֹ וְלֹא מִצָּאוּ אוֹתוֹ, וּבִפְרָט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיָּה מְצַנֵּעַ לְגַמְרֵי, וּמְרַב עֲנִיּוֹתוֹ הִיָּה מְכָרָח לְהַשְׁפִּיר עֲצָמוֹ לְסַחֵב סִפְסָלִים לְחִתְנוּת, וְהִיָּה חָלוּשׁ מְאֹד, וְהַשְׁמַשׁ שֶׁבְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הוֹסִיף עָלָיו עוֹד סִפְסָל, וְאָמַר לוֹ: גַּעַם טָרָאג נְאֻי', וְהוּא הִיָּה מְרַצָּה מְזָה שְׁנַעֲלָם וְנִסְתַּר מִהַפֵּל. רָאָה גַם רָאָה, אָהוּבִי, אָחִי, אֵיךְ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים עָבְרוּ אֵת זֶה הָעוֹלָם, וְשׁוּם בְּרָיָה לֹא יָדְעָה מֵהֶם, אֲדַרְבָּה, עֲשׂוּ כָּל מִיָּנִי הַסְתָּרוֹת וְכַסּוּיִים לְהַתְּכַסּוֹת מִכָּל הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן לְמָה תַּפֵּל כָּל-כָּף בְּדַעְתָּךְ, וְתַכְתֵּב לִי דְבוּרִים כְּאֵלוֹ... אֲדַרְבָּה, תִּרְאָה לְהַתְּחִיל מֵעַכְשָׁו הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתִרְאָה לְבָרַח מִכָּל מִיָּנִי פְּרִסוּם שֶׁל שְׂקָר, וְחֲשֵׁב עַל אַחֲרִיתָךְ בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר יְבוֹא הַיּוֹם שֶׁתְּצַטְרֹף לְהַכְּנִס אֶל בֵּיתְךָ הַנּוֹצְחִי. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה נב, ג): כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ וְעַדָּן בְּפָנָי עֲצָמוֹ; וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂרָאוּי לְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם לְחֲשֵׁב שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַבָּא (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צו). וְשִׁמְעָתִי פַעַם אַחַת מֵאַחַד מִגְּדוֹלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאַחַת הַשִּׁיחוֹת, שֶׁצָּרִיךְ לְצִיר לְעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא כְּבָר נִפְטָר מְזָה הָעוֹלָם רַק נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוֹת לְחֹזֵר אֶל זֶה הָעוֹלָם עוֹד יוֹם אֶחָד לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה. וּכְשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ זֹאת לְפָנָי עֵינָיו, בְּנוֹדָאֵי יֵלֶךְ הַיּוֹם בְּאִפְּן אַחַר לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁאֵינִי אֵינִי כְּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק נִתְּנוּ לִי רְשׁוֹת עוֹד יוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן לֹא יָרִיב עִם שׁוּם בְּרָיָה, וְכֵן לֹא יִקְנֹא בְּשׁוּם בְּרָיָה שֶׁבְּעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁכְּשִׁיגְמַר הַיּוֹם, הוּא צָרִיךְ לְחֹזֵר אֶל קַבְרוֹ, וְאִם-כֵּן אֵיךְ יִפֵּל בְּדַעְתּוֹ, אוֹ אֵיךְ יִבְלָה אֵת הַיּוֹם בְּהִבָּל וְרִיק וּבִפְטוּטֵי הַבְּרִים בְּטִלִּים, אֲשֶׁר לֹא יוֹצֵא מְזָה שׁוּם תּוֹעֵלַת לֹא בְּרוּחָנִיּוֹת וּמִכָּל שְׂכָן לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְדַבְּרֵי פִי חֲקָם חֵן.

ומוהרנ"ת ז"ל בַּשָּׁעָה שֶׁבִּזְמַנָּה אוֹתוֹ בַּת מִשָּׁה חִינְקָעס, אָמַר אֶזְרוּ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֲכַפֵּת לִי שֶׁהִיא צוֹעֶקֶת? אֲנִי מְצִיר בְּדַעְתִּי, שְׂאֲנִי כָּבֵר נִפְטָר זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה, הִיִּעֲלָה עַל הַדַּעַת שְׁנֵי מֵטָר מֵאֲכֹט זֶיף צוֹ טוֹהֵן וְזֵאס מְעַן רַעֲדֵט אוֹיֵף אִיהֶם. ר' יִצְחָק לֵיב מְטַעֲפֵלִיק כְּשֶׁהֲרָגִישׁ בְּסוֹף יָמָיו, אֲשֶׁר הִגִּיעַ קִצּוֹ, בִּקְשׁ הֲרִיבָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיתֵן לוֹ עוֹד חֹדֶשׁ יָמִים בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי שְׂיִוְכַל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְנִסַּע לְאוֹמֵן, וְיָשֵׁב כָּל הַחֹדֶשׁ שֶׁם בְּצִיּוֹן שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, וְעַסֵּק הֲרִיבָה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְהַדְּוִיִּים וְכוּ' וְכוּ', וְכִשְׁנִגְמַר הַחֹדֶשׁ חֲזַר אֶל בֵּיתוֹ בְּטַעֲפֵלִיק, וְחִי עוֹד חֲמֵשֶׁה יָמִים, וּבְכָל בִּקְרָא מֵאֵלֵי הַחֲמֵשֶׁה יָמִים כְּשֶׁקָּם בְּבִקְרָא, אָמַר: הַחֲבָרָא קְדִישָׁא עֲדִין לֹא עוֹמְדִים עִם הַמְּטָה סְמוּךְ לְפֶתַח בֵּיתִי, זֶהוּ סִימָן שֶׁנִּתְּנָנוּ לִי עוֹד יוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתִכְרֵף-וּמְדִד גִּתָּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל יֵשׁ לוֹ עוֹד יוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַסֵּק כָּל הַיּוֹם בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲהוּבֵי, אַחֵי! חֲזַר חֲזַר עַל דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל בְּשִׁירוֹ הַקְּדוּשׁ: נִפְשֵׁי הַחֲזֻקָה וְהַפְּקֻחָת, לָמָּה לֹא חִסַּתְּ עֲלֵיךְ וְשִׁכַּחְתָּ אוֹמֵן הַמַּגְדִּיל אוֹתְךָ, וְהַאֲכִילְךָ מִמִּתְקִים, וְהִלְבִּישׁךָ אֲרָגָמָן, וְעָתָה אַתָּה, רְמוּסָה בֵּין עַקְבֵי צֶאֱן וּבֵין רַגְלֵי הַתְּאוֹוֹת הָעֵבִים וְהַגְּשָׁמִיִּים, וְאַתָּה עֵרָם וְעָרְיָה, יֵין מִשְׁתִּיךְ גִּהַפֶּךְ לְמִשְׁתֵּה דְמַעוֹת. חֲזוּק וְנִתְחַזַּק, וְאַל תִּהְיֶה כְּפִיל הַגְּדוֹל וְכַגְמֵל אֶפְלוֹ כְּשֶׁמְשַׁכְּהוּ בְּחֻטְמוֹ הָעַכְבָּר, לֹא יִבְעֵט בּוֹ, וְכָל זֶה מִחֲמַת שְׁטוֹת, שְׂאִין יוֹדַע מִכְחוֹ, אֲבָל נִפְשֵׁי הַפְּקֻחָת וְחֲזֻקָה, מֵהַ תַּעֲשֶׂה לַיּוֹם פְּקוּדָה, וּמֵהַ תְּשִׁיב לְשׁוֹלְחֵיךְ דְּבָרָה, אֵל תִּבְטַע עַל מִצְּהָלוֹת הַזְּמָן, כִּי גוֹפֶךְ חָלַשׁ וְדַל, הַזְּמָן הוֹלֵךְ וְהוֹמָה, הַגּוֹף אֶפְשָׁר עֲכָשׁוּ בְּאֵי יוֹמוֹ. נִקְבֵי לֵב הָאֶבֶן, וְהָאֵר לִי מִשֵּׁם מְעַט פְּנִיךְ בְּרַה כְּתֻמָּה יִפְהַ כְּלָבְנָה, אֵל תִּחְרִישׁ וְאַל תִּשְׁקֹט הַרִימָה קוֹלְךָ הָעָרִב בְּשִׁירוֹת וְהוֹדָה, וּפְתַח פִּיךָ וְתוֹצִיא דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

(ז) עוֹשֶׂה עֵסֶק מִמָּה שֶׁמְדַבְּרִים עֲלָיו?

(ח) חֵלֶם אִיזָה חֵלֶם נוֹרָא, שֶׁמִּישָׁהוּ בְּאֵי אֵלָיו, וְאָמַר לוֹ: בְּעוֹד זְמַן קִצְרָה אַתָּה מִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

דלו עיניך לפרום וזכור אהבתך הישנה.

הדורש שלומך...

תתקעד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח ה'תשל"ד.

שלום אל הבחור ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה רבנו ו"ל אמר: בשביל תקון הברית, הדבר הראשון הוא מקנה, "דאס ערשטע איז מקנה", ועל-כן אל יחסר לך יום אחד בלי מקנה, ובפרוש אמר (לקיטי-מוהר"ן, חלק ב'): הרופא שיאמר שמקנה מזקת, אינו רופא, אדרבה מקנה היא רפואה גם בגשמיות ומכל שכן ברוחניות. ופעם אחת התאוונן אחד מאנשי שלומנו שהתקורר, והשיב אחר: "כן, כן, בשביל שהלך למקנה", והקפיד עליו רבנו ו"ל, ואמר: "מדוע אתם תולים את כל זה על המצוות, כאלו בשביל מקנה נתקורר". ותדע שיש יצר הרע גדול לא ללכת למקנה, כי הסמ"ך-מ"ם אורב מאוד מאוד על טבילת מקנה, כי בשעה שהגוף טובל פאן למטה, בו ברגע נשמתו טובלת שם למעלה בעולמות העליונים, ובשעה שהאדם מסבב עם אלפי קלפות ומשחיתים וטובל במקנה מים — מסתלקין ממנו; ועל-כן עשה זאת לחק קבוע, ללכת בכל יום למקנה, ואם אפשר קדם התפלה — אין למעלה מזה, כי בפרוש חוזרת אליו הנשמה, ועל-כן מיד בשקמים פדאי ללכת למקנה טהרה.

ואודות השעורים כסדרן, טוב מאוד שתעין בשיחות הר"ן, סימן ע"ו, וכבר דברנו מזה הרבה מאוד, איך שלא ישאר מהאדם רק מה שזוכה לחטף בכל יום: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, זהר ותקונים וכו', וכי, כי זה חיינו וארץ ימינו, ועל-ידי עצת רבנו שנתן לנו דרך קלה מאוד בלמוד התורה הקדושה, יכולים לקיים זאת בנקל.

הַעֲקֹר לַפֶּתַח אֶת הַסֵּפֶר, וְלִהְתַּחִּיל וְלֹא יִחְזֹר עַד שְׁיִסֵּים, הֵן בְּתַנּוּךְ
וְהֵן בְּמִשְׁנֵיּוֹת וְהֵן בְּגִמְרָא וְהֵן בְּזִהַר וְתַקוּנִים, וְהֵן בְּכָל הַלְמוּדִים,
וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ חֵשֶׁק גָּדוֹל לְלַמַּד הַרְבֵּה.

נָא וְנָא אֵל תַּטְעֵה עֲצָמְךָ, כִּי אִם אַתָּה מַטְעֵה אֵינְךָ מַטְעֵה אֶלָּא
אֶת עֲצָמְךָ, כִּי בְּשִׁעָה שֶׁתִּשְׁכַּב בְּקִבְרְךָ, אִז תִּרְאֶה מִי הִיָּה צוֹדֵק, וּמִי
הַצָּלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם.

בְּעֵינַי שֶׁמִּפְחִידִים אוֹתְךָ עֲכָשׁוּ מֵהַיְהִיָּה בְּעֵינַי פְּרִנְסָה וְכוּ', אֵל
תִּדְאָג כָּלֵל, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶן וּמִפְרִנְסָה אֶת בְּרִיּוֹתָיו, צָרִיכִים
רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כָּל מֵה שֶׁצָּרִיכִין וְאִז מִצָּלִיחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תתקעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי וַיִּשְׁלַח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ אֵל הָאֲבֵרָה, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גִּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

נָא וְנָא לֹא לִפְלֵ בְדַעְתְּךָ כָּלֵל רַק תִּמְשִׁיךְ עֲצָמְךָ תָּמִיד אֵלָיו
יִתְבַּרְךָ, וְאִז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כְּפִי שְׁאֲדָם מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ רַק
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר, רַק בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ
תָּמִיד, וְיוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר הַכֹּל לְכֹל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִי פְּרִטִית,
דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִצַּל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְזֶה עֲקָר אוֹר הַגְּאֻלָּה,
שְׁאֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר בְּכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נֶעֱשֶׂה
מִעֲצָמוֹ בְּלִמֵּי הַשְׁגָּחַת הַמֵּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תתקעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר הַרוֹצֵה לְהַכְנִיס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמֵת וְהֵתֵם שְׂקֵבֵלְנוּ מֵהָאֵי גַחְלָא עֲמִיקָא דְנִבְיַע בֵּיהּ מְקוֹרָא דְחֻכְמָתָא עַלְאָה"ט ... גְּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֶר נֵחַ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְגַם הַכְנַתִּי לְךָ כְּבָר מִכְתָּב, אֶף מֵרַב טְרִדוֹתֵי הַרְבִּים שְׂמֻסְבָּבִים אוֹתִי בְּכָל יוֹם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְכֵן לֹא הִיִּיתִי בְּקוֹן הַבְּרִיאוֹת כַּמָּה פְּעָמִים בְּעֵתֵים הַלְלוּ, עַל-כֵּן נִתְעַכֵּב וְלֹא הָיָה הַפְּנָאֵי לְשַׁלַּח.

אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵינוּ שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּנוּעַ מֵרַבֵּי אֲמֵת כְּזֶה, אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא נִהַר הַמְּטָהָר מִכָּל הַבְּתָמִים, וְאִם רַק יִצִּיתוּ אוֹתוֹ בְּאֲמֵת וּבְתָמִים, הוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ הַכֵּל, וְהוּא יִתְקַן אוֹתָנוּ בְּתַקוּן גַּחְלָא וְפְלָא, וְאִין מַה לְדָאג כְּבָר כָּלֵל, אֲפִלוּ אִם הַרְבֵּה, חַס וְשָׁלוֹם, לִפְשַׁע עַד עַכְשָׁו.

וְהִנֵּה יְסוֹד דְּעֵתוֹ הַקְּדוּשָׁה הוּא "שְׂמֻחָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת", כִּי צָרִיךְ לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מְמַשׁ, כִּי דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִידִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ עֲמִי וְאֲצִלִּי אֶף בְּמִקּוֹם שְׂאֲנִי מְנַח שָׁם, תַּכְנִיס בְּתוֹךְ הָאָדָם שְׂמֻחָה אֲמֵתִית, כִּי אֵין עוֹד שְׂמֻחָה אֲמֵתִית כְּשְׂמֻחָה זוֹ, כְּאֲשֶׁר מִתְבָּרַר לוֹ, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ, עֲמוּ וְאֲצִלוּ, וּכְמוֹ-כֵן יִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר עֲמוּ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל לְבוֹ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל-כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ו'ל: אֲצִל הָעוֹלָם אֲמוּנָה הוּא דְבַר קָטָן,

(ט) מֵהַנַּחֲל הַזֶּה הָעֵמֶק שְׁנוֹבַע בּוֹ מְקוֹר הַחֻכְמָה הָעֲלִיוֹנָה.

אבל אצלי העקר הוא אמונה; וצריך לחפש בעצמו תמיד היכן אויחז באמונה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), ועל-ידי אמונה הקדוש-ברוך-הוא יסלח לך על עוונותיך (ספר המדות, אות אמונה, סימן לג), ועל-ידי שזוכה לאמונה אמתית, שהשם יתברך אתו, עמו ואצלו, גם במקומו שהוא שם, על-ידי-זה יפתח פיו וידבר עמו יתברך, ויספר לפניו כל מה שעשה, ויגלה לו יתברך מצפוני מעשיו, ואיך שהוא אינו רוצה בהם, רק התגברות היצר גדולה עליו מאד מאד, וירחיב בזה את הדבור פאשר מדברים שני חברים טובים, וכן יחזק עצמו בשמחה אמתית בנקדת היהדות שיש בו, עדין ברוך השם, הוא שומר שבת ואינו מחללה, חס ושלום, ומניח ציצית ותפלין בכל יום ויום ועוד מצוות רבות שיש בכל אחד מישראל, כי אפלו הריקנין שבך מלאים מצוות כרמון (ברכות נו.) ובירוושלמי בסוף ברכות, תני בשם רבי מאיר, אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצוות בכל יום, קורא את שמע ומברך לפניו ואוכל את פתו, ומברך לפניו ואחריה, ומתפלל שלש פעמים שמונה עשרה, וחזור ועושה שאר מצוות, ומברך עליהן, וכן הנה רבי מאיר אומר: אין לך אדם מישראל, שאין המצוות מקיפין אותו, תפלין בראשו ותפלין בזרועו, מזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו וכו', עין שם. ומי שמאמין בהשם יתברך ובתורתו הקדושה בתמימות ובפשיטות כמו שכל ישראל מאמינים, בודאי אין שמחה כשמחת המצוות, שאנו זוכים לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו יתברך, ואנו קונים לנו חיי עולם לעולמי עד ולנצח נצחים על-ידי חוטי הציצית שקונים בעד זה אחד, ונכללין על-ידי-זה באין סוף ברוך הוא, היש שמחה כשמחה זו?! ועל-כן כל מה שיזכה לשמח עצמו בו יתברך בשמחת המצוות, וימצא בעצמו נקדות טובות, על-ידי-זה יתרחב מחו ודעתו יותר ויותר, ויזכה לדבר ולהתפלל לפניו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שזוהי שלמות האמונה. והזהיר רבנו ו"ל מאד מאד לילך עם זה, כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך, ולבל יאבד עולמו לגמרי, חס ושלום (עין בספר מקור השמחה, אות "חצות"

בְּאַרְיֵכוֹת יִתְרוֹ), וְרֹב בְּנֵי-אָדָם שְׂרָחוּקִים מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, עָקַר רַחוּקִים הוּא מִחֲמַת מָרָה שְׁחוּרָה וְעֲצֻבוֹת, מִחֲמַת שְׁנוּפְלִים בְּדַעְתָּם, מִחֲמַת שְׂרֹאִים בְּעֲצָמָם גְּדֹל קִלְקוּלָם שְׂקִלְקוּלָם בְּמַעֲשֵׂיהֶם כָּל אֶחָד כְּפִי מָה שְׂיִוְדַע נִגְעֵי וּמְכַאוּבֵי נִפְשׁוֹ, וּמִחֲמַת זֶה נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, וְרַבָּם מֵאֲשֵׁים עֲצָמָם לְגַמְרֵי, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינָם מִתְפַּלְלִים בְּכּוֹנֵה כָּלֵל, וְאֵינָם עוֹשִׂים אֲפֵלוּ מָה שֶׁהֵיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת עֲדִין, וּמִזֶּה בָּא שְׂאֲחֵר-כָּף עוֹזְבִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְגַמְרֵי אֵת כָּל הַיְהוּדוֹת, וּפּוֹרְקִים עַל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְגַמְרֵי, ה' יְרַחֵם. עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁכִּיל מְאֹד עַל דְּבַר זֶה, כִּי כָּל הַנִּפְּלוֹת שֶׁבְּדַעְתּוֹ, וְהַעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה הַשְׁחוּרָה שְׁנוּפְלַת עָלָיו עַל-יְדֵי-זֶה, הַכֹּל הוּא רַק מַעֲשֵׂה הַבְּעַל-דְּבַר, שֶׁמְחַלֵּשׁ דַּעְתּוֹ וּמַעְקָם מַחוּ כְּדֵי לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי, חֵס וְשָׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְמַצָּא בְּעֲצָמוֹ תְּמִיד נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וַיִּדַע אֲשֶׁר כָּל אֵלוֹ הַמְּחַשְׁבוֹת שְׁנוֹכְנוֹסוֹת בּוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הֵן רַק מֵהַבְּעַל-דְּבַר הַמְּמַרְר חַיָּיו, כִּי בְּאֵמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא כָּלוּ רַחֲמִים וְחַפֵּץ חֶסֶד, וּמְרַבֶּה לְהֵיטִיב, וּבִפְרָטִיּוֹת עַל אֵלוֹ הַנִּשְׁמוֹת הַגְּדוֹלוֹת שְׁנוֹכְשָׁלוּ בְּפָנָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַל־יְהִינּוּ גְבָרָה רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּעֲצָם הֵן נִשְׁמוֹת שְׂרָשִׁיּוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁבִנְשָׁמוֹתֵיהֶן תְּלוּיּוֹת עוֹד נִשְׁמוֹת הַרְבֵּה, וְעַל-כֵּן הַפִּילָן הַבְּעַל-דְּבַר כָּל-כָּף בַּחֲטָא הַזֶּה, שְׁלֵא יוֹכְלוּ לְצֵאת, אֲבָל אִם מְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם, וּבוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְסַפְּרִים לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֵת כָּל לְבָם, אֲזִי יֵשׁ מְלֶאֶךְ אֶחָד וְעִזְרִיאֵל שְׁמוֹ, הַמְּלַקֵּט וּמְקַבֵּץ אֵת שִׁיחוֹתֵיהֶם וּתְפִלוֹתֵיהֶם, וְעוֹשֶׂה מִזֶּה עֲטָרָה וְכֹתֵר לוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עַל־יְהִינּוּ וּמְצִילָם. וּבְלָבֹד, אֶהוּבִי, אַחִי, לֹא לְהִתְרַשֵּׁל בְּזֶה, הֵינּוּ לִיחַד לְעֲצָמוֹ מְקוֹם מְיָחָד שְׁאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חַפֵּץ לְחַיֵּב בְּרָהּ, אֲלֵא מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּתְפַּלְלוּ בְּרִיּוֹת לְפָנָיו וַיִּקְבְּלֵם (מִדְּרַשׁ תְּנַחֲוּמָא וַיִּשְׁלַח), וְכָל הַמְּאַרְיָךְ בַּתְּפִלָּתוֹ, אֵין תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת רִיקָם (בְּרִכוֹת לב:), וְכָל מִי שֶׁחָטָא וְאוּמַר לְפָנָיו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — חָטָאתִי, אֵין רְשׁוֹת לְמְלֶאֶךְ לִיגַע בּוֹ (בַּמְּדָבָר רַבָּה כ, יג); עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, תִּרְאֶה

לְקַיֵּם כָּל זֹאת — לְשַׁמַּח אֶת נַפְשְׁךָ בְּכָל יוֹם עַל נִקְדַּת הַמְצוּוֹת
שֶׁאַתָּה זוֹכֵה לְחַטֹּף בְּכָל יוֹם, וְכֵן לְבָרַח תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה
— זוֹ תַפְלָה. וְכִבֵּר יִדְעָתָּ מֵעַנְיֵן הַיְתָקוֹן הַכְּלָלִי שֶׁגִּלָּה רַבְּנוּ ז"ל,
וְאָמַר שֶׁהוּא תַקוּן גָּמוּר לְפָנֵים הַבְּרִית, וְעַל-כֵּן רָאָה גַם רָאָה לוֹמַר
בְּכָל יוֹם הָעֶשְׂרֵה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים וְהַתַּפְלָה שֶׁאַחֲרֶיהָ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל,
שֶׁתַּחֲבֵף אַחֲרֶיךָ אֵין מָה לְחַשֵּׁב עוֹד בְּזֶה כָּלֵל, נִישָׁט אֵיבָעַר טְרַאכְטֵן,
כִּי הַכֹּל יִהְיֶה מְתַקֵּן וְאֵין מָה לְפַחַד.

וְהִנֵּה בְּמָה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב שְׁכַל-כֶּךָ גִּלְפִדְתָּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בַּחֲטָא
הַמְגִנָּה הַזֶּה, עַד שֶׁשָּׁקְשָׁה וְכִבֵּד עֲלֶיךָ לְצֵאת מְזֶה, תִּדְעַ שְׁרַבְנוּ ז"ל
אָמַר (שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן י"ט), שֶׁאַפְלוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים
מִהַקְדֻשָּׁה מְאֹד, וְגִלְפְדוּ בְּמַצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בְּעֵבְרוֹת, חֵס
וְשְׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אַף-עַל-פִּי-כֵן הִכַּח שֶׁל
הַתּוֹרָה גְדוּל כָּל-כֶּךָ, עַד שֶׁיְכוּל לְהוֹצִיאֵם מִכָּל מִינֵי עֵבִירוֹת שֶׁרְגִילִין
בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, אִם יַעֲשׂוּ לְעֶצְמָם חֵק קְבוּעַ וְחִיּוּב חֵזֶק לְלַמֵּד בְּכָל
יוֹם יוֹם כֶּךָ וְכֶךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, בְּוִדְאֵי יִזְכוּ לְצֵאת מִמְצוּדָתָם
הַרְעָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גְדוּל מְאֹד מְאֹד.

וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁמָּה שֶׁאָמַר פֶּה רַבְּנוּ ז"ל 'כֶּךָ וְכֶךָ',
הַפְּנוּהָ עַל ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנְיּוֹת, אֲזוּ הִכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה יוֹצִיאֵוּ לְגַמְרֵי
מִהַחֲטָא הַזֶּה, וְאֲשֶׁר אָמִירָה בְּעֵלְמָא הִיא סְגִלָּה נִפְלְאָה לְהַרְג אֶת
הַיִּצָּר הָרַע. וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן א'), הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת
וַא"ו, שֶׁמְכַנְעֵת וּמְשַׁבֵּרֵת אֶת הַיִּצָּר הָרַע, וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁזֶּה
סוֹכֵב עַל שֶׁשֶׁה סִדְרֵי מְשֻׁנָּה. גַּם תִּדְעַ וְתוֹפֵר, שֶׁקְבַע רַבְּנוּ ז"ל
קְבִיעוֹת חֲזָקָה וְחֵק קְבוּעַ עַל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, לְלַמֵּד בְּכָל
יוֹם שְׁעוֹר בְּשִׁלְחֵן עָרוּף, וְאָמַר, שֶׁהוּא תַקוּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד עַל
כָּל הַחֲטָאִים, כִּי עַל-יְדֵי לַמּוֹד פּוֹסֵק זוֹכֵה לְבָרַר הַטּוֹב מִן הָרַע,
עַל-כֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים, שֶׁתַּקְבַּע לְעֶצְמָךְ שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּשִׁלְחֵן עָרוּף
כְּסִדְרָן, עַל-כָּל-פָּנִים מְחַבֵּר, רַמ"א וּבְאֵר הַיֵּטֵב.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וּמְבַקֵּשׁ שֶׁתַּכְתֵּב לִי...

תתקעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֵרָה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסֵת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לְךָ, רְאוּי לְךָ לְשִׁמְחָה, שְׂיֵשׁ לְךָ חֵלֶק בְּעֶסֶק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא
כְּזֶה, אָשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הוּא חֲדוּשׁ כְּזֶה שְׁעוֹד לֹא הָיָה וְכוּ', וּכְשׁוֹזוּכִים
לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַחֲדוּשׁ, אֵין לְמַעַלָּה מְזֻה.

אוֹדוֹת הַשָּׁנָה וְכוּ', יֵשׁ דְּבוּר מְרַבְּנוּ ז"ל: "מֵעַן דֹּאֲרָךְ הֵיטֵן דְּעַם
שְׁלֵאֲרָף", הֵינּוּ כְּשִׁאֲדָם יִגַּע וּמַחוּ בְּקִטְנוּת — יִלְךְ לִישׁוֹן, וְאֵין זֹ
עֲבוּדָה לְהִסְתוּבָב עַר, אֲבָל כְּמוֹ שְׁכוֹר בְּלִי יִשׁוּב הַדְּעַת. וְאָמַר רַבְּנוּ
ז"ל בְּיוֹתֵר מוֹעִיל הַשָּׁנָה לְאַמוּנָה (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קו), וְעַל־כֵּן
תִּכְתֵּף־וּמִיד כְּשִׁנּוּפְלֵת עָלֶיךָ שָׁנָה, לְךָ לִישׁוֹן, כְּדִי שְׂיִהְיֶה לְךָ יִשׁוּב
הַדְּעַת לְתוֹרָה וְלִתְפִלָּה וְלִדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְדָבָר זֶה רְאִיתִי
אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁתִּכְתֵּף־וּמִיד בְּעַרְבֵי אַחַר תְּפִלַּת עֲרֵבִית הִלְכוּ
לִישׁוֹן, כְּדִי שְׂיִוְכְּלוּ לְקוֹם לְחֻצוֹת. וְשִׁמְעָתִי מִהֶרֶב הַחֲסִיד ר' לִוִי יִצְחָק
(גֵּרוֹ יְאִיר) [ז"ל], שֶׁר' אֲבֵרָהֶם בְּר' גַּחְמָן ז"ל (בְּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר בְּאוּר
הַלְקוּטִים), הָיָה מְתַפְּלֵל עֲרֵבִית עִם הַמְּגִינֵן הָרֵאשׁוֹן, וּכְבָר הִלְךְ לִישׁוֹן,
וְהָיָה קָם בְּחֻצוֹת. וְכֵן שִׁמְעָתִי מִמְּנוּ, שֶׁבְּאוּמָן הָיוּ מְאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ,
שְׁעוֹד בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת קָרְאוּ קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה, כְּדִי שְׁכַּשְׂיִבְאוּ
לְבֵיתָם כְּבָר יִהְיוּ מוֹכְנִים לִישׁוֹן. וְכֵן סִפֵּר לִי, אֲשֶׁר בְּאוּמָן בְּקִלוּזֵי
אַחַר תְּפִלַּת מְעַרִיב הָיָה שְׁקֵט וְחֻשָּׁף, כִּי כָּלֵם הִלְכוּ לִישׁוֹן, וּבְזוֹ
הַלְשׁוֹן אָמַר: אֵי אֵיזוֹ דָּאֵס גִּיווּעֵן זִיס אֵי אֵיזוֹ דָּאֵס גִּיווּעֵן שְׂיִין
וּבְכַרְטֵי דִי ווִינְטֵעֵר גַּעֲכֵט מֵעַן קָאן דָּאֵס גִּישְׁט אוֹיס מְאֵלְנִי. וְכֵן
רְאִיתִי אֶצֶל הַרְבֵּה פְּעָמִים, שְׁלוּיִתִי אוֹתוֹ הַבִּיָּתָה מִבֵּית־הַמְּדֻרָשׁ עַד

(א) צְרִיךְ לְשַׁמֵּר אֶת הַשָּׁנָה.

(ב) אֵי! זֶה הִנֵּה מְתַק, אֵי! זֶה הִנֵּה יָפֵה, וּבְכַרְטֵי לִילוֹת הַחֲרָף... אֵי אֶפְשֶׁר לְצַיֵּר זֹאת.

ביתו, וכְּשֶׁהִגִּיעַ לְבֵיתוֹ אָמַר לִי: אֲגוּטֵעַ נֶאֱכַט אִיךָ גִּי שׁוֹיֵן שְׁלֹאפֹן לִי; וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּטֹלָן, וּבְאַמַּת רְאָה וְהִבֵּן אִיךָ שְׁעַל-פִּי-רַב הַשְּׁעוֹת בְּלִילָה מְבִלִים בְּשִׂיחָה שֶׁל מָה בְּכָךְ בְּבֵית עִם הַמְשַׁפָּחָה, אוֹ בְּרַחוּב עִם חֲבָרִים, אוֹ עִם אֲשֶׁתוֹ וְכוּ', וְכָךְ נֶאֱבָד לוֹ לִילָה שְׁלֵם בְּלֹא כְלוּם, וְאַחַר-כֵּן לֹא יְכוּלִים לְקוּם לְתַפְלָה וְכוּ', אֲבָל אִם מְרַגְלִים עֲצָמָם לִילָךְ לִישָׁן תִּכְרַף-וּמִיד מְקַדָּם, אִזּוּ בְּנִקְל לְקוּם בְּשַׁעָה שְׁתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ, וְאִזּוּ הֵן הַשְּׁעוֹת הַכִּי יְפוֹת לְקִנּוּת קִנְיָן תּוֹרָה. וְדַבֵּר זֶה רְאִיתִי אֲצִל אֲדוֹנָי, אָבִי, מוֹרֵי וְרַבִּי, שְׁמִיּוֹם עָמְדִי עַל דַּעְתִּי, רְאִיתִי שְׁהִלָּךְ לִישָׁן מְאֹד מְאֹד מְקַדָּם בְּעֶרְךָ בְּשַׁעָה שְׁמוֹנָה וְחֲצִי, וְהִיָּה קָם כְּבָר בְּשַׁעָה שְׁתִּים וְחֲצִי אוֹ שְׁלֹשׁ.

תּוֹצִיא עֲצוֹת לְעֲצָמָךְ, וְאִזּוּ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה' יְתִשְׁלֵחֵךְ.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבִירָךְ הַחֲפִיץ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה עַל-פִּי דַרְכּוֹ שֶׁל הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גִּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאֶרֶךְ.

מָה אָמַר לָךְ, תֵּאֱמִין לִי שְׁהִיָּה בְּרִצּוֹנִי לְהִאָרִיךְ לָךְ עֲכָשׁוּ, אִיךָ מְרַב טְרִדוֹתִי קָשָׁה לִי הַדְּבָר מְאֹד, אִיעֲצָךְ שְׁתִּבּוֹא אֵלַי וְנִדְבַר יַחַד וְכוּ'.

הַעֲקָר רְאָה לְנִצֵּל אֶת זְמַנֵּי הַרְצוֹן, וּבְזֶה תִּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ לְאֶרֶץ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּמִתִּי הֵם זְמַנֵּי הַרְצוֹן? בְּשַׁעָה שְׁבִנִּי-אָדָם אַחֲרִים בְּטִלִּים וּמְבֹטְלִים כְּגוֹן בְּעַרְבֵי שְׁבִתוֹת וּבְעַרְבֵי חַגִּים, שְׁאִזּוּ עַל-פִּי-רַב כָּלֵם

(ל) לִילָה טוֹב, אֲנִי הוֹלֵךְ כְּבָר לִישָׁן.

טרוידים רצים ורצים וכו', ואינם עושים שום דבר... אז הוא הזמן המכשיר ביותר להתבודדות ולמוד התורה הקדושה, וכן בשאר זמנים שדרךכם שבני עולם מבטלים, אז הוא עת רצון גדול בשמים, כי אחרת לא היה הסמ"ך-ד"מ"ם מניח עצמו על ימים ושעות אלו לחטף ולגנב את הזמנים האלו מנשמות ישראל. וזכר כלל זה, אז תצליח. "תמיד בשעה שבני-אדם מבטלים, אז דיקא תתחזק להתבודד ולשקד על דלתי התורה".

הדורש שלומך באהבה רבה ומחכה לבואך...

תתקעט.

בעזרת השם תברך, יום חמישי לסדר וישלח ה'תשל"ד.

שלום וברכה לאברהם היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות החלישות הנדעת שלך וכו' מהזקנים טפשים וכו', תדע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על דברי הפוסקים, והזהיר מאד מאד להתמיד בלמוד פוסקים, וכן יש דבור ממנו: "איהר קענט קנייטשן מיין ספר ויפל איהר ווילט אבער ניש אפ טרעטן פון א סעיף קטן פון שלחן ערוך"^מ, ועל-כן מה לך עמהם, ולכו בדרךכם וכו'. עליך לדעת, כי אין לשום ברירה 'חזקה' על ספרי רבנו ז"ל, כלנו בני אצל רבנו ז"ל, ועל כלנו מטל החוב, ולא שיהי בכלל ענין הסגת גבול בזה, אפלו שזה שהדפיס חדש דברים שלא היו וכו', כגון: אותיות חדשות וכו' או חדוש באפן אחר וכו', כי כן מבאר בדברי שאלות ותשובות "עטרת חכמים", להגאון האמתי שר התורה מורנו הרב ברוך תאומים ז"ל (בעל ברוך טעם) (יורה דעה, סימן כה), כי

(מ) אתם יכולים לקמט את ספרי ככל שתרצו, אבל לא לזוז פסיעה אחת מסעיף קטן מהשלחן ערוך.

תִּכְּתִיב־וּמִיד כְּשֶׁמְכַר הָרֵאשׁוֹן אֶת סִפְרֵיו, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאַסֵּר אֶת שְׁלוֹ, כִּי כָּל עֲנִין הַחֲרָמוֹת שֶׁעָשׂוּ בְּעַת נְתִינַת הַהִסְכָּמוֹת הָיָה רַק כְּדֵי לֹא לְהִזִּיק לַמְדַּפִּים הָרֵאשׁוֹן, אֲבָל תִּכְּתִיב־וּמִיד שֶׁמְכַר אֶפְלוֹ אִם זֶה עוֹד בְּתוֹךְ שָׁנוֹת הַחֲרָם, אִין בְּיַד הַמְדַּפִּים לְעֵכָב כָּלֵל, וְלֹא עוֹד אֶפְלוֹ חֲדָשׁ מִשְׁהוּ בְּדַפּוֹס, מֵה שְׁלֵא הָיָה, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר מְכַר אֶת סִפְרֵיו, אִין לוֹ רְשׁוּת לְמַנֵּעַ וּלְעֵכָב אַחֲרֵים וְכוּ', כִּי הוּא פּוֹסֵק לְהִלָּכָה, וְעַל־כֵּן מֵה וְלִמָּה לֵךְ לְהַכְנִס בּוֹכּוּחִים, אֵל תִּתְפַּעֵל מֵהֶם כָּלֵל, הֵם סִתָּם בּוֹרִים וְרִיקִים וְכוּ' וּבִפְרָט ...

הַעֲקָר הוּא לְקַיֵּם צְוֹאת מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל, שֶׁצִּוְּהָ אֶת כָּלֵל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שִׁיְהִיו חֲזָקִים בְּהַדְפָּסָה לְהַדְפִּים אֶת הַסְּפָרִים, וְיִרְאוּ שִׁיְהִיָּה יִפּוּצוֹ מִעֲיִנוֹתֶיהָ חוּצָה. וְאִף פַּעַם לֹא שֶׁמַּעֲנוּ שְׁנִכְדֵי מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל עֲפָבוּ, אֲדַרְבֵּה מִי שֶׁרַק רָצָה הַדְפִּים. וְלֹא־חֲרוֹנָה הִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת עֲסָקִים שְׁקוֹרִים בִּיזְנוּעַס מִדְּבַר רַבְּנוֹ וְ"ל, וְאֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ, לְדַעֲתִי אִין מֵה לְחַשֵּׁשׁ כָּלֵל כְּמוֹ שֶׁפָּסַק הַגָּאוֹן הַנ"ל, וְתִרְאֶה לְהַדְפִּים וּלְהַדְפִּים הַעֲקָר לְהַפִּיצוֹ בְּזוּל, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה מְצוּי בְּיַד כָּל סִפְרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל.

וְהַנִּרְאָה לְפִי עֲנִיּוֹת דְּעַתִּי כְּתַבְתִּי לֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

תתקפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וּיְשַׁלַּח ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יְאִיר, הַרוֹצֵה לְהַכְנִס אֵל תוֹךְ הַקְּדוּשָׁה עַל־פִּי הַעֲצוֹת הַיָּקָרוֹת שֶׁקָּבְלָנוּ מֵהַפְּלֵא יוֹעֵץ, אֲשֶׁר עֲצוּתָיו הֵן פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, יוֹצְאוֹת וְנוֹבְעוֹת מִמְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ'.

הִנֵּה כָּבַר הַכְּנִתִּי לֵךְ שְׁנֵי מִכְּתָבִים לְשַׁלַּח, אִף הַבְּעַל־דְּבָר מִתְפַּשֵּׁט לְאָרְפוֹ וּלְרַחְבוֹ, עַד שֶׁהָיָה כְּבֹד וְקִשָּׁה עָלַי לִילֵךְ אֵל הַדְּאָר, וּמִזֶּה מוֹבֵן שֶׁהוּא דְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה, וְתִצֵּא מִזֶּה תוֹעֵלַת גְּדוּלָּה, כִּי

מוֹבָא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו), שְׁכָפִי מַעֲלֵת הַנְּחָשֶׁק, כְּמוֹ-כֵן מִתְּפַשְׁטוֹת הַמְּנִיעוֹת; וְאִם אָמְנָם, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִיתִי לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, אֲבָל מְנִיעוֹת כָּאלוֹ שֶׁהִתְּפַשְׁטוּ עָלַי בְּכַתִּיבָה אֵלַיךְ, זֶה עוֹד לֹא הָיָה לִי, כִּי כִּמָּה פְּעָמִים בְּמִשְׁךְ אֵלוֹ הִשְׁבּוּעוֹת נַחֲלִיתִי, בְּעוֹנוֹתֵי הָרָבִים, וְגַם טְרֵדוֹתֵי הָרָבִים בְּעֶסֶק הָרַבִּים הִתְגַּבְּרוּ וְהִתְּפַשְׁטוּ עוֹד יוֹתֵר מִקֶּדֶם, עַל-כֵּן תִּמְחַל לִי, וְתִבְקֵשׁ הַרְבֵּה עָלַי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁנוּזָה לְהִיּוֹת מִקְשָׁרִים תָּמִיד יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה.

וְהִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי, חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת כִּי יֵשׁ תַּקְוָה לְאַחֲרִיתָךְ, וּבְיַדָּי אִם תִּזְכֶּה לְאַחֲזוֹ עֲצָמָךְ תָּמִיד בְּרַבְּנוּ ז"ל, תִּזְכֶּה לְתִשׁוּבָה אֲמִתִּית וְלִישׁוּעָה נִצְחִית וְלִתְקוּן נִפְלָא, וְהַעֲקֵר תִּרְגִּיל עֲצָמָךְ לֹמֵר עַל כָּל דְּבָר: גִּ'ם ז'ו לְטוֹבָה, שְׁזֵהוּ תַקוּן הַדַּעַת, וְכָל מָה שִׁיעֵבֵר עָלֶיךָ בְּרוּיָחִנוּת אוֹ בְּגִשְׁמִיּוּת, תִּהְיֶה מְאַרְיָךְ אַף, וְלֹא תִכְעַס וְלֹא תִקְפִּיד כְּלָל. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתָךְ, אֲשֶׁר אֵתָּה הֵייתָ מְכָרַח לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה בְּדַרְךְךָ וּבְעִנְיָן כְּזֶה; וּבִידִיעָה זֹאת, לִידַע אֲשֶׁר כָּל מְאוּרְעוֹתָיו הֵן לְטוֹבָתוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'), זֶהוּ בְּעֲצָמוֹ הַתַּקוּן לְפָגְמוֹ כִּי עָקֵר כָּל הַפָּגְמִים, כְּשֶׁאֵינּוּ מְכַנִּים בִּידִיעָתוֹ דְּבָר זֶה, שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִיְהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְגַם בְּמִקּוּמוֹ — שֵׁם הוּא יִתְבָּרַךְ מְצַמְצָם וּמְסַתִּיר עֲצָמוֹ, וּבִידִיעָה זֹאת מִיָּד "יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן" (תְּהִלִּים צב, י'), וְיִמְתַּק מִמֶּךָ הַכֹּל; כִּי עָקֵר פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֵרַע לְבִטּוּלָה, נִמְשָׁךְ מִפָּגַם הַדַּעַת, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי פָּגַם הַדַּעַת, נוֹפֵל עוֹד יוֹתֵר וְעוֹד יוֹתֵר, וְנִתְּפַשְׁטוֹת וְנִתְּגַדְּלוֹת גְּלוּתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-כֵּן אֲמִירַת: גִּ'ם ז'ו לְטוֹבָה" עַל כָּל מְאוּרְעוֹתָיו, וּכְשֶׁאֵין אֲכַפַּת לוֹ מָה שֶׁמְבִיִּשִׁין אוֹתוֹ, וְיֵדֵם וְיִשְׁתַּק לְמַחְרָפִין אוֹתוֹ, זֶהוּ עָקֵר תַּקוּנוֹ, וְיִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְצֵאת מִן גְּלוּת זֵרַע לְבִטּוּלָה שְׁנוּלְכַד בָּהֶם.

וְהִנֵּה בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים אֵימָא לְהַתְּעַנּוֹת תַּעֲנוּיֹת עַל כָּל פְּעַם שְׁנוּפְגָם, וּרְבַנּוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד לְבַל נִתְּעַנֶּה, חֵס וְשְׁלוֹם, שׁוּם תַּעֲנוּיֹת, וְהַחֲלִיף הַכֹּל בְּבִזְיוֹנוֹת וּבְשִׁפְיֻכוֹת דְּמִים, כְּזֶה שִׁיבּוֹז וְיַחְרָפוּ

אותו ויִדְם וַיִּשְׁתַּק, וַיִּקְבַּל הַכֹּל בְּלֵב שָׁלֵם, בְּזֶה יִמְחַלוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו; וְעַל-כֵּן אִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְּׁפִיכַת דָּם שְׁשׁוּפָכִים דָּמָיו, הָיָה רוֹקֵד מְרַב שְׁמַחָה שְׁסַבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִבְזוּ וַיִּתְרַפּוּ אוֹתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִכָּל מִיַּנִּי עֲנָשִׁים קָשִׁים בְּזֶה וּבָבֵא. וְאָמַר הָאִישׁ הָאֵלֶּקִי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן ז"ל (בְּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר בְּאוֹר הַלְקוּטִים): אִם הָיָה יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַבְּזִיוֹן וְהַשְּׁפִיכַת דָּם, הָיָה רֵץ קָדָם לַמִּקְנֵה כְּדָרֵךְ שְׁמַקְדָּמִין קַדְשָׁה גְדוּלָּה עַל-יְדֵי מִקְנֵה, כִּי עַל-יְדֵי בְּזִיוֹנוֹת וַשְּׁפִיכַת דָּמִים וְהוּא סוֹבֵל לְמַתְרַפּוֹ, וְאוֹמֵר: גִּם זִוִּי לְטוֹבָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּק מִמְּנוֹ הַכֹּל.

אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, אֲשֶׁר הוּא הַרְחֵמֵן הָאֱמֶתִי, וּמְמַשִּׁיף עָלֵינוּ רַחֲמָנוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ. וְלִמְעַן ה' לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, הֲגוִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה, וְאַפְלוּ אוֹתָם הַמְּבַזִּים אוֹתוֹ הֵם שְׁלוּחֵי הַמַּקּוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תִּכְתָּב לִי אִם קִבַּלְתָּ אֶת כָּל מִכְתָּבִי.

תתקפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרֵךְ הַיָּקָר, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֻצַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבֵךְ דְּבָרֵי אֱמֶת הֲלֵא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּךְ בָּהֶם וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוֹעַ לְנַפְשֶׁךָ — עֲצוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת אֵיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי הָאָדָם נִקְרָא סְפִינָה, כַּמּוֹבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (וַיִּקְהַל קִצֵּט), וּבְעוֹלָם הַזֶּה שְׁטָה הַסְּפִינָה, וְהַיָּצָר הָרַע הוּא רוּחַ הַסְּעָרָה דְּמִטְבַּע לְסִפִּינָתָא (עִין

לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'): הַרוּצָה לְהַטְבִּיעַ וּלְכַלּוֹת אֶת הָאָדָם, וּבִפְרֵט כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, פּוֹגֵם בְּדַבְּרוֹ, אִזּוּ נַעֲשֶׂה רוּחַ סְעָרָה גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן (עין שם, סימן לח), וְאִזּוּ מָר וּמְרוֹר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְכַמְעַט שְׂיֵאבֵד לְנֶצַח, חַס וְשָׁלוֹם; כִּי עַל-יְדֵי שְׁנוּפֵל בְּדַעְתּוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לְפָרֵק עַל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וּבִפְרֵט שְׁמִשְׁלִיכִים אֶת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה אַחֲרֵי גֵוּוּ כַּמְצוּי דְּבָר זֶה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וּבְאַמַּת כְּשִׁיתְבוֹנֵן בְּעַצְמוֹ, יִרְאֶה אֲשֶׁר כָּל הַרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה שְׁעוֹבֶרֶת עַל סְפִינָתוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ גָּרַם לָזֶה עַל-יְדֵי פָגַם הַדְּבֹר, כִּי (תהלים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ", כְּשֶׁמִּפְקִיר דְּבוּרָיו, וּמְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מֵתְגַבֶּרֶת הַרוּחַ סְעָרָה בְּמַחּוֹ וּבְדַעְתּוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַמַּחְלָקֶת שְׁנֵתְהוּתָהּ בֵּינוֹ לְבֵין אֲשֶׁתּוֹ, גַּם-בֵּן מַסְבֵּת הַדְּבֹר. וְכַעֲיִן שְׂאֵמְרוּ חַו"ל (אבות א): "וְאֵל תִּרְבֶּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה, בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ" וְכוּ', מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל הַמִּרְבֶּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה גוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וְסוּפוֹ יוֹרֵשׁ גִּיהֵנוּם. וְיֵשׁ לוֹמַר שְׁזֶה סוֹבֵב עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי שְׂיֹשֵׁב לְדַבֵּר עִם אֲשֶׁתּוֹ כְּדָרְךָ עִם הָאֶרֶץ, וְעוֹשֶׂה עִמָּה כָּל מִינֵי חֲשָׁבוֹנוֹת, וּמַסְפֵּר מַה שְׁעוֹלָה בְּרוּחוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה גוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, כִּי אֶפְלוּ עֲסָקְיוֹ לֹא טוֹב לְסַפֵּר לָהּ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה גוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּמַה גַּם שְׁבִזְמַן הַזֶּה יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְסוּפוֹ יוֹרֵשׁ גִּיהֵנוּם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁמַתְחִלַת לְרִיב עִמּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ הַגִּיהֵנוּם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִשָּׁה רָעָה זֶהוּ הַגִּיהֵנוּם מִמֶּשׁ, וְכָל זֶה מִתְחִיל כְּשִׂיֹשֵׁב לְדַבֵּר עִמָּה שְׁעוֹת שְׁעוֹת, שְׁטִיּוֹת וְהִבְלִים, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהּ שְׁלִיטָה עָלָיו, אֲבָל אִם יַעֲסֹק תָּמִיד בַּתּוֹרָה וְעַבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וַיִּכְבֵּד אוֹתָהּ מְאֹד מְאֹד, וַיַּעֲזֹר לָהּ, אִזּוּ יִרְאֶה אִיךָ שְׁתִּתְבַטֵּל אֵלָיו תִּכְףּוּ-וּמִיד, וְתִהְיֶה לוֹ לְעֵזֶר גָּדוֹל בְּגִשְׁמֵי וּבְרוּחָנִי. הָעֶקֶר לְהַזְהֵר לֹא לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטִלִּים, מִכָּל שְׁפָן דְּבוּרִים אֲסוּרִים: לְשׁוֹן-הָרַע, גְּבוּל פֶּה וְכוּ', שְׁזֶה גוֹרֵם לְכָל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, דוֹק וְתִשְׁכַּח; כִּי כָּל הַמַּחְלָקֶת בְּבֵית מִתְחִילָה כְּשֶׁנִּכְנָס בּוֹכּוּחִים עִמָּה, וְכֵן הַמַּחְלָקֶת בֵּין הַחֲבָרִים מִתְחִילָה עַל-יְדֵי דְבָרִים בְּטִלִּים וּכּוּחִים שֶׁל הֶבֶל. וְכֹאֲשֶׁר יִרְגִיל עַצְמוֹ לֹא לְדַבֵּר מֵאַחֲרֵים כָּלֵל, רַק תָּמִיד דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, עַל-יְדֵי-זֶה

יהיה שלם עם הכל. ועיין (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יח): על-ידי
 שלמות האותיות של דבורי אמונה, על-ידי-זה יבנה לעצמו כלים
 והיכלות להשיג בהם תכלית הבריאה, שהוא שעשוע עולם הבא,
 השגת אלקותו בהתגלות נפלאה, ועל-ידי-זה יאיר שלמות הענוה
 והבטול, ולא ירצה שום התמנות ושום כבוד גשמי, כי כפי התגלות
 אלקותו וברור אמונתו, כמו-כן מתבטל יתברך, וממעט בכבוד
 עצמו, ובורח מן הכבוד, ואז ממילא נמשכות אליו נשמות ישראל,
 ומבקשות ממנו לדעת דרך ה'; כי כשאדם ממעט בכבוד עצמו,
 על-ידי-זה מרבה בכבוד המקום (עיין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר), כי
 כשהוא אוהו עצמו ללא כלום, אזי נתגלה עליו כבודו מלא עולם
 (עיין שם, סימן קעב), "מלא" — כשאוחז עצמו ללא כלום, אזי נתגלה
 לו "כל הארץ כבודו", עין שם; כי כשבורח מכבוד העולם הזה
 (שהוא כבוד מלכים), על-ידי-זה זוכה שמאיר עליו כבוד אלקים,
 שהוא שפע הכתר, גלוי אלקות, ואז ממילא נשמות ישראל נמשכות
 אחריו, כי הלא גם הם חלק אלוה ממעל. וזו פונת מאמרים ו"ל
 (ערויבין יג): כל הבורח מן הגדלה, גדלה מחזרת אחריו; הינו
 כשבורח מכבוד העולם הזה, על-ידי-זה רודף אחריו כבוד אלקים,
 שהוא התגלות אלקות, וכמו-כן בגשמיות, כשמפריד את עצמו, חס
 ושלום, ממנו יתברך, ורודף אחר כבוד עולם הזה, אזי אינו זוכה
 לכבוד אלקים, ואז נעשה במחלקת עם אחרים; כי כשכל אחד רוצה
 בהשפרות ובמלוכה, אזי נעשה מחלקת וכעס וקפידות, ואז
 ממילא בורחים ממנו, בפרט התמימים החפצים באמת להתקרב
 אליו יתברך, אבל כשבורח מכבוד העולם הזה, ואינו מסתכל על
 עצמו כלל אם מבישים אותו, וסובל הכל, ויש לו רחמנות על הכל,
 כי יודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ושם מלבש אלופו של עולם,
 על-ידי-זה בעצמו נתלבש בכבוד אלקי. ואף שמצד אחד מבישים
 אותו ומחלישים את דעתו, ולבו נשבר בקרבו כחרס הנשבר, ורואה
 את עצמו כתולעת הרוחשת על הארץ וסובל הכל, בזה בעצמו זוכה
 שנתגלה עליו שפע הכתר, השגת עולם הבא אורו יתברך, ואז
 ממילא נמשכות אחריו נשמות ישראל, בפרט התמימים החפצים

להתקרב אליו יתברך.

העקר, אחי, להיות סבלן גדול, להפר תמיד הפעם ברחמנות, הינו כשמישים אותו ומציעים אותו ומחלישים דעתו, וכמעט שיכעס, חס ושלום, תכף-ומיד יהפך הכל לרחמנות, לרחם עליהם, לידע שאלופו של עולם שם גנוז, והכל כדי לנסות אותו. כדרך שספר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן תרח), שיבוא זמן שאפלו עופות יריבו עמו וכו' ויסבל הכל, עין שם; ועל-כן בזה שממתיק החרון אף ודן את הכל לכף זכות, על-ידי-זה בעצמו מעטרת אותו מדת המלכות שהיא השררה, ובני-אדם חפצים לשמע בקולו, ודו"ק והבן היטב (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: ו', יח), ותבין את כל זה לעבדה ולמעשה. ודבר זה נוהג לכל אחד בפרטי פרטיות, כי כל ישראל בני מלכים הם (שבת סו.), ויש לכל אחד חלק במלכות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), אף אין להם ידיעות אלו, ואין להם הבקאות האמתית, על-כן תכף-ומיד כשנתלבשת מדת הדין באחד ומצערתו, תכף-ומיד מתפוצץ ומתחיל לריב עמו; ועל-ידי-זה נשפלת המלכות יותר ויותר, בעוונותינו הרבים, שזה בעצמו התגברות הגלות בכלליות העולם ובפרטיות אצל כל אחד בביתו ובעצמו. העקר סבלנות.

ידיך הדורש שלומך באהבה רבה...

תתקפב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר וישלח ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל האברך השותה ממיי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות מה שעובר עליך, העקר ראה להיות מקשר אל רבנו

ו"ל, ואז תרגיש טעם אחר בחיך. ועקר ההתקשרות אליו הוא על-ידי התמדה בספריו הקדושים, ומה טוב ומה נעים אם תתמיד הרבה בשיחותיו הקדושות שבספר "חיי-מוהר"ן" ו"שיחות-הר"ן", ותשתדל לציית את רבנו ז"ל בתמימות ובפשטות, ואז טוב לך כל הימים, ובזה תהיה מקשר אליו באמת.

מה אמר לך, ידידי היקר, לא פדאי להתעצבן ולהתאכזב בזה העולם העובר, כי הנה אנחנו פאן ועוד מעט נצא מכאן, ועל-כן מה ולמה לך להיות כל-כך שבור ומאכזב וכו', מה יש לך להפסיד בזה העולם, תהלה לאל, אפה מלפש בציצית ובתפלין בכל יום, ואפה מתפלל שלש תפלות, ולומד תורה, ושומר שבת-קדש, ואוכל מצה בפסח, ויושב בפסח בפסח, בזה לבד כבר ראוי לך להחיות עצמך מאד מאד.

ובאמת רבנו ז"ל הזהירנו ביותר לילך עם הגלוי שגלה על פסוק (תהלים קד, לג): "אזמרה לאלקי בעודי" (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שצריכים להחיות עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, ותהלה לאל, אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון, וראוי לך להחיות עצמך ביותר בזה, ואפה צריך להרחיק ממך את העצבות לגמרי, ובפרט שזכית להיות על ציונו הקדוש בעיר אומן, אשר הבטיח לנו הבטחה פזאת וכו', אשרי עין וכו'.

לדעתי היית צריך לחבר עצמך עם אנשי שלומנו התמימים, ולדבר עמהם בכל יום מרבנו ז"ל, כי זה יסוד גדול בחסידות ברסלב, לדבר בכל יום מרבנו ז"ל, ולהחיות איש את רעהו, והסמ"ך-מ"ם אורב על זה ביותר, כי הוא מאד מאד מתפחד מדבר רבנו ז"ל, וכל דבר קטן שרק שיה לרבנו ז"ל זה אצלו דבר גדול מאד מאד, ועל-כן הוא עוזב את כל העולם כלו, ולוקח עצמו רק על דבר רבנו ז"ל למנע ולעכב, כי רבנו ז"ל יורה חצים בעיניו, ורבנו ז"ל יבטלו מהעולם, ועל-כן הוא כל-כך משתולל, ורואים בחוש הסמ"ך-מ"ם מניח להתקרב אל כל מקום אבל לא אל רבנו

ז"ל וְאֵל אֲנָשָׁיו הַתְּמִימִים, וְהוּא כָּבֵר יֵשׁ לוֹ הַשְּׁלִיחִים שְׁלוֹ לְמַנְעַ
וּלְעֶכֶב, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ רַק לְמָסַר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת דַּעַת
רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם בְּמַסִּירוֹת נַפְשׁ הַכִּי גְדוֹלָה, וּבְזֶה נִבְטַל אֶת
הַסֵּם "ד-מ"ם לְגַמְרֵי.

הַעֲקָר שְׂמֻחָה וְרַקוּדִין, בְּכָל יוֹם רַקוּד, וְתִשְׁרֵי כָּל מִינֵי שִׁירִים
וְנִגּוּנִים, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקפג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָאֲבֵרָה הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאֶרֶץ וְכו'.

אודות שְׂאֵתָה שׂוֹאֵל בְּעִנְיַן סְתִימַת חֲלוֹן וְכו', הִנֵּה מְבֹאֵר
בְּצִוְיָאֵת רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד, אוֹת כ': "לֹא יִסְתֵּם אָדָם חֲלוֹן אוֹ פֶּתַח
לְגַמְרֵי, שְׁלֹא יִזְיָקוּ הַשָּׂדִים, כִּי דִרְכָּן לְצִאֵת בּוֹ, אֲלֵא יִנְקֹב בּוֹ נִקְב".
וְכֵן הוּא בְּפָנִים בְּסִפֵּר חֲסִידִים, בְּסִימָן תסא: "אָדָם שֶׁשָּׁבַר בֵּית יֶשֶׁן
וּבִנְהָ בֵּית חֶדֶשׁ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם אוֹ חֶדֶר, יֵשׁ לְהַדְרִים בְּבֵית לְהַזְהִיר
שְׁלֹא יִשְׁנוּ הַחֶדֶשׁ מִן הַיֶּשֶׁן בְּפִתְחִים וְחֲלוֹנוֹת, אֲלֵא יִכּוֹנוּ לְעֲשׂוֹת
בְּחֶדֶשׁ כְּמוֹ בַּיֶּשֶׁן, וְלֹא יִשְׁנוּ וְאִם לֹא יֵהָא לָהֶם סִפְנָה בְּחִיּוּתָם מְפָנִי
הַמְּמַנִּים שָׂדִים אוֹ מְלֹאכִים", עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּסִימָן תשמ"ו:
"מְפָאן שֶׁסִּפְנָה לְסִתְּם חֲלוֹנוֹת וּפִתְחִים, לְפִי שְׂמָא נִגְזֹר לְשָׂדִים שְׂאִין
לָהֶם לְעֵבֶר אֲלֵא בְּאוֹתוֹ הַדְּרָךְ" וְכו', עֵינֵי שָׁם; הֲרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ,
שְׂאִסוֹר לְסִתְּם לֹא חֲלוֹן וְלֹא דֶלֶת, וּמִנְהֵג יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ שְׂמִיחִים
חוֹר קִטָּן בְּתוֹךְ הַסְּתִימָה, וְזֶה כָּבֵר מוֹעִיל וְאִין לְשִׁנוֹת בְּזֶה, כִּי
חֲמִידָא סְפִנְתָא וְכו'. וְרֵאִיתִי בְּשׁוֹ"ת חֲקֵל יִצְחָק (מְסִפְיִנְקָא) (שְׁנַדְפֵּס
מִכְּתָב יָד זֶה כְּפֹה שְׁנִים) בְּסִימָן מ"ו, שְׂמִבִּיא שָׁם אִם כָּבֵר גֵּרוּ שָׁם

אנשים כמה שנים, והוא רוצה להכנס שם, אין מה לחשש כלל, כי הסכנה היא למי שסותם, עין שם, שמאריך בזה; על-פל-פנים אם כבר סגר יש להכניס שם ספרים קדושים, וזה יהיה לו שמירה גדולה, בגון: ספר לקוטי-מוהר"ן, וספר נעם אלימלך וספרי החת"ם סופר ואין מה לדאג כלל.

העקר לקבוע שם קביעות לתפלה והתבודדות, אשר זוהי שמירה גדולה לאדם מבית ומבחוץ, כי המדבר עמו יתברך ממשיך על עצמו אור זיו חיות ודבקות הבורא יתברך ונשמר מכל רע.

העקר אל תבלבל עצמך משום דבר שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע.

בענין למוד שלחן ערוך, צריכים להתמיד מאד מאד כרצונו של רבנו ז"ל, וכן להשתדל לחדש בה איזו הלכה בכל יום, ועל זה אמרו (נדה עג): "כל השונה הלכות בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא", הינו שהוא מחדש הלכה חדשה שלא היה יודע עד עכשו, שונה הוא מלשון שנוי, הינו שמתעמק בתוך הלכה ומוציא דבר והלכה חדשה שלא היתה ידועה לו עד עכשו.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

תתקפד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישב התשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי וידידי היקר, הצמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, שותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה הקדומה, אור האורות היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

הנה אני נמצא עכשו על אם הדרך, ונפשי קשורה בנפשך באהבה שאינה תלויה בדרך בטל, ונכנסת בי ההתעוררות לכתב לך,

כי שמוע שמעתי מה שעובר עליך מבית ומבחוץ, שמחלישים דעתך ושופקים דמך, ומרב צערי ועגמת הנפש שנוגע לי ממש עד הנפש, אמרתי ארוצה דברי אליך, אולי אזכה לקשר חבלי האהבה בינינו, אשר כבר מקשרת מאז שכתבת לי.

ידידי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד, כי בזה העולם צריכים התחזקות חדשה בכל יום ובכל שעה ולברח מלצים המחלישים דעתו, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם אלקותו יתברך בהתלבשות כזו, וכל עבודתנו היא לחפש ולבקש אותו יתברך מכל דבר שעובר עלינו, כי הוא יתברך מלביש עצמו במחשבה, דבור ומעשה, לרמוז לנו רמזים להתקרב אליו יתברך בחסד וברחמים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי מכל הדברים צועק כבודו יתברך, ומבקש שיתקרב אליו יתברך (עין שיחות-הר"ן, סימן נב); ועל-כן אפלו מי שעוסק במשא ומתן בין העכו"ם וכן מי שעובר עליו עדין מה שעובר — ירידות ונפילות והשלקות וכו', צרות ויסורים, מגיעות והרפתקאות וכו', אינו יכול לומר: אי אפשר לעבד את השם יתברך, מחמת עביות וגשמיות וחלישות דעתו, שנופלות עליו תמיד, כי הלא השם יתברך הוא אתו, עמו ואצלו, ובכל המקומות ובכל הדרגות, שם מלבישת חיותו יתברך, כמו שכתוב (נחמיה ט, ו): "ואתה מחיה את כלם" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג), רק במקומך שם רבו הלבושים וההסתרות, ועל-כן עקר עבודתנו היא להסיר את כל המחיצות והלבושים וההסתרות, המכסים ומסתירים אותו יתברך, ולהמשיך על עצמו דעת הצדיק האמת, שגם בתוך המגיעות והצרות והחלישות הדעת והירידות — כל אחד כפי ענינו וירידתו, שם מלביש אלופו של עולם, כי אפלו בתוך הענין והחשך והערפל, שם הוא אלקים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קטו); ואז פשנתבררת לו כבר הידיעה וההתגלות הזו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות אלקותו יתברך, שנתלבש אצלי בלבושים

ובירידות ובחלישות הדעת כְּזוֹ, אִזּוּ בְּנִקְל לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי
 (תהלים קלט, ז): "אָנָּה אֵלֶיךָ מְרוֹיָחֵךְ וְאָנָּה מִפְּנֵיךָ אֶבְרַח, אִם אֶסֶק שְׁמַיִם
 שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַגֶּן"; וְכֹל מֵה שְׁמִכְנִים בְּדַעְתּוֹ יִדְעוֹת
 אֵלָיו, יוֹתֵר יִתְחַזֵּק לְקָבוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, מֵאַחַר שְׁאֵנִי יוֹדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ
 הוּא אִתִּי, עִמִּי וְאַצְלִי. וְזֶה בְּחִינַת (שמואל-א ל, ו): "וַיִּתְחַזֵּק דָּוִד בַּה'
 אֱלֹהֵימוֹ", שֶׁהַמְּשִׁיב אֶל עֲצָמוֹ תָּמִיד יִדְעוֹת אֵלָיו, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא הָיְתָה יְכוּלָה לְהַפִּילוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ
 וּלְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי כִּשְׂאָדָם חִזֵּק בְּאַמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אִזּוּ
 אֵין שׁוֹם יֵאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְיִכּוֹל לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד וּבְכָל
 מְקוֹם וּבְכָל דְּרָגָה (שמואל-ב כב, ז): "בַּצֹּר לִי אֶקְרָא ה' וְאֵל אֱלֹקֵי
 אֶקְרָא וַיִּשְׁמַע מֵהִיכָלוֹ קוֹלִי וְשׁוֹעֲתִי בְּאַזְנוֹי", כִּי רַק זֶה עֵקֶר הַעֲצָה
 מִכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּכִלְיּוֹת וּבַפְּרֻטִּיּוֹת,
 לִיחַד לְעֲצָמוֹ מְקוֹם מִיחַד, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בַּה',
 וַיִּרְחִיב אֶת הַדְּבוּר מְאֹד כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכֹל מֵה שֶׁעִם
 לְקָבוֹ יִשִּׁיחַ וַיִּסְפֹּר וַיִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה,
 וְכֹל מֵה שֶׁיִּתְמַיֵּד בְּזֶה יוֹתֵר, יִזְדַּכֵּךְ מֵחוֹ וַיִּזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יִתְבַּרֵּךְ יוֹתֵר
 וַיּוֹתֵר, עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה שְׂאֵמוּנָתוֹ תִּהְיֶה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת מְאֹד, עַד
 שִׁיְהִיָּה כְּבִיכּוֹל דְּבוּרוֹ פְּנִיִם אֶל פְּנִיִם מְרַב אֲמַתַּת מְתִיקוֹת, נֶעֱם, זִיו
 הַשְּׂכִינָה שִׁיזְכֶּה שְׂיֵאִיר בּוֹ, כִּי כִּשְׂאָדָם מְרָגִיל עֲצָמוֹ מִדֵּי יוֹם בְּיֹמוֹ
 לְשִׁיחַ וּלְסִפֹּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא עֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, וְאֵינוֹ נוֹפֵל
 בְּדַעְתּוֹ הִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, אֵילוֹ יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת שִׁישׁ לוֹ, אֵילוֹ
 חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְצָרוֹת שִׁישׁ לוֹ, אֵיזוֹ מְרִירוֹת וְעֲגַמַת גִּפְשׁ שִׁישׁ לוֹ,
 הוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אֶת מְקוֹמוֹ, רַק בּוֹרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אִזּוֹ סוּף כָּל
 סוּף יִזְכֶּה לְשַׁפֵּעַ גְּלוּי אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה, אֲשֶׁר לֹא רַק
 שֶׁהוּא יִזְכֶּה לְצֵאתָ, אֲלֵא גַם יִזְכֶּה לְהוֹצִיא אַחֲרֵים מִיִּרְדָּתָם וּנְפִילָתָם.
 וּבְלִבְד, אַהוּבִי, אַחִי, רֵאֵה לְהִיּוֹת חִזֵּק וְאַמִּיץ וְעֵקֶשׁן גְּדוֹל בְּעִבּוֹדַת
 הַתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁהִיא הַתְּבוּדָּוֹת, אֲשֶׁר הַעֲבוּדָה
 הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה עוֹלָה עַל הַכֹּל (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), וְעַל
 יְדֵה יִזְכֶּה הָאָדָם לְצֵאתָ מֵעֵמֶק חֲשֻׁכוֹתוֹ וְגִלְתּוֹ (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
 ג'), עַד שֶׁיִּכּוֹל לְזַכּוֹת שִׁיְתְּהַפְּכוּ כָּל עוֹנוֹתָיו לְזִכּוֹת, וַיֵּאִיר אֶת כָּל

העולם עם אורו יתברך; פי יחיד ששכב מוחלין לכל העולם כלו (יומא פו:), ועל-כן זהו עקר מעלת האדם, שעובר עליו מה שעובר בכל פעם יותר ויותר לכל אחד ואחד כפי מדרגתו, והוא חותר במחשבתו לשוב אליו יתברך ולהפך את כל המניעות לנעימות, אז לא די שמאיר לעצמו, עוד מאיר גם לאחרים, וכן נמתקת ונתבטלת ממנו חמימות אש התאוות שבושרת בו מיצרו; כי כל מה שמאיר יותר אורו יתברך, ויודע ששהשם יתברך מתלבש בסבות ולבושים כאלו — יותר נתבטלים, כי כל כחם הוא רק מהסתרה, אבל בגלוי אורו יתברך שפע האצילות, על-ידי-זה נתעוררות כל הקלפות וכולן לצאת. וזוהי בחינת ההתגלות שנתגלתה לאברהם אבינו שהיה ראש למאמינים, והוא האיר אורו יתברך לכל העולם, כמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה ב, ג): "ויאמר אלקים יהי אור" (בראשית א, ג) — זה אברהם, הדא הוא דכתיב (ישעיה מא, ב): "מי העיר ממזרח צדק וגו' אל תקרא העיר אלא האיר וכו', עיין שם. וכתיב (בראשית טו, יז): "ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש" וגו' (עיין בלקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן א'), שמש היא בחינת התגלות שפע אלקותו יתברך, השגה זו להסתכל בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר, באפן שיזכה להתקרב אליו יתברך מפל דבר, וכיאת השמש זהו ההפוך ממש, חס ושלום, שנתחשף לו הכל, ואין מאיר לו שום דבר מרב עוונותיו, פי (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב): "הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם", אז "ועלטה היתה" — נתפשט עליו ערפל, "והנה תנור עשן ולפיד אש" — שמתפשטים עליו אז כל מיני חמימות ואש התאוות וכו', פי דיקא כשנסתר ונתפסית האמונה, אז דיקא יש לייצר הרע שליטה עליו, "ביום ההוא פרת ה' את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת" וגו', "הארץ הזאת" היא מדת המלכות, מדת האמונה, הינו שגלה לו שבתקף החשך וההסתר שנפל ויבד לקטנות ודחקות עצומה, והוא בעצמו תהו ובהו, מר ומרור לו מפל הצדדים מבית ומבחוץ, עד ש"גם איש שלומי אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב" (תהלים מא, י), צריך לידע אם יתחזק גם משם לדבר עמו יתברך, ולספר

לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו, אז דיקא "ביום ההוא כרת ה' ברית", לזכות להתגלות האמונה שהיא בחינת הארץ הזאת, כי דיקא כשעובר על האדם מה שעובר, ורודפים אותו מכל הצדדים הן בני ביתו והן חביריו (אפלו הם מאנשי שלומנו), והן מיצרו הבוער בו, והוא אינו מתנאש, רק בורח למקום מיוחד ומדבר עמו יתברך, אז דיקא יזכה שיתהפכו כל ירדותיו לעליות גדולות, וכלם יתבטלו כנגדו וישלימו עמו. העקר לזכר תמיד אזהרת דוד המלך, עליו השלום (תהלים מ, ה): "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו, ולא פנה אל רהבים ושטי כזב", אשר צריך לחקק בדעתו שאין לו אוהב נאמן כמו אביו שבשמים, אשר יודע כל ענינו וכל מה שעובר עליו בפירטי פרטיות, והוא אב הרחמן המרחם על הכל, ועל-כן עליך לבקש כל דבר שאתה צריך ברוחניות ובגשמיות רק ממנו יתברך, כי רק הוא יכול לעזור לך, וכן אל תפחד משום ברעה, כי אין מי שיירע לך או שייטיב לך מבלעדי רשותו יתברך, (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה, ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה (ברכות נח), ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו ואין מלכות נוגעת במלכות חביתה אפלו כמלא נימא (יומא לח), ואפלו צפרא קלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא, וכל שכן בר אינש (ירושלמי שביעית ט, א).

ועל-כן ככל שיחקק ידיעות אלו, על-ידי-זה תתברך אמונתו בו יתברך, ויתלהב לבו בשמחה עצומה, עד שמרב אור השמחה שיאיר בו, ירקד וישמח בנקדת עצמיות יהדותו, שזכה להברא מזרע ישראל ולא עשני גוי, אשר שמחה זו עולה על כל השמחות, כי הלא דבר זה נעשה מעצמותו יתברך, ששם נפשונו בחיים ובראנו מזרע עם קדשו הנשרשים במחשבה דקדשא בריה הוא וכו'. כי מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך, בודאי ראוי לו לשמח תמיד ולרקד רקודים בינו לבין עצמו יהיה איה שיהיה, ואפלו שפכר עבר עליו עד עכשו מה שעבר, ואפלו עדין עובר עליו מה שעובר, וזה הדבר אי אפשר לבאר בכתב כלל, כי הוא לכל חד כפום מה

דמְשַׁעַר בְּלִבֵּיהּ, כִּי עָקַר הַשְּׂמֵחָה הִיא שְׂמֵחַת הַמְצֹוֹת, שְׂזָכָה וְזוֹכָה לְחֻטֵּף בְּכָל יוֹם, שְׂזָה מְבִיא וּמְכַנֵּס בְּלִבּוֹ שְׂמֵחָה אֲמֵתִית וְנִצְחִית, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים יט): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרִים מְשֻׁמְחֵי לֵב"; וּמִי שְׂמֵאֲמִין בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּמוֹ שְׂפָל יִשְׂרָאֵל מֵאֲמִינִים, בְּנֻדְאֵי אֵין שְׂמֵחָה בְּעוֹלָם כְּשֵׂמֵחַת הַמְצֹוֹת, שְׂאָנּוּ זוֹכִים לַעֲשׂוֹת בְּכָל עֵת וְרַגַע נַחַת רוּחַ לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאָנּוּ קוֹנִים לַעֲצָמֵנוּ חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא לְעַד וּלְנִצְח וְנִצְח וְנִצְחִים עַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ שְׂאָנּוּ מְסֻגְלִים. וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע שְׂרַק זֶה יִשְׂאָר מִמֶּךָ, הֵינּוּ הַמְצֹוֹת שְׂאֵתָה מְקַיִם בְּכָל יוֹם: צִיּוּת וְתַפְלִין, אֲשֶׁר בְּכָל רַגַע שְׂאָנּוּ זוֹכִים לְהִיּוֹת מְעֻטְפִים בְּצִיּוּת וּמְעֻטְרִים בְּתַפְלִין, מְאִירִים עַל נִשְׂמַתָּנוּ אִוְרוֹת צַחְצַחוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל. וְכִבְּר הַפְּלִיגוּ חַו"ל הַקְּדוּשִׁים מִמַּעֲלַת הַמְקַיִם מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאָמְרוּ (סוֹטָה ג): כָּל הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה, מְקַדְּמָתוֹ וְהוֹלֵכֶת לְפָנָיו לְעוֹלָם הַבָּא; וְאָמְרוּ (קְדוּשִׁין לט): כָּל הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת, מִיִּטְיָבִין לוֹ וּמֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְנוֹחַל אֶת הָאָרֶץ וְכוּ', וְכָל הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת יִתְרָה עַל זְכוּוֹתָיו, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ קַיִם כָּל הַתּוֹרָה וְכוּ'; וְאָמְרוּ (עֲבוּדָה זָרָה ב): כָּל מְצוּוֹת שֵׁיִשְׂרָאֵל עוֹשִׁין בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹת וּמְעִידִין לָהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא וְכוּ'; וְאָמְרוּ (אֲבוֹת ד): הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת קוֹנֶה לוֹ פְּרֻקְלִיט אֶחָד וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְעַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ שְׂאָנּוּ זוֹכִים לְקַיִם, עַל-יְדֵי-זֶה אָנּוּ מְמַשִּׁיכִים עָלֵינוּ אוֹרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא דְרָךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹכָא הַרְבֵּה בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שְׂעַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ נְמַשְׁכִּים מַחִין וְדַעַת, וְנִתְיַחֲדִים שְׂמוֹת וְיַחֲוּדִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, וְזֶה נַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ עַל-יְדֵי הַקְּטָן שְׂבִקְטָנִים וְהַפְּחוֹת שְׂבִפְחוֹתִים. וְאִם הִיָּה הָאָדָם זוֹכָה לִידַע וּלְהִבִּין אֶת גְּדֻלַּת הַשְּׂעֻשׁוּעִים שְׂגוּרִים אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, הִיָּה רוֹקֵד תְּמִיד מֵרֵב שְׂמֵחָה. וְעֵינֵן בְּמִדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה לֵד, ח): אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְמִדְתָּךְ תּוֹרָה דְרָךְ אֲרָץ, שְׂכַשְׂיָהּ אָדָם עוֹשֶׂה מְצוּהָ, יְהֵא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּלֵב שְׂמֵחַ, שְׂאֵלוֹ הִיָּה רְאוּבֵן יוֹדַע שְׂהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כּוֹתֵב עָלָיו (בְּפִרְשָׁתָנוּ וַיִּשָּׁב לוֹ, כא): "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן, וַיִּצְלִלְהוּ מִיָּדָם", הִיָּה טוֹעֵנּוּ וּמוֹלִיכּוֹ אֶצְל אָבִיו וְכוּ', וְזֶה סוֹכֵב עַל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, אֵלוֹ

הִיָּה יוֹדֵעַ כַּמָּה חָשׁוּב הוּא אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ גִּרְשָׁם לְמַעַלָּה עַל-יַדִּי
 אֵלֵיהֶוּ וּמְשִׁיחַ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חוֹתֵם עָלָיו, הִיָּה עוֹשֶׂה כָּל מַצְוֵה
 בְּחַיִּית וּבְשִׁמְחָה וּבְרִקְוֵינִי; וְעַיִן בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (פְּרָשַׁת תּוֹרֵי עֵה):
 אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אַתֶּם מְשַׁמְרִים אֶת הַמַּצְוֹת וְתִשְׁמְחוּ בָהֶן,
 אֲנִי מוֹסִיף לָכֶם שְׂמֵחָה וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְזֶהוּ עֵקֶר הַשְּׂלֵמוֹת, שֶׁהָאִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיךְ לְבוֹא אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת הַמַּצְוֹת,
 וְהָאֲרִיז"ל גָּלָה לְאִישׁ סוּדוֹ, שֶׁהָעֵקֶר שְׂזֻכָּה לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגְתוֹ הִיָּה רַק
 מְשִׂמְחַת הַמַּצְוֹת, שֶׁבְּכָל מַצְוֵה וּמַצְוֵה שְׂזֻכָּה לְקַיֵּם, מְסַר נַפְשׁוֹ
 לְעִשׂוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה כָּל אָדָם יְכוֹל לְהִבִּין בְּדַעְתּוֹ, שֶׁבְּעוֹלָם
 הַזֶּה אֵין שׂוֹם שְׂמֵחָה כָּלָל, כִּי מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמַל
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְיִצְבֹּר כַּעֲפָר כְּסָף וְזָהָב, סוּף כָּל סוּף מֵה יִתְרוֹן לוֹ
 בְּכָל זֶה, כִּי לֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל, וְהַכֹּל יוֹדֵעִין שֶׁסוּף הָאָדָם לְמוֹת
 וְיִמְיָנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמִי שֵׁיֵשׁ לוֹ רַק אֵיזוֹ רְשִׁימָה שֶׁל שְׂכָל אַמְתִּי,
 יְכוֹל לְהִבִּין שֶׁשִׂמְחַת הָעוֹלָם הַזֶּה אֵינָה שְׂמֵחָה כָּלָל. וְעֵקֶר הַשְּׂמֵחָה
 הוּא שְׂמֵחַת הַמַּצְוֹת, שֶׁיִּשְׂמַח עֲצוּמוֹ בְּעִשְׂיַת הַמַּצְוֹת, אֲשֶׁר עַל-יַדִּי
 תִּקַּף הַשְּׂמֵחָה הַזֶּה יִמְחַלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו שֶׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁיו.

אֵךְ לְהַגִּיעַ אֶל הַהִשְׁגָּה וְהַדַּעַת הַזֶּה לְשִׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה אֵי
 אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יַדִּי בֵּן הַשְּׂמֵחָה הַמְשַׁמְחַת הַכֹּל וּמְנַחֵם הַכֹּל, וְעַל-כֵּן
 עָלִינוּ לְשִׂבְחָה לְאֲדוֹן הַכֹּל, שֶׁזְּכִינוּ בְּזִכְיוֹת חַנּוּם לְהַתְרוּדַע מִבֵּן
 הַשְּׂמֵחָה, וּמֵה גַם לְהַתְמִיד בְּתוֹרָתוֹ הַקְדוּשָׁה, שֶׁהִיא אוֹרֵי־תֵא דַעֲתִיקָא
 סְתִימָאָה, אֲשֶׁר עֲתִידָה לְהַתְגַּלּוֹת לְכָל יִשְׂרָאֵל עַל-יַדִּי מְשִׁיחַ צְדִיקְנוּ.
 וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוֹם בְּרִיָּה
 שֶׁבְּעוֹלָם (אֵךְ שֶׁהוּא מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ), כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לְךָ אָדָם. וְצָרִיךְ
 לְךָ לְדַעַת מֵה שְׂפָתוֹב (בְּפִרְשֵׁתְנוּ וַיִּשָּׁב): וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אוֹתוֹ אָהַב
 אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו, וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ, וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֵם" (בְּרֵאשִׁית
 לו, ד). וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַל-יַדִּי שֵׁיֵשׁ בּוֹ מַעַלָּה יִתְרָה
 מְאֻחָיו בְּתוֹרָה וְעַבּוּדָה, עַל-יַדִּי-זֶה נַעֲשִׂים לוֹ שׁוֹנְאִים וּמְתַנַּגְדִּים,
 וְעַל-כֵּן אֵל תַּפֵּל בְּדַעְתְּךָ כָּלָל, בְּוֹדָאֵי יֵשׁ בְּךָ סְגֻלוֹת נִפְלְאוֹת, כִּי אַתָּה
 רוֹאֶה שְׂמֵחַתְעוֹרְרַת עָלֶיךָ שְׁנֵאָה וְקִנְאָה וְכוּ', וְהִבֵּן הַיֵּטֵב לְמַעֲשֶׂה לֹא

להתפחד כלל, כי השם יתברך אתך, עמך ואצלך.

והנה, אהובי, זכור תזכר את אשר עוררתי אותך בהיותי בבייתך וכו' להתמיד מאוד מאוד במשניות, אשר אפלו האמירה בעלמא מסגלת מאוד מאוד, וזוהי טובה לנשמת אביך, וכן להתמיד ב"לקוטי מוהר"ן", שהיא הצלחה נצחית לנשמה בעולם הבא, וכן להתמיד בשלחן ערוך — אשרי שיאחז בהם; והלואי והייתי זוכה שנתועד יחד עוד פעם, ולדבר ולשיח מדברי רבנו ז"ל, שזוהי הצלחה גדולה וזכות גדולה לנשמה כשמדברים מרבנו ז"ל, ועל-כן בא תבוא פעם בליל רביעי בלמדנו בצותא דברי רבנו ז"ל, ובנדאי תחיה את נפשך, וגם אם יהיה לך איזה פנאי לאסוף מעות להדפסת ספרי רבנו ז"ל, אין למעלה מזה, אני מתכוונן להדפיס עכשו עוד כמה ספרים חדשים מסדרים בסדר נפלא, וזוהי זכות הרבים לדורות עולם.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תתקפה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר וישב ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לאהובי, ידידי הנקר, האברך אב ברחמיך ורחם בשנים, אשר לו עשר ידות בחדושי תורה ערכים ונעימים, בנויים ומיסדים על אדני פז תורתו של רבנו, אור האורות, נחלא עמיקא וטמירא דנביע ביה מקורא דחכמתא עלאה, מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו' מורנו הרב ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבו הנחמד והנעים מיום שלישי חיי שרה לנכון קבלתי, וכבר התחלתי לכתב לו פעמים, אך מרב טרדותי הרבים, בעוונותי הרבים, הצרכתי להפסיק ועד שגמרתי נשאר מן הצד, ובין כך הנה ההכרח להשיב למכתבים חדשים.

והנה כל חיותי היא, שתהלה לאל דבורינו הם רק שבחי הצדיק, לשיח ולספר כל היום בעצות ובתורת הצדיק (תהלים קיט, צז): "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתתי". ועין במדרש שוחר טוב על זה: כל מי שאוהב את התורה, אינו אוהב אלא חיים וכו', שלא עסקתי בספרים אחרים אלא בה, וכן אמר שלמה המלך (קהלת יב, יב): "עשות ספרים רבים אין קץ", ואומר (משלי כה, טז): "דבש מצאת אכל דבך וגו', והתורה משולה לחבית מלאה דבש, אם נתנה לחבית רביעית מים יצאה כנגדה רביעית דבש מתורה, כך אם הכנסת דברים אחרים בתוך לבך, יצאו דברי תורה וכו', וצריך אדם שיהיו לו חברים ותלמידים בתורה, שאם שכח דבר אחד, שואל לחבריו ומזכירין אותו, וכן הוא אומר (קהלת ד, יט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואלו האחד שיפל ואין שני להקימו", עין שם; כי באמת דברי רבנו ו"ל הם שרשי התורה, ועל-כן אמר (שיחות-הר"ן, סימן רא), שכל תורה ומאמר שאומר יכולים לילך ולעבר בו כל תנ"ך ותורה שב-על-פה, ועל-כן לא בחנם אמר שהיא יודע כל שרשי נשמות ישראל מתורה שבכתב ותורה שב-על-פה (שם סימן קפה), כי השגתו עלתה למעלה למעלה במקום שלא עלתה עדין שום בריה מימות עולם (ת"י-מוהר"ן, סימן שנג) ועל עניניו הוא חדוש נפלא, חדשות נפלאות לגמרי (שם, סימן רעט), ועל-כן אנו מחיבים לחתור ולחפור בארות חדשים, ולהמשיך בהם מי הנחל להחיות עצמנו ולהחיות את כל העולם כולו, בבחינת (משלי ה, טז): "יפוצו מעינותיך חוצה", שצריך להשקות אותם שהם מבחוץ להודיע להם הדרך ילכו בה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד), שכלם צריכים ליהנות מתורתו, אשר כל העולמות בפרט זה העולם תלוי בו וכו' (עלים לתרופה, מכתב סג), מחמת שחדושי תורתו הם כלליות, כי גלקח משרשי נפשות ישראל, ש'לוקחם ומקבצם יחד, בבחינת (משלי יא, ל): "ולקח נפשות חכם", ועל-ידי-זה (שם כא, כב): "עיר גברים עלה חכם וירד עז מבטחה", (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג); ומי שיש לו בחינת משה - משיח, יוכל לקבל תורה, ויכול להמשיך הארת התורה ללמד שאר

בְּנֵי-אָדָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן נִקְרְאת תּוֹרַתוֹ הָאֱמֹתִית "עוֹ
מִבְּטָחָה", כִּי תוֹרוֹתָיו וּדְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, חַיִּים וְקַיָּמִים לְעַד וְלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים, וְהֵם מִבְּטָח עוֹ לְכָל הַמְּשִׁים לֵב לְדַבְרֵי תוֹרוֹתָיו וּרְמִזּוֹיו,
לְהַשְׁאֵר קַיָּים בַּמְּלַחְמָה בְּתוֹךְ כָּל הַקְּבוּצָה הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא יִהְיֶה נֶסוּג
אֲחוּר, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, נְטִילַת יָדַים,
הַלְכָה ו', אוֹת ד'), וְיֵשׁ חֲלוּקִים רַבִּים בְּעֵינֵי הַדַּעַת וְהַחֲכָמָה, כִּי יֵשׁ
לְמוֹדִים שְׂיֵשׁ בָּהֶם חֲכָמוֹת גְּדוּלוֹת וּסְבָרוֹת וְהַמְצָאוֹת, אֲבָל אֵינָם
מוֹעִילִים אֶל הַתְּכָלִית כָּלָל, וְיֵשׁ הַרְבֵּה שְׂמִזְזִיקִים מְאֹד מְאֹד אֶל
הַתְּכָלִית, כַּגּוֹן: רַב הַלְמוּדִים שֶׁל חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כִּי אֶף-עַל-פִּי
שְׂיֵשׁ בָּהֶם הַרְבֵּה שְׂנֹאֲרֵי לְעוֹלָם הַזֶּה לְעֵינֵי מְלָאכּוֹת וְכוּ', אֲבָל
אֵינָם מוֹעִילִים אֶל הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה חֲכָמוֹת שְׁלֵהֶם
מִזִּיקוֹת מְאֹד מְאֹד לְכָל הָעוֹסְקִים בָּהֶן וְהַפְּרוּכִים אַחֲרֵיהֶם, כַּגּוֹן
הַחֲקִירוֹת שְׁלֵהֶם בְּעִיּוֹנִית שְׁלֵהֶם, שְׂנֹאֲרָא אֲצֵלָם פִּילוֹסוֹפִיָּה אֱלֵקִית,
שְׂזָה מִזִּיק מְאֹד, וּבַפֶּרֶט אֵלּוֹ קִטְנֵי הַדַּעַת, אֲשֶׁר הֵם מְלֵאִים גֵּאוּף,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאֵין כַּח וּמְקוֹם בְּמַחֵם לְהַכִּיל שְׁכָלָם (לְקוּטֵי-מוֹהֲרִין,
חֵלֶק א', סִמָּן נה), הֵם נְטֻבְעִים לְגַמְרֵי, וּבָאִים לְכַפִּירִיּוֹת גְּדוּלוֹת
כַּמְּפָרְסָם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לִידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם עַל-יַדֵי תּוֹרַת מֹשֶׁה
שְׂבִכְתָּב וּבְעַל-פִּיהָ, כִּפִּי מַה שְׂמִפְרָשִׁים לָנוּ הַתַּנְאִים וְהָאֲמוּרָאִים וְכוּ'
וְצִדִּיקֵי אֱמֶת שְׂבָכָל דּוֹר וָדוֹר וְכוּ', אֲבָל גַּם בַּלְמוּדִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל
חֲכָמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ כַּמָּה חֲלוּקִים, כִּי יֵשׁ מִי שְׁלוּמֵד בְּגִסּוֹת
כּוֹז וּבְמַח פָּגוּם וּמְקַלְקֵל כְּזֶה, וְהוּא רְחוּק מִצִּדִּיקִים אֱמֹתִיִּים מְאֹד
מְאֹד, אֲדַרְבֵּה הוּא חוֹלֵק וּמִתְנַגֵּד עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה, עַד שְׂנֹאֲמַר עַל
לְמוֹדוֹ: לֹא זָכָה — נַעֲשִׂית לוֹ סָם הַמּוֹת, כְּמוֹ שְׂדָרְשׁוּ חַז"ל (יּוֹמָא
עב:), זָכָה — נַעֲשִׂית לוֹ סָם חַיִּים, לֹא זָכָה — נַעֲשִׂית לוֹ סָם הַמּוֹת.
וּמִלְמוּדִים כְּאֵלּוֹ נוֹפְלִים הַרְבֵּה בְּבֵאֵר שַׁחַת לְלַמֵּד חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת,
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כַּאֲשֶׁר מְצוּי עֲכָשׁוּ הַרְבֵּה לוּמְדֵי תּוֹרָה שְׁלֹא לְמוֹדוֹ
בְּיִרְאַת שָׁמַיִם בְּהַתְקַשְׁרוֹת לְצִדִּיקִים וְכוּ', וְהַתְּחִילוּ לְלַמֵּד גַּם לְמוּדֵי
חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, שְׂנִתְעוּ לְבַסּוֹף כְּמוֹ שְׂנִתְעוּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכוּ',
אֲךָ אֶפְלוּ הָעוֹסְקִים בְּחֲכָמוֹת הַתּוֹרָה וּבַפְּלוּלָא לְשֵׁם שְׁמַיִם כִּי תְדִי

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְפוּלְאֵי, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין זֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית, כִּי הָעֵקֶר לְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּא אֲלִיבָא דְהִלְכְתָּא, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּקִדְמוּנֵי שְׁנַתְרַחְקוּ מֵהַפְּלִפּוּל שֶׁל הֶבֶל, רַק יָרְדוּ לְעַמֵּק הַהִלְכָה לְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּא אֲלִיבָא דְהִלְכְתָּא^ט [(עֵין בְּשֵׁל"ה מְסַכַּת שְׁבוּעוֹת, דָּף קפא, דְּפוּס אִמְסֻטְרוֹס), בְּדַבּוּר הַמִּתְחִיל: "וְהִנֵּה יֵשׁ כֵּת מְשֻׁעִים הָאוּמְרִים הַחֲלוּק מִחֻדָּד" וְכוּ', עֵין שָׁם אֵיךְ שְׁמַגְנָה הַפְּלִפּוּל שֶׁל הֶבֶל], אָבֵל אָפְלוּ הָעוֹסְקִים בְּזֶה בְּאֵמֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, שְׁבוּדָאֵי אֲשֶׁרֵי לָהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם, אָבֵל עֲדִין אֵין זֶה תְּכֵלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי עֵקֶר הַתְּכֵלִית בְּשְׁלֵמוֹת הוּא הַלְמוּד הַקְּדוּשׁ שְׁמַבִּיא לִידֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמְדוּת יִשְׁרוֹת וְלְשׁוֹב מַעֲבְרוֹת, לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִהַעֲוֹנוֹת, שְׁזָהוּ עֵקֶר הַרְחֻמְנוּת עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ (לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה (אֲבוֹת ו), וְכִמוֹ שְׁאַנּוּ מִבְּקָשִׁים בְּכָל יוֹם (בְּבִרְכַת אֲהַבַת עוֹלָם): "וְתַן בְּלַבְנוּ בִּינָה לְהַבִּין וְלְהַשְׁפִּיל לְשִׁמְעַע לְלַמֵּד וְלִלְמַד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם" וְכוּ'; כִּי הָעֵקֶר הוּא הַלְמוּד הַקְּדוּשׁ, שְׁמַכְנִיס קִיּוֹם הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהָעֵקֶר שְׁיִתְקַיְמוּ הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת אֲצֵל כָּל אָחָד וְאָחָד כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו, וְזֶה עֵקֶר לַחֲמָה שֶׁל תּוֹרָה, בְּחִינַת (מְשַׁלִּי ט, ה): "לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי", וְעַל־כֵּן רַק הִלְחָם מִשְׁבִּיעַ, וְרַק הוּא עֵקֶר קְבִיעוֹת הַסְּעָדָה, כִּי יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לְהַחֲיֹת אֶת הָאָדָם וְלִקְיָמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, אָבֵל אֲכִילַת הַפְּרוֹת וְשִׂאָר מֵאֲכָלִים, אַף־עַל־פִּי שְׂיֵשׁ בָּהֶם טַעֲמִים עֲרַבִים וּמִתְקִים מְאֹד מְאֹד, אַף־עַל־פִּי כֵן הַכֹּל הוּא רַק לְפִי שְׁעָה כְּנֹרְאָה בְּחוּשׁ, שְׁאֲכִילַת פְּרוֹת וְשִׂאָר הַמֵּאֲכָלִים אֵינָם מִשְׁבִּיעִים אֶת הָאָדָם, רַק מְחִיין וּמְשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ לְפִי שְׁעָה, הֵינּוּ שְׁלֵמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשִׁים הָאֲמִתִּיִּים הֵם בְּחִינַת פְּרוֹת, שֶׁהֵם עֲרַבִים וּמִתְקִים לַחֲיָה, וּמְחִיִּים בְּאֵמֶת, אָבֵל הוּא רַק לְפִי שְׁעָה, וְאַף־עַל־פִּי שְׁגָם זֶה טוֹב מְאֹד, וְיֵשׁ שְׂיִכּוּלִים לַחֲיֹת בְּזֶה כְּמָה זְמָנִים, אָבֵל אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים שְׂיִכּוּל לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ בְּדַבְּרוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּקְבִיעוֹת גְּדוּלָה, וְלִהְיוֹת חֲזָק וְאַמִּין

(ג) הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׁמַח בְּפִלְפוּל.

(ט) לְסַכֵּם אֶת הַסְּגִיָה לְפִי הַהִלְכָה.

שְׁלֹא יִפְּל מִבְּרוּר וְזִכּוּן הָאֱמוּנָה וְכוּ', אֲבָל עַל-יְדֵי לְמוּדֵי "שְׁרָשֵׁי הַתּוֹרָה", שֶׁהֵם לַחֲמָה דְאוּרִיתָא, הֵם הַמְשַׁבְּיעִים אֶת הָאָדָם, וּמְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אוֹתוֹ לְבְרַח תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִפְּל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, וְיִכּוֹל לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן, וְיִכּוֹל לְהִתְחַדֵּשׁ עַל יְדֵה בְּכָל עֵת וְרַגַע מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַקְּבִיעוּת צְרִיכָה לְהִיּוֹת עַל לַחֲמָה דְאוּרִיתָא, וְאַלִּיָּהּ יִצְרַף גַּם הַפְּרוֹת, שֶׁהֵם שָׂאֵר חֻלְקֵי לְמוּדֵי הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי שְׂגִיחָם תִּהְיֶה לוֹ הַצְּלָחָה רַבָּה כָּל יְמֵי חַיָּו, וְיַעֲלֶה וְיִבּוֹא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה אֲצֵלוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוּמְנוּ הַקְּדוּשִׁים, אוֹתָם שְׁסָלְקוּ דַעְתָּם לְגַמְרֵי לְרַבְּנוּ ז"ל, וְרַב הַיּוֹם לוּמְדִים וּמְשִׁיחִים בְּתוֹרָתוֹ, שֶׁהֵם "שְׁרָשֵׁי הַתּוֹרָה", יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהִתְאַמֵּץ וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְלֹא דֵי שָׂרַק מְאִירִים עַל עֲצָמָם אוֹרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲלֹא שְׂזוּכִים גַּם-כֵּן לְהָאִיר עַל אַחֲרִים, וְאוֹתָם הַמְתַּרְשְׁלִים וְכוּ', עֲלֵיהֶם עוֹבֵר עֲדִין מָה שְׁעוֹבֵר. וּבְאֻמַּת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל הָעוֹלָם, הַכֹּל הוּא מְפָגֵם אֱמוּנַת חֻכְמִים, (תְּהִלִּים קו, לה): "וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם" וְגו', וְלוֹעֲגִים מִהִסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִדְּוִנִין בְּעַרְבוּב הַדַּעַת, וְהַמוֹתְרוֹת מְסַבְּבִים דַּעְתָּם, עַד שְׂאֵין בִּינָם לְמַצֵּא עֲצָה לְנַפְשָׁם (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא); וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לְשׁוּב עַל פָּגַם אֱמוּנַת חֻכְמִים, וְנִתְחִיל לְשִׁיחַ בְּדַבְרֵיהֶם עִם חֲבֵרֵינוּ זְמַן רַב בְּכָל יוֹם, וּלְחַדֵּשׁ בָּהֶם חֲדוּשִׁים אֱמִתִּיִּים, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְעֹזֵר לָנוּ וּלְעֹזֵר לְאַחֲרִים, וְנִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה אֱמִתִּית, שְׂיֵשׁ לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁעִשׂוּעִים גְּדוּלִים מִהַחֲדוּשִׁים שְׁלָנוּ, וְנִתְחַד וְנִסְלֶסֶל בְּדַבְרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הַרְבֵּה מְאֹד, עַד שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מְזֶה סִפָּר, בְּחִינַת (מְלֹאכֵי ג, טז): "אִז נִדְּבָרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשָׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סִפָּר", שְׁעַל-יְדֵי שְׂשֻׁנֵי חֲבָרִים מְדַבְּרִים בִּינֵיהֶם וּמְחַדְּשִׁים חֲדוּשִׁים, נַעֲשֶׂה מְזֶה סִפָּר. וְהַעֲקָר שְׂיִהְיֶה בְּאֻמַּת וּבְתַמִּים וּלְהִתְבַטֵּל אֶחָד לְגַבֵּי חֲבָרוֹ בְּלֵי שׁוּם פְּנוּת עֲצָמֵי כָּלָל. וַיְכַעֵין שְׂאֲמָרוֹ חז"ל (מְדוּשׁ רַבָּה, שִׁיר הַשִּׁירִים ח): "הִיוּ שְׂבַת בַּגְּנִים חֲבָרִים", אָמַר רַבִּי יְרֻמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּא רַבָּה: שְׁנֵי חֲבָרִים שְׂהִיו עֲסוּקִים בְּדַבְּרֵי הַלְכָה וְנִכְבְּשִׁין זֶה לְזֶה בְּהַלְכָה (פְּרוּשׁ שְׁנוּחִין זֶה לְזֶה, נוֹשְׂאֵין וְנוֹתְנִין בָּהּ בְּנַחַת רוּחַ,

וּנְכַנְעִים וּמוֹדִים זֶה לָזֶה, עֵץ יוֹסֵף), עֲלֵיהֶם הַפְּתוּב אוֹמֵר: אֹז נִדְבָרוּ
 יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשַׁב ה' וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעֵין בְּדִרְךָ אֲרָץ
 זוּטָא (פָּרָק ב'): אִם חֲפֵץ אַתָּה לְהִדְבֵּק בְּאַהֲבַת חֲבֵרְךָ, הֲוֵי נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן
 בְּטוֹבָתוֹ, עֵין שָׁם; הֵינּוּ וְלֹא פְּנֵה עֲצָמִית, אֹז יֵשׁ תּוֹעֵלַת לְשִׁנְיָהֶם,
 כִּי נַעֲשֶׂה אוֹר יִשְׂרָאֵל וְאוֹר חוֹזֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפד), כִּי
 כְּשֶׁמְדַבְּרִין עִם חֲבֵרוֹ, אֹז גַּם הוּא נִתְעוֹרֵר וְנִתְחַדֵּשׁ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ; וְכֵן הוּא בְּכַתִּיבַת סֵפֶר, צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת (תְּהֵלִים מ, ח):
 "אֹז אִמְרָתִי הִנֵּה בְּאִתִּי בְּמַגִּילַת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי", אִף שְׁכוּתָב לְאַחַר
 מִמֶּילָא נַעֲשֶׂה "כְּתוּב עָלַי", בְּחֵינַת אוֹר יִשְׂרָאֵל וְאוֹר חוֹזֵר. וְעֵין מָה
 שֶׁפָּרַשׁ בְּזֶה רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכא). וּמוֹהַר"ן ת"ו ל
 (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פָּקֻדוֹן, הַלְכָה ה', אוֹת יא), וּבְתֵהֱלִים עִם פְּרוּשׁ בֵּין-בֵּיתֵי צֵין
 סֵפֶר 'כְּתוּב עָלַי', סוּפֵי תְּבוּת: רַב"י, יֵשׁ לוֹמֵר עַל-פִּי דְבָרֵי מוֹהַר"ן ת"
 ו"ל, שְׁאֵמֵר קִדְּם הַסְּתַלְקוּתוֹ עַל מְשַׁנַּת (אַבוֹת א): "עֲשֵׂה לָךְ רַב",
 וְאִם אֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מִי הֵרַב — "וַיִּקְנֶה לָךְ חֲבֵר", פְּרוּשׁ תְּחַבֵּר אֶת
 עֲצָמְךָ לְקוּלְמוּס (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, רֵאשׁ חֲדָשׁ, הַלְכָה ז', אוֹת נה), הֵינּוּ עַל-יַדֵּי
 הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים הַנִּכְתָּבִים בְּקִנְיָה, תְּחַבֵּר אוֹתָם אֶלְיָךְ וּתְעֵין בָּהֶם,
 תּוּכַל לֵידַע מִי הֵרַב הָאֵמֶת, וְכֵן עַל-יַדֵּי שְׂיִתְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים וַיִּרְבֶּה
 סֵפָרִים בַּתּוֹרָה, בְּזֶה יִמְשִׁיךְ גַּם עַל עֲצָמוֹ הָאֵרֶת הַרְבִּי, וְעַל-יַדֵּי-זֶה
 יִמְתָּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים וְהַצְּמָצוּמִים. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ
 כְּשֶׁזּוֹכִים לְחֲדָשׁ וּלְסֻלָּס וּלְחַפֵּשׁ בַּתּוֹרַת הַרְבִּי, "הִנֵּה בְּאִתִּי בְּמַגִּילַת
 סֵפֶר 'כְּתוּב עָלַי', נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים וְהַצְּמָצוּמִים, כִּי הָעֵקֶר
 שְׂמֻקְלִים הֵיסוּרִים וּמִתְנַחֲמִין עֲלֵיהֶם, הוּא עַל-יַדֵּי הַתְּחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה,
 שְׂזוֹכִים לְחֲדָשׁ אַחֲרֵי הַבְּטוּל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סה),
 וּמְכַבֵּין עַל יְדֵה צְמָאוֹן הַנֶּפֶשׁ. וּמִי שְׂזוֹכָה לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת לְחֲדָשׁ
 בַּתּוֹרָה חֲדוּשִׁין אִמְתִּיִּים בְּכָל יוֹם — אֲשֶׁרֵי לוֹ (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גִּטִּילַת
 יָדִים שְׁחִירַת, הַלְכָה ד', אוֹת ב'). וְעֵין בְּתַנָּא דְּבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה (פָּרָק ו'): אִם
 רְאִיתָ שְׂהֵיסוּרִין מִמְּשֻׁמְשִׁין וּבָאִים עָלֶיךָ, רוּץ לְחֲדָרֵי תּוֹרָה, וּמִיָּד
 הֵיסוּרִין בּוֹרְחִין מִמֶּךָ, עֵין שָׁם; וְעֵין בְּגִמְרָא (בְּרִכוֹת טג): כָּל הַמְּרַפֵּה
 עֲצָמוֹ מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, אֵין בּוֹ כַח לַעֲמֹד בְּיוֹם צָרָה, עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן
 כְּשֶׁזּוֹכָה לְחֲדָשׁ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, בְּזֶה מִמְתִּיק כָּל הַדֵּינִים וְהַצְּמָצוּמִים

ממחו, והוא ממשיך הארת הרבי עליו, ונשלמת דעתו. ויש לומר שגם זה בכלל שבח הצדיקים, הינו בזה שמחדש ומסלסל ומחפש אוצרות ומטמוניות בתורתו, ומדבר ממנה תמיד, ומכל שפן בשזוכה לדבר מרבנו ז"ל ומתורתו, שזהו שבח הצדיקים, על-ידי זה נתרום ומקים את הדעת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), וזה תקון הדבור, שגיד הלשון הוא לבן בלי כתמים, הינו שאינו מדבר שום דבור שאין בו שבח להשם יתברך או לצדיק, ואף שארץ לפעמים לדבר, גם אז מכניס ומערב דברי תורה ואמונה בהשגחה פרטית, שאז נעשה דבורו לשון קדוש, ונכנעת תבערת המדורה שבווערת בו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), כי נשלמת דעתו. וכפי הדבור פן הדעת, כמו שכתוב (משלי ב, ו): "מפיו דעת ותבונה"; ועל-כן כשמספר מהצדיק, על-ידי זה נטהרת מחשבתו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלד). ומוכן שגם בשזוכה לחדש בתורתו, שהיא גם-כן בחינת דבור, בחינת "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר". ועל-כן עלינו לקדש את הדבור תמיד, ולדבר רק מתורתו הקדושה, שהם שרשי התורה, ועל-ידי זה תהיה נשלמת דעתנו. ומוכא (שם, סימן נו), שעל-ידי שלמות הדעת משער נוי"ן, אז אכילתו היא אכילת מן ממש, כי שלמות הדעת היא לידע אשר אין שום מצאיות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל הם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכשמאמינים שהפרנסה באה מהשם יתברך בהשגחה פרטי פרטית לבד, בלי שום דרך הטבע כלל, אז אכילתו היא מן ממש (עין לקוטי-הלכות, גטילת ידים שחרית, הלכה ב'), שזהו בחינת לחם הפנים, שמתבונן בפנימיות המאכל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא), ועל-ידי זה נעשה על-ידי אכילתו יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין (עין שם, סימן סב); כי כשמבונן אשר גם המאכל הוא נצוצי השכינה, ומדבק עצמו לאלקות שבו, אזי אוכל אותיות ממש (שם, סימן יט) ודיקא בעת אכילה כזאת, יכול לזכות שיאיר עליו רעוא דרעוין, רצון שברצונות, שיכסף וישתוקק אליו יתברך בכלות הנפש (שם, חלק ב', סימן ז); כי על-ידי תקף האמונה זוכים לזה.

ועל-כֵּן עלינו להטות לב ולהתבונן, אֲשֶׁר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כָּלֵל, וגם המאכל הוא אלקות ממש, שפְּנֵה נַעֲשֶׂה היחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין (הַגִּי"ה אֲדִנְי"י עוֹלָה מאכ"ל, שהיא זעיר אנפין ונוקביה). והנה מבאר (בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), מגדל החיוב לדבר אחד עם חברו בעבודת השם יתברך, ולהאיר בו דעתו, ועל-ידי זה שעוסקים לדבר אחד עם חברו, להכניס בו דעת ויראת שמים, על-ידי-זה נכנסים אורות המקיפים, הינו שזוכה לידע ולהבין מה שלא היה יודע ומבין מתחלה וכו'. (ועין שם, חלק א', סימן נג), שעל-ידי שמקרבין אחרים, בזה נשלמת דעתו וכו', עין שם. וזה גם בחינת השכליים הפרטים שיש לכל אחד ואחד, כי כל אחד יש לו שכל והבנה אחרת אשר אין לחברו, וכעין שאמרו חז"ל (ברכות נח.): ברוך חכם הרזים, שאין דעתן דומה זו לזו ואין פרצופיהן דומים זה לזה וכו', עין שם; וכל מה שזוכה להתנגע הרבה בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה, בצעקה ובשועה להשם יתברך, ועוברים עליו יותר גסיונות וירידות ונפילות והשלות וכו', און ער דערהאלט זיך", יותר זוכה להכניס את המקיפים לפנימיות מחו, ולהבין בכל פעם הבנות חדשות באמתותו יתברך, וזוכה לצאת מן הזמן והמקום אל למעלה מהזמן והמקום. והנה השם יתברך ברא את כל הבריאה בגבול ובזמן, שהוא סוד ו' אלפים שנה, שהם בסוד הנהגה הזמנית, והם בו קצוות דזעיר אנפין, שכל ספירה משמשת אלף שנה, שהם עצמם סוד הז' מלכים, שכל הנשמות הבאות בכל אלף שנים הן מספירה אחת, והוא ממלך אחד, מז' מלכי אדום, שלכן בכל דור נולדים ומתים בני אדם, והוא סוד המיתה של מלכי אדום, וזמן מספר ימי חייהם כפי מספר הנצוצות שהיו בכל כלי וכלי, ומיתתם היא בסוד הקלקולים שבנפשם, שלא היו יכולים לסבל אור הנשמה הנשפעת להם מצד קלקול מעשיהם, שעל-ידי-זה כל אחד אינו רוצה להתבטל לגבי חברו, אדרבה רוצה למלך ולמשל עליו, בחינת: "אנא אמלך",

שֶׁעַל-יְדֵי זֶה בָּאָה לוֹ הַמִּיתָה וְהַנְּפִילָה, וְהוֹלֵךְ לוֹ שְׁלֵא כִסְדֹר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִמֵּן פב), שְׁזָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים מִכָּה מְהֻלָּכֶת, שְׁיִהְיוּ פְרוּדִים וּמְרִיבוֹת וּמְחֻלָּקֶת, וְאֶחָד לֹא יוּכַל לְסַבֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, שְׁמִכָּל זֶה בָּאוֹת הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַצָּרוֹת, שְׁכָּל אֶחָד רוֹצֵה לְמַשֵּׁל עַל חֲבֵרוֹ. וְזֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הִיָּה תָמִיד [מְלַבֵּד בְּמִתְּן תּוֹרָה, שְׁעֲמָדוֹ אֹז בְּמַעֲלָה גְדוֹלָה מְאֹד, בְּפֶה אֶחָד וּבָלֵב אֶחָד, וְהָיוּ כְּלָם בְּשָׁלוֹם (כְּמוֹבָא בְּיַלְקוּט יְתָרוֹ, רָמֵז רעג): "דְּרַכֵּיהּ דְּרַכֵּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (מִשְׁלֵי ג, יז), בְּקֶשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁעָה שְׁיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם וְהָיוּ חֻלּוּקִים אֵלָיו עַל אֵלָיו, וְהָיוּ אוֹמְרִים בְּכָל שִׁעָה: "נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֵבָה מִצְרַיִמָּה" (בְּמִדְבָר יד, ד), מֵה כְּתִיב: "וַיִּסְעוּ מִסְּפֹתַי וַיִּחַנוּ בְּאֵיתָם" (שָׁם לג, ו) הָיוּ נוֹסְעִין בְּמַרְיָבָה וְחוֹנְנִין בְּמַרְיָבָה, כְּשֶׁבָאוּ לְסִינֵי הַשָּׁוִי כְּלָם אֲגַדָּה אַחַת, "וַיִּחַנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל" אֵין כְּתִיב כָּאֵן, "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת יט, ב) — נַעֲשׂוּ הוֹמָנְיָא אַחַת, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַתּוֹרָה כְּלָה שְׁלוֹם, וְלָמִי אֲנִי נוֹתְנָה? לְאִמָּה שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת שְׁלוֹם, הִנְּי אוֹמֵר: כָּל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם, עֵין שָׁם; וְעֵין בְּפִירוּשׁ רַש"י עַל פְּסוּק: "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר" — כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד. (וּבְמִקּוּם אַחַר כְּתַבְתִּי שֶׁהִיָּה אֹז יְחִוֵּד הָעוֹלָמוֹת ח' ו' וְהִפָּה י' ו' הַמוֹבָא בְּלְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק א', סִמֵּנִים: א', לֵד, שְׁזָה ו'י'ח'י'ן). וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַו"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט תְּהֵלִים, רָמֵז תתלא) עַל פְּסוּק (תְּהֵלִים פב, ו): "אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹקִים אֲתֵם", שֶׁעַל-יְדֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה הָיוּ יְכוּלִים לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבַּרְךָ לְגַמְרִי, וְהִיָּתָה נְתִבְטָלַת הַמִּיתָה מֵהֶם, כִּי הִיָּתָה נְתִבְטָלַת הַבְּחִירָה אֲצֵלָם וְכוּ', אֲבָל בְּכָל הַדּוֹרוֹת תָּמִיד הָיוּ בְּמַחְלָקֶת וְשִׁנְאוֹת חֲנָם, וּבְפִרְט מִיּוֹם חֲרִבָּן בֵּית שְׁנִי, שְׁאָמְרוּ חַו"ל (יוֹמָא ט:): עֲדִין מְרַקֵּד בֵּינָן וְכוּ', עֵין שָׁם]; וְזֶה גוֹרָם שְׁלֵא יִהְיוּ לָהֶם כְּלָיִם לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת הַמְּקִיפִים שֶׁל כָּל אֶחָד, כִּי אֶחָד הוּא לְבוֹשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן כה), וְהוּא חֲרִבָּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְנִגְרָמוֹת צְרוֹת רְבוֹת, כִּי כְּשִׁישׁ מְחֻלָּקֶת וְשִׁנְאוֹה בֵּין יִשְׂרָאֵל, אֹז אֵין מְתוֹעַדִים יְחִד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן כז), וְאֵין מְדַבְּרִים יְחִד לְהַסְבִּיר אֶחָד לְחֲבֵרוֹ הַתְּכֻלִית הַנְּצַחִית, וְאֶחָד יֵאִיר בְּחֲבֵרוֹ אוֹרוֹת הַמְּקִיפִים וְכוּ' וְכוּ'. וְעֵין בְּדַבְּרֵי הַגָּר"א

בפרושו לספרא דצניעותא, שכל מאורעות של כל פרטי בני-אדם ושל כל הנבראים מפל הו' אלפי שנין הם מבארים בתורה מ"בראשית" עד "לעיני כל ישראל" וכו', עין שם; והמקרא הוא התלבשות התורה בעשיה, שהוא הזמן והמקום וכו'. וזה שהזהיר רבנו ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן צא), לא לדבר, חס ושלום, על שום בר ישראל, כי יחסרו אותיות וכו', עין שם; ואי אפשר אז לקבל את המקיפים של כל אחד ואחד וכו'.

והנה הנהגת ו' אלפי שנין היא בזעיר אנפין, שהיא חכמת כל אדם, שהאדם יכול להשיגם כל אחד לפי בחינתו, וגם שם יש מקיף ופנימי, וכל אחד יש לו בחינת פנימי ומקיף לפי בחינתו, על-כן נקראת ההנהגה הטבעית והזמנית בספרא דצניעותא: "זעירא דאנפין אתגליא ולא אתגליא", כי הם השגות שכל אדם יכול להשיג, ואף שלא אחד אתגליא ולאחר עדין לא אתגליא, אף-על-פי-כן על-ידי צעקה ותפלה והתבודדות ימים ושנים, גם לו יכול להתגלות (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא, פרושו של רבנו ו"ל לספרא דצניעותא). אבל למעלה מהכל היא מדרגתו של ראש הצדיקים, ששכלו הוא שכל הכולל כל השכליות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), והמקיפים שלו הם עולם הבא ממש, יום שכלו ארה, שפע הפתר הנהגה הנצחית, שהוא התגלות עתי"ק. ועל-כן נקרא עתיקא טמיר וסתיים, זה בחינת המקיפים האלו, שהם טמורים וסתיים מפל צד בכל משך הזמן של העולם הזה, ולא יתגלה אלא לעתיד. וזוהי דעת משיח, ששם נתבטל כל הזמן והמקום והטבע (עין שם, חלק ב', סימן סא), וגם בעתיק יש עשר ספירות, בסוד שלש ראשונות ושבע תחתונות פידוע, והוא עולה עד שלש ראשונות, ועל-כן הוא געלם ונסתר, ונקרא רישא דלא אתידע, שהוא המביא כל ענין הנהגה זמנית לנצחית, בסוד מחשבה עליונה, וזהו סוד שלש ראשונות דעתיק, שהוא באמת מגלה ואינו מתלבש באצילות, כי רק שבע תחתונות משתתפין להנהגת הזמן, אבל שלש ראשונות שלו אין להם שום שתוף אל הזמן כלל, ולכן נקרא רישא דלא

אֲשֶׁר   תַּחֲקֶפָה   בְּנִחַל   צֶה

אֲתִידַע, מֵה דְהוּה בְּהַאי רִישָׁא, וְהוּא סְדוּר טַעַם הַהֲנַהֲגָה לְפִי
 קְבִיעוֹת הַנְּצַחִיוֹת, (וְעַל-כֵּן לֹא בְּחַנּוּם אָמַר עַל עֲצָמוּ נְחִי-מוֹהַר"ן, סִמֵּן
 שְׁמַה): אֲנַחְנוּ אֵינְנוּ כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁל עֲכָשׁוּ, וּמַחֲמַת זֶה אֵין
 הָעוֹלָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אוֹתָנוּ), כִּי הוּא בְּסוּד רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע, וְלִית
 מֵאן דְקִיַּמָּא בֵּיה, כִּי עָלָה עַד יְחִידָה דִּיחִידָה (שָׁם, סִמֵּן רִסוּ), וְעַל-כֵּן
 אָמַר עַל עֲצָמוּ (שָׁם עֵרַב): אֲנִי סְבָא דְסָבִין, וְהוּא זוֹכֵר לָאוּ כְּלוּם וְכוּ';
 וְעַל-כֵּן כָּל הַתְּגַלּוֹתוֹ הִיא תְּכָלִית הַיְדִיעָה דְלֹא גִדַע, וּמַשָּׁם נִמְשָׁף כָּל
 עֲנִין הַהֲתַחֲדָשׁוֹת לְחַדָּשׁ עֲצָמוּ בְּכָל רְגַע וְרַגַע וְכוּ', וְדִקָּא בְּסוּף
 הָאֲלָף הַשְּׁשִׁי הוּא הָאֲרַת עֲטָרַת הַיְסוּד, וְאִז מְלֶךְ הַדּוֹר מִתְגַּלָּה וְהוּא
 זְמַן בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ (יְהִי רְצוֹן שְׁיִהְיֶה בְּיַמֵּינוּ), וְיִתְקַנּוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת;
 כִּי כָל הַתְּגַלּוֹתוֹ תִּהְיֶה תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (צַפְנִיָּה ג, ט): "כִּי אִז אֶהְפֹּךְ
 אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׁכָם אֶחָד", כִּי
 נִקְרָא מְשִׁיחַ עַל שֵׁם מְשִׁיחַ אֱלֹמִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמֵּן פּג),
 "אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדוֹד" (תְּהִלִּים קֵלֶב, יז), שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נַעֲשֶׂה בֵּן חוֹרִין, הֵינּוּ שְׁבָא לְקַדְשַׁת שַׁבָּת, שֶׁהוּא הָאֲלָף הַשְּׁבִיעִי,
 שְׁיַעֲלֶה הַכֹּל אֶל הַבֵּינָה. וְקַדְשַׁת שַׁבָּת הִיא תְּכָלִית הַיְדִיעָה שְׁלֹא גִדַע,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵאִין מִהַמְּקוֹם שְׁנַפֵּל לְשָׁם אֶל סוּד לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם,
 וּפּוֹשֵׁט אֶת גּוּפוֹ הַמְּצוֹרֵעַ, וְנִתְלַבֵּשׁ בְּגוּף קְדוֹשׁ מִגֵּן-עֲדָן, וְיִתְקַיֵּם
 אֲצִלוֹ (וַיִּקְרָא כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים וְאַתֶּם
 תִּהְיוּ לִי לְעָם" וְגו', וְאָמְרוּ בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים: עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְטַיֵּל עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן-עֲדָן, וְצְדִיקִים רוֹאִים אוֹתוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם
 בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה נב, ח): "כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן" וְגו', שְׁנֵהוּ
 הַיַּעוֹד הַגְּדוֹל שֶׁהַבְּטִיחַ לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי תִהְיֶה הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת
 נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁנֵהְיֶה מְרַכְּבָה לְגַבֵּי הָאוֹר, וְאִז
 נִתְרוֹמֵם מְזוּלוֹ וְיִתְלַהֵב הַלֵּב בְּשִׁלְהוּבִין דְּרַחֲמֵימוֹתָא וְכוּ', עֵין שָׁם.

פַּעַם אַחַת עָמַד רַבְּנוּ ז"ל עַל רַגְלָיו, וְאָמַר: כָּל הַצְּדִיקִים עַד
 הַכְּתָפִים, וְהִרְאָה בְּיַדּוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת עַד כְּתָפָיו, אֲבָל אֲנִי וְכוּ', הַגְּבִיָּה
 יְדִיו הַקְּדוֹשׁוֹת וְהִרְאָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ' (נִדְפַס בְּחִי-מוֹהַר"ן, דְּפוּס
 פְּשִׁמִּשָׁל בַּהֲשָׁמְטוֹת), רְצָה לוֹמַר: כָּל הַצְּדִיקִים זְכוּ בְּפָרְצוֹף וּבְקוֹמַת

אָדָם הָעֲלִיּוֹן עַד הַכְּתָפִים, אָבֵל הוּא זָכָה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה
 רֹאשׁ, וְלָכֵן נִקְרָא 'עֲתִיק' — מִלְשׁוֹן 'הַעֲתָקָה', כְּלוֹמַר מֵעֲתִיק הַנְּהַגַת
 הַגְּבוּל לְנִצְחִיּוֹת, וְגַן מִלְשׁוֹן זִקְנָה שֶׁהוּא עַל שֵׁם הַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ בְּאַרְיֵךְ
 אֲנָפִין שֶׁנִּקְרָא סָבָא דְסָבִין (עֵין פֶּתַחֵי שְׁעָרִים גְּתִיב הַפְּרָצוּפִים, סִימָנִים: ה',
 ו', ז', ח', עֵין שָׁם), וְעַל שֵׁם שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת שָׁבוּ, שֶׁהוּא יַחֲדָה דִּיחֲדָה,
 שְׁזָכָה לְעֵלוֹת לְשָׁם, נִקְרָא "רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע" (כַּאֲשֶׁר שֶׁגִּוְרָה לְשׁוֹן זו
 בְּ"עֵלִים לְתֵרוּפָה"), וְעַל שְׁאִין לָנוּ הַשְּׂגָה שָׁם כָּלֵל, כִּי אִין לוֹ שְׁיָכוֹת
 לְהַנְהַגַת הַגְּבוּל וְהַזְמַן, רַק בְּסוּד הַעֲבָרְתוֹ לְנִצְחִיּוֹת, וּכְשָׁבָא לְשָׁם,
 אָז יוֹצֵא מְגֻדָר אָנוּשִׁי, כִּי נִתְגַּלָּה לוֹ אִיךְ שֶׁהִיִּדְעָה הִיא בְּתוֹךְ
 הַבְּחִירָה, וְנִתְיָשֵׁב לוֹ הָעֲנָנִין שֶׁל: "רְשַׁע וְטוֹב לוֹ צְדִיק וְרַע לוֹ" (עֵין
 לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ה' בְּסוּפֹה). וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרַכּוֹת):
 שְׁלַעֲתִיד בְּהַתְּגַלוֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעֹטְרוֹתֵיהֶם, שֶׁהֵם
 הַמְּקִיפִים, בְּרֵאשֵׁיהֶם, שֶׁהַכְּנִיסוֹ הַמְּקִיפִים, שֶׁהִיא הַשְּׂגַת הַיְּדִיעָה אֶל
 תּוֹךְ הַפְּנִימִיִּים, שֶׁהִיא הַבְּחִירָה וְכוּ', וְזֶהוּ כֹל הַסּוּד הַנּוֹרָא שֶׁל הַבַּעַל
 תְּפִלָּה שֶׁהוּא מְשִׁיחַ בְּעֲצָמוֹ, שֶׁעַל יְדוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, כִּי יִתְקַבְּצוּ עַל
 יְדוֹ כָּל אַנְשֵׁי הַמְּלָךְ וְכוּ', וְעַל-כֵּן הוֹצִיא אֶת אַנְשָׁיו מִהִישׁוּב.
 וְשִׁמְעֵתִי מֵר' לױ יִצְחָק (גְּרוֹ יֵאִיר) [ו"ל], שֶׁיִּשׁוּב הוּא הַטָּבַע, כִּי
 עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יוֹצֵאִין מִהַטָּבַע, כִּי נִתְגַּלָּה לוֹ יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר הַכֹּל
 מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חַן; וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁנִּרְבָּה בְּתְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְנִשְׁפָּךְ לְבָנוּ כַּמִּים, יוֹתֵר תִּמְשָׁךְ עֲלֵינוּ
 הָאֵרֶת רֹאשׁ הַצְּדִיקִים, וְיִתְגַּלָּה לָנוּ הָאוֹר הַגְּנוּז (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
 א', סִימָן טו); וְעֵינִן בְּפִסְיִקְתָּא דְרַב כְּהֵנָא (פְּרָק לֵד, סִימָן ו') כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית
 א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", מֵהוּ "וְרוּחַ אֱלֹקִים
 מְרַחֶפֶת"? זֶהוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְנִחַח עֲלֵיו רוּחַ ה'",
 וְאִמְתִּי מְרַחֶפֶת רוּחוֹ עַל פְּנֵי הַמַּיִם? כְּשֶׁתִּשְׁפְּכוּ לְבַבְכֶם כַּמִּים, אָז
 רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ תִּהְיֶה מְרַחֶפֶת עֲלֵיכֶם, וְדו"ק.

וְכָל זֶה רָאוּ בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל מִי שֶׁעָסַק יוֹתֵר בְּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
 יוֹתֵר הָאִיר בּוֹ אוֹרוֹ הַגְּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. וְכַמְּאֹמֵר מוֹהֲרָנִית ז"ל

לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ^פ: מִי שְׂרוּצָה לְטַעַם טַעַם אֹרֶךְ הַגְּנוּז שֶׁהוּא אֹרֶךְ שֶׁל רַבְּנוּ ו'ל', יִרְכֶּה בְּהַתְּבוּדוֹת. וְהִנֵּה הַחֶרֶץ הַחֶרֶץ הַיְתֵה תְּהוּ וְכֵהוּ וְחֶשֶׁף וְגו' שְׁנִסְתֵּר הַפֶּל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאֵין רוֹאִים שׁוּם אֹרֶךְ, אֲפִי שְׁהַעֲיִנִים רוֹאוֹת תְּמִיד (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִמָּן רַנֵּד), אֲכַל מְמַנּוּ גִלְקַח וְאֵינוּ רוֹאֵה פֶּלֶל, וְזֵהוּ עֶקֶר הַיְסוּרִים וְהַצְעָר, הַגְּלוּת וְהַמְרִירוֹת, הַדִּינִים וְהַצְמָצוּמִים, שְׂאֵין יוֹדְעִים שְׂאֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא אֲתוֹ, עֲמוֹ וְאֶצְלוֹ, כִּי מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב (יִחְזַקָּאל מַג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאֵירָה מִכְּבוֹדוֹ" וְגו'; וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲזו"ל (שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים קמו): אֵין צַעַר גָּדוֹל וְאֵין יְסוּרִים גָּדוֹלִים כְּעוֹרוֹן עֵינַיִם וְכוּ' עֵין שָׁם; וְרַבְּנוּ ו'ל פֶּרֶשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִמָּן יג, עו): הַסּוּמָא אֵין לוֹ שְׁבַע (יוֹמָא עו), מֵאַחַר שְׂאֵינוּ רוֹאֵה אֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת, הוּא תְּמִיד בְּבַחֲיַנֵּת צְמָאוֹן וְאֵינוּ מֵיִשֵּׁב וְכוּ', עֵין שָׁם. וְהַגְּאֵלָה הִיא עַל-יְדֵי "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" — דָּא רִחוּ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְעַל-יְדֵי-זֶה "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים 'יְהִי אֹרֶךְ' וְגו'". וְאֵיתָא שֶׁהוּא גִימְטְרִיָּה: "ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן", שֶׁהֵם הַשְּׂמוֹת שֶׁל הָאֶרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה כְּפִדוּעַ, שְׂאֵירוֹ תְּמִיד לְפָנֵי עֵינָיו אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת, וְיִזְכֶּה לִיְחַד בְּכָל-לַיּוֹת וּבְכַרְטִיּוֹת וּבְכַרְטֵי פְּרִטִיּוֹת — אֲשֶׁרֵי הַזִּזְכָּה לָזֶה. וְעֵין בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק א', סִמָּן ב'), שְׁעַל-יְדֵי חֶרְבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁהִיא תְּפִלָּה, יִזְכֶּה לְגִלוּי מְאוֹר הַעֵינַיִם, וְאֵירוֹ עֲלָיו הַשְּׂמוֹת שֶׁל הַנוֹקְבָא דְּפֶרֶדְשָׁקָא. וְכָל מָה שְׂיִרְכֶּה בְּתְּפִלָּה, וְיִהְיֶה בְּקִי אֵיךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶרֶב הַתְּפִלָּה לֹא לְהַטּוֹת לְיָמִין אוֹ לְשְׂמָאל (עֵין פְּרוּשׁוֹ בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גַּחְלוֹת, הַלְכָה ד'), כְּמוֹ-כֵן יִזְכֶּה לְהַזְדַּכְּכוֹת הַמַּחֲזִין, וְאֵירוֹ לְפָנֵי עֵינָיו תְּמִיד אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת (בְּעֵינֵי שְׂכָלוֹ), וְיִזְכֶּה לִיְחַדָּם. (וּבְמָקוֹם אַחַר כְּתִבְתִּי, שְׂזֵה בְּעַצְמוֹ סוּד הַמְּקִיף, לְהַכְנִיס אֶל הַפְּנִימִי, לִיְחַד תְּמִיד מִחֲדָשׁ אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת, הֵינוּ לְהַכְנִיס אֹרֶךְ הָאֵין סוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּקִיף, אֶל הַפְּנִימִי, סוּד

פ) כְּשֶׁלְמַד לְפָנֵיהֶם הַתּוֹרָה ט"ו מִלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', הַמַּתְחִלָּת: "מִי שְׂרוּצָה לְטַעַם טַעַם אֹרֶךְ הַגְּנוּז", הֵינוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה שְׂיִתְגַּלוּ לְעַתִּיד, צְרִיךְ שְׂעִלָּה מִדַּת הַיְרִיאָה לְשֶׁרְשָׁה.

הַפְּלִים, שֶׁהֵם הַעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָּה וְכוּ'. וְדָבָר
זֶה צָרִיף שִׁיתְנַהֵג בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ. וְהָאֲרִיז״ל הַפְּלִיג מְאֹד מְאֹד
בְּמַעֲלַת הַמִּיחָד יְחוּדִים, וְאֵין כָּאֵן מְקוֹמוֹ לְהָאֲרִיף בְּזֶה). וְכִפִּי שְׂגָלָה
לְנוּ רַבְּנוּ ז״ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר״ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), שֶׁעַל-יְדֵי קִדְשֵׁי הַשְּׂבָעָה
גְרוּת: הָעֵינִי״ם, הָאֲזִנִּי״ם, הַחֲטִטִּים וְהַפֶּה, זוֹכִים לְמַח מְזַכֶּה
וְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, לְהַכְנִיס אֶת הַיְדִיעָה אֶל תּוֹךְ הַבְּחִירָה, עֵינַי הֵיטֵב בְּעֵץ
חַיִּים (שַׁעַר ד', פָּרָק א'): רֵאָה, שְׂמִיעָה, רִיחָא, דְּבוּר, הֵם אֲרַבְּעָה
אוֹתִיּוֹת הַנּוֹיָה וְכוּ', שֶׁהֵם הָאֲרַבְּעָה עוֹלָמוֹת פִּידוּעַ, הֵינּוּ כִפִּי שְׂזוּכָה
הָאָדָם לְקִדְשׁ דְּבוּרוֹ וְחֲטָמוֹ וְאֲזִנּוֹ וְעֵינָיו, כְּמוֹ-כֵן יִזְכֶּה שֵׁיכְנִיס אֶת
הַמְּקִיף שֶׁפֶע אֹרֹו יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַפְּנִימִי, שֶׁהֵם הַשְּׂמוֹת הַנּוֹיָה, וְיֵאִירוּ
תְּמִיד לְפָנֵי עֵינָיו, שְׂאֵז זוֹכָה לְמַלְכוּת שֶׁהִיא רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ
חַז״ל (מְגִלָּה יד:) עַל הַפְּסוּק (אֶסְתֵּר ה, א): ״וַתִּלְבַּשׂ אֶסְתֵּר מַלְכוּת״,
שֶׁלְּבָשָׁה רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וְכָל זֶה עַל-יְדֵי שְׂלֵא הַתִּיַּאֲשָׁה וְצַעְקָה: ״אֵלֵי,
אֵלֵי, לְמָה עֲזוּבַתְּנִי״ (תְּהִלִּים כב, ב); כִּי כְּבָר מִבְּאֵר, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי
שְׂצוּעַק הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדִי-זֶה נִתְרוֹמַם מַחוּ, וּבְפָרֵט
כְּשִׂזוּכָה לְצַעַק הַעַ' קָלִין, וְעַל-יְדִי-זֶה זוֹכָה לְמַלְכוּת, שֶׁהוּא שֶׁפֶע
רוּחַ הַבָּא מִן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁמַּחוּ מְשׁוֹטֵט תְּמִיד בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, וּמִיחָד
יְחוּדִים. וַיֵּשׁ לוֹמֵר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז״ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר״ן, חֶלֶק א', סִימָן רלד),
שֶׁיֵּשׁ שֵׁם שֶׁכְּשִׂרוּצִין לְעֲשׂוֹת מְלֶךְ מִשְׁתַּמְשִׁין בְּזֶה הַשֵּׁם, וְהוּא שֵׁם
קַמ״ה, שֶׁהוּא קוֹל מְעוֹרֵר הַפְּנִינָה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי צַעְקַתְנִינוּ יִתְגַּלוּ
תְּעֲלוֹמוֹת מַחְנוּ, כִּי גְּאֻלַּת הַדְּעַת הִיא עַל-יְדֵי הַקוֹל דִּיקָא (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהֲר״ן, חֶלֶק א', סִימָן כ'), וְזֶה שְׂנֵאָמֵר אֲצֵל יוֹסֵף (בְּרֵאשִׁית לו, ז):
״וְהִנֵּה קַמ״ה אֶלְמַתִּי״, כִּי יוֹסֵף זָכָה לְתַפְלָה, וְעַל-כֵּן נִמְשָׁכוּ עָלָיו
אוֹרוֹת שֶׁל הָאֲרַבְּעָה עוֹלָמוֹת בֵּין פּוֹרַת יוֹסֵף בֵּין פּוֹרַת עֲלֵי עֵין, כִּי
זָכָה שְׂנִתְעַבְּרוּ הָעֵנִינִין מְעֵינָיו, וְרָאָה מְרָאוֹת אֱלֹקִים (בְּרֵאשִׁית לט):
״וַיְהִי יוֹסֵף יָפָה תֵּאֲרֵר וַיִּפֶּה מְרָא״ה, שְׂרָא״ה אוֹרוֹת וְכוּ'. וְעֵין
בְּפָרָקֵי דְרַבִּי אֶלְעִזָּר (פָּרָק לט): שְׂרָתָה רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ עַל יוֹסֵף מְנַעַנְרָיו
וְעַד יוֹם מוֹתוֹ וְכוּ', עֵין שֵׁם. וְכָל זֶה תְּלוּי כִפִּי שְׂזוֹכִים לְקִדְשׁ וּלְטָהֵר
אֶת הָעֵינִי״ם, הָאֲזִנִּי״ם, הַחֲטִטִּים וְהַפֶּה, שֶׁהֵם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן.
וְהַעֲקָר תְּלוּי בַחֲטִטִּים וּבַפֶּה, כִּי אֵין לָךְ דְּבָר הַמוֹנֵעַ וּמַעֲכָב הַשְּׂגָת

הַחֲכָמָה כְּמוֹ הַכַּעַס (עֵין בְּשַׁעַר רֵיח־הַקֹּדֶשׁ), כִּי אָדָם מְסַבֵּב עִם אֱלֻקוֹת כְּחוֹמָה, וְעַל-יְדֵי כַּעַס פּוֹרֵץ אֶת הַחוֹמָה וְנֹעֲשֶׂה חֲמָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סח), וְהוּא הַפֶּן הַעֲשִׂירוֹת; כִּי עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַעֲשִׂירוֹת הוּא לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חו"ל (אָבוֹת ב): "אֵיזְהוּ עֲשִׂיר הַשְּׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ", וְהִיא הָאֲרֵת עוֹלָם הַבָּא, תְּשׁוּבָה שֶׁל שִׁבְעִית', שְׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ תְּמִיד, וְלַעוֹלָם אֵינּוּ מְצַטְעֵר וְאֵינּוּ כּוֹעֵס, רַק שְׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ תְּמִיד בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁעֲשֶׂה הַתָּם (עֵין בְּסִפְרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט'), וְעַל-יְדֵי אֲרִיכוֹת אַפִּים זֹכִים לְאַמוּנָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנה), לְצַמֵּחַ בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְכֵן צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד אֶת הַדְּבִיר, כִּי הַתְּנַאי הָרֵאשׁוֹן בְּהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה הוּא: (אָבוֹת ג, יג): "סִיג לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה" (עֵין בְּהַקְדַּמַּת ר' חַיִּים וִיטְאֵל), עַד שְׂאֲמְרוּ בַּדְּהַר הַקְּדוֹשׁ (פָּרַשַׁת גִּישָׁא קמג): כָּל מֵאן דְּנָטִיר פּוּמִיָּה וְלִישְׁנָה זְכִי לְאַתְלַבֵּשׂא בְּרוּחָא דְקִדְשָׁא וְכוּ', עֵין שָׁם; אָבֵל שְׁנֵי הַנְּרוֹת הָאֵלוֹ: הַפֶּ"ה וְהַחֲטִ"ם, קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד לְשַׁמְרָם, כִּי כָבֵד נִתְרַגַּל בְּזָה בְּנֻעוּרָיו וּבְפָרְט כַּעַס, (וּבְמָקוֹם אַחֵר כְּתַבְתִּי מֵהַ שְׁפָרַשׁ רַש"י: בְּיֹתֵר צָרִיכִין לְזַרְזוֹ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶסְרוֹן כִּיס, כִּי הַפֶּה וְהָאָזְנִים וְהָעֵינַיִם יֵשׁ לָהֶם כִּיס לְסַתְּמָם, אָבֵל הַחֲטִ"ם אֵין לוֹ כִּיס, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְשַׁמְרוֹ יוֹתֵר מִהַכֹּל, עַד שֶׁהַחֲמִיר הָאֲרִיז"ל בְּזָה יוֹתֵר מִהַכֹּל, וְאַפְלוּ הַקְּפָדָה קָלָה, וְאֵין בָּאן מְקוֹמוֹ לְהָאֲרִיךְ בְּזָה). וְעַל-פִּי כָּל הַנִּלְיָשׁ לְהִרְחִיב בְּזָה (כִּי עַל-פִּי הַקְּדַמַּת רַבְּנּוּ ז"ל מְבִינִים אֶת כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל לְעַבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה, כְּאֲשֶׁר הָאֲרִיךְ בְּזָה פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת), שְׁכָּל זֶה הוּא חַבּוּר ב"ן עִם מ"ה, שְׁסוּד ב"ן הוּא שְׂרֵשׁ הַקְּלָקוּל, וּמ"ה שְׂרֵשׁ הַתְּקוּן, שְׁלִפִי עֲרֹךְ צְרוּף הַמ"ה עִם הַב"ן, כִּף מְשַׁתְּנָה הַנְּהַגַת הָאָדָם לְמַטָּה, אוֹ לְהַנִּיחוֹ תַחַת הַטָּבַע אוֹ לְצֵאת מִבְּחִינַת הַטָּבַע וְלְהַתְּעַלּוֹת אֶל סוּד הַהֲשַׁגָּחָה, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי שְׂמִקְדָּשׁ דְּבוּרָיו, וּבְיֹתֵר הַחֲטִ"ם — לֹא לְכַעַס, וְהוּא אוֹר מ"ה הַחֲדָשׁ, כִּי עַל-יְדֵי שְׁעוֹשָׂה עֲצָמוֹ בְּבַחֲיַנַּת מ"ה, וּמְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, אָז לַעוֹלָם יִלָּךְ לוֹ כְּסוּדָר, כִּי כַּעַס בָּא

(צ) כָּל מִי שְׁנוֹצֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ, זֹכֵה לְהַחֲלִבֵּשׁ בְּרֵיח־הַקְּדוֹשׁ.

על-ידי גאָנה, שְׁכַשְׂאִין מְקִימִים אֶת רְצוֹנוֹ, הוּא כּוֹעֵס, כִּי הוּא מְדַמָּה
בְּעֵצְמוֹ, שְׂאֵם אָמַר מִשֵּׁהוּ, תִּכְרַח-וּמִיָּד צְרִיכִים לַעֲשׂוֹתוֹ, וְאֵם לָאוּ —
כּוֹעֵס, וְאִזּוֹ אֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֹדֵר, אֲבָל כְּשֶׁמְבַטֵּל עֵצְמוֹ לְגַמְרֵי,
עַל-יְדֵי-זֶה הוֹלֵךְ לוֹ תָּמִיד כְּסֹדֵר (עֵינִי לְקוֹשֵׁי-מוֹהָרִין, חֶלֶק ב', סִימָן פב),
וְהוּא בְּשָׁלוֹם עִם הַכֹּל. וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל (שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן סח):
כְּשֶׁהִבְעֵל-דְּבַר רוּאָה, שְׁמִשְׁתַּלְּשֵׁל וַיּוֹרֵד שְׁפַע לְאָדָם, אֲזִי יוֹרֵד עִמּוֹ
גַּם כַּעֵס, וּכְשֶׁאָדָם מִתְגַּבֵּר וּמִשְׁבֵּר אֶת הַכַּעֵס, אִזּוֹ זוֹכֵה לְשְׁפַע, שֶׁהֵם
אוֹרוֹת וְהַשְּׁגוֹת רוּחָנִיּוֹת (לְמִטָּה נִשְׁתַּלְּשֵׁל בְּמִמוֹן, אֲבָל בְּעֵצָם אֵלוֹ
אוֹרוֹת וְהַשְּׁגוֹת רוּחָנִיּוֹת), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם קִטְנוֹת
וְדַחְקוֹת, יְרִידוֹת, צָרוֹת וְיִסוּרִים מִבֵּית וּמִבַּחוּץ, עַד שְׁכַמְעֵט כְּמַעֲט
אֲבָדָה תִּקְוָתוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, אָחִי, אָחִי, דִּיקָא אָז, אִם תּוּכַל לַעֲצֹר רוּחְךָ
וְלֹא לַכַּעֵס, וְלֹא לְהַקְפִּיד אֶפְלוֹ הַקְּפָדָה כָּל שֶׁהִיא — הֵן בְּבִיתְךָ וְהֵן
בֵּין חֲבֵרֶיךָ, אָז דִּיקָא יֵאִיר עֲלֶיךָ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, שְׁפַע גְּלוּי
אוֹר הַכֶּתֶר, הָאֵרֶת עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וַיִּתְגַּלֶּה עֲלֶיךָ עֵתִיקָא דְּהוּי
טְמִיר וְסִתִּים מִמֶּךָ. וּמִחֲמַת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד תָּמִיד בְּמִדְרָגָה אַחַת,
אֲזִי צְרִיכִים לְהִתְחַזְּקוֹת וּלְהִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה
וּבְכָל רֵגַע לְשֹׁמֵר עֵצְמוֹ שְׂלֵא יִפֹּל בְּכַעֵס, חֵס וְשָׁלוֹם, וְלֹא יִפְקִיר
דְּבוּרוֹ, וְזוֹ הֵיִתָּה מִדְּרַגַּת יוֹסֵף: "וַיִּרְא אֲדוֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ" (בְּרֵאשִׁית
לט, ג), וּפְרָשׁ רַש"י: שָׁם שְׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו (עֵינִי מִנְחוּמָא וַיִּשָּׁב ח);
וְעַל-כֵּן כָּל אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה ה' מִצְּלִיחַ בְּיָדוֹ, כִּי כְּשֶׁמְכַנְּסִים עֵצְמוֹ
לְגַמְרֵי אֶל תּוֹף הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכָל — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם
עֵצָם עֵצְמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שָׁם אֵלוֹפוֹ
שֶׁל עוֹלָם, דִּיקָא עַל יְדֵי זֶה יְכוּל לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כִּי הָעֵקֶר
הוּא הָאָמוּנָה, וְכֵן לְדַבֵּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ
דְּרַכּוֹ. וְעֵינִי בְּשַׁעַר הַפְּסוּקִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, כ"ז, וְהֶאֱחֹרִים שְׁלֵהֵם
בְּהִיוֹתָם מְלֵאִים, יֵשׁ בָּהֶם ק"ב אוֹתִיּוֹת (עֵינִי שָׁם פְּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח), וַיֵּשׁ
לוֹמַר שְׁהָרִי אָמוּנָה גִימְטְרִיָּה ק"ב, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי אָמוּנָה יִזְכֶּה
שְׂיֵאִירוּ תָּמִיד לְפָנָי עֵינָיו אֵלוֹ הַשְּׁמוֹת. וּכְמוֹ שְׁגִלָּה לְנוֹ מוֹהֲרָנִי תָּ
ז"ל, בְּפִסּוּק (יחזקאל א, א): "נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם וַיֵּאָרָא מִרְאוֹת

אֲשֶׁר   תַּחֲקֹפוּ   בְּנַחַל   קֵא

אֲלֵקִים", שְׁעַל-יְדֵי תַקְוָה הָאֲמוּנָה, הַכֹּל פְּתוּחַ לְפָנָיו; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ שְׁזָכִינוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֹסֵד תָּנִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַהֲכָרַח לִי לְקַצֵּר מְרַב טְרָדוֹתַי וּבִלְבוּלֵי הַרְבִּים, בְּעוֹנוֹתַי הַרְבִּים, וְתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי כִּי מִמַּשׁ חַיִּים תִּתֵּן לִי, וְאִף שֶׁעֲשִׂיתִי שְׁלֹא בַהֲגֵן, אֵתָּה עָשָׂה כַּהֲגֵן וְתִדִּין אוֹתִי לְכַף זְכוּת, כִּי אֲנִי מְסַבֵּב בְּתִלְאוֹת מְשֻׁנוֹת, לֹא עָלִינוּ, וְגַם בְּעֶסֶק הַרְבִּים הַהֲכָרַח לְהַשִּׁיב לְמַקְרָבִים חֲדָשִׁים, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, נִתְרַבֵּים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְגַם בְּזֶה אֵינִי יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתִי. תִּבְקֶשׁ בְּעַדִּי שְׁאֲזֹכָה לְצֵאת מַגְלוֹתַי, וְשִׁיתְעוֹרֵר לְבִי לְאַהֲבָה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹתִי עָלֶי מְאוֹר הָאוֹרוֹת, אוֹר רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד, וּמְבַקֵּשׁ מִמָּךְ מַחִילָה...
בְּקִרוֹב אֲשֵׁלִים אֶת הַמְּכַתְּבִים שֶׁהִכְנֵיתִי לָךְ.

תַּתְקַפּוּ.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיִּשָּׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

מְכַתְּבֶךָ הַיְקָר מִיּוֹם שְׁנֵי וַיִּשְׁלַח לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֵתָּה מְסַתְּדֵר לְאֵט לְאֵט. הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזוֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכָּה לְבִטֹּל אֶת יִשׁוּתְךָ לְגַמְרִי, וְתִבְטֹל רְצוֹנְךָ לְגַמְרִי אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז יִלְךְ לָךְ תְּמִיד כְּסֵדֵר (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב). וַיֵּשׁ לוֹמֵר (עֲקָצִין ג, יב): אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-וַיֵּשׁ לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שׁ"י עוֹלָמוֹת, שְׁנֵאֲמַר (מְשַׁלִּי ח): "לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי י"ש וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלָא". כִּי הִנֵּה עֲבוּדַת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי צְרִיכָה לְהִיּוֹת תְּמִיד לְבִטֹּל אֶת הַיִּשׁוּת שֶׁל כָּל דְּבָר (עֵין

לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), ולגלות את האלקות שיש בזה הדבר, שהוא הארת האין סוף ברוך הוא המאיר בכל פרט ופרט מפרטי דומם, צומח, חי, מדבר. ואיך זוכים לזה? על-ידי רבוי תפלה והתבודדות, שינגיל עצמו לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה כִּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְיִתְמַיד בְּזוֹה מְאֹד מְאֹד מְדִי יוֹם יוֹמוֹ, אֲזוֹ סוּף כֹּל סוּף יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל בְּטוּל כְּזוֹה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), עַד שֶׁלֹּא יֵרָאֶה וְלֹא יִשְׁמַע מְשׁוּם דְּבַר רַק אֶת הַקוֹל הַפְּנִימִי הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת זֶה הַדְּבַר, כִּי הַכֹּל יִכְלַל בְּחִיּוּב הַמְּצִיאוֹת, וְיִתְגַּלֶּה לוֹ שֶׁכֹּל מֵה שְׂרוּאָה: דומם, צומח, חי, מדבר, הם כִּסּא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, הֵינּוּ כִּי כָּל עֲנִיָּן י"ש הוּא בְּעֶצְמוֹ אֲלֵקוּת, כִּי גַם הַכֹּלִים הֵם אֹרּוֹ, שְׁזוֹה בְּעֶצְמוֹ ש"י עוֹלָמוֹת, עוֹלָמָה תֵּרָאֶה בְּחַיִּיךָ, כִּי בְּכֹל י"ש יִזְכֶּה לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל הַשְּׂגוּת וּמִשְׁכָּלוֹת, וְכַעֲיִן שְׂאֲמְרוּ חַז"ל (מדרש תנחומא חקת): גְּדוֹל כַּחַן שֶׁל צְדִיקִים, שְׂמַדְמִים צוּרָה לְיוֹצְרָה, וְאֲזוֹ יִזְכֶּה לְשִׁמְעַע וְלִידַע וּלְהִרְגִישׁ אֶת רְזִי וְסִתְרֵי הַתּוֹרָה הַצְּפוּנָה וְהַגְּנוּזָה בְּכֹל דְּבַר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: לג, נו), כִּי מִכָּל הַדְּבָרִים צוּעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ (שיחות-הר"ן, סימן נב), כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֶפְלוֹ מִסְּפוּרֵי הַגּוֹיִים צוּעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים צו, ג): "סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ", שְׂאֶפְלוֹ בְּסְפוּרֵי הַגּוֹיִים צוּעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי כְבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ צוּעֵק תְּמִיד, וְקוֹרָא וּמְרַמֵּז לְאָדָם שֶׁיִּקְרַב עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא יִתְבַּרְךָ יִקְרָבוּ בְּרַחֲמִים בְּאַהֲבָה וּבְחַבְּבָה גְּדוּלָה, עֵינֵי שָׁם; וְאִם יִזְכֶּה עַל-יְדֵי רְבּוּי תַּפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁיִּזְדַּבֵּר מִחוּ, וְיִזְכֶּה לְבְרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁמִּתְחַדֵּשׁ בְּכֹל עֵת וְרִגַע כֹּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת, וּבְכֹל עֵת וְרִגַע גִּתְקַנֵּת כֹּל הַבְּרִיאָה, אֲזוֹ יִשְׁמַע וְיִרְאֶה וְיִבִּין וְיִדַע וְיִרְגִישׁ אֶת הַרְמְזִים שֶׁמְרַמְזִים לוֹ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מְלִבִּישׁ עֲצֻמוֹ מֵאִין סוּף עַד אֵין תְּכֵלִית בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁל כָּל יוֹם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כִּי אֶפְלוֹ עֲשָׂבַי הַשְּׂדֵה וּפְרָסְאוֹת הַסּוּס וְכוּ', מְגַלִּים עֲתִידוֹת לְמִי שְׁזוֹכָה לָזוֹה. וְכַמֵּאֱמַר רַבְּנּוּ ו"ל (חיי-מוהר"ן, סימן שיז), שְׁהוֹלְכִים שְׁלוּחִים מְאֻחָד אֲשֶׁנִּי וּמִשְׁנֵי לְהֵלֵן יוֹתֵר, עַד שֶׁהַדְּבַר מְגִיעַ לְצְדִיק, הֵינּוּ כִּי מִכָּל הָאֵילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים וּמִכָּל

הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם הוֹלְכִים שְׁלוּחִים מֵאַחַד לַחֲבֵרוֹ וּמִחֲבֵרוֹ לַחֲבֵרוֹ, עַד שֶׁמִּתְגַּלְגֵּל וּמִגִּיעַ הַדְּבָר לְאֶזֶן הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, וְהוּא מְקַבֵּל מִזֶּה וּמִבֵּין מִזֶּה יַעֲזוֹת וּרְמִזִּים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַיִן בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יג, ב): "וְכָל שֵׁיט הַשְּׂדֵה" (בְּרֵאשִׁית ב, ה) — כָּל הָאֵילָנוֹת כָּאֵלוֹ מְשִׁיחִין אֵלוֹ עִם אֵלוֹ, כָּל הָאֵילָנוֹת כָּאֵלוֹ מְשִׁיחִין עִם הַבְּרִיּוֹת, כָּל הָאֵילָנוֹת לַהֲנַאֲתָן שֶׁל בְּרִיּוֹת נִבְרָאוּ וְכוּ' עֵינֵי שָׁם; כִּי גַם הַכְּלִים הֵם אֹרוֹת, וּבְכָל פְּרֻטֵי הַבְּרִיאָה יִשׁ עוֹלָמוֹת וְחַיּוֹת נֵעִם זֵיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ וְדו"ק.

וְעַל-פִּי זֶה יוֹבֵן גַּם סְמִיכַת הַמֵּאֲמָר: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חַלְפָּתָא, לֹא מֵצֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלֵי מַחֲזִיק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשְּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם"; כִּי כְּשֶׁנִּתְגַּלְתָּ לּוֹ יְדִיעוֹת אֵלוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתְרוֹף כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוֹם דְּבָר שֶׁיַּעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא הַכֹּל בְּהַשְׁגַּחַת הַמֵּאֲצִיל הַעֲלִיּוֹן, (חֲלִין ז): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֶּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה, (יוֹמָא ל.ח.): וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שֶׁמוֹכֵן לַחֲבֵרוֹ, (בְּרִכּוֹת נח.): וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרִגִּיתָא מִן שְׂמִיָּא מִנּוּ לִיה, אִזּוּ יִהְיֶה בְּשְׁלוֹם עִם כָּלֶם, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאֶפְלוּ מֵהַ שְׁנֵאָרַע לּוֹ עַל-יַדֵּי בַּעַל בַּחֲרִיה, גַּם שָׁם מְלַבֵּשׁ אֶלּוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְיִהְיֶה עִם הַכֹּל בְּשְׁלוֹם, שֶׁהוּא שְׂמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁבַת י.), וְשׁוֹם דְּבָר כְּבָר לֹא יִבְלָלוּ בֵּין בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִיקוֹ, תְּמִיד יִמְצֵא אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְהִבֵּן.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! הַחֲזִיק תְּמִיד בְּמִדַּת הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ כָּל הָאֹרוֹת וְהַשְּׂי עוֹלָמוֹת, כִּי עַל יַדֵּי שְׁלוֹם יִתְרַחֵב לְבוֹ וְיַדְעֵתוֹ לְסַבֵּל עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְתְּמִיד יִבְטֵל עַצְמוֹ לְפָנָיו כָּל בְּרִיָּה, וְלֹא יִרְצֶה שׁוֹם הַשְּׁתַּרְרוֹת עַל זוּלָתוֹ, שֶׁהוּא עוֹלָם הַפְּרוּד, חֲרַבֵּן הָעוֹלָמוֹת, מְסוּד ז' מְלַכִּין דְּמִיתוּ, שְׂכַתוּב בְּהֵם (בְּבֵרֵאשִׁית, פָּרָק לו): "וַיִּמְלֹךְ" וְגו' "וַיִּמָּת" וְגו', כִּי עַל-יַדֵּי אֲנָא אֶמְלֹךְ, נִתְהַוֶּה הַמִּיתָה, שֶׁהִיא הַיְרִידָה וְהַנְּפִילָה. מֵה שֶׁאֵין בֶּן עוֹלָם הַתְּקוּן בְּגוֹן הָעוֹלָמוֹת, הוּא מְסוּד מ"ה הַחֲדָשׁ, לִהְיוֹת תְּמִיד בְּעֵינָיו כְּלֹא מִמֶּשׁ,

וְלִהְתַּחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת וְרַגַע, וְלֹא יִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְלַעֲוֹלָם לֹא יֵצֵא לְרִיב עִם הַמְצַעְרִים אוֹתוֹ, רַק תִּכְף־וּמְיָד יִבְרַח עַד מִכֹּהוּ שֶׁהוּא אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם הַגָּנוּז שָׁם, וְאָז יִזְכֶּה שִׁיתְגַּלֶּה אֵלָיו מִלֶּךְ הַכְּבוֹד בְּהֶאֱרָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם (עֵינֵי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו').

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, הַמְּחִיָּה נִפְשׁוֹת פְּגוּמוֹת וְנִפְּלוּת כְּמוֹנוּ בְּאוֹרוֹת צַחְצַחוֹת כְּאֵלוֹ, אוֹר הָאוֹרוֹת, הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְרֵאוי לָנוּ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם עַל נַעַם חֲלֻקְנוּ, חֲבָלִים נִפְּלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים. וְהֶעֱקַר בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה וְלִבְרַח מְלִיצָנוֹת, כְּאֲשֶׁר הֶקְדִּים הַתָּם לְכָל חֲבֵרָיו "נָאֵר אֵן לִיִּצְנוֹת"².

וְהִנֵּה כְּתִיב (תְּהִלִּים לז, כג): "מִה' מַצְעָדֵי גִבֹר כּוֹנְנֵי וְדַרְכּוֹ יַחְפִּץ", וְאָמַר רַבְּנוּ ו'ל" (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן פה): כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם נִסְיַעַה לְפָנָיו, אֵין לוֹ לְהִתְעַקֵּשׁ מִזֶּה לִישֵׁב בְּבֵיתוֹ דְּוָקָא, כִּי כָּל מְקוֹם שֶׁאָדָם נוֹסֵעַ לָשֶׁם הוּא מְתַקֵּן וְכוּ', עַל־כֵּן אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, מִה שֶׁנִּסְתַּבֵּב נִסְיַעַה זֶה, וְאֵל תִּפְחַד כָּלֵל, כִּי הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וּבּוֹדָאי הַכָּל בְּהִשְׁגָּחָה נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה, שְׂבִיזָה הַיּוֹם וּבְזוֹ הַשָּׁעָה וּבְזֶה הָרַגַע תִּהְיֶה מְכַרְחַת לְהִיּוֹת בְּמְקוֹם זֶה, וּבּוֹדָאי תִּפְעַל שָׁם מִה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב. הֶעֱקַר כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּדַרְכְּךָ לְרֵאוֹת לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה זֶה תִּפְלֶה, וְלִשִׁיר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְאֵז תַּעֲלֶה אֶת כָּל הַמְּקוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּקְרָם (וּכְרִיָּה ט, ז): "וַיִּנְשָׂאֵר גִּ'ם הוּא לֵ'אֶלְקִינוּ", שְׁעַל־יְדֵי שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בְּגוֹ'לֵ'ה', וְתִדְבֵר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּלֶּה גַם שָׁם אֵלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עו). הֶעֱקַר לֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל כִּי הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שְׁאֵם מְכַנִּים אֶל־ךָ (אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם) בְּתוֹךְ

ק) רַק בְּלִי לִיִּצְנוֹת.

הגולה, נעשית גאלה, כי תכף-ומיד כשנתברר לאדם שבכל מקום שרק הצרף לילה בגולה, גם שם יכול לדבק את עצמו עמו ותברך, ולמצא את אלופו של עולם, על-ידי-זה נעשה מתבת גול"ה גאול"ה, ודו"ק.

הדורש שלומך...

תתקפו.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישב ה'תשל"ד.

שלום וברכה גיעו אל האברך הקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי שאתה זוכה להחזיק בתמך בדרך רבנו ז"ל, בזה ראוי לך לשמח כל ימי חייך, כי באמת כל הלמוד של רבנו ז"ל הוא למוד עמק עמק איך להחזיק מעמד בזה העולם ולא להשבר, כי ירדות ונפילות וקטניות עוברות על כל אחד ואחד בזה העולם וכו', ובשביל זה צריכים להתקרב אל הצדיק בעל השכל, שישפיל לי דעת ושכל, ויוציא אותי מקטנות המחין אל גדלות המחין, כמובא (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קו), אך הסמ"ך-מ"ם אורב מאד מאד על זה, כי באמת הכל לכל אלקות גמורה היא, אתה קדם שנוברא העולם, ואתה משנוברא העולם, אין בלעדיו ותברך כלל, דבר גדול ודבר קטן הכל ממנו ותברך, אך בשביל הבחירה והנסיון ברא את הסמ"ך-מ"ם, שנה סוד ס'טרא מ"תה (צד המנות), כי מי שדבוק בו ותברך, עליו נאמר (בראשית ג, כב): "וחי לעלם", וכן פתיב (דברים לב, מ): "כי אשא אל שמים ידי ואמרת חי אנכי לעלם", כי כשאדם זוכה להסתפל רק עליו ותברך, ויודע שאין לו אף אחד בעולם רק הקדוש-ברוך-הוא, זה נקרא חיים, והוא חי לעולם, כי נכלל באין סוף ברוך הוא, עצם עצמיות מציאותו ותברך בבטול כל המציאות, מה שאין פן ברגע שאדם

נפרד מזה, אז נאחזו במוות, רחמנא לישזבן, וזה שאמרו חכמינו הקדושים: רשעים בחייהם נקראים מתים, וצדיקים אפלו במיתתן קרויים חיים, כי הרשע נעתק משרשו, ועל-כן הוא מת לגמרי, וזו עבודת הסמ"ך-מ"ם הרשע, אבל גם הוא נברא ממנו יתברך בשביל הבחירה והנסיון, אבל הצדיקים גם במיתתן קרויים חיים, כי כל ימי חייהן לא היה לפני עיניהם רק אמתת מציאותו יתברך, ועל-כן נכללין בחי החיים; אשריהם ואשרי חלקם, ועל-כן יען שכל דברי רבנו ז"ל הם להחדיר באדם גלוי אלקות, שיהיה בטל לגמרי אליו יתברך, ויקשר גשמיות אל רוחניות, על-כן לא בחנם שהסמ"ך-מ"ם שונא אותו מאד כמובא (ספורי-מעשיות, מעשה ז'), ולא רק אותו אלא כל מי שעוסק בהפצת מעינות החכמה חוצה, עליו יתפשט מאד מאד, ויכניס קנאה ושנאה ומדנים ומריבות ומחלקת עליו, כי אינו יכול לסבל אותו כלל, ועל-כן איני מבין למה ששתהיה לה כל-כף הרבה חלישות הדעת וכו', שמדברים כל-כף הרבה אפלו מבין אנשי שלומנו וכו', אדרבה לי זה אינו קשה כלל, למה שלא ידברו וכו', ובפרט אלו שהתקרבו אל רבנו ז"ל על ידי, ועכשו מדברים עלי כל דבר אסור וכו', מדוע באמת לא ידברו הלא בשעה שמצאתי אותם במקום שמצאתי אותם (שהיו עם חטאות נעורים עד האזנים), וזכיתי לקרבם אל דעת רבנו ז"ל, ולהחדיר בהם את למודו הטוב של רבנו ז"ל, ועל-ידי-זה נתגרשה מהם הרוח שטות, רוח הטמאה, שהיא ס'טרא דמ'ותא (הס"מ), ועל-כן מה אפה חושב שהוא ישב בשקט? אדרבה הוא שונא אותי מאד מאד, כי גזלתי ממנו נפשות שהיו כבר מנחות בכיסו, מלאות פגמי הברית וכל מיני תועבות רעות, ועכשו אותם בני-אדם לומדים ומתמידים בלמוד התורה הקדושה, וזכו כבר להגיע אל גדלות המחין וכו', ועל-כן הוא כבר נכנס בהם, שיידברו עלי כל דבר אסור, כי הרי סוף כל סוף הוצאתי אותם מלכלובם וחתנתי אותם. כי היו אצלי בחורים פגומים ומבהלים ומטרפים בדעתם, שלא היו בגדר להתחתן, ועזרתי להם לעבר על כל הבעיות, וכנו בתים, ועכשו הם כבר מישיבים... ועל-כן האם פלא בעיניך שהסמ"ך-מ"ם יעזב אותי...

הוא יתלבש באלו בעצמם לדבר עלי, וזה כל הענין של ההתנגדות שיש עלי גם מבפנים, שגם תלמידי "היכל-הקדש" חולקים עלי, כי הסמ"ך-מ"ם רואה שעוד מעט אין לו כבר מה לעשות בזה העולם וכו', כי אני עומד בדרךכו וכו', ומגלה ומפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, ועל-פן הוא מוציא את כל החצים עלי דיקא, ובפרט מאלו שבאמת היו כבר בכיסו, והיו מלכלכים מאד מאד בנאוף וזהמה (כאשר הם בעצמם יודעים), ותהלה לאל, מסרתי נפשי בעבורם פשוטו כמשמעו, ולכן הסמ"ך-מ"ם מאד מאד מתקנא בי, וגרם מה שגרם וכו', עם כל זאת אני בטוח ששלים ישלם המבעיר את הבערה וכו'; ולכן איני יודע למה לה להיות כל-כך בחלישות הדעת, ראה מה לפניך, אורות צחצחות כאלו, רבי בזה, לכן ראה לברח אל תוך ספריו הקדושים ותתחבא שם, ואז תמצא מרגוע לנפשך.

תאמין לי, אפה אינך צריך לדאג בעבורי, אני אוהו עצמי רק ברבנו ז"ל, כי אין לי חיות אחרת, והוא אמר: "נצחתו ונאנצח", ומוהרנ"ת ז"ל הנה רגיל לומר: "אבער גשפרינגען נאהר איבער שפרינגען". תאמין לי, איך וועל מיינע שונאים אויף איבער שפרינגען^ש, ואם לא יחזרו בתשובה, תהיה להם מפלה כזו שלא שערו כלל, והלואי שיחזרו בתשובה ויתחרטו על דבוריהם ומעשיהם וכו', שגורמים להתרחק ממני וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ע'), והלואי שיזכרו את גדל הטובות והחסדים שקבלו אצלי, ושלא יהיו כפוניי טובה וכו', אף אם לא יחזרו יקבלו, סוף כל סוף ענש, ומכה קשה כזו שלא תארו ושערו לעצמם, ואז כבר יהיה מאחר.

וכל זה כתבתי לה, שאתה כל-כך מצטער בצערי, ואתה רוצה לעזור לי. תאמין לי, שאין מה להצטער, כשיושבין אצלו יתברך ואצל רבנו ז"ל אין מה להתפחד כלל.

(ר) לדלג רק לדלג.

(ש) אני אדלג גם על שונאי.

הַעֲקֹר רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּיוֹתֵר בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּז לְנַפְשָׁךְ, וְכֵן רְאֵה לְלַמֵּד עִם חֲבֵרֶיךָ וַיְדַרְיֶיךָ מִדְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

תתקפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַבְּחוּר יְנִיק וְחַכִּים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאַלְתָּךְ, הָאֵם לְנִסְעֵ לְגַן הַחַיּוֹת בְּחִנְפָה וְכו', וְכֵן מֵה בְּעֵנִין קַרְקֵס וְכו', בְּאַמַּת עִם יְלָדִים קְטַנִּים הוֹלְכִים, אֲכַל לְאַדָּם גְּדוֹל, עֲבָרָה לְלֶכֶת שְׁמָה מְשׁוּם מוֹשֵׁב לְצִים וְכו', וּבִפְרָט שְׁנֹכְשִׁלִים שֵׁם בְּרֵאיוֹת אֲסוּרוֹת, וּבְעֵנִין שְׁרוּאִים נִפְלְאוֹת הַבוֹרָא וְכו', מִבְּאֵר בְּשׁו"ת "עֲרֻגַת הַבְּשָׁם" (חֶלֶק אַרְחַ חַיִּים, סִימָן לט), בְּרֵאיוֹת נִפְלְאוֹת מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לְאַסֵּר בְּתַכְלִית הָאֲסוּר, עֵינֵי שֵׁם; וְכֵן בְּעֵנִין קְלָפִים, הִרְחַק מִהַכְּעוּר וְהַדּוּמָה לוֹ, וּבִפְרָט בְּיָמִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלוֹ, שְׁמֵאִיר אוֹר הַגְּנוּז, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", וְעַל-כֵּן חָבַל לְבַטֵּל אֶת הַיָּמִים הָאֵלוֹ בְּשִׁטּוֹת וּבְהֶבֶל וְכו', יוֹתֵר טוֹב לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֹסֵד חֲנֻם שְׁעֵשֶׂה עִמָּנוּ, וּבִפְרָט שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אַמַּת כְּזֶה, רַבֵּי נוֹרָא כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאֲנוּ אוֹחֲזִים אֶת עֲצָמָנוּ בְּיַחַד, וַיֵּשׁ לָנוּ חֲבוּרָה קְדוֹשָׁה כְּזוֹ, תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", טוֹב לְהוֹדוֹת לָהּ.

הַמְּבַרֵּךְ אוֹתָךְ בְּכִרְפַת אוֹר חֲנֻפָה...

תתקפט.

בעזרת השם יתברך יום שלישי לסדר וישב ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל האברך היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר, הנה ימי חנכה הקדושים נכנסים ובאים, וראוי לך ללמד ב"לקוטי-הלכות" כל ההלכות מחנכה, ושם תמצא מרגוע לנפשך, פי דברי מוהרנ"ת ו"ל יחיו אותך מאד מאד, ולא יתנו לך לפל; אשרי מי שמתמיד בלמוד "לקוטי-הלכות", פי הם דברי רבנו ו"ל בעצמו, מה שקבל בעל-פה מרבנו, והוא הוסיף על זה חדושים חדשים, אשרינו שיש לנו "לקוטי-הלכות" כאלו, ותאמין לי שולוא ה"לקוטי-הלכות" לא היה לי שום חזק, וכל החיות וההתחזקות שלי הם רק משם. ובימי געורי שקדתי המון בספרי "לקוטי-הלכות", עד שהיתה תקופה של שלשים חדשים רצופים שסימתי את ה"לקוטי-הלכות" בכל חדש, ולמדתי רב היום רק "לקוטי-הלכות" בעקשנות גדולה, וזה היה עוד קדם גיל עשרים, וזה מה שמחזיק אותי עד היום, אף שעוברים עלי משברים וגלים, שונאים מבית ומבפנים, עם כל זאת זה חיותי. ודברתי עם ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ו"ל], לפני חדש כשהייתי בארצנו הקדושה, וספרתי לו קצת מה שעובר עלי מאנשי שלומנו וכו', ענה ואמר לי בזו הלשון: "אויב די האסט גילערנט 'לקוטי-הלכות' באדרפסטו נישט פאר קיינעם קיין מורא האבן"¹. וספר לי שהוא הפיר הרבה מאנשי שלומנו, שעבר עליהם מה שעבר, אך תכף-וימד כשרק באו לבית-המדרש, וישבו ללמד "לקוטי-הלכות", שכחו מכל הצרות, והיה ממש חיות לראות איה אנשי שלומנו לומדים "לקוטי-הלכות". וספר לי, שר' משה ברסלבר, תלמידו של מוהרנ"ת ו"ל, הסתובב פעם בבית-המדרש, ולמד בקול "לקוטי-

(ת) אם למדת "לקוטי-הלכות", אין לך להתפחד משום בריה שבעולם.

הלכות", ונגש אליו איזה אדם, ואמר לו: "מדוע אינך לומד גמרא וכו'?" ענה ואמר לו: "אם היית שומע את בעל המחבר הזה, איך שאמר את התורות והחדושים האלו, אז לא היית שואל אותי שאלה כזו". ובאמת דיקא על-ידי שקידה ב"לקוטי-הלכות" נכנסת תשוקה ללמד גם כל חלקי התורה הקדושה, ואמר לי ר' לוי יצחק (נרו יאיר) [ז"ל] בענין וכו', זו סתם קנאה, ואל תשים לב וכו', כי הוא מקנא בך שהצלחת לאסוף סביבך כל-כך הרבה בני הנעורים וכו', ובקש שלבל אזכיר את שמו, כי ההוא יש לו קשר עמו, ומה גם שעיני הישיבה תלויות על הפסוק ששולח מארצות הברית, ואם רק יתודע, הוא יכול להפסיק וכו' (עד פדי כף הוא מפחד ממנו). ועל-כן עדיף לא לדבר לפניו כלל, ולכן גם אפה אל יהיה לך עסק עמו. ואני מקווה שבשבת-חנכה תהיה במחננו, כי אנחנו עושים השנה קבוצ' לשבת-חנכה כרצונו של רבנו ז"ל.

העקר ראה ללמד הרבה הלכה, וכדאי להיות בכל ספרי הפוסקים, וידוע שמהר"ת ז"ל החזיק הרבה מה"חיי אדם" ומה"חכמת אדם", עד שאמר והתבטא: "ער האט צו גיטראפן צו די הלכה" וכו', ועל-כן ראה להתמיד גם בהם.

ואל תשפח בזמן חצות לומר בכל לילה סדר התקון שגורם למעלה שעשועים גדולים, והוא המתקת הדינים ועת רצון גדול בשמים. ור' אברהם בר' נחמן ז"ל היה רגיל לומר, שכל חצות שזוכה לחטף בזה העולם, זו החיות שלו, זה העשר שלו, ותמיד דבר עם תלמידיו ומקרביו בענין קימת חצות, כי אצלו היה העקר "חצות", ואמר שבענין רבנו ז"ל אי אפשר לקבל רק עם קימת חצות; אשרי מי שאומר בכל לילה סדר תקון חצות.

מה אמר לך, ידידי הנקר, בענין חמיה ונחמותך וכו' — רק סבלנות, והכל יתהפך לטובה, ראה לכבדם ולקרם, וזה יהיה טובה

לשְׁלוֹם-בֵּית שְׁלֶךְ, נָא וְנָא תַצִּיית אוֹתִי בְּזֶה, וְלֹא תתְחַרַּט אַחֲרֶיךָ כָּלֵל. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע אֲשֶׁר עִם מַדַּת הַסְּבִלְנוּת יְכוּלִים לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי בְּאֵמַת הַהִכָּרַח לְמוֹת, וְלֹא יוֹעִיל שׁוֹם דְּבָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית): "כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב", וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְחַמֵּק מִזֶּה כָּלֵל, וְזוֹ הַתְּכָלִית — לְזַכֵּר תְּמִיד בְּעֶלְמָא דְאַתִּי (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), וְתַכְף-וּמְיָד כְּשִׁמְכֵנִיסִים בְּעֶצְמָם אֶת הַזְּכָרוֹן הַזֶּה, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וַיֵּשׁ עוֹד עוֹלָם, עַס אִיו דָּא נֶאֱדָף אַ וְעוֹלָט, אַז כְּבָר מְסַתְּפִלִין עַל זֶה הָעוֹלָם בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, כִּי מָה לִּי עִם אַחַר. וְעַל-כֵּן תְּמִיד קָשָׁה לִּי עַל הַנִּ"ל מָה הוּא רוּצָה מִמֶּנִּי, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא שׁוֹנָא אוֹתִי וְכוּ', וּמִסִּית נְגִדִי, וְאִינִי מִבִּין, אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה כָּל-כֶּף הַרְבֵּה בְּעֵנִין הַחֲזָקָת הַיְשִׁיבָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְאִנִּי עוֹרְתִי לוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, וְאֶסְפְּתִי כְּסָפִים בְּעִבּוּר הַיְשִׁיבָה, לְמָה יִתְהַפֵּף עָלַי כָּל-כֶּף וַיֹּאמֶר לְר' לִוִי יִצְחָק (נְרוֹ יֵאִיר) [ו"ל] מָה שֶׁאֹמֶר, וְר' לִוִי יִצְחָק אֹמֵר לִי: עֲזַב אוֹתוֹ, וְתַדִּין אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת וְכוּ', כִּי הַקְּנָאָה הוֹרְגַת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת, לִי זֶה כּוֹאֵב מְאֹד, אַתָּה בְּרִסְלָכָר חֲסִיד, וְחוֹשֵׁב עַל הַתְּכָלִית בְּכָל יוֹם שֶׁיְבוֹא הַיּוֹם שֶׁתָּמוּת וְכוּ', מָה תַעֲנֶה אַז לְבֵית-דִּין שֶׁל מַעֲלָה וְכוּ'? הָאֵם אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁתְּמִיד תִּתְחַיֶּה? מִי יוֹדֵעַ אִם פַּעַם לֹא תוּכַל לְקוֹם בְּבִקְרָה וְתִתְחַיֶּה נַעֲשֶׂה מִשְׁתַּק, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכוּ', אַז מָה אַתָּה רוּצָה מִמֶּנִּי וְכוּ'? ! אֶת כָּל זֹאת הוֹסְפְתִי לָךְ עֶכְשָׁו, כִּי קִבַּלְתִּי עוֹד מִכָּתָב, שֶׁשָּׂם אַתָּה כּוֹתֵב שֶׁהַנִּ"ל מְדַבֵּר עָלַי, מָה אֹמֵר לָךְ, הַנִּרְאָה שְׁלִיטָאִי שֶׁנַּעֲשֶׂה חֲסִיד... עַדִּין צָרִיךְ הַרְבֵּה רַחֲמִים... כִּי מַעֲרָב אֶצְלוֹ שְׁנִיָּהֶם בְּיַחַד, וְאִינוּ יְכוּלִים לְהַחֲלִיט בְּעֶצְמוֹ הָאֵם הוּא לִיטָאִי ... אוֹ הָאֵם הוּא חֲסִיד ... וּבְאֵמַת רַבֵּנוּ ו"ל אֹמֵר לָנוּ שֶׁהוּא חֵבֵר אֶת הַטוֹב מִהַלִּיטָאִים וְהַטוֹב מִהַחֲסִידִים, כִּי הַלִּיטָאִים אֶצְלָם הָעֵקֶר תוֹרָה, וְהַחֲסִידִים אֶצְלָם הָעֵקֶר תְּפִלָּה, וְהוּא חֵבֵר תוֹרָה וְתְפִלָּה גַם יַחַד.

תֵּאֱמִין לִי, דְלִגְתִּי כְּבָר עַל הַרְבֵּה צְרוּת, וְכֵן עַל הַרְבֵּה מִתְנַגְּדִים וְכוּ', אֲדַלֵּג סוּף כָּל סוּף גַּם עָלָיו וְכוּ', וְאִינִי מִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי אֲנִי מִחְבִּיא עֶצְמִי רַק אֶצְלוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכָל זְמַן שֶׁאֲתַחֲיָה, אֶפִּיץ אֶת אוֹר

בַּנְחַל

תתקצ

אֲשֶׁר

קִיב

רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מִתְּנָה אֶצֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִינוּ מְצַמְצָם אֶצֶל שׁוּם אָדָם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲנֻכָּה שְׂמֵחַ, וּבֹא תְּבֹא אֵלֵינוּ לְשַׁבַּת-חֲנֻכָּה...

תתקצ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלַח יְרַדְפוּ אֶל אָהוּבֵי, הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצֻחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, אַף מְאֹד נִשְׁפָּר לְבִי בְּקִרְבִּי לְשִׁמְעַ מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אַף גַּם מְאֹד מְאֹד הַתְּפִלָּאֲתִי עָלֶיךָ אֵיךְ תּוּכַל לִפְלֹ כָּל-כֶּף בְּדַעְתְּךָ, אַחַר שְׁזַכִּיתָ כָּבֹד לְשִׁתוֹת כָּל-כֶּף מִמֵּי הַנְּחַל, וְשִׁמְעַתָּה וְהַבְנָתָ אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם מְלֵא צַעַר וַיְסוּרִים, וְאֵי אֲפָשָׁר לְהַמְלִיט מֵהֶם, כִּי אִם עַל-יְדֵי אֱמוּנָה זֹאת תְּפִלָּה, לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂיחָה זֹאת תְּפִלָּה, וְלִדְבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כָּל לְבָבוֹ וְכֹל מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּסְתִּיר עֲצָמוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַק זֶה עָקֹר הַבֵּית מְנוּס, וְשָׂאֵר הָעֲצוֹת הֵם הֶבֶל הַבָּלִים וְכוּ'.

עַל-כֵּן אָהוּבֵי, אַחֵי, כָּלֶךְ מִדְּרָךְ זֶה, בְּשִׁבִיל בְּלִבּוֹלֵי חֲנָם תְּמַרְרֵ אֶת חַיֶּיךָ כָּל-כֶּף, עַד שֶׁתִּכְתַּב: "טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי", כִּי לְדַעְתִּי כָּל הָעֲנָנִים הוּא שְׁטוּת גְּדוּלָה וְדַמְיוֹן אֲשֶׁר הַבַּעַל-דְּבַר רוֹצֵה לְמַרְרֵ חַיֶּיךָ בְּחֲנָם עַל לֹא דְבַר, כִּי אֵלֹהִים אִם הִיָּה לָךְ הַפֶּסֶד גְּדוֹל שֶׁל מְמוֹן, גַּם-כֵּן אֲסוּר לִפְלֹ כָּל-כֶּף בְּדַעְתְּךָ. זְכוּר כְּמָה אֲנִשִּׁים אֲבָדוּ אֶת כָּל עֲשִׂירוֹתָם בֶּן לִילָה, אֲשֶׁר עָלָה סֶךְ עֲצוּם אֲלֵפִים וּרְכֻבוֹת וְכוּ', וְאַתָּה בְּשִׁבִיל בְּלִבּוֹל חֲנָם (לֹא מִשׁוּם הַפֶּסֶד, כִּי הַמְּעוֹת סוּף כָּל סוּף יִחְזְרוּ לָךְ בְּעוֹד כְּמָה יָמִים בְּיָדוּעַ לָךְ), תַּעֲשֶׂה וְתִגְרַם לְעֲצָמְךָ עֲגָמַת נֶפֶשׁ כְּזוֹ. וְהִנֵּה, יְדִידִי הַיָּקָר, בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִין לְהַחֲפִים הַרְבֵּה מְאֹד וְלִהְיוֹת בְּרִיָּה וְלֹא שְׁלִימָזְלִינִיק, לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ כָּל-כֶּף אֶל כָּל צָרָה אֲשֶׁר לֹא

אֲשֶׁר   תתקצא   בַּנְחַל   קיג

תְּבוּאָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲדַרְבֵּה צְרִיכִין לְהַפְּחֵךְ אֶת כָּל הַיְגוֹנוֹת לְשִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה עַל-כָּל-פְּנִים אֲנִי מְעַטֶּף בְּצִיצִית וּמְעַטֶּר בְּתַפְלִין בְּכָל יוֹם, וּבְרוּךְ ה' אֲנִי שׁוֹמֵר שֶׁבֶת וּשְׁאָר מִצְוֹת שְׂיִישׁ בִּי, וַיִּגִּיל וַיִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר זֹהֵי מִצְוָה גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: כג, כד), וּבְזֶה מְגִלָּה שְׁלֹבוֹ שְׁלֹם עִם אֱלֹקָיו. וְכָבֵד אֶמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רעג), שְׁטוֹב לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם אֵינָה נְגוּן, כִּי הַנְּגוּן הוּא דָּבָר גְּדוּל וְגִבּוּיָה מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשׁ לוֹ כַח גְּדוּל לְעוֹרֵר.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׁזַכֵּינוּ לְהַתְּנוּדַע מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה. וְלִמְעַן הַשֵּׁם תִּרְאֶה לְאַחֲזוֹ עֲצָמָךְ בְּיַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּבְיַחַד תִּדְבְּרוּ רַק מֵרַבֵּנוּ ז"ל וּמְעַצּוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְתִרְאֶה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תתקצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת מֵה שְׁעוֹבָרִים עָלֶיךָ בְּלְבוּלִים בְּעַת הַתְּפִלָּה וְכו', זָכַר דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן צט), שְׁפָרַשׁ (דְּבָרִים ג, כג): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה'" — בֵּין בְּדַבְּקוֹת וּבֵין שְׁלֵא בְּדַבְּקוֹת, צְרִיכִים תָּמִיד לְהַתְּפַלֵּל אֶפְלוֹ עִם בְּלְבוּלִים, וְאֶסוּר לְפָטֵר עֲצָמוֹ מִתְּפִלָּה בְּשִׁבִיל זֶה, כִּי "בְּעַת הַיָּא" — יִגִּיעַ יוֹם שְׂיִזְכֶּה לְדַבְּקוֹת וַיִּשׁוּב הַדַּעַת, וְאִז "לֵאמֹר" — יַעֲלֶה וַיִּגְבִּיֶה גַם תְּפִלָּה זו, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם תְּרוּץ לְמִנְעַ עֲצָמוֹ מִתְּפִלָּה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

אִךְ הַעֲצָה הַיְעוּצָה לָךְ, שְׁתַּלַּךְ לִישׁוֹן מִקֶּדֶם, וְאִז תִּישָׁן כְּשֶׁבַע או

שְׁמוֹנֶה שָׁעוֹת, וְתִהְיֶה עִם מַח וְיָרֵךְ וְצָלוּל, כִּי בַחֹר צְעִיר צָרִיךְ לִישֹׁן
וְלִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַשָּׁנָה, וּבְאִפְסֵי הַיּוֹם יָקוּם עִם מַח מִיָּשָׁב, וְזֶה יֵצֵר
הָרַע גְּדוֹל אֲצֵל בְּנֵי הַנְּעוּרִים לִילָף לִישֹׁן מְאֹד מְאֹד מְאֹד,
וְעַל-יְדֵי-זֶה קָמִים מְאֹד, וְהַמַּח יִשָּׁן, וּכְבָר אֵי אֲפָשׁוּר לְהִתְפַּלֵּל
בְּמַחֲזִין גַּחֲסִים, רַק הוּא עֵיף וְיִגַע וְכוּ', וְכֵן מִתְבַּלְבֵּלֵת הַתְּפִלָּה, וְלִכֵּן
מֵהַיּוֹם וְהַלָּא רְאֵה לִשְׁמֹר עַל הַשָּׁנָה, וּכְמֵאֲמֹר רַבְּנוּ ז"ל: "מֵעַן
דְּאִרְיָ הֵיטֵן דְּעַם שְׁלֵאָף"^ב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תתקצב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפַּרֵּךְ יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ אֶל הָאֲבֵרָה ... גְּרוּ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת וְכוּ', הָעֵקֶר לֹא לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ וְלֹא לִפְלִי בְּיֹאשׁ, תִּהְיֶה
הָאֵל, יֵשׁ לָנוּ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא לְמוֹד עֲמֵק עֲמֵק מִי
יִמְצְאוּנוּ, וְיִתְגַּלֶּה בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, שֶׁהוּא יִלְמַד עִם כָּל הָעוֹלָם
אֶת לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵף שְׁגָם בְּפָנִים יֵשׁ עֲכָשׁוּ מִהִפְכָּה
וְכוּ', מַה בְּכֵן וְכוּ', עֲלִינוּ רַק לְגַלוּת אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם,
לְגַלוּת אֶת הָאֵילָן וְכוּ', וּכְשִׁיגִיעַ הַיּוֹם, אֲזַ כְּלָם יִשְׁתּוּוּ וְיִבְאוּ אֶל דְּרָף
אֶחָת וְכוּ', וְכָלֵם יִלְכוּ אֶל הָאֵילָן (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֵׂה י"ג, מִיּוֹם ג'),
הֵינּוּ שְׁעַל הָאֵילָן לְעֵבֵר מַה שְׁצָרִיךְ לְעֵבֵר, אֲכַל אַחַר מֵאָה שָׁנָה
יַעֲשֶׂה מַה שְׁיַעֲשֶׂה וְיֵצֵא בְּקוֹל גְּדוֹל וְכוּ' (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַרְיָן, חֶלֶק ב'),
סִימָן מַח), אֵף שְׁיֵשׁ עֲכָשׁוּ כָּל-כֵּן הַרְבֵּה חֲלוּקֵי דַעוֹת וְכוּ', אֲכַל בְּעֲצָם
אֵין זֶה נוֹגַע אֵילִינוּ כָּלֵל, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַקִּים חֶדֶר בְּתוֹךְ חֶדֶר
וְכוּ', וּבְכָלֵל אֵין אָנוּ צְרִיכִים לְהִתְבַּלְבֵּל בְּדְבָרִים שְׁלֵא נוֹגְעִים כָּלֵל

(ב) צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת הַשָּׁנָה.

וכו', אֲנַחְנוּ צָרִיכִים רק לעסק בַּהֲפָצַת מַעֲיָנוֹת חֲכָמָה חוּצָה, זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת כָּל עֶסְקֵנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזוֹ כָּל הָעֵבֶדָה שֶׁלָּנוּ, וְעַלִּינוּ לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ וּלְקַרֵּב אֲנָשִׁים אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה. וְאִף שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם עֵינָיו לוֹטֵשׁ וְשָׁנָיו חוֹרֵק — מֵה לַעֲשׂוֹת, הַכֹּל זֶה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן וְכוּ', כִּי גִזְרָה חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַלִּינוּ רק לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, הַעֲקָר הוּא הָאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת כָּלֵל, וְרַק עַל-יַדֵּי-זֶה נִצְלִיחַ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַטֵּף בְּכֹל יוֹם דְּפִים גְּמָרָא, פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת וְסִימָנִים שֶׁלְחַן עֲרוּף, כִּי זֶה חֲלָקֵנוּ לְנִצָּחַת, וְיֹתֵר מִזֶּה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל כָּלֵל.

הַשְּׁבוּעַ הַגִּיעוּ לְכָאן סִפְרֵי הַ"אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְהֵם מְכַתְּבִים, וּמֵה שֶׁנֶּעֱשָׂה מִזֶּה רק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדַע, אֵלוּ מְחִיִּים עֲצָמָם וְאֵלוּ הַתְּחִילוּ לְנַגַּח וְכוּ', אִף לֵה' הַתְּשׁוּעָה, וְעוֹד אֶכְתָּב לָךְ בְּאַרְיִכוֹת סֵדֵר הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת שֶׁל הַדְּפֻסַּת "אֲשֶׁר בַּנְחַל", מְכַתְּבִים שֶׁכְּתַבְתִּי, וְאִיף שֶׁנִּתְפַּשְׁטוּ בְּיֹתֵר בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וּכְשֶׁאִף הַגִּיעַ לְכָאן וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תתקצג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשָּׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֶל הַבְּחוּר ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מְכַתְּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת וְכוּ', וְהִנֵּה סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, אַחַז בָּהֶם וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, רק חֲזוּק וְאַמֵּץ לֹא לִפְלֵ בְּיָאוּשׁ, כִּי זֶה יוֹתֵר גְּרוּעַ מִהַכֹּל עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אִף אֶחָד אֵינוֹ אֶחָרָאֵי לּוֹמֵר דַּעוֹת וְכוּ' וְאֵינוֹ בְּשָׂמִים וְכוּ' לְשַׁבֵּר וּלְרַחֵק בְּגִי-אָדָם, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֵא רַחֲמִים וְחֲסִדִּים וְכֹל זְמַן שֶׁאָדָם חֵי עַל פְּנֵי

הַאֲדָמָה, הוּא יְכוּל לְתַקֵּן הַכֹּל הַכֹּל הַכֹּל, אֶפְלוּ שֶׁהִרְבָּה לְפָשַׁע וְלַחֲטָא, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעָשָׂה אֶת הַדְּבָרִים הַכִּי גְרוּעִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֵן, וְאִם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמַתִּית, עַד שִׁיעִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁלֹּא יִחְזֹר לְסוּרוֹ, אִינּוּ זֶז מִשֵּׁם עַד שֶׁנִּמְחַל לוֹ, וְעַל-כֵּן מֵה מְקַשְׁקֵשׁ וְכוּ', וּמֵה וּמִי וְאִימַת וְכוּ', הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רִיחַ וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְלַמֵּד בְּרַמְבַּ"ם הַלְכוֹת תִּשׁוּבָה, כִּי הוּא בְעֶצְמוֹ הַתּוֹרָה שֶׁבְעַל-פִּיהָ שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וּמֵה שֶׁפָּסַק כֵּן הוּא, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לְרוּץ אַחֵר הַהֶבֶל, אִם הַרְמַבַּ"ם פּוֹסֵק שִׁישׁ תִּשׁוּבָה, אִין לָךְ לְהַתְּבַלְבֵּל כָּלֵל, וּמְכַל שֶׁכֵּן שִׁישׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה שֶׁלָּקַח הַכֹּל עַל עֶצְמוֹ כַּמּוּבָא בְּחֵי-מוֹהַר"ן, וּבְנֻדָּאֵי עֲלִיף לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְנִסְעֵ אֶל צִיּוּנוֹ הַקְּדוֹשׁ אֶל עִיר אוּמָן, וְלוֹמַר שֶׁם הִעֲשֶׂרָה מְזֻמּוּרֵי תַהֲלִים שֶׁנִּקְרָאִים "תַּקּוּן הַכָּלְלִי", וְאִז מְבַטֵחַ לָךְ שֶׁהַכֹּל יִכְפַּר לָךְ, רֵאֵה לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁאַתָּה רוֹצֵה לְנִסְעֵ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי תַפְלָה תִגִּיעַ לְשֵׁם. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זַכָּר לְהִיּוֹת שֵׁם אַרְבַּע פְּעָמִים, פְּעַם רֵאשׁוֹנָה בְּשֵׁנַת תִּשְׁכָּו, וּפְעַם שְׁנִיָּה בְּשֵׁנַת תִּשְׁכָּ"ט, וּפְעַם שְׁלִישִׁית בְּשֵׁנַת תִּשְׁל"ב, וּפְעַם רְבִיעִית בְּשֵׁנַת תִּשְׁל"ג, וְאֵת גְּדֵל הַחַיּוֹת וּמְשִׁיבַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁמְרַגִּישִׁים — אִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאִף שֶׁגַּם גְּדֵל הַצֶּעֶר וְטִלְטוּל הַדֶּרֶךְ וְהַפְּחָדִים שֶׁסּוּבְלִים עַל הַדֶּרֶךְ, זֶה גַּם-כֵּן לֹא נִתֵּן לְכַתֵּב, כִּי עַל-פִּי-רַב לֹא נוֹתְנִים רְשִׁיּוֹן לְהַפְּגֵס לְאוּמָן, וְצָרִיכִים לְהַפְּגֵס שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת וְכוּ', וְהַדֶּרֶךְ מְלֵאָה פְּחָדִים, כִּי יֵשׁ מְשֻׁטְרָה שֶׁעוֹצֶרֶת כָּל מְכוּנִית חֲשׂוּדָה וְכוּ', אֲבָל תַּקֵּף הַרְצוֹן וְהַפְּסוּפִין וְכוּ' מְשַׁבֵּר אֶת כָּל הַמְּגִיעוֹת, כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן טו): כְּפִי רַבּוּי הַפְּסוּפִין, כֵּן מִתְּהוּיִן הַמְּגִיעוֹת, וְאַחֲרֵי-כֵן גַּעֲשֵׂה כָּלִים וְנִשְׁבָּרִים וְנִתְבַּטְּלִים כָּל הַמְּגִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים.

הַעֲקָר זְכוֹר דְּבָרֵי מוֹהַר"ן ז"ל, שֶׁרְגִיל לְחֹזֵר בְּמִכְתָּבָיו הַרְבֵּה עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל: "מֵה יֵשׁ לְכֶם לְדַאֵג דּוּפִיט אוּיָף מִיִּין כַּח"י, וְתַהֲלָה לְאֵל, הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ.

ההכרם לקצור.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תתקצד.

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו לאהובי ורעי, הבחור היקר לי מאוד, שותה מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושמחתי מאוד שאתה משמח עצמך עם הנקודות הטובות שיש בך, בן הוא האמת, וכן ראוי לך ולנו לשמח בכל יום ולרקוד כל היום פלו בכל עת שרק יש לו פנאי. וגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"), שעל-ידי רקודין והמחאות פפים, על-ידי-זה נמתקים כל הדינים. ובאמת מהו "דינים"? כשתולה, חס ושלו, הכל בטבע, אז הוא שרוי בדינים ובצמצומים, ויש לו צער ועגמת נפש ומחלקת ושפיכות דמים, ועל-ידי שמחה ורקודין והמחאות פפים מגלה, שידיו ורגליו תלויים בו ותברך, "ולא בכח גבר איש" (שמואל-א ב, ט), והכל תלוי רק בו ותברך, וכל מה שייכניס ידיעה זו בדעתו, אשר אין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חליו ז:), ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו (יומא לח:), ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה (ברכות נח:), ואפלו צפרא קלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא (ירושלמי שביעית ט, א), יותר ישמח וירקד. וזה תלוי בזה — שמחה ואמונה, כי לא ישמח האדם כי אם כשמרגיש אותו ותברך, וכן לא ירגיש אותו ותברך כי אם על-ידי תקף השמחה; על-כן עשה מה שתעשה לשמח ולרקוד בכל יום, ואל תסתפל על שום ברך יהיה איך שיהיה, כי כל אחד הוא ענין אחר לגמרי,

ועל-פֶּן לָמָּה צָרִיף אָפְלוּ לְהַחֲשִׁיב אַחַר, מִכֹּל שֶׁפֶן לְהִתְעַרֵב עִם אַחֲרִים. וְרוֹאִים אֶת הַתֵּם, שֶׁהִיָּה חַי חַיִּים טוֹבִים, וְהִיָּה תָמִיד בְּשִׂמְחָה רַק עַל-יְדֵי שְׁלֵא הַתְּבַלְבֵּל מֵאַחַר כָּלֵל, וְאֵלְמָלָא לֹא אֶתִּינָא לְהֵאֵי עֲלֵמָאֵי אֵלָא לְשִׁמְעַע זֶה, גַּם-כֵּן כְּדָאֵי, כִּי זֶה הוּא יְסוּד בְּקִיּוּם הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, כִּי רַב הִירִידוֹת וְהִנְפִּילוֹת הֵן רַק כְּשִׂמְסִתְכֻלִּים עַל אַחַר, וְזֶה מְבִיאֵו לְעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁחֲבָרוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְרוּחָנִיּוֹת, וְכֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת נִדְמָה לוֹ שֶׁלְחֲבָרוֹ יֵשׁ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, אֲבָל כְּשִׂאִינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה, רַק בּוֹרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, אִז תָּמִיד יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה. וּבְאִמַּת כְּשִׂאִין לְאָדָם אָמוּנָה, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, אִז הוּא מְקַנָּא אֶת חֲבָרוֹ, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁחֲבָרוֹ לְקַחוּ מֵעֲצָמוֹ מֵצֵד טְבָעוֹ, וְאִז הוּא בְּדִינִים, אֲבָל כְּשִׂיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, אִז אֵין שְׂיִכַת שׁוּם קִנְאָה וְשִׁנְאָה, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִז הוּא תָמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שִׂמְחָה נִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִים.

אהובי, אחי, עשה מה שתעשה בכל יום לרקוד ולשמח, ועל-ידי-זה ימתקו ממך כל הדינים, ולא תסתכל על שום בריה שבעולם.

הדורש שלומך...

תתקצה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי ורעי, האברך היקר לי מאד, שותה ממִי הנחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח.

(ד) אלו לא באנו לזה העולם.

אֲשֶׁר   תתקצה   בנחל   קיט

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושמחתי מאד מאד לקראת
הבשורה הטובה שאתה מכרת את כל הספרים שנתתי לך בין
חבריי, אשריך ואשרי חלקך, כי אין לשער עצם נפלאות מעלת זה
הענין למכר ספרי רבנו ז"ל, כי על-ידי-זה תגרום שיעור נפשות
תתקרבה אל הקדושה, ויתרבו בתי התפלה בצרופים חדשים
ונפלאים, כי הלא גם הם יתחילו להתבודד ולדבר עמו יתברך.

והנה אודות מה שעובר עליך, ידעתי וגם ידעתי שהצדק עמך,
אף-על-פי-כן אין שום עצה אחרת, רק לעמוד כעני בפתח לפניו
יתברך, ולבקש ממנו יתברך בפרטי פרטיות, ותגלה לו יתברך את
כל היסורים שיש לך וכל מה שעובר עליך בתמימות ובפשיטות
גמורה, ואל יפתך יצרך שיש עצה אחרת. אחי, אחי! אין בלעדיו
יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל לכל
משגח בהשגחה פרטי פרטית, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא
אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חל"ו:), וכל מה שנגרע עמך אפלו
מבעל בחירה, הכל ממנו יתברך, ועל-כן אין שום עצה אחרת רק
לבא בכל פעם בפעם מחדש אליו יתברך כאלו עדין מעולם לא
דבר עמו יתברך, ותספר לו הכל בפרטי פרטיות, ותבקש אותו
הרבה שירחם עליך וכו' ויעזר לך, ואם תרגיל עצמך בדבר זה —
לכרח רק אליו יתברך ולבקש ממנו יתברך כל מה שאתה צריך
ברוחניות ובגשמיות, אז תראה נפלאות רבות, כי אין שום דבר
בעולם שאין יכולים לפעל על-ידי תפלה, ואפלו שדוד הטבע ונסים
ונפלאות העקר תלוי באריכת אפים ולא להיות דוחק את השעה,
שירצה תכף-ומיד כל מה שצריך, כי הבא לטהר אומרים לו המתן.
ובנדאי בזה הזמן שאומרים לו המתן, צריך להיות מתון מתון. ועקר
נפילת האדם בדעתו הוא כשדוחק את השעה ורוצה תכף-ומיד מה
שהוא צריך, הן פרנסה ובנים ורפואה וישועה ובפרט על רוחניות,
צריכים לחכות הרבה עד שיזכה שעבודתו תהיה בשלמות וכו'.
ושמעתי מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל], שדבר רבנו ז"ל הוא פתור
כידוע, והעקר של הפתור הוא המתנה, לחכות הרבה (עין לקוטי-

מוהר"ן, חלק א', סימן ר), וְעַל-כֵּן מִי שָׁאִין לוֹ סְבָלָנוּת, אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ קִיּוּם בְּדַרְכֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וְדַבְּרֵי פִי חָכָם חַן; עַל-כֵּן אֶהוּבֵי, אַחֵי, אֵל תּוֹפֵל בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְדַפֵּק עַל דְּלִתּוֹת הַרְחָמִים מְדֵי שְׁעָה בְּשַׁעָה וַיּוֹם בְּיוֹמוֹ, וַתִּבְקַשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבַּרְךָ כָּל מֵה שְׁאַתָּה צָרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרֵת כָּלֵל, וְאֵין מִי שְׂיִרַע לָךְ אוֹ יִיטִיב לָךְ, כִּי הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר הוּא מְהַפֵּךְ הָרִים וּגְבָעוֹת וּמְרַעֵיד אֶת הָאָרֶץ, וּמְבִיא רוּחַ סְעָרָה, וּמְעוֹרֵר מְלַחְמוֹת בְּשִׁבְלֵי לְהוֹצִיא כְּוָנָתוֹ הַפְּרָטִית, וְעַל-כֵּן אֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ שְׁבַשְׁבִּיל זֶה אוֹ בְּשִׁבְלֵי זֶה נֶאֱרַע לָךְ דְּבַר זֶה?! כִּלְיָ מִדְּרָךְ זוֹ, בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִשְׁפָּךְ אֶת כָּל לִבְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲבָל אַךְ וְרַק בְּמִתְנִיּוֹת וּבְסִבְלָנוּת, וְאֵז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נְגָלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ.

וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבֵי, אַחֵי, תִּכְתֵּב-וּמְיָד כְּשֶׁתִּתְבַּרֵּר לָךְ יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, רַק אֵז כְּבָר לֹא תִפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה, וְכֵן לֹא תַחְנִיף לְשׁוּם בְּרִיָּה, מֵאַחַר שָׁאִין אַתָּה צָרִיךְ לוֹ, "יֵשׁ לָךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ", אֲשֶׁר הוּא אַתָּה, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְזֶה סוּבֵב גַּם עַל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֶיךָ, וְאַפְלוֹ שְׁאַתָּה נּוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֵל תִּיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כָּלֵל, רַק רְאֵה לְהַתְּוִדוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבִפְשִׁיטוֹת כְּתִינוּק, וְאֵז תֵּאִיר בְּאֶפֶן אַחַר לְגַמְרֵי, כִּי מַעֲלַת הַתְּמִימוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְכָל מֵה שְׁמִכְנִיס בְּעֲצָמוֹ תְּמִימוֹת, מֵאִיר בּוֹ יוֹתֵר אוֹר רַבְּנוֹ ז"ל. וְשִׁמְעֵתִי מִר' לױ יִצְחָק (גְּרוֹ יֵאִיר) [ז"ל], שְׁעַל צִיּוֹן ר' גַּחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל חֻקוּק: פִּה גַטְמָן אִישׁ תָּם וְכוּ', וְאָמַר עַל זֶה בְּנוֹ ר' אַבְרָהָם, שְׁלֹא הָיוּ צָרִיכִים לְחַקֵּק דְּבַר זֶה עַל מַצְבַּת אָבִיו, אֲבָל "בְּאַמַּת אָבִי הָיָה אִישׁ תָּם כִּידוּעַ לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ", וְאָף שְׁהָיוּ לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל הַרְבֵּה תְּלִמִּידִים לְמַדְנִים עֲצוּמִים, כְּמוֹ ר' אֶפְרַיִם בֵּר' נִפְתָּלִי ז"ל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אוֹר רַבְּנוֹ ז"ל הָאִיר בֵּר' גַּחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר יוֹתֵר מִכָּלֵם, כִּי הָיְתָה בּוֹ יוֹתֵר תְּמִימוֹת מִכָּלֵם. וּפַעַם אָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל לְר' אֶפְרַיִם בֵּר' נִפְתָּלִי ז"ל: דוּ פְרוּיָקַע מֵיט דִּיִּין קַעֲפַעֲלַע זָאל אֵיךְ זִיךְ רַעֲכֻטָן

אָשֶׁר   תַּחֲצֹו   בְּנַחַל   קַכּא

דאס גחמן זאל האבן איין גרעסער געפיל אין רבינ'ס זאך ווי דו"ה. וכל זה שהיה איש תם וישר, כי מי שהולך תמיד בתמימות, הוא מדבר יותר עמו יתברך, ויודע אשר אין שום עצה אחרת בזה העולם רק תפלה, כי אין מי שיעזור לאדם ברוחניות ובגשמיות, כי אם השם יתברך. והעקר לחכות הרבה ולא לברות, אם רואה שעוברים ימים ושבעות וחדשים ואפלו שנים וכו', ועדין לא גענה.

אחי, חכה חכה אצל הפתח, סוף כל סוף יפתחו לך, אם תהיה עקשן ותמים. וכבר ספר לנו רבנו ז"ל ואמר, שהעקר שזכה להגיע אל מדרגתו הוא על-ידי תמימות ופשיטות, שהתנהג עצמו כמו פראסטיק, שהיה מדבר הרבה ומשית הרבה בינו לבין קונו, ואמר הרבה תהלים בפשיטות, ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש בזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (עין שיחות-ה"ן, סימן קנד).

עמד והתבונן אם בעל נפש אתה, אל כל מה שיכולים להגיע על-ידי תמימות ופשיטות והתבודדות.

הדורש שלומך...

תַּחֲצֹו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר וישב ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה גגיעו ויירדפו אל ... גרו יאיר.

את מכתבך לגכון קבלתי.

ראה להתמיד בספרי רבנו, ותשמדל לילך עם התורות והעצות

ה) אתה פרויקט (כנוי חבה לאפרים) עם הראש שלך, שאני אתאר לעצמי, שגחמן (טולטשינער) תהיה לו הרגשה גדולה יותר ברבנו ז"ל מאשר יש לך.

שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי זֶה הִיָּה רְצוֹנוֹ, שְׁנִלְךָ עִם כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה שְׁגָלָה (עֵינֵי שִׁיחוּת-הַר"ן) הֵינּוּ שְׁנִחְיָה עִם כָּל הָעֲצוֹת שְׁלוֹ, וְאָז נִהְיָה אַחֲרֵים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. כִּי כָּף גְּדֻמָּה לָנוּ, אֲשֶׁר זֶהוּ זֶה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁתַּנּוֹת וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁמְכַנְיָסִים אֶת עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ רוֹאִים וַיִּוֹדְעִים שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל וְכוּ', וּמְגִיעִים אֶל תְּכֵלֶת הַיְדִיעָה שְׁלֵא גִדַּע וְכוּ', וְאִין יוֹדְעִים מָה זֶה עֲלֵיהָ וּמָה זֶה יְרִידָה וְכוּ', הָעֶקֶר רַק לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוֵּקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן וְאֶף שְׂבִין כָּף מְקַבְּלִים מְכוֹת, אֲסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, אֲנִי צָרִיךְ לְהַתְקַדֵּם בְּמַדוּת וּבְלַמּוּד וּבְשִׂמְחָה וְכוּ', וְאֲסוּר לִי לְהַסְתַּכֵּל אַחֲוֹרְנִית כְּרַגַּע, יְהִיָּה אִיךָ שְׂיִהְיָה "אִין לִי עֶבֶר כָּלֵל", מָה יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת כְּרַגַּע. אִם תִּלְךָ בְּדַרְךָ זֶה תִּצְלִיחַ.

הדורש שלומך...

תתקצו.

בְּעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַמְרִירוֹת וְהַמְרָה הַשְּׁחוּרָה שְׁתוֹקְפוֹת אוֹתְךָ, רְאוּי לְךָ לַעֲיֵן עֲכָשׁוּ בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָנִים: כג, כד, וְלוֹמַר עַל זֶה הַתְּפִלָּה מְלִקוּטֵי-תְּפִלוֹת, וְשֵׁם תְּרַאֶה אֶל מָה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי מַדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְלְהַפּוּךְ — הָעֲצָבוֹת זֹהֵי הַקְּלָלָה הַכִּי גְדוּלָה שְׂאֲדָם נִתְקַלֵּל בָּהּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, "עֲצָבוֹת זֶהוּ הַסְּטָרָא אַחֲרָא, שְׂמִיחָה זֹהֵי הַקְּדוּשָׁה". מְדַבְּרִים וְכֵן כְּתוּב בְּסִפְרֵים: "קְדוּשָׁה", "טְמֵאָה", "מְדַרְגוֹת", "נְפִילוֹת", וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי שְׂמוֹת בְּקַבְּלָהּ, וְאוֹמְרִים שְׂוָה גְּבֵה, וְזֶה לֹא בְּשִׁבְלֵנוּ, בְּשַׁעַה שְׂשׁוֹכְחִים שְׁהַפֵּל קַל, "כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ" (דְּבָרִים ל, יד), פְּשׁוּט מֵאֵד מֵאֵד. "שְׂמִיחָה" זֹהֵי הַקְּדוּשָׁה, זֶהוּ בְּנִין הָעוֹלָמוֹת, זֹהֵי הַדְּבָקוֹת,

וּלְהַפּוֹךְ "עֲצָבוֹת" זֶהוּ חֲרִיבֵן הָעוֹלָמוֹת, זוֹהִי הַטְּמָאָה וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא פְּשׁוּטוּ כַּמְשֻׁמָּעוּ, לֹא עֲלִיּוֹת וְלֹא יְרִידוֹת, לֹא מְדַרְגּוֹת וְלֹא שְׂבִירָה וְכוּ', רַק שְׁתֵּי מַלִּים אֱלוֹ: "שְׂמֻחָה" וְ"עֲצָבוֹת", בְּזֶה כָּבֵר כְּלוּל הַכֹּל, וְלִכֵּן מִי שֶׁרוֹאֶה שֶׁהוּא גִמְשָׁךְ תָּמִיד אֶל הָעֲצָבוֹת, יִדַּע שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחִיזוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְהוּא מִחְרִיב אֶת הָעוֹלָמוֹת, וְנוֹפֵל וְיוֹרֵד וְכוּ', וְעַלֵּיו לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ עִם כָּל הַכַּחוֹת לְהִיּוֹת רַק בְּשְׂמֻחָה, רַק לְרַקֵּד וְלִשְׂמַח, וּבְזֶה בְּעֲצָמוֹ יִתְעַלֶּה וְיִבְנֶה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאִף שֶׁכָּבֵר עָבַר עָלָיו מֶה שֶׁעָבַר, הֶעֱקָר הוּא שְׂמֻחָה, לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה עֲצוּמָה וְלִמְסַר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַבּוּר שְׂמֻחָה, וְאִף שֶׁזֶה בָּא לְאָדָם יוֹתֵר קָשָׁה מִכָּל הָעַבּוּדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, עַד כְּדֵי כֶּף, כִּי קָל לְאָדָם לְהִתְעַנּוֹת שְׁלִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים מֵאֲשֶׁר לְהִיּוֹת שָׁעָה אַחַת בְּשְׂמֻחָה וּבְרַקוּדִים וּבְהִמְחָאוֹת כֶּף אֶל כֶּף, עַד כְּדֵי כֶּף קָשָׁה וְכָבֵד לְאָדָם לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה, כִּי "עוֹ וְחִדּוּהָ בְּמִקְמוֹ" (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טו, כז), הוּא יִתְבַּרֵךְ עֲצָם הַשְׂמֻחָה, וְזֶה כָּבֵר פּוֹתַח אֶת הַכֹּל; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשְׂמַח תָּמִיד, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תתקצח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִכָּל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', אִךְ כָּבֵר אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֱלֹהֵינוּ רַבָּה, פֶּרֶק ו'): אִם רְאִיתָ שֶׁהִיסוּרִין מִמְשֻׁמָּשִׁים וּבָאִים עָלֶיךָ, רוּץ לְחֻדְרֵי תוֹרָה, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִנְצֵל מִפְּגַעֵי וּמִמְקָרֵי הַזְּמַן, אֲלֵא לְבָרַח אֶל תוֹף הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְרַבְּנֵנוּ וְ"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סה); כְּפִשְׁאָדָם זוֹכָה לְבִטָּל עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּאַמַּת מִתְקַף צְרוּתוֹ וְיִסוּרָיו וְכוּ', מֵאֵין אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁקִּבְלָם בְּאַהֲבָה? אִם כְּשֶׁחֲזַר הִבִּיא עִמּוֹ תוֹרָה, הֵינּוּ חִדּוּשֵׁי

תורה, או שהתחיל ללמד בחשק חדש, אשר זה גם-פן בכלל חדושי תורה שמקורם את כל היסורים שעוברים עליו, שזה בכלל קבלת היסורים באהבה, שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.): אם קבלם באהבה מה שפרו? יראה זרע יאריך ימים. ועל-פן ראה להרגיל עצמך לשקד על דלתות ששה סדרי משנה, ללמד הרבה פרקים בכל יום, פדי שתזכה לסיים מדי פעם ששה סדרי משנה, אשר אין למעלה מזה.

הדורש שלומך...

תתקצט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר מקץ ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך החשוב, הרוצה להתקרב אל דרכי הקדושה על-פי דעת הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך בענין שכתבת וכו', תאמין לי שכל ספרי רבנו ז"ל ומוהר"ת ז"ל מלאים עצות נוראות ונפלאות על כל פרט ופרט, ועל-פן כלך מהבלים וכו', ורוץ אל תוך ספריו הקדושים ותכניס עצמך בהם, ואז טוב לך לגצח נצחים. כל מה שמתמידים ביותר בספרי רבנו ז"ל, מוצאים טעם אחר בחיים, כי האור הגנוז והצפון בספריו הקדושים, זה אין לשער ולתאר כלל, ואתה צריך לברח מפל מיני דמיונות והבלים וכו', רק לקיים דברי רבנו ז"ל בפשוטם, ובפרט מה שכתוב בשיחותיו הקדושות ב"תי-מוהר"ן" וב"שיחות-הר"ן", המלאים הנהגות ישרות ודרכים נפלאות, וכן ב"לקוטי-עצות" שהם התמצית מדבריו הקדושים שהוציא מוהר"ת ז"ל, והספר הזה היה מאד מאד יקר בעיניו הקדושות, והיה תמיד משתעשע עמו. וידוע אצלנו אשר ספר המדות היה שגור בפי אנשי שלומנו, ומי שהיה ברסלבר חסיד

אמתי ידע את ספר המדות בעל-פה, כי כל פסקה ופסקה יש בה רזין דרזין, יעזרני הקדוש-ברוך-הוא בחיי לעשות פרוש על זה, כי העמקות בהם הם עמק עמק מי ימצא. העקר לא לפל ביאוש אפלו במצבים הכי קשים שבעולם, ואפלו שנה לא הולך לו, ולא להזניח עצמו, רק להתקדם עם כל נקדה טובה ממש, כל נקדה שזוכה לעשות תהיה חשובה אצלו, ולהחליש דעתו זה אינו דרך כלל, וזה יכול להפילו לשאול תחתית ומתחתיו, זה פתח לשאול תחתית בזה שרק חוששים פן ואולי אני בעל גאונה וכו', זה בעצמו גאות וכו', האדם צריך לבטל עצמו מכל וכל, הינו לידע שאיני יודע, הקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, ואיני צריך רק לחזר בתשובה בכל יום ויום כל ימי חיי על כל מחשבה דבור ומעשה שלי שאינם פראוי, וכן אפלו שאהיה ככר הבעל השגה הכי גדול וכו', עדין אני צריך לשוב בתשובה שלמה, פן ואולי הגשמתני את אלקותו וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'), שאפלו גדולי הצדיקים, מבחרי הדורות, עושים בכל יום ויום תשובה על השגתם הראשונה, אבל תמיד לחשב פן אני בעל גאונה, זה בעצמו גאונה וכו'. ועל-כן רק להיות בטל ומבטל באין סוף ברוך הוא, יותר מזה איני צריך, העקר להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ולא לפל בדעתו כלל יהיה איה שיהיה, ואז יצליח דרכו תמיד.

ודבר זה אמה צריך תמיד לחקק בדעתך, שאין אנו יודעים מה זו עליה ומה זו ירידה, להתפלל שלש תפלות: שחרית, מנחה, מעריב מלה במלה לאט לאט מתוך הסדור, וצריכים לומר בכל לילה חצות, ולברך בכל יום ברפת-המזון וקריאת שמע שעל המטה מתוך הסדור, וצריכים לפרש שיחתו עמו יתברך אפלו קצת דקצת, ואם-כן מה שיהי לראג ולהתבלבל אפלו שהתפלות מלאות מחשבות זרות וכו', צריכים לקדש את הגוף וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב). ופרשתי בזה את הפסוק (ישעיה נה, ז): "יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו", אם רק עוזבים את דרכו הרעה, על-ידי-זה לא תהיינה לו מחשבות רעות וזרות, צריכים ללמד בכל יום קצת חמש

ורש"י, צריכים פֶּרֶק מְשֻׁנוֹת לְכֹל יוֹם, צְרִיכִים דָּף גְּמָרָא, צְרִיכִים סִימָן שְׁלַחַן עֲרוּף, וְאִם-בֵּן מָה יֵשׁ לְהַתְּבַלְּבֵל יוֹתֵר, הָעֵקֶר רַק לְחֻטֵּף טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי בְּכֹל יוֹם, דָּאס אִיז דִּיין פֶּאָרמֶעגֶן דָּאס אִיז דִּיין אִיבִיקֵיט', כִּי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִיּוֹת הָאָדָם, וְעַל-כֵּן מָה לְדַאָג וּלְהַתְּבַלְּבֵל, וְאִם תִּלָּךְ בְּדַרְךְ זוֹ, אָז תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד, אָסוּר לִפְּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל וּכְלָל מִשׁוּם דְּבַר רַק לְהַתְּקַדֵּם וְכוּ'.

עֲכָשׁוּ בַּעֲנִין גְּשָׁמִיּוֹת, אָסוּר לְהִיּוֹת שְׁלִימִזְלֵנִיק (שְׁלוּמִיאל) בְּטֵלָן וְטַפֵּשׁ, צְרִיכִים לְהִבִּין אֲשֶׁר כָּל הַעֲנִיּוֹת בָּאָה לְאָדָם רַק מִחֲמַת עֲצָלוּת שֶׁהוּא עֲצֵל, וְאִינוּ רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר וּמִיָּאָשׁ וְכוּ'. הַכָּלֵל הִרְאִישׁוֹן: צְרִיכִים לְבָרַח מִחֻבּוֹת, כִּי חוֹבוֹת זֶה כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה חוֹר בְּהִיכָל, וְאָז כָּל הַשְּׁפַע שֶׁרַק יִכְנַס יֵצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר, וְאִף פַּעַם כְּבָר לֹא יִהְיֶה בְּהִיכָל. הַכָּלֵל הַשֵּׁנִי: לֹא כָּל דְּבַר שֶׁאֲנִי צָרִיךְ מִכְּרַח לְהִיּוֹת בּוֹ בְּרַגַע, צְרִיכִים לְחַכּוֹת הַרְבֵּה עַל כָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט, אִי אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, אִף שֶׁאֲנִי צָרִיךְ אֶת זֶה וּלְכֹל אֶחָד יֵשׁ אֶת זֶה וְכוּ', אֲזִי מָה לִּי אִין, אֲנִי צָרִיךְ לְחַכּוֹת. הַכָּלֵל הַשְּׁלִישִׁי: לְהַעֲלִים וּלְכַסּוֹת אֶת הַהִכְנָסוֹת שְׁלוֹ, כִּי אִין הַבְּרָכָה בָּאָה אֲלָא בְּדַבָּר הַסְּמוּי מִן הָעִין. הַכָּלֵל הַרְבִּיעִי וְזֶה הָעֵקֶרִי: רַק תְּפִלָּה וְעוֹד פַּעַם תְּפִלָּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג שׁוּם דְּבַר רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

אָלֶף.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מַקְזַן ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל הַיְקָר וְהַנְּעֲלָה, שׁוֹמֵה מִימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

(1) זֶה אוֹצָרֶךְ הַטּוֹב, זוֹ הַנִּצְחִיּוֹת שֶׁלְּךָ.

אֲשֶׁר   א' א   בְּנַחַל   קכז

ראה להתפלל בכל יום תפלת הותיקין, אשר אין למעלה מזה, ואצל אנשי שלומנו הקפידו על דבר זה מאד, והיו רגילים לומר: מי שמתפלל תפלת הותיקין, זוכה לאריכות ימים, הינו שכל יום הוא ארץ אצלו מאד, כי יש לו יום ארץ, וזה עקר העשירות של האדם, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שצריך להאריך את ימיו, ותהיה לו עשירות מפלגת, כדי שתעבר על ידו התורה, ויש לומר בפשיטות: כשמתפללין ותיקין, על-ידי-זה יש לו יום ארץ, והוא עשיר השמח בחלקו, כי הא דאמרו בתפלת הותיקין, שלא פסק חוכא מפומיה כל יומא (ברכות ו:), ויכולין ללמד הרבה תורה; אשרי מי שאינו מטעה עצמו, ואז טוב לו כל הימים.

וזכור תזכר שעוד יבוא היום שתהיה לי אסיר תודה, שיעצתי לך עצה פל-פך טובה.

הדורש שלומך...

א' א.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מקץ התשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, גזר ראשי, הבחור היקר לי מאד צמוד בפנימיות לבבי, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

פליאה נשגבה בעיני, שזה כמה שבועות לקחת ממני ספרי רבנו ז"ל להפיץ בישיבה, ועדין לא זכיתי לשמע הטוב ממך, מה נעשה שם, האם נעשתה איזו התעוררות בין הבחורים אל דבר רבנו ז"ל וכו'?! כי צריך שתדע, אשר לא בתנם סבב עמך השם יתברך בהשגחה פרטי פרטית שתהיה בזמן הזה במקום זה דיקא, כי אם שתזכה להפיץ שם דבר רבנו ז"ל, הן במכירת הספרים הקדושים שלנו, והן לעוררם על תפלה והתבודדות, שזוהי זכות הרבים נוראה ונשגבה מאד מאד, אשר אי אפשר לשער בשכל אנושי כלל. ואם

לא פועלים אצלם רק לדבר מעט דבורים להשם יתברך גם-כן יקר ונפלא מאד מאד, מפל שפן אשר ברב דבורים יכולים לפעל שיתמידו בדבר זה מאד, כי זה עקר רצונו יתברך, שידברו עמו וידברו אליו; אשרי הזוכה לזה, מפל שפן אשרי המזכה את אחרים בדבר זה.

חמדת לבבי! היום קדם שחרית, למדתי את התורה "חותם בתוך חותם" בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן כב), ונתחדשתי לשמח בשמחה שאין לה גבול וקץ. שתהלה לאל, זכינו לאחז עצמנו ברבי אמת פזה, רבי המחזק ומאמץ אותנו, רבי המעורר אותנו משנתנו העמקה, רבי המשמח אותנו. וראוי לנו לתן תודה והודאה להשם יתברך על כל החסד חנם הזה, ולבקש אותו יתברך שנוכה לאחז בו כל ימי חיינו עד היום שנצטרך לשוב אל ביתנו הנצחי.

והנה מבאר שם, שהצדיק הוא בחינת הנשמה לכל ישראל, שהם כנגדו בחינת בשר. ואיך זוכים שיאיר פני הצדיק שהוא הנשמה אל תוך בשרנו וגופנו? על-ידי שמוש שמשמש את הצדיק. ובאמת אין לה שמוש גדול יותר מזה — להפיץ ספריו הקדושים ודעתו הקדושה בין כל ישראל, עד שגם הם יתעוררו לשוב אליו יתברך, ועל-כן כל מה שזוכין לשמש את הצדיק במכירת הספרים שלו וקרוב רחוקים, יותר מאיך בו הנשמה שהוא הצדיק וכו', עין שם. אך צריך לידע שתכף-ומיד כשנתעורר קול דקדשה, אזי מתעורר כנגדו קול הסטרא אחרא, וצריכים עזות דקדשה להכניע את קול הסטרא אחרא. ועזות דקדשה — לא להתפעל משום ברירה זוכים על-ידי שמחה, ועקר הגילה והשמחה זוכים על-ידי תפלה וכו', עין שם.

על-כן, חמדת לבבי, ראה גם ראה לברח אליו יתברך בכל יום למקום מיוחד, ושם תשיח ותספר את כל לבך וכל מה שעובר עליך, ותקשר עצמך בו יתברך, ועל-ידי-זה תכנס בך שמחה עצומה, עד שתהיה חזק בדעתך לא להתפעל משום ברירה, ותעסק בזה בתשווקה

עצומה ובקריזות נפלאה, "כי קרוב יום ה' וגו', יגזו כל יושבי הארץ, כי בא יום ה' כי קרוב וגו' ויקנא ה' לארצו ויחמל על עמו וגו' וידעתם כי בקרב ישראל אני, ואני ה' אלקיכם ואין עוד, ולא יבשו עמי לעולם וגו' והיה כל אשר יקרא בשם ה' ימלט" וגו' (פמוקא כל זה בנבואת יואל, פרקים ב, ד). ועל-כן עלינו לעשות כל הפעולות שבפעולם לקרב עוד אנשים אל בית התפלה, באפן שיתרבו הבתים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), ויעסקו הרבה בתפלה והתבודדות, כי הגאולה תהיה ניקא על-ידי הפעל תפלה שהוא משיח בעצמו ועל-ידי אנשיו (עין בספורי-מעשיות, מעשה יב), כי תרבו של משיח היא התפלה, וכל מלחמתו שיעשה וכל הפבושים שיכבש הכל מתפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'). וכל תפלה ותפלה שכל אחד מתפלל, הוא חלק המשיח, בגנן קומת השכינה, (ישעיה נו, ב-ה): "אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה וגו' ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יפרת" וגו', כי הוא בונה היכל-הקדש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט), בחינת (תהלים כט, ט): "ויבחיכלו כלו אומר כבוד" וגו', לגלות ולפרסם אלקותו ותברך בכל העולם, עד שיתעלה להיכל-הקדש, לידע שהכל אלקות, וכל הבריאה אומרת ומגלה כבודו ותברך, כי (שיחות-הר"ן, סימן נב): מכל הדברים צועק כבוד השם ותברך, וכבודו ותברך צועק וקורא ומרמוז לאדם שיתקרב אליו ותברך, ויהביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפלתי וגו' כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים נאם ה' אלקים מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו" (ישעיה נו, זח).

ושמעתי מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ו"ל], שאמר לו ר' אברהם בר' גחמן ו"ל (בעל מחבר ספר "באור הלקוטים"), שקדם התגלות משיח, יהיה נעשה קבוץ ישראל בארץ ישראל, ואחר-כך יקבץ משיח את כל ישראל לארץ ישראל, שזה פרוש הפסוק "עוד אקבץ עליו" "לנקבציו" — לאלו שכבר היו מקבצים קדם, יוסיף לקבץ עליו גם השאר; והשם ותברך יפנו שיהיה בימינו אלה, וכא לציון גואל.

הדורש שלומך...

בַּמְדַּרְשׁ פְּרָשָׁה זוֹ עַל פְּסוּק (איוב כח, ג): "קִץ שָׁם לְחַשְׁךְ" — זְמַן נָתַן לְעוֹלָם כַּמָּה שָׁנִים יַעֲשֶׂה בְּאַפְלָה, וּבְרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ שְׁמִיּוֹם שְׂיִרְדָּה נִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל לְעוֹלָם, אֲשֶׁר עָרַב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂיִתְקַן אֶת הָעוֹלָם, "הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן 'הַיּוֹם'" (מְשַׁלֵּי ד, יח).

וְעַל-כֵּן עָלִינוּ נִפְלָה עֲכָשׁוּ חוֹבַת 'הַיּוֹם', וּכְמוֹ שְׁאַנּוּ זְכִינוּ לְהִתְנַדֵּעַ מִמֶּנּוּ, מִצָּנָה עָלִינוּ לְהוֹדִיעַ אוֹתוֹ גַּם לְחַבְרֵינוּ, עַד שֶׁבֹא יְבוֹא "'הַיּוֹם' אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" (תְּהִלִּים צה, ז), שְׁאֵז תִּהְיֶה בִּיאָתוֹ, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חַז"ל הַקְּדוּשִׁים.

א' ב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָאֲבֹרֹת הַשּׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר.

אֵת מִכְתָּבְךָ עִם הַמַּעֲוֹת לְפִדְיוֹן לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁאוּכַל לֹאמַר אֵת הַתְּפִלָּה שֶׁל פְּדִיּוֹן נֶפֶשׁ, וַיִּמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים עַל-יְדֵי פְּלֵא עָלִיוֹן, רַק חֲזַק וְאַמֵּץ וְאַל תִּסְתַּפֵּל מֵהַ שְׁבִנֵי-אֲדָם מְדַבְּרִים, הַחַיָּה עֲצָמָךָ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁתִּמְצָא בְּעֲצָמָךָ, כִּי לֹא יִשָּׂאֵר מִמֶּךָ רַק אֵלוֹ הַנִּקְדָּוֹת טוֹבוֹת, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ לִילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב), וּמוֹהַר"נ"ף ז"ל הָאֲרִיף (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, הַשְּׂפָמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א'), אֲשֶׁר מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ יִגְלֶה אֵת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִכְבֹּשׁ אֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי בְּאֵמַת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר אֲבָל כְּשֶׁהוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ זֶה, זוֹכִים לְהַחֲזִיק מִמַּעַמְד, וּמִתְחַזְּקִים וְיִכּוֹלִים לַעֲבֹר עַל הַכָּל.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתְּכַבֵּד אֶת חֲמִידָךְ, וְאַף שְׂאֵתָה סוֹכֵל מִמֶּנּוּ, רְאֵה לְדוּנוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי שֶׁתְּכַבֵּד אֶת חֲמִידָךְ, יִתְחַזַּק

אֲשֶׁר   א' ב   בְּנַחֵל   קלא

הַשְּׁלוֹם-בַּיִת שֶׁלְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף הוּא הָאָבָא שֶׁל אֲשֶׁתְּךָ, וְאֶפְלוּ שְׂאֵתָה צוּדֵק וְגַם אֲשֶׁתְּךָ יוֹדַעַת שְׂאֵתָה צוּדֵק, תַּעֲשֶׂה אֵת זֶה לְמַעַן וּלְמַעַן הַשְּׁלוֹם-בַּיִת שֶׁלְךָ, כִּי הָאִשָּׁה בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבָה נִמְשַׁכֶּת אֶל הָאָבָא, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁתְּדַבֵּר עַל אָבִיָּה, כּוֹאֵב לָהּ מְאֹד מְאֹד, וְלִכְּן הָיָה חָכָם וְתַכְבֵּד אֶת חֲמִידָךְ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

תֵּאֱמִין לִי שְׁבַענִין שְׁלוֹם-בַּיִת וְשְׁלוֹם בְּמִשְׁפָּחָה יֵשׁ הַרְבֵּה לְהָאִרְיָךְ, יַעֲזוּר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֵן-כָּה לְחַבֵּר פַּעַם סֵפֶר בַּעֲבוּר זֶה, וְלַעֲת עֵתָה אֲנִי מְאֹד טְרוּד בַּעֲסֵק הַרְבִּים וְכוּ', וּבַפְּרָט לְחֹשֶׁב עַל אַחֲרִיתִי, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וְחֻבֵּל עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁעוֹבֵר בְּהֶבֶל וּבְרִיק וְכוּ', וּבַפְּרָט עֲכָשׁוּ נִתְעוֹרְרָה עָלַי מִחֻלְקַת בְּשָׂבִיל שְׁנֵדֶפֶס סֵפֶר מִכְּתָבִים מִמְּנֵי וְנִקְרָא "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", הַסֵּפֶר לְמַעֲשֵׂה גִדְפָס בְּקִיץ שְׁעָבֵר, אֵךְ לְכָאן הִגִּיעַ לְפָנַי שְׁבוּעִים וּכְבָר יֵשׁ מְדַבְּרִים וְכוּ', וּבְאֵמַת לֹא רָצִיתִי לְהִדְפִּיסוֹ כִּלְל רַק הָיָה תַּחַת יָדִי בְּכֶתֶב יָד, וְכֵן הַרְבֵּה מִכְּתָבִים עָשׂוּ מְזֵה הַבְּחוּרִים שְׁכַפּוּל, וְהַפִּיצוּ אֵת זֶה בִּינֵיהֶם, וְכָל מִכְּתָב הָיָה כְּמוֹ קוֹיְנֵטְרַס, וּבֹא לְכָאן הָאֲבֵרָךְ ... וְלִקַּח מִמְּנֵי תַשְׁעִים מִכְּתָבִים, וְהִבְטִיחַ לִי שְׁלֹא יִדְפִּיס אוֹתָם רַק יִתְקַתֵּק אֵת זֶה, וְיַעֲשֶׂה מְזֵה שְׁכַפּוּל, כִּי בַמְּקוֹם שֶׁיְהִיָּה שְׁכַפּוּל בְּכֶתֶב יָד, יוֹתֵר טוֹב לְתַקַּתֵּק אֵת זֶה, וּלְבִסוּף לֹא שָׂאֵל אוֹתִי וְהִדְפִּיסוֹ, וְאֶחָד כָּרְכוּ, וְנִתְּן לְזֶה שֵׁם "נַעַם אֲשֶׁר בְּנַחֵל", אֲשֶׁר גַּם עַל זֶה אֲנִי מִתְּנַגֵּד, כִּי רָצוֹנִי שֶׁיִּקְרָאוּ רַק "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", אֲשֶׁר שְׂמִי בְּקַרְבוֹ: תְּבָלִים גַּפְלוּ לִי בְּנַעֲיָמִים אֲשֶׁר־יִנּוּ, וְלֹא הָיָה בְּדַעַתִּי לְהִדְפִּיסוֹ כִּלְל, אֵךְ מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הִדְפִּיסוֹ, "מֵאַת ה' הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינַיִנוּ" (תְּהִלִּים קיח, כג), וּבְנֻדָּאֵי זוֹ הַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית, כִּי בְּאֵמַת מַה כָּבֵד כְּתוּב שֵׁם וְכוּ', אֲבָל הַקְּנֵאָה הַסְּרוּחָה שֶׁיֵּשׁ בֵּין בְּעָלֵי עֲבָרָה, זֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם אֵת הַרְעַשׁ וְהַסְּרַחוֹן וְכוּ', וְלִכְּן אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵם יֵשׁ הַתְּנַגְדוֹת, בְּנֻדָּאֵי זֶה דְּבָר טוֹב, עִם כָּל זֹאת אֲנִי רוֹצֶה מִחֻלְקַת כִּלְל, מְסַפִּיק לִי הַצְּרוּת שֶׁל עֲצָמֵי וְכוּ', וּכְבָר עֲבָרָה עָלַי בְּשָׁנוֹת תַּשְׁכ"ה תַּשְׁכ"ו מִחֻלְקַת עֲצוּמָה, שְׂאֵז וְכִיתִי לְהִדְפִּיס אֵת כָּל סֵפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּשָׁנָה אַחַת, וְהָיוּ לִי מְרִירִיּוֹת רַבּוֹת וְדִינֵי תוֹרָה וְכוּ', וּלְבִסוּף גִּצְחָתִי בְּכַחוֹ שֶׁל רַבְּנוּ

ו"ל, אָבֵל נִשְׁאָר טַעַם מֵר מְאֹד מְאֹד, פִּי מִחֻלְקֵת לֹא טוֹבָה, וּמְכַל שֶׁפֶן עֲכָשׁוּ בִשְׂבִיל מִכְתָּבִים מָה אֲנִי צָרִיךְ מִחֻלְקֵת, וּבִפְרֵט שֵׁישׁ תַּחַת יָדֵי בְּכַתֵּב יָד הַמּוֹן סְפָרִים, וְאִינִי חֹפֵץ לְהִדְפִּיסָם, פִּי כָּל זְמַן שֶׁאֲדַם חֵי, הַהִכְרַח שֶׁתְּהִיָּה עֲלָיו בִּקְרָת — אִם מִדְּפִיס סֵפֶר, וְלִי כִּבֵּר אֵין כַּח לְמִחֻלְקֵת, פִּי אֲזוּ בְּשָׁנוֹת תִּשְׁכַּח תִּשְׁכַּח, כִּשְׁהִדְפַּסְתִּי אֶת כָּל סְפָרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל: לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, סֵפֶר הַמִּדּוֹת, שִׁיחוֹת-הֲרֵן, חֵי-מוֹהֲרֵן, וְכָל סְפָרֵי מוֹהֲרֵנֵת ו"ל וְסְפָרֵי ר' אֶלְטָעֵר טַעֲפֵלִיקֵעֵר ו"ל, וְהַפְצֵתִי אֶת זֶה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲזוּ יֵצֵא כְּנֹגְדֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּרִצִּיחָה כְּזוֹ, שֶׁאֵין לְתֵאָר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וְלוֹלֵא שֶׁהַקְדַּמְתִּי יָמִים וְשָׁנִים תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְכֵן שֶׁקִּדְּמֵי הַמּוֹן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, לֹא הָיָה לִי כַּח לְהַחֲזִיק מִמֶּנּוּ, אָבֵל עֲכָשׁוּ אִינִי צָרִיךְ מִחֻלְקֵת חֲדָשָׁה, אַחֲרֵי שֶׁכִּבֵּר נִשְׁקָטָה מִמֶּנִּי זֶה כַּמָּה שָׁנִים, אָבֵל מִי יוֹדֵעַ רְצוֹן הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל הַדְּפַסֵּת סְפָרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחָל" לֹא הִתְּהַ מִרְצוֹנִי כְּלָל, אֲדַרְבֶּה נְדָבָר בֵּינֵינוּ שֶׁהוּא יִתְקַתֵּק אֶת זֶה וְיַעֲשֶׂה מְזֵה צְלוּם, וְרַק בְּעִבּוּר זֶה כְּתַבְתִּי אֶת הַהַקְדָּמָה בִּשְׂבִילוֹ, וּפְתָאֵם הִבִּיא לִי סֵפֶר מִדְּפָס וּמְכַרְךְ, וּכְבֵּר יֵשׁ עַל זֶה מִחֻלְקֵת וְכוּ', וְהַכָּל מִחֻמַּת קִנְיָאָה וְשִׁנְיָאָה. עַל-כֵּל-פָּנִים אִם כִּבֵּר נִדְפַס, הַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְּבַרְךְ, אֲקַנְיָה שִׁיחִיָּה הַרְבֵּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּכְכֹל שֶׁתִּתְּגַבֵּר עָלַי הַמִּחֻלְקֵת, כֵּן יִתְּפַשֵּׁט הַסֵּפֶר בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, וְיִדְפַס וְיִחֲזֹר וְיִדְפַס.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵין מְקוֹם לְהַתְּחַבֵּא, רַק אֲצִלוּ יִתְּבַרְךְ, וּתְהִלָּה לְאֵל, זֶה אֲנוּ עוֹשִׂים.

אֲשֶׁרֵינוּ שֵׁישׁ לָנוּ לְמוֹדִים כְּאֵלוּ לְכַרַח רַק אֲלֵיו יִתְּבַרְךְ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, טוֹב, טוֹב, טוֹב, עֵס אִיז גוּט, עֵס אִיז גוּט, וְצָרִיכִים לְחֲזֹר עַל זֶה פְּעָמִים אֵין מְסֵפֶר, אֲשֶׁר טוֹב, טוֹב, טוֹב, טוֹב לְהִיּוֹת יְהוּדִי, טוֹב לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ו"ל, טוֹב לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, טוֹב לְחַפֵּשׁ תְּמִיד רַק אֶת הַטוֹב אֲצִלוּ וְאֲצִל אַחֲרָיִם וְכוּ', הַכָּלֵל: עֵס אִיז גוּט, עֵס אִיז גוּט, טוֹב, טוֹב, טוֹב הַנּוֹי"ה לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים קמ"ה, ט).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' ג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֹרֹת הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מִקּוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֹן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֻצָח.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי.

רָאֵה לְהַחְזִיק מֵעַמָּד מְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּפְל בְּדַעְתְּךָ
כָּלֵל, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לְךָ אָדָם, אֲתָה צָרִיךְ לְהִרְגִיל עֲצָמְךָ לְהִסְתַּכֵּל רַק
עַל עֲצָמְךָ וְלֹא עַל אֲחֵרִים, וּבִפְרָט שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, זְכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל
קִדְשָׁה כְּזוֹ, רַבִּי כְּזֶה הַמְּחִיָּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ כָּל-כֶּף, וְאֵף שֶׁבַחוּץ וְגַם
בְּפָנִים יֵשׁ מִחֻלְקֵת וְכוּ' — מֵה בְּכֶךָ, בְּפָרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל,
שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַשְׁלִים עִם כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֵף יֵשׁ הִיכָלוֹת שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם רַק עַל-יְדֵי מִחֻלְקֵת, וְאִם אָמַנְם אֵין לָנוּ מִשָּׁג בְּדַבּוֹר
זֶה, וּמֵה שִׁיךְ אֵלֵינוּ דְּבּוֹר זֶה, עִם כָּל זֹאת הַדְּבּוֹר — דְּבּוֹר, הַהֲכָרַח
שֶׁתַּהֲיֶה מִחֻלְקֵת עַל דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל, וּמֵה שְׁנוּגָע אֵלֵינוּ הוּא הַנְּסִיּוֹן
הַקָּשָׁה שֶׁכָּל הָעוֹלָם שׁוֹחֲקִים וְלוֹעֲגִים עַל בְּרִסְלָכְךָ, עִם כָּל זֹאת
מִחְזִיקִים מֵעַמָּד, זֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁלָּנוּ, כִּי בְּאֵמֶת כְּפִי רַבּוּי חֲטָאֵינוּ
וְעוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ וְחַטָּאוֹת נְעוּרֵינוּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לֹא הִיָּה רְאוּי
לָנוּ בְּכָלֵל לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְכַמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן
(חֻלְק א', סִימָן ה') אֲשֶׁר מִי שֶׁפָּגַם בְּטַפִּי מַחוּ, הַהֲכָרַח שִׁישְׁמַע מִחֻלְקֵת
עַל הַצְּדִיק, וְתֹאמִין שֶׁכָּל מִצּוֹתָא וּמְרִיבָה בְּשִׁבְלֵךְ, וְכַמוּ שֶׁהָאֲרִיךְ
עַל זֶה מוֹהַר"ן ז"ל (בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ד'), אֲשֶׁר בְּאֵמֶת עַל
הַחֲטָא הַזֶּה אָמְרוּ בַּיְהִר (נִיחִי רִיט:), שְׂאִין מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, עִם כָּל
זֹאת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְאִם-כֵּן אֵיךְ יַעֲלוּ
שְׁנֵי הַפְּכִים בְּקִנְיָה אֶחָד? אֵלָּא אוֹמְרִים לוֹ לְאָדָם, שְׂאִין לְךָ תְּקִנְיָה,
וְכֵן שׁוֹמַע לְדַבֵּר עַל הַצְּדִיק כָּל דְּבַר אָסוּר, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא אוֹמֵר
יַעֲבֹר עָלֶי מֵה, אֲנִי לֹא אֶתְרַחַק מִהַצְּדִיק בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן, עִם כָּל
הַקָּשׁוֹת וְהַסְּפָקוֹת שֶׁרַק עוֹלוֹת עַל מַחִי הַפְּגוּם אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֲנִי פְּגוּם,
וְאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁחֲטָאתִי, וּבְשִׁבִיל זֶה יֵשׁ לִי קִשְׁיוֹת עָלָיו, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן

אֲשֶׁר אֶצֶלוֹ, זֶה עֵקֶר הַנִּסְיוֹן; וְעַל-כֵּן בֵּין תְּבִין מֵה לְפָנֶיךָ, וְתִדַּע
אֲשֶׁר עַל קֶטֶב זֶה אֲנִי כוֹתֵב לְבְנֵי הַנְּעוּרִים מִכְּתָבִים, וּבְכַרְט
שֶׁהִדְפִּיסוּ עֲכָשׁוּ קֶצֶת מִמְּכָתְבֵי וְנִקְרָא "אֲשֶׁר בְּנַחַל" — קָחֶם מִשָּׁם,
וְתִהְיֶה לָךְ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה "לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק", וְאִךְ שֵׁישׁ הַיּוֹם גַּם
עַל זֶה בְּלִבּוֹלִים, מָה אָמַר לָךְ, שְׂמַעְתִּי מִר' לְוִי יִצְחָק (נִרוּ יֵאִיר)
[ז"ל], שְׂאָמַר שְׂשִׁמַּע מִר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחְמָן ז"ל, שְׂפַעַם אַחַת
הַתְּבִטָּא מוֹהַרְנֵי ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "... יֵשׁ עָלַי מַחְלָקֶת מִפְּנֵי
שֶׁהִדְפַּסְתִּי אֶת הַסְּפוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם
בְּשִׁיּוֹלֵיכֶם אוֹתִי יֹאמְרוּ, כָּאֵן מוֹלִיכִין אָדָם שֶׁהִדְפִּיס אֶת הַסְּפוּרֵי
מַעֲשֵׂיֹת". וּבְזוֹ הַלְשׁוֹן אָמַר: "מֵעַן קָרִיגְט דָּאךְ אוֹיף מִיר פֶּאָר וּוֹאס
אִיךְ הָאָב גִּידְרוּקְט דָּעם 'סְפוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת', אִין אִיךְ זָאָג וּוְעַן מֵעַן
וּוְעַט מִיר טְרָאָגֵן וּוְעַט מֵעַן זָאָגֵן דָּא טְרָאָגְט מֵעַן דָּעם וּוֹאס הָאָט
גִּידְרוּקְט דָּעם 'סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת', הִיָּנוּ שְׂבַעַת הַלְוִיָּה שְׁלוֹ יִשְׁבַּחוּהוּ
בְּזֶה, כְּמוֹ-כֵן אֲנִי אוֹמֵר, אַחַר שְׂאָצָא מִהַעוֹלָם, יִשְׁבַּחוּ אוֹתִי שֶׁהִנְחַתִּי
אַחֲרֵי מִכְּתָבִים כְּאֵלוֹ שְׂנִדְפְּסוּ עֲכָשׁוּ בְּסִפֵּר "אֲשֶׁר בְּנַחַל". וְהִנֵּה
הַלִּילָה יִהְיֶה חֲנֻפָּה, וְזֶה לִי עֲשֵׂר שָׁנִים תְּמִימוֹת כְּבָר, שְׂאָנִי מִתְּכַתֵּב
עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמִי יִתֵּן שֶׁכָּל הַמְּכָתְבִים זָאָלֵן זִיךְ אָפּ זוֹכֵן. כִּי
תִּהְיֶה לְאֵל, אִין יוֹם שְׁלֹא אָכְתֵּב לְבַחֲוִרִים וְלְאַבְרָכִים הַפּוֹתְבִים אֵלַי,
וְאִךְ שְׂאִין בְּיַדִּי לְעֵנוֹת אֶפְלוֹ לְאַחוּז אַחַד, עִם כָּל זֹאת לְמִי שְׂאָנִי
כוֹתֵב, מִצְּטִרְפִּים הַמְּכָתְבִים לְרַבּוּי גְּדוֹל, אִךְ כְּבָר אִינִי זוֹכֵר לְמִי, כִּי
יֵשׁ הַרְבֵּה בַּחֲוִרִים שֵׁישׁ לָהֶם מִמְּנֵי אוֹצְרוֹת מִמְּכָתְבֵי, וְאִם כְּבָר
נִסְתַּבֵּב מִהַשְּׂמִים שֶׁיִּדְפִּיסוּ אֶת הַמְּכָתְבִים, הַכֵּל מֵאֵת ה' הִיָּתֶה זֹאת,
וְעַל-כֵּן אִינִי מִתְּפַחַד כְּבָר כָּלֵל מִהַמְּחַלְקֶת שֶׁיִּדְבְּרוּ וְיִשְׁיַחוּ עָלַי כָּל
דְּבָר אָסוּר, אִיךְ בֵּין דָּאס וּוְעֵרְט" מַחְמַת עוֹנוֹתֵי הַמְּרַבִּים, וְתִאֲמִין
לִי שִׁיּוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּדְבְּרוּ עֲכָשׁוּ מִשִּׁדְּבְּרוּ אַחֲרֵי-כֵּן, כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס
לְקָבֵר מְקַבְּלִים פְּנָיו עַכְבָּרִים (עַכְבָּרֵי שְׂדֵה), וְאֵת גְּדֵל הַפַּחַד שֵׁישׁ
אֹז, זֶה אִין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי הֵם מְרִיחִים בְּשֵׁר וּבָאִים וְרָצִים, רַחֲמָנָא

(ז) שִׁיחְפֵּשׁוּ וְיִמְצְאוּ.

(ח) זֶה מְגִיעַ לִי.

לצֵלֶן, וּמִתְחִילִים לֶאֱכֹל, וְאַחֲר־כֵּן מִתְחִילִים תּוֹלְעִים לְרַחֵשׁ בְּתוֹךְ
הַגּוֹף, רַחֲמָנָא לְצֵלֶן, וְאִם הָאָדָם סוֹבֵל בְּזִיוּנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים בְּחַיָּיו,
הֵינּוּ שְׂיֵשׁ לוֹ עֲכָבְרִים וְתוֹלְעִים, נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים בְּחַיָּיו, שְׁנוּשְׂכִים
אוֹתוֹ בְּאָרְס לְשׁוֹנָם, הוּא נִפְטָר מִכָּל אֱלוֹ הַשָּׂרְצִים וְהַמְּזִיקִים. וְעַכְשָׁו
אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ: הֲאֵם אֵין פְּדָאֵי לְסַבֵּל עַכְשָׁו, שְׂזָה רַק לְזַמֵּן קְצָר
מִלְּסַבֵּל אַחֲר־כֵּן שֶׁהוּא זְמַן אָרוֹךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף הַחַיִּים פּוֹרְחִים
מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סא), שֶׁכָּל
הַשְּׂבָעִים שְׂנָה הֵם כְּמוֹ רַבֵּעַ שְׂעָה, וְעַכְשָׁו: בְּשָׂבִיל רַבֵּעַ שְׂעָה,
צְרִיכִים כָּל-כֵּן לְהִתְפַּעֵל? הֲלֹא שָׁם מִנְחִים שְׁנַיִם עַל גְּבֵי שְׁנַיִם,
וְעַל-כֵּן מַה בְּכֵן שְׁמִדְבָרִים?! רַק כּוֹאֵב שְׁמִרְחֻקִים בְּגֵי הַנְּעוּרִים
שְׁהִיּוּ יְכוֹלִים לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנּוּ ז"ל. אִךְ זֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן עַכְשָׁו, וְלִכֵּן
אֵל תִּתְפַּעֵל כָּלֵל, אַתָּה בְּרַח לָךְ רַק אֱלִיּוֹ? תִּבְרָךְ, וְתַעֲסֵק הַרְבֵּה
בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּה, שִׁיחָה בִּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ וְשַׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְאִז
טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' ד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְרַ מַקְזָן עָרֵב חֲנֻכַּה ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד
בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָ.

דִּיין בְּרִיף הָאָב אִיף דְּעַר הַאֲלֵטָן, אוֹן אִיף הָאָב זִיף זִייעַר
גְּעִפְרִיט צוֹ הַעֲרָן דָּאָס בִּיסְט בְּרוּף ה' גְּעוּזוֹנֵט וְוַאָס קְדָם הָאָב אִיף
גִּיהֶעֱרֵט פּוֹן אַ בְּחוּר דָּאָס בִּיסְט לֹא עָלֵינוּ נִישְׁט גְּעוּזוֹנֵט, הוֹדוּ לַה'
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, מְדַאָרְף זִיף אִיין גִּיווּאֵינְעֵן תְּמִיד צוֹ דַּאָגְקֵן
אוֹן לויִבֵּן הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹיף דִּי גְרוֹיִסְעַ חֲסֵדִים וְוַאָס עַר טוֹט מִיט
יַעֲדֵן אִינְעֵם מְדִי יוֹם בִּיּוֹמוֹ מִחֲדָשׁ, וּבְפִרְט יַעֲצֵט עֵס קוֹמֵט אַרְיִין

די הייליגע טעג פון חַנּוּכָּה, וואס דער הייליגער רבי זאגט דאס ימי חַנּוּכָּה הם ימי הוֹדָאָה (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), וואס דאס אליין איז שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא דאס וואס מער איין מְעַנְטֵשׁ גְּעוּוּאוּיִנְט זיך איין צו דאנקן הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ און טְרַעַפֵּן ביי זיך תָּמִיד נָאָר די נְקֻדוֹת טוֹבוֹת שְׁעִשׂוּהָ אַלְץ מֶעֶר וועט ער מִמְּשִׁיךְ זיין אויף זיך הָאָרֶת דַּעַת מַעֲלָמָא דְאֵתִיט.

טייערע בְּרוּדֶער, אונז באַדַּרְפֵּן זיך זייער זייער פֿרייען אויף דעם גְּרוֹיִסֶען זְכוּת וואס הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ האט אונז מְזַכֶּה גיָווען בְּפֶרֶט דיר וואס דו האָסט זוכָה גיָווען צו העלפֿן מיט צְדָקָה אויף הַדְּפֶסֶת סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל וואס דאס איז איין זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם און אײַךְ הָאֵפ דאס דו וועסט נאָך און נאָך אַרױס העלפֿן מיר זאַלן קענען דרוקען נאָך סְפָרִים פון סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, ומחמת מיינע גְּרוֹיִסֶע טְרַדוֹת יַעֲצֵט וועל אײַךְ מְקַצֵּר זיין און בְּקָרוֹב וועל אײַךְ דיר שְׂרִיבֵן בְּאַרִיכוֹת'.

הדורש שלומך...

דא האָב אײַךְ דיר גַעשִׁיקט צווי טייפֿס אַיינעם איז גיָרעט צו דיר, אויף בַּעַט אײַךְ דיר זאַלֶסט מיר שְׂרִיבֵען זיין פֿאַטערס נאַמען און דעם טאָג פון יאַרצייט אײַךְ זאל דאס אַרײַן דרוקען אין דעם נַעקֶסטִין סֶפֶר וואס אײַךְ גְּרִיִיט דו דרוקען עס איז איין גְּרוֹיִסֶען זְכוּת

(ט) מְכַתְּבָךְ קַבְּלָתִי, ומאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ שְׂאֵתָה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּרִיא, שְׂקָדִים שְׂמַעְתִּי מִבְּחוּר אַחַד שְׂאֵינְךָ בְּקוֹ הַבְּרִיאוֹת, לאַ עֲלִינוּ, הוֹדוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. צְרִיךְ לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְהוֹדוֹת וּלְשַׁבַּח תָּמִיד לְהַשֵּׁם יתְּבַרְךָ עַל הַחֲסִדִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִם כָּל אַחַד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִתְּדַשׁ, ובפֿרט עִתָּה כְּשׁוֹנְכָנְסִים וּבְאִים יְמֵי חַנּוּכָּה הַקְּדוּשִׁים, שְׂרַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ אומר, שְׂמִי חַנּוּכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה, שְׁזָה בְּעֲצֻמוֹ שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, שְׂאָדִם מַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יתְּבַרְךָ וְלִמְצֵא בְּעֲצֻמוֹ תָּמִיד רַק אֵת הַנְּקֻדוֹת הַטוֹבוֹת שְׁעִשׂוּהָ, כִּךְ זוכָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ יוֹתֵר הָאָרֶת דַּעַת מִהָעוֹלָם הַבָּא.

(י) אַחֵי הַיְקָר! אַנו צְרִיכִים לְשַׁמַּח מֵאֵד מֵאֵד עַל הַזְּכוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁהַשֵּׁם יתְּבַרְךָ זָכְנוּ, ובפֿרט אֵתָה שְׂזַכִּיתִי לְעוֹר עִם צְדָקָה לְהַדְּפֶסֶת סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, שְׁזוּהִי זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, וְאִנִּי מַקְנֶה שְׂתַעֲזוֹר עוֹד וְעוֹד שְׁנוּכַל לְהַדְּפִיס עוֹד סְפָרִים מִסְּפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל. ומחמת טְרַדוֹתֵי הַרְבִּים אַקְצֵר, ובְּקָרוֹב אַכְתֵּב לְךָ בְּאַרִיכוֹת.

אֲשֶׁר   א' ה   בְּנַחַל   קלו

דָּאס זאלסט אויף האבן א חלק אין דעם, ובפרט לזכר נשמת אביך
ו"ל איין גרויסען יישר כח פאר די געלט להדפסת ספרי רבנו ו"ל.

הנ"ל...

א' ה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר מקץ א' דחנכה ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
הבחור היקר לי מאד, צמוד אל תוף פנימיות לבכי לטוב כל הימים,
שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר
ויזרח לנצח.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, והנה להשיבך עצות על בלבולי
מחשבתך שמתבלבלת בכל פעם. אהובי, אחי, הלא ספרי רבנו ו"ל
בידיך, הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך, ובפרט בלקוטי עצות
המשלש, אות מחשבות והרהורים, תראה לעין שם, ותמצא הרבה
עצות נפלאות. ועקר העצה שיזכה לשוב הדעת גלה לנו רבנו ו"ל
(לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), הוא על-ידי שמחה, כי שמחה זהו
עולם החרות, בבחינת (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו",
שעל-ידי שמחה, נעשים בן חורין, ויוצאים מהגלות, ועל-כן
בשמקשר שמחה אל המוח, אזי מוחו ודעתו בני חורין, ואינו בבחינת
גלות, ואזי יכול להנהיג את מוחו כרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו
בחרות ואינו בגלות. ויש לומר "בשמחה" אותיות "מחשבה"
(תקוני-זהר, דף סו.), כי על-ידי שמחה מישב את מחשבתו שיהיה
מישב ולא יתבלבל כלל, וצריך רק לחשב כי השם יתברך מלא כל

ב) כאן שלחתי לך שתי קלטות, אחת מדברת אליך, עוד אבקשך שתכתב לי את שם
אביך ואת תאריך יום השנה שלו, כדי שאוכל להדפיסו בספר הבא שאני מכין לקפוס,
זוהי זכות גדולה שגם לך יהיה חלק בזה, ובפרט לזכר נשמת אביך ו"ל, יישר כחך
על הכסף להדפסת ספרי רבנו ו"ל.

הארץ כבודו, והוא אתי, עמי ואצלי וגם במקומי שאני מנח שם, גם שם אני יכול למצא אותו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב): על-ידי שתקשר תמיד במחשבתך אלקותו יתברך, על-ידי-זה יתבטלו כל הרצונות נגד רצונך, וזה פרוש "מחשבה" — "חשב מ"ה", שתקשר מ"ה במחשבתך לבטל עצמך אליו יתברך, ולידע שמ"ה אני ומ"ה חיי, אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ועל-ידי-זה ימתק הכל ממך, כי במקום שאדם חושב — שם כל האדם, העקר להסיר דעתו ממה שעשה עד עכשו, ולעשות בכל רגע התחלה חדשה, ועל-ידי-זה יתלבש בכל פעם בלבושים אחרים, הינו מחשבות אחרות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא). וככל זה צריך שתדע, שהיצר הרע הוא המחשבות הרעות, והיצר הטוב הוא המחשבות הטובות, על-כן במה שתחשב, את זה תמשיך אליך לטוב או להפוך, חס ושלום (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מט). ועין בזהר הקדוש (ויקרא ה.): מחשבה דבר נש רישא דכלא^ל; ועל-כן הזהיר רבנו ז"ל כל-כף על הרהורים רעים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קיד), ואמר אז סע האט א פנים אז מע מוז זיך פון א הרהור זייער היטן^מ; העקר לחשב תמיד מחשבות טובות, שבודאי זה חשוב אצלו יתברך, וכן ידין את עצמו לכף זכות, וימצא בעצמו נקודות טובות, וכן אצל אחרים לדונם לכף זכות, שפך מספבים מלמעלה, ועל-כן אל תירא ואל תפחד משום בריה שבועולם, כי מה יעשה לך אדם, כי הכל ברשותו יתברך, וכל הנפילות וההשלקות שנפלת ונשלכת, הכל הנה מלמעלה, שאתה תתקרב בדרך זו דיקא, ואף שאחד מבנה או מצער אותך, תדע שהוא שליח מלמעלה והוי דן אותו לכף זכות, העקר שתהיה מקשר במחשבתך תמיד רק אלקותו יתברך, ואז תהיה בן חורין ממש ותחיה חיים נצחיים. וזה מ'ח'ש'ב'יה' ראשי תבות: "מ'חק ב'ר'חמ'יך ה'רבים ש'טרי

(ל) מחשבתו של האדם היא ראש של הכל.
 (מ) נראה, שמכרחים להשמר מאד מהרהור.

ח'ובותינו", כי כלם במחשבה אתברירי (זהר פקודי קפד), והכל תלוי במחשבה, במה שחושב האדם הוא שם ממש, ואת זה ימשיך על עצמו, עד שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קצג), שהמחשבה יש לה תקף גדול, ואם יחזק ויגביר מחשבתו, שהשם יתברך הוא אתו, עמו ואצלו, והכל לכל הוא עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, על-ידי-זה בודאי על-ידי תקף מחשבתו בזה יזכה לראותו ממש, וכן בכל דבר וכו'. ועל-ידי אמונה יסלח לך הקדוש-ברוך-הוא על עוונותיך (ספר המדות, אות אמונה, סימן לג), וזה "מ'חוק ב'רחמיך ה'רבים ש'טרי ח'ובותינו", מאחר שמדבק מחשבתו בו יתברך. ועין בקהלות יעקב (ערך מחשבה): אין סוף ברוך הוא יקרא מחשבה, והוא יתברך שמו עצמיות המחשבה, ולית מחשבה תפיסא ביה^ט; ועל-כן העקר לחשב ממנו יתברך, וזה העקר והיסוד שכל קיום האדם תלוי בזה בגשמיות וברוחניות, וזוהי נקדת המשי"ח ממש, ובה תלוייה הגאולה, בחינת: "קרבה אל נפשי גאולה" (תהלים סט, יט), לקשר המחשבה תמיד רק אליו יתברך, ואף שאמה רואה בעלי בחירה יושבים ויועצים עליה רעה וחושבים עליה רעות, תדע כי (משלי יט, כא): "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום", כי הלא אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואף שאמה רואה בין כף ובין כף חשבו עליה איזו רעה, וחס ושלום יוצא מהכח אל הפעל, תדע שבודאי שם גנוז רצונו של אלופו של עולם, ואל תפחד כלל, כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף לְאֶחָיו (בראשית ג, כ): "ואתם חשבתם עלי רעה, אלקים חשבה לטובה למען עשה פיוס הגה להחית עם רב"; כי מי יבין מחשבתו יתברך?! וכמו שכתוב (ישעיה נה, ח-ט): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי גאם ה', כי גבהו שמים מארץ פן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם"; העקר לְבַטֵּל עצמו תמיד אליו יתברך ולמצא אותו יתברך בכל מקום ובכל מאורע ובכל דרגה, ולא לפחד משום בריה.

(ג) הכל מתברר במחשבה.
(ס) ואין מחשבה תופסת ומשיגה.

וכָּבֵר יְדוּע פְּרוּשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים לֵב,
 ג): "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשֵׁב ה' לוֹ עוֹן", אֲשֶׁרִי אָדָם כְּזֶה שֶׁעוֹמֵד כְּבָר
 בַּמְדֻרָּגָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר הַמַּעַט שֶׁמְסִיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְלֹא יַחְשֵׁב ה'
 — לוֹ עוֹן, כְּבָר מַחְזִיק זֹאת לְעַצְמוֹ לְעוֹן גְּדוֹל, כִּי הָעֵקֶר הוּא
 הַמַּחְשָׁבָה, לַחֲשֹׁב בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִי שֶׁכָּבֵר פְּגַמָּתָ עַד עֲכָשׁוֹ כְּמוֹ
 שֶׁפְּגַמָּתָ, שְׂכוּחַ תִּשְׁפַּח הַכֹּל, וְתַתְּחִיל מְרַגַע זֶה לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁר הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין בַּלְעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ תִּזְכָּה שְׂיִמְחַל לָךְ הַכֹּל, כִּי הֲלֹא אַתָּה מִתְחַבֵּא
 אֲצִלּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִי יַעֲרֹב לְגִשְׁתִּי אֵלֶיךָ. וְהָעֵקֶר לְדוֹן אֶת חֲבֵרוֹ תְּמִיד
 לְכַף זְכוּת, וְאֵל יַחְשֵׁב שֶׁהוּא כְּבָר מִבֵּין עַל חֲבֵרוֹ, כִּי כְּזֶה בְּעַצְמוֹ
 פּוֹגֵם בְּאִמוּנָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי הֲלֹא אִין בַּלְעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא
 יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג וּמוֹלִיךְ אֶת כָּל אֶחָד כְּפִי דְרַפּוֹ וּבְחִירָתוֹ, וּמָה לָךְ
 לְהִתְעַרֵּב בְּזֶה. וְכֹאֲשֶׁר הִזְהִיר הַנְּבִיא (זְכַרְיָה ז, ח): "וְנָרְעַת אִישׁ אֲחִיו
 אֶל תַּחֲשָׁבוּ בְּלִבְבְּכֶם וּגּוֹ' וְאִישׁ אֶת רַעַת רַעְהוֹ אֶל תַּחֲשָׁבוּ בְּלִבְבְּכֶם"
 וּגּוֹ', וּבִאֲפִן כְּזֶה תְּמִיד יִהְיֶה לָךְ חֲבָרִים עִם מִי לְדַבֵּר, כִּי עַל-יְדֵי שְׂדָן
 אֶת חֲבָרָיו לְכַף זְכוּת, אִי שֶׁעָשׂוֹ לוֹ מָה שֶׁעָשׂוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה תְּמִיד
 יוּכַל לְדַבֵּר עִמָּהֶם, שְׂזוּהִי סְמִיכַת מֵאֲמָרֵי הַתְּנָא (אֲבוֹת ג): "וּקְנֵה לָךְ
 חֲבֵר", "וְהוֹי דִּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת", בְּאֲפִן שֶׁתִּזְכָּה לְקִנּוּת
 לְעַצְמָךְ חֲבֵר, הִתְקַרַח לָךְ לְדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת אֲפִלּוֹ הַמַּצְעָרִים
 אוֹתָךְ.

וּבְעֵינֵי הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוּת שְׂנִכְנָסוֹת בְּךָ בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, הָעֵקֶר
 לְהִרְגִיל עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא וְלֹא בַּעַל פֶּה, וְסִמְכוֹ אֶת
 זֶה בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים עַל פְּסוּק (אֶסְתֵּר ט, כה): "אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב
 מִחֲשָׁבְתוֹ הִרְעָה", עַל-יְדֵי שְׂאוּמָרִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר תִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ
 הַמַּחְשָׁבָה הִרְעָה, כִּי יִסְתַּכַּל בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וְהֵאוֹתִיּוֹת יֵאִירוּ לְפָנָי עֵינָיו.
 וְכָבֵר גְּלָה לָנוּ רַבְּנֵי וַיִּל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכב), שֶׁכְּשֶׁאָדָם
 עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל כְּסִדְרָא, וְאִינוֹ מְשַׁגֵּחַ עַל הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוּת, עַל-יְדֵי-זֶה
 הוּא מְנַצֵּחַ אוֹתָם וּמַעֲבִירָם מִמֶּנּוּ, וְהוֹרֵג אוֹתָם לְגַמְרֵי, הָעֵקֶר לֹא
 לְהִסְתַּכַּל עֲלֵיהֶם וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

אָחַד שָׁאָל אֶת מוֹהֲרֵינֵי ו"ל, אִם עָדִיף יוֹתֵר לְהַתְּפַלֵּל אֶת כָּל הַתְּפִלָּה בְּמַהֲירוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנָּצַל מִמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת, אוֹ יִתְּפַלֵּל לְאֵט? וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרֵינֵי ו"ל: הַתְּפִלָּל יוֹתֵר טוֹב לְאֵט, בְּאִפְּן כְּזֶה תִּזְכִּיר לְעֲצָמְךָ בְּכָל פְּעַם, אָבֵל אִם תִּתְּפַלֵּל בְּמַהֲירוֹת, אַתָּה יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל אֶת כָּל הַתְּפִלָּה בְּמַחְשָׁבָה זְרָה אַחַת, וְהִבֵּן.

וְר' אַבְרָהָם בֶּר' גַּחְמָן אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיף לִידַע כְּשֶׁהוּא גִכְנֵס אֶל תּוֹף הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא גִכְנֵס בְּגֵן גְּהֵדֵר (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהוּא כֹּבֵר בְּפִנְיָמִיּוֹת הַגֵּן אֵינוֹ מִתְּבַלְּבֵל מֵאַחַר כָּלֵל, רַק מְלַקֵּט לְעֲצָמוֹ צִיצִים וּפְרָחִים כָּל אֲשֶׁר עוֹלָה בְּיָדוֹ. וְהוּא עֲנִין נוֹרָא וְנִפְלָא לִידַע דְּבַר זֶה, כִּי עַל-פִּי-רַב בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה מִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, אֵיךְ חִבְרֵי מִתְּפַלֵּל? אֵילוֹ תְּנוּעוֹת הוּא עוֹשֶׂה, אֲתִפְלֵל וְאֵעֲשֶׂה כְּמוֹתוֹ. עַל-כֵּן הָעֶקֶר לְשִׁכַח מֵאַחֲרִים בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְּבַרֵּךְ.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אָחִי, רְאֵה מֶה לְפָנֶיךָ אוֹרוֹת נוֹרָאִים וְנִשְׁגָּבִים הַמְּאִירִים עֲלֵינוֹ מְאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו', שְׁזוֹ דְּעַתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, אֲשֶׁר מִתְּגַלֶּה בְּחִנּוּכָה דִּיקָא, כְּמוֹכָא בִּ"בְנֵי יִשְׁשֻׁכָּר", כִּי אִזּוֹ מְאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז, וְיֵשׁ לוֹמַר מְשִׁיחַ רֵאשֵׁי תְּבוֹת: מִצֹּת חִנּוּכָה שְׂמוֹנָה יָמִים, וּמִחֲמַת שֶׁכָּל הָאֶרֶץ וְהַרְגָּשַׁת שְׁעִשׁוּעַ עוֹלָם הִבָּא הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ תְּלוּי רַק בְּמַחַ מַחְשָׁבָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצא), עַל-כֵּן יֵשׁ גַּם לוֹמַר מִ"חִשְׁבִּיה" רֵאשֵׁי תְּבוֹת: מִצֹּת חִנּוּכָה שְׂמוֹנָה בְּהַתְּגַלּוֹת הַגָּנוּז; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ וּמַה גְּנֵעִים גּוֹרְלֵינוּ, וּמַה יִּפֶּה יְרוּשָׁתְנוּ, חֲבָלִים גָּפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' ו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְּבַרֵּךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר מִקְצֵי א' דְּחִנּוּכָה הַיְתוּשְׁלִ"ד.

שלוש ובכרחה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברה היקר לי מאד, שותה מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו, גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך מיום שני ויצא לנכון קבלתי, אף היות שהיה
בדעתי לכתב לך באריכות גדולה כרצונך, אך, בעוונותי הרבים,
טרדותי רבו מאד בכל יום ויום מחדש, על-כן אמרתי ארוצה דברי
אלו אליך ויהי מה, כי כן הזהירנו רבנו ו"ל על אהבת חברים.

הנה, חמדת לבבי, אשר אהבת עולם אהבתיך, "אהבה שאינה
תלויה בדבר בטל", כשנתבונן ונחשב דרכנו, נראה איך שהימים
והלילות פורחים, אט אט איז טאג אט איז נאכט [הנה יום והנה לילה],
ואף שהם מסבבים אצלנו בחשך גדול, אף-על-פי-כן אנו זוכים
לחטף בהם אילו נצוצי אור: "ציצית ותפלין בכל יום", "תורה
תפלה וצדקה בכל יום", ובכחות ושירות וזמירות ותשבחות אליו
יתברך, מכל שכן ברוך השם, כשמגיע שבת-קדש, אנו שובתים
ממלאכה ומקיימים המצוות הקדושות השייכות לשבת, וכן בכל רגל
ורגל, על-כן עלינו לתן שבח והודאה להשם יתברך בכל יום ויום
מחדש, ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים, ונתן
לנו תורת אמת, וחי עולם נטע בתוכנו. ונתחיל להרגיש מחדש
הנעם והמתקנות בכרפת "שלא עשני גוי", ואף שעדן עובר עליך
מה שעובר, על-פל-פנים אינך גוי, ותראה לחפש ולמצא בעצמך
נקדות טובות בין ברוחניות ובין בגשמיות, ואל תמשיך את עצמך
כל-כך אל הצער והעגמת נפש, אשר עוקרת את האדם לגמרי משני
העולמות. ואם רבנו ו"ל הזהירנו מאד מאד לילך עם ההתגלות
הנוראה והנפלאה אורו של משיח, לחפש בעצמו נקדות טובות, אנו
מכרחים להשליך דעתנו ומחננו הפגום, ולצייתו ולקיימו בתמימות
ובפשיטות גמורה, ובזה תלויה כל גאלתנו הכללית והפרטית (עין
לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן רפב; ובלקוטי-הלכות, השקמת הבקר, הלכה א') כי
כשאדם בא אל תכלית החשך והירידות, ומר ומרור לו מכל מה
שעובר עליו בין ברוחני ובין בגשמי, דיקא אז ידין את עצמו לכך

זכות, וְיִמְצָא הַרְחֵבוֹת בְּתוֹךְ הַצֵּעֵר (עֵין לְקוּי־מִוֶּהֲרִין, חֶלֶק א', סִמֵּן קצה), שְׁזָה בְּעֵצְמוֹ סוּד הַחֲנֻכָּה, אֹרֹךְ שֶׁל מְשִׁיחַ, כִּי גַם חֲנֻכָּה הִיָּה בְּאוֹר דִּיקָא, לְהַאִיר עֵינֵינוּ וְלִמְצָא הַהֶאֱרָה הַגְּנוּזָה גַם בַּחֲשֵׁךְ וּבַגְּלוּת, בְּקִטְנוֹת וּבְדַחְקוֹת, בְּיִסוּרִים וּבְמַרְרֵרוֹת, כִּי הָעֵקֶר לַהֲטוֹת תָּמִיד כְּלָפִי חֶסֶד וְלִמְצָא בּוֹ וּמְכַל שְׁפָן בְּאַחֲרִים רַק הַטּוֹב, שְׁזוֹ בְּעֵצְמָה תִּהְיֶה עֲבוֹדַת מְשִׁיחַ — לְגִלוֹת שְׁאִין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמְכַל הַמְּקוֹמוֹת הַמְּגֻנָּים וְהַמְּטַנְּפִים יְכוּלִים לְצִאתָם, כִּי הוּא יִטָּה רַק אֶל הַחֶסֶד, וְעַל־כֵּן 'מְשִׁיחַ' רֵאשִׁי תְּבוּת: חֶסֶד מִ'גְּלוּת שְׁאִין יְאוֹשׁ. וְהֵנָּה מְבֹאֵר בְּשִׁפְתֵי אֲמֵת (לְחֲנֻכָּה), אֲשֶׁר חֲנֻכָּה וּפְוִרִים הֵם כְּנֻגָד מִשָּׂה וְאַהֲרֹן נִצַּח וְהוּד חֲנֻכָּה נִגְדֵי אַהֲרֹן, וְעַל־כֵּן הוּא בְּהוּד — לְשׁוֹן הוֹדָאָה, לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּשִׁירוֹת וּתְשַׁבְּחוֹת, וּפְוִרִים הֵם כְּנֻגָד מִשָּׂה, וְעַל־כֵּן הוּא בְּנִצַּח — לְשׁוֹן נִצּוּחַ, שֶׁהוּא הַנִּצְחוֹן וּמִנִּצְחַת אֶת קְלַפַּת הַמֶּן עֲמַלְק וְכוּ', עֵין שָׁם.

נִמְצָא, שֶׁחֲנֻכָּה הוּא נִגְדֵי אַהֲרֹן, בְּחֵינַת (תְּהִלִּים קלג): "כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן וְזָקֵן אַהֲרֹן, שִׁירֵד עַל־פִּי מִדְּתוּרֹי", וּמִדְּוִתֵי הַיּוֹ אֶהְבֶּה וְאַחֲוָה וְרַעוּת, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה, וְכֵן הִגִּס הָיָה עַל־יַדֵּי הַכֹּהֲנִים אֲנָשִׁי חֶסֶד, כִּי רַק בְּזָה תְּלוּי גְלוּי הָאוֹר, כְּפִי שֵׁשׁ אֶהְבֶּה וְאַחֲוָה וְאַחֲדוּת בֵּין יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵז יֵשׁ לָהֶם כְּלִים לְקַבֵּל כָּל הָאוֹרוֹת. וְכִפִּי שְׁמוּצָא בְּעֵצְמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת וְכֵן אֶצֶל אַחֲרִים, כְּמוֹ־כֵן הוּא יְכוּל לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, בְּחֵינַת (תְּהִלִּים קמו, ב): "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", דִּיקָא עַל־יַדֵּי הָעוֹד מְעַט טוֹב שִׁימְצָא בְּעֵצְמוֹ וּבְאַחֲרִים, יוֹכֵל לְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי עַל־יַדֵּי הַמַּחְלֵקֵת אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ (עֵין לְקוּי־מִוֶּהֲרִין, חֶלֶק א', סִמֵּן רלט), וְעַל־כֵּן תִּקַּן הָאֲרִיזוֹ"ל (שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הַתְּנוּצָצוֹת אוֹר גְּאֻלְתָּנוּ בְּיָדוּעַ) לְקַבֵּל עַל עֵצְמוֹ קֹדֶם הַתְּפִלָּה מְצוּת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךָ", כִּי עַל־יַדֵּי שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, יֵשׁ לוֹ דְּבִוּרִים, כִּי נִתְרַחֵב מִחוּ וְדַעַתוֹ לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וְכֵן פְּוִרִים שֶׁהוּא נִגְדֵי מִשָּׂה, הוּא בְּחֵינַת קְבוּצַת כָּל יִשְׂרָאֵל,

להיות באהבה ובאחדות, בחינת (שמות לה, א): "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" וגו', בחינת (אסתר ד, טו): "לך פנוס את כל היהודים" וגו', פי עקר הפרוד נמשך מהמן - עמלק, (שם ג, ח): "ויאמר המן למלך אחשוורוש, ישנו עם אחד מפזר ומפזר בין העמים בכל מדינות מלכותך, ודתייהם שנות מכל עם" וגו'. ועקר הכניעת עמלק היה על-ידי משה, וכן בכל דור על-ידי הצדיק האמת, שהוא בחינת משה משיח (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), כי משה אוהב ישראל היה, כמו שאמרו חז"ל (מנחות מה,). ועל-כן מסר נפשו תמיד בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, פי השם יתברך אמר לו (שמות לב, י): "ואעשה לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם" וגו', ועל-כן כל מה שמאירים ביותר את אהבתו יתברך שאוהב את ישראל, ומקבצים יחד את ישראל, על-ידי-זה נעשה ונתרבה אור השמחה; כי אין עוד שמחה וחדנה כמו זה שפעלות משנות מתאחדות באחדות הפשוט (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), כי בשנתגלה אחדות הפשוט למטה, גם למעלה נתרבה אחדות הפשוט, בבחינת: "אתה אחד ושמוך אחד ומי פעמך ישראל גוי אחד בארץ" (מתפלת מנחה של שבת), שעל-ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה, נתגלה אחדותו הפשוט יתברך למעלה.

וידוע אשר חנכה ופורים הם הארת הגאולה העתידה על-ידי משיח, שנתנו לנו לטעם בתוך גלותנו הארצה, שכבר עכשו קדם התגלות משיח, גם-כן נזכה להמשיך עלינו אותם התקונים שימשכו אז (ועין סודן של דברים אלו בפרפראות לחכמה, בסוף התורה בלקוטי-מוהר"ן [חלק א', סימן טו], שמפרש ומגלה לדעת איה שתורות רבנו ז"ל הם אורות מהנהגה העתידה וכו', עין שם).

והנה, חמדת לבבי, היה בדעתי להאריך לך, אף עכשו נכנס אצלי אברך אחד לדבר עמו מרבנו ז"ל, על-כן ההכרח לקצור.

הדורש שלומך...

א' ז.

בעזרת השם יתברך בין השמשות של יום חמישי לסדר מקץ ה'תשל"ד.

שלום וברכה ורפואה שלמה יגיעו ויירדפו לאהובי, אחי,
האברך היקר לי מאוד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה
ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח.

מכתבך לנכון קבלתי, מאוד שמחתי ומאד נצטערתי. שמחתי
שתהלה לאל, אתה קבוע בספרי רבנו ז"ל, ואתה שוקד באורייתא
דעתיקא סתימאה, אשר הוא הצלחת הנפש גדולה ונוראה מאד,
ונצטערתי מה שעובר עליך בענין הבריאות, ולדעתי הוא, שאתה
לוקח אל נפשך כל מאורע ומאורע שעובר עליך, ועל-ידי-זה אתה
נחלש, הלא ספרי רבנו ז"ל מלאים, איך שכל העולם מלא צרות
ויסורים, ואי אפשר להנצל מהם רק על-ידי דעת הצדיק האמת,
שהוא "ברית מלח עולם", הממתיק מרירותא דהאי עלמא (עין
לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג). ובאמת מי שיש לו עינים, יכול לראות,
שעל כולל העולם עובר מה שעובר, וככל צועקים: הזמן אינו טוב
עכשו וכו', ויש דחקות וחסרון ממון, וכל אחד צועק בקולות
ובדבורים אחרים כאלו כל העולם נפל עליו ויותר ויותר, מאחר
וכמה אבדו את כל מעותיהם באפן רע מאד, על-ידי שהפקידו אותן
במשא ובמתן זה או זה, עד שכמעט יוצאת נפשם מעמק מרירותם
וכו'. ובאמת כשמסתכלים על הימים שעברו, רואים שהכל שטות
והכל גדול, כי מה פעלו ביום זה או זה שעבר בדאגות ועגמת נפש
כאלו, אם היה רוקד כל היום והיה שמת בתלקו, על-כל-פנים היה
מרויח שעבר היום ההוא בשמחה ובחדוה, והיה זוכה על-כל-פנים
גם לחטף אילו נקודות טובות של תורה ומצוות, ובפרט שיחה בינו
לבין קונו, כי בשאדם כל היום בשמחה, אזי בנקל לו לחטף איזה
טוב בחיות אמתית ונצחית, ועל-כן כל אחד שמתקרב יותר אל
הצדיק, ומקבל ממנו יותר דעתו הקדושה, וכן מחזק אמונתו בו,
כמו-כן נמתקת מרירותו יותר, ועל-כן מי שמתרשל בחפוש אחר

דעת הצדיק, ואינו מאמין בו כל-כף, הוא בכלל (שבת קיט:): כל המבזה תלמיד חכם, אין לו רפואה למכתו; מאחר שכל דבוריו והתחזקותו הם אף למותר אצלו, ועל כן אין לו מלח להמתיק מרירותו.

על-כן, אהובי, זכר מאמרם ז"ל (בבא קמא מו:): דכאיב ליה פאיבא אזיל לבי אסיא^ע, עובר עליך מה שעובר, ברח לך אל ספרי הצדיק יותר ויותר, כי הוא מרקחת עם כל מיני רפואות, והוא הרופא היכול לרפאות כל מיני חלאים. והעקר — לבטל דעת עצמו לגמרי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), ולקיים את כל דבריו בתמימות ובפשיטות גמורה, כי עצותיו הן עמק עמק בדרך תמימה ופשוטה מאד מאד, בפרט הגלוי של לחפש ולמצא בעצמו נקודות טובות (עין שם, סימן רפב), ולמצא הרחבות בתוך הצרות (עין שם, סימן קצה), ולהפוך את היגון ואנחה אל תוך השמחה (עין שם, חלק ב', סימן כג). אשרינו ומה טוב חלקנו, שזכינו לידע מרבי אמת כזה, אשר יש לו דבורים הגונים כאלו להחיות נפש כל חי, ובפרט פגומים וירודים כמונו. ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא זו:): אבן טובה היתה תלויה בצנארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותה מיד נתרפא, שהכונה שהיה לו כח הדבור כזה בצנארו, אשר כל חולה הרואה ושומע דבוריו, מיד היה נתרפא, ודברי פי חכם חן; כי אברהם אבינו היה מטה תמיד כלפי חסד, והיה דן את כל אחד לכף זכות, ומצא הנקודות טובות בכל אחד, ועל-ידי-זה החיה את כל הנפשות. וזו כל ההתגלות הנוראה שזכינו שנתגלה עלינו עכשו אורו של רבנו ז"ל, אשר הוא הוא אותה האבן טובה, בחינת (משלי יא): "אבן שלמה רצונו", שמגלה אשר הפל לפל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והפל רק מתנהג על-ידי הרצון העליון (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד), ועל-כן כל מי ששומע ורואה דבוריו מיד מתרפא, ומוהר"ן ז"ל היה רגיל

ע) זה שכואב לו כאב, הולך לבית הרפואה.

לומר: "ברוך ה' יש לנו רופא גדול המרפא אותנו" (ועין שם, חלק א', סימן ל').

ועל-כן, אהובי, אחי, חזק והתחזק מחדש ותרקד מרב שמחה, שיש לך שיכות עם קבוץ יראים כאלו אנשי שלומנו, חסידי ברסלב, ותראה לאחז את עצמך בהם תמיד, והעקר בתמימות בלי שום ליצנות, ואף שיש מי שצוחק מדבורים אלו, מה לנו ולָהֶם, יגיע היום האחרון, ונראה אז מי יצחק ממי.

ולמען ה' לטובתך הנצחית, תעשה עכשו התחלה חדשה, לשקד במקרא, משנה, גמרא, מדרש ושלחן ערוך כסדרן, באשר דברנו, ואף שיש הרבה דברים שאינך מבין, חזר חזר פרקים משניות ודפים גמרא וסימנים שלחן ערוך, פי על-ידי רבוי החזרה תזכה שיפתח מחך ותבין אחר-כך הכל, כי אין אדם עומד על דברי תורה, אלא אם-כן נכשל בהן (גטין מג.), פי אי אפשר להבין תכף-ומיד הכל. ועקר מעלת הגאונים הקדמונים היה רבוי החזרה, שזה הכניס בהם אחר-כך בקיאות נפלאה. וכן ראיתי בין אנשי שלומנו הקדושים אנשים אשר בקיאים כמעט בכל התורה, והכל היה על-ידי שצייתו את רבנו ז"ל, והתמידו כסדרן בזריזות נפלאה כאשר הזהיר רבנו ז"ל (עין שיחות-הר"ן, סימן עו), וגם בזה אל תסתכל על שום ברירה העושה ליצנות מזה, ואומרים: מה תועלת יש באמירת דפים גמרא ופרקים משניות וכו' וכו'. ומחמת שגם מחם אינו מישב, על-כן קוראים עתון, רחמנא לצלן, או איזה הקל אחר, ובין כך ובין כך עובר היום והשבוע והחדש וכו', וסוף כל סוף נראה דבר מי יקום, אצלנו יהיה ש"סים ומשניות ושלחן ערוך וכו' וכו', ואצלם תהיינה עגלות עגלות מלאות עם עתונים וכו' וכו'. ובאמת לא צריך אפלו לדבר מזה, וכבר הארכתי מזה במקום אחר, אך מאחר שאני רואה שעדין מבבלל אותך, הזכרתי דבר זה. ובאמת, חמדת לבבי, מי שעינים פקוחות לו, ואינו מטעה את עצמו, יודע באמת מצבו וכו', ומה שעבר עליו וכו', וכן מה שעדין עובר עליו וכו', ואיך שמחו מבהל ומבלבל וכו', על-כן אינו

מתפעל כְּבָר מְאַחֲרִים, רק עוֹשֶׂה וּמְקִים דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעֵינֵי סֵדֶר הַלְמוּד. וְעֵינֵי בְּמִדְרָשׁ תְּנַחוּמָא (פְּרֻשַׁת יְתִרוֹ, סִימָן ח'): אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין מְכָה שְׂאִין לָהּ רְפוּאָה וְכוּ', אִם מְבַקֵּשׁ אֶתְּהָ שְׂלֵא יִגְיַע לְגוּפָךָ צָרָה, עֶסֶק בְּתוֹרָה, שְׁהִיא רְפוּאָה לְכָל הַגּוּף וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; אֲשֶׁרִינוּ אֹן פֶּאָרְט אֲשֶׁרִינוּ, זֵיי פְּרִיילִיךְ תְּמִיד, אֹן מֵאָף שְׁטַענְדִיג אֵיין נֵייע הַתְּחִלָּה^ב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, וּמְקַשֵּׁר נְפִשִׁי אֶל נְפִשְׁךָ...

א' ח.

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת שֶׁל יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַקְזָן א' דְּחֻנְכָה ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

אֶת מְכַתְּבֶךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

הַעֲקָר בְּזָה הָעוֹלָם הוּא מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת — לְדָם וְלִשְׁתָּק, וּבְזָה תְּצַלִּיחַ דְּרַכְּךָ, כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים הַפְּזִיזוֹת הוֹרְסֵת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת סְבָלָן גְּדוֹל עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ. וּכְדָאֵי שְׁתַּלְמַד אֶת הַמֵּאָמֶר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה, מְעַנֵּן אֲרִיכוֹת אִפִּים, שְׁבָאָה עַל-יְדֵי תַקְוָה הַאֲמוּנָה, וְתֹאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה, וְזֶה רְצָפֵט וּמְרָשֵׁם טוֹב מְאֹד לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי עֲגָמַת נֶפֶשׁ. הוֹלְכִים אֶל רוּפָא וְנוֹתֵן מְרָשֵׁם, וְצָרִיכִים לְלַכֵּת אֶל בֵּית-מְרַקְחַת וְלִקְבֹּל אֶת הַתְּרוּפָה וְלִשְׁתוֹתָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַפְּאִים, וְהִנֵּה בְּשָׂבִיל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרִים צָרִיכִים לְקַבֵּל מִרְבְּנוּ ז"ל אֶת הַמֵּאָמֶר הַזֶּה לְתֵרוּפָה, וְלִשְׁתוֹת אַחֲרֶיהָ הַתְּפִלָּה מְלִקוּטֵי-תְּפִלוֹת, וְזֶה זֶה, הַעֲקָר: סְבָלָנוֹת, סְבָלָנוֹת, סְבָלָנוֹת. וְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לוֹמַר ווִילֶסְט נִישְׁט לִיידֶען אַ בִּיסְעֵל וועסְטוּ לִיידֶען, אַ סאַף^צ, לִייד אֹן שְׁווייג, תְּסַבֵּל וְתִשְׁתָּק

(ב) אֲשֶׁרִינוּ וְשׁוֹב אֲשֶׁרִינוּ, תְּהִיָּה שְׂמֵחַ תְּמִיד, וְתַעֲשֶׂה תְּמִיד הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

(צ) אֵינְךָ רוֹצֵה לְסַבֵּל מְעַט — תְּסַבֵּל הַרְבֵּה.

וְאֵז תְּצַלִּיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' ט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְגִבּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא לֹא לִפְלִ בְּדַעְתְּךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה
צְרִיכִים רַק לְבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵז עַל־יְדֵי־זֶה תִּנְצַח אֶת הַמְּלַחְמָה
וְכוֹ'. בְּאֵמֶת כָּל הַמַּצָּב כּוֹאֵב, מֵהַ וְלָמָּה לָנוּ הַצָּרָה הַמְרָה הַזֹּאת וְכוֹ',
עִם כָּל זֹאת לֹא נִשְׁאַר לָנוּ אֶלָּא לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, כִּי מִי חָשִׂיד
קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְעֵבִיד דִּינָא בְּלֹא דִּינָא (בְּרִכּוֹת ה:), וְעַל־כֵּן בְּכֹל
פַּעַם שָׂרַק עוֹבֵר מִשְׁהוּ, צְרִיכִים לְשַׁפֵּט עֲצָמוֹ, וּבִפְרָט בְּשִׂאֲרָעָה אִיזוֹ
צָרָה מִבְּעַל בְּחִירָה, בְּיָדָי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן עָלִינוּ רַק לְפִשְׁפֹּשׁ
בְּמַעֲשֵׂינוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲבֹר עַל הַכֹּל וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִמְתִּיק
מֵאֲתָנוּ אֶת כָּל הַדֵּינִים, וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה שְׁלָמָה מִן הַשָּׁמַיִם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' י.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל אַהֲוֵבִי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר
לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאֶרֶץ לְגִבּוֹן קִבְּלָתִי, וְגַם כָּל הַמִּכְתָּבִים שֶׁשְׁלַחְתָּ

מהבחורים, ומה שבקשת לכתב מכתב פללי לכל הישיבה, לדעתה הוא אף למותר, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בידך, מה יש להוסיף על זה או לגרע מזה, כי הלא דבריו הקדושים הם פלליות גדולה, וכך אחד יכול למצא את עצמו בהם בכל מצבו ובכל ירידתו ובכל הרפתקאותיו וכו', ועלינו רק לשים לב אל זה ולקשר היו"ד שהוא הצדיק אל הוא"ו שהוא לבנו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), ומחמת שלכל אחד יש הבנה אחרת בדברי הצדיק, כי אין שני בני-אדם שוין, על-כן צריך לקבל כל אחד נקדת חברו אשר מאיר בו הארת הצדיק באפן אחר מה שאין מאיר בחברו, וזה המכתבים הפרטיים שאחד מתכתב עם חברו, שהוא בחינת "ומקבלין דין מן דין", שזה שיהי לכלנו לחזק ולאמץ אחד את חברו, אבל מכתב פללי שיהי רק לרב, שזה תורותיו שגלה לנו, ועלינו להכניס את כל מחנו וכל חושינו בתוך תורתו ולחדש בהם חדושים, ועקר החדוש שיהיו אצלנו חדשים בכל יום, ולהתחיל ללמד בהם בחיות ובחשק חדש, כי נקדת אור דעת הצדיק מעוררת ומקשרת את לב האישי הישראלי אליו יתברך, ומבטלת ומשפרת ומכנעת את כל החרפות השורות על הלב, וזה כל מצות גר חנפה (עין לקוטי-הלכות, ברפת המזון, הלכה ג'), כי גר חנפה הוא אור הנקדה הקדושה של הצדיק האמת שהוא הכהן הגדול מאחיו, שיכול להכניס לפני ולפנים במקום שאין אחיו הצדיקים יכולים להכניס, והוא בחינת "ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשפיר לכל עם הארץ" וגו' (בראשית מב, ו), כי הוא המגלה אורו יתברך בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו, וזהו גר של שמן דיקא לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא, שמשמשיכין שמן משחת קדש סוד המחין הקדושים שמקבלין מזה הצדיק האמת, ודבר זה רואים בחוש, אשר תכף-ומיד פשוזכים להתודע ולהתקרב אל זה הצדיק האמת, נפתח מחו ודעתו ולבו, ומתחיל להשתוקק אחריו יתברך בהשתוקקות חדשה ובתבונה עצומה, שכל זה הוא סוד ג"ר חנפה שאנו מדליקין באמצע החשכות של הגלות, ומתגלה לנו שגם במקומנו שם אלופו של עולם, רק הוא מלבש בלבושים וכו', וזאת המצוה של הדלקת גר

חֲנֻכָּה שָׁאָנוּ מְקַיְמִין בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כְּדֵי לְשַׁבֵּר וּלְהַכְנִיעַ מַלְכוּת
הַרְשָׁעָה הָעוֹמֶדֶת עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל זְמַן וְזְמַן לְבַטֵּל אוֹתָנוּ
מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבַּרְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ יִתְבַּרְךָ וְאַמּוֹנָתוֹ
יִתְבַּרְךָ, וּלְהַעֲבִיר עַל חֻקֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי דָבָר זֶה מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל
יּוֹם יּוֹם, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַז"ל (קְדוּשֵׁין ל.): בְּכָל יוֹם יּוֹם יֵצְרוּ שָׁל אָדָם
מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו, וְאֵלְמָלָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ לֹא הֵיָה יָכוֹל לוֹ,
וְעַקֵּר הָעֶזֶר עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאָמֵת, שֶׁהוּא או"ר הַחֲנֻכָּה,
או"ר הַשְּׁמַיִן, או"ר הַנִּקְדָּה הַקְדוּשָׁה שֶׁעֲדִין לֹא נִפְגַּם פֶּה הַשְּׁמַן
שֶׁלֹא נִטְמָא, כִּי הַשְּׁמַן שֶׁלֹּו דְהֵינּוּ הַמַּחִין שֶׁלֹּו הֵיָה קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים
בְּלֵי שׁוּם פָּגָם כָּלֵל. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר הָאוֹרוֹת שֶׁזְכִינוּ
עַל-יְדֵי רַבְנוּ ז"ל הוּא או"ר הַגָּנוּז מִמָּשׁ, שֶׁמְגַלֶּה אֶת אֲמַתּוֹ יִתְבַּרְךָ
בְּתַכְלִית הַהֲתַגְלוֹת, עַד שְׁמֵרֵב הָאוֹר הוּא מְכַנִּיעַ וּמְשַׁבֵּר אֶת הָאֲהָבוֹת
הַרְעוֹת שֶׁזָּהוּ פָּגָם הַבְּרִית שֶׁנִּכְנַס בְּלֵב, וּמִתְחִילִין לְבַעַר אֱלֹו יִתְבַּרְךָ,
וּמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִילִים בְּהַ כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ,
וְדָבָר זֶה לֹא תִמְצָא בְּשׁוּם מְקוֹם שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם בְּפֶה הַשְּׁמַן שֶׁהוּא
הַדַּעַת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאָמֵת, וְאִף שֶׁהוּא רַק פֶּה קָטָן מְאֹד מְאֹד, שֶׁכָּל
עֲנִינּוֹ הוּא בְּהַסְתָּרָה כְּזוֹ, עַד שְׁאִינּוּ נִכָּר בְּעוֹלָם כָּלֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
דִּיקָא עַל-יְדֵי הַפֶּה הַקָּטָן הַזֶּה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה.

וְכַמוֹכָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה יב), שֶׁהַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה עַל-יְדֵי
הַבַּעַל תְּפִלָּה וְאַנְשֵׁיו וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְזֶה מֵה שְׁאָמְרוּ חַז"ל: גַּר חֲנֻכָּה
אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְהַמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מוֹסִיף
וְהוֹלֵךְ וְכוּ', כִּי כָל אִישׁ בְּבֵיתוֹ הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִית, כִּי הוּא
רֹאשׁ בֵּית וּמוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם וְכֹלֹוּל מִכָּלֶם, וְהוּא נִקְדָּה הַכְּלָלִית נִגְדָם,
כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּכָלֵיּוֹת הָעוֹלָם צַדִּיק הַדּוֹר הָאָמֵתִי הוּא נִקְדָּה הַכְּלָלִית
שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, כֵּן בְּפִרְטִיּוֹת יֵשׁ שְׂרֵי אֱלֹפִים וְשְׂרֵי מְאוֹת וְכוּ', וְכֵן
"כָּל אִישׁ שׁוֹרֵר בְּבֵיתוֹ" וְכוּ', וְכָל אֶחָד הוּא נִקְדָּה כְּלָלִית נִגְדָ
הָאֲנָשִׁים שֶׁתַּחֲתָיו, כִּי יֵשׁ אֵילָן וְעֵנָפִים, וְעֵנָפִים לְעֵנָפִים וְכוּ', וְזֶה גַר
חֲנֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ, זוֹהֵי בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַכְּלָלִית, שְׁאֵז מִמִּילָא מְאִירוֹת
כָּל שְׂאֵר הַנִּקְדוֹת, וּמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד, זוֹהֵי בְּחִינַת הָאֲרַת הַנִּקְדוֹת

שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׁמַאִיר מִיְנֵיהּ וּבִיהֶּּ. וְזֶהוּ מוֹסִיף וְהוֹלֵף, שְׁמַעוֹרָר וּמַאִיר בְּכָל יוֹם בְּיֹתֵר עַל-יְדֵי שְׁמַעוֹרָר אֹר נִקְדָּתוֹ תָּמִיד, עַד שְׁזוּכָה לְהַגִּיעַ אֶל הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא בֵּינָה עֲלָמָא דְאַתִּי, שְׁלֵמוֹת נִקְדַּת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְנִכְלָל בּוֹ לְגַמְרִי, כִּי כָּל מָה שְׁמַתְמִיד לְעוֹרֵר יוֹתֵר נִקְדַּת עֲצָמוֹ, כְּמוֹ-כֵן מוֹסִיף וְהוֹלֵף לְהַאִיר בּוֹ נִקְדַּת הַצְּדִיק, וְגַם יְכוּל לְהַאִיר לְאַחֵרִים הָאֵרֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת.

וַיֵּשׁ לֹזֵמֵר עוֹד בְּאִפְּן אַחֵר, גַּר אִישׁ וּבֵיתוֹ, זֶהוּ "נִקְדַּת הָרֵב" שֶׁהוּא אִישׁ, וּבֵיתוֹ הֵם תַּלְמִידָיו, וְהַמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, זֶהוּ "נִקְדַּת עֲצָמוֹ", שֶׁכָּל אֶחָד מְקַבֵּל וּמְמַשִּׁיף אֵלָיו בְּפִרְטוּיֹת אֹר הַצְּדִיק, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מוֹסִיף וְהוֹלֵף, זֶהוּ "נִקְדַּת חֲבָרוֹ", שְׁמַעוֹרָר וּמְחַזֵּק אֶת חֲבָרָיו וּמוֹסִיף נְפִשׁוֹת חֲדָשׁוֹת אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה לְקָרֵב רְחוּקִים, שְׁזֵהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וּבְזֶה יְכוּלִים לְהִבִּין שְׁמַאִיר בּוֹ אֹר הַצְּדִיק הָאֵמֶת "נִקְדַּת הָרֵב", כְּשֶׁזוּכָה לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁזֵהוּי "נִקְדַּת עֲצָמוֹ", וְזוּכָה לְקָרֵב הַרְבֵּה רְחוּקִים וּלְהַכְנִיסֵם אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה שְׁזֵהוּי "נִקְדַּת הַחֲבָרֵר".

אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׁזִכְנוּ לְהִתְדַעַע מְרַבִּי אֵמֶת כְּזֶה, נַחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעֵימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלֹמֶךָ...

א' יא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיֵּגֶשׁ הִ'תּש"ל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבָרָף הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד אָנִי מְצַטְעֵר בְּצַעֲרְךָ
 הַקָּשָׁה מְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אֵיךְ שְׂרָשְׁעִים אַרְוִירִים מְצַעְרִים אוֹתְךָ
 כָּל-כָּף וְכוּ', עִם כָּל זֹאת רָאֵה לְהִרְהוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי בְּפִרוּשׁ
 גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת נְאוּף, סִימָן כו): עַל-יַדִּי הוֹצֵאת זָרַע
 לְבִטְלָה בּוֹרֵא קִלְפוֹת הַמְתַּלְבְּשִׁים בְּבִנְיַאֲדָם מִתְּנַגְדִּים וְחוֹלְקִים
 עָלָיו, וְעוֹשִׂים לוֹ יְסוּרִין, וְעַל-כֵּן אִם בְּאֵמֶת יֵשׁ לְךָ עֲכָשׁוּ יְסוּרִין
 וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, תִּתְּלֶה אֶת זֶה עַל כָּל חֲטָאֵיךָ הַמְרַבִּים, וְתִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, אַךְ עִם כָּל זֹאת הַרְשָׁעִים נִשְׁאַרִים מִמֵּילָא אַרְוִירִים, כִּי מִי
 אוֹמֵר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת הַשְּׁלִיחַ לְרֹדֶף אוֹתְךָ, אִין זֶה אֵלָא חֲטָיָה
 מִתְּלַבֵּשׁ בְּחֵיב, פְּגוּם נִתְּלַבֵּשׁ בְּפִגּוּם, הַעֲבֵרוֹת שְׁלָךְ הִתְּלַבְּשׁוּ בְּרִשְׁעָה
 כְּזֶה, וְזֶה בְּלִי שׁוּם סִפֵּק. וְהִרְבַּ הַחֲסִיד ר' אֱלִי חַיִּים רוֹזִין (גְּרוֹ יְאִיר)
 [ז"ל] רְגִיל לוֹמֵר: מְבִזֵּין אוֹתִי וּמְחַרְפִּין אוֹתִי, שׁוֹפְכִין אֶת דְּמִי,
 וְלִבְסוּף מְבַקֵּשׁ מְחִילָה... אֶתְּה מוֹחֵל לִי, אֶתְּה מוֹחֵל לִי... יֵשׁ לִי
 בְּרָרָה אָנִי מְכַרְח לוֹמֵר, אָנִי מוֹחֵל לְךָ, כְּתוֹב שְׁאִסוּר לְמוֹחֵל לְהִיּוֹת
 אֲכֹזְרִי, אֲבָל מֵה אֶתְּם חוֹשְׁבִים הוּא לֹא יִקְבַּל עָנְשׁוּ שְׁכָרוּ מִשְׁלָם...
 בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן... (הוּא סָבַל הַרְבֵּה בְּזִיוּנוֹת שֶׁבָּנָה אוֹתוֹ אֶחָד בְּעֵת
 שֶׁבָּנָה אֶת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל בְּמֵאָה שְׁעָרִים, וְאָנִי זוֹכֵר כְּשֶׁבִּאתִי
 בְּפַעַם הָרֵאשׁוֹנָה בְּשַׁנַּת תִּשְׁכ"ו רָאִיתִי כָּל הַקִּירוֹת מִבְּחוּץ כְּתוֹב
 עָלָיו, יִמַּח שְׁמוֹ וְכוּ', וּמִי אֶתְּה חוֹשֵׁב כְּתֹב אֶת זֶה וְכוּ'), עַל-כָּל-פְּנִימִים
 שְׁלֵא תִהְיֶה לְךָ חִלְשׁוֹת הַדַּעַת כָּלֵל, רַק בְּרַח לְךָ אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וְסוּף
 הַכְּבוֹד לְבוֹא, הִנֵּה רָאֵה גַם רָאֵה מֵה אָנִי סוֹבַל כְּכֹר מֵאֵז שַׁנַּת
 תִּשְׁכ"ה, שֶׁהִדְפַּסְתִּי אֶת סֵפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כְּשֶׁבִּאתִי בְּשַׁנַּת תִּשְׁכ"ו
 לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ בְּמֵאָה שְׁעָרִים, אַךְ בֶּן-אֲדָם לֹא רָצָה לְתַן לִי שְׁלוֹם
 בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל (חוּץ מֵר' לִוִי יִצְחָק [גְּרוֹ יְאִיר] ז"ל), שְׁאֵז
 נִקְשַׁרְתִּי אֵלָיו, וְהִיִּיתִי מְבַקֵּר בְּבֵיתוֹ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ שְׁעוֹת עַל גְּבִי
 שְׁעוֹת, וְהִרְבֵּה טוֹב קִבְּלֹתִי אֶצְלוֹ, וְעַל-כָּל-פְּנִימִים אָנִי כוֹתֵב לְךָ אֶת
 כָּל זֶה, כְּדֵי לְנַחֵם אוֹתְךָ, אָנִי רוֹאֶה מֵה שְׁקָרָה שֶׁהִשְׁקַעְתָּ כָּל-כָּף
 הַרְבֵּה בְּעִבּוֹר בְּנֵית הַבֵּית-הַמִּדְרָשׁ שְׁלָנוּ, וְעֲכָשׁוּ אֶתְּה סוֹבַל חֲרוּפִין
 וְגִדּוּפִין וְכוּ', וְאֶתְּה יוֹדֵעַ שְׁאָנִי לֹא יְכוֹל עֲכָשׁוּ לוֹמֵר שׁוּם דְּבָר כִּי
 עוֹד פַּעַם הִתְחִילוּ עִמִּי, מֵאַחַר שֶׁאַבְרָהָ אֶחָד לָקַח מִמֶּנִּי תִּכְרִיף כְּתֹב

יד וְהַדְפִּיס אֶת זֶה (אֲשֶׁר בְּאֵמַת דְּבַרְנוּ שָׂרָק יִתְקַתֵּק אֶת זֶה וַיִּצְלַם
 אֶת זֶה כֶּף, וּלְבִסּוֹף הֵבִיא לִי סֵפֶר מְדַפֵּס) וְאֲנִי לֹא אֲשֶׁם בְּזֶה, אֲךָ
 מִה לַעֲשׂוֹת, כֶּף גְּזֵרָה חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְפֵי הַנִּרְאָה הַהִכְרַח לִי לְסַבֵּל
 חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, וּכְמֵאמֶר מוֹהֲרָנֵ"ת ז"ל לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשַׁעֲה
 שְׁעֵבְרָה עֲלֵיהֶם הַמַּחְלָקֶת הַגְּדוֹלָה: "אַתֶּם כָּמוֹ שְׂאֵתֶם, וְהַנֶּכֶם רוֹצִים
 עוֹד לְהַחְזִיק בְּרַבֵּי אֵמֶת כְּזֶה, בְּיָדָי יַעֲבֹר עֲלֵיכֶם מִה שְׂיַעֲבֹר". עַל
 אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שָׂאֵנוּ עוֹסְקִים בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת
 דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, לֹא בְּתַנּוּם שְׂיִרְדְּפוּ אוֹתֵנוּ, וְכֵן אַתָּה מְסַרְתָּ
 נֶפֶשְׁךָ מִמֶּשׁ פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ שְׂיִהְיֶה 'שְׂטִיבֵל' בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ עַל שֵׁם
 רַבְּנוּ ז"ל, לֹא בְּתַנּוּם שְׂהִזְקִינִים הַתִּישִׁים הַטְּפָשִׁים יַחְלִקוּ עֲלֶיךָ, אֲךָ
 נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְעַלֵּם מִכֹּל זֶה, וְאֵל תִּישִׁים לֵב, אֲךָ שְׂזֵה כּוֹאֵב, אֲךָ
 צָרִיכִים לְהַחֲבִיא עֲצָמוֹ רַק אֲצֵלוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂיחָה — זוֹ תַּפְלָה, מָה
 אַתָּה חוֹשֵׁב שְׂאֵנִי עוֹשֶׂה וְכוּ', אֲךָ שְׂמַפְעֵם לְפַעֵם אֲנִי מַחְזִיר לְרוֹדְפֵי
 מְנָה אַחַת אֲפִים וְכוּ', כֹּל זֶה אֲנִי מַכְרַח כְּדֵי לְסַתֵּם אֶת פִּיהֶם הַטְּמֵא,
 שְׂלֹא יִכְנסוּ דְבָרֵיהֶם אֲצֵל הַמּוֹן עִם, כִּי כֶף דְּרָכֶם שֶׁל בְּנֵי-אָדָם
 שְׂשׁוֹמְעִים רַק צֵד אֶחָד, וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שְׂיִישׁ לִי יַעֲסֵק עִם רַבִּים וְכוּ',
 עֲלֵי לְהַשִּׁיב מִדֵּי פַעֵם בְּפַעֵם לְמַתְנַגְדֵי. אֲךָ תִּאֲמִין לִי שְׂלֹא-רְךָ הַזְּמַן
 זֶה לֹא מִשְׁתַּלֵּם, כִּי חֲבַל עַל כֹּל רַגַע, יָבוֹא הַיּוֹם שְׂנֹצְטְרָךְ לְצֵאת
 מִזֶּה הָעוֹלָם, וּמָה יִהְיֶה מֵאַתָּנוּ? מָה יִשְׂאָר מֵאַתָּנוּ? הֲלֹא נִשְׁכַּב בְּבֵית
 הַחַיִּים, וּמָה כְּבָר יֵצֵא מִכֹּל הַדְּבוּרִים וְהוֹפּוּחִים? שׁוּם דְּבָר וְכוּ', אֲךָ
 מִפַּעֵם לְפַעֵם הַהִכְרַח לְגִלוֹת וְכוּ', אֲבָל לָךְ אֲנִי מֵיַעַץ שְׂתַבָּרַח מִכֹּל
 מִיָּגִי וּכְפוּחִים וּמַחְלָקֶת, כִּי חֲבַל חֲבַל עַל הַזְּמַן, וְעַל-כֵּן לֹא כְּדָאִי
 שְׂתַעֲשֶׂה שׁוּם אֲסִפָּה וְכוּ', כִּי מִמִּילָא לֹא תַפְעֵל, וְאַדְרָבָה עוֹד תַּתְרַבֶּה
 הַמַּחְלָקֶת וְהַרְכִּילוֹת וְהַלְשׁוֹן-הַרַע וְהַלִּיצְנוֹת וְכוּ', כִּי דּוּעַ מִה יוֹצֵא
 מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, וְתִאֲמִין לִי "דָּאֵס, דְּעֵם רַבִּינִים זֶה וְאִזּוֹ אֲסִאף הַעֲכָעַר
 פּוֹן דֵּי שְׂטִיּוֹת וְהַבְּלִים", דַּע לָךְ עֲנִינּוֹ הוּא רַק לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת
 דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וּבְדָרְךָ כָּלֵל תִּילִים שְׂהֵם הוֹלְכִים רֵאשׁוּנָה
 בְּקִשְׂרֵי הַמַּלְחָמָה וְכוּ', הֵם אֲשֶׁר סוֹבְלִים אֲבָדוֹת וְכוּ', הֵם אֲשֶׁר

(ר) זאת, שְׂדָבֵר רַבְּנוּ ז"ל הוּא יוֹתֵר גְּבֵה מֵאֵלוֹ הַשְּׂטִיּוֹת וְהַבְּלִים.

אֲשֶׁר   א' יב   בְּנַחֵל   קְנָה

חוטפים את הפדורים וכו', הם אשר נתלכלכים וכו', הם צריכים לסבל את הסבל וכו', מה שאין בן אלו שבאים אחריהם, הם כבר קוצרים את הפרות והנצחון; אשרינו ואשרי חלקנו שאנו הולכים ראשונה במלחמה, ועוסקים בעסק הקדוש והנורא הזה של הפצת מעינות החכמה חוצה, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד הנם שעשה עמנו אף שלא רציתי לכתב לך דבר זה, אף אני רואה שאתה נמצא במצב פל-כף ממרמר וכו', ואתה מצטער מאד מאד, אמרתי ארוצה שורתים אלו לפניך, ועכשו תבוא אלי ונדבר באריכות.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' יב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני ויגש ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך הנקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי, ולא היה לי הפנאי להשיבך מרב הטרויות, בעזונותי הרבים.

והנה בענין הפעם שגלפדת וקשה וכבר לך לצאת מקלפה זו, מה אמר לך, חמדת לבבי, כל התורה מלאה מחמר העון הן בגמרא והן במדרשים והן בזהר הקדוש ובכתבי האר"ל ובספרי תלמידי הבעל-שם-טוב ובספרי רבנו ז"ל, ואיני רואה שום תועלת להעתיקם לך, ובפרט שאחד מאנשי שלומנו, ר' אברהם ילין מעיר ווענגרוב עשה וחבר ספר "ארך אפים", ושם האריך ללקט מהרבה ספרים, ומה תועלת תהיה לחזר ולהעתיק, ובפרט כי אצל אנשי שלומנו לעולם לא דברו מחמר האסור וכו', רק עצות והתחזקות איה לצאת מהרע שגלפד בו וכו'. וכבר אמר פעם רבנו ז"ל: "אקונץ איין איד

אָרַפּ צו וואַרפֿן? אַקוּנֶן אַיִן אַיִד אויף צו הויבֿן! ש"

והנה מבאר (בלקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), אֲשֶׁר כָּל הַתְּגִלוֹת וְעִנְיָן שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ הוּא בְּחִינַת חֹטֵם, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (יִשְׁעִיהַ יא, ג): "וְהִרְיָחוּ בִּירְאָת ה'", שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת אַרְיֵכַת אַפִּים. וְעַיִן בְּקֵהלוֹת יַעֲקֹב (עֲרֹף מְשִׁיחַ), שֶׁתְּהִיָּה לוֹ מְדֻרְגַת רֵיחַ הַחֹטֵם שֶׁבְּזַמְנוֹ תִּתְעַלֶּה הַמְּלָכוֹת עַד הַבִּינָה וְכוּ', עַיִן שָׁם; כִּי הוּא יְגַלֶּה אֶת מְצַפּוּנֵי מְקוֹר הַחֲכָמָה, וְיִהְיֶה נוֹבֵעַ בַּנְּחַל, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (יִשְׁעִיהַ ל, כח): "רוּחוֹ כְּנַחַל שׁוּטֵף" וְגו', עַד שִׁקְיָם (שָׁם יא, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת] אֶת ה'" וְגו', וּמִגְדֵּל הָאָרֶת הַחֲכָמָה שִׁישְׁפִיעַ, וְיִהְיֶה גְלוּי אֱלֻקוֹתוֹ בְּמִדְרָגָה עֲצוּמָה כְּזוֹ, עַד (שָׁם נב, ח): "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן" וְגו', אִז מִמִּילָא "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדוֹשִׁי", כִּי כְּשֶׁמִּתְבָּרַר לְאָדָם אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִית אֶתֶר דְּפָנִיהַ מְנִיָּה, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמָּשׁ, וְהַכֵּל לְכָל נַעֲשֶׂה בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵפְלוֹ כְּנֶה אֵינָה עוֹקֶצֶת בּוֹ מִבְּלַעְדֵּי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אָדָם אֵינּוּ מְצַעְרוֹ מִבְּלַעְדֵּי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אֲשֶׁתּוֹ וּבְנֵי וּבְנוֹתָיו אֵינָם מְצַעְרִים אוֹתוֹ מִבְּלַעְדֵּי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּשִׁיּוֹדֵעַ דְּבָר זֶה לְעוֹלָם לֹא יִכְעַס וְלֹא יִבְעֹט בְּיִסּוּרִים, מֵאַחַר שִׁיּוֹדֵעַ כִּי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ, אֵתוֹ וְאֶצְלוֹ, וְאֵין שׁוּם דְּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ, כִּי אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְּמִטָּה אֶלָּא אִם־כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֵפְלוֹ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׁמַיָּא מְנוּ לִיהַ (בְּרַכּוֹת נח.), וְאֵפְלוֹ צְפָרָא כְּלִילָא מִבְּלַעְדֵּי שְׁמַיָּא לֹא מִתְצַדָּא, וְכָל שֶׁכֵּן בַּר אֵינֶשׁ (ירושלמי שְׁבִיעִית ט, א), וְעַל־כֵּן מַה דְּהוּהַ הָוָה עַל־כָּל־פָּנִים מַעֲכָשׁוֹ תַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְחֲשָׁמַר אֶת עֲצָמָךְ מִכְּעַס, וְתִבְקַשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי לְזָכוֹת לְכָל הַמְּדוּת טוֹבוֹת אֵי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי רְבוּי תַפְּלָה (עַיִן לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן נב), וְחֲלַמְד כָּל אוֹת כְּעַס מִסְפָּר

ש) חֲכָמָה לְהַפִּיל יְהוּדִי? הַחֲכָמָה הִיא לְהַרִים יְהוּדִי!

הַמְדוּת וּמְלַקוּטֵי-עֲצוֹת הַמְשָׁלֵשׁ, וְתִזְהַר לִילֶךְ בְּכָל יוֹם לַמְקָנָה, כַּמּוּבָא מִהָאֲרִיז"ל, כִּי תִקּוֹן לְכַעַס הוּא הַמְקָנָה (כַּעַ"ס עִם הַכּוֹלָל עוֹלָה מִקְנָה), וּמִכָּל שְׂפָן פְּשׁוּזָכָה לְכוּן תַּחַת הַמַּיִם שֵׁם קנ"א שֶׁהוּא מְלוּי "אָהִי" דְּהֵי"ן פְּזָה: אֵל"ף, ה"ה, יו"ד, ה"ה, הַעוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה מִקְנָה, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

אָךְ הָעֵקֶר הוּא רַק אֲמוּנָה, לְהַכְנִיס בְּעֲצָמוֹ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לְהִרְעֵ לָךְ אוֹ לְהִיטִיב, כִּי הַכֹּל מְשַׁנָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד. וְהִנֵּה כָּלֵל זֶה נִקְטָב בְּיָדְךָ, דְּבָר שֶׁכָּבֵר עָבַר — עָבַר, וּבְיַדָּאֵי הִיָּה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרְךָ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, וְעַל-כֵּן לְמָה לָךְ לְהִצְטַעַר וְלְכַעַס עַל מִישֶׁהוּ וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר קָנָה עִמָּךְ וְכוּ'. וְכֵן אֵין לָךְ לְקַנָּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי מִי שֶׁצָּרִיךְ לָךְ מִמִּילָא יָבוּא אֵלֶיךָ אֶפְלוֹ שִׁיתְפַּשְׁטוּ הַמוֹנְעִים וְכוּ', וּמִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָךְ מִמִּילָא לֹא יָבוּא אֵלֶיךָ, וְעַל-כֵּן לְמָה תִּפְּלֵ כָּל-כָּף בְּדַעְתָּךְ, הָאֵם אֵינְךָ יוֹדֵעַ שְׂפָל נְשָׂמָה כְּלוּלָה מִהֶרְבֵּה נְשָׁמוֹת, יֵשׁ נְשָׂמָה שְׂבָה תְלוּיּוֹת נְשָׁמוֹת רַבּוֹת, וְעַל-כֵּן הֵם בָּאִים אֶצְלוֹ וַיֵּשׁ לָהֶם שִׂיכוֹת עִמוֹ, וַיֵּשׁ נְשָׂמָה שְׂאֵין תְלוּיִים בָּהּ שׁוּם נְשָׁמוֹת, וְעַל-כֵּן אֵין בָּאִים אֶצְלוֹ, וּבְזֶה מִתְרַץ שְׂרוּאִים שְׂאֵל זֶה בָּאִים תְּלַמִּידִים רַבִּים וְכוּ', וְאֵל זֶה שׁוּם בְּרִיָּה אֵינָה בָּאָה, וְאֵין הַפְּנוּנָה כִּי זֶה גְדוֹל מְזִיָּה, וְדָבָר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לִידַע בְּעוֹדוֹ בְּעֵלְמָא הַדִּין, רַק לְנִשְׂמָה זוֹ שִׂיכוֹת הֶרְבֵּה נְשָׁמוֹת וְלְנִשְׂמָה זוֹ אֵינָה שִׂיכָת שׁוּם נְשָׂמָה, וְעַל-כֵּן כָּלֶךְ מִבְּלוּלֵי חָנָם, בְּרַח לָךְ רַק אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, וְהַתְּעַנֵּג עַל רַב שְׁלוֹם, "וְאֵתָה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לָךְ שְׁלוֹם", תִּהְיֶה מִצָּרֶיךָ אַף, וְתִנְצֵל מִכָּל רַע.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

(אודות הַסֵּפֶר הַגָּדוֹל "אֲרֵךְ אַפַּיִם" הוּא חֲבוּר מְלַקֵּט מִכָּל

הספרים הקדושים על חמר עון הפעס, מחברו היה אחד מאנשי שלומנו, ובני העולם אינם יודעים מזה, כי חבר את הספר בצורה כזו שלא יבינו העולם שהוא אחד מאנשי שלומנו, ועל-כן נתקבל הספר בעולם, כן שמעתי מאחד מזקני אנשי שלומנו שהכירו (היטב).

הנ"ל...

א' יג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר ויגש ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו אייר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר לנכון קבלתי ושמחתי מאד, והנה במה שאתה כותב שאתה טרוד כל היום, עד שאין לך פנאי ללמד כלל, מדוע לא תזכר דברי רבנו ז"ל, שאמר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן רפד) לאתה, שראוי לחטף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום. וזהו מה שאמרו חז"ל (שבת לא), ששואלין את האדם: "קבעת עתים לתורה"? קבע הוא לשון גזלה, כמו שכתוב (משלי כב, כג): "וקבע את קבעיהם נפש", הינו ששואלין את האדם אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזל ממנו עתים לתורה, פי צריך לחטף ולגזל עתים מתוך הטרדה והעסק. וספר ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל], כי הוא זוכר אשר כל אנשי המשא ומתן של אנשי שלומנו היקרים היו עמהם ערמות של ספרים, ובכל ספר היה קנייטש"י במקרא

(ת) קמט בקצה העמוד לסימן.

בַּמִּשְׁנָה וּבְעֵין יַעֲקֹב וּבִשְׁלַחַן עֲרוּף וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן וּלְקוּטֵי-תְּפִלוֹת וּתְהִלִּים וְכוּ', וְתַכְף-וּמְיָד שָׂרַק הָיָה לָהֶם אֵיזָה פְּנָאֵי אֶפְלוּ לְכַמָּה רַגְעִים, חֲטָפוּ אֵיזָה 'טוֹב', כִּי צָרִיף לְהִתְיָשֵׁב, אֲשֶׁר זֶהוּ מְזוֹנוֹ לְעֵלְמָא דְאֵתִי. וְעַל-פֶּן צָרִיף לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד שְׁלֵא יִלְף לֹו יוֹם אֶחָד בְּלִי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הוּא מִמֶּשׁ מְזוֹן נִפְשׁוֹ, וְכֹל יוֹם בְּזֵה הָעוֹלָם נַעֲשֶׂה לֹו אַרְף לְעֵלְמָא דְאֵתִי. וּכְמֵאֲמַר הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ (אֲמַר צ.ב.): בְּגִין דְּלִית לָךְ יוֹם דְּלִתְתָּא דְלֵא שְׁלֵטָא בֵּיהּ יוֹמָא אַחְרָא עֲלָאָה וְכוּ', וְלֵא עָאל יוֹמָא בְּיוֹמָא אַחְרָא דְחִבְרִיהּ כְּהֵאֵי גֹונָא לִית לָךְ יוֹם דְלֵא אַתְּמָנָא עָלֶיהּ יוֹמָא עֲלָאָה לְעֵילָא וְכוּ', אִי בַר נִשׁ עֲבִיד עוֹבְדָא דְלִתְתָּא כְּדָקָא יְאוּת הָכִי אַתְעַר חֵילָא כְּדָקָא יְאוּת לְעֵילָא" וְכוּ', עֵין שָׁם; כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי מַה שֶּׁעָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ-כֵן מֵאִיר עָלָיו אוֹר יוֹם הָעֵלְיוֹן, אִם עָשָׂה אֵיזָה חֲסֵד בַּיּוֹם זֶה, נִרְשָׁם חֲסֵד בַּיּוֹם הָעֵלְיוֹן, אִם לְמַד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בַּיּוֹם זֶה, נִתְרַשָּׁם אוֹר הַתּוֹרָה בַּיּוֹם הָעֵלְיוֹן, אִם הִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹת בַּיּוֹם זֶה וְשָׁפַךְ לְבוֹ כַּמִּים, כְּמוֹ-כֵן נִפְתַּחוֹת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְשׁוֹפְעִים עָלָיו אוֹרוֹת רוּחַנַיִים וְכוּ', וּכְשִׁיְהִיָּה עֵקֶר לַמּוֹדוֹ לְהַשְׁבִּיעַ נִפְשׁוֹ, לְתַת מְזוֹן לְנִשְׁמָתוֹ, אִזּוּ יִהְיֶה יָקָר בְּעֵינָיו כָּל לַמּוֹד, וּבְכָל עַת שִׁיְהִיָּה לֹו רַק פְּנָאֵי, יַחְזֹר מַה שִׁיּוּכַל בְּעַת הַהִיא, יֵשׁ מִי שִׁיְקַרָּא בְּתֵהִלִּים, יֵשׁ מִי שִׁיאֲמַר פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, יֵשׁ מִי שִׁיַּחְזֹר דְּפִים גְּמָרָא, יֵשׁ מִי שִׁיעֵין בְּסִימָנִים שְׁלַחַן עֲרוּף, וְיֵשׁ מִי שִׁיְלַמֵּד תּוֹרוֹת בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְיֵאֲמַר הַתְּפִלוֹת שֶׁעֲלִיהֶן וְכוּ' וְכוּ', כָּל אֶחָד כְּפִי עֲנִינוֹ, וְלֵא נִיחַ שְׁעָה לְבִטְלָה; כִּי כָּל יְדִיעָה וְיְדִיעָה בְּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה — הֵן מְצוּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרוֹ, הֵן מְצוּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְקוֹנוֹ, הַיְדִיעָה הַזֹּאת בְּעֵצְמָהּ הִיא הַצְּלַחַת הַנִּפְשׁ (סִפֵּר הַמִּדּוֹת, אוֹת לַמּוֹד, סִימָן י'), וְהַצְּלַחָה זֹו הִיא לְעַד וּלְנִצְחַת נְצַחִים, וְאִף שִׁישׁ דְּבָרִים שְׁלֵא זָכָה לְעַמֵּד עֲלֵיהֶם וּלְהַבִּינֵם, יִגְלוּ לֹו שָׁם בְּעוֹלָם הָעֵלְיוֹן, כִּי (שָׁם, סִימָן ח'): כָּל מַה שֶּׁלַּמֵּד אֲדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִיָּה נִמְנַע

(א) בַּגִּלְלֵי שְׂאֵין לָךְ יוֹם לַמְטָה שְׁלֵא שׁוּלַט בּוֹ יוֹם אַחַר עֵלְיוֹן וְכוּ', וְלֵא נִכְנָס יוֹם בַּיּוֹם אַחַר שֶׁל חִבְרוֹ, בְּאִפְסָן הַזֶּה אֵין לָךְ יוֹם שְׁלֵא נִמְנָה עָלָיו יוֹם עֵלְיוֹן לַמְעֵלָה וְכוּ', אִם אֲדָם עוֹשֶׂה פְעֻלָּה לַמְטָה כְּיְאוּת, כִּף מִתְעוֹרֵר כַּח כְּרֵאוּי לַמְעֵלָה.

אָצְלוּ לַעֲמֹד עַל אַמְתַּת פְּנֵת הַלְמוּד בְּשִׁלְמוֹת, יִזְכֶּה לְהֵבִין עַל אַמְתָּתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. וּכְשֶׁתִּתְבָּרַר לָךְ יְדִיעָה זֹאת, אֲשֶׁר יְדִיעַת הַתּוֹרָה הִיא הַצְּלָחָה נְצָחִית, וְהִיא מְזוּן הַנְּפֹשׁ, אֲזִי אֶפְלוּ תִשָּׁב בְּחֲנוּת אוֹ בְּדַרְךְ יִהְיוּ לָךְ תְּהִלִּים, אוֹ מְשָׁנִיּוֹת, אוֹ גְמָרָא, אוֹ שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אוֹ לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן וְלְקוּטֵי-תְּפִלוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּבְכָל שְׁעָה שֶׁיִּהְיֶה לָךְ רַק מַעַט זְמַן וּפְנָאֵי, תִלְמַד וְתִחְזֹר אֵיזָה דְבַר מִן הַתּוֹרָה, וְיִהְיֶה לָךְ לְמְזוּן וְלִהְחִיּוֹת נִפְשְׁךְ.

עַל-פֶּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, רְאֵה מֵה לְפָנֶיךָ, חֻזַּק חֻזַּק וְאַמֵּץ לְכַבֵּד לְחֹזֵר בְּעַת הַפְּנָאֵי אֵילוּ דְבוּרֵי תּוֹרָה כְּסֻדְרָן דִּיקָא, לְהִתְחִיל מִהִתְחַלַּת הַמְּשָׁנִיּוֹת וְהַשֵּׁס — בְּבָלִי וִירוּשְׁלָמִי וּמְדַרְשִׁים וְשְׁלַחַן עֲרוּךְ וְזֵהר הַקְּדוּשׁ וְתַקּוּנִים וְסִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר אֶפְלוּ הָאֲמִירָה בְּעֶלְמָא סְגָלָה עֲצוּמָה וְגִבּוּהָהּ מְאֹד מְאֹד. וְאַל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוּם לֵץ וּמוֹנֵעַ שְׁעוֹשֶׂה מִזֶּה לִיצְנוּת, מֵה לָךְ וְלָהֶם, יַעֲבֹרוּ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים, אַתָּה תִּחְזֹר לְעֶלְמָא דְאַתִּי עִם שֵׁס — בְּבָלִי וִירוּשְׁלָמִי, וְכָל הַפּוֹסְקִים וְהַמְדַרְשִׁים וְהַזֵּהר הַקְּדוּשׁ וְכוּ' וְכוּ', וְהֵם יִחְזְרוּ עִם הַלִּיצְנוּת שְׁלָהֶם. וּבִפְרָט שְׁרַבְּנֵי ז"ל אָמַר לְאַחַד: דִּי לִיפְעֵן זְאֵלָן דִּיר נִישְׁט צוֹ שְׁטִיין לְחֹזֵר וְלְחֹזֵר בְּפִתְגָמֵי דְאוּרִיָּתָא, וְאִז תִּכְנַס תְּלִיסַר אַבְבֵי בְּעֶלְמָא דְאַתִּי, אִי וְוִי זִיס אִיז וְוַעֵן מְעַן אִיז זֹכָה צוֹ פְּאֵלְגַעֵן דְעַם הַיִּלְיָגַעֵן רַבִּיין וְוִי לִיכְטִיג אִיז אִיֶּהֱם אוּיֶף דִּי וְוַעֲלֵט, וּמְכַל שְׁכָן אוּיֶף יַעֲנַעַר וְוַעֲלֵט^ב, וּבִפְרָט כְּשִׁזְזוּכִים לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ עִמּוֹ תְּבַרְךָ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּשִׁקִּידָה נִפְלְאָה, לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרָךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ — אִין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל מַעְצָם הָאוּר שְׁמַאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי הַתְּפִלָּה מְקַשְׂרֶת וּמְיַחֲדֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבְשַׁעַר שְׁאֲדָם עוֹמֵד בְּתְּפִלָּה, יִהְיֶה שְׂמַח שְׁעוֹבֵד לְאַלּוֹךְ שְׁאִין כְּמוֹהוּ בְּעוֹלָם (לְקוּט תְּהִלִּים, רְמֵז תְּרַכְּג). וְזִכּוֹר מְאֻמָּרָם ז"ל בְּאַבוֹת דְּרַבִּי נֶתָן (פָּרַק כט): כָּל הַשּׁוֹקֵד עֲצָמוֹ עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה מוֹסְרִין שְׁקֻדְנִין כְּנִגְדּוֹ, וְכָל הַבוֹטֵל מִדְּבָרֵי

(ב) שְׁפִתֶיךָ לֹא תַעֲמִדְנָה לְחֹזֵר בְּפִתְגָמֵי הַתּוֹרָה, וְאִז תִּכְנַס בִּי"ג שְׁעָרִים בְּעוֹלָם הַבָּא. אִי, כְּמֵה זֶה מִתַּק כְּשִׁזְזוּכִים לְצִיַּת לְרַבְּנֵי ז"ל הַקְּדוּשׁ, כְּמֵה מֵאִיר לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְכַל שְׁכָן בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָשֶׁר   א' יד   בְּנַחַל   קסא

תּוֹרָה מוֹסְרִין לוֹ בְּטַלְגִּין כְּנַגְדּוֹ, כְּגוֹן: אַרְיֵה וְזָאב וְנֹמֵר וּבְרַדְלָס
וְנַחֲשׁ, הַגִּיסוֹת וְהַלְסָטִים בְּאֵין וּמְקִיפִין אוֹתוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם.

על-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, רְאֵה מֵה לְפָנַי וְחַטָּף נִהְמָא דְאוּרִיתָא
וּמֵיָא דְצִלוֹתָא בְּכָל יוֹם, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ
שְׁזַכִּינוּ לְהַתְּוֹדַע מֵרַבִּי אָמֵת כְּזֶה, אֲשֶׁר מְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ לְבַל
נִישָׁן יְמִינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ וְנִכְיִן לְעֲצָמֵנוּ מְזוֹן וְצִידָה לְדַרְכֵנוּ הָאֲרָכָה,
לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' יד.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיְגַשׁ, רֹאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת ו' דְּחֻנְכָה הִתְשַׁלֵּ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, יְדִידִי
הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַחֶפְצִי לְצֵאת מִהַרְע שְׁגֹלֶכֶד בּוֹ, וְלִשְׁתוֹת מִמִּי הַנַּחַל
הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, שֶׁהֵם מִים חַיִּים הַמְטַהְרִים אֶת כָּל הַשׁוֹתֶה מֵהֶם
... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר מִיּוֹם רֵאשׁוֹן דְּחֻנְכָה לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶתְמוּל, וְחַשְׁתִּי
וְלֹא הִתְמַהֵמַהֵתִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף-וּמִיד כְּרִצוֹנְךָ מֵרַב הָאֶהְבָּה בִּינִינוּ
מִצַּד שְׁרִשְׁנוּ, שֶׁאֶחָד אֲנַחְנוּ וְאָב אֶחָד לְכַלְנוּ, וְהוּא אָבִינוּ הָאָב
הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, וְהוּא כָּלוּ רַחֲמִים וּבְכַרְט עַל הַשְּׁבוּרִים
וְהַנְדַפְּאִים, עֲלֵיהֶם גְּבָרָה רַחֲמָנוּתוֹ, וְהִנֵּה מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר
נַח קַבְלָתִי כְּכֹר מִזֶּה פְּמָה שְׁבוּעוֹת, וְגַם הַשְּׁבִתִי לָךְ שְׁנֵי מִכְתָּבִים,
וְעַל-כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ עֲכָשׁוּ מַה הִיָּה עִמָּהֶם, וּמִדּוּעַ לֹא קַבְלָתָם. וְגַם
שְׁלַחְתִּי לָךְ שָׁם פְּמָה קוֹנְטְרָסִים, וְהֵם מִכְתָּבִים שְׁנֹכְתָבוּ לְבַחוּרִים
וְאֲבָרְכֵם, וְהַכֹּל בְּנוִי וּמִיָּסֵד עַל יְסוּדוֹת חֲזָקִים, וְהֵם דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל

(ג) לְחֵם שֶׁל תּוֹרָה וּמִים שֶׁל תְּפִלָּה.

וּמְלִמִּידוֹ מוֹהֲרֵינִי וְלִי, וְגַם הַשִּׁיחוֹת וְהַדְּבוּרִים הַהוֹלְכִים בְּקִבְלָהּ אֲצַלְנוּ מְדוּר דוֹר. וְעַל-כֵּן, חֲמֵדַת לְבָבִי, אִם תִּקְבְּלֵם — תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי תִּכְרָף-וּמִיד.

אֶהוּבִי, אַחִי, בְּזֶה עוֹלָם הַעֲשִׂיָה צְרִיכִים חֲזוּק בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע מִחֲדָשׁ מִמֶּשׁ, כְּפִי עֲצָם הַתְּגַבְרוֹת הַקְּלָפוֹת וְהַהֲסָתוֹת הַרוּצִים לְהִסְתִּיר אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ מִשׁוּם הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן. וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּפְל כְּבָר בְּעִמְק הַחֲשֵׁף וְהַרַע, וְנִלְכַּד כְּבָר בְּפִח יוֹקְשִׁים, וְנִכְשַׁל כְּבָר בְּפִגְם הַבְּרִית הוֹצֵאת זְרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, הוּא צָרִיךְ הַתְּחַזְּקוֹת וְאוֹרוֹת חֲדָשִׁים לְהַאִיר לוֹ וּלְגַלוֹת לוֹ, אֲשֶׁר עֲדִין לֹא אֶבְדָּה תִּקְוֹתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲדַרְבֶּה כְּשֶׁהוּא יִזְכֶּה לְחֹזֵר וּלְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יֵאִיר גַּם אֶת מְקוֹמוֹ עִם אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזַקְאֵל מַג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבָדוֹ" וְגו'.

וְאֵל זֶה זוֹכִים דִּיקָא עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אֹרֵךְ הָאוֹרוֹת, שֶׁהוּא סוֹף כָּל הַתְּקוּנִים וְהַכְּנָה לְגַאֲלָתָנוּ הַנְּצַחִית, שְׁאוֹרוֹ יוֹרֵד לְמַטָּה לְמַטָּה אֶפְלוֹ בְּמְקוֹמוֹת הַמְּגֻנִים וְהַמְּטַנְפִים לְהַחֲיוֹת וּלְהַאִיר נֶפֶשׁ כָּל חַי הַנְּפוּלִים וְהַיְרוּדִים וְהַמְּלַכְלָכִים בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְכָל זֶה סוּד אֹרֵךְ הַחֲנֻכָּה, שֶׁהוּא אֹרֹךְ שֶׁל מְשִׁיחַ, הַתְּגַלוֹת הָאֹרֵךְ הַגְּנוּז, לְגַלוֹת אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבַחֲוָהּ כָּל עֲלָמִין, "אֲנָה אֵלֶיךָ מְרוֹמְךָ וְאֲנָה מְפָנֶיךָ אֶבְרַח, אִם אָסַק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה, וְאֶצִּיעָה שְׁאוֹל הַגֶּן", כִּי דוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, רַק נִחְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לְמִרְאֵה עֵינֵינוּ, הֵן דוּמָם, אוֹ צוּמַח, אוֹ חַי, אוֹ מְדַבֵּר וְכוּ', וְעַל-כֵּן יִהְיֶה בְּמְקוֹם שִׁיְהִיָּה, גַּם מִשָּׁם יְכוּלִים לְצַאת, "אֲשָׁא כְּנָפֵי שְׁחַר אֲשַׁכְנֶה בְּאַחֲרִית יָם, גַּם שָׁם יָדֶךָ תִּנְחַנְחֵנִי... וְתִאחַזְּנֵי יְמִינֶךָ, וְאָמַר אֵיךְ חֲשֵׁךְ יִשׁוּפְנֵי וּלְיִלָּה אֹרֵךְ בְּעַדְנֵי גַם חֲשֵׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ מִמֶּךָ וּלְיִלָּה כִּיּוֹם יֵאִיר כְּחֹשֶׁכָה כְּאוֹרָה" וְגו' (תְּהִלִּים קֶלֶט, ז יב). כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת נִקְרָא אֹרֵךְ (עֵין לְקוּיֵי-הַלְכוֹת, חֲנֻכָּה, הַלְכָה ב'), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה ג, י): "אֲמַרוּ צְדִיק כִּי טוֹב", וְאֵין טוֹב אֶלָּא אֹרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרַאשִׁית א, ד): "וַיִּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר"

כ"י טו"ב", כי זה הצדיק באמת הוא טוב גמור, כי הפריש את הרע לגמרי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), ונשארו פלו טוב, וממשיך את טובו יתברך למקרביו, ועל-כן נקרא טוב, דהינו אור האורות, כי זהו עקר הטוב — כשזוכים להמשיך את אורו יתברך גם לדרי מטה, לקטנים ולפגומים מאד מאד, ולגלות להם כי עדין השם יתברך אתם, עמם ואצלם, כי הוא מטה תמיד כלפי חסד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב; ובלקוטי-הלכות, השקמת הבקר, הלכה א').

וזוהי מצות ג"ר חנכה, שאנו ממשיכין ומקבלין אור וחיות מזה הצדיק האמת, לעמד ולהתחזק נגד כל הרע ותבערת התאוות המגנות המתגברת עלינו. וזה אשר מצות גר חנכה למטה מעשרה טפחים, ברשות הרבים, בטפח הסמוך לפתח, כי עקר אחיזת הסטרא אחרא הוא למטה מעשרה, כי מעולם לא ירדה שכניה למטה מעשרה (ספה ה.), ושם עקר בחינת העשייה, ששם אחיזתם, שגם ברשות הרבים הוא מקום הקלפות, ושם דיקא צריכין להדליק גר חנכה, שהוא הארת הדעת האמת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך, וגם מעמק החשך יכולים לצאת ולחזר אליו יתברך, כי רחמיו יתברך הם על כל מעשיו, ובפרט על אותן הנשמות שגפלו בעמק החשך והרע, ונכשלו בפח יוקשים ברשת הבעל-דבר בהוצאת זרע לבטלה, אם הן מרחמות על עצמן, ומיחדים בכל יום מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ומדברים עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ומספרים לפניו יתברך את כל לבכם הנשבר, ומבקשים ממנו יתברך שיזכו לצאת ממצודתם, אין לשער ואין לספר מה שנעשה מדבורים שמדברים עמו יתברך. ויש מלאך נורא עזריאל שמו, שהוא ממנה על אלו הנפשות שגכשלו בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, וכשהם מרחמים על עצמם, ומספרים לפניו יתברך את כל לבם בתמימות ובפשיטות גמורה בכל יום, הוא מלקט את כל שיחתם ותפלתם ודבורם, ובונה מזה היכלות רוחניים; אשרי עין ראתה זאת, כי בכל שהאדם נמך יותר, כשזוכה לחזר אליו יתברך, נעשים מזה שעשועים גדולים מאד מאד אצלו יתברך. וכבר אמרו חז"ל (סנהדרין מג:): מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאלו

הקריב כל הקרבנות כֵּלָן, ולא עוד שאין תפלתו נמאסת וכו', עיין שם; ואין לה שפיל בעולם כמו מי שנכשל בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, שלבו נשבר בקרבו פחרס ונשפך פמים, ובוכה ומבכה ימיו, ומר ומרור לו מאד מאד, רחמנא לצלן וכו'; ובאמת אז דיקא כשאדם שבור ומשבר, עד שנדמה לו שאפסה תקותו, ומתגברות עליו החשכות והמרירות והחלישות הדעת, והוא בטל ומבטל בעיני עצמו, בזוי ומבוזה, נמאס ונדכה, עד שסובר שאבד, חס ושלום, את העולם הזה והעולם הבא, כשמגיע אל נקדה זו, אז הוא סמוך מאד מאד אליו יתברך בבטול כל הרגשותיו, וזוהי נקדת המשית. ואז דיקא יכול לזכות לגאולה נצחית, אם לא יתיאש, רק יחזק עצמו בו יתברך, וידבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו. ועיין במדרש (שמות רבה ב, ט): רבי אליעזר אומר, מה הסנה שפיל מכל האילנות שבעולם, כך היו ישראל שפלים וירוודים למצרים, לפיכך נגלה עליהם הקדוש-ברוך-הוא וגאלם, שנאמר (שמות ג): "וארד להצילו מיד מצרים" וכו' עיין שם; כי דיקא כשאדם בא אל שפיל המצב, וירד בעמק החשך והרע, דיקא אז אם לא יהיה בטלן, יכול לחזור אליו יתברך בהתקרבות כזו, אשר צדיקים גמורים לא יכולים לזכות. וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לד:), ובזהר הקדוש (פרשת חיי שרה דף קט) אמרו: ופאה אינון מאריה דתשובה דהא בשעתא חדא, ביומא חדא וברגעא חדא קריבין לגבי קדשא בריה הוא מה דלא הוי הכי אפלו לצדיקים גמורים דאתקריבו גבי קדשא בריה הוא בכמה שנין וכו', בגין דאינון קריבין למלכא יתיר מפלהו ואינון משכי עלייהו ברעותא דלפא ובחילא סגיא לאתקרבא למלכא וכו', עיין שם; כי אצלו יתברך העקר הוא השפלות, כפי שזוכה האדם להשפיל עצמו בזה העולם. וכמו שאמרו חז"ל (בתנא דבי אליהו, פרק יח), שרוח נמוכה ורוח שפלה נח לפני הקדוש-ברוך-הוא יותר מכל

(ד) אשריהם בעלי התשובה, שהרי בשעה אחת וביום אחד וברגע אחד הם קרובים אל הקדוש-ברוך-הוא, מה שאין כך אפלו בצדיקים הגמורים שמתקרבים אל הקדוש-ברוך-הוא בכמה שנים, בגלל שהם קרובים למלך יותר מכלם, והם ממשיכים את עצמם ברצון הלב ובכח גדול להתקרב למלך.

הַזְבַּחִים שֶׁבַתּוֹרָה, שֶׁנֶאֱמַר (תהלים נא, יט): "זָבַחַי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְרָה, לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְבָה אֱלֹקִים לֹא תִבְנֶה", פִּי כָל מִי שֶׁשֹּׁפֵל יוֹתֵר בְּדַעַתּוֹ, זוֹכֶה שֶׁהַשְּׂכִינָה שְׂרוּיָה עִמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (ישעיה נז, טו): "כִּי כֹה אָמַר רַם וְנֹשֵׂא שֶׁכֵּן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ, מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן וְאֵת דָּכָא וְשֹׁפֵל רוּחַ לְהַחִיּוֹת רוּחַ שְׁפָלִים, וּלְהַחִיּוֹת לֵב גְּדָפָאִים"; וְעַיִן בַּגְּמָרָא (מועד קטן טז:), שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדָוִד: הוֹאִיל וְהַשְּׁפִלְתָּ עַצְמְךָ תִּהְיֶה כְּמוֹנִי, עַיִן שָׁם; פִּי כָל מֶה שֶׁאָדָם שָׁבוּר יוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן מְאִיר עָלָיו אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא יָכוֹל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת וּדְרָגוֹת יוֹתֵר גְּבוּהוֹת, אִם לֹא יִהְיֶה בְּטָלָן וְכו'.

וּמִסְפָּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר פָּעַם אַחַת אָמַר מוֹהֲרַנְיָת וְ"ל לְר' נַחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר: אוֹיֵב דִּי בִיֶּסֶט אֵיִין עַרְלִיכְעֵר אִיד בֵּין אֵיף דִּיר מְקַנָּא וְוַאס מֵיִין אֵיף אֵיִין עַרְלִיכְעֵר אִיד וְוַאס מְעֵר מְעֵן אִיז צוּ בְּרֵאכֵן בֵּי זִיף", וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן; וְאִין עוֹד שָׁבוּר בְּעוֹלָם כְּמִי שֶׁפָּגַם בְּבְרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְעַל-פֶּן אִם הוּא זוֹכֶה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אִין לְשַׁעֵר מֶה שֶׁהוּא דִּיקָא יָכוֹל לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם וְכו'.

אַהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, וְאַנִּי יוֹדַע וּמְרַגֵּישׁ מְכַאוּבֵי נַפְשְׁךָ וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ כְּאֲשֶׁר כְּתוּבָת אֵלִי, וּמְרַב צַעֲרְךָ הַקָּשָׁה מְכֹל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֶתָּה שָׁבוּר וּמְשַׁבֵּר מְאֹד, עֲשֵׂה זֹאת, בְּנִי, וְהַנְּצֵל מִיָּד, בְּרַח לְךָ לְמַקּוֹם מִיַּחַד שְׂאִין שָׁם בְּנִי-אָדָם, וְתַתְּחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֶתָּה רְגִיל בְּהַ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן עִם אָבִיו, וְתַגְלֵל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֵת כָּל לִבְךָ, וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גְּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, פִּי בְּתַחֲלָה תַּגִּיעַ אֵלֶיךָ עֲבוּדָה קְדוֹשָׁה זוּ בְּכַבֻּדוֹת עֲצוּמָה מְפֹאֶת חֲסֵרוֹן הַאֲמוּנָה, כִּי הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִמָּן כב), וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (ישעיה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵינוּ

(ה) אִם אֶתָּה אִישׁ כְּשֵׁר, אֲנִי מְקַנָּא בְּךָ. לְמָה אֲנִי מְתַכְּנֵן כְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר "אִישׁ כְּשֵׁר"? כָּל שֶׁשָׁבוּר בְּעַצְמוֹ.

לְבִין אֱלֹקֵיכֶם", וְעַל-יְדֵי הַתְּמַדָּה רַבָּה בְּשִׂיחָה זוֹ תִפְלָה, לֵאמֹר לֵאמֹר
תִּזְכֶּה לְהִסִּיר מִמֶּךָ כָּל הַמַּסְכִּים הַמְבַדִּילִים בֵּינֶךָ לְבִין קוֹנֶךָ, וְתִזְכֶּה
לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַרֵךְ בְּאַמֶּת.

חֲמִדַת לְבָבִי! צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֲשֶׁר לְצֵאת מִהַרְע' הַזֶּה — הוֹצֵאת
זֶרַע לְבִטְלָה, שְׁנֹלְפֵדֶת בּוֹ, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם
עַל-יְדֵי רַבּוּי תִפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנֶךָ, לְהִיּוֹת רַגְלִיל בְּזֶה מְאֹד
מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת דְּבוּרֵי לְשׁוֹן-הַקִּדְּשׁ, הֵינּוּ שֶׁמְקַדְּשׁ אֶת
לְשׁוֹנוֹ בְּדְבוּרִים קְדוֹשִׁים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַע
וּמְקַרֵּר אֶת חֵם הַיֵּצֵר הָרַע הַבוֹעֵר בּוֹ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
ט), וְכָל מֵה שֶׁיִּרְבֶּה בְּדַבָּר זֶה, יוֹתֵר יֵאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי (מְדַרְּשׁ
תַּנְחוּמָא, פֶּרֶשֶׁת וַיִּשְׁלַח): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חִפְץ לְחַיֵּב בְּרִיָּה, אֲלֵא
מִבְּקָשׁ שֶׁיִּתְפַּלְלוּ בְּרִיּוֹת לְפָנָיו וַיִּקְבְּלֵם וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וּבִילְקוּט
תְּהִלִּים (רַמְזוֹ תַּסְסוּד) אֵיתָא: מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁחֲטָא, וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל
הַחֲטָא, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמוֹחֵל לוֹ וְכוּ', עֵינִי שָׁם;
וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ גְּדוֹל הַרְחֻמְנוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲלֶיךָ, וְאֵיךְ
שֶׁמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה שֶׁתִּדְבַר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, אִזּוֹ הֵייתָ מִתְמַיֵּד בְּזֶה מְאֹד
מְאֹד. וְכַמוֹכָא בְּתַנָּא דְּבִי אֱלֵיהּ זוּטָא (פֶּרֶק ו'): כִּינֵן שְׂרָאָה מִשָּׁה
שֶׁמְדַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁל חֲסֵד וְשֶׁל רַחֲמֵנוּת, מִיָּד נִתְעַטֵּף
וְעַמֵּד בְּתִפְלָה וְכוּ', עֵינִי שָׁם; כִּי הוּא יִתְבַרֵךְ מְלֵא רַחֲמִים וְחֲסֵד, וְהוּא
דֵּן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת, כִּי הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וַיּוֹדֵעַ הַמְּקוֹם
שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִי וּמֵה גֵרָם לוֹ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
א); וְהַעֲקֹר מֵה שֶׁהִשֵּׁם יִתְבַרֵךְ רוֹצֵה הוּא רַק דְּבוּרִים, שֶׁיִּדְבְּרוּ עִמּוֹ
יִתְבַרֵךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשַׁע יד, ג): "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלַי
ה'". וְאָמְרוּ חַז"ל בִּילְקוּט שָׁם (רַמְזוֹ תַּקֵּל): אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמְרִי
בְּמַעֲרָבָא מִשְׁמִיָּה דְּרַבָּה בַּר מְרִי, בּוֹא וּרְאֵה שְׁלֵא כְּמִדַת הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מִדַת בְּשׂוֹר וְדָם, מִדַת בְּשׂוֹר וְדָם — אָדָם מִתְקוּטֵט עִם
חֲבֵרוֹ, סָפֵק מִתְפַּיֵס מִמֶּנּוּ סָפֵק אֵינּוּ מִתְפַּיֵס, וְאִם תִּמְצָא לוֹמֵר
מִתְפַּיֵס, סָפֵק מִתְפַּיֵס בְּדְבָרִים, סָפֵק אֵינּוּ מִתְפַּיֵס, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא אֵינּוּ כֵן, וְדַאי מִתְפַּיֵס בְּדְבָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים

ושובו אֶל ה'", ולא עוד אֶלָּא שְׁמַחֲזִיק לוֹ טוֹבָה, שְׁנֹאֲמַר: "וְכַח טוֹב", ולא עוד אֶלָּא דוֹמָה כְּמִי שֶׁבָּנָה מִזְבַּח, וְהִקְרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, שְׁנֹאֲמַר: "וַיִּנְשְׁלָמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ" וכו', עֵינֵי שָׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁזָכֵינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּחִיָּה מֵתִים כְּמוֹנֵנוּ, וּמֵאִיר בְּנוֹ תִקְנָה וְרוּחַ חֲדָשָׁה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל חֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. וְהִיָּה רְאוּי לְהֶאֱרִיף לָךְ עוֹד, כִּי דִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל הֵם מִיָּם שְׁאִין לָהֶם סוּף, אִף הִהְכַרְחַת לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ, הֶעָקָר, חֲמֻדַּת לְבָבִי, תַעֲשֶׂה בְּעֶצְמְךָ קֶשֶׁר חִזֵּק בְּדַעְתְּךָ לְהִשְׁאֵר אֶצְל רַבֵּנוּ ז"ל, כִּי הַבַּעַל־דְּבָר יַעֲשֶׂה מַה שְׁיַעֲשֶׂה לְעַקְרָךְ, חַס וְשָׁלוֹם, מֵרַבֵּנוּ ז"ל, כִּי הוּא רוֹצֵה לְאַבְדָּךְ בְּזֶה וּבִבְא. וְהֶעָקָר אַל תִּפְחַד כָּלֵל, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל הִבְטִיחַ לָנוּ, שְׁמִי שְׁיֵאֲחִזוּ אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ וּבְאֲנָשָׁיו הַקְּדוּשִׁים, וַיִּלָּךְ בְּעֲצוֹתָיו, הוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ הַכֵּל, וְהוּא יִתְקַנְּנוּ בְּתַקוּן נִצְחִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תִּכְתֹּב לִי תִכְף־וּמִיד בְּקַבְּלָתְךָ מִכְּתָבִי זֶה, וְאִם הִחִיָּה אוֹתְךָ. וְנֹא לְעֵינֵי בְּסֵפֶר "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" (חֵלֶק ה', מִכְּתָבִים: תְּרַד, תְּרוּכָה, תְּרוּכָח), עֵינֵי שָׁם וְתִמְצָא מְרֻגָּז לְנַפְשְׁךָ, וְאִם תִּכְתֹּב לִי אִם יִרְצֶה הֵשֶׁם, אֲכַתֵּב לָךְ עוֹד. לַעֲת עֲתָה חִזֵּק וְאַמֵּץ מִחֲדָשׁ, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ שְׁאֵנוּ חוֹסִים בְּצֵלוֹ, צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים.

הַנִּי"ל...

א' טו.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מְמִי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה הַיוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעְתִּיק וְכו' ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבָךְ הִיָּקֵר לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבָךְ דְּבָרֵי אַמֶּת כְּרִצּוֹנְךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּה בְּהֵם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ, וְרֵאוּי לָנוּ לְשִׂמְחַ בְּשִׂמְחָה שְׂאִין לָהּ סוּף וְקֶץ, אֲשֶׁר בְּתַקְרָף דַּחְקוֹתֵינוּ וְכוּ', גִּזְכָּה לַיָּדַע מִלְּמוּדִים עֲרָבִים וּמְתָקִים כְּאֵלוֹ, סוּדוֹת וְרִזֵּי דְרִזִּין כְּאֵלוֹ, עֲצוֹת וְהַתְחַזְקוֹת כְּאֵלוֹ. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים. וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן קעו), שְׂרָאוּי לָנוּ לְשִׂמְחַ בּוֹ מֵה שֶׁזְּכִינוּ שִׁיְהִיָּה לָנוּ רַבִּי כְּזֶה, וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ: אִם אֵין שְׂמַחִים, זֶה הַסִּימָן שֶׁנִּפְגְּמָה אֶצְלוֹ הָאֱמוּנַת חֻכְמִים, וְעַל-יַד־יָזָה עוֹלָיִם עֲשָׂנִים סְרוּחִים בְּמַחוֹ וּמִסִּבְבָּים אוֹתוֹ וְכוּ', וְהוּא תָּמִיד מְבַלְבֵּל (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא). וּבְאַמֶּת אַחֲרֵי שְׁרוּאִים מֵה שֶׁעוֹבֵר בְּעוֹלָם וְכוּ', וְאֶצְל כָּל אֶחָד יֵשׁ דַּעוֹת כּוֹזְבוֹת וְעֲרָבוּב הַדַּעַת וְכוּ' וְחִלּוּקֵי עֲצוֹת וְכוּ', וְלָנוּ עוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזִכְיוֹת חֲנָם שֶׁנִּתְגַּלָּה לָנוּ אוֹר הָאוֹרוֹת, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן, הַמְכַנִּים בָּנוּ תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּמְגַלָּה לָנוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמְכַל הַמְקוֹמוֹת יְכוּלִים לְצֵאת וְכוּ' וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמֹלָא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב כָּל עֲלָמִין, וְעַלִּינוּ רַק לְפִתַּח פִּינוּ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְנוּ בְּפִרְטֵי פְרִטְיוֹת, וְעַל-יַד־יָזָה גִּזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עַלִּינוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ וְתִשְׁרָה בִּיגִינוּ הַשִּׂמְחָה הָאֱמֵתִית, וּבְאַתֵּר דְּשִׁכְיִנְתָּא תִּמְן — חֲדוּה תִּמְן, וְאֵין לָךְ עוֹד שִׂמְחָה גְּדוּלָה מְזוּ, כְּשׁוֹזְכִים לַיָּדַע אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ וְכוּ', אֶפְלוּ הוּא עֲדִין בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יּוֹמָא נו:): "הַשִּׁכְּן אִתָּם בְּתוֹךְ טְמֵאָתָם" (וַיִּקְרָא טו, טו) — אֶפְלוּ בְּשַׁעַת שֶׁהֵן טְמֵאִים שִׁכְיִנָּה עִמָּהֶם, עֵין שָׁם; וְאֶדְרַבָּה, כָּל מֵה שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נִמְךָ בְּיוֹתֵר, אִם יִזְכָּה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מַעֲלָתוֹ עֲצוּמָה וּגְבוּהָהּ מְאֹד מְאֹד, כִּי זוֹכָה לְהוֹרִיד אֶת הַשִּׁכְיִנָּה גַם בְּמִקּוּמוֹ, וְעַל-יַד־יָזָה יִזְכָּה לְהֵאִיר גַם לְאַחֲרִים; וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁתִּזְכָּה לְהִרְבּוֹת בְּדַבּוּרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵף שֶׁעֲשִׂיתָ כְּבָר עַד

(ו) וּבְמִקּוֹם שֶׁנִּמְצְאוֹת בּוֹ הַשִּׁכְיִנָּה, שְׁמָה הַשִּׂמְחָה.

רגע זה מה שעשית וכו', יותר ימשך עליך אור השמחה האמתית. והעקר לבקש תמיד: "רבונו של עולם, זכני להיות בשמחה תמיד, ולגרש ולבטל ממני העצבות והמרירות לגמרי, ואזכה לרקוד מרב שמחה בכל יום ובכל שעה על נעם חלקי, שזכיתי להברא מזרע ישראל ולא עשני גוי, וזכיתי להתנדע מבין השמחה אשר עתיד להתגלות בקרוב על-ידי משיח צדקנו, אשר אז תתפשט השמחה בכל העולם". כמו שאמרו חז"ל (פסיקתא דרב כהנא, פרק לח): שוש אשיש בימות המשיח; ועל-כן כל מה שתזכה להפך את כל היגון ואנחה לשמחה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים: כג, כד), יותר ימשך עליך אורו ש"ל משי"ח, אור הגאולה. וצריך לעשות כל הפעולות שבעולם לזכות להגיע אל מדת השמחה, אשר היא עקר שרש כל הקדשות, כי "עז וחדנה במקומו" (דברי הימים-א טז, כז), ולפניו יתברך אין שום עצבות כלל, ובזה שהאדם מתגבר ומתאמץ להיות בשמחה, ומקים כל מיני עצות לזכות להגיע אל מדת השמחה, כמו-כן יזכה להמשיך על עצמו אורות יותר גבוהים, חדנה דבר נש משיך לגביה חדנה עלאה, ואם היית יודע את גדל האהבה שהשם יתברך אוהב אותך, היית רוקד מרב שמחה, שעות שעות ביום ובלילה, והיית תמיד בורח רק אליו יתברך. על-כן, אהובי, אחי, מה דהנה הנה, על-כל-פנים תראה לעשות התחלה חדשה מרגע זה, וחזר אליו יתברך, ותפתח פיה ותדבר עמו יתברך, ואז טוב לך לגצח נצחים.

הדורש שלומך...

א' טז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויגש ה'תשל"ד.

(ז) שמחתו של אדם מושכת כלפי שמחה עליונה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֵל אֱהוּבֵי, יְדִידֵי הַיֶּקֶר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ
יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֹדוֹת תְּפִלַּת הַנְּתִיקִין דִּבְרָנוּ כְּכֹר
הַרְבֵּה מְזֵה, שְׂרָצוֹן רַבָּנוּ ו"ל הִזָּה דִּיקָא לְהַתְּפַלֵּל וְתִיקִין, וְעַל-יְדִי-זֵה
יֵשׁ לְאָדָם יוֹם אַרְבֵּי עַד מְאֹד. וּמִסְפָּרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ,
זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, שְׂאֵמֵר שְׂאוּהֵב לְהַתְּפַלֵּל בְּבִקְרַת הַשְּׂפָם קָדָם
שְׂמַתְמֵלָא אֲוִיר הָעוֹלָם עִם כָּל הַבְּלִי הַבְּלִים שֶׁל אַמּוֹת הָעוֹלָם, כִּי
אִז קָדָם אֹר הַיּוֹם, הָעוֹלָם מְזַכֵּר עַד מְאֹד, וְהַתְּפִלָּה מְתַקְּבֵלַת וּרְצוּיָה
מְאֹד בְּשָׂמִים, וְעַל-כֵּן רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת
הַנְּתִיקִין, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיּוֹם הַזֶּה. וּכְמֵאמָרְךָ ו"ל (בְּרִכּוֹת ט), שְׂפִסְמֵךְ
גְּאֵלָה לְתַפְּלָה וְלֹא פְסִיק חוּקָא מִפּוּמִיָּה כּוּלִיָּה יוּמָא", שְׂנִכְנְסָה בּוֹ
שְׂמַחָה.

הַעֲקָר הַכְּנֵס בְּדַעְתְּךָ אֶמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךָ שְׂאִין בְּלַעְדֵי
יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וּכְפִי שְׂתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ
יְדִיעוֹת אֵלוֹ, אִז תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֵּל, וְשׁוּם דְּבָר שְׂבַעוֹלָם לֹא יוּכַל
לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ.

גַּא וְנָא שְׂמֹר עַל הַבְּרִיאוֹת, שְׂלָךְ, שְׂתֵאכֹל דִּיקָא פַת שְׂחֲרִית מַה
שְׂחִוְתֵר מְקָדָם, וְאֵל תְּתַעַנֶּה כָּלֵל, וְכֵן תְּשֹׁמֵר עַל הַשְּׂנָה, שְׂתִישֵׁן כָּל
צָרְפֵךְ, וְאִז תִּהְיֶה מִישָׁב לְלִמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלְהַתְּפַלֵּל בְּדַבְּקוֹת
אַמְתָּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׂלוּמֵךְ...

(ח) כִּינֵן שְׂהַסְמִיךְ גְּאֵלָה לְתַפְּלָה [שְׂהַתְּפַלֵּל בְּגַזְזָה], לֹא פְסִיק הַחִיּוּךְ מִפִּיּוֹ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

א' יז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויגש ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צָמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וְהִגַּה לְחֹזֵר עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הוּא אָךְ
לְמוֹתֵר, כִּי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ הִפְךָ בָּהֶם וְהִפְךָ בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא
מִרְגוּעַ לְנִפְשֶׁךָ, כִּי בְּאַמַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם עֲצוֹת נוֹרְאוֹת, עֲצוֹת
קְלוֹת, אִיךָ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְלִכֵּן כָּל אֱלוֹ שְׂזָכוּ לְהַתְמִיד
בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הִצְלִיחוּ עַד מְאֹד. וְהַפְּלֵל וְהַעֲקֹר הַיּוֹצֵא מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת — לְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם וְלֹא לְשֵׁים לֵב כָּלֵל
לְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא מִדַּת
הַתְּחַדְּשׁוֹת, שְׂצָרִיךָ לְשַׁכַּח בְּכָל פֶּעַם הָעֹבֵר, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,
וְאִזְ דִּיקָא יִצְלִיחַ, וְלִכֵּן רָאָה לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל מֵה שְׁעֹבֵר עָלֶיךָ,
וְתַמִּיד תִּזְכֹּר כִּי אֵין לְךָ עֹבֵר כָּלֵל, רַק לְהַתְּחַדֵּשׁ, וְאִזְ תִּהְיֶה הַכִּי
מִצְּלַח בְּתַיִךְ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי פִּשְׁאָדָם שׁוֹכַח אֶת
הָעֹבֵר שְׁלוֹ, הוּא יָכוֹל לְהַתְּחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ וְכָל תְּפִלָּה שְׁלוֹ
הִיא בְּהַתְּלַבּוֹת חֲדָשָׁה, וּמִתְּפִלֵּל מְלָה בְּמָלָה כְּאֱלוֹ עוֹד אִף פֶּעַם לֹא
הַתְּפִלֵּל, וְכֵן בְּעִנְיַן לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, יִלְמַד בְּחִשְׁקֵי חֲדָשׁ, כְּאֱלוֹ
אִף פֶּעַם לֹא לְמַד, וְכֵן הוּא בְּקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת הָעֲקָר הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת;
וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ שְׁלֹא בָּא אֶל מִדְּרַגְתּוֹ אֱלֹא עַל־יְדֵי מִדַּת
הַתְּחַדְּשׁוֹת "פְּרִישׁ נִי", וְזֶה חֲשׁוֹב בְּשָׂמִים; אֲשֶׁרִי מִי שְׁיֵאֲחֹז בְּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קעב אָשר א' יח - א' יט בַּנְחַל

א' יח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אודות מה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', רָאָה לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלֵל,
רַק לְהִתְקַדֵּם, מַה לָּךְ עִם אַחֵרִים, דְּבַר זֶה אֶתָּה צָרִיךְ לְחַקֵּק הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עֶסֶק עִם אַחֵרִים כָּלֵל, וְכִמּוֹ שְׁסֵפֶר רַבְּנוּ
ז"ל בְּסֵפֶר שֶׁל הַתָּם הַקְּדוֹשׁ (עֵין סְפִירוֹי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט'), שֶׁתְּמִיד הָיָה
שֶׁמַּח וְרָגִיל הָיָה לוֹמֵר: "מַה יֵּשׁ לִי עִם אַחֵר, זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי וְזֶה
מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ", אֲשֶׁר דְּבַר זֶה הוּא עָקֵר גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ;
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמַּגִּיעַ לְמַדְרַגָּה זוֹ, וְאִז אֵף פַּעַם לֹא יִהְיֶה שָׁבוּר.

מַה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ לְהִתְחִיל לְהִתְמַיֵּד מִתְּדַשׁ
בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' יט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

אֶת מַכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

אודות שְׁאֵלָתְךָ בְּתוֹרַה ה' בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב'), שֶׁמְבִיא
רַבְּנוּ ז"ל עֲנִין קָשׁוּר הַמְּלֶאכִים בְּסוּד אַרְגָּמָן, הֲלֹא יֵשׁ רַק
גְּמ'ר'א' מְהִיכָן הוּא נוֹרִיאַל וְכוּ', וְהִנֵּה בּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ פְּרָשַׁת פְּקוּדֵי
רַנֵּד, אֵיתָא בְּפִרוּשׁ: וְנוֹרִיאַל שְׁמִיהּ וְאִיהוּ אוֹרִיאַל, עֵינֵן שָׁם; כִּי

אוריאל ונוריאל הם מלאך אחד, פעם נקרא כף ופעם נקרא כף. ועין בדרושי החת"ם סופר, זכותו יגן עלינו, בספרו "תורת משה" פרשת במדבר, בפסוק: "איש על דגלם", שמבאר, שלמלאך זה יש שני כחות, עין שם.

העקר לעבדה ולמעשה, ללמד הרבה גמרא, שעל-ידי-זה בעצמו ימשיך על עצמו אור מהארבעה מלאכים, ויהיה שמור מהקלפות ובפרטיות מהקלפה ת"פ המחטאת בפגם הברית, שנקראת על שם ללה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ריד), וזה (שם, סימן ג'), כדי שעל-ידי קשור המרפכה ג'מ'ר'א' יבטל את הקלפה המחטאת בפגם הברית. וראוי ונכון לקחת מסכת ולחזור עליה פעמים אין מספר, ואחר-כך מסכת אחרת, ויש לומר 'מסכת' אותיות פ"ת ס"מ, שעל-ידי מסכת מבטלים את פ"ת ס"מ הרוצה להתגבר על האדם, ועל-כן לא בחנם שהס"מ [הסמ"ך-מ"ם] גניח הכל ללמד, אבל לא ג'מ'ר'א', כי הוא יודע אשר למוד ג'מ'ר'א' מבטלו, וזה שמובא בספרים, אשר שמו ראשי תבות: ס'יום מ'סכתא א'ין ל'עשות, כי אינו מניח שיעשו סיום, כי הוא רוצה להתאחז באדם, ועל-כן אשרי מי שמתמיד במסכת אחת, וכשזוכה לסימה יתחיל עוד פעם, וכן יעבר ממסכת למסכת, ואני רגיל לומר לידידי ותלמידי, שיקחו לעצמם קדם מסכת תענית וילמדו בה ק"א פעמים, ואחר-כך מסכת אחרת, כי הרי צריכים להתענות על העוונות, ומי יש לו כחות לזה, ועל-כן אשרי מי שמסיים מסכת תענית ק"א פעמים, ואחר-כך יקח מסכת אחרת, וכן כל מסכת לחור ק"א פעמים; אשרי מי שיקיים זאת.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' כ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְגַשׁ הַיְתַשְׁלִ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ אֹדוֹת הַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרֵת עָלֶיךָ מִבֵּיתְךָ זֶה אֲשֶׁתְּךָ וְכוּ', הָעֵקֶר לְהִיּוֹת סִבְלָן גָּדוֹל, וְלְהִרְגִיל עֲצָמְךָ לְבֵרֵחַ אֱלֹוֹי יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּכְשִׁתְּזַכֶּה לְתַקֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת מִמִּלָּא יִתְקַן בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת לְתַן לָךְ רַק זֹאת שְׁתַּהַיֶּה סִבְלָן שְׁתַּק וְאִזּוּ יְאִיר לָךְ מְלֶךְ הַכְּבוֹד בְּאוֹר הַמְזִהִיר, כִּי בְּזֶה שְׁאֵתָה שְׁבוֹר מְאֹד וְכוּ', וְאֵתָה בֵּרֵחַ אֱלֹוֹי יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל סִפֵּר שֶׁהָיָה צָדִיק שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁהִקְנִיטָה אוֹתוֹ אֲשֶׁתּוֹ, בָּרַח אֱלֹוֹי יִתְבָּרַךְ, וְלִבְסוּף נִתְהַפְּכָה אֲשֶׁתּוֹ אֱלֹוֹי וְהִסְכִּימָה עִמּוֹ בְּכָל עֲנִינָיו, וְשִׁמְעָתִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁזֶה הָיָה הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְדִי לְחַכִּימָא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' כא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֲשֶׁר בּוֹ אֵתָה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבְךָ מִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכִלְיֹוֹת וְכוּ', וּבִפְרִטִיּוֹת בְּעֵת הַתְּפִלָּה וְכוּ'. וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ נוֹרָאוֹת גְּפִלְאוֹת בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן צט, עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ג, כג): "וְאֵתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַיָּא לְאִמְרוֹ", הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד בֵּין בְּדַבְּקוֹת וּבֵין שְׁלָא בְּדַבְּקוֹת, כִּי יָבֵא

יום כְּשִׁיתְפַּלֵּל תְּפִלָּה זָכָה, אֶז יִגְבִּיחַ אֶת כָּל הַתְּפִלוֹת הַנְּפוּלוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ לִפְל בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל מִכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', וְכֵן מוֹכֵא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֵק א', סִימָן קִיב), שְׂדִיקָא כְּשְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי חַשְׁכוֹת וְסְבוּבִים וְכוּ', וּמְסַבֵּב בְּחַשְׁךָ וְכוּ', וְאֵז אוֹמֵר אֶת הַדְּבוּרִים עִם אֲמַת שְׁלוֹ, הֵינּוּ אוֹמֵר אֶת הַמְּלִים עִם הַבְּלוּלִים שְׁלוֹ וְכוּ', אֲבָל עִם אֲמַת "ה' הוֹשִׁיעָה", זֶה שׁוֹבֵר אֶת כָּל הַמְּסַפִּים, וְיוֹצֵא מִשָּׁם, וְלִכֵּן רָאָה לְחַזֵּק עֲצָמָךְ, כִּי לִפְל בְּדַעְתּוֹ אֵין זֹו עֲצָה כָּלֵל.

אֲבָל אֵיעֲצֶךָ וַיְהִי אֲלֵקִים עִמָּךְ שְׁתֵּלֶךְ לִישָׁן מִקֵּדָם, וְאֵז תּוֹכֵל לְקוּם מִקֵּדָם, וְאֵז תִּהְיֶה מִיִּשְׁב, כִּי כִפִּי שְׁמַקְדִּימִים אֶת הַלְּיָלָה כֵּן נַחֲעוֹרְרִים. וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים רְגִילִים לוֹמֵר: "סִגְלָה לְקוּם לַתְּפִלָּה הוּא לִילֶךָ לִישָׁן מִקֵּדָם"...

אֲקוּהָ שְׁתַּצִּית אוֹתִי בְּזֶה, וְאֵז תִּרְאֶה שְׁנוּי גְּדוּל, כִּי כָל אֵלוּ הַבְּלוּלִים בָּעֵת הַתְּפִלָּה, הֵם רַק מַחֲמַת שְׂאִינָךְ יִשָּׁן כָּל צְרָכָךְ, וּבִשְׂבִיל זֶה אֲתָה קָם עִם בְּלוּלִים, וְאִינָךְ יָכוֹל לְכוּן שׁוּם פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְאֲתָה מְלֵא מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת.

מֵה אֵמֵר לָךְ, אִם הֵייתָ קָם כְּשַׁעָה קֵדָם הַתְּפִלָּה וְלוֹמֵד פְּרָק מִשְׁנֵיּוֹת וְדָף זֶהָר וְדָף גְּמָרָא, אֵין לְתֵאָר לְאִיזָה זְכוּף הַמַּחֲזִין הֵייתָ זוֹכָה.

נָא וְנָא לֵא לִפְל בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל, וְאֵל תִּהְיֶה בְּחִלְיִשׁוֹת הַדַּעַת, כִּי גְּדוּל אֲדוֹנְנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, הַתְּמִד בְּלִמּוּד סְפָרֵי רַבְּנּוּ ו"ל, וְשָׁם תִּמְצָא מִרְגוּעַ לְנִפְשָׁךְ, וְתִהְיֶה חֵבֵר לִירָאִים, תִּתְחַבֵּר עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְּאִמְתִּיִים, עוֹבְדֵי ה', וְתִכְרַח מִכָּל מִינֵי לְצִים הַמְּסִתּוֹבְבִים גַּם בְּפָנִים, וְתִשְׁתַּדֵּל שְׁלֵא תִהְיֶה לָךְ שְׂיִכוֹת עִמָּהֶם כָּלֵל, כִּי הַלְּצִים יוֹרִידוּ אוֹתָךְ לְשָׂאוֹל תַּחֲתִית וּמַתְחִתִּיו. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע שְׁכָל עֲגִנָּן רַבְּנּוּ ו"ל הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, עִמָּךְ עִמָּךְ מִי יִמְצָאָנוּ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְסִלֵּק דַּעְתּוֹ, וּמַתְנַהֵג בְּתְמִימוֹת בְּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּבְכַרְט בְּעֲגִנָּן הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שָׁם אֲסוּר לְהִיּוֹת חֵכֶם כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה מֵה שְׂיִוְתֵר תְּמִים

זֶה יוֹתֵר מוֹעִיל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' כב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבֵרָה הַיְקָר לִי מְאֹד, זוֹכָה וּמְזוֹפָה אֶת הַרְבֵּים, אֲשֶׁר זְכוּת הַרְבֵּים תְּלוּיָהּ בּוֹ, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ, אֹר הָאֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי זֶה שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת, וְלֹא הָיָה הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף־וּמִיד כַּרְצוֹנְךָ.

וְהִנֵּה בְּמָה שְׁאַתָּה שׁוֹאֵל ... עַל מָה שְׁמוּבָא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נט), הַנִּפְשׁוֹת מִמְשִׁיכִים עֲצָמָם אֶל לֵב עוֹשֵׂיהֶם, וְעַל־כֵּן סִפְנָה גְדוּלָּה, כִּי יָכוֹל הָרַע שְׁלֵהֶם לְהַפִּיל אֶת הַמְקַרְבָּם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; יֵשׁ לוֹמֵר בְּפִשְׁטוֹת, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד הוּא בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְרֵירוֹת מִרְבּוּי עֲוֹנוֹתָיו, וְזֶה הַזּוֹכָה לְקָרֵב נִפְשׁוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ צָרִיף לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא תִפֹּל עָלָיו הָעֲצָבוֹת וְהַמַּרְרֵירוֹת שֶׁל אֱלוֹ הַמְקַרְבִּים אֵלָיו, הֵן שְׁשׁוּמַעַ מֵהֶם מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדִי־זֶה נִשְׁבֵּר לְבוֹ, וְהֵן שְׁנוּפֵל בְּדַעְתּוֹ, לְמָה כְּדָאֵי לְבָלוֹת הַזְּמַן עִם אֱלוֹ הַנִּפְשׁוֹת, הָיָה יוֹתֵר טוֹב לְלַמֵּד וְלַהֲתַפְּלֵל בְּזֶה הַזְּמַן; וְעַל־כֵּן מִי שְׁעוֹסֵק לְקָרֵב רַחוּקִים וְלַהֲרַחֵיב גְּבוּלֵי הַקְּדוּשָׁה, הוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם, שְׂיִהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְאִף שֶׁהִדְּבַר בָּא לוֹ בְּמַסִּירוֹת נִפְשׁ, יַעֲשֶׂה מָה שְׁבָכְחוּ לְהִיּוֹת שְׂמִחַ וְטוֹב לֵב תְּמִיד, כִּי רַבִּים תְּלוּיִים בּוֹ, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנּוּם מִגְּבִיר עָלָיו הַסֵּמ"ךְ־מ"ם הָעֲצָבוֹת וְהַמַּרְרֵירוֹת, עַד שְׁחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, יִפֹּל לְגַמְרֵי וְכוּ', וְכָבֵר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן מג): עַל־יְדֵי שְׂמִחָה יְכוּלִים

להחיות בני-אדם, כי יש בני-אדם שיש להם יסורים גדולים ונוראים רחמנא לצלן, ואי אפשר להם לספר מה שבלבם, והם היו רוצים לספר, אף אין להם בפני מי לספר ולשיח עמו את כל אשר עם לבם, והם הולכים מלאים יסורים ודאגות, וכשבא אדם עם פנים שוחקות, יכול להחיות אותם ממש. ולהחיות אדם אינו דבר ריק, כי הוא דבר גדול מאד, וכמו שאמרו חז"ל: מהני תרי בדחי שזכו למה שזכו על-ידי-זה שהיו משמחים בני-אדם, וכל זה נאמר בסתם אדם שצריך להתחזק להיות בשמחה עצומה, ועל-ידי-זה יזכה להחיות אחרים, מכל שפן וכל שפן מי שיש לו השפעה על אחרים, ובאים בני-אדם אל ביתו לספר לפניו את כל לבם וכל מה שעובר עליהם, הוא צריך להתחזק ביותר ויותר להיות תמיד בשמחה, ולא להניח אצלו העצבות אפלו כרגע. ולא בחנם אמר רבנו ז"ל לאנשי שלומנו: אם הייתם תמיד בשמחה, הייתה טובה גדולה לכל העולם, כי אנחנו זוכים ללמד תורת עתיקא סתימאה שנתגלה לנו על-ידי בן השמחה, ועלינו לגלותו ולפרסמו לכל העולם.

על-פן עלינו להתחזק במצות השמחה, אשר עולה על כל המצוות, וכל מה שישמח יותר, כמו-כן יזכה לקרב רחוקים יותר ויותר, כי הכל תלוי כפי מדת השמחה שבאדם, ותראה לשמע כלי זמר בכל יום ויום, ודבר זה יכניס שמחה עצומה בלבך, עד שתזכה שלבך ישא את רגלך, ותרקד לפניו יתברך, וזו הייתה עבודת הנביאים, שהם החזירו את המון העם אליו יתברך, ודברו עמהם תמיד דברי התחזקות ונחומים, וקראו את לבם אל אביהם שבשמים, ועל-פן היו לפניהם תמיד כלי זמר, כמו שכתוב (שמואל-א י, ה): "ופגעת חבל נבאים ירדים מהבמה ולפניהם נבל ותף ותליל וכנור והמה מתנבאים" וגו', וכל מה שיזכה לשמח יותר, ולהפך את כל היגון ואנחה לשמחה עצומה, בן תשרה עליו רוח נבואה, שהוא גלוי אלקותו יתברך, בגין המלכות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג'), שתהיה אמונתו שלמה בו יתברך, אשר אין שום מציאות

בלעדי יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ומאריך רוחך על כל מה שעובר עליך — בין ברוחני ובין בגשמי (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן קנה). ודעת לנבון, שכמו שצריכים להחיות אחרים ולשמחם בכל מיני עצות ואפנים, כמו-כן צריך להתחיל בביתו לשמח את אשתו ובניו, ולהזהר מאד מאד מהונאת אשתו, שהקפידו על זה חז"ל מאד מאד, וכן לשמח את הילדים ולבלי לכעס עליהם כלל.

ושמעתי מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ו"ל], שבדבר זה היה חותנו חדוש נפלא, כי היה תמיד בשמחה עצומה, ושמח את בני ביתו ואת הילדים בבית, ותכף-ומיד כשהיה נכנס בבית, נתהפך כל הבית למקום שמחה.

חמדת לבבי! צריך שתדע היטב: "בית שהוא מלא שמחה תמיד, השכינה שרויה שם תמיד", ורחמנא לצלן רואים מה שנעשה בעולם, כשהבעל הוא במרירות ובעצבות מכל מה שעובר עליו, על-ידי-זה הוא בא אל ביתו, וממרר חיי אשתו, ועל-ידי-זה מתקוטטים תמיד על לא דבר, רק על עסקי שטיות, ולפעמים זוהי שטות קטנה כל-כך, עד שמזה מתהנה מריבה גדולה, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה סובלים הבנים וכו', וכשהוא והיא בעצבון, על-ידי-זה מפים את בניהם על לא דבר, ואזי הבנים תמיד מדכאים וכו'. וכבר אמר רבנו ו"ל (ספר המדות, בנים קז): הבנים שוטים כשאביהם בעסן: כי כשהוא בישוב הדעת, ויש לו סבלנות להשיב לבניו, על-ידי-זה מתחכמים, מה שאין כן כשהוא תמיד מגרשם מעל פניו, על-ידי-זה גדלים שוטים, כי לא יהיה להם ממי ללמד וכו', ובית שהוא תמיד במחלקת, הסטרא אחרא שם תמיד, כמו שאמרו חז"ל, וצריכים להשמר על דבר זה מאד מאד. ורבנו ו"ל הקפיד על דבר זה מאד מאד, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן רסג), שהבעל-דבר מניח את עצמו מאד לקלקל את השלום-בית של בני הנעורים, ועל-ידי-זה רוצה לתפסם במצודתו הרעה, רחמנא לצלן, עין שם. על-פן העקר להפך את כל היגון ואנחה לשמחה עצומה, בפרט הבעל, ויהיה תמיד בשמחה,

כִּי אֲשֶׁתּוֹ וּבָנָיו תְּלוּיִים בּוֹ, וּכְשֶׁהִבְעֵל בְּשִׂמְחָה, אָז אֲשֶׁתּוֹ וּבָנָיו בְּשִׂמְחָה, וְאָז מְאִירוֹת כָּל פְּנוֹת הַבַּיִת מְאוֹר הַשִּׂמְחָה שֶׁהוּא אוֹר הַשְּׂכִינָה. וְכֵן מִי שְׂזוּכָה לְקָרֵב רְחוּקִים, הוּא צָרִיף לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְחֻדוּדָה, וְלִהְיוֹת הַכֹּל אֶל תְּקֵף הַשִּׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם אֵלּוּ הַאֲנָשִׁים הַבָּאִים לְשִׁמְעַ דְּבָרָיו, תִּכְנַס שִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּתוֹךְ לְבָבָם, וַיַּחֲיֶה אוֹתָם תָּמִיד, וַאֲיֵן לְמַעַלָּה מִזֶּה.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

יְדִידֶךָ לְנֹצַח הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

וְאוֹדוֹת לְמוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, צָרִיף שְׁתַּדַּע דְּבָרֵי הַמְקַבְּלִים: מִי שֶׁשָּׁקְשָׁה עֵינָיו מְאֹד בְּלִמּוּד, טוֹב שֶׁיִּרְגִּיל עֲצָמוֹ לְחֹזֵר הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנָּיוֹת וְהַרְבֵּה עֵינַי יַעֲקֹב וּמְדַרְשִׁים, וַיִּכְנִס כָּל מַחוּ וְעִוּוֹנוֹ בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ וּבַתְּקוּנִים וּבְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל, וַיִּפְרָשׂם עַל-פִּי הַהַקְּדָמוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הָאוֹרִיטָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה. וְאֵל יֹאמֶר כְּדַבְּרֵי הַמּוֹן עִם: אִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַבִּין עִמָּךְ הַגְּמָרָא, בְּוֹדָאֵי גַם בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל לֹא יָבִין, אִין זֶה נִכּוֹן פְּלֵל. וְכִבְרָא אָמַר הָאֲרִיז"ל, שֶׁכָּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה הַצְּלָחָה בְּלִמּוּד הַגְּמָרָא, יִכְנִס כָּל עִוּוֹנוֹ בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְשֵׁם יָכוֹל לְהַצְּלִיחַ דְּרַכּוֹ הַיָּטִב, וְאֶפְשָׁר שְׁנַשְׁמָתוֹ מִסְּגֻלַּת מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר בְּפָנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.

הַנִּי"ל...

א' כג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיַּחֲיֵי הַיְתַשְׁלִ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ אֵל ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אָמַר לָךְ, צָרִיכִים לְקַבֵּל רְמִזִּים מִכָּל דְּבָר מַה שֶׁרַק קוֹרָה

לְאָדָם, וּלְעוֹלָם יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד לֹא לְדוֹן אֶת חֲבֵרוֹ, כְּדָרָךְ שְׂגִלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל (לקוטי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיג), עַל-פִּי "וּנְפָרְעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֵׁלָא מִדַּעְתּוֹ", הֵינּוּ שְׂאָדָם דִּן אֶת עֲצָמוֹ וְעוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ מִשְׁפָּט בְּזֵה שְׂדֵן אֶת אַחֲרִים, עֵינֵן שָׁם.

רְגַל מְרָמֵז עַל אִשָּׁה, כַּמּוּבָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (וַיֵּרָא קיג): עַל הַפְּסוּק: "רְגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמְרוּ" (שְׁמוֹאֵל-א ב, ט) — רְגְלֵי דָא אֶתְתָּא, וְכִמּוֹ שְׁהַרְגְלִים עַקֵּר הָאָדָם שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ-כֵן הָאִשָּׁה נִקְרָאת עַקֵּרַת הַבַּיִת, עַקֵּר הַבַּיִת, שְׁפָל הַבַּיִת עוּמַד עֲלֶיהָ, וְכָל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה, שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא תוֹרָה וְכוּ' (עֵינֵן יְבָמוֹת סב:), וְזֵה הַרוּצָה שְׂיִתְקִימוּ נְכָסֵיו, יִטַע בּוֹ אֶדְרִ' (בִּיצָה טו:), רְאִשֵׁי תְבוּת: רְגְלָא דְ'א אִיתְתָּא, שְׂצָרִיךְ לְהַתְחַתֵּן, וּבְזֵה יִצְלִיחַ דְרַכּוֹ, וְהִיא הַשְׂכִּינָה, וְזֵה יַחֲוֹד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכֻנְתִּיהָ, זְעִיר אֲנָפִין וְנוֹקְבִיָּה ו"ה, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁקוֹרָה מִשָּׁהוּ, סִימָן שְׁפָגָם וְכוּ', וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה כִי זֵה רַק רְאִשֵׁי פְרָקִים, וְאַקְנֵה שְׂתַבִּין אֶת הַרְמֵז שְׂרַמְזֵתִי לָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

א' כד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ אֵל ... גִּירוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רְאֵה לְהַחְזִיק מִמְעַמַּד, וְאֵל תְּהִיָּה שְׂבוּר מִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, תְּהִלָּה לְאֵל, אֵתָהּ יוֹדַע מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֵה, אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצָמוֹ (תִּי-מוֹהֲרָ"ן, סִימָן רכה): "מַה יֵּשׁ לָכֶם לְדַאֵג כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם", וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לְהַחְזִיק עֲצָמֵנוּ רַק בּוֹ ו"ל בְּהַתְמַדַּת סְפָרְיוֹ הַקְּדוּשִׁים,

(י) הַמְשָׁנָה בְּאֵבוֹת ג, טו.

וּלְהַשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם עֲצוּתָיו, אֲשֶׁר כָּל תּוֹרָה הִיא מִרְשָׁם לְמַחֲלָה אַחֲרֵת, וְצָרִיכִים לְקַחַת כָּל מִרְשָׁם פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים אָנוּ חוֹלִים בְּכָל מִינֵי מַחֲלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְדַעַת לְנִבּוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּל רְפוּאָה לּוֹקָחִים עִם מַיִם, כְּמוֹ-כֵן כָּל תּוֹרָה שֶׁהִיא מִרְשָׁם, צָרִיכִים לְקַחַת עִם תְּפִלָּה שְׁנִקְרָאת מַיִם, "שֶׁפְּכֵי כַּמַּיִם לְבָבְךָ נִכַח פְּנֵי ה'" (איכה ב, יט), וְלִשְׁפֹּף אֶת מֶרַגְפְּשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתִפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וְלַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שְׁנֵה הַמַּיִם שְׁשׂוֹתִים, כְּדֵי שֶׁהֲרֻפּוּאָה תַעֲשֶׂה אֶת הַפְּעֻלָּה; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, רַק עוֹשֶׂה מְכַל תּוֹרָה תְּפִלָּה, וְוַאֲס דָּאֵס אִיזוֹ וְוִי אִיזוֹ מְעַדְעֵצִין, וְוַאֲס מְעַן טְרִינְקֵט דְּעַר נֶאֱרַךְ וְוַאֲס עַרְבֵי, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

א' כה.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַאֲבֵרֵךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׂוֹתָה מִמֵּי הַנְּחָל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, אֹרֵר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

פֶּה תִקְבַּל מְצַרְךָ סִפּוֹר "אֲשֶׁר בַּנְּחָל" שֶׁבִקְשָׁתָּ, בְּרוּךְ הַשָּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזַרְנִי, כֵּן יַעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס יְתֵר הַחֲלָקִים, וְנִזְכֶּה לְהַפְיִן מְעִינֹתָיו חוֹפָה, כִּי אֹרֹר שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל מְכַרְח לְהַתְגַּלוֹת עַל-יְדֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמְּקַרְבָּיו הַשׂוֹתָה מִימֵיו, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא צְנוּר וַיֵּשׁ לוֹ הַבְּנָה אַחֲרָת, וַיֵּשׁ לוֹ נִקְדָּה אֲשֶׁר אִין בְּחִבְרוֹ, וְהַתְּכַרְח לְקַבֵּל אֶת כָּל הַנִּקְדוֹת, בְּחִינַת "וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן לד), וְזֶה גִדְּל הַמַּעֲלָה הַנּוֹרְאָה וְהַנְּפִלְאָה שֶׁל אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל

(כ) אֲשֶׁר זֶה כְּמוֹ תְרוּפָה, שֶׁאֲתַרְיָה שׂוֹתִים מַיִם.

— לְאַהֵב אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְקַבֵּל מִכָּל אֶחָד אֹר נִקְדָּתוֹ, כִּי יִשׁ שְׂשִׁים ר' בּוֹא אִוְתִיּוֹת ל'תּוֹרָה, שְׁזֶה כָּל־לִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְאִפְּן שְׁיִזְכֶּה לְקַבֵּל מֵהַתּוֹרָה, הַהִכְרַח לִהְיוֹת מֵאֶחָד עִם כָּל־לִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטִיּוֹת הוּא נִצְוִן הַשְׂכִּינָה שֶׁהַשָּׂרָה הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲלִקוּתוֹ בִּינִיָּה, וּבְכָל־לִיּוֹת יִשְׂרָאֵל זוֹהִי הַשְׂכִּינָה, בְּחִינַת "מַלְכוּת", שְׁכָל אֶחָד מִקַּבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ, וְעַל-כֵּן הִזְהִיר רַבְּנֵנוּ ו"ל מָאֵד מָאֵד (עִין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צא), לֹא לְדַבֵּר עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל וְכוּ', עִין שָׁם.

וּבְאֵמֶת, כְּשׁוֹזֻכִים לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, וְדָנִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, אִז מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי נְעִימוֹת בְּחַיִּים, וְהוּא תָּמִיד מֵיִשָּׁב בְּדַעְתּוֹ, כִּי חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי קִנְיָה וְשִׁנְיָה, עַל-יְדֵי-זֶה מֵחוּ וְדַעְתּוֹ תָּמִיד מְצַמְצָמִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאִינוּ מֵיִשָּׁב כָּל־לִי, וְתָמִיד חוֹשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת עַל חֻבְרִיו לְרַע וְכוּ'. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִחֻסְרוֹן הָאֱמוּנָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְסַלְקִין אֶת הַשְׂכִּינָה מִכָּל אֶחָד, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּל־לִי, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּעַמֻּק הַחֻשָׁךְ וְהַרְעָ' יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי גַם שָׁם הוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא, רַק מְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשִׁים שׁוֹנִים הַמְּסַתִּירִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁשָׁם יִשְׂרָאֵל עָלָיו, הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה עָלָיו יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יוֹמָא נו'): אֲפִלוּ בְּשַׁעַה שֶׁהֵם טְמֵאִים — שְׂכִינָה עִמָּהֶם; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁדָּן אוֹתָם לְכַף חוֹב, מְגַרֵּשׁ אֶת הַשְׂכִּינָה מֵהֶם, כִּי כָּל הַטוֹב שֶׁיִּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא אֲלִקוּת מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תְּהִלִּים קמח, ט): "טוֹב ה'" (עִין לְקוּטִי-הַלְכוּת, הַשְּׂכֵמֶת הַבָּקָר, הַלְכָה א'); וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שְׁמוֹצָאִים טוֹב בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה אֵתָה מְשַׁרְה שְׂכִינָה בּוֹ. וְכִמוֹ שֶׁהוּא אֲצֵל אַחֲרִים, שְׁצָרִיךְ לְדוֹנֵם תָּמִיד לְכַף זְכוּת, וְלִהְשֵׁרוֹת שְׂכִינָה בִּינִיָּה, כְּמוֹ-כֵן אֲצֵלוֹ צָרִיךְ לְדוֹן עֲצָמוֹ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, וְלְמַצֵּא הַטוֹב שֶׁיִּשׁ בּוֹ. וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לְנוּ טוֹב הַרְבֵּה, שֶׁאֲנוּ זֻכִּים לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם צִיּוּת וְתַפְלִין וְכוּ', כּוּ', כִּי אֲפִלוּ הַרִיקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרֻכּוֹת נו), וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה מְרַכְבָּה לְשְׂכִינָה, וְכָל מֵה שְׁזֻזֻכִים לְדוֹן

את עצמו לכף זכות, ולמצא בו נקדות טובות מהמצוות שזוכה לקיים, כמובן זוכה להשרות שכירת עזו עליו, ואף שעדין הוא רחוק ממנו יתברך לגמרי וכו', וכל מה שיזכה שתשרה בו השכינה, יותר יזכה להיות תמיד בששון ושמחה, ויזכה להפוך את כל היגיון ואנחה לשמחה עצומה, וכן צריך להכניס את השמחה בביתו, עד שכל הבית יהיה תמיד בשמחה, וזו סגלה לבנים. וכמו שאמרו חז"ל (בבא בתרא י:): מה יעשה אדם שיהיה לו בנים זכרים? ישמח את אשתו וכו'; ובדרך כלל פשהבעל שמח ומעביר תמיד על מדותיו, ומפיסה בדברים, על-ידי-זה מכניס שמחה גדולה בבית, ובבית שמח, שם השכינה מציה, וכשהשכינה מציה, אז כל הברכות והישועות מציות.

וצריך למסור נפשו לזכות להגיע אל מדת השמחה, אשר היא יסוד היהדות, וזוהי כל עבודת האיש הישראלי בזה העולם — להפוך את הטבע שהוא העצבות אל ההשגחה שהיא השמחה, כי אין לה שמחה גדולה מזו, כשיודעים אשר הכל לכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, (חלין ז:): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה, (ברכות נח:): ואפלו ריש גרגיתא משמאי מנו ליה, (יומא לח:): ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו; ואין שום ברירה שיכולה להיטיב לה, או חס ושלום, להרע לה, כי הכל בידו יתברך.

חמדת לבבי! חזק חזק, ותעשה התחלה חדשה מרנע זה, ובפרט אתה, שעדין השנה הראשונה שלך אחר חתונתך טרם פלטה, צריך התחזקות חדשה בכל פעם. ושמעתי מאנשי שלומנו, שמוהרנ"ת ז"ל חבר את ה"לקוטי-הלכות" שלו בעקר בעבור אברך בשנה ראשונה, כי אז הולך לבו אחת הנה ואחת הנה, אם להשאר קים בעבודת השם יתברך, ולרדף אחריו יתברך כל יום ויום, או חס ושלום, להשליך הכל אחר גוו ולהתיאש, חס ושלום, לגמרי, כאשר מצוי דבר זה בעולם, כשעדין הוא בחור צעיר, בוערת בלבו אש הקדשה להפגס אל שערי הקדשה, ולהרגיל עצמו בדרכי

הצדיקים הקדושים, ואחר-כך מחכה על יום חתונתו, שאז בודאי כבר יהיה איש פֶּשֶׁר ועוֹבֵד הַשֵּׁם בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ, ומקבל על עצמו עבודת השם, ואחר-כך מתחיל לעבור עליו מה שעובר וכו', וכו', עד שלאט לאט נכבית אצלו אש הקדשה וכו', עד שנספם אצלו, שממנו וועט שוין קיין לייט נישט זיין, וכל הענין לא שיף אליו כלל, עד שבמשך כמה שנים שוכח לגמרי ממעלתו, והוא כבר תחת העל הפכד של היאוש וכו'.

ורבנו ז"ל, שהוא אורו של משיח, מגלה לנו חדשות נפלאות לגמרי, גלוי אור חדש לגמרי, גלוי שעוד לא נתגלה בעולם, והוא דרך ההתחדשות לחדש את עצמו בכל רגע ורגע, כי בכל רגע ורגע נשתנה פרוציה כל העולמות, ובכל רגע ורגע מאירים שמות אחרים וספירות אחרות ונבראים מלאכים אחרים וכו' וכו', ועל-כן מה שעשית עד רגע זה שכוּחַ תשפח, ותתחיל מרגע זה, כי הוא כבר ענין ובריאה אחרת וכו'. ואם היה האדם יודע זאת אשר בכל רגע ורגע ומכל שכן כל שעה ושעה ומכל שכן כל יום ויום וכו' וכו', הוא ענין אחר לגמרי, לא היה נופל בדעתו כלל, כי יכולים להתחדש ולהתחיל מחדש בכל עת ורגע ממש, ועל-כן לא בתנם הפליג רבנו ז"ל במעלתו (תיימוהר"ן, מעלת תורתו וספרו, סימן מה) ואמר: לא מבציא דבור שאינו יוצא מפי בלא התחדשות. ועל-כן זכה למה שזכה, כי בכל פעם עשה התחלה חדשה לגמרי. וצריך שתדע שבאפן ובדרך זה לעולם לא תפל בדעתך, כי ממה נפשך, אם עד עכשו לא היה טוב, בודאי צריכים לעשות התחלה חדשה, ואם היה טוב, צריכים לעשות התחלה חדשה שיהיה טוב יותר. והגלוי הזה יגלה משיח צדקנו לכל העולם, ועל-ידי-זה תתבטל כל הגלות וכל המחלקת וההריגות, ויתפשט השלום הנפלא בעולם, כי כל מיני מחלוקות גמשכות מקנאה ושנאה, ובפרט מנקמה, שזוכר מה שעשה לו חברו (או בבית בין איש לאשתו וכו'), ועל-ידי-זה

עֲכָשׁוּ רוּצָה לְנֶקֶם בּוֹ, אֲבָל בְּשׂוֹזֵכָה לְשַׁכַּח בְּכָל עֵת וְרָגַע אֶת הָעֶבֶר, עַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא יַעֲשֶׂה בְּכָל רָגַע הַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, וְזֶה שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (תהלים ב, ז): "בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ", אַחֲרֵי שְׁעֶבֶר עָלָיו מֵה שְׁעֶבֶר וְכוּ' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), וְכֵן הַפְּסוּק הַזֶּה נֹאֲמַר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת, אַחֲרֵי שְׁעֶבֶר עָלָיו מֵה שְׁעֶבֶר, הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אוֹמֵר לוֹ: בְּנִי אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו, פֶּעַם אַחַת בָּא אִישׁ אֶחָד אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, וְסָפַר לְפָנָיו צַעֲרוֹ הַקָּשָׁה שְׁנֹכְשֵׁל בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת, וְכָבֵד הֵלֵךְ אֲצֵל פֶּמָה וְכוּ', וְכָל אֶחָד נָתַן לוֹ עֲבוּדוֹת תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים אַחֲרֵים, וּפְשׁוּט אִינוֹ יְכוּל לְקַיֵּם, עַד שֶׁנִּפְּל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי מֵרֵב יְאוּשׁ, וְכִמְעַט שְׁיֵאבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת, חֵס וְשָׁלוֹם מֵרֵב מְרִירוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו. וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה: מַה לָּךְ עִם כָּל אֵלוֹ הַלְמוּדִים וְכוּ' שְׁלוֹמֵדִים עִמָּךְ, חֲזַר זִיךְ אֵיין דַּעַם פֶּסוּקִי": "ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ", וּבְדַבּוּרִים אֵלוֹ הַכְּנִיס בּוֹ רַבֵּנוּ ז"ל הַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, עַד שְׁיֵצֵא וְנִתְהַפֵּף לְאִישׁ אַחֵר, וְתַמִּיד חֲזַר: "אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ", וְעָשָׂה בְּכָל פֶּעַם הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וּבַהֲנַהֲגָה זֶה הַתְּחִיל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, עַד שְׂזֻכָה לְהַתְּעַלּוֹת בְּדַרְגּוֹת כְּאֵלוֹ כְּאֶחָד הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, וְהָיָה בַעַל תְּשׁוּבָה גְּמוּר, וְהַתְּחִיל לְהַתְּמִיד בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יוֹמָם וְלַיְלָה, וְזֻכָּה לְסִיִּים כְּמָה פְּעָמִים אֶת כָּל הַשָּׁס וְעַם כָּל הַפּוֹסְקִים אַחֲרֵיהֶם וְכָל הַמְּדַרְשִׁים וְסַפְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְהַתְּקוּנִים וְכָל כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל, וְעֲצָם הַתְּמַדְתּוֹ בְּקִימַת חֲצוֹת וְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אֵינן לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל, כִּי הָיָה מִתְּבוּדָד יָמִים שְׁלָמִים כָּל יְמֵי חַיָּיו. עֲמַד וּרְאָה, מִי שֶׁהָיָה רְחוּק כָּל-כָּךְ וְאָמַר, טוֹב מוֹתוֹ מִחַיָּיו וְכוּ', וְהָיָה בְּעֵינָיו לְאַחַר יְאוּשׁ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל נִתְהַפֵּף וְהָיָה לְאִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזֻכֵינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מֵרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּחִיָּה

מתים כְּמִנּוּ מִמֶּשׁ, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יְתָבְרָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חַנּוּם, חֶסֶד נִפְלָא שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְרֵאוי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, שְׂוֹכֵינוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְצָרִיכִים לְחַדֵּשׁ אֶת הַהִתְקַרְבוּת אֵלָיו בְּכָל רִגְעַ וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל יוֹם וְכוּ', כִּי הָעֶקֶר הוּא הַהִתְחַלָּה (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), וְהָעֶקֶר וְהִיסוּד שֶׁהִפֵּל תְּלוּי בּוֹ — לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחֻכְמָתוֹ לְגַמְרֵי (עֵינֵי שָׁם, סִימָן קכג), וְלְהִיּוֹת תָּמִים, "וְכָל מָה שֶׁמְכַנִּים בְּעֶצְמוֹ תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת יוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֵה לְקַבֵּל מִרַבְּנוּ ז"ל יוֹתֵר", כִּי כָל הַהִתְגַּלוּת הַנוֹרְאָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל מְלַבֶּשֶׁת בְּלָבוֹשׁ הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְתִכְף-וּמָיִד כְּשֶׁרַק מְכַנִּים בְּדַעְתּוֹ אֵילוֹ חֻכְמוֹת וּבִפְרָט לִיצְנוּת, תִּכְף-וּמָיִד הוּא מִתְרַחֵק מִרַבְּנוּ ז"ל.

וְשִׁמְעָתִי מִר' לִוִי יִצְחָק (נֵרוֹ זְאִיר) [ז"ל], שֶׁפָּל אֵלָיו מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהִיָּתָה אֶצְלָם מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, וְהִגִּיעוּ לְדַרְגוֹת גְּבוּהוֹת. וְהוּא זוֹכֵר בְּאוֹמֵן אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ, שֶׁהָיוּ מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַתָּם בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, כְּגוֹן ר' בְּרוּךְ בְּרֻדִיטְשׁוֹבֶעֶר וְר' מִיכָלִי וְכוּ', אֲשֶׁר אוֹר תְּמִימוּתָם הָאִיר עַל פְּנֵיהֶם. וְעַקֵּר הַתְּמִימוֹת צָרִיכִים בְּלִקְוֵם דְּבָרֵי וְעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט עֲנִינֵי הַהִתְחַדְּשׁוֹת וְעֲנִינֵי הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁתְּהִיָּה רְגִיל לַעֲשׂוֹת בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתָבְרָךְ בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ, וְאִם הִיִּית יוֹדֵעַ מָה שְׁנֹעֵשָׂה לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מִכָּל שִׂיחָה וְדַבּוּר שֶׁאֵתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יְתָבְרָךְ, הִיִּית מִתְמַיֵּד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, (עֵינֵי שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רלג), שֶׁעַל כָּל דְּבַר פְּרָטִי צָרִיכִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתָבְרָךְ כְּגוֹן שֵׁישׁ לוֹ בְּגַד קְרוּעַ וְצָרִיךְ לְבָגֵד, יְתַפְּלֵל לְפָנָיו יְתָבְרָךְ שִׂיתֵן לוֹ בְּגַד חֲדָשׁ, וְכֵן כָּל דְּבַר פְּרָטִי מָה שֶׁצָּרִיךְ יִבְקֵשׁ מִמָּנוּ יְתָבְרָךְ, וְהוּא יִתֵּן לוֹ. וְאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת לב): כָּל הַמְּאַרְיָךְ בְּתַפְּלָתוֹ, אֵינִן תַּפְּלָתוֹ חוּזְרַת רִיקָם וְכוּ'; וְאָמַר מוֹהַר"נֵי תְּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, גַּחְלוֹת, הַלְכָה ד'), שֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, לְהֶאֱמִין בְּעֶצְמוֹ שֵׁישׁ לוֹ כַּח לְפַעַל כָּל דְּבַר בְּתַפְּלָתוֹ וְשִׂיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי יֵשׁ כְּמָה מִיַּגִּי חִלְשׁוֹת הַדַּעַת

בְּלֵב כָּל אָדָם בְּעֵגֶן זֶה, עַד שְׁמֵרֵב חֲלִישוֹת הַדַּעַת מִתְרַשָּׁלִים לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵינָם עוֹשִׂים אֶפְלוּ מֵה שְׁעֵדִין בִּיכְלָתָם וְכוּ', וּבְאֵמַת כְּשִׁזְזָה לְהַרְגִיל עֲצָמוּ בְּעִבּוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוֹדוֹת, הָעוֹלָה עַל כָּל הָעִבּוֹדוֹת, וְלִדְבַר עֲמוּ יִתְבָּרַךְ כָּל צָרְכוֹ, כָּל מֵה שְׁצָרֶיךָ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֲזִי מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי נַעַם וְעִרְבּוֹת. וְכִמּוֹ שְׁאָמְרוּ חַו"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, יב): מֵה יְפִית וּמֵה נַעֲמַת — בְּתַפְלָה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא עֵקֶר הַנַּעַם, וּמִמֶּשֶׁיךָ עַל עֲצָמוּ כָּל מִינֵי יְשׁוּעוֹת וְהִרְחָבוֹת וְיָשׁוּב הַדַּעַת וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם אָמְרוּ חַו"ל (בְּמִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים ק): בְּשִׁעָה שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, יֵהָא לְבָרַךְ שְׁמַח, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים ק, ב): עֲבֹדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּיִלְקוּט תְּהִלִּים (רַמְזוֹ תְּרַכַּג): בְּשִׁעָה שְׂאָדָם עוֹמֵד בְּתַפְלָה, יֵהִיָּה שְׁמַח שְׁעוֹבֵד לְאַלּוֹךְ אֵין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְאַל תִּהְיֶה נוֹהֵג קְלוֹת רֵאשׁ לְפָנָיו וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּקְרָא נה): כָּל מְלָה וּמְלָה דְצָלוֹתָא בְּאַפִּיק בְּרַגְשׁ מִפּוּמִיָּה סְלָקָא לְעִילָא וּבְקִיעָה רְקִיעֵין וְכוּ'; עֵינֵי שָׁם.

אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ עַל נַעַם גּוֹרְלָנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ בְּנַעֲמִים, וְרֵאוּי לָנוּ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם עַל נַעַם חֲלָקְנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

אַבְקֶשׁ מְאֹד שְׁתִּכְתֵּב לִי אֵילוּ שׁוֹרוֹת, לְמַעַן תִּחַיֶּה אֶת נַפְשִׁי.

א' כו.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ ... גְּרוּ יְאִיר.

(ג) כָּל מְלָה וּמְלָה שֶׁל תְּפִלָּה שְׂיוֹצֵאת מִפֶּה הָאָדָם, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבִקְצֵת רְקִיעִים.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֶקֶר הוּא סְבָלְנוּת, בֵּין עַם
אֲשֶׁתָּךְ בֵּין עַם הַיְלָדִים, בֵּין עַם חֲמִיךָ וְחַמּוֹתָךְ וְכוּ', כִּי בְּלִי
סְבָלְנוּת אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַחְזִיק מַעֲמָד, וְצָרִיכִים לְסַבֵּל הַרְבֵּה, וְאִז
מִצְלִיחִים לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

עֲלִיךָ לְזַכֵּר אֶת הַפְּלֵל הַזֶּה: לֹא בְּכָל פֶּעַם צָרִיכִים לְהִיּוֹת
צוֹדְקִים וְכוּ', וְלֹא בְּכָל פֶּעַם צָרִיכִים לְהִגִּיב וְכוּ', וְאֲפֹלוּ אִם חֲמִיךָ
אוּ חַמּוֹתָךְ אוּ גִיסֶיךָ אוּ אֲשֶׁתָּךְ דוֹקְרִים אוֹתָךְ וְכוּ', אַתָּה אֵינְךָ צָרִיךְ
לַעֲנוֹת תָּמִיד, רַק לַעֲשׂוֹת עֲצָמָךְ כְּחֶרֶשׁ לֹא שְׁמַעְתִּי... וְזֶהוּ זֶה! וּבְזֶה
נִגְמַר הָרִיב וְהַמְחַלְקֵת וְכוּ', וְאִם תִּלְךָ בְּדַרְךָ זֹאת תִּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' כז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ. מָה אִמַּר לְךָ, כִּפִּי הַנִּרְאָה, כָּל הַצָּרוֹת
שֶׁלְּךָ שֶׁעוֹבְרוֹת עֲלֶיךָ הֵן רַק מִסְבַּת פִּיךָ שֶׁאֵינְךָ נִזְהָר בּוֹ, וְאַתָּה
מִפְּקִיר לְדַבֵּר אֶת כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְרַבְּנוּ ז"ל פָּרַשׁ אֶת הַפְּסוּק
(תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סֶעֱרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ" — כָּל הָרוּחַ סֶעֱרָה בְּמַחֲזוֹ
וּבְדַעְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַדְּבֹר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵין, חֵלֶק א',
סִימָן לח), וְכָל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל הוּא רַק בְּשִׁבִיל פִּיּוֹ
שֶׁאֵינּוּ שׁוֹמֵר, וְזֶה דוֹחֵק לוֹ הַמַּחֲזִין, וְכֹא לְיַדִּי נְפִילָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן
(עֵין שָׁם, סִימָן כא). וְרִאִיתִי בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "תּוֹרַת מֹשֶׁה" לְרַבְּנוּ אִישׁ
הַאֲלֻקִּים הַחַת"ם סוֹפֵר, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ (פָּרַשַׁת קֹרַח), רַמְזוּ מְזוּזָה עַל
הַפֶּתַח דְּוָקָא, רוֹמְזוּ — כִּי אִם תּוֹכּוּ שֶׁל אָדָם יִקְדַּשׁ כְּלוֹ כַּמְלָאָךְ, לֹא

יועיל אם לא יקדש פתחי פיו, וכן להפך, פי גדול שמירת הפה אף אם לא יהיה בית מלא ספרים, פרוש שלא יהיה מלא תורה ויראה, אם רק פתחי פיו שמורים — קדוש יאמר לו, עיני שם; גלוי נפלא במחלקת קרח, למה נקט מצות מזוזה דיקא שבאה על פתחי הדלת דיקא, פי אפלו יהיה בית מלא ספרים, עדין צריך מזוזה על הדלת, שהיא שמירה, הינו אפלו יהיה האדם מלא תורה ויראת שמים, עם כל זה עדין צריך לשמר פתחי פיו, ומה כתוב על המזוזה? יחוד הנו"ה ברוך הוא, להורות שהדבור צריך להיות שלם. וכן מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן יא), שהדבור מאיר לאדם לעשות תשובה, ולכן צריכים לקדש את הדבור, שאז מאיר לו הט"ל אורות, ונצול מל"ט [שלשים ותשע] מלאכות שהם ל"ט מלקות, ואפלו כשהוא צריך כבר לעשות איזו מלאכה, מלאכתו היא בקדשה, מלאכת המשכן בשמחה (כמו שפרשתי שם במקומו בשפת הנחל); ועל-כן ראה, אהובי, ידידי הנקר, רק לשמר את הדבור, ותכף כשתראה איזה מקום שמפקירים את הדבור, תברח משם כמו שבורחים מאש שורפת, כי אם אין שומרים את הדבור, אזי יכולים לפל בנוקבא דתהומא רבא, רחמנא לצלן, ומה שמדברים עליך כל דבר אסור וכו' וכו', מה אכפת לך, קבל את זה לכפרת עוונות. וצריך שתדע שהכל ממנו יתברך דבר גדול ודבר קטן, הכל מדין שמים, ולא בחנם מדברים עליך, אלא כדי למרק עוונותיך, ועל-כן ראה לקבל בשמחה כל מה שמדברים עליך, ועל-ידי-זה יתפפר לך הכל. העקר זכור תזכר שאתה לא תלוי בידי אחרים, אתה תלוי רק בידו יתברך, והוא בודאי לא יעזב אותך, אפלו במצבים הכי קשים יעזר לך, אם רק תפנה אליו, ותדבר עמו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, שכל זה הוא ענין התבודדות, לשוח ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות גדולה, וכן מי שמרגיל עצמו לדבר עמו יתברך, ומספר לו יתברך הכל, על-ידי-זה נצל מכל מיני צרות ויסורים. ובאמת זו המתנה הכי יפה שקבלנו מרבנו ז"ל, ואת זה צריכים להכניס בעולם, פי דיקא רק בזה תלויה הגאולה, בסוד (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה

ברורה לקרא כלם בשם ה'", ואם היו בני-אדם יודעים את מעלת השיחה והדבור עמו יתברך, היו עוסקים בזה כל היום, העקר רק לברח מלשון-הרע ורכילות, ופטפוטי דברים בטלים. והאריו"ל אמר, אשר התנאי הראשון להשגת החכמה העליונה הוא שמירת הדבור, לא לדבר שום דברים בטלים, ואז ישיג חכמת אלקות, כי הדבור הוא המלכות.

נא ונא אהובי, ידידי היקר, ראה לצית אותי, ואז טוב לך כל הימים, רק שתק שתק על כל הבא עליך, ואז טוב לך כל הימים.

שוב פעם אֶחָזֵר לך, אין לנו רק הקדוש-ברוך-הוא, ורק אליו יתברך צריכים לפנות בעת צרה, ודיקא על-ידי-זה יכולים להנצל מכל רע, מה יש לך מאחרים שמציערים ומבזים אותך כל-כך, ברח לך רק אליו יתברך, ואז טוב לך כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' כח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויחי ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק יסוד עולם, גחל גובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח לגנצח.

מכתבך היקר קבלתי בשעה שפכתתי לך מכתב, ומזה רואים מעלת הרצונות והפסופין עוד בזה העולם בין בני-אדם שהם בגבול ובזמן וכו', כשאדם חושק אחר חברו, כמו-כן נתעורר חשק בלב חברו לחשק אחריו וכו', ומכל שפן וקל וחמר כשאדם מתעורר לחשק אחריו יתברך, וכוסף ומשתוקק אליו יתברך, ובפרטיות כשזוכה להוציא מפיו הפסופים והרצונות שיש לו, אין לשער ואין לספר מה שנעשה אצלו יתברך, וכביכול השם יתברך משתוקק

אחריו, כי באתערותא דלתתא אתער דלעילא, ועל-כן כל מה שמשתוקק יותר אליו יתברך, ומוציא הפסופים והרצונות מפיו שזוהי כל ענין ההתבודדות, כמו-כן יכול לזכות שהשכינה תהיה שרויה בו, ויזכה לשמע קולה מבין שני הפרוכים, כמו שכתוב: "וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הפרוכים", שהם "בינה ומלכות", היינו בזה שמתמיד לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, והדבור נקרא "מלכות", על-ידי-זה סוף כל סוף אם יהיה עקשן גדול על דבר זה, יזכה שיזדכך מחו שהוא "הבינה" שלו, ויתבונן בחיות אלקות המלבשת בכל דבר, ויזכה לקבל רמזים מהכל, כי השם יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית בכל יום ובכל שעה במחשבה, דבור ומעשה, לרמוז לו רמזים לקרבו אליו יתברך (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי מכל הדברים: דומם, צומח, חי, מדבר, צועק כבוד השם יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואפלו מספורי הגויים צועק כבוד השם יתברך, והוא יתברך קורא ומרמז לאדם שיתקרב אליו, והוא יתברך יקרבו ברחמים, באהבה ובחבה יתרה (עין שיחות-הר"ן, סימן נב); ועל-כן צריך איש ישראל תמיד להסתכל בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'). ומחמת שזוהי מדרגה גוראה ונפלאה מאד, והיא הארה עצומה, אי אפשר לקבלה ולהשיגה כי אם על-ידי המלכות, שהוא הדבור, לדבר הרבה עמו יתברך בתמימות ובפשיטות, ולספר לפניו את כל לבו, ולחזר הרבה דבורי אמונה והשגחה: "רבוננו של עולם, אין שום מציאות בלעדך כלל, ואתה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום דבר שיעשה מעצמו, כי הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותך, ועל-ידי רבוי דבורים יזכה שתאיר בו החכמה הקדומה, ויהיה היחוד בין "החכמה והמלכות", ויאיר עליו חין נפלא (כי חכמה ובינה אחד הוא, בסוד תרין רעין דלא מתפרשין^ס), וזה בחינת החן הנפלא שיש על איש צדיק, למי שיש

לו עין מזככת לראות זאת, כי הוא דבוק תמיד בו יתברך בבטול הרגשותיו, ורואה ומתבונן בחיות אלקות שיש בכל דבר, ומקבל רמזים מהכל, והוא דר בבית כבעליה, הינו בזה העולם כמו בעלמא דאתי, מאחר שמדבק עצמו אליו יתברך, ואינו רואה רק את רוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה והמהנה הכל וכו'.

והנה במה ששאלת שה'עץ יוסף' מביא בפרושו למדרש, שדינה בת יעקב הולידה את אסנת והיא היתה אשת יוסף, וברש"י וישב (לט, א) כתב, שאשת פוטיפר לשם שמים נתפונה, שראתה באצטרולגין שלה שעתידה להעמיד בנים ממנו, ולא ידעה אם ממנה אם מבתה, משמע שלא היתה בתה של דינה אלא של אשת פוטיפר, כי כתב בתה, באמת אין זו קשיה כלל, כי היא רק נתגדלה אצלה וקראה בת, כי אפלו המגדל בן חברו, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, כידוע בכמה מקומות. ועתה מצאתי סיוע לדברי, עין בדעת זקנים מבעלי תוספות (מקץ מא, מה), שהיתה מזרע יעקב, דבת דינה היתה משכם, ותלה לה יעקב אבינו קמיע בצוארה והשליכה והובאה למצרים על-ידי גס, וגדלה פוטיפר בביתו, "ולכן נתקראת על שמו", כמו שמצינו גבי משה רבנו, עליו השלום (דברי הימים-א ד, יח): "ואלה בני בתיה וגו', וכשעבר יוסף בכל ארץ מצרים יצאו כל הנשים לראות פיו של יוסף, כדכתיב (בראשית מט, כב): "בנות צעדה עלי שור", וכל אחת זורקת לו חפץ או תכשיט, וזו לא היתה לה מה לזרק, וזרקה לו הקמיע שהיה בצוארה, ועין בו וראה שהיא מזרע יעקב ונשאה, עין שם.

אחי הגקר! יכולים לקחת מוסר השפל מיוסף הצדיק ובכל מה שעבר עליו (פי התורה היא נצחית ושיכת לכל אחד). תציר בדעתך בחור צעיר בן שבע-עשרה שנה, גרשוהו אחיו ומכרוהו לישמעאלים על לא דבר, והם מוליכים אותו אל מצרים, ומוכרים אותו לעבד, וצריך לעשות כל מיני עבודות וכו', ואחר חושדים בו במעשה מכער ומבישים אותו, וכל העיר מדברת ממנו לגנאי, ואוסרים אותו בבית האסורים, ויושב שם תחלה עשר שנים,

וְאַחֲר־כֵּן הוֹסִיפוּ לוֹ עוֹד שְׁתֵּי שָׁנִים וְכוּ'. עֲכָשׁוּ נֹצֵיר בְּדַעַתְנוּ מָה הֵיינוּ עוֹשִׂים בְּמִצְבַּ כְּזֶה, בֵּן גַּחְמָד כְּזֶה, אֲשֶׁר הָיָה אֶהוּב וּמִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּחִיק אָבִיו, וְאָבִיו תָּמִיד מִתְפָּאֵר עִמּוֹ, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה בְּיַחַד, וְעֲכָשׁוּ עַל לֹא דָבָר גַּמְכָּר בִּיַּדִּי פּוֹשִׂים רוֹצְחִים וְאִכְזָרִים, זֶה בּוֹעֵט בּוֹ, וְזֶה רוֹקֵק בּוֹ, וְזֶה מוֹשֵׁף פְּאוֹתָיו וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן מוֹרִידִים אוֹתוֹ לְמִצְרַיִם, וּמְנִיחִים אוֹתוֹ בְּשׁוּק שֶׁל עֲבָדִים וְכוּ', וְעוֹמֵד שָׁם בֵּין עֲבָדִים גְּרוּעִים, וּמְחַכֶּה שְׁאַחַד יִקְנֶה אוֹתוֹ וְכוּ', וְאַחֲרֵי כֵן פּוֹטִיפֵר, וְנַעֲשֶׂה עֶבֶד וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁזָּכָה שְׁנַתְּהַפֵּף כָּל הַדָּבָר וְנַעֲשֶׂה מְלֶךְ מוֹשֵׁל עַל כָּל הָעוֹלָם וְכוּ', מָה הָיָה כִּחוֹ? בְּמָה הִתְחַזַּק כָּל הַזְּמַן?

וְהִנֵּה מְבֹאֵר בְּמִדְרָשׁ, שֶׁהָיוּ אֹצְלוֹ שְׁנֵי יְסוּדוֹת: "שְׁמִחָה וְהַתְּבוּדוֹת", תָּמִיד הָיָה שְׂמֵחַ וְהָיָה רוֹקֵד וְקוֹדֵם, מְפִיז וּמְכַרְכֵּר תָּמִיד, וְשֵׁר שִׁירִים שֶׁל שְׁמִחָה, וְכֵן שָׁם שְׂמִים שְׂגוּר בְּפִיו תָּמִיד, וְהַתְּפִלָּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יַדֵּי שְׁתֵּי הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָאֵלוּ, זָכָה לְהַפְּךָ תָּמִיד אֶת הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמִחָה עֲצוּמָה, עַד שֶׁנִּתְעַלָּה וְנַעֲשֶׂה מְלֶךְ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי הַמְּלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנְּצַחִית, תִּרְגֵּל עֲצֻמָּה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשְׂמִחָה וְלִשִׁיר לְעֲצֻמָּה שִׁירִים וְנִגּוּנִים שֶׁל שְׂמִחָה, וְכֵן תִּתְבוּדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי אִם קִבַּלְתָּ מִכְּתָבִי זֶה, אִזְ אֶכְתֵּב לְךָ תִּכְף-וּמִנֵּד עוֹד.

א' כט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה
הַשּׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אודות מה שעוברת עליך מרירות וכו', עליך להתחזק עכשיו עם הלמוד שלמד אותנו רבנו ז"ל בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן קצה) על פסוק (תהלים ד, ב): "בבצר הרחבת לי" שצריכים למצא הרחבות בתוך הצרות וכו', עי' שם; ובאמת תסתכל מה שקורה בעולם, ראוי לך להחיות עצמך, העקר הוא רק להמשיך עצמך אליו יתברך, אשר הוא נצחי, וכל נצחי הוא טוב, כי הוא רק הקדוש-ברוך-הוא. ומוכא בדברי המהר"ל מפראג בספרו "גבורות ה'" (פרק כג): "כאשר הטוב הוא נצחי, הוא טוב בכל, כי אם אינו נצחי, אין טובתו נחשב", ועל-כן רק הקדוש-ברוך-הוא נצחי, ולכן אם אתה רוצה טוב, הדבק עצמך רק בנצחי, ולעבדה ולמעשה הוא, כי כל דבר של הבלי העולם הזה הוא מלא חסרונות, ואם נדמה לך שפאן טוב, שם יהיה רע, וכמו-כן להפוך. וכן בכל פרט ופרט בחיים, אם אין בו התכלית הנצחית, שהוא גלוי אלקות, אז תמיד יחסר לו, כי רק הנצחי הוא השלם; ועל-כן תמיד תחפש רק אותו יתברך, העקר תשלים עם המצב ואל תקשה שום קשיות וספקות עליו, שאז כבר יש חסרון, וכבר אינו נצחי, כי ענין נצחי הוא השלמות שאין שלמות אחריה, ועל-כן בכל פרט ופרט תסתכל על הנצחיות של הדבר, ותעשה רק מה שנושאר לנצח. וזה כל סוד דבר רבנו ז"ל, שלא תלוי בשום דבר גפרד, כי הוא "נצח", שעולה בגימטריה שמו הקדוש "נחמן" עולה כפי מספרם אתון דדין פדין, ועל-כן הוא לשון נחמה, כי כל הענין של רבנו ז"ל הוא רק לנחם הכל ולשמח הכל (עי' לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), וזה ששם אביו הוא שמחה, כי הנחמה יוצאת דיקא מהשמחה, ועל-כן הזהיר פל-פך להיות תמיד בשמחה, כי מהשמחה יוצאת הנחמה, וזה ענין נצחי; ועל-כן כל אבל באים ומנחמין, ומגלים בזה ענין הנצחיות, כי ההכרח להפרד מהחמר שהוא כלה ונבלה בארץ, ואינו נצחי כלל, מה שאין

כֵּן הַנֶּפֶשׁ הִיא נִצְחִית, וְאִיךָ פֶּעַם לֹא תִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה לְמַעְלָה וְנִתְאַחֲדָת יַחַד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם אַחֲדוּת אַחַת עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִפָּרֵד זֶה מִזֶּה; וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה ב, ה): "פִּתְחֵי לִי אַחֲוֵתִי רַעֲיָתִי תַמְתִּי" (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ג), מֵהַתְּאוּמִּים הַזֶּה, שָׁאֵם חֲשֵׁשׁ אֶחָד בְּרֹאשׁוֹ חִבְרוּ מִרְגִּישׁ, כֵּן אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל: "עִמּוֹ אֲנֹכִי בְּצָרָה" (תְּהִלִּים צא, טו), וְנֹאמַר בּוֹ יִתְבָּרֵךְ: "בְּכָל צָרָתָם לּוֹ צַר" (יִשְׁעִיָּה סג, ט); וּבְאַמֶּת מֵהַ שִׁיף כְּבִיכּוֹל אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ דְּבַר זֶה, כִּי הֲלֹא הוּא הַשְּׁלֵמוֹת הַנִּצְחִית, אֲלֵא יוֹבֵן גַּם עַל-פִּי הַקְּדָמָה זֶה הַפְּסוּקִים (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ", וְכֵן (שׁוֹפְטִים י, טז): "וַיִּתְקַצַּר נַפְשׁוֹ בְּעַמַּל יִשְׂרָאֵל", וְהַעֲנֵן הוּא כִּי הַנִּצְחִית הוּא הַשְּׁלֵמוֹת, וּמִי שְׁאִינוֹ מְקַבֵּל אֶת הַשְּׁלֵמוֹת הַנִּצְחִית הוּא דִּיקָא בְּבַחֲנִינַת עֲצָבוֹת; וְכֵן: "וַיִּתְקַצַּר נַפְשׁוֹ בְּעַמַּל יִשְׂרָאֵל", כִּי הַחֲסָרוֹן הוּא רַק מִהַמְקַבְּלִים וְלֹא מִצַּד הַמְשַׁפִּיעַ, וְעַל-כֵּן אִיךָ שֶׁנִּרְאָה שֶׁהַפְּסוּקִים הָאֵלֶּה סוֹבְבִים וְהוֹלְכִים עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּאַמֶּת סוֹבְבִים רַק עַל יִשְׂרָאֵל בְּעֲצָמָם, כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן כב), שֶׁצָּרִיכִים לְהַכְּלִל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵז הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ מִתְפַּלֵּל, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ לֹאמַר, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ מְקִיִּם מְצוּוֹתָיו, וְדו"ק; כִּי עֲמַק עֲמַק הוּא אִיךָ שֶׁהָאֵדָם כְּלוּל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַשְּׁלֵמוֹת הַנִּצְחִית, נֹאמַר כְּבִיכּוֹל: "בְּכָל צָרָתָם לּוֹ צַר", הֵינּוּ שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חֲסַר מִהַשְּׁלֵמוֹת הַנִּצְחִית, וְעַל-כֵּן "וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ", הוּא נוֹפֵל אֵל תוֹף עֲצָבוֹת, סוּד קִבְּלַת הַתּוֹרָה "פְּנִיִם בְּפְנִיִם דְּבַר ה' עִמָּכֶם" (דְּבָרִים ה, ד), שֶׁהַדְּבַר דְּבַר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וַיּוֹצֵא מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאַנְפִּין נְהוֹרִין (עַן לִקוּטֵי-מֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנג), וְזֶה סוּד גְּדוּל רְזִי דְרִזִּין, אִם תּוֹזְפָה לְהַבִּין אֶת זֶה וְלִקְבְּלוֹ, וְעַל-כֵּן הַכֹּל תְּלוּי דִּיקָא בְּדָ בְּעֲצָמָה, בְּאֵילוֹ פְּנִיִם תְּבוּא, אִם תִּהְיֶה בְּאַנְפִּין נְהוֹרִין, וְתִקְבֵּל כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ, וְתִמְצָא הַטּוֹב וְהַרְחִיבוֹת בְּחִיָּד, אֲזַי אִיר בְּדָ מְלַךְ הַכְּבוֹד בְּעֲצָמוֹ, וְתוֹזְפָה לְרֹאוֹת וְלִשְׁמַע וְכוּ', וְהַהֲפוּךְ מוֹבֵן מִמִּילָא וְכוּ'.

קצו אָשֶׁר א' ל בְּנַחֵל

רָאָה אֱהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר, לְהִתְעַמֵּק בְּעִנְיָנִים אֱלוֹ, כִּי יוֹתֵר מִמָּה
שֶׁכְּתַבְתִּי בְּאֵן גְּנוּז בְּעֵטִי, וְלֹא הִפְלִי יְכוּלִים לְרַשֵּׁם עַל פְּנֵי הַכְּתָב,
מִשׁוּם "סוּד ה' לִירְאָיו" (תְּהִלִּים כה, יד), אֲבָל מֵאַחַר שֶׁאַתָּה כָּל-כָּף
עֲצוּב וְשָׁבוּר וְכוּ', וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְנָה מִמֶּךָ, עָלִי
לְהוֹדִיעֶךָ כִּי הִפְלִי תְלוּי בְּךָ, וְאַתָּה דִּיקָא יְכוּל לְהַשְׁלִים עֲצֻמְךָ דִּיקָא
עֲכָשׁוּ, כְּשֶׁאַתָּה בְּטֵל מִכָּל וְכָל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

א' ל.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל הַבְּחוּר הַרוֹצֵה לְהֵאִיר
נַפְשׁוֹ בְּאוֹר רַבְּנוּ ז"ל ... גִּירוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קְבֻלָּתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, פֶּה תִקְבַּל חֲבִילָה מִסַּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל
שֶׁזְּכִיתִי לְהַדְפִּים, וְתִתְמַיד בְּהֵם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשְׁךָ, וְעֲלִיָּהֶם
אֵין מֵה לְהוֹסִיף כָּלֵל, הַעֲקָר הַפֶּה בְּהֵם וְהַפֶּה בְּהֵם דְּכֹלֵא בְּהֵם —
עֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת וְהִתְעוֹרְרוֹת וְכוּ', אֵיךְ לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם,
וְלֹא יִפְלֹם וְלֹא יִפְשַׁל לְעוֹלָם וָעֵד, כִּי צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְעֵבֵר אֶת
זֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד.

רָאָה לְבוֹא אֵלַי וְנִדְבַר בְּאַרְיִכוֹת, כִּי יוֹתֵר טוֹב פְּנִים אֵל פְּנִים.

א' לא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְר וַיְחִי ה'תשל"ד.

שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל אֱהוּבִי, אַחִי וְרַעִי, הָאֲבִרְךָ הַיְקָר

אָשֶׁר   א' לַא   בַּנְחַל   קְצוּ

לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אור האורות, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושמתתי מאד לשמע הטוב ממך.

חמדת לבבי! יש ויש, תהלה לאל, מה להאריך, כי דברי רבנו ז"ל הם מים שאין להם סוף, וככל שתשאב יותר, פמוכן יאיר בך אורו, ועל-פן הרגיל לשאב תמיד מימיו הקדושים, יותר נובע אצלו אורו יתברך.

והנה אודות ענייניך מה שעובר עליך, גם בזה יש הרבה לדבר. בראשונה הוא, שתראה להרגיל עצמך במדת השמחה, לשפח בכל פעם העבר, הן בגשמיות והן ברוחניות אין לך עבר כלל, ברגע זה נולדת; ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בשכחה מעלה גדולה, כי אם לא היתה שכחה, אי אפשר היה לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, כי אם היה זוכר כל מה שעבר, אי אפשר היה לו להרים את עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבלבלים את האדם מאד כל הדברים שעוברים עליו, אבל עכשו על-ידי השכחה, נשפח מה שעבר. ואמר רבנו ז"ל, שאצלו הדרך, שכל מה שעבר והלך, נפסק והולך לחלוטין, ואינו חוזר בדעתו עוד כלל, ואינו מבלבל כלל עצמו עוד במה שכבר עבר עליו עד עכשו וכו' יהיה איה שיהיה וכו'. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, סימן כא), שצריך לשנות בכל פעם את מחשבותיו, בחינת לעשות ממקיף פנימי, ועל-ידי-זה יהיה נצול מכל פגע ונגע ואורכים ברוחניות ובגשמיות, בסוד (איוב יד, כ): "משנה פניו ותשלחהו", עין שם; כי רב הצרות והיסורים שעוברים על האדם הם מפאת הבלבולים והמחשבות שיש לו לפניו ולאחריו, ואם היה זוכה לשנות בכל פעם מחשבתו, יהיה איה שיהיה, אפלו עבר עליו עד רגע זה מה שעבר, על-כל-פנים מעכשו יתחיל לחשב מחשבות אחרות, שהשם יתברך הוא אב הרחמן,

וּבּוֹדָאֵי יַעֲזוֹר לוֹ בְּקִרְוֹב וְכוּ', אֵינן שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיּוֹ יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהִפְלִי לְכָל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבַּרְךָ הַפְּרִטִי הַפְּרִטִית, וּבּוֹדָאֵי כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו עַד עַכְשָׁיו הִיָּה לְטוֹבָתוֹ, כְּדִי שֶׁהוּא יִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּדֶרֶךְ וּבְאִפְּן הַזֶּה וְכוּ'. וְלַעוֹלָם אֵל תִּתְחִיל לְחַשֵּׁב מִהֶעֱבַר כָּלֵל, "אֵינן לִי עֶבֶר, אֶתְחִיל עַל-כָּל-פְּנִים מִעַכְשָׁיו" וְכוּ'. וְעַנֵּן זֶה הוּא דֶרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה וּגְדוּלָה מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי עַל-פִּי-רַב יֵשׁ לְאָדָם בְּלִבּוֹלִים רַבִּים וְעַרְפוֹב הַדַּעַת מְאֹד מִמָּה שֶׁחֲלַף עָלָיו, בְּפִרְט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת וְשַׁעוּרֵי הַקְּבוּעִים, שָׂאזוּ בָּאִים עָלָיו כָּל הַבְּלִבּוֹלִים, וּמְעַרְבְּבִים וּמְעַקְמִים אֶת דַּעַתוֹ מִמָּה שֶׁכָּבַר עֶבֶר, וְלַפְעָמִים יֵשׁ לוֹ בְּלִבּוֹלִים מִעֲנֵן הַמִּשְׁאָא וּמִתֵּן שְׁלוֹ וְעַסְקֵי בֵּיתוֹ וְהַמְחַלְקַת שְׁהִיָּתָה לוֹ וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא, בְּאֲשֶׁר כִּי לֹא טוֹב עֲשֵׂה בְּעַנֵּן זֶה, וְאוּלַי כִּף הִיָּה צְרִיף לַעֲשׂוֹת וְכוּ', אוֹ כִּף הִיָּה צְרִיף לְהַתְּנַהֵג וְכוּ', וַיֵּשׁ שְׁמַבְלָבְלִים אוֹתוֹ בַּעַת עִבּוּדַתוֹ בְּתוֹרָה אוֹ בְּתַפְלָה בְּפִגְמִים שְׁפָגַם מִקֶּדֶם, וּבְאֲשֶׁר שְׁבַעֲנֵן זֶה לֹא עֲשֵׂה כַּהֲגֵן אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וְכִיּוֹצֵא, כְּאֲשֶׁר מְצוּי דְבַר זֶה בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם, וְעַל-כֵּן מִדַּת הַשְּׂכִיחָה הִיא עֵצָה טוֹבָה גְּדוּלָה לְכָל זֶה, שֶׁתִּכְף-וּמִיד כְּשִׁחּוֹלֵף וְעוֹבֵר הַדְּבַר, יַעֲבִיר וַיִּסְלַק אוֹתוֹ מִדַּעַתוֹ לְגַמְרֵי, וַיִּסְיַח דַּעַתוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְלֹא יִתְחִיל לְחַשֵּׁב עוֹד בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בְּעַנֵּן זֶה כָּלֵל יְהִיָּה אִיף שְׁיִהְיֶה. וְאִם תִּרְגֵּל עֲצָמָךְ בְּזֶה, תִּחְיֶה חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל פֶּעַם, מֵאַחַר שֶׁאֵינן לְךָ עֶבֶר, וּבְכָל רְגַע אַתָּה אָדָם אַחֵר, וְכֵן יְהִיָּה לְךָ שְׁלוֹם עִם כָּל בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְלֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר הֵן עִם אַחֲרִים וּמְכַל שְׁכָן עִם אֲשֶׁתְּךָ וּבְנֵי בֵיתְךָ. וְצְרִיף שֶׁתִּדַּע שֶׁכָּל זֶה תְּלוּי בְּזוֹכּוֹף וּבְרוּר אֲמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁאֵינן שְׁלֵמוֹת אַחֲרִיָּה, שְׂרַבְנוּ ז'ל, שֶׁרַשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, רוֹצֵה לְהֵאִיר בְּנוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְאֲמוּנָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר אֵינן בְּלַעֲדֵיּוֹ יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְזוֹכֵה לְבֹא לְהַפְרֶה כּוֹז, עַד אֲשֶׁר אֵיננו רוֹאֵה מִשׁוֹם דְּבַר רַק אֶת עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, הַמְּחִיָּה וְהַמְּהִיָּה אֶת זֶה הַדְּבַר, אֲזוֹ לַעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעַתוֹ, וְכֵן שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תִבְלָבְלוּ, וְלֹא תִהְיֶה לוֹ שׁוֹם קִנְאָה וְשִׁנְאָה וְאִיבָה עַל חֲבֵרוֹ, מֵאַחַר שֶׁאֵיננו רוֹאֵה מִשׁוֹם דְּבַר רַק יַד הַנְּיָ"ה, וְתִמִּיד יִשִּׁיחַ וַיִּדְבַּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, מֵאַחַר

אֲשֶׁר   א' לב   בְּנַחֵל   קצט

שְׁאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ. וְכָתַב הַחֲנוּךְ (בְּמִצְוֶה רמא) שְׁרֵשִׁי הַמִּצְוָה שֶׁל 'לא תִקַּם': שִׁידַע הָאָדָם וַיִּתֵּן אֵל לְבוֹ כִּי כָל אֲשֶׁר יִקְרָהוּ מְטוֹב עַד רַע הוּא סְבֵה שֶׁתְּבוֹא אֵלָיו מֵאֵת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וּמִיַּד הָאָדָם וּמִיַּד אִישׁ אַחֵר לֹא יִהְיֶה דָבָר בְּלִתֵּי רִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-כֵּן פְּשִׁיזְעֶרְהוּ אוֹ יְכַאֲיְבֵהוּ אָדָם, יִדַע בְּנַפְשׁוֹ, כִּי עֲוֹנוֹתָיו גָּרְמוּ וְהַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ גִּזּוֹר עָלָיו בְּכָף, וְלֹא יִשִּׁית מַחְשְׁבוֹתָיו לְנִקָּם מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא אֵינוֹ סִבַּת רָעָתוֹ, כִּי הָעוֹן הוּא הַמְּסַבֵּב, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (שְׁמוֹאֵל-ב טז, יא): "הַנַּחֲחוּ לוֹ וַיִּקְלַל, כִּי אָמַר לוֹ ה'", תְּלֵה הָעֲנִיָּן בְּחֻטָּאוֹ וְלֹא בְשִׁמְעֵי בֶן גֵּרָא וְכוּ'; וְעַכְשָׁו שֶׁתְּהִיֶּינָהּ לָךְ הַקְּדָמוֹת אֵלוֹ, אֲקוּהָ שִׁיקַל לָךְ בְּרוּר עֲנִיָּיִךְ — הֵן בְּבֵיתְךָ וְהֵן בַּחוּץ בֵּין חֲבֵרֶיךָ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא עֵקֶר הַחַיִּים וְאֲרִיכוֹת יָמָיו בְּעֵלְמָא הַדִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, חֻזַּק וְאֶמֶץ בְּאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְתִהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה "מְשׁוּנָה פְּרִיִלְעָךְ", וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, כִּי בְּנֻדְאֵי עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל תִּזְכָּה לְבֹא לְעֲנִיָּיִךְ. וְלִמְעַן הַשָּׁם תִּהְיֶה חֵבֵר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְתִדְבֵּר עִמָּהֶם בְּכָל יוֹם מִהַעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' לב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גִּרוּ וְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלִתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רֵאָה לְחֻזַּק עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים, וְאִף פֶּעַם אֵל תִּסְתַּכַּל

לְאַחֲרֵיהֶן, תְּמִיד תִּתְקַדֵּם וּתַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, אִין לָךְ עֶבֶר כָּלֵל, וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁתִּכְתֹּב וּמְיָד בְּעֵת שֶׁמִּתְחִיל הַתְּבוּדוֹת יֹאמֶר לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אָנִי מִתְחִיל מֵעַכְשָׁו וְכוּ' וְכוּ', כִּי הָעֵקֶר לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וְתִדַּע שֶׁאֵי אֶפְשָׁר בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְזָכוֹת לְהִגִּיעַ לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, אֲלֵא עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת. וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר, שֶׁמִּי שֶׁאִין לוֹ הַתְּבוּדוֹת, הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מְאֹד מְאֹד. הָעֵקֶר הוּא סֵדֶר, לְהִיּוֹת מְסֻדָּר בְּעִנְיָנוּ וּמִיִּשְׁב בְּדַעְתּוֹ, וְאֵל כָּל זֶה זֹכִים דִּיקָא עַל-יְדֵי רְבוּי הַתְּבוּדוֹת, וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר הַתְּבוּדוֹת, הוּא מִיִּשְׁב יוֹתֵר.

אוֹדוֹת הַפְּרָנְסָה וּפְרָעוֹן הַחֹבוֹת, תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָעֵקֶר "אֵל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה" (תהלים לו, א) וְכוּ', וּבְכָלֵל אִין כְּדָאֵי לְקַנֵּא בְּשׂוּם בְּרִיָּה, וְזָכוּר תִּזְכֹּר — מֵה שֶׁמִּיַּעַד לָךְ, אֵף אֶחָד לֹא יוּכַל לְקַחַת בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאֵל יִטְעֶה אוֹתָךְ יִצְרָךְ, כִּי מִי שֶׁעוֹבֵד יוֹתֵר — יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר וְכוּ', מִי שֶׁהוּא פִּקֵּחַ וּמְסֻדָּר בְּחַיִּים יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', זֶהֱי כְּפִירוֹת שְׁכוּפֵר בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְהַכֵּל בְּחֻשְׁבוֹן צָדֵק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וְאִם הָיָה לָךְ רַק קֶצֶת יִשׁוּב הַדַּעַת, לֹא הָיִיתָ מְדַבֵּר דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ שֶׁנִּכְנָסִים כְּבָר בְּגִדֵּר כְּפִירוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ עַד הֵיכָן מְגִיעָה הַהַשְׁגָּחָה וְאִיךָ שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ מְנַהִיג הַכֵּל בְּהַשְׁגָּחָה כְּזוֹ שֶׁאִין לְדַעַת אָנוּשׁ לְקַלֵּט דְּבָר כְּזֶה, כִּי אֶפְלוֹ קֵשׁ אֵינוֹ מִתְהַפֵּף בְּלִתִּי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל זֶה הָאִיר בְּעוֹלָם הַבְּעַל-שָׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְלוֹלֵא הוּא מִי יוֹדֵעַ מֵה הָיָה עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וּבְאֲמַת כָּל הַלְמוּדִים שֶׁל הַצְּדִיקִים מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת הֵם אֶחָד, הֵינּוּ הַלְמוּד שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי בְּזִהֵר וּבִתְקוּנִים, וְהַלְמוּד שֶׁל הָאֲרִיז"ל בְּכַתְבֵי תַלְמִידוֹ רַבִּי חַיִּים וִיטָאֵל, וְהַלְמוּד שֶׁל הַבְּעַל-שָׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ עַל-יְדֵי תַלְמִידוֹ, וְהַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, כֵּלָם מְקַשְּׂרִים יַחַד בְּקֶשֶׁר אֶחָד, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי הַתְּחִיל וְרַבֵּנוּ ז"ל סִיִּם, כִּי כָּל אֶחָד מֵהֶם הוֹרִיד גַּמָּךְ יוֹתֵר אֶת הָאוֹרוֹת (וַיֵּשׁ בְּזֶה אֲרִיכוֹת גְּדוּלָּה

וְאִין כָּאן מְקוּם לְהַאֲרִיף בְּזֶה; עַל-כָּל-פְּנִימֵי הַחֲזֵק בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאִז תַּעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם בְּלִי שׁוּם קִנְיָה וְשִׁנְיָה, רַק עִם אֲהָבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאֲהָבָה רַבָּה...

א' לַג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, א' דְּשׁוֹבְכִים ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחַת נְצַחִים.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ, וּבֵין כֵּךְ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁבוּעוֹת וְלֹא זָכִינוּ לְדַבֵּר יַחַד, אֲשֶׁר הוּא יְסוֹד וְעֵקֶר גְּדוֹל בְּעֵסֶק רַבֵּנוּ ו"ל, לְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֵאמֶר חֲזוּק.

וְהִנֵּה אֲבִשֶׁר לְךָ בְּשׁוֹרָה טוֹבָה, אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְאֵל, הַסְּפָרִים הַגִּיעוּ לְכֹאן, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזַרְנִי.

אֲהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, חֲזוּק וְאַמֵּץ לְהַתְחִיל עִכְשָׁו מְחֻדָּשׁ, וְאֵל תַּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה. וְהַעֲקָר לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּשַׁעוֹרִים הַקְּבוּעִים: מְקָרָא, מְשִׁנָּה, גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, שְׁלִחַן עֲרוּף וְלְקוּטִי-הַלְכוּת, לְלַמֵּד בָּהֶם בְּכֹל יוֹם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, וְעַל-כָּל-פְּנִימֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה מִה"לְקוּטִי-מוֹהַר"ן וְהַתְּפִלָּה מ"לְקוּטִי-תְּפִלוֹת" עָלֶיךָ, שֶׁהִיא זְכוּת הַנֶּפֶשׁ מְאֹד וְהַצְּלָחָה רַבָּה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְעַל כָּלֵם — לְהַתְחִיל וְלְהַתְחַזֵּק וְלְהַתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, הֵן הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת תְּתַחֵל לְהַתְּפַלֵּל בְּמִתְיָנוּת לְאֵט לְאֵט, וְלִכְנוֹן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְהֵן אֲמִירַת הַתְּקוּן הַכְּלָלִי עִם הַתְּפִלָּה בְּכֹל יוֹם, שֶׁהוּא תְּקוּן גְּמוּר לְפָגֶם הַבְּרִית, וְאִין עוֹד מֵה לְחַשֵּׁב בְּכֹל זֶה, וְהֵן

לוֹמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, אִם יִזְכֶּה בְּכָל יוֹם לֹמַר "יוֹם תְּהִלִּים", בְּאִפְּן שְׂיִזְכֶּה לְסִיּוֹם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת כָּל הַתְּהִלִּים — אֵין לְמַעַלְה מְזֵה, כִּי אֲמִירַת תְּהִלִּים מְסַגֶּלֶת לְתַשׁוּבָה (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג), וְאִפְּלוּ מִי שְׂאִין לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְתַשׁוּבָה, עַל-יְדֵי תְּהִלִּים יִזְכֶּה לְהַתְּעוֹרְרוֹת, וְגַם זֹכֶה עַל-יְדֵי תְּהִלִּים לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁעַר וְהָאוֹת הַשְּׂרָף לוֹ וְלִפְתַּח הַשְּׁעָרִים הַנְּעוּלִים מִמֶּנּוּ. וְעֵינִי שָׁם סוֹד נִפְלָא עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת א, א): "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ", סוֹפֵי תְּבוּתָהּ הֵם אוֹתִיּוֹת: 'תְּשׁוּבָה תְּהִלִּים', כִּי עַל-יְדֵי תְּהִלִּים זֹכִים לְתַשׁוּבָה. וְכָל גְּלוּת מִצְרַיִם הִיָּתְהָ בְּשָׁבִיל לְתַקֵּן פָּגַם הַבְּרִית שֶׁל אָדָם הִרְאִשׁוֹן (כְּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל), וְהַשְּׁבוּעוֹת הָאֵלוּ שְׁפָרְשִׁיּוֹת הַשְּׁבוּעַ מְדַבְּרִים מְגֻלוֹת מִצְרַיִם, הֵם מְסַגְּלִים לְתַקֵּן זֹאת, בְּפֶרֶט עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים. וְעַל כָּלֵם — עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, לְיַחַד לְעֲצֻמוֹ מְקוֹם מִיָּחָד שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְיִשִּׁיחַ וְיִסְפֹּר לְפָנָיו יְתַבְּרֶה אֶת כָּל לְבוֹ, שְׂזֵהוּ בְּעֲצֻמוֹ סוֹד הַתְּהִלִּים שְׁעֵשֶׂה דוֹד הַמְּלָךְ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, שְׁשִׁפְּהוּ נִפְשׁוֹ לְפָנָיו יְתַבְּרֶה בְּכָל פַּעַם, וְנַעֲשֶׂה מְזֵה סֵפֶר הַתְּהִלִּים.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אִם אֲמַנֵם דְּבַרְנֵנוּ כְּבַר הַרְבֵּה, אֲשֶׁר הֶעֱקַר וְהִיָּסוּד שְׁהַכֵּל תְּלוּי בּוֹ הוּא לְבְרַח תְּמִיד אֱלֹיו יְתַבְּרֶה, וְלִשִּׁיחַ וְלְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרֶה כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֶף עֲדִין צְרִיכִים עוֹד לְדַבֵּר הַרְבֵּה, אוֹלֵי נִזְכֶּה לְהַתְּעוֹרֵר עַל-כָּל-פְּנִיּוֹת מְעַכְשָׁנוּ, וְלַצָּאת מִכָּל מִינֵי לִיצְנוּת וּכְפִירוֹת, וְלְהַתְּחִיל בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרֶה בְּעֲקֻשְׁנוֹת גְּדוּלָּה, כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוֹם מְקוֹם לְנוֹס מִפְּגַעֵי הַזְּמַן, כִּי אִם אֱלֹיו יְתַבְּרֶה, וְאִפְּלוּ שְׂיִפֵּל אֱלֹפֵי וּרְכֻבוֹת פְּעָמִים — אֵין דְּבַר וְיִמָּה בְּכֶה, וְכָל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת הֵן כְּדֵי שְׂיִתְחִיל מְחַדֵּשׁ; כִּי כְּשֶׁנוֹפֵל מִמְּדַרְגָּתוֹ יֵדַע שְׁמֵן הַשְּׁמַיִם הוּא, כִּי הַתְּרַחֲקוֹת הֵיא תְּחִלַּת הַתְּקַרְבוֹת, וְעַל-כֵּן נִפֵּל — שְׂיִתְעוֹרֵר יוֹתֵר לְהַתְּקַרֵב לְהַשֵּׁם יְתַבְּרֶה, וְעֲצָתוֹ — שְׂיִתְחִיל מְחַדֵּשׁ לְהַכְנִס בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יְתַבְּרֶה כְּאֵלוֹ לֹא הַתְּחִיל עֲדִין כָּלֵל מְעוּלָם (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רסא). וְזֶה סוֹבֵב בְּיוֹתֵר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת וְשִׁיחָה

בינו לבין קונו, שצריך לעשות התחלה חדשה בכל עת ורגע, ולא לפל בדתו כלל, כי כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לשער ולספר כלל, וממתיק ממנו כל הדינים, ואין עליו שום דין ומשפט — לא למעלה ולא למטה, ויתגלה לו או"ר הגנו"ז (עין שם, סימן טו), שהוא אורו יתברך הגנוז עכשו מרב העולם, כי באמת העינים רואות תמיד מראות וחוזיונות, אך מי שאינו זוכה, אז נלקח מעיניו מגדל המהירות (עין שם, סימן רנד). ועקר המראה הנורא והנפלא הוא לזכות להתבונן ולהסתפל בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר (עין שם, סימן א'), כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי הכל לכל — דומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכשזוכה לעינים קדושות פאלו, אז הוא תמיד בעולם החרות, ויש לו גיחא תמיד, כי יכול למצא אותו יתברך בכל דבר ובכל מקום, והוא תמיד מישב, ואינו בבחינת צמאון וכו' (עין שם, סימן עו); אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתודע מרבי אמת כזה.

ולמען השם לטובתך הנצחית אל תפל בדתך כלל יתה איד שיהיה, והחזק בלמוד פאשר נדבר בינינו, וכן בצדקה להדפסה העולה על כל הצדקות, כי הוא מזכה את הרבים לשוב אליו יתברך, שעל-ידי-זה יזכה שימחלו על כל עוונותיו פאשר גלה רבנו ו"ל (עין שם, סימן יד), בסוד (ימיה טו, יט): "אם תוציא יקר מזולל", ואמרו חז"ל (בבא מציעא פה) אלו שמקרבין בגי-אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר, הינו כבוד אלקותו מזילותא דגלותא; ועל-כן להחזיר בגי-אדם בתשובה, זה בחינת "אם תוציא יקר" מזולל", והוא תקון קרי', אתון דדין פאתון דדין", חוק, חוק!

הדורש שלומך...

ומאד אני מצטער שלא היית עמנו בצותא בהילולא דמוהרנ"ת
 ו"ל, ובאמת כבר לא היה הפנאי להודיעך, כי כל ענין הסעדה
 נתעורר רק כמה ימים לפני עשרה בטבת, ואני דן אותך לכף זכות.
 תראה לכתב לי תכף-ומיד בקבלתך מכתבי זה.

הנ"ל...

א' לד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות, א' דשוכבים ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו לאהובי, אחי ורעי,
 האברך היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה
 ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח
 לנצח.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, וגם המעות להדפסה, וגם שלשת
 הבחורים ששלחת אלי דברתי עמהם, וכפי הנראה ... נ"י ישאר קיים
 בעזרתו יתברך, כי נתעורר מאד מאד בתשוקה עצומה, עד שהתחיל
 לרקד בביתי מרב שמחה, ועוד עורר את כלנו לרקד, ותהלה לאל,
 רקדנו הרבה על נעם חלקנו, שזכינו בתקף 'הסתרה שבתוך הסתרה'
 כזו להתודע מהצדיק חי עלמין, המתיה מתים כמונו ממש, טוב
 להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו.

אהובי, אחי, אם היינו זוכים להגיע אל מדרגת התמימות
 והפשטות, אז היינו זוכים לחיות חיים מתקים, חיים נעימים וחיים
 ארפים, והיינו מקבלים הרבה מרבנו ו"ל, כי היסוד ועקר הפלי
 לקבל מרבנו ו"ל הוא מדת התמימות והפשטות, ועל-כן כל אלו
 אשר זכו להיות יותר תמימים ורציניים, זכו לקבל יותר מרבנו ו"ל
 שהוא מקור התמימות והפשטות, עד שמרב פשיטותו רב העולם
 מתרחקים ממנו, כי כל אחד רודף אחרי חכמות וחמרות יתרות

וְעַבּוּדוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְלֵ אֶחָד יֵשׁ הַמְצָאוֹת אַחֲרוֹת וְכוּ', וְדַרְכֵי רַבֵּנוּ
 ז"ל הֵן תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, לְהִיּוֹת יְהוּדֵי פְּשׁוּט, וְלִשְׁמַח בְּנִקְדַת
 הַיְהוּדוֹת, שְׂזוּכִים לְחֻטֵּף בְּכָל יוֹם צִיּוּת, תְּפִלִּין, צְדָקָה, תּוֹרָה וְתַפְּלָה
 וְכוּ', וְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שְׂזוּכִין לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, צְרִיכִין לְרַקֵּד וְלִשְׁמַח
 מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט הָעוֹלָה עַל הַכֵּל וְהוּא — עַבּוּדַת הַתְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדָה, אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, כִּי אִם
 עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, לְהַשְׁלִיךְ וּלְסַלֵּק כָּל חֲכָמָתוֹ
 וְדַעְתּוֹ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתְּמִימוֹת גְּמוּרָה וּבִפְשִׁיטוֹת, וְאָמַר רַבֵּנוּ
 ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קנ"ד), שֶׁעַקֵּר מֵהָ שְׂהַגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ הִזְהָרָה
 עַל-יְדֵי עֲנִיָּן פְּרָאסְטִיק², שֶׁהִזְהָרָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין
 קוֹנּוֹ, וְאָמַר תְּהֵלִים הַרְבֵּה בִּפְשִׁיטוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הַגִּיעַ לְמֵהָ
 שְׂהַגִּיעַ, וְאָמַר אָז: אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ מֵהָ שְׂהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי
 מֵהָ שְׂאֲנִי עֲתָה, דְּהֵינּוּ חַדוּשׁ כְּזֶה, הֵייתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מֵהָ
 שְׂעֲשִׂיתִי בְּשָׁנָה כְּלָה. וְהַפְּלִיג אָז מְאֹד מְאֹד בְּעַבּוּדַת הַפְּשִׁיטוֹת
 וְהַתְּמִימוֹת שֶׁל סֵתֵם יְהוּדֵי פְּשׁוּט, וְכָל מֵהָ שְׂיִכְנִיס אֶת עֲצֻמוֹ יוֹתֵר
 בְּעַבּוּדַת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, יֵאִיר יוֹתֵר בְּאַפֵּן אַחֵר לְגַמְרֵי. וְצָרִיךְ
 שְׂתַחֲקַק הֵיטֵב בְּדַעְתָּךְ, שְׁלֵא יִשְׂאֵר מִמֶּךָ שׁוּם דְּבָר רַק מֵהָ שְׂתַזְנֶה
 לְהַפְּרִיז יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי מַדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְתַמְשֵׁךְ אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי תּוֹרָה וְתַפְּלָה, עַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן וּבֵין תְּבִין אֶת
 אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

וּמֵהָ שְׂשִׂאֵלֶת מֵהֵיכָן לְקַחְתִּי כִּי אֲנִשִּׁי שְׁלוּמֵנוּ הֵם צְדִיקֵי הַדּוֹר
 וְכוּ', וְעֵינֵן בְּלִקְוִטֵי-הַלְכוֹת (פְּדִיּוֹן בְּכוֹר, הַלְכָה ה', אוֹת יט), מֵהָ שְׂמִפְרָשׁ
 הַפְּסוּק (תְּהֵלִים קמ"ה): "יִדְוֹךְ ה' כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּךָ כְּבוֹד
 מְלִכוּתְךָ יֵאֲמְרוּ" וְגו', הֵינּוּ שְׂהַחְסִידִים שֶׁהֵם הַצְּדִיקֵי אָמֶת, מוֹדִיעִים
 לְבִגְיֵי-הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וְכוּ', עֵינֵן שָׁם.

א' לה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ב' דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה לִידֵידי הַיְקָר ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לְהַשִּׁיב לְךָ
וּלְנַחֵמְךָ וּלְדַבֵּר עַל לְבָבְךָ מְרַב צַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחַנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

וְהִנֵּה אֹדוֹת הַעֶסֶק שֶׁלְּךָ שְׁוֹכְנִסְתָּ בְּמִסְחָר, וְעַכְשָׁו אֵין אַתָּה יוֹדֵעַ
מָה הִיָּה עִם הַסְּחוּרָה וְאִם יְבִיאוּ אֵלֶיךָ אוֹ לֹא וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! יְסוּד וְעֵקֶר הַיְהוּדוּת וְתַכְלִית הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת הוּא
לְבָא אֶל נִקְדַּת הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ
אֱמוּנָה". וְאָמְרוּ חַז"ל (מְכוֹת כד.): בָּא חֲבִקוּק וְהֵעֱמִידֵן עַל אַחַת —
"וְצִדִיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חֲבִקוּק ב, ד); וְאָמַר רַבִּנוּ יו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן,
סִימָן לג): אֲצֵל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דְבָר קָטָן וְאֲצֵלִי אֱמוּנָה הוּא דְבָר
גָּדוֹל מְאֹד. וְעֵקֶר הָאֱמוּנָה הוּא בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְחִקְרֵיּוֹת כָּלֵל, רַק
בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, לִידַע שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו
יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְחִנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְשׁוּם דְבָר
אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, רַק הַכֹּל מְשֻׁנָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד
מְאֹד, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מְלִמְטָה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו
מְלַמְעֵלָה (חֵלִין ז:), וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרַגְיִתָּא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ לִיה (בְּרֻכּוֹת נח.),
וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגַעַת בְּמְלָכוֹת
חֲבֵרְתָּהּ אֶפְלוּ כְּמֵלָא נִימָא (יומָא לח.), וּבִידִיעוֹת אֵלוּ יוֹפָה לְהִרְחִיב
דַּעְתוֹ תְּמִיד, כִּי עֵקֶר צְמֻצוֹם הַדַּעַת נַעֲשֶׂה מְכַפִּירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת,
רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, שְׂאֵז הוּא תְּמִיד בְּצַעַר וּפְחָדִים יִתְרִים. אֲבָל כְּשׁוֹזָכָה
לְבִטֵּל עַצְמוֹ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה אֲשֶׁר הוּא
יִתְבַּרֵךְ מְנַהֵיג וּמְשַׁגֵּיחַ עַל הַכֹּל, לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתוֹ כָּלֵל. וּבְאִמַּת
אֱמוּנָה הוּא עֹנֵן חֹזֵק מְאֹד וְחַיּוֹ חֹזְקִים מְאֹד עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי
כְּשִׁישׁ לוֹ אֱמוּנָה, אֶפְלוּ כְּשִׁבְאִים עָלָיו יְסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, יְכוֹל

לְנַחֵם עֲצָמוֹ וּלְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יְרַחֵם עָלָיו וַיֵּיטִיב אַחֲרָיו, וְהִיִּסּוּרִים הֵם לוֹ לְטוֹבָה וּלְכַפָּרָה, וּלְבִסּוּף בְּיָדָיו יְרַחֵם עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וַיֵּיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי מִי שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה, הוּא עוֹמֵד חֲזָק בְּעוֹלָם, וְגִדְל וּמְצַלִּיחַ בְּעִבּוּרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאֵינוֹ נוֹפֵל כָּלֵל (עֵיִן לְקוּסֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנ"ה), שְׁזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ חַז"ל (שְׁבַת ל"א): אֲמוּנָה זֶה סֵדֶר זָרְעִים, עַל-יְדֵי אֲמוּנָה הוּא צוֹמֵחַ הַיֵּטֵב, וְשׁוּם רוּחַ סַעְרָה לֹא תִפְּלוֹ, וַיֶּאֱרִיךְ אָפוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וְזֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת אֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וְאֶפְלוֹ אִם הִיָּתָה נִפְּלָתוֹ עַד עַכְשָׁיו כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה, וְאֶפְלוֹ עַדִּין עַכְשָׁיו הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, יוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְכֵן סִבְּבוֹ עִמּוֹ מִלְּמַעְלָה, שֶׁהוּא יִתְקַרֵּב בְּדַרְךָ זוֹ, וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ מִמְּקוֹמוֹ זֶה שֶׁנִּפְּל לְשָׁם, וְזֶה עֵקֶר שֶׁעֲשׂוּעֵיו יִתְבַּרְךָ, כְּשֶׁיִּרְוֵד כְּמוֹהוּ זוֹכֵה לְחֹזֶר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֲמוּנָה אֲמִתִּית מְכַנִּיסָה בְּאֵדָם לְהִיּוֹת סִבְּלָן גְּדוֹל, וְלִסְבֹּל הַכֹּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, בֵּין בְּרוּחָנִיּוֹת — שֶׁעוֹלָה וַיִּוֹרֵד וְכוּ', וּבֵין בְּגִשְׁמִיּוֹת — מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו מִבְּעַלֵּי בְּחִירָה, עַל-יְדֵי אֲמוּנָה הוּא בָּטֵל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּמִמְשִׁיף רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ אֵלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִזְכֶּה לִישׁוּעָה, כִּי בְּמִקּוֹם הָאֲמוּנָה שֶׁם הִבְרַכְהָ מְצִיָּה, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרִכּוֹת", וְצִרִיף שֶׁתִּדַּע, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִם מְטָעָה אֵינוֹ מְטָעָה כִּי אִם אֶת עֲצָמוֹ, כֵּן הוֹרְנוֹ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא "מְקוֹר הָאֲמוּנָה", וְגַם שֶׁנִּיחָד לַעֲצָמָנוּ בְּכָל יוֹם מְקוֹם פְּנוּי וְנִשְׁיחַ שֶׁם וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְחַזַּק אֲמוּנָתוֹ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, וְכָל מַה שֶׁתִּגְדֹּל אֲמוּנָתוֹ, כְּמוֹ-כֵן יִמְתַּקּוּ מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי צְמֻצּוּמִים וְדִינִים, מֵאַחַר שֶׁמִּמְשִׁיף אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אֶצְלוֹ.

וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֵין זֶה שׁוּם עֲצָה לִפְלֵי-כֶּךָ בְּדַעְתּוֹ יְהִי אֵיף שֶׁיְהִיָּה, רַק לְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְהִכֵּן שֶׁרַק יִתְגַּלְּגַל בְּעוֹלָם מִסִּבַּת

מסחרו או משׂאר סבות שִׁסְבּוּ עִמוֹ, לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, רַק יִבְרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם, כִּי גַם בְּשׂוֹק יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִז תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, אִיךָ שֶׁהִכֵּל יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה, וְהִסְחוּרָה, אִם יִרְצֶה הַשָּׁם, תִּבּוֹא וְתִגִּיעַ אֵלֶיךָ בְּלִי שׂוֹם הַשְּׂתַדְלוֹת כָּלֵל. וּבְאִמַּת הַשְּׂתַדְלוֹת אֵינָה מוֹעִילָה כָּלֵל, וּמָה גַם שֶׁמְקַלְקֶלֶת, כִּי נוֹפֵל מֵאֲמוֹנָתוֹ, וְשָׁם מִבְּטָחוֹ בְּאָדָם, אֲשֶׁר אָמַר הַפְּתוּב (יִרְמְיָהּ יז, ה): "אֲרוּר הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם", וְאִם הִיָּה הָאָדָם מְחֻזָּק עֲצָמוֹ בְּאֲמוֹנָה פְּשׁוּטָה, שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהִיָּה מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ תָּמִיד, אִז הִיָּה זוֹכֵה לְרֵאוֹת נְסִים וְנִגְלִים, כִּי בְּאִמַּת הַכֹּל לְכָל הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִפְלוּ מָה שֶׁנִּתְהַוֶּה כְּבָר עַד עַכְשָׁיו עַל-יְדֵי בְּעַלְי בְּחִירָה, וְנִדְמָה לָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְדַבֵּר נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלִכְאוּרָה נִרְאֶה שֶׁהַעֲפוּב גּוֹרֵם לָךְ הַפְּסָדִים וְכוּ', צְרִיךְ לְזַכֵּר דְּבָרֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁאָמַר לְאַחִיו (בְּרֵאשִׁית נ, כ): "וְאִתֶּם חִשְׁבֹתֶם עָלַי רָעָה אֱלֻקִּים חִשְׁבָה לְטוֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה בַיּוֹם הַזֶּה לְהַחִיֵּת עִם רַב". רֵאֶה גַם רֵאֶה, סִבְבוּ עִם יוֹסֵף כְּמוֹ שֶׁסִּבְבוּ מְכַרְוֵהוּ וּנְתַנּוּהוּ בְּבֵית-אֲסוּרִים וְכוּ' וְכוּ', וְכָל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, וְהִכֵּל בְּשִׁבִיל שְׂתַתְּהוּהוּ מְזֶה טוֹבָה גְדוֹלָה בְּסוּף, כְּמוֹ-כֵן מָה אִתָּה יוֹדֵעַ מָה וְלָמָּה נִתְעַכְבָּה מִמָּךְ כָּל הַסְּחוּרָה עַד עַכְשָׁיו וְכוּ', אוֹלֵי רוֹצֵה הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ מִמָּךְ עוֹד סְכוּם תְּפִלוֹת שֶׁתִּתְפַּלֵּל בְּעִבּוּרָה וְכוּ', אוֹ מִי יוֹדֵעַ אֵיזָה קְטְרוּג יֵשׁ עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי הַצַּעַר וְהַעֲגַמַּת נֶפֶשׁ הַזֶּה שֵׁשׁ לָךְ, אִתָּה מִתְפַּטֵּר מִעֲנֹשׁ מִיתָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אוֹ עֲנִיּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אוֹ מֵאִיזוֹ מִחֲלָה וְנִגַּע, חֵס וְשְׁלוֹם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי, כִּלְךָ מִבְּלִבּוֹלֵי חֲנָם, וְתִרְאֶה לְהוֹצִיא אֶת עֲצָמְךָ תָּמִיד מִהַמְדוּמָה, וְתִבּוֹא אֶל הַשֶּׁכֶּל שֶׁהוּא עֲצָם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְּלַבֵּשׁ בְּכָל דְּבָר, וְזֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְצַדִּיקָה וְשִׁמְחָה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא פְּתַח הַפְּתוּחַ אֶת שְׁעָרֵי הַדַּעַת וְהַמַּחַת, וּמִמְשִׁיף גְלוּי אֹר הַאֲצִילוֹת מְרוּם גְּבֹהֵי מְרוֹמִים וְכוּ', וְהַצַּדִּיקָה מְגַלָּה שֶׁהִכֵּל שְׁלוֹ יִתְבַּרֵךְ, מֵאַחַר שֶׁמְבַזְּבוּ מְעוֹתָיו לְצַדִּיקָה, וְעַל-כֵּן הִיא הִיא הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַתְּגִלוֹת הָאֱלֻקוֹת (עֵיִן לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֲלָק

ב', סימן עא), וְהַשְׁמָחָה מְבַטֵּלֶת אֶת כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת שֶׁל הַבֵּל, כִּי בְּרַב הַשְׁמָחָה יִסִּיר מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת יְתָרוֹת וְדְמִיוֹנוֹת, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל כָּל כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת יְתָרוֹת וְשֶׁל מֵה בְּכַף מַתְעוֹרְרִים אֲצֵל הַעֲצָב וּבַעַל דְּאָגָה וְכוּ', וּכְשֶׁאָדָם מֵתְאַמֵּץ בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹרִיד מִמֶּנּוּ הַעֲצָבוֹת, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכִים וְנִתְהוּיִם הַדְּמִיוֹנוֹת, וְנִעֲשֶׂה בְּעַל לֵב טוֹב וְנוֹתֵן צְדָקָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, שֶׁמְחִיָּה עֲנִיִּים, וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, כִּי הוּא מְסַתְּכַל עַל הַכָּל בְּטוֹב עֵינַי וּבְרַחֲמָנוֹת, שֶׁכָּל זֶה תְּלוּי בַשְּׁלֵמוֹת הַדַּעַת.

וְהִנֵּה, חֲמֻדַת לְבָבִי, יֵשׁ וַיֵּשׁ הַרְבֵּה לְהַאֲרִיךְ, אִךְ אֵין הַפְּנָאִי, וּבַפְּרָט שְׁסַפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּיָדָךְ — הַפֶּךָ בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגְעֵי לְנַפְשֶׁךָ, וּבַפְּרָט לְהִתְמִיד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסַפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", שֶׁהֵם אוֹרוֹת נִפְלְאִים, שֶׁזֶכֶה לְהוֹרִיד וּלְגַלוֹת אֶת תּוֹרַת עֲתִיקָא סְתִימָאָה, שֶׁזֶכֶינוּ עַל-יְדֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים, אֵל תִּפְחַד כָּלֵל, הַסְּחוּרָה תְּבוֹא לְבֵיתְךָ מִמֶּשׁ כְּרִצוֹנְךָ וּבְלֵי שׁוּם עֲכוּבִים כָּלֵל, אִךְ וְרַק תִּרְאֶה לְתוֹלוֹת עֵינֶיךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִשִּׁיחַ וְתִדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' לו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ב' דְּשׁוּבְבֵי"ם הַיְתִשְׁלֵ"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגּוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ וַאֲוִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מְכַתְּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְרֵאוֹת אֶת

תְּשׁוּקַת לִבְךָ לְשׁוּב אֶל הַתְּכֵלִית עַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמַת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִבֶּן הַשְּׂמִמָּה שֶׁהוּא גְּאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה רַבְּנוּ וְ"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָנִים כג, כד), שֶׁמֶצְנָה גְּדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְלִהְפֹּךְ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה אֶל תִּקְוַת הַשְּׂמִמָּה, וְזֶה עֵקֶר מַעֲלַת וְשִׁלְמוֹת הַשְּׂמִמָּה — כְּשִׁיּוּצֵי אֲתָת מִהֶמְרִירוֹת וְאֲנָחָה וְהַעֲצָבוֹת דִּיקָא, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מְכַנִּיעִין אֶת הַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵן הֵן הַעֲצָבוֹת, וְעַל-כֵּן כָּל מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁנֶּפֶל בְּמָקוֹם עֶמֶק וְחֹשׁוֹף וְרַע מְגַנֵּה מְאֹד מְאֹד, וְנִתְפַּשְׁטָה וְנִתְגַּדְּלָה עֲלָיו הַעֲצָבוֹת וְהֶמְרִירוֹת, שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת, אִם רוּצָה לְצַאת מֵהֵם, הָעֵקֶר הוּא עַל-יְדֵי תִקְוַת הַשְּׂמִמָּה, שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְשִׂמַח אֶת נַפְשׁוֹ וּלְנַחֵם אוֹתָהּ, וְזֶה עֵקֶר תִּקְוֹנוֹ — שִׁיְהַפֵּךְ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, שֶׁעֲבוּדָה זֹאת תִּגִּיעַ אֵלֶיךָ קִשָּׁה וְכָבֵד יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוּדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הַבְּעַל-דָּבָר יִנִּיחַ לָךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל אֲךָ בֶּקַל לֹא לְשִׂמַח, כִּי הַשְּׂמִמָּה הִיא אִשׁ אוֹכְלָה, אִשׁ הַשׁוֹרְפֶת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, וְתִכְרֶף-וּמְדִד כְּשִׂמְחָה אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּכֹר אֵינִי צָרִיךְ לְשׁוֹם תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, כִּי אוֹר הַשְּׂמִמָּה מְכַלֵּה אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, וְנִתְכַפְּרִים כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קד, יח): "אֲנֹכִי אֲשִׂמַח בֶּה' יִתְמוֹ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ". וְשִׂמְעָתִי מֵאֲחֻזַּת מְגִדוֹלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו: עַל מַצּוֹת הַשְּׂמִמָּה צָרִיכִים מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְכָל מִה שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲדִין לֹא יֵצֵאת יְדֵי מַצּוֹת שְׂמִמָּה, כִּי הִיא אֵין סוּף, וְשִׂמְחָה אַחַת מוֹשֶׁכֶת שְׂמִמָּה אַחֲרֶת. וְכִמְאֹמֶר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ: חֲדוּה מְשִׁיךְ חֲדוּה עֲלָאָה, וְדַבְּרִי פִי חֲכָם חֵן.

וּמוֹהֵר"ן ת' ו' ל מְפָרֵשׁ אֶת כָּל גְּלוֹת מְצָרִים, שֶׁהִיְתָה בְּשִׁבִיל פָּגַם הַבְּרִית, וְעָבַר עֲלֵיהֶם מִה שֶׁעָבַר, הַכֹּל הָיָה כְּדֵי לְכַרֵּר אֶת הַשְּׂמִמָּה מִמְקוֹמוֹת מְגִנִּים וּמְגִשְׂמִים כְּאֵלוֹ וְכו' (עֵינִי בְּאֲרִיכוֹת נִפְלְאָה אוֹרוֹת וְרֵי דְרוּזִין בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת, הוֹדָאָה, הַלְכָה ו').

וְהִנֵּה בְּפָסוּק (בְּרֵאשִׁית מז, כח): "וַיַּחֲזִי יַעֲקֹב בְּאָרֶץ מְצָרִים שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה", וּמְבֹאֵר בְּדַבְּרֵי חו"ל בְּמִדְרָשׁ וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ בְּפָרְשָׁה

זאת, שאותן י"ז שנה היו עקר ימי חייו שחי בשמחה ונחת. ולכאורה תמוה הדבר, כשהיה יושב בארץ ישראל לא ישב בשלונה, ובארץ מצרים שהיא מקום טמא, ואז התחילה גלות מצרים, שמרו את חייהם, שם דיקא ישב בשלונה? אך כל זה הוא סוד ברור השמחה מתוך העצבות והמרירות דיקא, שזהו עקר השלמות, פי איש הישראלי הוא חלק אלוק ממעל, ושם הוא מקור השמחה והחדנה כי לפניו יתברך אין שום עצבות כלל, ויבד אל זה העולם שברא השם יתברך בצמצומים רבים ובהסתרות גדולות, שמנה גתהו הקלפות שהן העצבות והמרירות, וכל עבודת האיש הישראלי להפוך את כל היגון ואנחה והמרירות אל תקף השמחה, שהוא אור אלקותו יתברך, כי החשף שהוא הקלפות וההסתרות הוא העצבות, והאור שהוא גלוי אלקותו יתברך, הוא השמחה, ועל-כן עקר עבודת האיש הישראלי — לגלות אלקותו יתברך מכל דבר, והוא גלוי השמחה, וכך מה שישגלה יותר אותו יתברך, יותר יהיה בשמחה עצומה וכו'. וזו היתה כל עבודת האבות והנביאים והתנאים והאמוראים וכו' והצדיקים שבכל דור — לגלות את השמחה שהיא האין סוף ברוך הוא מתקף הקטנות והדחקות והחשף וההסתרה, לגלות שגם שם מסתר אלופו של עולם, ועל-ידי-זה יכולים להפוך את כל היגון ואנחה לשמחה עצומה, שמחה שאין לה סוף וקץ, עד שיכלל בו יתברך לגמרי. פי זה ידוע לכל, שהעולם הזה מלא פעם ומכאובים ויגון ואנחה, וסוף האדם למות, וימי חייו הכל וכו', ואין שום שמחה וחיית בעולם פי אם על-ידי התנוצצות האמת והאמונה שמאיר בנו ראש הצדיקים, פי אמת סמא דחיי, ועקר האמת הוא השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים קלד): "ואמת ה' לעולם", הוא להאמין באמת מציאותו יתברך, ולחתר ולהתיגע כל ימיו להתקרב ולהתדבק בו יתברך, וכמו שכתוב (דברים י, כ): "ובו תדבק", שזהו כל הנעם והערבות והחיות, כמו שכתוב (שם ל, ט): "ובחרת בחיים למען

תחיה אֶתָּה וְזָרְעָךָ לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְדַבָּקָה בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ" וגו'. אָבֵל אֵל זֶה הַדְּבָקוֹת וְהַשְׁמָחָה וְהַחַיּוּת וְהַנְּעִים אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת, כִּי אִם כְּשֶׁמְשַׁבְּרִין כָּל תַּאֲוֹת הַגּוֹף לְגַמְרֵי, כְּמוֹ אַבּוֹת הָעוֹלָם וְהַנְּבִיאִים וְכו', עַד שֶׁזָּכּוּ לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה עַל עֲצָמָן בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁבָּאוּ לְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה עַל-יְדֵי-זֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּרְרוּ בְּכָל פַּעַם מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, עַד שֶׁעָלוּ בְּכָל פַּעַם לְעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד מְאֹד, וּגְלוּ אֱלֹקוֹתוֹ יְתָבְרָךְ בְּעוֹלָם, עַד שֶׁזָּכּוּ לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׂגַת הָאִין סוֹף לְמַעְלָה מִנְּפִשִׁין, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת: עֲשִׂיָּה, יִצִּירָה, בְּרִיאָה, וְזָכּוּ לְשַׁפַּע גְּלוּי אֱלֹקוֹתוֹ יְתָבְרָךְ עֲצָם הָאֲצִילוֹת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַדְרָגָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ וּמְסִירַת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יְתָבְרָךְ. אָבֵל אֶף-עַל-פִּי שֶׁאַבּוֹת הָעוֹלָם וְהַנְּבִיאִים וְכו' וּגְדוֹלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּרוּ לְגַמְרֵי אֶת תַּאֲוֹת גּוֹפָם, עַד שֶׁזָּכּוּ לְמָה שֶׁזָּכּוּ לְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַשְׁמָחָה (חֶסֶד).

א' לוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רְאֵה לְהַתְּמִיד בְּיֹתֵר בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, כִּי זֶה כָּל חַיּוּתֵנוּ, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְשַׁקֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, נִפְתָּח לוֹ לְבוֹ לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי רַבְּנוּ ו"ל פּוֹתַח אֶת הַלֵּב וְהַמַּח שְׂיֵהִיָּה לְאָדָם חֶשֶׁק וְתִשׁוּקָה לְהִיּוֹת וּלְטִיל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹף לְמִי שֶׁמְכַנִּיס עֲצָמוֹ בַּתּוֹרָה, שֶׁהִיא חֻכְמָתוֹ יְתָבְרָךְ; אֲשֶׁר מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק מְתַמִּיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאֲרֹךְ יַמֵּינוּ.

וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֲשֶׁר כָּל פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, כָּל דָּף גְּמָרָא, כָּל סִימָן בְּשִׁלְחָן עֲרוּף הוּא מְזוּן הַנֶּפֶשׁ וְחַיּוּתָהּ, וְאֵל יְטַעֵה אוֹתָךְ יִצְרָךְ אַחֲרָת, כִּי הַתּוֹרָה מְשַׁמְרַת בְּזֶה וּבָבֵא לְנִצּוּחַ נִצְחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

א' לח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת הַיְתָשָׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד ... גִּירוּ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי. הֶעֱקָר לֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל, וְתִדַּע שֶׁבְּזֶה תְּלוּי כָּל הַנְּצַחֻן בְּזֶה הָעוֹלָם, לֹא לִפְּל בְּחִלְיֹת וְלֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל עַל שְׁמִשׁוֹן, שֶׁעָקָר גְּבוּרָתוֹ הִיָּתָה שֶׁהִיָּה לוֹ לֵב חֲזָק וְאַמִּיץ וְרִץ אֶל תּוֹף קִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה, וְדִיָּקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִצָּח (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמט). וְכִמוֹ-כֵן הוּא בְּכָל הָעֲנִינִים, לֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל, רַק לְרוּץ בְּתוֹף קִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה, וְאֵז וְצִלִּיחַ דְּרַכּוֹ. הֶעֱקָר הוּא אִמָּץ לֵב, וְלֹא יִרְבָּה בְּדַבּוּרִים רַק בְּמַעֲשִׂים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת א, טו): "אָמַר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה", כִּי זֶה מַעֲקָרֵי הַנְּצַחֻנוֹת, לֹא לְדַבֵּר הַרְבֵּה, רַק לַעֲשׂוֹת וְלַעֲשׂוֹת וְלַעֲבֹר עַל הַפֶּל, כִּי "טוֹבָה פְּעֻלָּה אַחַת מְאֹלָף אֲנָחוֹת", לְדַבֵּר צְרִיכִים רַק עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אִם תִּקְיָם אֶת כָּל זֶה — תִּצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' לט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת הַיְתָשָׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד ... גִּירוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַחֻבוֹת שְׁלָךְ, מָה אָמַר לָךְ, לָךְ וּרְאָה מָה שֶׁכָּתוּב בְּסִפְּרֵי חֲסִידִים (סִימָן שצז): "אָדָם שֶׁחָיֵב לְאַחֲרִים מְמוֹן וְאֵין לוֹ מְשֻׁלוֹ, לֹא יִקְנֶה סִפְּרִים, וְלֹא יִתֵּן צְדָקָה, וְלֹא יִשְׁפִּיר סוּפְּרִים, וְלֹא יִתֵּן גִּירוֹת לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ישעיה סא, ח): 'שָׁנָא גְּזוּל בְּעוֹלָה'", עִין

שֵׁם; וְעַל-כֵּן לְדַעְתִּי רָאָה לְצִיַּת, קִדְּם תְּשַׁלֵּם אֶת חוּבוֹתַיָּךְ, וְאַחַר-כֵּן תִּדְאָג עַל סְפָרִים, בְּוִדְאֵי אֶתָּה חֶפְצִי לְלַמֵּד, אֲבָל לְהַכְנִיס עֲצָמְךָ בְּעוֹד חוּבוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֵתָה נוֹתֵן צְדָקָה בְּשָׁעָה שְׂאֵתָה מְלֵא חוּבוֹת, מְתִי כְּבָר תִּגְיַע אֶל הַשֶּׁכֶל, כִּי אֵין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה גְנוּבָה וְגוֹזֵלָה. אֲקַנְיָה שְׁתַּבִּין הַכֹּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא תִכְעַס עָלַי שֶׁהִתוֹכַחַה הִיא בְּלִשׁוֹן בְּזִיוֹן. וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ל'), אֲשֶׁר לִפְעָמִים הִתוֹכַחַה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבִזְיוֹן, עַיִן שֵׁם.

רָאָה לְבוֹא אֵלַי תִּכְף-וּמְיָד, וּנְדַבֵּר בְּאַרְיִכוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' מ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ג' דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוּבָי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם רַבִּיעִי פָּרַשְׁת וַיְחִי לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וַיְמַה שְׁבִקְשָׁתָּ לְהֶאָרִיךְ לְךָ בְּדַבְרֵי חֲזוֹק וְהִתְעוֹרְרוֹת — אֵין הַפְּנָאֵי עֲכָשׁוּ, וְהֵלֵא סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, תִּרְאֶה לְהִתְמַיֵּד בְּכֹל יוֹם בְּשִׁקִּידָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, בַּפֶּרֶט בְּ"לִקוּטֵי-הַלְכוֹת", שְׂאֵין לְךָ טוֹב מְזֵה.

וַיְמַה שְׂשִׂאֲלָתָּ אִם טוֹב יוֹתֵר לֹאמֹר "לִקוּטֵי-תְּפִלוֹת" כְּסִדְרָן בְּעֵת שְׁיִישׁ לְךָ פְּנָאֵי, וּכְשִׂאֲתָה לֹאמֹד הַתּוֹרוֹת מִ"לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן", אֶתָּה עוֹשֶׂה בְּעֲצָמְךָ תְּפִלָּה בְּלִשׁוֹן-הַקֶּדֶשׁ בְּעַל-פִּה, בְּוִדְאֵי טוֹב וְנִכּוֹן הַדְּבָר הַזֶּה יוֹתֵר, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַשְּׁעִשׁוּעִים הָעוֹלִים לְמַעְלָה, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ עוֹד שְׁעִשׁוּעִים כְּאֵלוּ מִיּוֹת עוֹלָם (עַיִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), כְּשִׁעוּשָׁה בְּעֲצָמוֹ תְּפִלוֹת מִהַתּוֹרוֹת הַנוֹרָאוֹת הָאֵלוּ. אַף לֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֹאת, עַל-כֵּן תִּקַּן וְסִדֵּר מוֹהַר"ן תְּ ז"ל

את התפלות, וכונדאי מי שזוכה לעשות בעצמו תפלה מכל תורה זהו עקר השלמות, ובאפן כזה בכל פעם כשתלמד תורה אחרת תעשה תפלה אחרת עם דבורים וצרופי אותיות אחרים, אשר אתה גורם שעשועים גדולים למעלה. אך גם מזה אל תנח ידך — לשקד ב"לקוטי-תפלות", שהם נמשכים משער נו"ן, ומוהרנ"ת ז"ל הזהיר מאוד להיות רגיל בהם בכל יום, ואמר שהרבה אנשים כבר זכו לגן-עדן על-ידי תפלות אלו הכלולות מכל טוב. ועין בעלים לתרופה (מכתב ט), שכתב ר' יצחק לאביו, שדרכו ללמד תורה, ולומר על כל תורה התפלה מ"לקוטי-תפלות". והשיב לו: "כונדאי הוא הנהגה טובה, אך נכספתי יותר שתעשה בעצמך תפלה ושיחה פה", עין שם.

ומה ששאלת, שיש לך בלבולים רבים בענין הלמוד, כי אתה רוצה להיות מתמיד, וללמד הרבה מאוד, ועל-ידי-זה אתה מתבלבל, ואינך עושה שום דבר וכו', כבר גלה לנו רבנו ז"ל, שאסור להתבלבל משום דבר, רק לאחזי בכלל שלו: "אביסל איז אויך גוט", ומכל למוד רק מעט. ומוהרנ"ת ז"ל ספר, שקדם שנתקרב אל רבנו ז"ל, היו לו גם-כן בלבולים אלו, שרצה ללמד הרבה, וכשראה שאינו יכול, התבטל לגמרי, אך על-ידי עצה זו חטף בכל יום מימי חיו הרבה טוב נצחי, כי זוהי קלפה חזקה המבלבלת את האדם מאוד מאוד, ומשלקת אותו, כי הוא רוצה דבר שלם וכו'. ובאמת רבנו ז"ל גלה לנו (עין ספורי-מעשיות, מעשה ט, מחכם ותם), איך שזכה התם להגיע אל מדרגתו, שנעשה מיניסטור על כל המיניסטורין, רק על-ידי ששמח את עצמו עם כל נקדה ונקדה שחטף, אף שהיה מלא פצעים. ומה טוב ומה נעים שתלמד עכשו המאמר בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן רפב), ושם תמצא מרגוע לנפשך, איך שצריכים להחיות עצמו עם מעט הטוב שימצא בו. וצריך שתדע שאלו הלומדים מעט מעט מכל שעור, הם מצליחים מאוד מאוד. וכן אמר מוהרנ"ת ז"ל, שעצה זו הכניסה בו התמדה רבה, כשבא לבית-המדרש ורצה ללמד הרבה, ולא היה יכול,

התִּישָׁב בְּדַעְתּוֹ: "אֲלֹמֵד מֵעַט וְאַחֲר־כֵּן אוֹלֵי עוֹד מֵעַט" וְכוּ'. חֲמֻדַּת לְכָבִי! רֵאָה לְבָרַח מִשְׁטִיּוֹת וְחֲמֻרוֹת יְתָרוֹת וּבְלִבּוֹלֵי חֲנָם, רַק תִּרְאֶה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מֵעַט חֲמֵשׁ וְרֵשׁ"י, מֵעַט מִשְׁנִיּוֹת, מֵעַט גְּמָרָא, מֵעַט מְדָרְשׁ, מֵעַט שְׁלֶחַן עָרוּף, מֵעַט זֶהר הַקְּדוֹשׁ, מֵעַט תְּקוּנִים, מֵעַט לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, מֵעַט לְקוּטֵי-תַפְלוֹת, מֵעַט לְקוּטֵי-הַלְכוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעוֹד מָה שֶׁתִּבְחַר לְעַצְמְךָ, וּבִאֲפֶן הַזֶּה בְּמִשְׁךָ יָמִים וְשָׁנִים תִּזְכֶּה לְעֵבֶר וְלִהְיוֹת בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. הֶעֱקָר לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם. וְכֵן תִּרְאֶה רַק לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן, וְלֹא לְדַלֵּג מִמַּסְכַּת לְמַסְכַּת וְכוּ'.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר מְרַב טְרֻדוֹתֵי, וְגַם אֵת זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ בְּדַרְךָ;
אֲשֶׁרֵינוּ שֵׁישׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה, הַמְלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נְכוֹנוֹת כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' מא

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֻדְרַת שְׁמוֹת הַיְתַשְׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל הָאֲבִירָךְ הָעוֹסֵק בְּצַרְכֵי
צְבוּר בְּאַמוּנָה ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

אֵת מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, אֲשֶׁר אִתָּה שׁוֹפֵף בּוֹ אֵת לְבָבְךָ
הַשְּׁבוּר מִכָּל מָה שֶׁנֶּאֱרָע וְכוּ'.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר, אֲסוּר לִפְלֵ בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, אֲדַרְבֶּה תִּמְצָא בְּךָ נִקְדוּת טוֹבוֹת. תִּהְיֶה לְאֵל, עֲזוּרָת לִי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה בְּמִשְׁךָ חֲמֵשׁ הַשָּׁנִים לְהַפִּיץ אֵת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וְעַכְשָׁו תִּפְלֵ בְּדַעְתְּךָ וְתִשְׁבֵּר מִפְּנֵי שְׂאִיזָה כָּלֵב רַץ אַחֲרֵי וְנוֹבַח עָלַי וְכוּ', מָה לִּי וְלָהֶם?! כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא קמ"א ס): כְּלָבִים בּוֹכִים, מִלֵּאָף הַמְּנוֹת בָּא לְעִיר... אִם כָּלֵב כְּזֶה (שֶׁהוּא עוֹ פָּנִים הַנִּקְרָא בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל

כָּלֵב [עֵינַן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נ'], יְכוּל עוֹד לְבָכוֹת כְּאֵלוֹ עֲשִׂיתִי לוֹ מִשְׁהוּ, סִימָן שְׁמֵלֶאָךְ הַמְּוֹת בְּעִיר... וְאִינוּ יְכוּל לְסַבֵּל שְׁאֲנִי מְקַרֵּב בְּנֵי הַנְּעוּרִים אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל. מָה אַתָּה חוֹשֵׁב הַסֵּמ"ךְ־מ"ם יְנִיחַ אֶת זֶה שְׁאֲזַנְּהָ לְמֵלֵא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם אוֹרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל?! בְּוַדָּאֵי יַעֲשֶׂה מָה שְׁיַעֲשֶׂה לְמַנְעַ וְלַעֲכָב בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוֹלָם, אַךְ לֹא תֵאָרְתִי לְעֲצָמִי, שְׁיִמְסְרוּ לְכָלֵב שְׁחֹר כְּזֶה שֶׁהוּא מְלֵא קְנָאָה וְשִׁנְאָה, וְהוּא בְּכָלֵל לֹא שִׁיךְ לְחֲסִידִים... וְדִי לְחֲכִימָא; וְהוּא בְּעֲצָמוֹ תְּמִיד בְּמַחְלָקָת עִם אַחֵר, תְּמִיד הוּא צָרִיךְ לְהַתְחִיל עִם אַחֵר, כְּנִרְאָה שֶׁהַכָּלֵב הַזֶּה צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת הַיָּד (פְּסָחִים קיג.): הַכָּלֵבִים שׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה, הֵינּוּ גַם בֵּין הָעוֹזֵי פָּנִים יֵשׁ מַחְלָקָת וְשׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה...

תִּהְיֶה לְאֵל, אִינִי מִתְפַּחַד מִמֶּנּוּ כָּלֵל, אֲנִי אֲדַפִּיס וְאֲדַפִּיס וְאֲפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל עַל אִפּוֹ וְעַל חֲמָתוֹ שֶׁל הַכָּלֵב הַשְּׁחֹר הַזֶּה, וְעַל־כֵּן אִינִי יוֹדֵעַ מָה אַתָּה מִתְפַּעֵל שֶׁהוּא נוֹבֵחַ כָּל־כָּף, תִּאֲמִין לִי שְׂאֵם יִמְשִׁיךְ לְעוֹרֵר כָּל־כָּף הַרְבֵּה שִׁנְאָה וּמַחְלָקָת עָלַי, יְהִיֶּה לוֹ סוּף מֵר מִקֶּדֶם אוֹ אַחֲר־כָּף, כִּי הַסוּף שֶׁל הַכָּלֵבִים הָאֵלוֹ הַנוֹבְחִים עַל יְרֵאִים וְשְׁלָמִים הוּא מֵר מְאֹד מְאֹד, וְהוּא בְּעֲצָמוֹ יִתְגַּלְּגַל בְּכָלֵב שְׁחֹר בְּפַעַל מִמֶּשׁ, עַל־כָּל־פָּנִים אַף שְׂאֵתָה מְלֵא סְפָקוֹת וְכוּ', תִּהְיֶה לְאֵל, לִי אֵין סְפָקוֹת, אֲנִי צָרִיךְ לְמֵלֵא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם אוֹר וְדַעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְלִפְרֹסֵם שְׁמוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲפֵלוֹ שְׁיַעֲלֶה לִי מַחִיר כְּבֹד, שְׁכַלְם יִתְחִילוּ לְחַלֵּק עָלַי — אִינִי מִתְפַּחַד כָּלֵל, אִיךְ הָאֵב זִיךְ אוֹנְטֵטֵר גִּינוּמְעֵן אֲזוֹ וְעַל אִיךְ אוֹיִם פִּירְעֵן עִם וְעַתָּה גְּאֲרִנִּישֵׁט נוֹצֵן, אֲנִי מְלַמֵּד מְלַחֲמָה עוֹד מְצַעִירוֹתִי, כִּי אֵין לִי רַק הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְעַל־כֵּן מָה יֵשׁ לְהַתְפַּחַד.

אֲנִי מִזְעֵץ לָךְ שְׁתַּבֵּא אֵלַי עוֹד הַיּוֹם אִם אֶפְשֶׁר, וְשִׁנְיִנוּ בִּיחַד נִטְכֵם עֲצָה מָה לַעֲשׂוֹת, עַל־כָּל־פָּנִים אֶת "אֲשֶׁר בַּנְחַל" אֵין בְּדַעַתִּי לְגַנוּ, אֲדַרְבֶּה עוֹד אֲפִיֲצֵם בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, הֵינּוּ בְּכָל כְּדוּר הָעוֹלָם

(ע) קְבֵלְתִי עַל עֲצָמֵי שְׁאֲגֵמֵר הַעֲנִין, לֹא יַעֲזוֹר כְּלוּם.

ריח אֲשֶׁר א' מב בַּנְחַל

כְּלוּ, הֵיכֵן שָׁרַק יֵשׁ קְבוּץ יְהוּדִים שֶׁם יְהִיו סִפְרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְלֹא יוֹעִיל לְפָלֶב הַשְּׁחֹר כְּלוּם, וְתִזְכֹּר אֶת זֶה הַיֵּטֵב, אֲנִי אֵינִי מְכַנֵּיעַ אֶת עֲצָמֵי בָשׂוּם פָּנִים וְאֶפֶן כָּלֵל, רַק לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

בֹּא תְבוֹא עוֹד הַיּוֹם, הַמְּכַתֵּב צְוִיתִי לְבַחֹר ... גֵּרוֹ יְאִיר, שְׂיִמְסֹר אֶת זֶה לְאַמֶּה.

א' מב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי מְכַתֵּבֶךָ.

לְדַעֲתִי לֹא נִכְוָה הַדֶּרֶךְ שְׁאַתָּה מִתְנַהֵג, כִּי אֲסוּר לְהִזִּיק לְחֻבְרוֹ וְכוּ', עֵינַי בְּחֻשָּׁן מִשְׁפָּט (סִימָן שַׁעַח) מְדִינָה אֱלוֹ, וּבִפְרָט בְּעֵנִין זֶה רֵץ וְזֶה רֵץ וְכוּ', אֵינִי שׁוֹם תְּרוּץ עַל זֶה, שְׁנִיכֶם חֲבִיבִים.

מָה אִמַּר לָךְ, צְרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִזִּיק אֶחָד לְחֻבְרוֹ, אֲדַרְבֶּה כָּל עֲנִינֵינוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת לְחֻזֵק אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, כִּי כָל דְּבַר רַבְּנוֹ ו"ל הוּא רַק הַתְּחִזְקוֹת, לְחֻזֵק אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל וְלֹא לְשַׁבְרוֹ, וְזֶה הַיְסוּד בְּדַרְכֵי רַבְּנוֹ ו"ל בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל, וְכִמוֹ שְׁאַסוּר לְשַׁבֵּר שׁוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל, עַל אַחַת פְּמָה וְכִמָּה שְׁאַסוּר לְשַׁבֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת יְלָדָיו, אֲדַרְבֶּה צְרִיכִים לְחֻזֵק וּלְאַמֵּץ אוֹתָם, וּבִפְרָטִיּוֹת לְחֻזֵק אֶת הַיְלָדִים שְׁלָךְ, תְּדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי חֲזוּקָה, וְתִכְנִיס בָּהֶם בְּטַחֲוֹן עֲצָמֵי, וְתִמִּיד תְּדַבֵּר רַק בְּלִשׁוֹן חַיּוּבִית וְלֹא שְׁלִילִית וְכוּ', וְכֵן רַק לְהַפִּיחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים שְׂיִהְיֶה טוֹב, וְעוֹד יְהִי יָפָה וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל לֹא לְהַפֵּךְ, תְּמִיד לְצַעֵק עֲלֵיהֶם, וְלַעֲרֹךְ בַּקֶּרֶת עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט שְׁעוֹשִׂים וְכוּ', וּמִכָּל שָׁפֵן לֹא לְקַרֵּא לָהֶם שְׁמוֹת שֶׁל גְּנָאֵי וְלְשַׁבֵּר אוֹתָם, וּמִכָּל

אֲשֶׁר   א' מ'   בְּנַחֵל   רִיט

וְכָל שָׁפָן בְּרַבִּים אָסוּר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לְבַזוֹתָם וְכוּ', כִּי בָזָה הֵם
נְהַרְסִים לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן תִּקַּח אֶת זֶה בְּחֻשְׁבוֹן, כִּי עַל-פִּי-רַב הַהוֹרִים
שׁוֹכְחִים וְאִינָם שָׁמִים לֵב, כִּי יֵשׁ גַּם לִילְדִים רָגֵשׁ, וְגַם הֵם רְגִישִׁים,
וְלָכֵן אָסוּר לְשַׁבֵּר אוֹתָם, לְבַזוֹתָם וְלַצֶּעַק עֲלֵיהֶם, וְעַל כָּל פָּרֵט שֶׁהֵם
עוֹשִׂים לְעִשׂוֹת בְּקוֹרוֹת וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבֵּה צְרִיכִים לְחַזְקָם וְלֹאמְצָם
וְלַעֲוֹדָדָם, וְלַהֲרַאוֹת לָהֶם שָׁפָן יְכוּלִים, וְהֵם כֵּן מְצַלְחִים וְכוּ' וְכוּ',
וּבָזָה בְּאֵמֶת יִהְיוּ לָהּ יְלָדִים בְּרִיאִים בְּשִׁכְלָם וּפְקָחִים.

אֲקַוֶּה שֶׁתִּפְסִיק כְּבָר עִם הַשְּׁטִיּוֹת שֶׁלָּהּ, וּבְרַח לָהּ מִכָּל מִינֵי
הַזְּקִים וּמִכָּל שָׁפָן בְּבִיתָהּ עִם יְלָדֶיהָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' מ' .

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ד' דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבַּחֲוֵר הַיָּקָר
לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל
הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ...
נְרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי עַל-יְדֵי הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי, שָׂאֵר
בְּשָׂרִי ...

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁזַכִּינוּ לְהַתְּדוּעַ מְרַבֵּי
אֵמֶת כְּזֶה, רַבִּי הַמְּחִיָּה מְתִים כְּמוֹנֵנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל
כָּל הַחֶסֶד חָנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. וְהַיּוֹם בְּלִמְדֵי בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן הַקְּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא (חֲלָק א', סִמָּן ל'), נִתְעוֹרְרָתִי לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה מִחֲדָשׁ לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ עַל גְּדֻלַּת הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁגָּלָה לָנוּ אֶת הַרְבֵּי הָאֱמֶתִי
שֶׁהוּא הַמְּלַמֵּד הַהִגּוֹן, שֶׁמְסַבֵּיר לָנוּ הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת, עַד שֶׁגַּם קִטְנֵי
עָרָה כְּמוֹנוּ נִזְכָּה לְדַבֵּק עִצְמָנוּ עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִרְגִישׁ שֶׁאֵין שׁוּם

מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֵּל לְכֹל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְלַבֵּשׁ לָנוּ הַשְּׂגוֹת נוֹרְאוֹת, סוּדוֹת וְגַנְגֵי נִסְתָּרוֹת בְּדַבּוּרִים פְּשׁוּטִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְרַפָּא אוֹתָנוּ. וְרֵאוּי לְחִזּוֹר וְלוֹמַר עוֹד פַּעַם: "אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ וּמָה נַעֲמִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁשָׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא נָתַן לְמוֹט רְגְלֵינוּ". הָעֵקֶר אֵל תִּדְאָג כָּלֵל, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָךְ עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט שְׂאֵתָה מְסֻתָּבֵב בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם צְדִיקֵי הָאֱמֶת שְׂבִדוֹר הַזֶּה, תְּלַמִּידֵי רֹאשׁ הַצְּדִיקִים, שְׁעָלְיוּ נֹאמַר (מְשָׁלֵי לֵא, כֵּט): "וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה".

אָחִי הַיָּקָר! הָעֵקֶר וְהַיְסוּד שֶׁהַכֵּל תְּלוּי בּוֹ הוּא — לְצִיַּת אֵת רַבְּנוּ ז"ל (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן קכג), שֶׁזֶה נִקְרָא שְׁלֵמוֹת הַתְּקַרְבוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת אֵלָיו, כְּשֶׁמְקַיֵּם אֵת כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהַגִּיעַ אֶל מִצְוֹת הַשְּׂמֻחָה, שֶׁהִיא הַמְּצָנָה הַעוֹלָה עַל כָּל הַמְּצָוֹת, כִּי הִיא שְׂרֵשׁ כָּל הַמְּצָוֹת, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים יט, ט): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי לֵב" וְגו'. וּבִרְבוֹת הַשְּׂמֻחָה יִתְרַחֵב לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ, וְתִזְכֶּה לְהִיֹּת תְּמִיד בְּיֵשׁוּב הַדַּעַת אֱמֶתִי, כִּי יֵשׁוּב הַדַּעַת תְּלוּי בְּמִדְרַגַּת הַשְּׂשׁוֹן וְהַשְּׂמֻחָה (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק ב', סִימָן י"ו) וְעַל-יְדֵי תִקְוָה הַשְּׂמֻחָה בְּאֲנַפִּין נְהוּרִין, תּוֹכֵל לְסַבֵּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', בִּפְרָט מִי שְׂרוּצָה לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ בְּדַרְכוֹ הַנוֹרְאָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן: מְקַרָּא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ וְזוֹהַר הַקְּדוּשׁ וְתַקוּנִים וְכוּ' וְכוּ' בְּזַרְזוּת (עֵיִן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), כְּפֹה מְרִירוֹת מֵיָם הַמְּרִים עוֹבְרִים עָלָיו בְּתַחֲלָה, וְכַפֵּה חֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׂמַחֲלִישִׁים דַּעַתוֹ, אֲשֶׁר אֵינָן זֶה נִקְרָא לְמוֹד כָּלֵל וְכוּ', וְכֵל זֶה סִבָּה מְמַסְבֵּב כָּל הַסְּבוֹת, לְהִבְחִין מִי שְׂיֵשׁ לוֹ נִפְשׁ יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יִקְרַב אִישׁ זֶר אֶל עַרְבוֹת אוֹר הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא אֵינָן סוּף בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי הָאֵלוֹ.

וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תְּלוּיָהּ בְּדַבֵּר כְּטֵל, בְּתַחֲלָה כְּשֶׁתַּתְּחִיל לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ עַל תּוֹרָה תְּטַעַם טַעַם מְרִירוֹת כְּפִמּוֹת וְכוּ', וְכֵן אֶפְלוּ עַל צְדִיק גְּדוֹל עוֹבֵר בְּכָל

יום ניום מְחַדֵּשׁ צְרוֹת וּמְרִירוֹת (עין לקוּטִי-מוֹהֲרָן, חלק ב', סימן עז), וְכָל
 זֶה לְנִסּוֹת אוֹתוֹ וְכוּ'. וְאִם הוּא מְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחָה אֲמֵתִית, וְאִינוֹ
 מְסַתְּפֵל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, רַק עוֹשֶׂה בְּכָל רִגַע הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, יִזְכֶּה
 לְטַעַם טַעַם אור הַגְּנוּז, עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, הָעֵקֶר
 הוּא הָאֱמִירָה, לוֹמֵר פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְדַפִּים גְּמָרָא וְסִימָנִים שֶׁלְחַן
 עֲרוּךְ וְדַפִּים זֶהר הַקְּדוֹשׁ וְתוֹרוֹת מְלַקוּטִי-מוֹהֲרָן וְהַתְּפִלוֹת
 שֶׁאֲחַרְיֵהֶן וְכֵן כִּתְבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר הָאֱמִירָה בָּהֶם גּוֹרֶמֶת שֶׁיִּרְדוּ עַל
 נִשְׁמָתוֹ אוֹרוֹת נִשְׁגָּבִים וְכוּ'. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל רָצָה הָעֵקֶר
 תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְאָמַר שֶׁהָעֵקֶר הוּא הָאֱמִירָה כִּפְּרָאֶסְטָאק' מִמֶּשׁ,
 לְלַמֵּד תּוֹרָה לְשִׁמָּה — לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, לְהַשְׁבִּיעַ נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הַתּוֹרָה
 הַמְּאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ; אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחֹז בְּזֵה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תִּמְחַל לִי שְׂמֵתֶעֱכָבִים כָּל-כֶּף הַמְּכַתְּבִים, כִּי אֲנִי טְרוּד מְאֹד מְאֹד
 בְּעֶסֶק הַרְבֵּים מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ כִּפְּמָה שְׁעוֹת, וְלֹא, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכַוְנָה
 עֲשִׂיתִי זֹאת.

הַנִּ"ל...

א' מד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אור ליום תְּמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבַּחּוֹר הַיָּקָר
 לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה, אור
 הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... יָרוּ יְאִיר וְיִזְרַח
 לְנֹצֵחַ.

מְכַתְּבֵךְ הָאָרְךְ עִם הַמַּעֲוֹת לְהַדְּפָסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וּמָה שֶׁכַּתְּבָךְ

לי שאתה מתועד עם אנשי שלומנו, ממש חיים נפחת בי, אשריך
 ואשרינו, שאנו זוכים להתחבר עם אנשי אמת יראים וכשרים,
 עובדי ה', בהצלם ובהצנע, שהם אנשי שלומנו הקדושים. טוב
 להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, וראוי לנו
 לרקוד ולהגביר את השמחה, ששם נפשנו בחיים ולא נתן למוט
 רגלינו. ותהלה לאל, אין אנו מתנגדים על האור הגנוז הזה, חבלים
 נפלו לנו בנעימים. וכבר גלה לנו מאור עינינו, תלמידו החביב של
 רבנו ז"ל, והוא מוהרנ"ת ז"ל (בלקוטי-הלכות, הודאה, הלכה ו', אות מב)
 על פסוק (בראשית מה, ה): "ועתה אל תעצבו" וגו', שהעקר להתחזק
 ולהיות תמיד בשמחה עצומה על נעם חלקנו, שזכינו להתקבץ יחד
 אל הצדיק האמת, שהוא בחינת יוסף, ותכף-ומיד שאנו אצלו,
 בודאי אין להתעצב כלל, רק להפך את כל היגון ואנחה לשמחה
 שאין לה סוף וקץ, בבחינת: "ברבות צדיקים ישמח העם" (משלי
 כט, ב), כי כל מי שבא אל הצדיק בתוך כלל הקבוץ, הוא גם-כן
 בכלל צדיק, כי "ועמך כלם צדיקים" (ישעיה ס, כא), שאצלם מקור
 השמחה, בבחינת: "שמחו צדיקים בה" (תהלים צו, יב), "רגנו צדיקים
 בה" (שם לג, א), רק מחמת מרירות הגלות בכלליות ובפרטיות
 ובפרטי פרטיות, געלמת נקדת הצדיק שיש אצל כל אחד ואחד,
 אבל תכף-ומיד כשמתקבצים אל הצדיק שהוא "איש אשר רוח בו"
 (במדבר כו, יז), הוא מאיר נקדת הצדיק שלו בכל אחד, ועל-ידי-זה
 נתרבת השמחה, בבחינת: "אור צדיקים ישמח" (משלי יג, ט). ונדבר
 זה רואים בחוש, כשזוכים להתועד עם אנשיו בבית מדרשו,
 ומדברים רק דבוריו הקדושים, ומסלסלים יחד בעצותיו הקדושות,
 תכף-ומיד נשפחת כל המרירות וכו', ונכנסת שמחה עצומה בלב,
 עד שמתחברים יחד, ורוקדים על נעם חלקנו מרב אור שמאיר בנו
 הצדיק; על-כן מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ולדבר
 ולשוח אחד עם חברו מעצותיו הקדושות, ועל-ידי-זה תפגס בו
 שמחה אמתית.

אהובי, אחי! תראה-להתועד תמיד עם אנשי שלומנו היקרים,

וּתְרָאָה לְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק מִתּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, וְלֹא לְעַרְב, חֵס וְשְׁלוֹם, שׁוֹם דְּבוּרִים אַחֲרֵים, וְלֹא יִהְיוּ לָךְ שׁוֹם חֲשׁבוֹנוֹת פְּרִטְיִים, אֹז יְאִיר בְּךָ אֹר הַשְּׁמִחָה וְהַאֲהָבָה, עַד שְׁלֹא תִדַּע מָה לַעֲשׂוֹת מְרַב שְׁמִחָה וְאַהֲבָה שְׁתִּהְיֶה לָךְ עִם כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, עַד שְׁתִּרְצֶה לְבַשֵּׁק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְרַב נְעִימוֹת עֲרֻבוֹת הָאַהֲבָה שְׁתִּהְיֶה לָךְ עִמָּהֶם. וּכְבָר אָמַר פְּעַם רַבְּנוּ ז"ל (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רְאוּי שְׂתִּתְמָהוּ עֲצָמָן עַל הָאַהֲבָה שְׁבִינֵינוּ, וְהַכֹּל בְּהַצְנַע לָכֵת וּבְדַרְךָ אֲרָץ גְּדוֹל בֵּין אִישׁ לְאַחִיו. וּרַבְּנוּ ז"ל אָמַר פְּעַם: אִם הָיוּ הָעוֹלָם יוֹדְעִים אֶת גְּדֻלַּת הַדָּרָךְ אֲרָץ שְׁאַנִּי מֵאִיר בְּאַנְשֵׁי, אֹז הָיוּ קִיסָרִים וּמְלָכִים שׁוֹלְחִים בְּנִיָּהֶם אֲצִלִּי לְלַמֵּד דָּרָךְ אֲרָץ, כִּי אֲצִל רַבְּנוּ ז"ל הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּדַרְךָ אֲרָץ גְּדוֹל, וְאִישׁ אֶל רַעְהוּ לֹא דִבֵּר בְּקוֹל רֶם, רַק בְּנְעִימוֹת וּבְלַחֲשׁ, מְרַב אֹר שְׁהֵאִיר בְּאַנְשֵׁיו. וְאָמַר ר' לִוי יִצְחָק (נְרוּ יְאִיר) [ז"ל]: כְּמוֹ-כֵן עֲכָשׁוּ צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג בְּדַרְךָ זֶה, בְּדַרְךָ אֲרָץ גְּדוֹל וּבְנִיחוֹתָא אֶחָד לְגַבֵּי חֲבָרוּ, וְלְדוֹנוּ תְּמִיד לְכַף זְכוּת. וּמוּבָא בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיָּהוּ רַבָּה (פְּרָק כח): אָמַר לְהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, אֱהוּבִי, כָּלוּם חֲסִרְתִּי דְּבָר שְׁאַבְקֵשׁ מִכֶּם? וּמָה אָנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם? אֱלֹא שְׁתִּהְיֶה אוֹהֲבִין זֶה אֶת זֶה, וְתִהְיֶה מְכַבְּדִין זֶה אֶת זֶה, וְתִהְיֶה יְרֵאִין זֶה מִזֶּה, וְלֹא תִמְצָא בְּכֶם עֲבָרָה וְגִזְלָה וְדָבָר מְכַעֵר, שְׁלֹא תְּבוֹאוּ לִיְדֵי פְּסוּל לְעוֹלָם, לְכַף נְאֻמַּר (מִיכָה ו, ח): "הַגִּיד לָךְ אָדָם מָה טוֹב וּמָה ה' דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנַע לָכֵת עִם אֱלֹקֶיךָ", אֵל תִּקְרִי "וְהַצְנַע לָכֵת עִם אֱלֹקֶיךָ", אֱלֹא "וְהַצְנַע לָכֵת עִמָּךְ אֱלֹקֶיךָ", כָּל זְמַן שְׁאַתָּה הוֹלֵךְ עִמּוֹ בְּצַנְעָא, יֵהָא הוּא גַם-כֵּן עִמָּךְ בְּצַנְעָא, לְכַף נְאֻמַּר: "וְהַצְנַע לָכֵת עִם אֱלֹקֶיךָ".

הַדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

א' מה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָאֲבָרָה הַיְקָרָה לִי מְאֹד ... גִּירוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רָאָה לְשֹׁמֵר שְׁבֵת-קֹדֶשׁ בְּשִׁמְחָה, כִּי כָּל הַשּׁוֹמֵר שְׁבֵת כְּהִלְכָתָהּ, מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו (עֵין שְׁבֵת קִיח:). וַיֵּשׁ לֹאמֹר: יִרְאֵת הוֹי"ה אַדְנִי גִימְטְרִיָּה שְׁבִ"ת, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ וְנִקְרָא הוֹי"ה וְנִקְרָא אַדְנִי, וְצָרִיכִים לְכוּן בְּעַת אֲמִירַת הַשֵּׁם שְׁלוֹב הוֹי"ה אַדְנִי, שְׁעוּלָה צ"א [תַּשְׁעִים וְאַחַת], וּבִיחַד יִרְאֵת עִם צ"א עוּלָה בְּדִיוֹק שְׁבִ"ת, כִּי אִז הוּא הַזְּוִיג, בְּסוּד (שְׁמוֹת לֹא, טז): "וְשָׁמְרוּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵת" כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִיז"ל, וְעַל-כֵּן בְּשְׁבֵת גָּאֵמֵר: "זְכוּר אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת" (פָּרַשְׁת יִתְרוֹ שָׁם כ, ח), "שְׁמוּר אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת" (בְּפָרַשְׁת וְאַתְחִנּוּ ה, יב), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבוּעוֹת כ): זְכוּר וְשָׁמוּר בְּדַבּוּר אֶחָד גָּאֵמְרוּ, שְׁזָה סוּד הַיְחִוּד הַשְּׁלָם, בְּסוּד אַחֲדוּת, וְהִבֵּן כָּל זֶה לְמַעֲשֵׂה; וְעַל-כֵּן פְּלֵא עַל גְּבֵי פְּלֵא מָה שְׁאַתָּה כּוֹתֵב וְכוּ' וְכוּ', אֶקְוֶה שְׁתוּצִיא מִהֲרָאשׁ אֶת הַשְּׁטִיּוֹת וְתַכְנִיס אֶת דְּבָרֵי אֱלוֹ, וְאִז טוֹב לָךְ. הַעֲקָר הוּא סְבָלְנוֹת לְגַבֵּי אֲשֶׁתְךָ, וּבְפָרַט בְּיוֹם הַשְּׁבֵת, שְׁאָמְרוּ בְּתַקּוּנִים (תַּקּוּן מַח), שְׁבִשְׁבֵת צָרִיכִים לְשֹׁמֵר עֲצֻמוֹ בְּיוֹתֵר מִכַּעַס, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת לֹה, ג): "לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבֵת", עֵין שָׁם; שְׁדוּרַשׁ אֶת זֶה עַל עֲגֻן הַכַּעַס בְּשְׁבֵת, וּבְפָרַטִיּוֹת שְׁבָאִים לְיַדֵּי חִלּוּל שְׁבֵת עַל-יַדֵּי זֶה וּמַחֲלָקֵת וְכוּ' וְכוּ', וּפְרוּד וְכוּ' וְכוּ', פְּלֵף מְזָה, הַרְגֵל עֲצֻמָּךְ בְּמַדַּת הַסְּבָלְנוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְדָה יְקָרָה כְּמוֹ מַדַּת הַסְּבָלְנוֹת, וְהַסְּבָלְנוֹת הִיא תַּחְבּוּלָה לְמִי שְׁאֵין לוֹ תַּחְבּוּלָה, וּמִי שְׁקוֹנָה בְּעֲצֻמוֹ מַדַּת הַסְּבָלְנוֹת, כְּבָר קָנָה אֶת כָּל הַמַּדּוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁאֶפְשֶׁר לְקַנּוֹת. וּבְפָרַטִיּוֹת סְבָלְנוֹת עִם הָאִשָּׁה וְהִלְדִים, וְסְבָלְנוֹת עִם עֲצֻמוֹ כְּשֵׁאֵין הוֹלֵף לוֹ כְּמוֹ שְׁרוּצָה, וְאִז הוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה שְׁבֵת הִיא בֵּית גְּנֻזֵי שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּיצָה טז), גִּמְצָא שְׁבֵת הִיא הִיא בֵּית גְּנֻזֵי, וְצָרִיכִים לְהַמְשִׁיף קִדְשַׁת שְׁבֵת עַל שְׁשֵׁת יְמֵי הַחֹל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִמָּן ב'), וְכֵן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שֶׁל שְׁבֵת (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִמָּן עט), שְׁיִהְיֶה לוֹ נִיחָא מְכַל, שֶׁהוּא סוּד הַסְּבָלְנוֹת,

סוד השֶׁבֶת, שֶׁהוא נִיחָא מִכָּל וְכָל; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּגְיַע לְכָל זֶה.

תִּאֲמִין לִי שֶׁיֵּשׁ לְהֶאֱרִיף בְּזֶה עוֹד הַמוֹן עֲמוּדִים, אִף קָשָׁה לְכַתֵּב
בְּפִרְטוּיֹת וְכוּ', וְלָכֵן תּוֹצִיא רְמִזִּים בְּעִבּוּרָךְ, וְאִם תּוּכַל לְהִתּוֹעַד עִמִּי,
אֲזַי נְדַבֵּר פָּנִים אֶל פָּנִים הַרְבֵּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' מו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבְּחוּרִים הַיְקָרִים הַרוֹצִים לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ
ז"ל ... גַּם יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתְּבְּכֶם. אוֹדוֹת שֶׁאַלְתְּכֶם וְכוּ', בְּנֻדְאֵי
צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד שֶׁלֹּא תִפְנֹסְנָה הַנְּשִׁים לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, וְהַסְבָּרָה
שֶׁאֵמַר הִיא שְׁטוּת וְכוּ', כִּי בְּגִמְרָא אָמְרוּ (נְזִיר מֵה): "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח
אֵהָל מוֹעֵד" (בְּמִדְבָּרוֹ, יח), וְלֹא נְזִירָה, שֶׁמָּא יִתְגַּרוּ בָּהּ פְּרָחֵי כְּהוּנָה;
וְעַיִן שֶׁם בְּתוֹסְפוֹת (דְּבוּר הַמִּתְחִיל: "וְלֹא נְזִירָה"), שֶׁצְרִיכָה לְלַכֵּת בְּמִקּוֹם
צְנוּעַ וְכוּ', עַיִן שֶׁם; וְאִם מְדַבְּרִים בְּאַהֲלֵי מוֹעֵד וּבְבֵית-הַמְּקַדָּשׁ
וּבְפְּרָחֵי כְּהוּנָה וְעוֹד בִּימֵיהֶם, וּמֵה נֹאמַר אֲנִי, וְעַל-פֶּן צְרִיכִים מְאֹד
מְאֹד לְהִזְהַר בְּדַבְּרִים כְּאֵלוֹ, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַפֵּיד שֶׁלֹּא
תִּבְאֲנֶה בְּחוּרוֹת לְשַׁעוֹר בְּעֵת שֶׁיֵּשׁ בְּחוּרִים, וְצְרִיכִים לְהִזְהַר עַל זֶה
מְאֹד מְאֹד, וּמַעוֹלָם אֲנִי מוֹנֵעַ עֲצָמִי מִלְּתֵן שַׁעוֹר לְבַחוּרוֹת וְכוּ', כִּי
אַבְרָהָם מְקַרֵּב אֲנָשִׁים וְשָׂרָה מְקַרְבֶּת אֶת הַנְּשִׁים וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וּמִכָּל שֶׁפֶן בְּשַׁעָה שֶׁיֵּשׁ עֲרֻבוּכֵיהָ, בְּנֻדְאֵי צְרִיכִים
לְמַנְעַ דְּבַר כְּזֶה, כִּי אִם בְּבֵית-הַמְּקַדָּשׁ וְאֵהָל מוֹעֵד חֲשָׁשׁוּ, עַל אַחַת
כְּמֵה וְכְמֵה שֶׁאֲנִי צְרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם הַצְּלָחָה בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל...

א' מז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ לְאַבְרָהָם הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַטָּעוֹת וְכו', תִּצְמִין לִי, שְׂאִין שׁוֹם בּוֹשָׁה לְהוֹדוֹת עַל טָעוֹת, וּמִצִּינוּ בִּש"ס, שְׁתַּנְּאִים אָמְרוּ: "דְּבָרִים שְׂאִמְרָתִי אֶתְמוֹל טָעוֹת הֵיטָה בְּיָדִי", וְאִם תִּנָּא קְדוֹשׁ הָיָה יָכוֹל לֹאמַר זֹאת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה פְּשׁוּטִים וְנִבְזִים כְּמִנּוּ יְכוּלִים לֹאמַר זֹאת. וְלֵךְ גַּא וּרְאֵה בְּאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ בְּפָסוּק (בַּמִּדְבָּר כו, טז): לְאֲזַנִּי, פִּרְשׁ רַש"י: "אוֹמֵר אֲנִי שְׁזוֹ מִשְׁפַּחַת אֶצְבוֹן" וּמִקְשָׁה עַל דְּבָרָיו וּמִתְקִיפוֹ בְּאֲמָרוֹ: "וְאִין נִרְאָה לְהַמְצִיא דְּבַר שְׂאִין לוֹ טַעַם וְאִינוּ מִדְּבָרֵיהֶם", וּלְבַסּוֹף כּוֹתֵב: "מִצְאָתִי בְּפִסְיִקְתָּא" וְכו', וּמִסִּיִּם: "רַש"י ו"ל — רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ הוֹפִיעַ בּוֹ, וְכוּן אֶל דְּבָרֵי חַז"ל", עֵינֵי שָׁם.

וְהִנֵּה נִפְלְאָתִי, לָמָּה לֹא מִחַק מַה שְּׁכָתֵב קִדְּם, אִם מִצָּא שְׁזָה פְּסִיקְתָּא, הָיָה לוֹ לְמַחַק מַה שְּׁכָתֵב קִדְּם עַל רַש"י הַקְּדוֹשׁ? אֶלֶּא לְדַעְתִּי בָּא לְהוֹרוֹת בְּרַבִּים, שְׂאִפְלוּ שְׁכָבֵר כְּתֵב אִינוּ מִתְבַּיֵּשׁ לְהוֹסִיף אַחֲרֵיכֶּךָ, שְׁכֵן בֵּין רַש"י הַקְּדוֹשׁ הָיָה צוֹדֵק, וְאֲנִי עֲשִׂיתִי אֶת הַטָּעוֹת וְדו"ק. וְעַל-כֵּן גַּם בְּעִנְיָנוּ כֶּךָ, וְהִבֵּן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' מח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לְךָ, רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה שְׂזָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבְּנוּ ו'ל. הָעֵקֶר אֵל תְּסַתְּפֵל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, הַרְגֵּל עֲצָמָךְ לִילֶךְ עִם הַגְּלוּי שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו'ל עַל פְּסוּק: "אֶחָד הִזָּה אֲבָרְהָם", שְׁעָבַד אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבַחֲיִנַת 'אֶחָד', וְלֹא הִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה, וּכְמוֹ-כֵן גַּם אַתָּה תִּתְנַהֵג כֵּן, כִּי מָה לְךָ עִם אַחֲרִים, הֲלֹא הֵם לֹא רוֹצִים אֶת טוֹבְתְךָ כָּלֵל, וּכְבָר בּוֹבֵזֶת זְמַן רַב בְּשִׁבְלֵם, וּמָה יֵצֵא לְךָ מֵהֵם? רַק צַעַר וְעִגְמוֹת נַפְשׁ, וְעַל-כֵּן הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד בְּכֹל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׂיֵשׁ בְּךָ, וְתִדַּע שְׂזָה שְׂלָךְ, וְזֶה אָף אֶחָד לֹא יְכוּל לְקַחַת. וּכְמֵאִמֵר הַתּוֹם הַקְּדוֹשׁ: דָּאֵס אִיז מִיִּין מַעֲשָׂה אוֹן דָּאֵס אִיז יַעֲנַעְמ'ס מַעֲשָׂה (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשָׂה ט), הֵינּוּ שְׂלֹא הִתְבַּלְבַּל מִעֲבוּדַת אַחֲרִים כָּלֵל. וְהָאֲרִיךְ בְּזֶה מוֹהֲרַנ'ת ו'ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פֶּסַח, הַלְכָה ט'), וְאוּלַי יְכוּלִים לְפָרֵשׁ עַל-פִּי זֶה (בְּרֵאשִׁית כד, א): "וְאֲבָרְהָם זָקֵן בָּא בַיָּמִים, וְה' בֵּרַךְ אֶת אֲבָרְהָם בְּכָל", הֵינּוּ דִיְקָא עַל-יְדֵי שְׂבָרְכוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמַדַּת כָּל, שֶׁתְּמִיד אָמַר: יֵשׁ לִי כָל אֵינִי צָרִיךְ שׁוֹם דְּבָר, כִּי חֵי בְּמַדַּת הַסְּתַפְּקוֹת, וְלֹא קָנָא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלֵם, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ הָאֲרִיךְ אֶת יָמָיו, כִּי חָשַׁב תְּמִיד עַל כָּל יוֹם וְיוֹם, כְּמוֹ שֶׁפָּרֵשׁ רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַן, חֵלֶק א', סִימָן רַעֲב): "הַיּוֹם אִם בְּקוּלוֹ תִשְׂמַעוּ" (תְּהִלִּים צה, ז), מִי שֶׁמְסַתְּפֵל רַק עַל הַיּוֹם הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּל לְשַׂמֵּעַ קוּלוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּבִאֲמַת זֶה תְּלוּי כְּפִי מַדַּת הַהִסְתַּפְּקוֹת שְׂיֵשׁ בּוֹ, שְׂאִין מְקַנָּא בּוֹזוּלְתוֹ, רַק הוֹלֵךְ בְּדַרְכוֹ וְאִינוּ מְסַתְּפֵל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה מְרוּיַח הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, כִּי אִין לוֹ רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִינוּ מְסַתְּפֵל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, וְעַל-כֵּן רָאָה וְגַם רָאָה, אֶהוּבִי, יְדִידִי, מָה לְפָנֶיךָ, וְתְּמִיד תִּזְכֹּר אֲשֶׁר אִין אֲבָדָה בְּאֲבַדַת הַזְּמַן, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהַחְזִירוֹ בְּשׁוֹם מְמוֹן כָּלֵל, וְזֶה "וְאֲבָרְהָם זָקֵן בָּא בַיָּמִים", שֶׁהוּא בָּא עִם הַיָּמִים שְׁלוֹ, כְּמוֹכָא בּוֹזֵהר הַקְּדוֹשׁ, דִּיְקָא עַל-יְדֵי "וְה'

בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל־, שְׁזָכָה לְבַחֲיַיִת כָּל־, יֵשׁ לִי כָּל וְאִינִי צָרִיךְ אֶת
אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, שְׁזָה הַסּוּד שֶׁל הַגְּלוּי "אֶחָד הִיָּה אַבְרָהָם", שְׁעָבַד
אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבַחֲיַיִת 'אֶחָד', וְהָבֵן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

א' מט.

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבִי, אַחִי וְרַעִי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד צָמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ
מְקוּר חֲקֻמָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אִוֵּר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מְשָׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
דְּעִתִּיק וְכוּ' ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁזָכִינוּ
לְהַתְּדַע מְרַבִּי אֲמַת כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֹסֵד
חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֱהוֹבִי, אַחִי, כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ
ז"ל הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת, לְהִיּוֹת בְּכָל יוֹם מְקַרֵּב חֲדָשׁ, כִּי אִי אֶפְשָׁר
לְהַשִּׁיג אִוֵּרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל רַק עַל-יְדֵי הַתְּחַדְּשׁוֹת, וְאֵף שְׁבִין כָּךְ וּבִין
כָּךְ עוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שְׁעוֹבֵר, עַל-כָּל-פָּנִים תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה
חֲדָשָׁה מְרַגֵּעַ זֶה.

וּכְבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חֲיֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן דש), שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל
עַצְמוֹ הַכָּל, הָעָקַר לְשִׁמּוֹר אֶת עַצְמוֹ מֵעַכְשָׁו וְכוּ'; וְעַל-כֵּן אֱהוֹבִי,
אַחִי, הָעֹבֵר אֵינִי, שְׁכּוֹחַ תְּשֻׁכַח מַה שְׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁו, בְּפֶרֶט
בְּפָגַם הַבְּרִית, וְתַתְּחִיל לְהַשְׁתַּוֵּקֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתוֹצִיא אֶת הַכְּסוּפִין
הַטּוֹבִים שֶׁלְּךָ מִפִּיךָ, שְׁזָה עָקַר הַשְׁלֵמוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן לא), שְׁנִתְּהֵן מְזֵה גִפְשׁוֹת, וְיִכּוֹל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי תַקְּףָה הַרְצוֹנוֹת
וְהַכְּסוּפִין שְׁלוֹ, שְׁיִתְעוֹרְרוּ עוֹד בְּנֵי-אָדָם בְּתַשׁוּבָה, כִּי יִכְנָסוּ בָהֶם

הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה, עַל-יְדֵי הַפְּסוּפִין שְׁלוֹ, וְיִסְתַּוְּפוּ עוֹד נִפְשׁוֹת אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וּמֵה גַם בְּשֶׁהָאָדָם מְרַגֵּל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ בֵּין בְּבֵיתוֹ וּבֵין בְּדֶרֶךְ וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְסַבֵּב עִם אָמוּנָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ט): "וְאָמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", וְאִין שׁוּם בְּרִיָּה שְׁתּוּכַל לְהִרְעֵ לָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַחַר שְׁאַתָּה מִתְחַבֵּא בְּסִתְרֵי צֶל פְּנֵיךָ יִתְבַּרֵךְ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי, תִּהְיֶה עֲקֻשָׁן גְּדוֹל בְּדָבָר זֶה — לְהוֹצִיא מִפִּיךָ הַפְּסוּפִים הַטּוֹבִים שֵׁשׁ לָךְ לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהִרְבּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְהַגִּיעַ אֶל מַדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאִף שְׁעֵדִין עוֹבֵר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ', וְאַתָּה נּוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהַסְמֵ"ךְ-מ"ם אֲוֵרֵב עָלֶיךָ מְאֹד, אֵל תִּסְתַּכַּל עַל זֶה כָּלֵל, רַק רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּדַבּוּרִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהוֹצִיא מִפִּיךָ הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים וְהַפְּסוּפִין הָאֲמִתִּיִּים שֵׁשׁ בְּלִבְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל (עֵינ לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן 10); וּבְלִבְדֵי, אֶהוּבִי, אַחִי, לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן גְּדוֹל עַל דְּבָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים מִמֶּשׁ. יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, כִּי בֵּין כֶּף וּבֵּין כֶּף יַעֲבֹרוּ יָמֵינוּ וְשָׁנוֹתֵינוּ, וְיִהְיֶה הַהִכָּרַח לְשׁוֹב אֶל בֵּיתָנוּ הַנּוֹצְחִי, וְאִין שׁוּם עֲצָה אַחֲרֵת אִיךָ לְתַפְּסֵ אֶת הַיָּמִים הַפּוֹרְחִים וְטָסִים כְּצֶל צְפוּר הַפּוֹרְחַת בְּאֹוִיר, כִּי אִם עַל-יְדֵי דַבּוּרִים שְׁזוּכִים לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּלְהוֹצִיא אֶת הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים שֵׁשׁ לוֹ, וְעַל-יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּמִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדֻרָּשׁ וְשִׁלְחָן עָרוּךְ וְסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיוֹתֵר מִזֶּה הַכֹּל הַבֵּל, הַבֵּל גְּדֻף, וְאִין כְּדַאי אֲפִלוֹ לְחַשֵּׁב בְּזֶה כָּלֵל. וְאָמַר רַבְּנֵי ו"ל (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן נא): הָעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ כְּלוּם, רַק לְמִשְׁךָ עֲצָמוֹ אֵל הַתְּכֵלִית הַנּוֹצְחִית, וְאִין לְהִסְתַּכַּל אִם יִהְיֶה לוֹ מַעוֹת אִם לֹא, כִּי בֵּין כֶּף וּבֵּין כֶּף יִבְלֶה יָמָיו בְּשִׁוְהָ, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְטַעֵה אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, שְׁמִרָאָה לְאָדָם כְּאֵלוֹ הוּא מְרוּיַח בְּכָל פַּעַם, וּבִסּוּף אֵינוֹ כְּלוּם וְכוּ', הֵינּוּ אִף שְׁעוֹסְקִים בְּמִשְׁאָ וּבְמִתְּנָן, כְּדֵי לְפַרְגֵּס אֶת עֲצָמוֹ וּבְגִי בֵיתוֹ, הָעֵקֶר לֹא לְהַכְנִיס כָּל מַחוּ בְּזֶה, רַק בְּהַעֲבָרָה בְּעֲלָמָא וְכוּ', וְהָעֵקֶר שִׁיְהִי דַבּוּרוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְיִשִּׁיר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ שִׁירוֹת

וְתִשְׁבְּחוּת. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָעֶקֶר צָרִיף
 לְהִשְׁתַּדֵּל וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְפָּרֵף פְּרֻנְסָה כְּזוֹ, שֶׁלֹּא יִצְטָרֵף לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
 עִם הַדְּבֹר לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים וְשֶׁל מַה בְּכָף, רַק יִהְיֶה פִּיּו בְּחֵרוּת
 מְפֹל מִיָּנִי שֶׁעֲבוּדִים גְּשָׁמִיִּים, וְיֻכַּל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְפָּרֵף תָּמִיד, וְדַבְּרֵי
 פִּי חֲכָם חֵן.

חֲמֻדַּת לְבָבִי, אִם הִיִּית יוֹדֵעַ מַעֲלַת דְּבוּרֵיךָ וְשִׁיחַתְךָ עִמּוֹ יִתְפָּרֵף,
 וְאֵיךְ שֶׁעַל-יָדֶי כָּל דְּבוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְפָּרֵף, אַתָּה בּוֹרָא
 מְלֵאכִים חֲדָשִׁים, וְעַל-יָדֶי שֶׁקִּיְדָה וְהִתְמַדָּה רַבָּה אַתָּה בּוֹרָא מַחְנוֹת
 מַחְנוֹת שֶׁל אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת מְלֵאכִים, וְהֵם עוֹמְדִים
 סְבִיבוֹתֶיךָ בְּזֶה וּמְכַל שָׁפֵן בְּכֹא, וְיִשְׁמְרוּ אוֹתְךָ מִכָּל נֹגַע וּפְגַע וּמַחֲלָה
 וְכוּ', אֲזוּ הִיִּית קוֹפֵץ וְרוֹקֵד מְרַב שִׁמְחָה, וְהִיִּית מַתְמִיד בְּזֶה מְאֹד
 מְאֹד, עַל-פֶּן בְּנֵי חֲבִיבִי, רֹאֵה גַם רֹאֵה לְצֵאת מֵעַכְשָׁו מְפֹל מִיָּנִי
 דְּמִיוֹנוֹת וְכוּ', וְאַל תִּשְׁמַע וְאַל תִּאֲכָה אֶל פְּתוּי הַיִּצָּר הַמַּחֲלִישׁ דְּעַתְךָ
 כְּאֵלוֹ אֲבָדָה תִּקְנֶתְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁפָּגַמְתָּ בְּפָגַם הַבְּרִית —
 הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, תִּלְעַג לוֹ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ שֶׁאֲנִי חוֹסִים בְּצֵלוֹ,
 וְהוּא גָּלָה לָנוּ אֵת גְּדֹל הַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁאַתָּה גּוֹרֵם אֲצִלוֹ יִתְפָּרֵף, וְעַל
 כֵּן אָמַר (לְקוֹשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיא): אִם הָיוּ נוֹתְנִים רְשׁוֹת לְמַת
 לִירֵד אֶל זֶה הָעוֹלָם לְהִתְפַּלֵּל אֲזוּ הִיִּיתָם, רוֹאִים אִיזוֹ תְּפִלָּה הִיָּה
 מַתְפַּלֵּל, כִּי הוּא רוֹאֵה כְּבָר מַה שֶׁנֶּעֱשֶׂה לְמַעַלָּה בְּרוּם גְּבוּהֵי מְרוֹמִים
 מַתְפַּלֵּת יִשְׂרָאֵל וּבְפֶרֶט מַתְפַּלֵּת הַנִּבְכָּזָה, הַשֶּׁפֶל וְהַשְּׁבוּר וְכוּ'.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, בְּרַח לָךְ מְפֹל מִיָּנִי פְּרֻסוּמִים שֶׁל
 שֶׁקֶר וְכֵן מִחֲבוּרוֹת בְּנֵי-אָדָם הַמְדַבְּרִים דְּבָרִים בְּטָלִים וְכוּ', כִּי
 הַסְּטָרָא אַחֲרָא שׁוֹרָה שָׁם. וְכֵן שֶׁלֹּא תִהְיֶה לָךְ שׁוּם שִׁכּוֹת אֶל שׁוּם
 מְפִלְגָה וְאֶל שׁוּם פְּתָה וְכוּ', עֲנִינְךָ הוּא רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְפָּרֵף, וְאִין
 אַתָּה צָרִיף שׁוּם דְּבָר, רַק מַה שֶׁהוּא יִתְפָּרֵף רוֹצֵה, וְלַעוֹלָם אֵל תִּעַרְב
 בְּעֲנִין רַבָּנוּ ז"ל אִיזוֹ פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל שֶׁקֶר אוֹ חֲשׁבוֹן עֲצָמִי, רַק עֶקֶר
 כּוֹנֵן הִיָּה לְקַבֵּל עֲצוֹת אַמְתִּיּוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת אֵיךְ לַעֲמֹד עַל עֲמֻדָּה
 וְלֹא לְפַל בְּדַעְתְךָ מִשׁוּם דְּבָר, וְצָרִיף שִׁתְּדַע, שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם אֵי אֲפָשֶׁר
 לִידַע בְּשׁוּם אֲפֶן מִי הַצְּדִיק וְכוּ', כִּי דִיקָא עַל הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעַלָּה

נפלאה, נדמה תכלית ההפוך, כי אין נראית אצלו שום קדשה יתרה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמז). וכמו שכתוב (שמואל-א טו, ז): "ויאמר ה' אל שמואל, אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו, כי מאסתיהו, כי לא אשר יראה האדם, כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב", וכל זה אמר השם יתברך לשמואל הנביא, שנקרא 'רואה', כי ראה כל הנסתרות. והקישו הכתוב כמשה ואהרן (תהלים צט, ו), "משה ואהרן בכהגיו ושמואל בקוראי שמו", ודרשו חכמינו ז"ל: שקול שמואל כמשה ואהרן, אף-על-פי-כן אמר לו השם יתברך, כי האדם יראה לעינים וגו', מפל שפן וקל וחמר, אנחנו סומים לגמרי, איך נאמר: זה צדיק וזה לא צדיק, שכל זה הוא העון המר של עשיית עגלי זהב מפרסמים של שקר. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), כי אלו הנותנים להם תקף ועז, ונסמכים על ידם שיהיו נקראים בשם 'רבי', הם עתידין לתן דין וחשבון, כי הם בעצמם אינם חביבים כל-כף, כי יש להם יצר הרע גדול להנהיג העולם, אף צריך להשמר מאד שלא לתן להם תקף ועז. ועל-כן צריכים להזהר מאד לא לדבר משום בר ישראל, ומפל שפן שלא לבטלו, ואל יאמר זה צדיק וזה לא, כי מה אתה יודע מי הוא הצדיק הדבוק בו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (שם, חלק ב', סימן פג): השאור והחמץ שבלב האדם הוא המסית את האדם שיהרהר אחר תלמידי חכמים שבדור, ולומר זה נאה וזה לא נאה. ופעם אמר רבנו ז"ל: ווער עס קען מיר, וועט מעיד זיין אז איך האב נישט אין מיר קיין איין תנועה פון א גוטען איד. (מי שמפיר אותי, יעיד עלי, שאין לי שום תנועה של אדמו"ר.) כי רבנו ז"ל היה גנוז וסתום בתכלית ההצנע, וגדל הפשטות שהיתה אצלו אין לשער, עד שלא היו אצלו שום תנועות אשר יש אצל מפרסמים, וכן אחר-כך תלמידו מוהרנ"ת ז"ל התנהג בתכלית הפשיטות, והנה דבוק תמיד בו יתברך בדבקות נפלאה וכו', וכן אחר-כך תלמידו ר' נחמן טולטשינער ז"ל, אשר אמרו עליו אנשי שלומנו, שהתנהג כמו התם בספורי מעשיות בתכלית התמימות והפשטות, והנה תמיד בישוב הדעת עצום ונפלא, והשמחה היתה מאירה על פניו

וכו', ואחר-כך בנו ר' אברהם ו"ל היה חדוש נפלא בענין זה להסתיר ולהצניע עצמו, אף שהיה דבוק בו יתברך בכל המצת לעת, והיה בעל רוח-הקדש נגלה, ונגלה לאנשי שלומנו עתידות ממש, אף-על-פי-כן היתה כל עבודתו להצניע ולהסתיר עצמו, עד שלא ידעו ממנו כלל. ופרנסתו היתה בירושלים, שהיה סוחר ספסלים לתננות וכו'. וספר תלמידו החביב לו מאד ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ו"ל], שפמו שלמדן עובד כל ימיו להתעלות בלמדנות, כמו-כן עבד כל ימיו להתעלות במדרגת השפלות והצניע לכת, עד שרוב ימיו היה בהצניע והסתר, וזעירון אינון אפלו מבין אנשי שלומנו, שהפירו גדלתו, ועל-פירב היה מתחבא גם מאנשי שלומנו שהפירו אותו, כדי שלא יבללוהו וכו', והיה מלא שפלות מפה רגלו ועד קדקד ראשו. וכשאחד בזה אותו ולעג ממנו, היה לו דבר זה לקרן ולרוח גדול, והיה נותן תודה והודאה להשם יתברך. ופעם אמר: אם היה אדם יודע אל מה יכולים להגיע על-ידי בזיונות ושפיכות דמים, היה רץ לפני כל בזיון למקנה, כדרך שרצים למקנה קדם קבלת קדשה עצומה של שבת וכו'.

ודבר זה נוהג בכל דור, שיש בין אנשי שלומנו חדושים נפלאים; אשרי המתאבק עצמו בעפר רגליהם, ושותה בצמא דבריהם, ורבנו ו"ל הזהירנו מאד לאחז עצמנו ביחד, ולהוסיף שכנים רבים אל הקבוץ הקדוש שלנו. טוב להודות להשם יתברך, ששפלים וקטני ערך פמונו זכינו להתודע מראש הצדיקים, אור האורות, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו', שעל-ידי דעתו הקדושה נפתחות עינינו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז), להסתפל על עצמנו היכן אנחנו בעולם וכו', ואיך אנו אווזים בכל המדות, ונפתח פינו לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, פי מאחר שנתגלה לנו, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ממש, כי דומם, צומח, חי, מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, על-כן כשראש כל הצדיקים נתגלה בעולם, נפתחות עיני העולם, ועל-כן עלינו לגלות ולפרסם את זה הצדיק האמת, שכל תקותנו ותקנת כל ישראל

תְּלוּיָהּ בּוֹ, כִּי הוּא הִיפִי וְהִפָּאָר וְהַחֲזַן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל מֵה שְׁנִתְגַּלְתָּה יוֹתֵר בְּעוֹלָם וַיּוֹתֵר בְּנֵי-אָדָם מִתְקַרְבִּים אֶל דַּעְתּוֹ, כְּמוֹ-כֵן נִפְתַּחְתָּה עֵינֵיהֶם לְהִסְתַּכֵּל בְּשֵׁשׁ בְּכָל דְבָר (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן א'), וּמוֹצָאִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל דְבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּלְתָּה אֲלֵיהֶם הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלֵא לְהִיּוֹת בְּשְׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי מֵאַחַר שְׂאִין בְּלַעַדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִקְרָא בֵּן לְמִקּוֹם, וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם", כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא מְרַכְּבָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל-כֵּן נִתְרַבֶּה הָאֱהָבָה, לְאַהֲבֵי אִישׁ אֶת רַעְהוֹ וְלִמְצֵא בְּכָל אֶחָד אֶת הַטּוֹב.

הַהֲכָרַח לְקִצְרֵי

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאֱהָבָה רַבָּה מְאֹד...

א' נ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר שְׁמוֹת הַיְתִשְׁלִ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבִירֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעְתִּיק וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַ נִצְחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ דְבָרֵי אֱמֶת, הֲלֵא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, הִפְךָ בָּהֶם בְּקַבִּיעוֹת וְשָׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנִפְשֶׁךָ.

וְהִנֵּה אֶתְמוּל בְּלִילָה דְבַרְנוּ הַרְבֵּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לג), וְהִיא תּוֹרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, גְּלוּי אוֹר הַגְּאֻלָּה אֲשֶׁר יִגְלֶה מְשִׁיחַ לְכָל הָעוֹלָם. הַכָּלֵל הוּא שְׁצָרִיף לְבַקֵּשׁ שְׁלוֹם, שְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְשְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם לְכָל אָדָם בְּמִדּוֹתָיו, הִנְנוּ שְׁלֵא יִהְיֶה חִלּוּק בְּמִדּוֹתָיו וּבְמֵאוּרְעוֹתָיו, שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ חִלּוּק בֵּין בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִקּוֹ, תְּמִיד יִמְצָא בּוֹ אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ (וְנֵעִין שְׁבַת

י.]: שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשָׁה-בְרוּךְ-הוּא (שְׁלוֹם), כִּי צָרִיף לְדַעַת שְׁמֵאל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, לִית אֶתְר פְּנוּי מִיַּנְיָה, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וְאֶפְלוּ מִי שְׁעוֹסֵק בְּמִשְׁא וּמִתֵּן בֵּין הָעֲכוּוֹם, לֹא יְכוּל לְהִתְנַצֵּל וְלוֹמַר, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לוֹ לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲמַת עֲבִיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת שְׁנוּפֹלֶת עֲלָיו תְּמִיד, מִחֲמַת הָעֵסֶק שְׁעוֹסֵק עִמָּהֶם, כִּי כָּבֵר גָּלוּ לְנוּ חַז"ל, שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים וּבְכָל לְשׁוֹנוֹת הָעֲכוּוֹם יְכוּל לְמַצֵּא בָּהֶם אֱלֻקוֹת, כִּי בְּלֹא אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוֹת וְקִיּוּם כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (נְחֻמִּיה ט, ו): "וְאֵתָהּ מַחֲיָה אֶת כָּלָם". וְהִנֵּה כְּשֶׁנִּתְבָּרַרְתָּ לְאָדָם הַשְּׂגָה זוֹ, וּמִכְּנִיס אוֹתָהּ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעַתוֹ וּבִמְחֹו, וְחֹזֵר עַל זֶה תְּמִיד, שְׂאֵין שׁוּם מְצִיאֹוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהִפֵּל לְכָל הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ, וְהִפֵּל בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מְלַמְטָה אֶלֶּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עֲלָיו מְלַמְעֵלָה (חֲלִין ז:), אֲזוּ הָיָה זוֹכֵה לְהִיּוֹת בְּשְׁלוֹם עִם הַכֵּל; כִּי לְפִי הַגְּדֵלֶת זוֹ הַדַּעַת (עֵין לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֲלֵק א', סִימָן נו), כֵּן נִתְרַבֵּה הַשְׁלוֹם, כִּי שְׁלוֹם תְּלוּי בְּדַעַת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה יא, ו): "וְגַר זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ" וְגו' "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַה", שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם נִפְלֵא בְּעוֹלָם, וְיֻוְכְּלוּ לְדוֹר בְּיַחַד שְׁנֵי הַפְּכִים, מִחֲמַת גְּדֵל הַדַּעַת שִׁיְהִיָּה אֲזוּ; כִּי עַל-יַדֵּי הַדַּעַת גְּדֵל הַשְׁלוֹם, כִּי נִתְבַטַּל הַפַּעַס וְהָאֲכֻזְרִיּוֹת עַל-יַדֵּי גְדֵל עֲצָם הַתְּפִשְׁטוֹת הַדַּעַת, כִּי פַעַס וְאֲכֻזְרִיּוֹת הֵם מְהַעֲדֵר הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (קֹהֶלֶת ז, ט): "פַּעַס בְּחִיק כְּסִילִים יְנוּחַ", וְכָל מַה שֶׁמִּתְרַבֵּה וּמִתְפַשְׁטֵת הַדַּעַת הָאֵמֶת הַזֶּה, לֵיִדַע אֶשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כֵּן מִתְרַבֵּים הַרְחַמְנוֹת וְהַשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ט), שֶׁכְּשֶׁמְלֵךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא, אֵינוֹ פּוֹתַח אֶלֶּא בְּשְׁלוֹם, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נב, ז): "מַה גָּאוֹו עַל הַהָרִים רְגְלֵי מְבַשֵּׂר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם", כִּי הוּא יְגַלֶּה אֶת גְּדֵל הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מְמַלֵּא יִתְפַשְׁט הַשְׁלוֹם שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשָׁה-בְרוּךְ-הוּא, וּכְשִׁיּוֹדַע הָאָדָם שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהִפֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזוּ הוּא מְמַלֵּא בְּשְׁלוֹם עִם הַכֵּל, וְכֵן אֵין שׁוּם חֲלוּק בְּמֵאוּרְעוּתוֹ בֵּין בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִיקוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם; כִּי כְּשֶׁהָאָדָם יוֹדַע שֶׁכָּל מְאוּרְעוּתוֹ הֵם לְטוֹבָתוֹ (עֵין לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֲלֵק א', סִימָן ד'), זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מְעִין

עולם הבא, הינו התגלות של לעתיד לבא, לומר על כל דבר הטוב והמיטיב, כי מי שיש לו דעת האמת, ויודע שהכל בהשגחה מהשם יתברך, אין לו שום יסורים, ואינו מרגיש שום צער, כי "ה' נתן וה' לקח" (איוב א, כא), ועקר הצער והיסורין מרגישין רק כשאין לו דעת האמת הזו (עין שם, סימן רנ), ואז הוא בא לידי מחלקת, שזו כל הגלות המרה, שנופלים ותולים הפל בטבע, חס ושלו, אבל תכף ומיד כשמתבטל עצמו אליו יתברך, ומאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, הוא בשלום עם הכל, כי מאמין שהכל רק ממנו יתברך, והם רק שלוחיו, והרבה שלוחים למקום. וגלה לנו מזהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, גויקין, הלכה ה'), כי עקר שלמות האמונה בעולם נמשך על-ידי הישיבה הקדושה של הצדיק האמת, שהוא לומד אמונה עם תלמידיו היקרים המסתופפים בצלו, צלא דמהימנותא, ועקר תקון והצלחת הישיבה הקדושה הוא על-ידי שלום, כמו שכתוב (תהלים קכב, א): "שמחתי באומרים לי בית ה' גלף", שהוא בית-המקדש, ששם עקר הישיבה של הסנהדרין, שהם ראש ושרש לכל הישיבות הקדושות של ישראל. והישיבה של הצדיק האמת היא בחינת בית-מקדש מעט, והוא ראש ושרש כל הישיבות שבאשראל, כי בישיבתו לומדים רק אמונה, שהוא שרש ויסוד כל התורה; כמו שכתוב (תהלים קט, פו): "כל מצוותיך אמונה", "כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד" (תהלים קכב, ה), כי על-ידי למוד אמונה נתישב המשפט (עין לקוטי-מורה"ן, חלק ב', סימן ה'), ויודע שצדיק וישר ה', שזהו תקון המשפט, שהולך לו להפך מרצונו, חס ושלו, ורואה שלאחרים הולך בטוב, ואינו מהרהר אחריו יתברך, כי יודע שעמו יתברך תמיד הצדק, אף שהרשע זוכה בדין (עין שם, חלק א', סימן נה). וכל זה נתישב על-ידי ישיבת האמונה; וכבר אמר פעם רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן ג): מי שיש לו אמונה — חזיו חיים, והוא מבליה ימי חזיו בטוב ובנעימים, כי כשהולך לו כראוי, ויש לו טוב, בנדאי טוב לו, ואפלו כשאינו כף, דהינו שאין מתנהג עמו בטוב, ויש לו יסורין, חס ושלו, גם-כן טוב, כי הוא בטוח שאף-על-פי-כן סוף כל סוף ירחם עליו השם יתברך ויטיב לו

להבא וכו'. וכן אמר (שיחות-הר"ן, סימן קיח): מה טוב ומה נעים לאיש
הזה שזוכה לדעת שלם ומישב לו הכל, ורואה יודע שאין קשה
שום קשה עליו יתברך כלל, והכל נכון וישר, כי ישרים דרכי השם
יתברך, והוא אב הרחמן. ורואים שרב בני-אדם גלפדים בפח הזה,
ונתפסים בהבל הזה שהוא (קהלת ח, יד): "יש הבל אשר נעשה על
הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע עליהם כמעשה הרשעים" וגו',
ועל-ידי ההבל הזה רבים נתפקרו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג),
שוראים שרשע טוב לו, צדיק ורע לו, ואי אפשר להנצל מההבל
הזה, רק על-ידי ישיבת האמונה של הצדיק האמת, שתכף-ומיד
כשזוכה לטעם למודו הטוב, נתישב לו הכל, ואין קשה לו עליו
יתברך שום קשיות, חס ושלום, רק יודע פי "צדיק ה' בכל דרכיו
וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה, יז). ועל-כך על זאת יתפלל כל אדם,
שיזכה שיהיה חבר לישיבה הקדושה של הצדיק האמת, שלומדים
שם אמונה, ומה גם החברים שכבר זכו להיות בצומת בישיבה של
הצדיק האמת, צריכים להתחזק באהבה, אחנה וחבה יתרה, ואחד
יחזק את חברו. וזה שמתפלל שם במזמור (תהלים קכב): "יהי שלום
בחילך שלנה בארמנותיך, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך",
כי עקר תקון הישיבה תלוי באהבת חברים, וכמו שהזהיר האר"י ל
על זה מאד. ועל-כך פשיש, חס ושלום, מחלקת, זהו חרבן הישיבה,
חרבן האמונה, כי עקר הפלי לקבל רוחניות חיות אלקות, ולהלביש
אלקותו יתברך בצמצומים, הוא רק על-ידי שלום ואהבה, אחנה
ורעות, וכל מה שיהיו יותר בשלום ובאחדות, וידברו אחד לשני
רק דבורי אמונה, כמו-כן יתנוצץ ו"יפרח ביקמו צדיק רוב שלום"
(תהלים עב, ז); כי על-ידי אהבה, אחנה ואחדות, נעשה אור הנח
והנזף, ושמעו הולך בכל המדינות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יז),
ויתפרסם למודו לכל באי עולם; אשרינו ואשרי חלקנו, ששם נפשנו
בחיים, ולא נתן למוט רגלינו, ואנו מבני הישיבה הקדושה של
הצדיק האמת, ישיבת האמונה, ועלינו להוסיף שכנים רבים לקרב
מקרבים חדשים, שגם הם יסתופפו בתוך הישיבה הקדושה ותתגלה
להם הדעת האמת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל,

אֲשֶׁר   א' נא   בְּנַחֵל   רלו

וּיִפְתָּחוּ פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשְׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוֹם חֲקִירוֹת וְחֻכְמוֹת יִתְרוֹת; טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבַּרְךָ עַל הַחֹסֶד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לִינוּ בְּנִעְיָמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' נא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הָאֲבֹרֹת הַשׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הָעֵקֶר אֵל תִּבְלָבֵל עֲצָמֶךָ מֵאַחֲרִים כָּלֵל, מֵה לָךְ וְלָהֶם, אֲתָה הַדְּבֵק עֲצָמֶךָ רַק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁרַק תִּבּוֹא וְתִגִּיעַ, תִּדְבַּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל־כֵּן מָה אֲתָה צְרִיף אַחֵר.

הָעֵקֶר אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, רַק תִּדַּע אֲשֶׁר עֵקֶר הַתְּכָלִית לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּסִדְרָן: מְקַרָּא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, זֶהר וְתַקּוּנִים וְכוּ', וְלִזְכוּת לְטִיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁהוֹהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (עֵין שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כח), כִּי אֵין טוֹב מִזֶּה מְלֵהוּיֹת וְלְטִיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְיוֹת בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁבְּעוֹלָם.

הָעֵקֶר אֵל תִּבְלָבֵל עֲצָמֶךָ בְּעִנְיָן שֶׁאֲתָה צְרִיף לַעֲשׂוֹת אִיזוֹ עֲבָדָה בְּשִׁבִיל פְּרִיָּסָה, כִּי תְּכָלִית הָעֲבוּדָה שֶׁיִּהְיֶה לָךְ זְמַן לְלַמֵּד וְכוּ', וְלֹא לַעֲבֹד כְּדִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לְאָכֵל, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כַח לַעֲבֹד עוֹד... כִּי עַל זֶה רַמְזוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּיצָה טז): בְּבִלְאֵי טַפְשָׁאֵי דְאֶכְלֵי גַּהֲמָא

בְּנֵהמָא, הִינוּ שֶׁהַתְּכָלִית שְׁלֵהֶם שְׁאוּכָלִים לָחֵם, כְּדֵי שְׁיִהְיֶה לָהֶם פֶּחַ לְעֵבֶד וּלְהַשִּׁיג עוֹד פְּעַם לָחֵם, וְכֵן חוֹזֵר חֲלִילָה, לֹא-כֵן מִי שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה, תְּכָלִית הָעֲבוּדָה, שְׁתִּהְיֶה לוֹ פְּרֻנְסָה, שְׁיֻכַּל לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִקְבֹּעַ עִתִּים לַתּוֹרָה, וְהֵבֵן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' נב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֵל הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אוֹדוֹת וְכוּ', תִּאֲמִין לִי שְׁלֵא כְּדֹאֵי לְהַכְנִס בְּכּוֹחִים, זֶהוּ בְּזַבּוֹן זְמַן בְּעֵלְמָא, וְכִרְוִף בְּמִדַּת הַנְּצַחוֹן, שְׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר, שְׁמִדַּת הַנְּצַחוֹן אֵינָה סוּבְּלַת אֶת הָאֲמֶת (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א'), כִּי כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְנַצַּח הוּא לֹא יִסְתַּכֵּל עַל הָאֲמֶת, אֲדַרְבֵּה יִרְצֶה רַק לְקַנְטֵר, וְעַל-כֵּן חָבַל מְאֹד מְאֹד לְהַכְנִס בְּכּוֹחִים כְּלִשְׁהֶם, עֲלִינוּ רַק לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר בְּכָל רִגַע שְׁלוֹמֵדִים, מְקִימִים מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה". וְהַעוֹלָה עַל הַכָּל רַק לְדַבֵּר דְּבוּרֵי אַמוּנָה עִם גְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי נִקְדַּת הָאֲמוּנָה שְׂיִכַת לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְעַל נִקְדָּה זוֹ צָרִיף לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יוֹתֵר, כִּי בְּמִצְוֹת יַחִיד הַבּוֹרָא תְּלוּי כְּבֹר הַכָּל, כִּי "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אַמוּנָה" (תְּהִלִּים קִיט, פו), כָּל הַמִּצְוֹת צָרִיכוֹת לְהִבְיֵא אֶת הָאֲדָם לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת. וּבְאֲמֶת עֲלֶיךָ לְחַקֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעַדְיוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלָל, וְהַכָּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְלִכֵּן אֵין מֶה לְהִתְנַכַּח, וְחָבַל מְאֹד מְאֹד עַל הַזְּמַן הַיְקָר שֶׁמִּתְבַּזֵּב לְרִיק. וְזִכֹּר דְּבַר זֶה, וְאִז טוֹב

(ו) הַכְּבָלִים הַטְּפָשִׁים שְׁאוּכָלִים לָחֵם בְּלָחֵם.

לך כל הימים.

הדורש שלומך...

א' נג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר שמות ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל ידידי היקר לי מאד, נר להצדיק, נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצת.

לנכון קבלתי את מכתבך, ושמתתי כעל כל הון. מה אמר לך
ידידי היקר, רק חזק ואמץ להיות בשמחה, ואל תניח בעצמך
העצבות פרגע, ועל־ידי־זה יתרחב לך להתפלל תמיד אליו יתברך,
כי כשאדם שמח, אזי בנקל לו להתפלל, כי השמחה מרחבת את
הדעת בגשמיות וברוחניות.

והנה רבנו ז"ל דבר עמנו כל־כך הרבה בענין אמונה פשוטה,
ואמר, שאצל העולם אמונה הוא דבר קטן, אבל אצלו אמונה הוא
דבר גדול. ועקר האמונה הוא כמו שהנשים מאמינות בלי שום
חכמות. וצריכים לסלק דעתו לגמרי ולהגיע אל מדרגת אמונה כזו.
וזה סוד התפלה וההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, שידבר עמו
יתברך כמו אשה זקנה שמדברת את כל לבה אליו יתברך בלי שום
חכמות כלל, ממש כדבר איש אל רעהו, ומי שזוכה להגיע אל
מדרגה כזו — אשרי לו. ובאמת ראיתי קשיות המפרשים קימא לן,
שכר מצוה בהאי עלמא ליכא^ש, הלא הקדוש־ברוך־הוא עובר בכל
תלין, כי הוא שכר אותנו בזה העולם, וצוה לנו לקיים את מצוותיו,
והוא יתן לנו שכר, ואם אין משלם תכף־ומיד בזה העולם, הרי
עובר על כל תלין, ומפרשים דקימא לן, אם לא שכר בעצמו

(ש) הרי אנו אוחזים למסקנה, ששכר מצוה בעולם הזה — אין.

הפועלים רק על-ידי שליח ליכא בל תלין, וכפי זה הלא את התורה שמענו רק מפי השליח משה רבנו, ועל-פני אינו עובר בבל תלין, אך באמת יש שתי מצוות שמענו מפי הגבורה בעצמו, והן: "אנכי" ו"לא יהיה לך", מפי הגבורה שמענו, נמצא שעל זה הוא פן חיב לשלם לנו, ולכן מי שמכניס עצמו היטב היטב במצוות האמונה הקדושה, ויודע ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמורה היא, ולא מעלה על דעתו כרגע מחשבה נגד האמונה הקדושה, חס ושלום, שאלו שתי המצוות העקריות של "אנכי" ו"לא יהיה לך", אזי על זה מקבל שכרו תכף-ומיד, וזה (משלי כ, כח): "איש אמונות רב ברכות", מי שהוא חזק ותקיף באמונה, הוא זוכה שנשפע עליו תכף-ומיד רב ברכות, כדי שלא יעבר על בל תלין, ואין הקדוש-ברוך-הוא מחכה עד העולם הבא, אלא משלם כבר בעולם הזה; ועל-פני אשרי ואשרי מי שמכניס עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, ומרבה לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן), שלא הגיע אל מדרגתו אלא על-ידי פראסטיק, שהתנהג עצמו כמו פראסטיק ממש, הינו בפשיטות, שדבר הרבה עמו יתברך ער האט אסאך גירעדט צום אייבערשטען אזוי ווי אינדנעט, כי דרכן של הנשים הכשרות שתמיד מדברות ומתפללות אליו יתברך, אוי גאט העלף מיר, אוי גאטניו פאר לאז מיה גישטא וכו' וכו'; אשרי מי שיתנהג כן, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' נד.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר שמות ה'תשל"ד.

ת) שדבר הרבה עמו יתברך כמו אשה המדברת הרבה עמו יתברך.
א) אוי, אלקים, תעזר לי, אוי, אלקים, אל תעזבני.

שלום וברכה אל מעלת הרב המאור הגדול וכו' ... שליט"א.
לנכון קבלתי את מכתבו.

והנה בענין ספרי מוהר"ן מברסלב, זכותו יגן עלינו, שהנני מפיץ בעולם, הוא פרי לקים את רצון מוהרנ"ת ז"ל, שהניח לנו צוואה, ואמר ממש סמוך להסתלקותו: "עזרא הסופר הולך ונסתלק, והכפירות והאפיקורסות מתרבים בעולם רק אני בטוח, שעלה אחד מספרי רבנו יהיה תקון על הכל", ואמר לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם, שיהיה יפוצו מעינות חוצה", וכבר גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן), שקדם ביאת המשיח יפתחו ארבות השמים, וירדו כפירות ואפיקורסות בעולם, ויהיו צדיקים שיצצקו הרבה בשביל האמונה, עד שיעשו צרודים וכו', עין שם; ולכן זה כל עניני, ואין לי פונה אחרת, רק למלא רצונו של מוהרנ"ת ז"ל, כי בימי נעורי התמדתי הרבה בספריו הקדושים "לקוטי-הלכות", ונפשי קשורה בנפשו, הספרים הקדושים "לקוטי-הלכות", הם חיותי וחלקי מכל עמלי, ולכן לקחתי על עצמי לעסק בעסק הדפסה, ולקיים רצון מוהרנ"ת ז"ל, ובפרטיות שכל העולם בלו נתמלא עם כפירות ואפיקורסות, באשר רואים בחוש מה שנעשה עכשו, שאלו הרשעים הערב-רב אינם מתבישים לדבר בריש גלי נגד הקדוש-ברוך-הוא, רחמנא לצלן, והכופר הידוע שהמציא את התנועה הידועה לשמצה, רצה שימירו דתם, רחמנא לצלן, ואשר לבסוף כל יוצאי חלציו המירו פידוע, אף ארס טמאתו נשאר, ומלאו את כל הארץ עם רעיון הטמאה, ועל-כן עלינו לקיים עכשו את המקרא שפתוב (תהלים מו, ג): "על-כן לא נירא בהמיר ארץ", אפלו שיגיע זמן שיקים, רחמנא לצלן, המיר — לשון 'מומר', ארץ — שותמלא כל הארץ מומרים להכעיס, רחמנא לצלן, לא נירא מהם, רק נמלא את כל הארץ עם האמונה הקדושה; אשרי מי שיתן יד וכתף לזה, ואני יודע שהסמ"ך-מ"ם יש לו השליחים שלו, שהם נגד הפצת מעינות החכמה חוצה, עם כל זאת עלינו לא להתפעל מהם, ולקיים "על-כן לא נירא" אפלו שנגיע למצב "בהמיר ארץ", והבן; רק זו פונתי

וְאֵין לִי כְּוִנָּה אַחֲרָת, וַיֵּשׁ לִי עוֹד הַרְבֵּה לְהַסְבִּיר לָכֶם, אֲבָל לְעַתָּה עָתָה זֶה מְסַפֵּיק.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹם תּוֹרָתוֹ בְּאַהֲבָה...

א' נה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי שְׁמוֹת ו' דְּשׁוֹכְבֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחוֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבֶיךָ הַיָּקָרִים כָּבֹד קִבְּלָתִי כַּמָּה פְּעָמִים, אִךְ מְרַב טְרִדוּתִי הַרְבִּים, בְּעוֹנוֹתֵי הַרְבִּים, לֹא הִזָּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבֶךָ. בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ וּבְרוּךְ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ מִתְרַבֶּה בְּכָל פְּעַם, וְנִסְתּוֹפְפִים מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים בְּהַתְעוֹרְרוֹת וּבַתְּשׁוּקָה עֲצוּמָה וְכוּ', כֵּן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁתַּתְּגַלֶּה הַדַּעַת הַאֲמֵת שֶׁל הָאִי רִישָׁא דְלֹא אֲתִיבָדַע וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא בִּיהִי^א וְכוּ', וְכֻלָּם יִפְתָּחוּ פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ, וְכִמּוֹ שְׁכַתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִזְ אֶהֱפֹךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כְלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׁכִ'ם אֶחָד". וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מִזְבְּרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ט'), שְׁעַל־יְדֵי תַפְלָה מְחִיִּים אֶת כָּל קוֹמַת הָעוֹלָמוֹת: שְׁיַפֵּל, כִּי־וְכַב, מ'לְאָךְ, שְׁהֵם: עֲשִׂיָה, יְצִיָּה, בְּרִיאָה, הִינּוּ כְּשֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִיחָד לְעַצְמוֹ מְקוֹם פְּנוּי, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׁרָגִיל בְּהַ, וְשׁוֹפֵךְ נַפְשׁוֹ וְלִבּוֹ וְכֹל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הוּא נוֹתֵן חִיּוֹת, שְׁפַע וְעֲרִבוֹת נְעִימוֹת אוֹרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְאִם הִיִּת יוֹדֵעַ, אַחֵי, מַה נַּעֲשֶׂה מְשִׁיחַת וּתְפִלַּת אִישׁ

(א) הַרְאֵשׁ הִזָּה שְׁלֹא נוֹדַע, וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד עָלָיו.

יִשְׂרָאֵלִי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, הֵייתָ רוֹקֵד מְרַב שְׂמָחָה, וְהֵייתָ עוֹסֵק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם כָּלוּ. וּכְמֵאמֶר רַבֵּי יוֹחָנָן: וְלוֹאֵי שְׂיִתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם כָּלוּ (בְּרֵכוֹת כ"א), כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיכִים אוֹר וְחַיּוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְכַרוֹזִין יוֹצְאִין: אֲשֶׁרֵי הַבֵּן הַחֲבִיב הִזָּה הָעוֹשֶׂה רְצוֹן קוֹנוֹ; אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּעוֹלָם הִזָּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְכָל מָה שֶׁהָאָדָם נִמְדָּה יוֹתֵר, וְהוּא מִנְחָה בְּמִקּוֹם מְגֻנָּה יוֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁהוּא זוֹכֵה לְשׁוֹב אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, הוּא זוֹכֵה לְהֵאִיר שְׂכִינַת עֲזוֹ בְּמִקּוֹמוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוּלִים לְהֵאִיר, כִּי הֵם לֹא הָיוּ בְּמִקּוֹמוֹת אֵלוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (בְּרֵכוֹת ל"ד): בְּמִקּוֹם שֶׁבְּעָלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד. וְעַיִן בְּשִׁבְחֵי-הַר"ן בְּסוּפּוֹ (אוֹת לו'), שֶׁסְּפֹר רַבְּנוּ ז"ל מִמְּלֶךְ אֶחָד, שֶׁשָּׁלַח שְׁלֹשָׁה שְׁלוּחִים, שֶׁזֶה סוּד: צְדִיקִים, בִּינּוּנִים וְרִשְׁעִים וְכוּ', וְאָמַר הַמֶּלֶךְ בְּעֲצֻמוֹ שֶׁשָּׂכַר מַגִּיעַ לַפֶּת הַשְּׁלִישִׁית, שֶׁכָּבַר הָיוּ בִּידוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִכְנִיעוּ עֲצָמָם, רַק חִזְקוּ אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וּבִרְחוֹ בְּכָל יוֹם אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ מִמִּקּוֹם שֶׁהֵם שָׁם וְכוּ', דִּיקָא לְהֵם מַגִּיעַ הַשָּׂכַר הַגָּדוֹל וְכוּ', כִּי זְעִירִין אֵינּוּן אֲשֶׁר יְכוּלִים לְהִתְחַזֵּק שְׂקוּרִין דְּעַר הַאֲלֹטִין זִיד', שֶׁזֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְּבִים, רַב הָעוֹלָם, שֶׁתְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עָלֵיהֶם מָה שֶׁעוֹבֵר, מִכָּל שְׂכָן כְּשֶׁחֵס וְשְׁלוֹם הִירִידָה הִיא מְגֻנָּה מְאֹד מְאֹד וְכוּ', אִז נּוֹפְלִים לְגַמְרֵי, צוּ פֹאֲלֵט מְעַן אֵין גִּאֲנָצִין, לֹא-כֵן תְּלַמִּידֵי הַצְּדִיק הָאֶמֶת, הֵם יוֹדְעִים הָאֶמֶת לְאֶמֶתָהּ, אֲשֶׁר רַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְיְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל עֵת וְרַגַע מִמֶּשׁ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ מָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהִתְנוּדַע מִהַצְּדִיק הָאֶמֶת, וְרֵאוּ לָנוּ לְרִקֵּד בְּעִבּוֹר זֶה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אַל תִּתְּשֵׁן בְּעֵינֶיךָ כָּל הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, רַק בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהִיּוֹת מְקַרֵּב חֲדָשׁ. וְהַרְבֵּה הַצְּדִיק ר' יוֹדֵל ז"ל, תְּלַמִּידוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהָיָה אִישׁ נוֹרָא וְאִים מְאֹד, דְּבוֹק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשֵׁמוֹת וְיַחְוּדִים וְכוּ', הָיָה רָגִיל לְסַפֵּר בְּכָל

פַּעַם אֵיךְ שְׁזָכָה לְהִתְקַרֵּב וּלְהִתְנַדֵּעַ אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, אוֹרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְהָיָה מְסִיִּים סְפוּרוֹ: אֵיךְ מֵיִינֵט עֵס אִיזוּ בֵּי מִיר אֶלְט, גֵּיִין, נָאֵהר שְׁפִיגֵל נֵיִיב. וְתִהְיֶה אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תִּפְחָד מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְכֵן אֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתָּךְ מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי כָּבֵר אָמַר הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ (אָבוֹת ו'): "וְאֵל תִּתְאַוֶּה לְשִׁלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים, שְׁשִׁלְחָנְךָ גְּדוֹל מִשִּׁלְחָנָם, וְכִתְרְךָ גְּדוֹל מִכִּתְרָם, וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלֹאכְתָּךְ שִׁשְׁלָם לְךָ שְׂכָר פְּעֻלְתְּךָ"; וְעַל-כֵּן הַרְגַּל עֲצָמְךָ לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, רַק לִילֶךְ עִם הַגְּלוּי שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק (יִחְזַקְאֵל לֵג, כד): "אֶחָד הָיָה אֲבָרְהָם", שְׁאֲבָרְהָם אָבִינוּ עֲבַד אֶת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיַנְת 'אֶחָד', שֶׁצִּיר לְעֲצָמוֹ שֶׁהוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּפֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ — הֵן מִקְרוּבִים וְהֵן מִרְחוּקִים וְכוּ'.

וְלֶךְ נָא וִירָאָה אֵיךְ זָכָה הַתָּם הַקְּדוּשׁ (שְׁמַרְמְזוּ לְרַבְּנוּ ז"ל), לְהַגִּיעַ אֶל מִדְרַגָּתוֹ, לְהִיּוֹת נַעֲשֶׂה מִיְנִיסְטוֹר עַל כָּל הַמִּיְנִיסְטוֹרִין, שֶׁר עַל כָּל הַשָּׂרִים, רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים. [וְעֵין לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נו), וְיֵשׁ אֶחָד שְׁבֹאֲתַגְלִיא אֵין לוֹ שׁוּם מְמֻשְׁלָה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּאַתְפְּסִיא וּבְהַעֲלָם גְּדוֹל, הוּא מוֹשֵׁל עַל כָּל הַדּוֹר, וְאַפְלוֹ עַל כָּל צְדִיקֵי הַדּוֹר, כִּי כָל גְּשֻׁמוֹתֵיהֶם כָּלָם תַּחַת מְמֻשְׁלָתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ, וְכָלָם נִכְנָעִים וְכַפּוּפִים אֵלָיו, רַק שֶׁהוּא בְּהַעֲלָם גְּדוֹל וְכוּ', עֵין שָׁם]. וְלִזְכוֹת לְדַבֵּר עִם מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּנִים אֶל פְּנִים (וְלְהַמְשִׁיךְ הַנְּהַגָּה זֹו בְּכָל הָעוֹלָם, עַד שְׁגָם מְגֻשְׁמִים כְּמוֹנוֹ נִזְכָּה לְזֶה וְכוּ'), כָּל זֶה זָכָה עַל-יְדֵי שְׁלֹא בְּלִבֵּל עֲצָמוֹ מְאַחֲרִים כָּלֵל, וְהָיָה תְּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה עִם עֲבוֹדָתוֹ בְּאִיזוֹ בְּחִינָה שְׂרַק הָיְתָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מִדְרַגָּתוֹ. וְכָל הַתּוֹרוֹת וְהַסְּפוּרִים וְהַשִּׁיחוֹת וְהַמַּעֲשִׂוֹת גְּלָה וְסִפֵּר רַבְּנוּ ז"ל אֵלֵינוּ, שְׁאַנְחָנוּ גִּשְׁתַּדֵּל גַּם-כֵּן לְעֲשׂוֹת כְּמוֹתוֹ (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קסח).

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, תִּרְאֶה לְרַקֵּד וּלְשִׂמְחָה בְּכָל יוֹם עַל נַעַם

(ב) הָאֵתָם חוֹשְׁבִים שֶׁזֶה אֶצְלֵי יֵשׁוּן? לֹא, רַק חֲדָשׁ וּמְבַרִּיק כְּמוֹ רֹאֵי.

אָשֶׁר   א' נו   בְּנַחֵל   רמה

חֶלְקֶךָ, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל אַחֲרַיִם כָּלֵל, וּבֹא יָבֹא יוֹם יִשׁוּעָתְךָ, וְתִמְצָא
אֶת בֵּית זִוְגֶךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' נו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאֵרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תֵּאֱמִין לִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, לֹא כִדָּאִי לְהַשְׁבֵּר מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, אֶף
שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ, שְׂמָאֵד מְאֹד כּוֹאֵב לְךָ, עִם כָּל זֹאת רָאָה לְהִיּוֹת חֶכֶם
וּפְקִיחַ לֹא לְהַשְׁבֵּר מִכָּל דְּבָר וְכוּ'. וּבִפְרָט מִשְׁטוֹת כּוֹז וְכוּ', אֲנָשִׁים
נִשְׁלַחוּ לְסִבִּיר לְכַמָּה שָׁנִים, וְרָעִבוּ לְלֶחֶם פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמֵעוֹ, לֹא הָיָה
לָהֶם בְּגָד לְלִבָּשׁ, הָיָה קוֹר שְׁלֵשִׁים אוֹ אַרְבָּעִים מַעֲלוֹת מִתַּחַת לְאַפְסוֹ,
וְרָאוּ לִפְנֵי עֵינֵיהֶם אֲנָשִׁים קוֹפְאִים לְמֹת לְאַלְפִים וְלִרְכָבוֹת וְכוּ',
הֵיכֵן הָיָה אֵינָה בְּגָד לְלִבָּשׁ, רַק סְמֶרְטוּטִים, שְׂכָבוּ לִישֵׁן עַל רִצְפַּת
אֶבֶן, מִי יָדַע מִמַּטָּה וְכוּ', וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן עִם כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים
וְהַמְרִירוֹת הָאֵלוֹ הַתְּמוֹדָדוֹ בְּחַיִּים, וְהַשְׁתַּדְּלוֹ לַעֲשׂוֹת הַטוֹב מִהֲרַע
וְכוּ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בָּאִין עֲרֵף כָּלֵל לְגַבִּי צָרְתְךָ, זֶה רַק מִחֲמַת
קֶצֶר וְחֶסְרוֹן הַדַּעַת וְכוּ', פִּי כָּבֵר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שְׂכָל מְאוֹרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת
הַבְּחִינָה הִיא מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא וְאַחֲדוּת בֵּין חֶסֶד לְגִבּוּרָה, וְזֶה נִקְרָא
דַּעַת. נִמְצָא שְׁבָלֵי הַדַּעַת הַזֶּה, אֲזִי בְּמִקּוֹם לְהַרְגִישׁ מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא,
מִרְגִּישִׁין מַעֲיֵן גִּיהֲנוֹם, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א' נו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלוש וברכה וכל טוב סלה נגיעו וינדפו אל האברך היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך וכו'.

בענין שאמה כותב, שגם וכו', כבר התחיל לדבר עלי וכו', מה
בך, ידעתי מראש מה יהיה בסוף, ואף-על-פי-כן לא אפסיק
מלקרב עוד אנשים על-פי דרכי רבנו ז"ל, אף שכל אלו שהוצאתי
אותם מהשאול תחתית ומתחתיו באשר יעיד הקדוש-ברוך-הוא
בעצמו, לבסוף מתהפכים ומדברים עלי כל דבר אסור וכו' — מה
בך, אני לא אפסיק את מדתי הטובה שלקחתי על עצמי זה יותר
מעשר שנים משנת תשכ"ד, לקרב אנשים אליו יתברך על-פי דרך
רבנו ז"ל. ותהלה לאל, כבר עשיתי התעוררות גדולה בעולם,
ופרסמתי את דבר רבנו ז"ל, ומה גם שעוד אנקה למלא את כל
העולם כלו עם אור רבנו ז"ל, ולא יועיל לסמ"ך-מ"ם שום דבר,
ואפלו שכל תלמידי יחלקו עלי, לא יועיל שום דבר, אני אחזיק
בשלי. ובאמת כפי שכתבת וכו', שמדבר עלי כל-כך הרבה רע וכו',
פלא על גבי פלא, הלא קבל אצלי כל-כך הרבה טוב, התחיל
להתמיד וכו', וזכה לסיים ששה סדרי משנה כמה פעמים ושלחן
ערוך פלו, וכן ש"ס ומדרשים וכו', ואיך יתהפך עלי כל-כך וכו',
אך מה לעשות הכל ממנו יתברך, ויש בזה פונה עמקה. ובאמת
תמיד עולות לי מחשבות לעזב כבר הכל, מה לי ולכל הצרה הזאת
וכו', אך מאז שהתקרבת אל רבנו ז"ל, בוער לבי לגלות ולפרסם
את דעתו בעולם, וידעתי גם ידעתי שיקום עלי הסמ"ך-מ"ם
בעצמו, ובפרטיות מעת שגדפס קבץ מכתבים אשר בשם "אשר
בנחל" יקרא, והם תשעים מכתבים שגדפסו בשנה שעברה, ידעתי

גם ידעתי שהספר יעשה רשם, ועל-ידי-זה יהיה נעשה מה שנעשה וכו'. ובאמת אני עושה לעצמי חשבון, מה לי ולבני-אדם? ! אולי באמת פן טוב להפסיק לדבר עמהם, תהלה לאל, בליתי ימים ושנים על ספרי "לקויטי-הלכות" הקדושים ממוהרנ"ת ז"ל, והם שגורים על פי תהלה לאל, ויש לי המון דבורים, פדאי יותר לכתב ספרים ולהניחם, וכבר ידפסו פעם, ויתעוררו בני הנעורים, ועוד יבא יום שיתחרטו למה הצרכו לחלק עלי ולגדות אותי וכו', ועוד יבואו על קברי לבקש ולהתחנן שאמחל להם, ואחרים ילחכו את עפר קברי על גדל הטובה שעשיתי להם, פי חזקתי אותם. ובאמת אולי פן הוא השלמות. וראיתי בספר ישן נושן "חשק שלמה" והוא פרוש על משלי מהתשב"ץ, שמפרש, ששלמה שהיה חכם מכל אדם נקרא שלמה על שם השלמות וכתב את ספרו לדורות, אשר זהו עקר השלמות — להניח ברכה אחריו, ובני-אדם כבר יתעוררו אחר-כך. ובאמת ראה כמה ימים ושנים אני מבלה עם בני הנעורים, מדבר על לבם, מוציאם מעברות שבידם חטאות נעורים, רחמנא לצלן, רוחץ אותם, מלבישם לבושים יקרים עם קיום המצוות ולמוד התורה הקדושה, ולבסוף בא איזה מטמטם וכו', ועושה להם שטיפת מח וכו', והם בועטים ובורחים אל מי? אל אדם שלא יוכל לעזור להם כלום, ואדרבה הלואי שלא יקלקל וכו', ועל-פן כל-כף חבל לי על הזמן היקר לי מאד, שאני מוסר נפשי בעבור בני הנעורים, כי אני מטבעי מתמיד גדול, ועוד מימי בחרותי לקחתי עצמי להתמיד ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ועל-פן חבל לי ממש על כל רגע, אלא אמרתי לעצמי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה, לעשות נפשות וכו', אבל אם זה כבר קורה כן וכו', אולי יותר טוב רק להשאיר ספרים ויבואו הדורות העתידיים, והם כבר ידונו ויוכיחו את אשר לפניהם, האם היו כבר ספרים כאלו אשר מחיים אותם כל-כף ומכניסים בהם תשוקה עצומה להיות ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ועל-פן מה ולמה לי להתבלבל, שיבואו אחר-כך אל קברי, ויודו להקדוש-ברוך-הוא על החסד חנם שעשה עמהם, שמצאו ספרים כאלו, ואני בטוח שזה יקרה באחרית

הַיָּמִים כְּשֵׁיגִיעַ קֶצֶי לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְכָל הַסְּפָרִים אֲשֶׁר תַּחַת יָדֵי יַדְפָּסוּ בְּעֶזְרְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲנָשִׁים יִתְפַּעְעְלוּ אִיךָ וְכוּ', וְאִזּוּ יָבוֹאוּ וַיִּתְּנוּ תוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל קִבְרֵי, וְהָיָה זֶה שְׂכָרִי, שְׂיֵאמְרוּ שָׁם אֵילוּ מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, אֵילוּ דְבוּרִים בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת וְתוֹדָה וְהוֹדָאָה, שֶׁקִּבְלוּ חַיּוֹת מֵהַסְּפָרִים שֶׁחִבְרָתִי עַל-פִּי דְרָכֵי רַבְנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לָךְ, אֵת כָּל זֶה כְּתִבְתִּי לָךְ לְמַעַן נַחֵם אוֹתְךָ שֶׁלֹּא תִהְיֶה שְׂבוּר וְכוּ', מָה בְּכֹךְ, אֲנִי כְּבֹר רְגִיל בְּדְבָרִים כְּאֵלוּ וְכוּ', אֲבָל תִּאֲמִין לִי שֶׁאֲנִי בְּטוֹחַ, שְׂיִשְׁאַרוּ מִמְּנֵי סְפָרִים כְּאֵלוּ, שְׂיִחִיו אֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי כְּפִי שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אִיךָ שֶׁהַדּוֹר יוֹרֵד מִטָּה מִטָּה רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהַשְּׁקָרִים מִתְגַּבְּרִים, וּמָה גַם הָעַרְב־רַב עוֹשִׂים אֵת שְׁלֵהֶם וְכוּ', מְמַלְאִים אֵת כָּל הָאָרֶץ עִם גְּאוּף וְכַפִּירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת וְכוּ', וְגַם אֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁגָּדְרוּ עֲצָמָם מֵעֲרִיּוֹת וְכוּ', שֶׁכְּרוּ אֵת כָּל הַגְּדָרִים, וּבְכָל שָׁנָה יוֹרֵדֶת זֶהְמָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה, וּבְנֵי הַנְּעוּרִים נִכְשְׁלִים בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת, בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, שֶׁמְטַמְטֵם אֵת הַמַּח וְהַלֵּב וּמַדְכָּא אֵת הַרוּחַ, וּמְשַׁבֵּר אֵת הַלֵּב וּמַעְקָם הַמַּח וְהַדַּעַת וְהוֹרֵס אֵת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמְכַנִּיסוּ בִּיאוּשׁ וּבְדַכְּאוֹן, בּוֹדְאֵי לָהֶם הַסְּפָרִים שֶׁיִּזְכְּנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַדְּפִיסָם, יִהְיוּ כְּמִים קָרִים עַל גִּפְשׁ עֵיפָה, וַיָּבוֹאוּ אֶל קִבְרֵי לְהוֹדוֹת לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַחֹסֵד תַּנָּם שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּהֶם, שֶׁמְצָאוּ סְפָרִים כְּאֵלוּ וְהִיתָה זֹו נַחֲמָתִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' נח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבְּחוּר ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֵת מִכְתְּבְּךָ.

אוֹדוֹת וְכוּ', אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם "תְּשַׁלְּמִים עִם

המציאות", ותבטל עצמך רק אליו יתברך, ואז תיקא תעבר את זה העולם בשלום, ותדע פי על קטב זה נתחברו ה"לקוטי-הלכות", ומהר"ן ת"ו"ל היה החכם הפולל בזה העולם ממש, מי שבקי בספרים היטב יכול להיטיב, פי ספרים פאלו עדין לא היו בעולם, ומי שרק יתמיד בספריו הקדושים, ימצא שם עצות על הכל; אשרי מי שיאחז בהם, והוא היה חכם אמת, פי הבין היטב היטב את מציאות החיים, ועל-כן לא בחנם שבחר בו רבנו ז"ל להפיץ על ידו את דעתו הקדושה בעולם, אשר הדעת הזו היא הגאולה, לגאל את נשמות ישראל מתאוותיהן וכו', בסוד (תהלים, טט, ג): "קַרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֹלָה", לגאל את הנפש.

נא ונא עיני במכתבי זה כמה פעמים, ותבין את אשר לפניך, צריכים לקבל את המציאות כמו שהיא, ולבטל עצמך אליו יתברך, ולחזור הרבה בספרי "לקוטי-הלכות", שתהיה לה התחזקות לעבר את זה העולם בשלום.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' נט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא ח' דשובכיים ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, שותה בצמא ממי הנחל הנובע מקור חכמה הקדומה היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר.

מכתבך היקר מיום שני לסדר ויחי לנכון קבלתי, ושמחתי פעל כל הון, ובפרט לחדושי תורה שלך; אשריך ואשרי חלקך, שזכית לכל זה, כי זוהי זכות גדולה לנשמה כשהיא משוטטת בדברי רבנו ז"ל, ותדע שאיתא בספרים הקדושים שבכל לילה כשעולה הנשמה למעלה לעולם העליון, שואלים אותה: "איזה חדוש חדשת בזה

הָעוֹלָם".

על-כֵּן, אֱהוּבִי, חֲמַדַּת לְבָבִי, מִי יִתֵּן וְהָיָה שְׂתַכְנִיִּים מִחֶדֶךָ הַיָּטִב
בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַד שְׂתַזְכֶּה לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֵיזָה חֲדוּשׁ וְכוּ'.
וְעַקֵּר הַחֲדוּשׁ צָרִיף לֵהִיּוֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבַעֲשִׂיַת הַמְצֻוֹת
בְּחִיּוֹת, בְּשִׂמְחָה וּבְהִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אֵל תְּבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מֵאַחֲרִים כָּלֵל,
וְתִדְּוֵן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, וְתִצְיֵר תָּמִיד בְּדַעְתְּךָ שְׂאִין בְּעוֹלָם רַק הוּא
יִתְבַרֵךְ, וְאַפְלוּ אֶת עֲצָמְךָ לֹא תִרְאֶה, רַק לִידַע וּלְהִבִּין וּלְהִתְבּוֹנֵן אֲשֶׁר
מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִיְהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין,
וְדוֹמֵם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר — הַכָּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבַרֵךְ, שְׁנֵתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים הָאֵלוּ שֶׁהֵם לְמִרְאֵה עֵינַיִנוּ. וּבִידִיעָה זוֹ
יִהְיֶה נִגְאָל מִכָּל צְרוּתָיו וְהִרְפֹּתְקָאוֹתָיו, וְיִדְּוֵן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף
זְכוּת וְכֵן אֶת עֲצָמוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ), וְלֹא יִקְנֵא
בְּשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי בְּשִׂמְךָ יִקְרָאוּךָ וּבִמְקוֹמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, אֵין
אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׂמוּכֵן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חִבְרָתָהּ
אֲפֹלוּ בְּמֵלֵא נִימָא (יּוֹמָא לח.); וְעַל-כֵּן מָה לָּךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרִים,
הַעֲקֵר לְבָרַח אֲלֵיו יִתְבַרֵךְ יוֹמָם וְלַיְלָה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה,
וְלְהִתְחַבֵּא תָּמִיד בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּלְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים, וְגַם בְּזֶה
יִכּוֹן לְמַעַן שְׂמוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּדִּי לְהַמְשִׁיף שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַרֵךְ לְמִטָּה, עַד
שְׂיִתְגַּלֶּה לְכָל בְּרִיָּה, "וְעֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב ה'" (יִשְׁעִיָּה נב, ח), וְיִדַּע
כָּל פְּעוּל כִּי אִתָּה פְּעֻלָּתוֹ, וְיִבִּין כָּל יְצוּר כִּי אִתָּה יִצְרָתוֹ, וְיֵאמֶר כָּל
אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מְלָךְ וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. שְׁפֵל
זֶה הִיא עֲבוּדָתְנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, לְבָנוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת (שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה
בְּחִינַת הַשְּׂכִינָה), שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה פְּרָצוּף בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וְכֵן צָרִיף לְרֵאוֹת
לְחַדֵּשׁ אֶת הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה גַּם בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, לְהַגְדִּיל אֲצֻלוֹ
הָאֲמוּנָה, עַד שְׂיִהְיֶה מְסַבֵּב עִם אֲמוּנָה כְּסֻכָּה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ט):
"וְאֲמוּנָתְךָ סִבִּיבוֹתֶיךָ" וְגו'. וְאִם תִּזְכֶּה לְהִרְגִּיל עֲצָמְךָ בְּכָל זֶה, אֲזִ
תִּהְיֶה בְּעוֹלָם הַחַרוֹת, חַרוֹת מִמְּחֻלָּקָת, חַרוֹת מִקְנָאָה וּשְׁנֵאוֹת חֲנָם,
מֵאַחַר שְׂאִינְךָ רוֹאֶה מְשׁוּם דְּבָר רַק אוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְאִתָּה דָן אֶת הַכָּל

לְכַף זְכוּת. וּמִי שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה, מוֹסְרִים לוֹ לְהִיּוֹת הַשְּׁלִיחַ-צְבוּר בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, כִּי אִישׁ כְּזֶה אֲשֶׁר זוֹכֶה לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ מְכַל דְּבָר, וְאִינוֹ רוֹאֶה מְשׁוּם דְּבָר רַק פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ הַמַּחֲיָה וְהַמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְדָן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, הוּא עוֹסֵק תָּמִיד לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים מִכָּל הָעוֹלָם בְּכֻלְיֹת וּבִישְׂרָאֵל בְּפִרְטִיּוֹת, כִּי הוּא מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וְתַפְּלוֹתוֹ עוֹשֶׂה רָשָׁם לְמַעֲלָה, מֵאַחַר שְׁנוּטָה כָּל־פִּי חֶסֶד; אֲשֶׁר־לוֹ וְאֲשֶׁר־חֶלְקוֹ, כִּי הוּא מְמַשֵּׂיף שְׂמֻחָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבְפִרְט בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁר לֹא זָכָה לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי אִם בֶּן הַשְּׂמֻחָה בְּעַצְמוֹ, וְכָל מִי שְׂנֻכָלֵל בּוֹ, גַּם-בֶּן יָכוֹל לְזַפּוֹת לְכָל זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

א' ס.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאֵרָא ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשְׂמֻחָה יִשְׁיגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹמֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנֻכּוֹן קַבְּלָתִי, וּבִאֲתִי לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁכָּבֵר שְׁלַחְתִּי לָךְ זֶה שְׁבוּעַת חֲבִילָה עִם סִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל כְּמוֹ שֶׁבִקְשָׁתְךָ, וְתִרְאֶה לְמַכּוֹר אֶת זֶה בֵּין חֲבֵרֶיךָ, וְזוֹהֵי זְכוּת הַרְבֵּים גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה תוּכַלְנָה עוֹד נִפְשׁוֹת לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מַעֲלָה וּמְרִים אֶת כָּל הַנִּפְשׁוֹת אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט אוֹרוֹ וְדַעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל גַּם בִּישִׁיבְתְּךָ, וְאֵל תִּפְחַד מְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם בְּרִיָּה וְכוּ', אִף תַּעֲשֶׂה זֹאת בְּחֲכָמָה וּבִשְׂכָל וּבִישׁוּב הַדַּעַת וְכוּ'. וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּפְגַּס בְּשׁוּם וּפְוַחִים, הֶעָקָר לְדַבֵּר מִהַתְּכַלִּית הַנְּצָחִית, וְלַעוֹרֵר הַרְבֵּה עַל תַּפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת, לְיַחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מֵיחָד שְׁאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְלִשְׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ

בְּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְצָרִיף לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שִׁיזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת הַמְצִיִּים אֲצֶל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ', וְלִזְכוּת וְלָבוֹא אֶל הַשָּׂכֵל וְהַדַּעַת הָאֵמֶת, לִידַע וְלַהֲוֹדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְיִכּוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ גַּם מִמְּקוֹמוֹ שֶׁהוּא מִנַּח שָׁם, כִּי אֵין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְתִרְאֶה לְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְהַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכֹל מֵה שֶׁאֲתָה מְרַגֵּשׁ בְּעֲצֻמָּךְ שֶׁאֲתָה גְרוּעַ יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, תִּהְפֹּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה, שֶׁאֵף-עַל-פִּי-כֵן פָּגוּם וּמְגֻשָּׁם כְּמוֹנֵי, יִזְכֶּה לְהִיּוֹת מְעֻטָּף בְּצִיצִית וּמִכְתָּר בַּתְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְלִדְבַר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ אֵילוֹ דְבוּרִים, זֶהוּ חֲסֵד חַנּוּם מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וּבְזֶה בְּעֲצֻמוֹ אֲתָה יְכוּל לְהַחִיּוֹת עֲצֻמָּךְ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי לֹא יִשָּׂאֵר מֵאֲתָנוּ רַק אֵלוֹ נְקֻדּוֹת הַמְצֻוֹת שֶׁאֲנוּ חוֹטְפִים בְּכָל יוֹם, וּבְפֶרֶט כְּשׁוֹזְכִים לְקִיָּמָם וְלַעֲשׂוֹתָם בְּשִׂמְחָה, זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי בְּזֶה מִרְאֶה אֶת פְּנִימִיּוֹת לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

וְאֲתָמוּל בְּלִילָה בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קִדְשׁ, תִּהְלֶה לָּאֵל, נִתְקַבְּצוּ בְּבֵיתִי מִנֵּינ בַּחֲוָרִים, וְשִׂמְחָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, וְתִהְלֶה לָּאֵל, רַךְדָּנוּ הַרְבֵּה, וְגַם דְּבַרְנוּ מִתּוֹרַת עֲתִיקָא סְתִימָאָה, אוֹר הָאוֹרוֹת; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וּמִי יִתֵּן וְנִזְכֶּה גַם-כֵּן לְהַתְנוּעַד עִמָּךְ.

א' סא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וְאָרָא ט' דְּשׁוֹבְכִי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂיִגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפְנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

פֹּה תִקְבַּל סֵפֶר "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" כְּרִצּוֹנָךְ. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָנוּ

שׁוֹכֵינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מִהָאֹר הַגָּנוּז, אֹר הָאוֹרוֹת, שֶׁהוּא נִחְלָא עֲמִיקָא וְטַמְיָא, שֶׁפַּע גְּלוּי הַפְּתֵר, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! כָּבֵר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה, וְאִין הַפְּנָאֵי עֲכָשְׁיוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה לְהַאֲרִיף. הָעֵקֶר זְכוֹר תִּזְכֹּר דְּבַרֵי מְאֹר עֵינֵינוּ מוֹהֲרַנְיָתָ וְ"ל, שְׁאָמַר (לְקוּטִי-הַלְּכוֹת, הַשְּׂמַת הַבְּקָר, הַלְּכָה א'): כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שְׂיֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הֵן מִמְצוּוֹתָיו שְׁזָכָה לְקַיֵּם, וְהֵן מִלְמוּדֵי הַתּוֹרָה שְׁזָכָה לְלַמֵּד, זֶה נִקְרָא גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶחָדוֹת אַחַת עִם מְצוּוֹתָיו, וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאוֹרֵיָתָא חַד הוּא (וְהֵר אַחֲרֵי עו:), וּבְשִׁבִיל זֶה כְּשֶׁאֶחָד מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, הוּא מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִין עוֹד שְׂמַחָה גְּדוּלָה מִזֶּה, שֶׁהָאֵדָם יוֹדֵעַ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתָךְ הַנְּצַחִית, הַתְּמִד בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, שֶׁהֵם מִיָּם חַיִּים, מִיָּם הַמְּטַהֲרִים, וְהַתְּפָרֵשׁ שִׁיתְתָּךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח נְצַחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' סב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וְאֶרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַאֲבָרָף הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְרֵאוֹת אֶת נַעֲיָמוֹת דְּבַרֵיךָ הַיָּקָרִים, אִיף שְׁאַתָּה מִתְּחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה. אַחֵי, אַחֵי! זֶהוּ הָעֵקֶר בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ וְ"ל, לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ, וְלִשְׂכַח אֶת הָעֵבֶר עֲלֵיו, כִּי בְּכָל עֵת וְרִגְעַ מִתְּחַדְּשִׁים כָּל

העולמות וכו', ועל-כֵּן מה שְׁעֵבֵר עָלֶיךָ עַד עֲכָשׁוּ הָיָה עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וְמָה שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה עִמָּךְ מֵעַכְשָׁו, הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי וְכו'.

על-כֵּן, אַהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, בְּרַח לְךָ מִדְּמִיוֹנוֹת שֶׁל חֲמֵרוֹת יְתָרוֹת, תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְכו', זֶה אֵינּוּ נִלְמַד בַּחֲדָר שְׁלֵנוּ, הַעֲקָר אֵיךְ יְכוּלִים לְתַקֵּן אֶת הָעֵבֵר הוּא לֹא בַתַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוֹי 'עֲשֵׂה טוֹב', שֶׁתַּחֲחִיל מֵעַכְשָׁו וּמִרְגַע זֶה הֵן לְקַיִם כָּל מִצְוָה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה כְּמוֹצֵא שְׁלֵל רַב, וְהֵן בְּהַתְמַדַּת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שְׁלַחַן עֲרוּךְ וְסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל וְכו', וְהֵן בְּשִׂמְחָה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בִּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ. וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — לְקַרֵּב רְחוּקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת הָאֱמֶת שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל בֵּין חֲבֵרָיו, וּלְעוֹרְרֵם עַל תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְלִמּוּד כְּסֻדְרָן. וְסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל מֵעֲשֵׂה מְגִבִיר וְכו' (עֵין תַּיִי-מוֹהֲרָן, סִימָן תַּמּו) וְתַמְצִית הַסְּפּוּר "אִם תִּגְבֶּה חוֹבְתִי מִשָּׂאֵר בְּנֵי-אָדָם אֲמַחֵל גַּם אֶת חוֹבְתֶךָ", וְדו"ק.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׂזַכֵּנוּ לִידַע מְרַבֵי אֱמֶת כְּזֶה, וְרָאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה עַל נַעֲם חֲלֻקְנוּ, וְלֹא לְהַסְתַּכֵּל אַף עַל אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעֲנִין זֶה. וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבְתֶךָ הַנּוֹצְחִית, הַחֲזוּק בְּלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּךְ, שְׂמָאֵד מְאֹד הַזְהִיר עַל זֶה רַבְּנֵי ו"ל יוֹתֵר מִכָּל הַלְּמוּדִים (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט). וְמָה טוֹב וְמָה נָעִים, שֶׁתִּלְמַד הַרְבֵּה מִחֲבֵר, רַמ"א, וְהַעֲקָר מִהַבְּאֵר הַיֵּטֵב, אַחַר הַתַּפְלָה בְּעוֹד הַתַּפְלִין עָלֶיךָ, וּבְזֶה תֵצֵא יְדֵי חוֹבְתֶךָ בְּהַזְהֵרֵת רַבְּנֵי ו"ל, וְעוֹד תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹר בְּעֵינֵי טוֹר-בֵּית-יּוֹסֵף וְהַ"מְּגִינֵי אֶרֶץ" עֲלֵיהֶם, וְמָה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב שֶׁהַעֲצוּבוֹת מִתְּגַבְּרֵת עָלֶיךָ בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁאֵין לְךָ עֲצָה, כִּי אַתָּה דוֹחֵף מִיּוֹם אֶל יוֹם: "מִחֵר אֲתַחֲחִיל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה", תִּדַע שֶׁהַגְּלוּי שֶׁרַבְּנֵי ו"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוֹשֵׁי-מוֹהֲרָן, חֲלֻק א', סִימָן ערב) עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים צה): "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", זֶה סוֹבֵב גַּם עַל מִצְוֹת הַשְּׂמִיחָה, שֶׁהִיא מִצְוָה הַעוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹת לִידַע שֶׁאֵין לוֹ רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן עָלִיו לְשִׂמְחָה בַּיּוֹם הַזֶּה מְאֹד מְאֹד, וְלִרְקַד בְּכָל פַּעַם בְּהַמְחָאֵת כַּף וְרַקוּדִים, וְדַבֵּר זֶה תִרְאֶה לְקַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְרֵאוֹת לְהַפְּךָ כָּל הַיְגוֹן

וְאֲנַחָה לְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה אַתָּה מְעֻטָּף עִם צִיּוּת, וְלִבְשֵׁת הַיּוֹם תְּפָלִין, וּמְזוּזָה עַל פֶּתַחְךָ, זֶהוּ עֵקֶר שִׁמְחָתְנוּ, שְׂאֲנוּ מְעֻטָּרִים בְּכֹתֵר הַמֶּלֶךְ, וּמְלַבְּשִׁים בְּלִבוֹשׁ הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתָנוּ, הֵיִשׁ שִׁמְחָה פְּשִׁמְחָה זוּ?! וְאִם אַחֲרַיִם אֵינָם שִׁמְחִים בְּשִׁמְחָה זוּ, מֵה לָּנוּ וְלָהֶם, הֲלֹא בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ יִבְלֶה אֶת יָמָיו בְּשׁוּנָה, וְיִהְיֶה הַהֶכְרַח לְשׁוֹב אֶל בֵּיתָנוּ הַנּוֹצְחִי, עַל־כֵּן מָה אֲכַפֵּת לָךְ שִׁיעֲבָרוּ הַיָּמִים בְּשִׁמְחָה וְרִקְוֹדִים. וְאִם תֹּאמַר: "הֲלֹא עוֹבֵר עָלַי מֵה שְׁעוֹבֵר בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ", וְאִם־כֵּן אִיךָ אוֹכֵל לְשִׁמְחָה וְלִרְקוֹד רִקְוֹדִים?" רְאֵה גַם רְאֵה, אַחִי, מֵה פְּעֻלָּתְךָ כָּל יוֹם הָאֶתְמוּל, שְׁעָבֵר עָלֶיךָ בְּמִרְיוֹת, בְּעֲצָבוֹת וּבְעִקְמוּמִיּוֹת הַמֶּחַ וְהַלֵּב וְכוּ", אֲפֹלוּ אִם הִזָּה מִצַּד הַתְּמַרְרוֹת עַל חֲטָאֶיךָ וְכוּ", הֲלֹא כָּל הַיּוֹם הֵייתָ מְעֻצָּב, וְשׁוֹם דָּבָר לֹא פְּעֻלָּתְךָ, אֲדַרְבָּה עוֹד נְפֻלָּתְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ", וּמִכָּל שְׂכָן שְׁלֹא הִזָּה לָךְ מִחַ וְיִשׁוֹב הַדַּעַת לְלַמֵּד וְכוּ", עַל־כֵּן כָּלֶךְ מִדְּרָךְ זוּ, אֲשֶׁר אֵינָה מְבִיאָה אֶל שׁוֹם תְּכִלִּית, רַק תִּכְף אֶל הַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו וְכוּ". תַּתְּחִיל עַל כָּל פָּנִים מְרַגַע זֶה לִרְקוֹד וּלְשִׁמְחָה, וּתְבַלֶּה בְּזֶה רַב הַיּוֹם, וְאִף שְׁבַתְחֻלָּה יָבוֹא אֵלֶיךָ כָּל הַדְּבָר בְּכַבְדוֹת עֲצוּמָה וְכוּ", תִּקְיָם עֲצָה זוּ שֶׁל "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", שְׂאִין לָךְ רַק זֶה הַיּוֹם, וְעַל־כֵּן מֵאֲחֵר שְׂאִין לָךְ רַק זֶה הַיּוֹם, מֵה וְלָמָּה שִׁיעֲבָר הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְיוֹת, יוֹתֵר טוֹב שִׁיעֲבָר בְּרִקְוֹדִים וּבְשִׁמְחָה, בְּשִׁירִים וּבְתִשְׁבָּחוֹת לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ; כִּי בְּאַמֶּת כְּשֶׂאֲדָם הוּא בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, אִזּוּ בְּנִקְל לֹו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחֲתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ וְכוּ", וְאִף שְׁבַתוֹךְ כָּךְ יַעֲבֹר עָלֶיךָ מֵה שִׁיעֲבָר, וְתִרְצֶה הַעֲצָבוֹת לְהַתְּגַבֵּר עָלֶיךָ, תִּרְאֶה לְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנַחָה לְשִׁמְחָה עֲצוּמָה (עֵינִי לְקוֹטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כג), וְתִשְׁיֵב לְעֲצָמָךְ: "הַיּוֹם הַזֶּה אֶהְיֶה בְּשִׁמְחָה בְּכָל הַפְּחוֹת, מִחֵר אֶהְיֶה בְּעֲצָבוֹת". וְתִרְאֶה לְדַחֵף אֶת הַעֲצָבוֹת לְיוֹם הַמִּתְחַרֵּת אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה צָרִיכִים לִילָךְ בְּרִקְוֹדִים, וְלִשִׁיר שִׁירִים שֶׁל שִׁמְחָה. וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם, "הַיּוֹם הַזֶּה צָרִיכִים וּמְכַרְחִים לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה בְּכָל הַפְּחוֹת". וּלְהֵאָרִיךְ לָךְ בְּמִצְוֹת הַשִּׁמְחָה, צָרִיכִים לְחַבֵּר סֶפֶר בְּאִרְיִכוֹת גְּדוֹלָה, וְזַכְנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְזִכּוֹת לְכָל זֶה, וּלְכַרֵּר אִיךָ שְׁכָל קִיּוֹם הָאָדָם

בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַתְּנִיּוֹת תְּלוּי בְּמַצּוֹת הַשְּׂמֵחָה.

הַהֶכְרַח לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ מֵרַב טְרוֹדוֹתֵי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' סג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וְאֵרָא הִתְשַׁלֵּד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ אֶל הָאֲבֵרָךְ הַשּׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, רְאֵה לְחִזּוֹק עֲצָמָךְ בְּכֹל מִינֵי אִפְנִים
שְׁבַע עוֹלָם, וְאֵל תִּסְתַּפֵּל, חֵס וְשְׁלוֹם, אַחֲרֹנִית, רַק קְדִימָה צַעַד. וְרַבְּנוּ
ז"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו'): אַחֲרֵי שֵׁם אֱהִי"ה גִימְטְרִיָּה
ד"ם, כִּי שֵׁם אֱהִי"ה הוּא שֵׁם הַתְּשׁוּבָה, אֱהִי"ה — אֲנֵא זְמַן
לְמִיּהוּי, אֲנִי רוּצָה לְהִיּוֹת, שְׁזָה הַפְּרוּשׁ הַפְּשׁוּט שֶׁל שֵׁם אֱהִי"ה:
"אֲנִי רוּצָה לְהִיּוֹת", עַד עֲכָשׁוּ הֵייתִי רְחוּק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ, וְעֲכָשׁוּ אֲנִי
רוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ פֶּשֶׁר וְלָשׁוּב בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאַחֲרֵי שֵׁם אֱהִי"ה
גִימְטְרִיָּה ד"ם, הֵינּוּ שְׁפִיכוֹת דְּמִים וּבְזִיוּנוֹת, כִּי מִי שֶׁמִּסְתַּפֵּל
אַחֲרֹנִית, עַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים עָלָיו בְּזִיוּנוֹת וְשְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְלִכֵּן הָעֵקֶר
הוּא מִדַּת הַשְּׂכָחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כו'): אֲצֵל
הָעוֹלָם מִדַּת הַשְּׂכָחָה חֲסָרוֹן, אֲבָל אֲצֵלִי הַשְּׂכָחָה הִיא מַעֲלָה גְדוֹלָה,
כִּי תִכְרֶה-וּמְיָד כְּשָׂרֵק עוֹבֵר, הֲרִינִי שׁוֹכַח הַכֹּל, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה —
לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַל-כֵּן רְאֵה לֹמֵר בְּעֵת תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת:
"אֲנִי רוּצָה לַעֲשׂוֹת עֲכָשׁוּ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה", וְכֵן בְּכֹל פַּעַם רְאֵה
לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה — לְשַׁכַּח אֶת הָעֵבֶר,
וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ דְּרָכוֹ.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה עֲצָמוֹ, וּבָא בְּכֹל פַּעַם מִחֲדָשׁ אֶלְיוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוֹלָה, וְאִינוּ עוֹזֵב עֲצָמוֹ כָּלֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' סד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל הבחור ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ראה להתמיד בספרי רבנו ז"ל, ותשתדל לקבע לעצמך קביעות חזקה ללמד בכל יום שעור ב"לקוטי הלכות", אשר זה יסוד גדול לברסלבר חסיד, שילמד מדי יום בימוי לקוטי הלכות חק ולא יעבר כסדרן, וכשיסיים יתחיל עוד פעם. מלבד זאת, ילמד לקוטי מוהר"ן וספורי מעשיות וספר המדות והשיחות שבחיי מוהר"ן ובשיחות הר"ן, וראוי לעשות שעור מכל אחד מהם בכל יום אפלו קצת דקצת, העקר אל יחסר לך יום אחד מהשעורים האלו, פי רבנו ז"ל לא יתן לך לפל. ותדע שצריכים להתקרב בכל יום מחדש אל רבנו ז"ל, פי אין לומר אני כבר יודע וכו', אני כבר מקרב וכו', רק התחדשות — אני מקרב חדש, פי כן צריך להיות לבוא אל הצדיק בכל פעם בהתחדשות חדשה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב בסופו). רק חזק ואמן, ותדע פי הקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו בהשגחה פרטית, ואין בלעדיו יתברך כלל, ועל-כן אין מה להתפחד משום ברירה שבעולם, פי מה יעשה לך אדם מבלעדי רצונו יתברך.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' סה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, ידידי הנקר

לי מאד, שותה ממִי הַנַּחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
גֵּרוּ יָאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רָאָה לְחִזֹּק עֲצָמְךָ בְּיֹתֵר בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר זֶה
עָקֵר הָרְפוּאָה לְכָל מַרְעִין בִּישׁוּן, כִּי בְּאֵמֶת מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם
וְכוֹ', הוּא רַק מִחֲמַת סְבוּת חֲטָאֵיו הַמְרַבִּים וְכוֹ', שְׁעַל-יָדֵי כָּל חֲטָא
וְעוֹן הוּא בּוֹרָא קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים שְׁמִסְבְּבִין אוֹתוֹ וְעוֹקְרִין אוֹתוֹ
מִשְׁרָשׁוֹ, וְעוֹשִׂים לוֹ שְׁחֹר אֶת הַחַיִּים וְכוֹ', וּמְפִילִין אוֹתוֹ בְּמַרְיוֹת
וְעֲצָבוֹת, וְאֵלְמָלָא שְׁהִיְתָה נִתְּנָת רְשׁוּת לְעֵין לְרְאוֹת אֶת הַמִּשְׁחִיתִים
שְׁמִסְבְּבִין אוֹתוֹ מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, הִיָּה נִבְהָל וּמִתְפַּחַד, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת ח.), וְעַל-כֵּן תִּמְצָא אֶצְל רַב בְּנֵי-אָדָם
שְׁסוּבְלִים, זֶהוּ רַק מִסְבָּל אֵלּוֹ הַקְּלָפוֹת וְהַמִּשְׁחִיתִים שְׁבָרָא עַל-יָדֵי
עוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים, וְאִי אֶפְשֶׁר לְגַרְשֵׁם רַק עַל-יָדֵי תַקְוָה הָאִמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְזֶה נִתְּבַטַּל בַּתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי
כָּכָל שְׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, זֶה סִימָן שְׁאִמוּנָתוֹ יוֹתֵר חֲזָקָה, כִּי
מִי שְׁמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, סִימָן שֶׁהוּא מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ,
וְעַל-כֵּן עֲנִין תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֲלֵק
ב', סִימָן כה), וְזֶה מְבַעֵר מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הָרַע. וּבְאֵמֶת כָּל אֵלּוֹ שְׁסוּבְלִים
חֲלָאִים רְעִים, וּבִפְרָט חֲלֵי נַפֶּשׁ וְכוֹ', אוֹ שׁוֹרִים בְּעֲצָבוֹת, זֶה רַק
מִפְּאֵת הַקְּלָפוֹת שְׁנִתְדַבְּקוּ בָּהֶם, וְאִי אֶפְשֶׁר לְהוֹצִיאֵם מִהַשְׁבִּי הַזֶּה,
אֶלָּא עַל-יָדֵי גְלוּי אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבִשְׁבִיל זֶה כָּל אֵלּוֹ שְׁסוּבְלִים נִפְשִׁית,
כְּדָאִי שְׁיִסְעוּ אֶל אֵיזָה צְדִיק הַדְּבֹק בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת אֵמֶת, וְהוּא
יוֹצִיאֵם מִזֶּה, אוֹ שְׁיַעֲיֵנוּ בְּסִפְרִים הַמְדַבְּרִים מִגְלוּי אֶלְקוֹת וְכוֹ', אֶף
הַבְּעִיָּה שְׁלָהֶם, שֶׁהֵם כָּבֵר כָּל-כָּף מִיֵּאֲשִׁים, וְנִפְלוּ בְּעֵינֵי עֲצָמָם, עַד
שְׁאִינָם רוֹצִים לְלַכֵּת אֶל אֶף אֶחָד וְכוֹ', וּמִכָּל שֶׁפֶן שְׁאִין לָהֶם סְבָלָנוֹת
לְעֵין וְלִהְסִתֵּפֵל בְּסִפְרִים וְכוֹ', וְזֶה עָקֵר הַצָּרָה הַמְרָה.

אֶקְוֶה שְׁתוֹצִיא רְמִזִּים לְעֲצָמְךָ מִמַּכְתְּבִי זֶה. וְשְׁלוֹם לְגִיסְךָ וְכוֹ',
וְתֵאמֶר לוֹ שְׁמָאֵד מָאֵד רְצִיתִי לְרְאוֹתוֹ, כִּי זָמַן רַב לֹא רְאִיתִיו, וְיִדוּעַ

אָצְלוּ אֲשֶׁר מוֹהֲרֵנִי וְיִלְנֶסֶע רַב הַשָּׁנָה נְסִיעוֹת אֶל קְבוּצֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי הוּא הֵבִין וַיֵּדַע שְׂאֵם לֹא יִחְזַק וְלֹא יֵאֱמָץ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְבִסּוֹף יִפְלוּ וַיִּתְקַרְרוּ וַיִּתְרַחֲקוּ מִרַבְּנוּ וְיִלְ, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּעַת נְסִיּוֹן הַמַּחְלָקָת הַגְּדוּלָּה עָלֵינוּ, שֶׁהִיְתָה תַעֲמוּלָּה גְּדוּלָּה נְגִדְנוּ, וַדְּבָרוּ כָּל דְּבָר אָסוּר עַל מוֹהֲרֵנִי וְיִלְ, וַיְדוּעָה אִמְרַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַחֲלוּק בֵּין מוֹהֲרֵנִי וְיִלְ לְבֵין תַּלְמִידֵי רַבְּנוּ וְיִלְ, כִּי הֵם אֶחָזוּ שְׁדָבָר רַבְּנוּ וְיִלְ הוּא רַק לְדוּרוֹ, וְעַל-כֵּן לֹא רָצוּ לְהַפְנִס בְּעֵבֵי הַקּוֹרָה וְכוּ', וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשַׁעַה שְׁפָכָר הִיְתָה מַחְלָקָת וְכוּ', לֹא-כֵן מוֹהֲרֵנִי וְיִלְ הוּא הֵבִין אַחֲרַת, שְׁעֲנִין רַבְּנוּ וְיִלְ הוּא נִצְחִי, וְצָרִיף לְהַמְשִׁיף עַל כָּל הַדּוֹרוֹת, וְעַל-כֵּן הִזָּה צָרִיף לְחֻזַּק הַרְבֵּה אֶת דַּעַת רַבְּנוּ וְיִלְ, וְנִסְעָה נְסִיעוֹת וַחֲבַר סְפָרִים וְכוּ' וְכוּ'. וּבְאֵמַת אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהַצָּדֵק הִזָּה עִם מוֹהֲרֵנִי וְיִלְ, כִּי מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי מוֹהֲרֵנִי וְיִלְ, הֲלֹא לֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים כָּלֵל מִרַבְּנוּ וְיִלְ, וְהֵבִין לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' סו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ אֶל הָאֲבָרָף הַיְקָר לִי מְאֹד ...
נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ הָאָרָף.

בְּעֲנִין הַעֲסָק וְכוּ', תִּדַע, לָנוּ אֵין עֲסָקִים רַק עֲסָק אַחַד, וְהוּא עֲסָק הַפְּצַת אוֹר רַבְּנוּ וְיִלְ בְּעוֹלָם, לְהַחֲדִיר בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה וְהַמְּזוּכָּת, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הִיא, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת רַק תְּפִלָּה. וְכָל שְׁנוֹכְנִיס יְדִיעוֹת אֱלוֹהִים, כְּמוֹ-כֵן נִרְבֵּה בְּתַפְלָה, כִּי אֱמוּנָה תְלוּיָה בְּתַפְלָה וְתַפְלָה בְּאֱמוּנָה, כָּלֵל שֶׁהָאָדָם יוֹתֵר מֵאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ,

כְּמוֹ-כֵן יוֹתֵר יִדְבַר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן כָּל זֶה עֲסָקְנוּ — לְהַחֲדִיר
 בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת עֵסֶק הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין
 קוֹנֵנוּ; וְעַל-כֵּן בְּשָׂבִיל זֶה אָנוּ סוֹבְלִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה יְסוּרִים, כְּמוֹ
 שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ו'ל עַל עֲצָמוֹ: לָמָּה חוֹלְקִים עָלַי, כִּי כָל עֲנִינִי הוּא רַק
 תְּפִלָּה. וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ו:): "כְּרוּם זֶלַת
 לְבַנְי-אָדָם" (תְּהִלִּים יב, ט) — אֱלוֹ דְבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 וּבְנֵי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צג). הָעֵקֶר הוּא
 תְּפִלָּה, וְזֶה הַכְּלִי זֵינן שְׁלֵנוּ, אֵינן לָנוּ נֶשֶׁק רַק תְּפִלָּה, וְזֶה הַנֶּשֶׁק הַחֲזֵק
 בְּיוֹתֵר, וּמִי שֵׁישׁ לוֹ תוֹתָח, מְצַלִּיחַ בְּיוֹתֵר (הֵינּוּ מִי שֵׁישׁ לוֹ תְּפִלוֹת
 יְפוֹת), כִּי זֶה מַפְצִיץ אֶת הַשּׁוֹנֵא הַגִּשְׁמִי וְהַרְוֵחַנִי גַם יַחַד; אֲשֶׁרִי מִי
 שְׂאוּחָז בְּעַבּוֹדַת הַתְּפִלָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' סז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזֵּק עֲצָמֶךָ בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הַשְּׂמֻחָה, וְתִרְקַד בְּכָל יוֹם, וְאֵל
 תְּסַתְּפַל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, הָעֵקֶר הוּא רַק תְּפִלָּה. הַרְגֵּל עֲצָמֶךָ
 לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְתִבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי
 לְצִים וְכוּ', עֲנִינֵינוּ הוּא רַק תּוֹרָה וְתְּפִלָּה, תִּשְׁקַד הַרְבֵּה בְּלַמּוּד
 כְּסִדְרָן: תַּנְיָף, מְשָׁנִיּוֹת, גְּמָרָא, מְדַרְשִׁים, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף,
 זֶהר וְתַקּוּנִים כָּל יוֹם דָּף אַחֵר דָּף, וְתַמִּיד תִּזְכֹּר, אֲשֶׁר קִצַּת הוּא
 גַּם-כֵּן טוֹב, אֲפֵלוּ כַּמָּה פְּסוּקִים, כַּמָּה מְשָׁנִיּוֹת, כַּמָּה שׁוּרוֹת, כַּמָּה
 סְעִיפִים וְכוּ', וּבְדַרְךָ זוֹ תוּכַל לְסַיֵּם הַכֹּל. הָעֵקֶר — בְּתַחֲבוּלוֹת
 תַּעֲשֶׂה מְלַחְמָה נְגִיד הַיָּצֵר הַרַע, שֶׁהוּא הַשֵּׁטֶן וְהוּא הַסֵּמֶךְ-דָּמ"ם,

ימח שְׁמוֹ, שְׁצַעַק בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: "אִם נִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל תִּרְדַּד לְזֶה הָעוֹלָם אֵין לִי כִּכָּר מֵה לַעֲשׂוֹת" (עֵין סְפִירֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה ז', מִהֲזָבוּב וְהַעֲכָבִישׁ). וְעַל-כֵּן גַּם בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת צָרִיכִים לִידַע אֶת הַכָּלָל הַזֶּה, אֲשֶׁר 'מַעֲט' גַּם-כֵּן טוֹב, וְעוֹד 'מַעֲט' יוֹתֵר טוֹב וְכוּ', וְכֵן הוּא בַעֲנִין שְׂמִיחָה וְרַקוּדִין, אֲפִלוּ רַקוּד אֶחָד מֵה וּמֵה נְעִים.

נָא וְנָא עֲזֹב כִּכָּר אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת, תַּחֲזִיק עֲצֻמָּךְ בְּיַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וְתִדַּע שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, הוּא אֲשֶׁר עוֹשֶׂה אֶת הַפְּרוּדִים, וְצָרִיכִים לְהִזְהַר מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד, וְתַמִּיד תִּזְכֹּר אֶת הַכָּלָל הַזֶּה, מִי שְׁעוֹשֶׂה פְּרוּדִים וְכוּ', מִמֶּנּוּ צָרִיכִים לְבָרַח כְּמוֹ שְׂבוּרָחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרְפָתָהּ. וְיֵשׁ דְּבוּר בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֶת הַכָּל רַבְּנוּ ז"ל יְכוֹל לְסַבֵּל, אֲבָל לֹא בַעַל מַחְלָקָת וְכוּ', וְאִם גַּם עַל זֶה יֵשׁ בַּחֲרִיָּה, כִּי כָל אֶחָד צוֹעֵק עַל הַשְּׂנִי אִתָּהּ הוּא הַבַּעַל מַחְלָקָת ... תִּמְאַמֵּן לִי אִם רָצִים רַק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֵל הַתּוֹרָה, מִמִּילָא נִתְגַּלָּה מִי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, וּמִי גוֹרֵם מַחְלָקָת וּפְרוּדִים.

אֲשֶׁרֵינוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ לַמּוּדִים כְּאֵלוֹ, לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל פְּרִט וּפְרִט בְּחֵינּוּ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנָם שְׁעֲשֵׂה עִמָּנוּ. תִּמְאַמֵּן לִי שְׂרָגִיל עַל לְשׁוֹנֵי לְתַן תּוֹנָה וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוֹרִיד לָנוּ אֶת נִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵיו. וְכָל תַּפְלָתִי הִיא רַק אֵיךְ זוֹכִים לְקָרֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ לְדַעְתּוֹ, כִּי הוּא אֹר נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלָל, וְזֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהַכְנִים בְּעוֹלָם, כִּי הוּא סוּד שְׁנִשְׁאָר סוּד, אֵי, אֵי, אֵיזָה סוּד, אֵיזָה סוּד; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְהַשִּׁיג אֶת הַסוּד הַזֶּה, שֶׁהוּא אֹר רַבְּנוּ ז"ל.

הַדְּנָרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' סח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָאֲבֵרָה הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיַּי אֶפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְצָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר שֵׁשׁ
לְפַעֲמִים זְמַנִּים שְׁכַלְם כְּנִגְדּוֹ (כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ ז"ל (עֵין חַיִּי-מִוֵּהָר"ן,
סִימָן תּרַח) הַסְּפֹר מֵהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שְׁאֵמֵר לְאַחַד,
שְׁכַלְם יִחְלְקוּ עָלֶיךָ אֲפֵלוֹ עוֹפוֹת), וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בְּחַיָּיו, שֵׁשׁ לוֹ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה גְסִיווּנוֹת קָשִׁים וּמְרִים וְכו', עַד שֶׁמֶרְגִישׁ
עֲצָמוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁהוּא נִמְצָא לְבַד, וְכֹלָם כְּנִגְדּוֹ, עִם כָּל זֶה הוּא
צָרִיךְ לְהִיּוֹת חָכֵם וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפְּן, וְתָמִיד יִזְכֹּר, כִּי
יֵשׁ לוֹ רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיךְ לְסַלֵּק אֶת דַּעְתוֹ וְחֻכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ,
וְלִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֻשְׁבוֹן
צָדֵק עַד מְאֹד, וְאֲפֵלוֹ שֶׁבִּין כֶּף הַרְשָׁע מִצְלִיחַ בְּדִין, כְּמוֹכָא
(לְקוּטִי-מִוֵּהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה), אֲבָל בְּזֶה שֶׁמְסַתֵּיר עֲצָמוֹ בְּסִתֵּר צֵל
כְּנִפְיוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ יַד ה', שִׁיּוֹדַע בְּכֹל דְּבַר שֶׁרַק קוֹרֶה
עִמוֹ, שֶׁשֵּׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם גְּנוּזוֹ, וַיֵּשׁ שָׁם יַד ה', דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה
נִצַּל מִהַרְשָׁע שֶׁרָצָה לְרְאוֹת בּוֹ וְכו', אֲדַרְבֵּה הוּא רוֹאֶה לְבִסּוֹף בְּרִשָּׁע
מֵה שֶׁהַרְשָׁע רָצָה לְרְאוֹת בּוֹ, וְזֶה בְּרוּר. וְאֲנִי יְכוֹל לְהַעֲיֵד לָךְ, שֶׁאֲצַלִּי
כְּבָר קָרָה דְּבַר זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁקָּמוּ עָלַי כָּל מִיַּי רִשְׁעִים אֲרוּרִים
וְכו', וְרָצוּ רַק לְהַפִּילֵנִי, וּלְבִסּוֹף גָּפְלוּ בְּצִרוֹת כְּאֵלוֹ, שֶׁנִּעְשׂוּ עֲסוּקִים
עִם עֲצָמָם, וְשָׁכְחוּ מִמֶּנִּי לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר, אֵל
תְּתִיאֵשׁ כָּלֵל, רַק בְּרַח לָךְ אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, וְתִדְבֵר וְתַשִּׁיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר
עִם לְבָבְךָ עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְסוֹף הַכְּבוֹד לְבֵא, שִׁיתְגַּלֶּה עָלֶיךָ מְלֶךְ הַכְּבוֹד
בְּגִלוּי כְּזֶה, שֶׁלֹּא שַׁעֲרָת וְלֹא תֵאֲרָת לְעֲצָמְךָ, הַעֲקָר בֵּא אֱלֹו יִתְבָּרַךְ
כָּלֵב וְשִׁבְרֵי וְנִדְפָה, כִּי מַעֲלַת הַשְּׁבָרוֹן לֵב, זֶה אֵין לְתֵאֲרֵי וְאֵין לְשַׁעַר
כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁהֶאָרִיכוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה ה.): אֲתִי אֶת דְּכָא, אֲנִי

אֶת דְּכָאִי, וְלִהְפוּף — גְּנוּת הַמְּגִבִּיהַ אֶת עֲצָמוֹ שְׁנוּפֵל לְנִקְבֵּא
 דִּתְהוּמָא רַבָּה, וְכַמְעַט שְׁכָל אֱלוֹ שְׁאֲבָדוּ אֶת עוֹלָמָם, הִיָּה רַק עַל-יַדִּי
 גְּאֹוָה וְגִדְלוּת "אָנָּא אֶמְלִיךְ", אֲנִי אֶקְבֵּר אוֹתְךָ... אֲנִי אֲבַטֵּל אוֹתְךָ...
 וְלִבְסוּף גָּפְלוּ בְּנִפְיֵלָה כְּזוֹ שְׁאִין לָהֶם שׁוּם תִּקְוָה; וְעַל-כֵּן תִּדְעַ יְדִידִי
 הַיְקָר, כֹּל עֲנִיָּנִי הוּא רַק בְּטוֹל — לְבַטֵּל עֲצָמִנּוּ אֱלִיוֹ תִּתְבַּרֵּךְ, וְלִבּוֹא
 בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה בְּשַׁעַת הַתְּבוּדוֹת, וְעַל-יַדִּי-זֶה נִזְכָּה לְבַטֵּל
 מִעֲצָמִנּוּ הַיִּשׁוּת וְהַגְּאוּת, וְנִזְכָּה לְהַפְּלֵל בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

מָה אֵמַר לְךָ, רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל אֲשֶׁר בְּנַחֵל שָׁם
 חֻלְקֵנוּ וְגוֹרְלֵנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד
 הַנִּפְלָא שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַעֲקָר רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, כִּי
 הוּא כְּבֵר יְכַנִּיס בְּךָ חֶשֶׁק לְלַמֵּד וּלְטַיֵּל בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' סט.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאֶרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
 מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלֹתִי, וְכִבֵּר שְׁלַחֲתִי לְךָ אֶת כָּל הַסְּפָרִים
 מִסְּפָרֵי רַבְּנוּ ו"ל שְׁבַקְשָׁת: "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת",
 "סֵפֶר הַמִּדּוֹת", "קִצּוֹר לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "לְקוּטֵי-עֲצוֹת", "חֵי"י-
 מוֹהַר"ן", "שִׁיחוֹת-הַר"ן", שְׁזִכִּיתִי לְהַדְפִּיס, וְאֶקְנֶה שְׁתַּקְבֵּל בְּעוֹד

ג) הַגְּמָרָא שָׁם מְבִיאָה פְּסוּק "וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רּוּחַ" (יְשַׁעְיָה נז, טו), וְהַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת
 שְׁחָלְקוּ בְּפִרוּשׁ שֶׁל פְּסוּק זֶה שְׁנֵי אִמּוֹרָאִים: רַב הוּנָא וְרַב חֲסֵדָא, אַחַד אוֹמֵר: "אֲתִי
 דְּכָא" (אֲנִי מְגִבִּיהוּ עַד שְׁשׁוּכֵן אֶצְלִי — ר"ש"י), וְאֶחָד אוֹמֵר: "אֲנִי אֶת דְּכָא" (אֲנִי
 מְרַכִּין שְׁכִינָתִי אֶצְלוּ — ר"ש"י).

כמה ימים, כי אמר בדאר שלוקח עשרה ימים בערך.

גא ונא ראה להתמיד בהם מאד, ושם תמצא מרגוע לנפשך, כי באמת כדאי ללמד הרבה את ספרי רבנו ז"ל, עד שיהיה בקי בהם בעל-פה ממש, כי סוף כל סוף עקר ההתחזקות וההתעוררות אנו מקבלים רק מרבנו ז"ל, ולכן כדאי להתמיד רק בהם, וזה יפתח לך פתחים והקדמות להבין ולהשפיל בכל ספרי תלמידי הבעל-שם טוב, זכותו יגן עלינו, ובכל כתבי האריז"ל ובזהר ובתקונים, כי ההקדמות של רבנו ז"ל הן ענין אחר לגמרי, הן לעבדה ולמעשה, ושכיכות לכל בר ישראל בלי יוצא מהכלל.

מה אמר לך, ראוי לנו לשמח מאד מאד שאנו יודעים מרבי אמת כזה, אף שמתפשטות כל-כף המניעות להתקרב אליו, והמניעות הן מבית ומבחוץ, עם כל זאת צריכים לשבר את המניעות, ובתחבולות תעשה מלחמה, ואף שעובר מה שעובר מבפנים וכו', מחלקת כזו וכו', ממש על לא דבר וכו' — מה לעשות, זו הבחירה, כמובא בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ה'), "אין שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין" (משלי טו, לא), כשאתה שומע מריבות ומחלקת, תדע שמשמיעין אותך תוכחה, כי פגמת בברית וכו', הן אמת אני צועק תמיד, רבנו ז"ל אמר, שיהיה ההכרח שתהיה מחלקת, אבל מי אומר שאתה צריך להיות השליח, אתה צריך להיות הפלג שהוא העז פנים החולק (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ), בשביל זה לקחתי על עצמי משימה אחת — לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בכל העולם כלו, ומי שיעמד על דרכי אורידו מהדרך... אגלה את פרצופו ברבים, כי מה ולמה תבינות נשמות ישראל לסבל סבל רב כזה בשביל כל פגום, כל עז פנים, כל משגע... שיהיה אחר-כך תרוץ להורים לא להניח לבנם להתקרב אל רבנו ז"ל, כי באמת אם היו ההורים יודעים מה מקבלים מרבנו ז"ל, היו מוליכים את בניהם על טס של זהב לבוא ולהתקרב, אלא בכל דור יש עזי פנים ופגומים ומשגעים, שלעולם הם גם-כן באים לקבל תקון, ויכולים באמת גם הם לקבל תקון, כי גדל כחו של

רַבְּנוּ ז"ל זֶה לֹא נִתֵּן לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי מוֹרִיד רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּלֵם, אֲךָ הַבְּעֵיָה שְׁלֵהֶם הִיא, כִּי הֵם אֵינָם מְפִירִים אֶת מְקוֹמָם ... כָּל עַז פָּנִים, כָּל פָּגוּם, כָּל מְשֻׁגָּע חוֹשֵׁב שֶׁנַּעֲשֶׂה כָּבֵר הוֹגָה דַּעוֹת, וְגוֹרֵם אַחֲרֵי-כֵן בְּזִיוּנוֹת לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל-כֵּן תִּמְצָא אֶצְלֵי בְּטוּיִים חֲרִיפִים כָּל-כֶּף, כִּי אֲנִי אֵינִי מִתְפַּחַד מֵאֱלוֹ וְכוּ', אֲדַרְבֵּה אֲגַלֶּה וְאֶפְרָסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים הַשּׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהַחֲדַל יִחְדַּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' ע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אֹר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִּי.

אַהוּבֵי, אַחֵי! הִנֵּה מֵה יֵשׁ לְהוֹסִיף עַל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֵין לָנוּ רַק דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים הַכְּלוּלִים כְּבָר מִכָּל טוֹב, וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ לְשִׁים כָּל עֵינֵינוּ וְלִבֵּינוּ בָּהֶם. וְאוֹדוֹת עֲנִינֵיךָ, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאֶצְלָךְ, כִּי אֵין בְּלַעֲדֵיךָ יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְיַדֵּי תִרְאֶה בְּקִרְוֹב מְאֹד גְּסִים נְגָלִים וְיִשׁוּעוֹת רַבּוֹת. הֶעֱקָר (תְּהִלִּים כו'): "קְנֵה אֶל ה' חֲזֵק וַיֵּאֱמֶן לְבָבְךָ וְקִנְיָה אֶל ה'". וְכִמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל (בְּרִכּוֹת לב:): אִם רָאָה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נַעֲנֶה — יִחְזוֹר וְיִתְפַּלֵּל; וְצִרִיף שִׁיחֵיהָ בַּעֲנִין זֶה סִבְלָן גָּדוֹל וְלִהְיָרִיף אִפּוֹ וְלֹא לְדַחַק אֶת הַשָּׁעָה, וְכִמְאֹמֶר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ'): אֵין לְאָדָם לְדַחַק אֶת עֲצָמוֹ עַל שׁוֹם דְּבָר, אֶלָּא יִבְקֵשׁ בְּתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ — יִתֵּן, וְאִם לֹאוּ וְכוּ'; וְכָל מֵה שֶׁתְּרַבֶּה בְּתַפְלָה, תִּזְכֶּה

לישועה שלמה ביותר, כי יהיו לך פלים טובים לקבל בהם כל מיני ישועות ונסים וכו'.

והנה אודות גדל חלישות הדעת שיש לך מהבחור שקרבך, אחי, אחי! אין זה דבר חדש, כן הוא בכל פעם, כשמקרבין את אחד ומבלים עמו שעות שעות, ימים ושבועות וחדשים וכו', ולבסוף בועט במקרבו ומזלזל בו וכו', אף-על-פי-כן אנו צריכים לעשות את שלנו. והיום למדתי במדרש (שמות רבא ז, ג): "ויצונו אל בני ישראל" וגו' (שמות ו, יג), אמר להם הקדוש-ברוך-הוא: בני סרובנים הן, רגזנים הן, טרחנין הן, על מנת כן תהיו מקבלין עליכם שיהיו מקבלין אתכם, שיהיו מסקלין אתכם באבנים; הרי שלדבר עם אנשים ביראת שמים ולקרבים אליו יתברך, ההכרח לקבל על עצמו בזיונות ושפיכות דמים וכו' וכו'.

חמדת לבכי! האדם צריך לבטל את עצמו תמיד אליו יתברך, ולא ירצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, שזה נקרא שלמות עלית המלכות לשרשה (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רעז), ולא יראה ולא יפחד משום דבר ומשום ברירה שבעולם, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ודומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך. וראוי לך לחזור תמיד מאמרים ו"ל (יומא לח): בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך, ומשלהך יתנו לך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חכרתה, ובידיעה זו לעולם לא תפל בדתך, כי מה שמוכן לך לעולם לא יקחו ממך, ומה שאין שיך לך לעולם לא יבוא אליך, ועל-כן העקר להיות תמיד בשמחה, ולהרגיל עצמו לשיר תמיד נגונים של שמחה, שעקר רפואת הבת מלך ולהשיבה וכו' הוא על-ידי נגונים (עין שיחות-הר"ן, סימן רעג), והיא עצה נראיה ונפלאה איך להחיות את עצמו תמיד ולבלי לפל בדעתו כלל, ולשיר שיר האמונה, שהוא השיר שיתער לעתיד לבוא (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סד, וחלק ב', סימן ח), וכל מה שישמח יותר, וישיר שירים לעצמו, יזכה שתשרה עליו השכינה, כמו

שְׁאֵמְרוּ חַו"ל (שַׁבַּת ל:): אֵין שְׂכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּבַר שְׁמִתָּה
 שֶׁל מִצְוָה, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים-ב ג, טו): "וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגֹן וְהָיָה כְּנֹגֵן
 הַמְּנַגֵּן וְתֵהִי עֲלֵיו יַד ה'" ; הָרִי שְׁלֹזְכוֹת שְׁתַּהֲיָה עֲלֵיו יַד ה', זֶהוּ רַק
 עַל-יָדֵי נְגוּנִים, וּמָה גַם שְׁאֵצֶל הָעוֹלָם דְּבוּרִים אֵלוּ הֵם פְּלִיפְּנוּת, מָה
 לָנוּ וְלָהֶם, יֵאָחַז כָּל אֶחָד דְּרָכּוֹ, וְאֶנְחֵנוּ נֵאָחַז דְּרָךְ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁיִגְלָה
 מְשִׁיחַ לְכָל הָעוֹלָם בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ. וְהִנֵּה בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲר"ן (חֵלֶק א',
 סִימָן נה) מְבָאָר, שְׁעַל-יָדֵי שְׁנֵתְגַלָּה לוֹ שְׁהַפֵּל יַד ה' (שְׁזָהוּ סוּד
 הַנְּבוּאָה), אֲזִי נַעֲשֶׂה צֶל שְׁבוֹ מִתְּפֹסָה הַצַּדִּיק מִהָאָרֶס שֶׁל הָרַע עֵין
 שֶׁל הָרָשָׁעִים וְכוּ'; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְסַבֵּב עִם אָמוּנָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט,
 ט): "וְאָמוּנַתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", אֲזִי אֵינוֹ מִתְּנַרָא מִשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי מִתְקַיֵּם
 בוֹ (יִשְׁעִיָּה נא): "וּבְצֵל יָדֵי כְּפִיתֶיךָ", וְכֵן אֵין קָשָׁה לוֹ עֲלֵיו יִתְבַּרְךָ
 שׁוּם קְשִׁיוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֵף שְׁרוּאָה שְׁהֶרְשַׁע מְצַלִּיחַ, וְלוֹ נוֹתְנִים
 כָּל הַגְּדֻלָּה וְהַכְּבוֹד וְכוּ', מֵאַחַר שֶׁהוּא מִתְחַבֵּא בְּסֵתֵר צֶל כְּנָפָיו, אֲזִי
 שׁוּם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לְהַזִּיקוֹ, כִּי הוּא אוֹחֵז עֲצָמוֹ בְּסֵטְרָא דְאַהֲבָה;
 כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ אָמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, אֲזִי אוֹהֵב אֶת הַכֵּל, כִּי כָל הַנְּבִרָאִים הֵם מְמַנּוּ
 יִתְבַּרְךָ, וּבִפְרָטִיּוֹת יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת הֵם, מִחֲשֻׁבָּה דְקִדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא.
 וְזוֹ הִיְתָה מִדְּרַגַּת אֲהָרֹן הַכֹּהֵן, וְעַל-כֵּן הָיוּ הָעֲנֻנִים בְּזִכּוֹת אֲהָרֹן,
 וְתִכְף-וּמִיד כְּשִׁמַּת אֲהָרֹן, נִסְתַּלְקוּ עֲנֻנֵי כְבוֹד שְׁכִסּוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, וּבָא
 עֲמָלֶק שֶׁהוּא הָרַע עֵין (עֵין רֵאשׁ הַשָּׁנָה ג.), כִּי כְּשֶׁנְּחַסְרִים עֲנֻנֵי הַכְּבוֹד,
 שְׁזוּהִי הָאָמוּנָה הַמְּסַבֶּכֶת אֶת הָאָדָם, אֲזִי נִכְנָסִים סְפָקוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם,
 שְׁזוּהוּ כַח הַדְּמִיוֹן, רַחֲמָנָא לְצֵלָן. וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲר"ן (חֵלֶק א', סִימָן
 נד): לְהַכְּנִיעַ אֶת הַמְּדַמָּה הוּא עַל-יָדֵי בְּחִינַת יַד, שֶׁהוּא שְׁמִתָּה
 וְכַנ"ל, שְׁעַל-יָדֵי תִקְוָה הַשְׁמִתָּה בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ נִתְגַּלָּה לוֹ, שְׁאֵין
 בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ, וּבְכָל דְּבַר יֵשׁ יַד ה'; וְעַל-כֵּן לָמָּה לוֹ לְהַתְעַצֵּב,
 מֵאַחַר שֵׁישׁ פֶּה יַד ה'.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ שְׁזָכֵינוּ לְהַתְּוֹדַע מִרְבְּנוּ ז"ל, אֵל תַּהֲיָה
 בְּטָלָן וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ, רַק בְּרַח לָךְ אֲלֵיו יִתְבַּרְךָ וְאֵל הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, לְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם דְּפִים גְּמָרָא. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ

על כל החסד חנם שעשה עמנו.

הדורש שלומך...

א' עא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, שותה ממיי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושלחתי אתמול חבילה עם עשרים ספרי "אשר בנחל", ברוך השם, אשר עד כה עזרני, והשם יתברך יזפני להדפיס גם יתר החלקים אשר מסדרים כבר לדפוס.

אהובי, אחי, חמדת לבבי! בזה העולם צריכים התחזקות עצומה לעמד על עמדו ולא לפל בדעתו כלל, וכך זה יכולים לזכות על-ידי שני היסודות אשר הם עקרים גדולים בדעתו של רבנו ז"ל, שהם בחינת שתי הבקיאיות הנצרכות לכל הנכנס בדרך הקדשה (עין לקוטי-מזהר"ן, חלק א', סימן ו') — 'בקי בשוב' הוא תקף הששון והשמחה, שצריכים לרקד ולשמח כל היום ממש, ולהחיות עצמו עם גוונים ושירות ותשבחות, 'בקי בראצוא' הוא תקף העקשנות, שצריך בעבור תפלה והתבודדות, ליחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בני-אדם, וישית ויספר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו. ועל-ידי שתי הנהגות אלו יכול לעבר את העולם הזה בשלום, ויזכה לחיות חיים אמתיים ונצחיים עוד בזה העולם.

והנה יסוד היסודות בקיום האדם בזה העולם הוא המעשה של התם הקדוש (עין ספרי-מעשיות, מעשה ט'), להחיות עצמו עם כל נקדה ונקדה שיש בו מיהדות, ואפלו עדין הוא רחוק משלמותו, מנצל עם שלשה קצוות וכו', אף-על-פי-כן יהיה תמיד בשמחה, ובפרט

שְׁלֵעוּלָם לֹא יִסְתַּכַּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, הֵן עַל הַגְּדוּלִים מִמֶּנּוּ מִכָּל שֶׁכֵּן עַל הַקְּטַנִּים מִמֶּנּוּ, אֵין לוֹ בְּעוֹלְמוֹ שׁוּם בְּרִיָּה, רַק אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְחַיּוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים; כִּי עַקֵּר מְרִירוֹת הַגְּלוּת הוּא רַק כְּשֶׁמִּבְּלִין עֲצָמָם מֵאַחֲרִים, שְׂאֵז נוֹפֵל בְּקִנְיָה וְשִׁנְיָה וְכוּ', אֲבָל כְּשִׁיחֲקֵק בְּדַעְתּוֹ, שְׂאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה שְׁמוּכֵן לְחַבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חֲבֵרָתָהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא, בִּידִיעוֹת אֱלוֹי יִגְאָל מִכָּל מְרִירוֹתוֹ, וְיִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים. וְעַיִן בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂי חַיִּים (מַעֲשֵׂה יג) מִיּוֹם הַשְּׁנִי, שֶׁהַחֲרַשׁ שְׁלֹא הִטָּה אֲזוּנוֹ כָּלֵל וְלֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה הָיָה חַי חַיִּים טוֹבִים וְכוּ', עַיִן שָׁם.

וְהַחֲרַח לְהוֹכִיחַ אוֹתָךְ עַל פְּגִיבָה, כִּי לֹא טוֹב הַדְּבָר שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עַל ... כִּי אֵין זֶה דְרַכְּנוֹ כָּלֵל. וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פג), שֶׁהוּא יֵצֵר הָרַע גְּדוֹל, לוֹמַר: זֶה נֶאֱמַר וְזֶה לֹא נֶאֱמַר וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְצָרִיךְ שְׂתַחֲקֵק בְּדַעְתָּךְ: כָּל זְמַן שְׂאָדָם מְדַבֵּר עַל אַחַר יְהִיָּה בְּאִיזָה אַפֵּן שְׂיִהְיֶה, וְאֶפְלוּ שָׂרַק חוֹשֵׁב מִחֲבֵרוֹ לְרַע, עַדִּין נִפְגַּמָּת אֲמוּנָתוֹ, וְקָשָׁה וְכִבֵּד לוֹ לְשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, כִּי עַל-יְדֵי בְּרוּר וְזִכּוּף הָאֲמוּנָה, כְּשֶׁנִּחְקֵק בְּדַעְתּוֹ שְׂאֵין בְּלִעְדֵי יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁנִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים הָאֱלוֹי שְׁלִמְרָא עַיִנּוּ: דּוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, אֵז לְעוֹלָם יְדִין אֶת הַכֵּל לְכַף זְכוּת, וְיַדַע כִּי הַכֵּל שְׂלִיחִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְאֶפְלוּ אִם יִצְעֲרוּהוּ וְיִחְלִישׁוּ אֶת דַּעְתּוֹ, וְיִשְׁפְּכוּ דַמּוֹ כַּמִּים וְיִהְיֶה שְׂבוּר וּמְשַׁבֵּר כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁבֵר, וְיִרְחַשׁ עַל הָאָרֶץ כְּתוֹלַעַת; אָחִי, אָחִי! אַל תִּצַּא לְרִיב עִם הַמְּצַעְרִים אוֹתָךְ, כִּי הַכֵּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, לְרֵאוֹת אֵל מִי תִפְנֶה בְּעַת צָרְתָּךְ; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּוֹדַע מִרְבִּי אֲמֵת כְּזֶה הַמְּלַמְדֵנוּ עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת וְנִצְחִיּוֹת כְּאֱלוֹי, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שְׂעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוּרָשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' עב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לִידִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי.

מַה לָּךְ לְדַאֵג, הֲלֹא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וַיֵּשׁ דְּבָרִים שְׂאִין אָנוּ מְבִינִים כָּלֵל וְכוּ', וְעַל-כֵּן סַלַק אֶת דַּעְתְּךָ לְגַמְרִי, וַתִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַתִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתִּפְעַל נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רנ): "הֵטָבַע מְחִיב כֶּף וְהַתְּפִלָּה מְהַפֵּכֶת אֶת הֵטָבַע", הַתְּפִלָּה הִיא בְּסוּד גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה כִּי בְּזֶה שֶׁמִּתְפַּלְלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִמְּשִׁיכִים עָלָיו גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה.

מַה אַתָּה צָרִיךְ לַפְחֹד כָּל-כֶּף, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵלָיו אָנוּ בּוֹרְחִים, וְעָלָיו אָנוּ בְּטוֹחִים, וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה לִפְלֵ בְּקִטְנוֹת הַמַּחֲזִין שְׂבָא מִהַסֵּמ"ף-מ"ם הַרְשָׁע יִמַּח שְׁמוֹ, הַשׁוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ ז"ל (עֵינִ סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ז'), הָעֵקֶר הוּא "שְׂמַחָה וְהַתְּבוּדוֹת", מֵצַד אֶחָד לֵהִיּוֹת תְּמִיד בְּשְׂמַחָה וְלִילָךְ בְּתַקִּיפוֹת נֶגֶד כָּל הַקָּמִים עָלֵינוּ, וּמֵצַד שֵׁנִי לֵהִיּוֹת בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה וְלִבּוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְזוֹ הָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר, שֵׁנִי הַפְּכִים בְּנוֹשֵׂא אֶחָד, אֲבָל זֶה סוּד הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵלּוֹ שְׂתִי הַבְּקִיאִיוֹת, בְּקִי בְּרָצוּא וּבְקִי בְּשׁוֹב (עֵינִ לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ר'), אֲשֶׁר זֶה דֶּר"ךְ הַתְּשׁוּבָה, עֵינִ שֵׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' עג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ד.

שלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
בְּבִיתְךָ וְכוּ'. מָה אִמַּר לְךָ, שְׂתַק, שְׂתַק וְאֵל תְּגִיב כָּלֵל, וְאֵז תִּרְאֶה
נִפְלְאוֹת. וַיֵּשׂ אִמְרָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: "אֵז מְעַן וְיִל גִּישׁט לִיידֶען
אַ בִּיסְעֵל לִיידֶט, מְעַן אַסאַף" וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּפֶרֶט בְּבֵית וְכוּ', מָה
לְעִשׂוֹת כֶּף בְּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, שְׂמַחְבֵּר שְׁנֵי הַפְּכִים,
וּצְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל לְעִזּוֹר שְׂיִהְיוּ מַחְבָּרִים וְכוּ', שְׁזֶה סוּד (תְּהִלִּים סח,
ז): "אַלְקִים מוֹשִׁיב יַחֲדִים בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, אֶף
סוֹרְרִים שְׂכְנוֹ צַחֲיָה", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עַיֵן בְּרַאשִׁית רַבָּה סח,
ד): "מוֹשִׁיב יַחֲדִים בֵּיתָה" — הַבְּחוּר הִזָּה יַחֲיד וְהַבַּת הִיְתָה יַחֲדָה,
וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מוֹשִׁיב אֶת הַיַּחֲדִים הָאֵלֶּה בֵּיתָה, לְבָנוֹת בֵּית, וּמוֹצִיאֵם
מִבֵּית-הַסֵּהר שְׁלָהֶם; כִּי כָּל זְמַן שְׂאָדָם בְּעִצְמוֹ לְבָדוֹ, הָרִי הוּא מִמָּשׁ
כְּמוֹ בְּבֵית אֲסוּרִים, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מוֹצִיא אֶת שְׁנֵיהֶם מִבֵּית אֲסוּרִים
שְׁלָהֶם וּמַחְבָּרֵם יַחַד, כְּדֵי שְׂיִבְנוּ בֵּית, אֶף זֶה "בְּכוֹשְׁרוֹת" — בְּכִי
וְשִׁירוֹת, הַרוּצָה — שְׂמַח וְאוֹמֵר שִׁירוֹת, וּמִי שְׂאִינוּ רוּצָה — בּוֹכָה,
כִּי זֶה הַבְּחִירָה בִּידֵי הָאָדָם, וְעַל-כֵּן אִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲבָרָם יַחַד
לְבָנוֹת בֵּית, צְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת זֶה, וְאִם לֹא יִקְבְּלוּ אֶת כָּל זֶה, וַיְהִי
סוֹרְרִים לְדַבְּרִים אֵלֶּוּ — "אֶף סוֹרְרִים", אֲזִי "שְׂכְנוֹ צַחֲיָה" —
יִשְׁכְּנוּ בַּמְּקוֹם צְמֹאֵן וַיִּבֶשׂ בְּעִבוּר רַב הַמְּכוֹת שְׂיִסְבְּלוּ (עַיֵן בַּמְּצוּדוֹת);
הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ. וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת רַק לְשִׂתַּק וְלְשִׂתַּק,
וְאֶף שְׁזֶה כּוֹאֵב מְאֹד, וְהִלֵּב מִתְּפוּצֵץ מְרַב צַעַר וְכֹאֵב, עִם כָּל זֹאת
אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת. וּכְבָר גְּדוּעַ לְךָ הַסְּפוּר, שְׂאֶחָד יָדִיד גְּעוּרִיו שֶׁל
מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל רְצָה לְבָרַח וְכוּ', וּמוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל עֲצְרוּ וְכוּ' (הֵן אֶמֶת
שְׂשֵׁם לֹא הִיָּה מֵאֲשֶׁתוֹ אֶלָּא מִבְּעַל חוֹבוֹ), אֲבָל לְבָרַח אֵין זֶה עֲצָה,
כִּי חֲבָל עַל הַיָּלָדִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן עֲצָתְךָ רַק "דוּם לְהַנְיָה וְהַתְּחוּלָל
לוֹ" (תְּהִלִּים לו, ז), "וְהוּא יִפִּיל לְךָ חֲלָלִים" (גִּטִּין ז,); כְּמוֹ שְׂאֶמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים.

(ד) אִם אֵין רוּצִים לְסַבֵּל מֵעַט, צְרִיכִים לְסַבֵּל הַרְבֵּה.

מה אמר לך, כל החיים מלאים נסיונות קשים ומרים, ואשרי מי שמחזיק מעמד, וזה עקר גדלת בר ישראל, שיכול להתחזק בכל המצבים הקשים ביותר. העקר הוא רק לעיין הרבה בספרי רבנו ז"ל ובדברי רבנו הפנויים על דברי רבנו ז"ל, ולחתר ולמצא לעצמו משם עצות והתחזקות, וזו הבחירה, מי שיש לו שכל מקבל את האמת ממני שאמרה, ומי שתחכם בעיניו ומיאש, וכבר לא אכפת לו מה יכולים לעשות עמו. מה אמר לך, כשאני הייתי בצרות צרורות, לא עזבתי פרגע את ספרי רבנו ז"ל, וזכיתי ללמד כל היום כלו "לקוטי הלכות", וסימתיים בכל הדש, וזו היתה כל חיותי והתחזקותי, ועד היום התחזקותי היא רק משם, ומה שאני מחזק אחרים, זהו רק מרב שקידה ב"לקוטי-הלכות", אשר מוהרנ"ת ז"ל אמר על זה: דאס איז השם יתברוך'ס גן-עדן^ה; אשרי מי שמתמיד בהם, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' עַד.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויךדפו אל ידי ה'קך לי
מאד ... גרו יאיר.

לגבון קבלתי את הכסף לפדיון, יעזר הקדוש-ברוך-הוא
שימתיקו ממך הדינים על-ידי פלא עליון, ובנדאי בזכות אמירת
התורה והתפלה של פדיונות המובא אצלנו תזכה לישועה מן
השמים.

נא ראה להיות 'גנב', לגנב שעות ביום ללמד את התורה

(ה) זהו הגן-עדן של השם יתברך.

הַקְדוּשָׁה חַק וְלֹא יַעֲבֹר, וְתִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת גָּנוּב טוֹב, גָּנוּב מִצְלַח, אֲשֶׁר עוֹשֶׂה אֶת עֲבוּדָתוֹ בְּהִצְנֵעַ וּבְהִתְקַבֵּא וּבְחִתְכֻמָּה וּבְעֵקֶשׁ שְׁנוֹת גְּדוּלָה, וְתִגְנֹב בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, כְּדֵי שֶׁתִּסִּים בְּכָל שְׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ — שְׁנַיִם מְקַרָּא וְאַחַד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִשׁ"י, אֲשֶׁר מְאֹד מְסַגֵּל לִירְאָת שָׁמַיִם, וְכֵן רְאֵה לְגִנּוּב פֶּרֶק מִשְׁנֵיֹת בְּכָל יוֹם חַק וְלֹא יַעֲבֹר, וְדַף גְּמָרָא עוֹלָה עַל הַפֶּל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁגִּנּוּב גַּם סִימָן שֶׁלְחֹזַן עָרוּף לְיוֹם. מָה אָמַר לָךְ, אֵינְ לָךְ עוֹד טוֹב מִזֶּה, וְגִנּוּב כְּזֶה טוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה...

א' עה.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר וְאַרְבָּא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַרוּצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַעֲקָר רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלוּה לָנוּ רַבְּנֵי ו'ל, וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט): אֶפְלוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּמְצְאוּ בַּבוּץ, וְעַדִּין עוֹבְרֵי עָלֵיהֶם מִה שֶׁעוֹבֵר, אִם יַעֲשׂוּ לְעִצְמָם חַק קְבוּעַ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, הַתּוֹרָה תּוֹצִיאָם, כִּי פֶת הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל-כָּף, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אֶפְלוּ מִהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתּוֹ, וְעַל-כֵּן רְאֵה רַק לְהִתְמַיֵּד בְּכָל יוֹם בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה תִּינּוּ וְאַרְבֵּי יָמֵינוּ, וְרִשׁ"י הַקְדוּשׁ פִּרְשׁ עַל פְּסוּק (דְּבָרִים יא, טז): "וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים", "וְסִרְתֶּם" — לְפָרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה, וּמִתּוֹךְ כֶּף "וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים", שֶׁפִּינּוֹן שְׂאָדָם פּוֹרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה, הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּק עִצְמוֹ בְּעַבּוּדָה זָרָה, עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן רְאֵה רַק לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה עַל-פִּי סֵדֶר הַרְבֵּי הַלַּמּוּד שֶׁל רַבְּנֵי ו'ל, וְאִזּוּ

טוב לך כל הימים. ונא ונא אל תסתפל על אלו הלצים המסתוכבים ביננו, כי הכל בשביל הבחירה והנסיון, כי אור רבנו ז"ל כל-כף גדול, אשר לא בחנם שהסמ"ך-מ"ם אורב על כל אחד הרוצה להתקרב אליו, ועל-פן העקר לציית את רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל-ידי-זה תצליח ורפך תמיד.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' עו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל האברך היקר מפלא ומפלג וכו' ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

היה טוב שתבוא אלי, וביתך נדבר בפרטיות, כי אי אפשר לדבר ענינים אלו על פני הכתב וכו', העקר תדע שיש פתרון וכו', ולא כמו שאמרו לך.

אודות שאתה שואל מה המקור לתבת שכינה, עין ברמב"ן הקדוש בפסוק (דברים יב, ה): "לשכנו תדרשו" וגו', לשכנו תדרשו — ממנו, אמרו חכמינו שכינה, עין שם; ובאמת השרש הוא שהשפין את כבודו למטה בזה העולם, לשון משכן, ועין בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ב'), עין ותבין יותר. וכן בלקוטי-הלכות (יום טוב, הלכה ה') ותבין יותר, עין שם; רק חזק לדבר עמו יתברך, כי זה הפלי וין שקבלנו מרבנו ז"ל, תמיד רק לדבר עמו יתברך, היכן שרק הולך, וכלל ישראל יקבלו את זה ממשיח צדקנו אשר בא יבוא ויגאלנו גאלת עולם.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' עז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמֵשׁוֹת יוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֶר וְאָרָא י"ב דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אִוֵּר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִי"ק ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבַּלְתִּי זֶה כְּכֹר לְפָנַי שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ. מַה מְאֹד נִתְתָּ שִׂמְחָה בְּלִבִּי, שְׂמֵצָאֲתָ לְךָ חֵבֵר לְעֶסֶק עֲמוֹ בְּיַחַד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִדְבַר עֲמוֹ מְעַסֵּק רַבְּנוּ ז"ל. אַחֵי הַיְקָר! זֶהוּ הַיְסוּד וְהַעֲקָר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כְּאֲשֶׁר שְׂמַעְתִּי זֹאת כְּמָה פְּעָמִים מֵר' לױ יִצְחָק (גֵּרוֹ יְאִיר) [ז"ל], וְסִפֵּר, שְׁכַל אוֹתָם אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁהִדְבִּיקוּ עֲצָמָם לְחֻבְרִים טוֹבִים, וְדַבְּרוּ בְּכָל יוֹם מֵרַבְּנוּ ז"ל וּמְעַצּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וְאִישׁ חִזַּק אֶת רַעְהוּ, הֵם גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ מְאֹד מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, וְכֵן הַפְּלִיגוּ חַז"ל מְאֹד מְאֹד (תַּעֲנִית כג.), שְׂמֵכְרַח הָאָדָם שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵבֵר, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ שָׁם: הַיְנוּ דְאֲמָרֵי אִינְשֵׁי אוֹ חֵבְרוֹתָא אוֹ מִיתוּתָא, כִּי עַל-יְדֵי חֵבֵר יְכוּלִים לְחַזַּק אִישׁ אֶת רַעְהוּ, מַה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ, בְּסוּף הוּא מִתְקַרֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעֵינֵי בְּדַרְךָ אֶרֶץ זׁוּטָא (פֶּרֶק ב'): הַקָּשָׁב אֲזַנְיָךְ לְדַבְרֵי חֵבְרָךְ, אִם תִּפְּץ אַתָּה לְהַדְבִּיק בְּאַהֲבַת חֵבְרָךְ, הָיִי נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּטוֹבְתוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֲתָה אוֹמֵר שְׂתַצֵּא לְךָ מִזֶּה טוֹבָה גַם בְּגִשְׂמִיּוֹת וְכוּ'. זְכֹר זְכֹר, חֲמֻדַת לְכִבִּי, אֶת אֲשֶׁר הִבְטַחְתִּיךָ בִּימֵי בְּחֻרוֹתָךְ, כִּי אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ יְכוּלִים לְפַעַל הַכָּל עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, וְאֲפִלוּ פְּרֻנְסָה בְּנִקְל וְכוּ'. וְאַתָּה הָיִיתָ רְגִיל לְשֶׁאֵל: "קָעַן דְּעַן וַיִּין

(ו) זֶה מַה שְׂאוּמְרִים הָאֲנָשִׁים, אוֹ חֵבְרוֹת אוֹ מִיתָה.

אזא זאף? ברוך הוא וברוך שמו יתברך השומע תפלת כל פה, ותראה להתמיד יותר ויותר בתפלה והתבודדות, ותבקש כל מה שאתה צריך ברוחניות ובגשמיות. ושמעתי פעם אחת מאחד מגדולי אנשי שלומנו, אשר בשעת ההתבודדות אסור להיות קמץ, רק לבקש ממנו יתברך כל מה שצריך ברחבות ועשירות גדולה, ולהגיע אל כל המדרגות שבעולם, כי אצלו יתברך אסור להיות קמץ, רק לבקש הכל בפה מלא ובלב רחב, ודברי פי חכם חזן. וכבר אמרו חז"ל (הובא בילקוט תהלים, רמז תרכג): בשעה שאדם עומד בתפלה, יהא שמח שעובד לאלוק שאין כמותו בעולם וכו', עין שם; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתודע מרבי אמת כזה.

ולמען השם אל תטעה את עצמך, חס ושלום, רק תראה לקיים עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל: "שמחה והתבודדות" בכל יום, ואז לעולם לא תפל, וגם יבער בך אורו הגנוז; טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, ולעולם אל תבלבל עצמך משום דבר שבעולם, ונא ונא תראה לדבר עם חבריך מרבנו ז"ל, ובפרט עם הבחור ... גרו יאיר. וכדאי לנסע נסיעות בעבור זה, כאשר הזהירנו רבנו ז"ל על דבר זה מאוד מאוד, כי עוד מעט יהיה ההכרח לשוב ולחזור אל ביתנו הנצחי, ומה ישאר מאתנו? כי אם התורה והתפלה והמצוות ומעשים טובים שזכינו לחטף בזה העולם ודבורי האמונה ויראת שמים, שזכינו להאיר בחברינו. ועל-כן הזהירנו רבנו ז"ל ותלמידו מוהרנ"ת ז"ל מאוד מאוד על אהבת חברים, ואמר (לקוטי-הלכות, חובל בחברו, הלכה ד'): מי שמכה את חברו ועושה מחלוקת, הוא פוגם בכבוד הצדיק; כי עקר עבודת הצדיק הוא להכניס אמונה בישראל, ולגלות ולפרסם אלקותו יתברך בעולם, ולגלות אשר הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכשזה חובל בחברו ומרבה במחלוקת, הרי הוא פוגם בכבוד הצדיק, כי הוא עושה ההפך ממש, וגם כי הצדיק הוא שרש נשמת ישראל

(ז) היכול להיות כזה דבר?

וְכֹלֹל מִפְּלֶם. כִּי כָל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת כְּנָפִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ,
 וְכִשְׁפוּגָם וּמִכָּה אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ הִכָּה אֶת הַצַּדִּיק בְּעֲצָמוֹ, כִּי כָל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת חֶלֶק וְאֵיבֵר הַצַּדִּיק וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; אֶהוּבִי,
 אַחִי, חֲמֻדַּת לְבָבִי, הַעֲקֵר לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ תְּמִיד לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 כִּי אֵין לָנוּ בְּעוֹלָמֵנוּ כִּי אִם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִמֶּלֶא
 כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל,
 כִּי דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ מִמָּשׁ, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל־כֵּן
 כִּשְׁאָדָם הוּא בְּקִטְנוֹת וּבְדִלּוֹ"ת, צָרִיף לְחִזֵּק עֲצָמוֹ מְאֹד וְלִבּוֹא לִפְנֵי
 יִתְבָּרַךְ בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנֹדֶכָה, וְלִשְׁפֹּף שִׁיתָתוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר
 יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְיִסְבֵּל כָּל הַחֲרוּפִין וְהַגְדוּפִין שְׁעוֹשִׂים לוֹ,
 וְיַחֲזֵק עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה, שְׂאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ
 כָּלֵל, וְשׁוֹם דָּבָר אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ רַק בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן,
 וְיִתְחַזֵּק לְחֻשָׁב מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת וְקְדוּשׁוֹת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ, עִמּוֹ
 וְאַצְלוֹ, אֵף רַק מְלַבֵּשׁ בְּאֵלוֹ הַמְּצַעְרִים אוֹתוֹ וְרוֹדְפִים אוֹתוֹ,
 וְעַל־יְדִי־זֶה יִזְכֶּה לְהַפְּךָ הַכֹּל לְטוֹבָה, וּבְרַגַע יִתְגַּלֶּה לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְתַתְּהַפְּכֶנָּה כָּל הַיְרָאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְהַמְּרָה שְׁחוּרָה וְכוּ' וְצָרִיף
 שְׁתַּדַּע, שְׁדַבֵּר זֶה נוֹהֵג בְּכָל עֵת; עַל־כֵּן חִזֵּק חִזֵּק, אַחִי, בְּתַקְּףָהּ
 הַקְּטָנוֹת וְהַדְּחָקוֹת וְהַחֲשָׁף וְהַיְרִידוֹת, וְתַמְשִׁיף עֲצָמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 וְתִרְאֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מְלָה וּמְלָה עוֹלָה וּבוֹקַעַת כָּל
 הַרְקִיעִים, וְכָל מֵה שְׂאֵתָה יוֹדַע שְׂאֵתָה נִמְךָ יוֹתֵר, דְּבוּרֶיךָ יִבְקַעוּ אֶת
 הַחֲשָׁף וְהַהִסְתָּרוֹת, וְיִצִּילוּ וְיֹצִיאוּ רְשָׁעִים אַחֲרֵים שְׁנִפְלוּ בְּעַמְקָא
 דְּתַהוֹמָא רַבָּה; כִּי כְּשִׁמְגִיעַ אֶל סוֹד הַבְּטוּל, אֲזַי מְאִיר עֲלָיו אוֹרוֹ שֶׁל
 מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא אוֹר הַצַּדִּיק הַמְּנַח"ם הַכֹּל וּמְשַׁמ"ח הַכֹּל.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! אֵל תַּפֵּל בְּדַעְתָּךְ בְּלָל, וְאַף שְׂאֵתָה שׁוֹמֵעַ לְדַבְרֵי
 לְשׁוֹן־הָרַע וְדַבְרֵים מְגִנִּים עַל אִישׁ פֶּשֶׁר הַמְּקַרֵּב אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 אֵל תַּפֵּל מְזֵה כָּלֵל, כִּי כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת עַל אִישׁ פֶּשֶׁר הָעוֹסֵק לְקַרֵּב
 נַפְשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂמֵקִים עֲלָיו הַסְּמ"ךְ־מ"ם הַרְשָׁע גַּחְשִׁים
 וְעַקְרָבִים, וּמְדַבְרִים עֲלָיו כָּל מִינֵי רַע, וּמוֹצִיאִים שָׁם רַע עֲלָיו (עֵין

לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רכח), וְכֹל זֶה מְרַצֵּנוּ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ רוֹאֵה נִשְׁמָה שְׁיִכּוּלָה לְהַחְזִיר נִשְׁמוֹת אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, הוּא נוֹתֵן רְשׁוֹת לְסֵם"ךְ-מ"ם שְׂיָקִים עָלָיו מְדַבְּרִים וְכוּ', אֲבָל בְּאֵמֶת זֶה הָאִישׁ כָּשֶׁר שְׂיֵשׁ בּוֹ פֶּחַ לְהַחְזִיר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, הוּא בָּטֵל בְּמַצִּיאוֹת מֵרַב נַעַם עֲרֵבוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ הַמְּאִיר בּוֹ, וְהוּא תָּמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר אֵין נִרְאֶה מִבַּחוּץ כְּלָל.

חֲמַדַּת לְבָבִי! שְׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד שְׂזַכִּיתָ לְקַבֵּץ גְּדֵבָה הַגּוֹנָה בְּשִׁבִיל הַדְּפָסָה, תִּרְאֶה לְהַזְדַּרֵּז מְאֹד לְשַׁלַּח אֶת זֶה תִּכְף-וּמִיד אֵלַי, כִּי הַמְּלֹאכָה מְרַבָּה, וְכֵן תַּעֲזֹר לִי לְהַפִּיץ הַסְּפָרִים שֶׁנִּדְפְּסוּ עֲכָשׁוּ, כִּי זוֹהִי זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, כִּי לֹא תִדַּע אֲצֵל מִי יַעֲשֶׂוּ הַדְּבָרִים רָשָׁם וַיַּעֲזְרוּ אוֹתוֹ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּדֶרֶךְ הַתֵּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁקַּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וְכַתִּיב (תְּהִלִּים קג, ו): "עוֹשֶׂה צְדָקוֹת ה' וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׂוּקִים", יֵשׁ לוֹמֵר, אֵיךְ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת צְדָקָה עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ? אֵלָּא עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׂים מִשְׁפָּט לְכָל עֲשׂוּקִים, וְדָנִים אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וּמְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁפָּט אֱמֶת וְצְדָקָה. וְהִנֵּה מוּבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הָעֲשׂוּקִים הֵם אוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ד, א): "וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיד עֲשָׂקִיָּהֶם פֶּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם", כִּי אוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ תַּחַת הָעַל הַכְּבֹד שֶׁל הַיָּצָר וְנִעְשָׂקוּ, וְנִתְפָּסוּ בְּכַף הַקָּלַע שֶׁל הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הֵם בְּעֵינֵיהֶם אֲבוּדִים מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכַמְעַט לְאַחַר יְאוּשׁ, וּמִר וְחֲשֵׁךְ לָהֶם, וְאֵין לָהֶם שׁוֹם עֲצָה אֵיךְ לְצַאת מִזֶּה, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֱמֶת מִיַּחַדֵּי הַדּוֹרוֹת, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁזּוֹכִים לָתֵן צְדָקָה לְהַפְצֵת דַּעְתוֹ בְּעוֹלָם, וְשַׁעַל-יְדֵי דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה יִזְכּוּ לְמַצֵּא עֲצוֹת אֱמֶתִיּוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה אֵיךְ לְצַאת מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם וְכוּ', זוֹהִי צְדָקָה שְׁעוֹשִׂים כְּבִיכּוֹל עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מוּצִיאִים נִשְׁמוֹת מֵעֵמֶק בּוֹר טֵיט הַיָּוֵן שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ. וְאֵין לָךְ עוֹד צְדָקָה גְּדוֹלָה מְזוֹ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים מא, ב): "אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל", שֶׁצָּרִיךְ הַבַּעַל שֶׁכָּל לְהַשְׁפִּיל

אֲשֶׁר   א' עח   בנחל   רעט

ולחשב תחבולות על הדל והעני (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קו), הפואב ומצטער מאד להמציא לו פרנסתו ברוחניות ובגשמיות להקל צערו, פי העניות היא בחינת פאב וצער, כמו שכתוב (שם סט, ל): "וְאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב" (עין לקויטי-הלכות, חובל בחברו, הלכה ג', אות ד'), ואין לה עני בדעת גדול מנפש איש ישראל שנפל ונכשל בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, עד שנשבר ונדכה והתפזר לגמרי, רחמנא לצלן; ועל-כן אשרי ואשרי הזוכה לנדב להדפסת והפצת דברי ותורת הצדיק האמת, שהם אורייתא דעתיקא סתימאה; ותאמין לי, אחי, שזוהי לנו זכיה גדולה ועצומה ששם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלינו, וקרבנו אל כלליות שבעת רועי ישראל, ועל-כן עלינו להיטיב מטובינו גם לאחרים.

ההכרח לקצור עכשו מרב טרדותי הרבים, תראה לכתב לי ואז אכתב לה.

הדורש שלומה באהבה רבה מאד מאד...

א' עח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו אל ידי היקר לי מאד ...
נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך. לדעתי אין לה להתבלבל מפל הדברים האלו וכו', רק ברח לה אליו יתברך, כי אין לה עוד בית מנוס יותר טוב מזה; אשרי מי שמתחבא תמיד אצלו, וחי עם אמונה, בסוד: "וצדיק באמונתו יחיה" (חבקיב ב, ד), ואמונה זו תפלה, כמו שתרגם המתרגם: "ויהי ידיו אמונה" (שמות יז, יב) — והוי ידוהי פרישן בצלו.

אודות שאלתך בענין נטילת ידים, אם ישנים ביום, יש בזה

מחלקת הפוסקים, ויש מהמקבילים שְׁמַאד מְאֹד מְחַמְרִים ומקפידים גם ביום לטל ידים כמו בלילה, כי אומרים אֲשֶׁר מְלִשׁוֹן הַזֶּהר "ובשעתא דרוחיה פּרְחָה מיניה"^ח, ודבר זה שִׁיף גם ביום בעת שנה שפּרְחָה נשמתו ממנו והוא נחשב כמת, והמת מטמא ביום כבלילה, ועל-כּן דעתם לטל גם ביום שלש פעמים לסרוגין, וכפי דעת הרמ"א שִׁיטל בלא ברכה, ועל-כּן טוב לקיים שתייהם — לטל ידיו בסרוגין שלש, אבל בלא ברכת "על נטילת ידים" כמו בשחרית.

ראה להתמיד בספרי לקוטי-הלכות פסדרן, ובזה תקבל הרבה הרבה התחזקות והתעוררות, כי כל אור ודעת רבנו ז"ל הם רק בתוך דברי מוהרנ"ת ז"ל, וזה ברור.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' עט.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאוד, איש חסיד המתחסד עם קונו, נר לצדיק יסוד עולם, נחלא עמיקא וטמירא דנביע ביה מקורא דחכמתא עלאה, אור האורות ר' ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

זה כמה שבועות כתבתי לך מכתב תשובה על שאלתך, וגם כמה קונטרסים שחלקו פה בין החברים, ואיני יודע אם קבלת אותם, על-כּן אמרתי ארוצה דברי אליך על-כל-פנים שתי שורות, ונא לחזקני ולהחיות אותי עם דבוריך היקרים והנעימים, שיש לך כח מיוחד בחדושי דאורייתא — אשריך ואשרי חלקך, ותאיר אורך גם עלי, העני מדעת ואביון ממצעים.

(ח) ובשעה שרוחו פורחת ממנו.

חֲמַדַּת לְבָבִי! הַיּוֹם רְאִיתִי גְלוּי נִפְלֵא בְּלִקְוֹטֵי-הַלְכוֹת (הַחוּבֵל
 בַּחֲבָרוֹ הַלְכָה ג', אוֹת ב'), מַה שְּׁמִפְרֵשׁ מֵאֲמָרָם ו"ל (בְּכֹא מְצִיעָא נט):
 הַמְלַבֵּין פְּנֵי חֲבָרוֹ בְּרַבִּים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הַפְּוֹנָה הִיא כָּף,
 כִּי בְּאֲמַת כָּל עֲגִין עוֹלָם הַבָּא הוּא הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֹל מַה
 שְׂזוֹכָה לְהַשִּׁיג יוֹתֵר מֵרוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן נִמְשַׁכֵּת עָלָיו
 יוֹתֵר הָאֲרֶת עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁהַצְּדִיקִים זוֹכִים לְהִיּוֹת
 דְּבוֹקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וּכְשֶׁהֵם עֹדִין בְּעוֹלָם הַזֶּה גַם-כֵּן מְרַגִּישִׁים
 כְּבָר נֵעַם זֵיו הָאֲרֶת עוֹלָם הַבָּא, וְרוֹאִים וּמְתַבּוֹנְנִים בְּאֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
 שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, וְאִיךָ שְׂדוּמִם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֶצֶם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל
 חַד הוּא (אַחֲרֵי עו:), וְעַל כֵּן מְכַבְּדִין אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ מְלַבֶּשֶׁת בּוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֶחָד מְלַבֵּין פְּנֵי חֲבָרוֹ בְּרַבִּים, נִמְצָא
 שְׂפּוֹגִם בְּכָל הַיְדִיעוֹת הָאֵלוּ, וְעַל-כֵּן אֵין לוֹ חֵלֶק בְּהָאֲרֶת עוֹלָם הַבָּא
 שֶׁהוּא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁהִפְרִיד אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְדו"ק.
 וּמִגְדֵּל עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, זְכִיתִי לְרַקֵּד הַיּוֹם הַרְבֵּה
 מְאֹד, תְּהִלָּה לְאֵל, אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁאֲנוּ זוֹכִים לִידַע מְרַבִּי
 אֲמַת כְּזֶה, אוֹר הָאוֹרוֹת, הַמְגַלָּה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּמְדַּרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה
 וְכו'. טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ,
 וְרֵאיוּ לָנוּ לְשִׂמְחָ מְאֹד מְאֹד, שֵׁישׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה (עֲגֵן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
 קעו:). וְשִׂמְעֵתִי מֵאֲנָשִׁי שְׂלוּמְנוּ: מִי שֶׁהוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, הוּא חֵי
 חַיִּים טוֹבִים וְאֲמַתִּיִּים, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַיּוֹת חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים
 שֶׁיְהִיוּ דְבוֹקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת לְשִׂמְחָ נִפְשׁוֹ,
 וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׂוֹם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְגַם הַנְּבִיאִים וּבְנֵי הַנְּבִיאִים הֵיזָה
 תָּמִיד לְפָנֵיהֶם תֵּף וְנָבֵל וְכִנּוֹר, וְרַקְדוּ וְשָׂרוּ בְּקַבִּיעוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִמְשַׁכָּה עֲלֵיהֶם הָאֲרֶת הַנְּבוּאָה. וְעַקֵּר שְׂלֵמוֹת הַנְּבוּאָה הִיא גְלוּי
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּמְדַּרְגָּה גְּשֻׁבָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא יִרְאֶה
 וְלֹא יִשְׁמַע מְשׁוּם דְּבָר, כִּי אִם הַחַיּוֹת הַפְּנִימִית שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר וְלֹא
 בַּחֲצוֹנֵיּוֹתוֹ שֶׁל הַדְּבָר. וַיֵּשׁ לּוֹמֵר (יִשְׁעִיָּה לֵג, ט): "וְעֵצִים עֲיִינָיו
 מִ'רְאוֹת בְּרַע" הָרְאִישִׁי תְּבוֹת עוֹלָה יַעֲקֹב, כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ
 ו"ל (לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), עֲבוּדַת יַעֲקֹב הִיְתָה לְהִסְתַּכֵּל

בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר, ועל-ידי-זה גלה את פנימיות
אלקות שיש בכל דבר, וזה: "ועצם עיניו מראות ברע", כי
עבודתו היתה להסתכל תמיד בטוב הגנוז שיש בכל דבר, ולא על
הקלפה שהוא הרע החופף על הפרי, רק הסתכל על פנימיות
אלקותו שיש בכל דבר. ויש לומר פנ"י הוי"ה אלקי"ך עם הכולל
עולה: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן; הינו פשיזפה לקדש ולטהר את
העינים, האזנים, החטם והפה, אז יזכה ששמות אלו יהיו תמיד
לפני עיניו, וימשיך אליו "פנ"י הוי"ה אלקי"ך", הארה מנעם זיו
שכינת עזו יתברך, ויתענג בתענוגים רוחניים, ויזכה לחיים נצחיים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

ומבקש אותך לכתב לי על כל פנים שתי שורות, אם קבלת את

מכתבי הקודם.

א' פ.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר וארא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לאהובי, אחי ורעי,
הבחור היקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח לנצח.

פה תקבל ספר "אשר בנחל" שבקשת.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד להיות בשמחה עצומה,
בשמחה תמיד, כי השמחה היא רפואה גדולה לאדם ברוחניות
ובגשמיות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים: כג, כד), וכל המחלות
שבאות על האדם, הכל מחמת קלקול השמחה, ועל-פן עליך
להתגבר בכל הפחות, להתחיל להרגיל עצמך בעבודת השמחה,
ותרקד רקודים בכל יום על נעם חלקך שזכית להברא מזרע ישראל
ולא עשאך גוי, חס ושלום, ותהלה לאל אלהיך מעטף בציציר

בַּתְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְאֵין עוֹד שְׂמֵחָה בְּעוֹלָם כְּשִׂמְחַת הַמְצוּוֹת, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים יט, ט): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרִים מְשִׁמְחֵי לֵב". וּמִי שְׂמֵאֲמִין בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ וּבַתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בַּתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת כְּמוֹ שְׂכָל יִשְׂרָאֵל מְאֲמִינִים, בְּוֹדֵאֵי אֵין שְׂמֵחָה בְּעוֹלָם כְּשִׂמְחַת עֲשִׂית הַמְצוּוֹת, שְׂאָנוּ זוֹכִים לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרָנוּ וּבוֹרְאָנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאָנוּ קוֹנִים לְנוֹ חַיֵּי עוֹלָם לְעַד וּלְנִצְחַת נְצָחִים עַל-יְדֵי חוּטֵי הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ נִכְלָלִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הַיֵּשׁ שְׂמֵחָה גְּדוּלָּה מְזוֹ (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוּת, גְּפִילַת אֲפִים, הַלְכָה ד')! וְעַל-כֵּן כְּמָה וְכְמָה יֵשׁ לְנוֹ לְשִׂמְחָה בְּכָל עֵת, וּבַפֶּרֶט כְּשְׂאָנוּ זוֹכִים לְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אָנוּ זוֹכִים אֲזוֹ בְּרַגְעַת הַהוּא שֶׁל עֲשִׂית הַמְצוּוֹת לְהִיּוֹת נִכְלָלִים בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּאוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאָנוּ קוֹנִים לְנוֹ חַיֵּי עוֹלָם לְעַד וּלְנִצְחַת עַל-יְדֵי כָּל מְצוּוֹת וּמְצוּוֹת, שְׂרַבֵּן כְּכֵלֵן קְלוֹת לַעֲשׂוֹתָן וּנְעִימוֹת מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (משלי ג, יז): "דִּרְכֵיהָ דִּרְכֵי נֵעַם"; וְהַחֲכָם יְבִין מַדְעַתוֹ כְּמָה יֵשׁ לוֹ לְשִׂמְחָה בְּשַׁעַת עֲשִׂית כָּל מְצוּוֹת וּמְצוּוֹת, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא עֵקֶר עֲלִית הַשְּׂכִינָה מִהַגְּלוּת, עַד שְׂיִזְכָּה לְהַעֲלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה, עַד שְׂיִזְכָּה לְהַשִּׁיג אוֹרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיִתְיַשֵּׁב וְיִתְבּוֹנֵן אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדוּמָם, צוּמָת, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ. וְכָל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשְּׂשׂוֹן וְהַשְּׂמֵחָה. וַיֵּשׁ לוֹמַר שְׂמֵחָה עוֹלָה אוֹר עוֹלָם, כִּי הַשְּׂמֵחָה הִיא עֵקֶר הָאוֹר שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל מֵה שְׂמֵרָבָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, מִמֶּשֶׁיף עַל עֲצָמוֹ יוֹתֵר אוֹר וְחַיּוֹת, וְעַל-כֵּן מְאִיר עֲלֵיו אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת.

וְתַדַּע, אֶהוּבֵי, אַחֵי, שְׂעַל מְצוּת הַשְּׂמֵחָה צְרִיכִים מְסִירוֹת גִּפְשׁ מִמֶּשׁ, וְשִׂמְעַתִּי מְאֹחַד מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׂבִמְצוֹת הַשְּׂמֵחָה כְּמָה שְׂשִׂמְחַת הָאָדָם, עֲדִין לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּכְתוֹ, וְדַבְרֵי פִי חָכָם חֵן; וְאֵל תְּדַחֵף אֶת הַשְּׂמֵחָה לְמַחְרַת רַק "הַיּוֹם". וְזָכֹר מְאֲמָרָם ז"ל (מְדַרְשׁ תְּנַחֲוּמָא פְּרִשְׁתַּת שְׂמִינֵי ב): אֵין הַשְּׂמֵחָה מִמְתַּנֵּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׂשִׂמְחַת

היום שמח למחר, עין שם; פי אסור לדחף ליום המחרת, פאָשֶׁר
 גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ערב); והשם יתברך
 ישלח לך רפואה שלמה לשס"ה גידיך ולכל טפי דמיק, ויתן לך
 בזכות רבנו ז"ל אריכות ימים ושנים. העקר תראה לקבל על עצמך
 מהיום להיות תמיד בשמחה, ואל תסתפל על שום בריה שבעולם
 יהיה איך שיהיה, וברח לך אליו יתברך בכל יום ויום בתמימות
 ובפשיטות גמורה, ותדבר עמו יתברך פאָשֶׁר ידבר איש עם רעהו.
 וזכר מה שאמרו חז"ל (נדרים מא.): אין החולה עומד מחליו עד
 שמוחלין לו כל צוונותיו.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד
 מאד, ומאחל לך רפואה שלמה

ושלום וברכה לאחריך, אשר אהבת עולם אהבתיו. תראה לנרב
 על הדפסת יתר חלקי "אשר בנחל".

א' פא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר וארא י"ג דשוכבי"ם
 ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
 האברך היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה
 ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח
 לנצח נצחים.

מכתבך מיום שני לסדר ניחתי לנכון קבלתי.

אהובי, אחי, תמדת לבבי! מה שבקשתי לכתב לך דברי חזון
 והתעוררות, הלא ספרי רבנו ז"ל בגידיך, הפך בהם דכלא בהם —
 עצות והתחזקות והתעוררות והנהגות ישרות, וכל עבודתנו צריכה
 להיות כל ימי חיינו רק לדלות מים, שהם עצות והתחזקות

והתעוררות מהנחל.

והנה יסוד היסודות ברוחניות ובגשמיות, לקבל על עצמו הנקגת התם הקדוש (עין ספורי-מעשיות, מעשה ט), לא להתבלבל מאחרים כלל, ולא יהיה למראה עיניו כי אם השם יתברך, ולעולם לא יחשב מאחרים, הן מהטובים ממנו והן מהגרועים ממנו, אין לי בעולמי כי אם השם יתברך והתורה והמצוות והצדיק האמת המקרבו אליו יתברך, ויותר מזה לא יתבלבל לעולם. וכל עקר עבודתנו בזה העולם צריכה להיות רק לחפש אחריו יתברך, כי הוא יתברך אל מסתתר בכל דבר, והוא שכל הנעלם מפל רעיון, עילת העילות מכתר בכתר עליון; כי באמת אחרי התבוננות ושוב דעת אמת, תראה ותבין, אשר באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, שהוא יתברך הלביש עצמו בלבושים אלו, ועלינו לחפש אחריו יתברך, ולגלות ההסתרות להפך "יש לאין". וכמאמרם ז"ל (בראשית רבה כז, א): נביאים שמדמין צורה ליוצרה; וכשבא לידיעה זו, יגאל נפשו מכל המצרים, כי תמיד יהפך "אני" ל"אין". וכל זה זוכים על-ידי רבוי תפלה והתבודדות, להרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בכל יום בתמימות ובפשיטות גמורה פאשר ידבר איש עם רעהו והבן עם אביו, וכל מה שעם לבבו ידבר וישיח עמו יתברך. ואם תהיה עקשן גדול על דבר זה, אף שבתחלה תבוא פל העבודה בכבוד גדולה, אף-על-פי-כן על-ידי תקף העקשנות, תזכה שיזדכך מחך, ותזכה לברור וזכוף האמונה, שזה העקר מה שצריך אדם לזכות בזה העולם. ובכל פעם יראה שתגדל אמונתו יותר ויותר, עד שהכל יהיה פתוח לפניו, כי העינים רואות תמיד דברים עליונים מאד מאד מי שזוכה לזה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד), ומוהר"ן ז"ל ל גלה (יחזקאל א, א): "נפתחו השמים וראוה מראות אלקים", ראשי תבות: אמונה; כי עקר שלמות מדרגת הנבואה היא על-ידי תקף האמונה בו יתברך, שאז נפתחים השמים ורואים מראות אלקים. וכל זה יכולים לזכות על-ידי תקף

התמימות והפשיטות, ולהוציא ממחו ומחשבתו את אחרים, אינו רואה משום דבר רק השם יתברך, והכל "היכל המלך", כמו שכתוב (תהלים כט, ט): "ובהיכלו פלו אמר כבוד", הכל מגלה כבודו יתברך, כי מכל הדברים ומכל הלשונות צועק כבודו יתברך (עין שיחות-ה"ו, סימן נב), כי "מלא כל הארץ כבודו", ואפלו שיש לו שונאים שמדברים עליו ושופכים דמו ומצעעים אותו ומבזים אותו, צריך להפך את כל הבזיונות והתפרות לכבוד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה), כי כשאדם עומד בהיכל המלך, ומבטל עצמו מכל וכל, ואינו רואה שום דבר "אלא את המלך רואה", בודאי כששומע איזו חרפה ובזוי, הוא מפרש לפרוש של כבוד ל"המלך", כי איך אפשר שיבוא אחד לתוך היכל המלך, ויבזה את המלך, אלא בודאי אלו הדבורים הם דבורי כבוד למלך, ומתבונן בדבורים איך לפרש ולצרך אותם, שיתהיה מהם כבוד למלך. ואין לחשב שמא אלו התרפות — עליו נאמרים, זה אינו כן, כי מי הוא, הלא ישותו נתבטלת ואינה כאן, אלא המלך. ועל-כן טוב מאד להרגיל עצמו לא לומר "אני", וגם לא לדבר מעצמו כלל, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך, והכל "אין" סוף ברוך הוא, אשר מלבש ומצמצם בכל דבר. ויש לפרש רש"י מפלא, מה שכל העולם מקשים על זה, מה משמיענו בזה^ט, והוא בפרשתנו "וארא" ומפרש רש"י: אל האבות, ויובן היטב על-פי דברי רבנו ז"ל בתורה הנ"ל, לראות במפלתם של רשעים (הינו שיתבטלו הרשעות והרע — הן מעצמו והן מהעולם) הוא על-ידי התגלות ארץ ישראל (הינו גלוי וזכור האמונה שזוכים בארץ ישראל [לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז], כי שם היא התגלות ההשגחה, כמו שכתוב [דברים ד, יא, יב]: "תמיד עיני ה' אלקיך ביה מרשית השנה ועד אחרית שנה). ועל-ידי מה יכולים להמשיך את קדשת ארץ ישראל (גלוי אמונה)? על-ידי התנוצצות אור זכות האבות, (הינו על-ידי תפלה, כי התפלות אבות תקנום

ט) שהלא בתורה כתוב בפרוש: וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב, ומה בא רש"י להוסיף — "אל האבות"?

[בְּרִכוֹת כו.], וּבְאַתֵּר דְּאִית תַּמָּן אָבוֹת אִית תַּמָּן שְׂכִינְתָא נִוְהַר הַקְדוּשׁ
שְׁלַח קַעֲדוּ.], שְׁהוּא סוּד הַנְּבוּאָה (עֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן א'
בְּסוּפּוֹ). וְזֶה "וְאָרְא" — גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, סוּד הַנְּבוּאָה, אִיךָ
זוֹכִים לָזֶה? מְגַלֶּה רַש"י הַקְדוּשׁ — "אֶל הָאָבוֹת", הֵינּוּ עַל-יַדֵּי
תַּפְלָה שְׂתַקְנוּם הָאָבוֹת, וּבְאַתֵּר דְּאִית תַּמָּן אָבוֹת אִית תַּמָּן שְׂכִינְתָא,
וְדו"ק.

וְאֵל כֹּל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת דִּיקָא כְּשֵׁאינוּ מִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרִים כָּלָל,
שְׂאֵז הוּא גַר בְּעוֹלָם הַחַרּוּת מִמֶּשׁ, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינְתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּמָה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב, שְׁעַל-יַדֵּי רַבּוּי דְּבוּרִים עִם וּפְּוּחִים שְׂיֵשׁ לָךְ
עִם חֲבֵרֶיךָ, עַל-יַדֵּי-זֶה גִּתְבַּלְבֵּל מִחֶךְ וּמִחֲשַׁבְתֶּךָ וְאֵתָה נוֹפֵל, זֶה
מִבְּאָר (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט), שְׁצָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לוֹ בְּגֵד לְבָן
(שְׁמֵרְמֵז עַל הַדְּבוּר כַּמּוּבָן לְמַעַיִן שָׁם), שְׁלֵא יִהְיֶה עָלָיו שׁוּם
כְּתָמִים, וְכֹל מָה שְׁהוּא גְּדוּל בְּיֹתֵר, מְדַקְדָּקִים עִמּוֹ יוֹתֵר, וְעַל-יַדֵּי
פָּגַם הַדְּבוּר — נִפְגַּמְתַּ הַדְּעַת, וּבָא לְנִפְיֵלָה, חֲלִי נוֹפֵל, חֵס וְשָׁלוֹם,
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת (עֵין לִקוּטֵי-הַלְכוֹת, מַעֲקָה וּשְׁמִירַת הַגִּפְשׁ, הַלְכָה א'),
שְׁהוּא נְפִילַת הַמַּחֲזִין. וְעֵינִ בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לח), מָה
שְׁמִפְרֵשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ", עֶקֶר הַרוּחַ
סְעָרָה שְׁנֹתְהוּהָ בְּמַחַ הָאָדָם, הוּא רַק עַל-יַדֵּי הַדְּבוּר הַפְּגוּם; וְעַל-כֵּן
עָלֶיךָ לְתַקֵּן זֹאת, וּמִכָּאן וְלַהֲבֵא תִרְאֶה לְשִׁמּוֹר דְּבוּרֶךָ, וְיִתְרָאָה לְדַבֵּר
רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית עִם כָּל חֲבֵרֶיךָ, בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְהַשׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהַחֲדַל יִחְדַּל. וְלַעוֹלָם אֵל תִּכְנַס
בְּוִפְּוּחִים, כִּי הוֹפְּוּחִים אֵין בְּהֵם שׁוּם תּוֹעֲלַת רַק בְּטוּל זְמַן. וְעֵינִ
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן יט) שְׁמִירַת הַבְּרִית וּשְׁלָמוֹת לְשׁוֹן-
הַקְדָּשׁ, הֵינּוּ לְקַדְּשׁ דְּבוּרוֹ, זֶה תְּלוּי בְּזוּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת נוֹטֵר
הַבְּרִית וּבַעַל מַח מִיֵּשֵׁב, כְּשִׁפּוּי פְּתוּחַ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ.
וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה): מִי שְׁעַצְרוֹר בְּמַלְיָן, עַל-יַדֵּי-זֶה
לֹא יוּכַל לוֹ שׁוּם אָדָם. וּמָה טוֹב וּמָה נָּעִים לָךְ לְחֹזֵר תְּמִיד עַל דְּבָרֵי
הַרְמַב"ם (פָּרָק ב' מֵהַלְכוֹת דְּעוֹת, הַלְכָה ד'): לַעוֹלָם יִרְבֶּה אָדָם בְּשִׁתְיָקָה,
וְלֹא יִדְבֵּר, אֶלָּא אוֹ בְּדַבֵּר חֲכָמָה, אוֹ בְּדַבְרִים שְׁצָרִיךְ לָהֶם לְחַיֵּי גּוּפוֹ,

רפח אָשֶׁר א' פב בנחל

אָמְרוּ עַל רַב, תַּלְמִיד רַבְּנוּ הַקְדוֹשׁ, שֶׁלֹּא שָׁח שִׁיחָה בְּטֵלָה כָּל יָמָיו וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעַקֵּר דְּבוּרוֹ צָרִיף לְהִיּוֹת רַק דְּבָרֵי תוֹרָה וְעֲצוֹת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׁבֻזָּה מְצוּה לְהַרְבוֹת, וְכָל הַמְרָבָה לְסַפֵּר, הֲרִי זֶה מְשֻׁבַּח בְּחֻסְדִּים, אֲבָל דְּבוּרִים שֶׁל מַה בָּךְ, מְכַל שֶׁכֵּן דְּבוּרִים אֲסוּרִים, הֵינּוּ לְדַבֵּר מֵאַחֲרֵים, מִזֶּה צָרִיכִים לְבָרַח כְּמוֹ מֵאֵשׁ שׁוֹרְפֶת, וְאַף שְׁמֵבִישִׁים אוֹתָךְ, כְּמוֹבֵא שָׁם (הַלָּכָה ב'); וְדַרְךְ הַצַּדִּיקִים הִיא: נְעַלְבִין וְאִינָם עוֹלְבִין, שׁוֹמְעִים חֲרָפְתָם וְאִינָם מְשִׁיבִין, עוֹשִׂים מֵאַהֲבָה וְשׁוֹמְחִים בְּיִסוּרִים, וְעַלֵּיהֶם הַפְּתוּב אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ה, לא): וְאַתְּבִיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבֻרָתוֹ, עֵינַי שָׁם.

אָהוּבִי, אָחִי! אִם תִּקְיָם מֵהַ שְׁנֵאָמַר בְּמִכְתָּב זֶה, שֶׁהוּא סֵלֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲזוֹ תַחֲתֶיהָ חַיִּים חֲדָשִׁים וְאַחֲרֵים לְגַמְרִי, וְתִזְכֶּה שְׁיֵאִיר בָּךְ אוֹר הַשְּׂכִינָה, וְתִתְעַנֵּג מֵעֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת הָאוֹר הַמְּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יחזקאל מג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגו'.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

יְדִידְךָ לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

א' פב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בֵּא ט"ו דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיֵגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ, אוֹר הָאוֹרוֹת, הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְקִרְאָת חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלָךְ. מִי הָאֵמִין לְדַבֵּר כְּזֶה, אֶתְמוּל הֵייתָ בְּמִקּוֹם שְׁהֵייתָ,

וְהַיּוֹם זָכָה אוֹתָךְ כָּכֵר רַבְּנוּ וְ"ל בְּחִדּוּשֵׁי תוֹרָה, לְחִדּוּשׁ עַל-פִּי הַקְּדוּמוֹתַי הַקְּדוּשׁוֹת. בֵּן תִּרְאֶה לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ לְחִדּוּשׁ אֵיזָה דָּבָר בְּכָל יוֹם, כִּי הוּא תִקּוּן גְּדוֹל לְהִרְהוּרִים רָעִים (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קה), כִּי כָל הִרְהוּרִים הַרָעִים בָּאִים עַל-יַדֵּי כַח הַמְדוּמָה, וְעַל-יַדֵּי שְׂמֵחַדָּשִׁין אֵיזָה דָּבָר בַּתּוֹרָה, שְׂגָה בַחֲנִינֵת מְדוּמָה מְלֵתָא לְמֵלֵתָא, עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְקַנֵּין פָּגָם הִרְהוּרִים שְׂבָאִין עַל-יַדֵּי הַמְדוּמָה. וְאָמַר אֲז שְׂאֶפְלוּ דְבוּר אֶחָד, אִם זוֹכִים לְחִדּוּשׁ, הוּא גַם-כֵּן טוֹב מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא תִקּוּן גְּדוֹל. וּכְכֹר יְדוּעִים דְּכָרֵי הַקְּדוּשִׁים (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן קפה): כָּל הַנְּהֻגָה וְהַנְּהָגָה שְׂאֵנִי מְצוּהָ לַעֲשׂוֹת, הוּא סְגָלָה וְתִקּוּן, וּמוֹעִיל עַל מֵה שְׂעֵבֵר וְעַל הַעֲתִיד וְלְאַחַר הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל הָאָדָם וְלִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְתַחֲתֵית הַמַּתִּים וְלַעֲתִיד לְבוֹא. עֲמֵד וְהִתְבּוֹנֵן, אִם בְּעַל גַּפְשׁ אַתָּה, מֵה הֵם הַתְּקוּנִים שֶׁל רַבְּנוּ וְ"ל, וְעַד הֵיכָן מַגִּיעִים וְכוּ', וְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה הֵם גַּם-כֵּן הַנְּהֻגָה מִהַנְּהֻגוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהִזְהִיר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ. וְשְׂמַעְתִּי מֵר' לִוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יֵאִיר) [וְ"ל], שְׂמוֹהֲרַנ"ת וְ"ל חִדּוּשׁ בְּכָל יוֹם אֵיזָה דָּבָר, וּמָה הֵיוּ הַחִדּוּשִׁים שְׁלוֹ? "תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת", אֵיךְ זוֹכִים לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַזֵּק וּלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַחִדּוּשׁ, וְדְכָרֵי פִי תְּכֵם חֵן. וְאָמַר רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׂצָרִיךְ שְׂתַהֲיֶה לוֹ אֶמוּנָה בְּחִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, שֵׁשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ נַחַת רוּחַ מִהַחִדּוּשִׁים שְׁלוֹ. וּכְשֵׁיַדַע דְּבָר זֶה, עַל-יַדֵּי-זֶה יִתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּחִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, וְיִגְרַם נַחַת רוּחַ גְּדוֹל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּבִפְרָט בְּיָמֵינוּ אֵלוּ, אֲשֶׁר נִתְרַבִּים בְּכָל יוֹם וְיוֹם טְרִיף פְּסוּל, סְפָרֵי פְּסוּלִים בְּמִינּוֹת וּכְפִירוֹת וְנֶאֱוָף וְדַעוֹת כּוֹזְבוֹת, עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵנוּ, לְחִדּוּשׁ בְּכָל יוֹם חִדּוּשִׁים חֲדָשִׁים, וּלְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וּלְהוֹדִיעַ לְהוֹדַע אֶת רֹאשׁ הַצְּדִיקִים וְעֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת, שְׂעַל יָדָם יִכּוֹל לְצַאת מִכָּל מִינֵי הַסְּתָרוֹת וְחֲשָׁכוֹת וְקִטְנוֹת וְכוּ', וְאִם אֵינּוּ מְסַגֵּל לָזֶה — לְחִדּוּשׁ בְּעֶצְמוֹ, עַל-כָּל-פָּנִים יִרְאֶה וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲזֹר לָזֶה שִׁיתְּפַשְׁטוּ חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים הַבְּנוּיִים עַל יְסוּד מוֹסֵד רֹאשׁ הַצְּדִיקִים, וְיַעֲזֹר לָזֶה — הֵן בְּמִמוֹנוּ, שְׂזוּהֵי הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוֹלָה לְרֹאוֹת שְׂיִדְפֵס, וְהֵן בְּגוּפוֹ — לְטוֹחַ לְמַכּוֹר אֶת הַסְּפָרִים בֵּין חֲבָרֵי וְיַדֵּי וּמִנְדַעֲיוֹ, לְהֵאִיר

עֲרֹבוֹת נְעִימוֹת הָאוֹרוֹת וְהַעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, כִּי לְהַחֲיוֹת בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִהְיוֹת אֶל אָבִיו שְׂבִשְׂמִים — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ בְּזַכּוּיֹת חַנּוּם לְהַתְּנוּעַ מֵרַבִּי אֲמֵת כְּזֶה.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אַל תִּבְלָבֵל עֲצָמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבִעוּלָם, וְאַל תִּפְחַד מִשׁוּם דְּבַר, כִּי הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין וּבַחֲוָהּ כָּל עַלְמִין, כִּי דוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל-כֵּן בְּרַח לָךְ עֲכָשׁוּ בְּרַגַע זֶה אֶל מְקוֹם שְׂאִין שֶׁם בְּנֵי אָדָם, וְתִפְרַשׁ שִׁיחָתְךָ אֵלָיו יִתְּבַרְךָ, וְתִגְלֶה לוֹ בְּפִרְטֵי פְּרִטֵיּוֹת כָּל מַה שְׂעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִדְבֵר עִמּוֹ יִתְּבַרְךָ פְּאֲשֶׁר יִדְבֵר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה. וּמִמֶּשׁ חַיִּים נִתְּתָ בִּי, שְׂכַתְבָּתָ לִי, שְׂאֵתָה מִתְּמִיד בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ וּבְלִקוּטֵי-הַלְּכוֹת.

טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ עַל כָּל הַחֲסָד חַנּוּם שְׂעֲשֵׂה עִמָּנוּ. וְתַעֲשֵׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּלִמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא, וְתִלְמַד בְּמְקוֹם שְׂאֵתָה אוֹחְזוֹ, וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים כָּל הַשָּׁ"ס, תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם, אֲהוּבִי, אַחֲרֵי גַם בְּזֶה אֲסוּר לְהַתְּבַלְבֵּל מֵאַחֲרֵים, וְלֹא יִטָּה אֲזַנּוּ לְמִי שְׂאוֹמֵר כְּגוֹד זֶה, הֲלֹא סוּף כָּל סוּף בֹּא יְבוֹא הַיּוֹם וְהַשְּׂעָה וְהַרְגַע, וְיִצְטַרְךָ לְהִשָּׁיב אֶת נִשְׁמַתּוֹ אֵלָיו יִתְּבַרְךָ, אֵיזָה טוֹב, אֵיזָה נַעַם, אֵיזוֹ מְתִיקוֹת יִהְיוּ לוֹ אֲזוֹ, כְּשֶׁהוּא מְסַבֵּב עִם אֲלֵפֵי פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת וְאַלְפֵי דְפִים גְּמָרָא וְאַלְפֵי סִימָנִים שִׁלְחַן עֲרוּךְ וּמֵאוֹת אֲלֵפֵי מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים וְכוּ' וְכוּ', וְרַב רַבּוֹת רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ' וְכוּ' דְבוּרִים אֵלָיו יִתְּבַרְךָ, הֲיֵשׁ עוֹד אָדָם מֵאֲשֶׁר מִמָּנוּ בְּעוֹלָם?! הֲיֵשׁ עוֹד אָדָם מְעַשֵּׂר מִמָּנוּ בְּעוֹלָם?! כִּי כָּבֵר אָמַר הַתְּנַא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת ו'): "וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂבִשְׂעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּוִין לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֵלָא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד, שְׂנֵאמַר (מְשִׁלֵּי ו, כב): בְּהַתְּהַלְּכְךָ תִּנְחָה אֲתָךְ — בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ — בְּקִבְרְךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תִּשְׁיַחֲךָ — לְעוֹלָם הַבָּא; וּכְשֶׁעוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ חֲשׁבוֹן זֶה, כָּבֵר לֹא יִטָּה אֲזַנּוּ אֶל פְּטוּטֵי דְבָרִים

בְּטֵלִים, אֲשֶׁר מְדַבְּרִים נֶגֶד דֶּרֶךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנּוּ ו"ל, כִּי בֹא יָבוֹא הַיּוֹם, דָּאס עֵס וָוַעַט זײַךְ אָפּוֹזוֹכֶען פֿל הַשְּׁעוּרִים; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִינוּ אוֹן פֿאַרְטִיב אֲשֶׁרִינוּ.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ, תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי מְתֵי נִזְכָּה לְהַתְּרָאוֹת פָּנִים אֶל פָּנִים, וְתַקַּח, אִם יִרְצֶה ה', סְפָרִים לְמַכּוֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

א' פג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בֹּא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק עֲצָמֶךָ, וְאֵל תִּפְּל בִּיאוּשׁ אֲשֶׁר זֶה יוֹתֵר גְּרוּעַ מִכֵּל הַעֲוֹנוֹת שְׁבַעוֹלָם, וְזֶה סוּד דְּבַר רַבְּנּוּ ו"ל, לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִהַיְאוּשׁ וְהַמְרִירוֹת וּלְהַדְּבִיקוֹ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ.

וּבְעֵינַי דְּבַר רַבְּנּוּ ו"ל, אֵין לָךְ לְדָאג כָּלְל, תִּדַע כִּי רַבְּנּוּ ו"ל מְנַהֵיג אֶת כָּל עֲנִינּוּ כְּמוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, הַכֵּל עוֹבֵר דֶּרֶךְ רַבְּנּוּ ו"ל, וְזֶה נִפְּלָאוֹת תְּמִים דְּעֵים, וּמִי שֶׁמְתַבּוֹנֵן בְּזֶה, יִרְאֶה וַיְבִין וַיִּשְׁפִּיל נִפְּלָאוֹת הוּא בּוֹחֵר, זֶה יַעֲסֵק בְּהַדְּפָסָה וְזֶה יַעֲסֵק בְּקְרוֹב רְחוֹקִים, וְזֶה יַעֲסֵק בְּבִגְנֵן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְכוּ' וְכוּ', עַל כֵּן אֶחָד וְאֶחָד רַבְּנּוּ ו"ל כָּבֵר הַסֵּתֶפֶל וּמוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ נִפְּלָאָה, וְלִכֵּן אֵין לָךְ לְהַתְּבַלְּבֵל כָּלְל, דְּבַר רַבְּנּוּ ו"ל יִקּוּם עַל אֶף כָּל הַמְתַּנְּגָדִים וְכוּ'.

(י) שִׁיחֲפֵשׁוּ כָּל הַשְּׁעוּרִים.

(כ) וְשׁוּב.

בענין עמלק המקרר את האדם, ראיתי באלשיך הקדוש בפרשת פי תצא במצות "זכור את אשר עשה לך עמלק", שהוא הסמ"ך-מ"ם — היצר הרע, ומלחמה להני"ה מדור דור, הינו מדורו של משה עד דורו של משיח, פי זוהי הבחירה, שתהיה שליטת הסמ"ך-מ"ם — היצר הרע בעולם, ולבסוף יתבטל. וידוע שהסמ"ך-מ"ם צעק אם נשמת רבנו ז"ל תרד אין לו פבר מה לעשות, והשיבו, שהנשמה הזו מכרחה לירד, ואתה תמצא לעצמך עצה וכו' (עין ספורי-מעשיות, מעשה ז' מהזכוב ועפכיש).

מה אמר לך, העקר הוא רק התחזקות, ותרגיל עצמך ללמד בכל יום יום התורה הקדושה מתדוש, וכמו שפרש רש"י (דברים כו, טו), על הפסוק: "היום הזה הני"ה אלקיך מצוה לעשות את החקים האלה" וגו' — בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כאלו בו ביום נצטוו עליהם, והאור-החיים הקדוש מביא (שם בפסוק): "את ה' האמת", מצות תלמוד תורה היא מצוה בפני עצמה שאין זמן להפטר ממנה עד יום מותו וכו', וכן (שם): כל המצוות אינן אלא שמירה מהתעוב ומלכלוף הנפש ובהשלמת שמירת המדות יהיה אדם שלם מפל מום ומפל לכלוף, עין שם; על-כן ראה רק להתמיד בלמוד התורה הקדושה ובקיום המצוות, ואל תבלבל עצמך משום דבר שבועלם, ואל תסתפל על שום ברירה, אתה ברח לך רק אליו ותברך בשמחה בינה לבין קונך, ועל-ידי-זה תצליח דרךך תמיד.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' פד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בא ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל ידי היקר לי מאד, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם המעות להדפסה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שנופה להדפיס כל ימי חיינו ספרי רבנו, ונופה לחדש בהם תמיד חדושים פאלו, שיתגלה אור ודעת רבנו ו"ל לכל שכבות העם, ונופה להנצל מהשקרנים והצבועים והרמאים וכו', הנמצאים עכשו בעולם, אשר סתם ממלאים את העולם עם דמיונות וכו', פי העקר הוא אמונה פשוטה בו יתברך, לידע ולהודיע ולהודע, פי הוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטית, וכפי שאדם מבטל עצמו אל ידיעות אלו, כן מצליח בחייו, העקר לידע פי רק הוא יתברך בעל-הבית של כל העולם, ואנחנו תלויים ועומדים רק בידו יתברך.

נא ונא התמד בלמוד הזהר והתקונים, ותרגיש טעם ערב בחייו, פי על-ידי למוד סתרי תורה יפתחו לך המחין, ותרגיש הארה עצומה. והאריז"ל נתן תקון לבעל תשובה, שיאמר בכל יום חמשה דפים זהר או תקונים; אשרי שיאחז בשניהם.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' פה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ראה ללמד בכל יום את התורה קנ"א, ותאמר ביחד עם אשתך פרשת "ויבראשי חדשכם" (במדבר כח, יא), ואם רבנו ו"ל אמר שזוהי סגלה להולדה, אפה לא צריך סגלות יותר גדולות מזה, ונה בטוח. העקר ראה לחזק עצמך במדת אמונ"ה, אשר עולה בני"ם, ועל-ידי אמונ"ה זוכים אל בני"ם. ועקר האמונה — למסור נפשך לגמרי אליו יתברך, ותדע שמה שאפה

צָרִיף — יבא אל ביתך, ואם תכניס עצמך כל-כף באמונה פשוטה, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ומה שאתה צריך יבוא אל תוך ביתך, אז דיקא תזכה להפקד בנרע של קימא, וזה שאנו אומרים בליל ראש השנה מזמור כ"ד: "לדוד מזמור להנני"ה הארץ ומלוואה תביל ויושבי בה", כי אז נפקדים בנרע של קימא, כמאמרם ו"ל: שרה וחנה נפקדו בראש השנה, ועל-כן ת'ביל' ראשי תבות: "ל'א ת'הו ב'רָאָה לְשֶׁבֶת יִצְרָה" (ישעיה מה, יח). מה אמר לך, על-ידי אמונ"ה, יפתחו לך כל העולמות, וכמו שאמר מוהרנ"ת ו"ל (יחזקאל א, א): "נ'פתחו ארבות השמים וראוה מ'ראות אלקים", ראשי תבות: אמונ"ה, על-ידי אמונה נפתחים כל השמים, וזה יש לומר (בראשית ב, ד): "ב'יום ע'שות י' אלקים", ראשי תבות: א'צילות, ב'ריאה, י'צירה, ע'שיה, שהם הארבעה עולמות שמים וארץ, זה הנני"ה אדנ"י; אשרי מי שמחזק עצמו באמונה פשוטה, שאז הוא דבוק בו יתברך תמיד.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' פו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בא ה'תשל"ד.

שלום וברכה אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

ראה לחזק עצמך מאד מאד עם דברי רבנו ו"ל, אשר הם מים קרים על גפש עיפה. ומה לך להיות שבור, ברח לך אליו יתברך, ותספור לו יתברך את כל אשר עם לבך בתמימות ובפשיטות גמורה כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, לדעתי אם תהיה חזק ואמין בעבודה הקדושה הזו בעקשנות גדולה, אז לא תצטרך שום ברירה שבעולם, כי המאמין האמתי בו יתברך, והוא דבוק בו באמת, הוא אינו צריך שום ברירה שבעולם, וכן אינו מפחד משום ברירה

שְׁבַע עוֹלָם, כִּי מֵה יֵשׁ יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וְהֵיכֵן יֵשׁ עוֹד שְׁמִירָה יוֹתֵר. טוֹבָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, הַעֲקֹר תַחֲקֹק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, כִּי י' בֵּא הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה ה' רַגַע שְׁתַּחֲזִיר אֶת נִשְׁמַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-פֶּן מִדוּעַ כָּבֵר עֲכָשׁוּ לֹא תַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, הֲלֹא בֵּין כָּךְ תִּצְטָרֵךְ לְשׁוֹב לְבַסּוֹף אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, מִדוּעַ לֹא תִחַשֵׁב עַל כּוּוֹן זֶה, וּכְבֹר עֲכָשׁוּ תַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג וְחַיּוֹת יוֹתֵר מִזֶּה, בְּרַח לְךָ מִכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְתַהֲיֶה דְבוּק רַק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' פז.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בֵּא ה' תִּשְׁל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֶל הָאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מֵאֵד ...
גִּרוּ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רֵאָה לְחִזֹק עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַע עוֹלָם, וְתִבְרַח מִבְּנֵי-אָדָם הַמְדַבְּרִים לְשׁוֹן-הַרְעָה וְרִכִּילוֹת וְלִיצְנוּת, שְׁנֵה אָבִי אַבּוֹת הַטְּמֵאָה, הַדְּבִק עֲצָמְךָ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, הַעֲקֹר חִזֹק עֲצָמְךָ עִם הַנְּקִדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בָּךְ, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירֵנוּ רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַפּב), וְהִזְהִירֵנוּ מוֹהֲרַנ"ת ו"ל מֵאֵד מֵאֵד לְלֶכֶת רַק עִם תּוֹרָה זוֹ, כְּמוֹבָא (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א'), וּמִגְלָה שָׁם שְׁבִיזָה תְלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה, כִּי בְּאֵמֶת אֵין זוֹ עֲצָה לְדוֹן עֲצָמוֹ תְּמִיד לְכַף חוֹב, וְלִהְחִזִּיק עֲצָמוֹ לְרִשְׁעֵי הַכִּי גְדוֹל, זֶה בְּעֲצָמוֹ עֲצַת הַסֶּמ"ךְ-מ"ם. וּבְאֵמֶת כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוּטָה מ.ב.): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוֹם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, אָמַר לְהֵן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לִישְׂרָאֵל, אֲפִלוּ לֹא קִיַּמְתֶּם אֶלָּא קָרִיאַת שְׁמַע שְׁחִרִית וְעַרְבִית, אֵין אַתֶּם

רצו אֲשֶׁר א' פח בְּנַחֵל

נְמַסְרִין בְּיָדָם (שֶׁל שׁוֹנְאֵיכֶם), עֵינֵי שָׁם.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָעֵקֶר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא מִדַּת
הַתְּחִזְקוֹת, כְּפִי שְׁמַחְזָקִים עֲצָמָם בְּן מְצַלְחִים, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוֹ
מִטְעָה עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲזֵי יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' פח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בֵּא הִתְשַׁלְּדוּ.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבַּחּוּר הַיָּקָר
לִי מְאֹד, גֵּר לְצַדִּיק, שֶׁהוּא נִחְלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא, הַמְּגַלָּה מְקוֹרָא
דְּחִתְמָתָא עֲלָאָה הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', אֹר הָאֹרוֹת
הַמְּחִיָּה מִתִּים מִמֶּשׁ, וּמְקִים יְרוּדִים וּנְפוּלִים וְכוּ', וּמְחִזְרִם אֶל
שְׂרָשֵׁם הָעֲלִיוֹן ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֹצָח נְצָחִים.

מְכַתְּבָךְ הַיָּקָר לְגִבּוֹן קִבְּלֵתִי זֶה כְּמָה שְׁבֹועוֹת, אַךְ מְרַב טְרִדוֹתִי
נִתְעַפֵּב וְגַם נִשְׁפַּח מִמְּנִי, וְהַיּוֹם סָבַב הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׁמַצְאֵתִי אֶת
מְכַתְּבָךְ וְנִזְכַּרְתִּי מִמֶּךָ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׁאָנוּ זֹכִים לִידַע מְרַבֵּי
אַמַּת כְּזֶה, וְרֵאוּי לָנוּ לְהִתְחִיל כָּל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה,
לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִם קְטָנֵי
עֲרָךְ כְּמוֹנֵי, פְּגוּמִים כְּמוֹנֵי, שְׁזָכִינוּ לְהִתְוַדַּע מְרַבֵּי אַמַּת כְּזֶה, הַמְּגַלָּה
לָנוּ יַעֲזוֹת תְּמִימוֹת כְּאֵלוֹ. וְתִהְיֶה לָאֵל, עַל-כָּל-פְּנִים אֵין אָנוּ
מִתְנַגְדִּים עֲלֵיו, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ
עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים.

וְהִנֵּה חֲמַדַּת לְבָבִי, רַבְּנוּ וְ"ל מְגַלָּה לָנוּ גְלוּיִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר
נִפְתַּחוֹת עֵינֵינוּ גַם-בְּן לְרֵאוֹת מְרֵאוֹת אֱלֹקִים, עַל-יְדֵי תַקָּף הָאָמוּנָה

הקדושה שמאיר בנו, לידע ולהודיע ולהודע, אשר מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לג), ואפלו מי שעוסק במשא ומתן בין העפוסים, לא יוכל לומר, שאי אפשר לו לעבד את השם יתברך מחמת עביות וגשמיות שנופלות תמיד עליו וכו' וכו', כי גם במקומם — שם השם יתברך, פי אין בלעדיו יתברך, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, רק הוא מלבש בלבושים, ועלינו להפשיט הלבושים וההסתרות, ועל-ידי-זה נזכה למצא אותו יתברך בכל המקומות ובכל הדרגות, ואזי נפתח פינו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, כי אם נתברר לאדם בידיעה ובלב שלם, שמלא כל הארץ כבודו, והקדוש-ברוך-הוא עומד בשעת התפלה ושומע התפלה, בודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה, והיה מדקדק מאד לבון דבריו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב); וכשאדם חזק בדעתו, שתמיד ידבר עמו יתברך, אפלו אם יפל במקום מגנה מאד מאד, גם משם יספר לפניו יתברך את כל לבבו, אדם כזה לעולם כבר לא יתרחק ממנו יתברך, ויזכה שתתהפכנה כל ירדותיו לעליות גדולות ועוונותיו לזכיות.

אחי, אחי! צריך לחזק עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, והעקר לזכות להגיע אל מצות השמחה, שהיא כלליות כל המצוות וכלליות כל הקדושות, ומחמת שכל קיום התורה הקדושה וקיום האדם בגשמיות וברוחניות תלויים במדת השמחה, על-כן מתגברת ומתפשטת על זה הסטרא אחרא יותר מהכל, ועל-פי-רוב נמשכת על האדם עצבות ומרירות על לא דבר, וכל זה מהסטרא אחרא הממרת חיי האדם בחנם על לא דבר.

על-כן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על מצות השמחה, ואמר, שפפי הנראה אי אפשר להגיע אל זה, כי אם על-ידי מלי דשטותא, מרב התגברות והתפשטות הסטרא אחרא על זה, ובפרטיות אותן הנשמות שנקשלו כבר בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה נבלעו בבטן הקלפה שנקראת יללה,

עליהן לידע, שאי אפשר לצאת מהחטא הזה, כי אם על-ידי תקן הששון ושמחה, לרקד בכל יום ויום ובכל שעה ושעה, ולשיר לעצמו נגונים של שמחה. והשמחה היא אש שורפת כל הקלפות, וכל מה ששמת יותר ויותר, פמו-כן נתבטלת ממנו הקלפה הזו, ועל-כן ראה גם ראה מה לפניך, אחי היקר, ואל תפל בדעתך משום דבר, רק חזק, חזק להיות תמיד בשמחה עצומה, ועל-ידי-זה תזכה לבטל ולשרף את כל הקלפות המסוככות סביבותיך, ועל-ידי תקן השמחה בו יתברך, יפתחו מחך ודעתך להשיג במשפלות אשר הם למעלה משכך, כי השמחה מרחבת את הדעת, וזוכה להשיג השגות גבוהות בנקל בלי שום עכובים; כי השמחה היא אור האורות המאירה בכל העולמות, כי לפניו יתברך אין שום עצבות כלל, והוא יתברך מקור השמחה.

חמדת לבבי! העקר אל תפחד משום דבר ומשום ברעה, כי תהלה לאל, אתה חוסה בצלא דמהימנותא, צל החיים (משלי ג, ה): "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען"; "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך"; "אל תהי חכם בעיניך ירא את ה' וסור מרע"; ואם היית יודע גדל הרחמנות של השם יתברך, ואיך הוא מחכה ומצפה לדבוריך שתדבר אליו, אז היית מתמיד בזה מאד מאד.

הפוחב בחפזון ודורש שלומך הטוב תמיד
ומצפה לראותך ועל כל פנים פתב ידך...

בקרוב אכתב לך, אם ירצה ה', עוד, ועמך הסליחה שנתאחר
עד עכשו, ותדין אותי לכף זכות מטרדוטי הרבים בעסק הרבים.

א' פט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר בא ה'תשל"ד.

שׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהֲבֹבִי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחֹר הַיֶּקֶר
 לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל
 הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ.

אִף שֶׁכָּבֵר כְּתַבְתִּי לָךְ מִכְּתָב אֶתְמוֹל, אִךְ עֲכָשׁוּ בְּאֵתִי לְבֵיתִי
 וּמְצֵאתִי עוֹד מִכְּתָב מִמָּךְ, אֶמְרָתִי לְנִטּוֹת יָדַי וּלְכַתָּב לָךְ שׁוֹרְתִים אֵלָיו.

חֲמִדַּת לְבָבִי! מִמֶּשׁ חַיִּים נִתְּתָ בִּי, שֶׁכְּתַבְתָּ שְׂאֵתָה אוֹחֲזוּ כָּבֵר
 בְּסִדְרָךְ בַּגְּמָרָא כְּסִדְרָן בְּמִסְכַּת גְּזִיר, רְאוּי לָךְ לְרִקֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
 מֵרַב שִׁמְחָה, שְׁזָכִיתָ לְסִים כָּבֵר יוֹתֵר מִט"ו [חֲמִשׁ-עֶשְׂרֵה] מִסְכָּתוֹת,
 וְהָיָה רְאוּי לָךְ לְהִבְיֵא כְּלִי זֶמֶר וּלְזַמֵּר עוֹד וְעוֹד, יְבוֹא יוֹם וְאוֹס עֵס
 וְעוֹט זֵיף אִפּ זוֹכֵן דִּי אֵלַע מִסְכָּתוֹת שְׁלַמְדָּתְלִי. וְעַיִן בְּפִסְיִקְתָּא זוּטָא
 (פִּרְשַׁת צו): "כָּל הַמְּשָׁלִים מִסְכַּת צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת יוֹם טוֹב". וְאִם הֵייתָ
 נוֹטָה אֲזַן אֶל לְצִים... אֲשֶׁר אוֹמְרִים: "זֶה אֵינוֹ נִקְרָא לְמוֹד כָּלָל וְכוּ",
 וְלֹא לְזֶה כּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ, מָה הָיָה עִמָּךְ וְכוּ וּמָה הֵייתָ עוֹשֶׂה
 בְּכָל הַזְּמַן הַזֶּה וְכוּ אֵתָה לְבַד יוֹדַע וְכוּ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, וְהַעֲקֹר
 לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עֲצֵמָנוּ. וְזָכֹר מֵאַמְרָם ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה, כג, י):
 מָה אֵהָלִים שֶׁל יִשְׁמַעְאֵלִים כְּעוֹרִים מִבְּחוּץ וְנֵאִים מִבְּפָנִים, כִּף הֵם
 תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, אִף-עַל-פִּי שְׁנֵאֵיִם כְּעוֹרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה (עוֹשִׂים
 לִיצְנוּת, זֶהוּ אֵינוֹ נִקְרָא לְמוֹד כָּלָל וְכוּ וְכוּ), הֵם מְלֵאִים מִבְּפָנִים:
 מִקְרָא, מִשְׁנָה, תְּלַמוֹד, הִלְכוֹת וְאֲגָדוֹת וְכוּ עַיִן שָׁם; חֲמִדַּת לְבָבִי!
 זְכוֹר גַּם תִּזְכֹּר כַּמָּה בְּלִינוּ יַחַד, וְכַמָּה דְּבַרְנוּ יַחַד, וּבְרוּךְ ה' שֶׁבֵּאתָ
 לְכָל זֶה. חֲזַק, חֲזַק, חֲזַק! מְאֹד מְאֹד מְאֹד, וְהַחֲזַק בְּשַׁעוֹרִים קְבוּעִים
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאִף שֶׁהִסְמַ"ךְ-מ"ם מִתְּלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמֵי שְׁמֵת־לִבֵּשׁ,
 לְדַבֵּר עָלֶי כָּל דְּבָר אֲסוּר, עוֹנוֹתֵי הַרְבִּים גָּרְמוּ כָּל זֹאת, אִךְ נִרְאֶה
 בְּסוּף דְּבַר מִי יָקוּם; וְעַל-כֵּן הַחֲזַק בְּשַׁעוֹרִים, כִּי רַק זֶה יִשְׁאַר עִמָּךְ,
 וְרַק זֶה יִלְוֶה אוֹתְךָ, וְאֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ לְחַלֵּק עָלַי, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי,

תהלה לאל, אני מתחבא בסתר צל פנפיו יתברך.

הדורש שלומך ומאחל לך כל טוב אמתו ונצחיו...

א' צ.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר בא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, האברך
היקר לי מאד, שותה ממיי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו
... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך מיום שני לסדר שמות לנכון קבלתי, והנה
לנחמך על היסורים והמרירות שעוברים עליך בכל יום הלא ספרי
רבנו ז"ל בדיך, הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך. ובפרט תראה
לקבע לעצמך שעור פסדן ב"לקוטי הלכות" מדי יום ביומו ואז
תראה נפלאות רבות, כי בכל יום תמצא שכל מה שעובר עליך וכו'
מרמז בדבריו הקדושים, ויאירו לך עצות אמתיות ונכונות איה
לצאת מהחשך והרע וכו' שנלפדת בו.

חמדת לבבי, אשר אהבת עולם אהבתיך, אהבה שאינה תלויה
בשום דבר בטל, חזק ואמץ מאד מאד, ותעשה כל מיני פעלות
שבעולם להתחזק ולהתאמץ מכל מה שעובר עליך, פי צריך כל
אדם להאמין באמונה שלמה, שכל מה שעובר עליו בכל יום ובכל
עת ובכל שעה מיום הולדו עד יום מותו, הפל הוא רק סבובים
מאתו יתברך, פדי שיזכה להשגות אלקות, לדעת ולהפיר אותו
יתברך, כי רק בשביל זה נברא, ואין שום תכלית אחרת חוץ מזה,
פי עקר תכלית כל הבריאה הנה, בגין דישתמודעון ליה (והו בא מב.),
וזה כלל התורה והמצוות, שהם סבובים וצמצומים להשיגו יתברך
מכל דבר ומכל פרטי הבריאה וכו', אף הסטרא אחרא מתפשטת
ומתגפרת מאד מאד לבלבל דעת האדם, ובפרט בשעה שעוברות

עָלְיוֹ יְרִידוֹת וְקִטְנוֹת, מְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת וְכוּ', שְׁלֵא יִסְתַּכֵּל וְלֹא יִבִּין עַל כָּל מָה שְׁמִסּוּבָב הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עִמּוֹ שְׁזָה לְטוֹבָתוֹ הַנִּצְחִית, כְּדִי לְזָכוֹת לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְהַשְׁגִּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמִשְׁפִּיחוּ אֶת הָעֵקֶר וְעוֹשֵׂה מִהַטְּפֵל עֵקֶר, כְּאֵלֹהֵי הָעֵקֶר הִיָּה, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲסֻקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְטִרְדַת הַפְּרָנְסָה וְכוּ' וְהַפְסֵד הַסְּחוּרָה וְכוּ' וְקִלְקוּלָהּ וְכוּ', וְהַדְּאָגוֹת וְהַיְסוּרִין הַנִּמְשָׁכִין מֵהֶם וְכוּ'. וְלֹלֵא שְׁחַמֵּל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עָלֵינוּ, וְשַׁלַּח לָנוּ אֶת הַרְבֵּי הָאֲמָתִי, שֶׁהוּא מְחֻזַּק אוֹתָנוּ, וּמְכַנִּיס בְּדַעְתָּנוּ מֵהִי הַתְּכֵלִית וּמֵהוּ הָעֵקֶר, הֵיִינוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, גִּאֲבָדִים לְגַמְרֵי.

עַל-כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי, מֵאֲחֵר שְׁזָכִיתָ לְהַתְּוֹדַע מִרְבֵּנוּ וְכוּ', מֵדוּעַ תִּמְשֹׁךְ עֲצָמְךָ כָּל-כָּךְ אֶל הַצַּעַר, הַאֵם אֵינְךָ יוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל עֲנִיָּוֶיךָ יֵשׁ שֵׁם יְד ה', וּבְלַעֲדֵיו יִתְבַּרְךָ לֹא תוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר; וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְהַשְׁתַּטֵּחַ וְלִפְלֵ אֲרָצָה בְּפִשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְלִכְבוֹת וְלְהַתְּחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ שְׁיַעֲזֹר לְךָ וַיֹּאמֶר לְצָרוֹתֶיךָ דֵּי, וְאִם אֶף-עַל-פִּי־כֵן עֲדִין הִישׁוּעָה מִתַּעֲכָבֶת, צָרִיךָ לְהִיּוֹת סְבֻלָּן גְּדוֹל, וְלַחֲכוֹת וְלַקְוֹת לִישׁוּעָתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי כִּד חֵס גְּבִיָּה יִתְהַפֵּךְ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרִין, חֵלֵק א', סִימָן ד'), שֶׁתְּהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים גְּמוּרִים וְכוּ', וְאֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת לְתֵן לְךָ, וּמִי שֵׁיִשׁ לוֹ עֲצָה אַחֲרַת שְׁאִינָה מְקַשְׁרֵת אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עֲצָתוֹ הִיא עֲקָמָה מְאֹד מְאֹד, וְאֶף שֶׁבְּתַחֲלָתָהּ זֶה מְתַק, אֲבָל סוֹפָהּ מֵרַ כְּלַעֲנָה, כִּי עֵקֶר הַתְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע, הַפֵּל סְבוּבִים שְׁמִסּוּבִים עִמּוֹ מִלְמַעְלָה, שֶׁהוּא יִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּדֶרֶךְ וּבְאִפְּן כְּזֶה, וּמֵה וְלָמָּה תִּפְּל כָּל-כָּךְ בְּדַעְתָּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁתִּרְחַק כָּל כָּךְ וְכוּ', בְּמַחַ מְעַקֵּם כְּזֶה וּבְלֵב סְחָרְתָר כְּזֶה, טוֹב יוֹתֵר לְבָרַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִבְקַשׁ רַק רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּמִתְנַת חֲנָם, אִם יִתֵּן — יִתֵּן וְכוּ' וְכוּ', וְלֹא לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וְסוּף כָּל סוּף בֹּא יְבוֹא יוֹם יִשׁוּעָתְךָ וְכוּ'.

וְאוֹדוֹת הַשׁוֹנְאִים שֶׁלָּךְ הַמְּבֹזִים אוֹתְךָ וּמְצַעְרִים אוֹתְךָ, וּמוֹצִיאִים שֵׁם רַע עָלֶיךָ, גַּם-כֵּן זֹהֵי הָעֲצָה — לְפִל עַל פָּנָיו וּלְבַקֵּשׁ

רחמים ותחנונים: אָנָּא ה' מחל לי על כל חטאי ועוונותי ופִּשְׁעֵי, שְׁחַטָּאתֵי, עוֹיְתֵי ופִּשְׁעֵתַי לְפָנֶיךָ יתְּבַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים הַשָּׁפָם וְהַעֲרַב, וְעַל-יְדֵי-זֶה גִּרְמַתִּי לְעַצְמִי וּלְכָל הָעוֹלָם צָרוֹת. אָנָּא ה', אֲנִי מִקְבֵּל עַל עַצְמִי מֵעַכְשָׁו מִרְגַע זֶה לְבִטֵּל עַצְמִי לְגַמְרֵי אֵלֶיךָ, וְלֹא אֲרַצֶּה רְצוֹן אַחֵר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנְךָ יתְּבַרְךָ, חוּס וְרַחֵם עָלַי, שְׁאֲזַכֶּה לְזַכֹּר אֶת אַחֲרֵיתִי בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וּבְכֹל רִגַע, אֲשֶׁר יִהְיֶה הַהֲכָרַת סוּף כֹּל סוּף לְשׁוֹב אֶל מְקוֹמִי הָרִאשׁוֹן שְׁמִשָּׁם נִחְצָבָה נִשְׁמַתִּי וְכוּ'; וְעַל-כֵּן לָמָּה לִּי לְבַלְבֵּל דַּעְתִּי בְּחַנּוּם, לָמָּה לִּי לְמַרְר כֹּל-כֶּף חַיִּי בְּחַנּוּם, ה' גִּתָּן וְה' לָקַח יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

חֲמַדַּת לְבָבִי! יֵשׁ וַיֵּשׁ הַרְבֵּה לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה, אַךְ אֵין הַפְּנָאִי, וּבִפְרָט שְׁ"עֲלִים לְתַרוּפָּה" בְּיַדְךָ, הַפֶּךָ בָּהֶם, כִּי מִכְתָּבִי מוֹהֲרֵנִי תָּ ו"ל מְחַזְקִים וּמְאַמְצִים מְאֹד מְאֹד. וְשִׁמְעֵתִי מֵר' לִוִי יִצְחָק (נְרוּ יֵאִיר) [ו"ל], שְׁבִ"עֲלִים לְתַרוּפָּה" יְכוּלִים לְרְאוֹת אֶת חַיִּיו שֶׁל מוֹהֲרֵנִי תָּ ו"ל, אֵיךְ יְהוּדֵי חַי בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהוּא מְחַזֵּק עַצְמוֹ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּאַלְקִיו, וְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינוֹ מְבַלְבֵּלוֹ וְאֵינוֹ מְפִילוֹ, רַק הוּא חֲזָק תָּמִיד; אֲשֶׁרֵינוּ שְׁאֲנוּ מְאַמְיָנִים בְּדְבָרִים אֱלֹהִים, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יתְּבַרְךָ עַל כָּל הַחֲסָד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' צא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בֵּא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֵגֶזְנִי הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת שֶׁמְתַקִּיפִים אוֹתָךְ מִדֵּי פֶעַם וְכוּ', רְאֵה לְשִׁמְעַת בְּקַבְלֵנוֹת כָּלֵי זְמַר (טֵיִיפ קֶסֶטָה) שֶׁל כָּל מִינֵי נְגוּנִים, שֶׁרַבְּנוּ

אֲשֶׁר   א' צב   בְּנַחַל   שג

ז"ל הפליג במעלת הנגינה, עד שאמר שזה עקר רפואת הבת מלך (שהיא נשמות ישראל), ואף שעל-פי הלכה אסור לשמע כלי זמר משום חרבן-בית-המקדש, עם כל זאת מוכא, אשר מי שיש לו חלי עצבים וכו', והוא חלי הדפאון, מתר לשמע אפלו בבין המקצרים, עין שם; ועל-פן בעתים הללו שעוברים על בני-אדם כל מיני דכאונות ומרירות ועצבות וכו', מתר לשמע כלי זמר ואין מה לחשש כלל, ובפרטיות מאז שנתגלה הבעל-שם-טוב הקדוש, זכותו גן עלינו, שהוא גלה את מעלת השמחה, בסוד (תהלים ק, ב): "עבדו את הוי"ה בשמחה", ושם דגש מיחד על עבודת השמחה, אין מה לחשש כלל.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' צב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בא י"ז דשוכבי"ם ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה גגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו, אור האורות היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך היקר לגכון קבלתי זה כמה פעמים, והנה להשיבך על מרירות צרותיך ובלבול דעתך שעובר עליך.

חמדת לבבי! בזה העולם צריכים חזוק בכל יום ובכל שעה ובכל רגע מתדש, כפי תקף התפשטות והתגברות הסמ"ך-מ"ם על כל נפש וכו', ובפרט על מי שרוצה באמת לשוב אליו יתברך, עליו עובר מה שעובר וכו', ועל-פן הוא נצרך להתחזק יותר ויותר, ויעשה קשר בעצמו יהיה מה שיהיה אף שבין כך נופל וכו', ונתבלבלת תפלתו הקבועה, כי על-ידי פגם הברית נתבלבלת תפלתו וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ), ועוד שאר ירידות ונפילות שעוברות עליו וכו', על-כל-פנים יהיה איה שיהיה, יהיה רגיל לברח

תמיד למקום מיוחד, וידבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ויספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו: "ראה גם ראה, רבנו של עולם, נפילתי עוד פעם וכו', וכזאת וכזאת עשיתי וכו', נתבלבלה עוד פעם תפילתי וכו', ולא זכיתי להתפלל תפילתי הקבועה בישוב הדעת ובכוננת פרוש המלות" וכו', ועל-כל-פנים איך שהוא לא יפסיק את השיחה בינו לבין קונו, כי הוא החבל המקשר בינו לבינו יתברך, פי 'קול' דא 'סלם', ועל ידו זוכים לעלות אליו יתברך; ועל-כן העקר שבכל העקרים, שצריך להיות חזק מאד מאד בשיחה והתבודדות, ואף שיגיע זמן שאינו יכול לעשות שום דבר — לא ללמד ולא להתפלל וכו' וכו', גם-כן לא יפל בדעתו, רק יאחז בחרב התפלה, ובזה יהיה חזק מאד לדבר לפניו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו באיזה מקום שיהיה ובאיזה זמן שיהיה ובאיזה מצב שיהיה, לא יפסיק מלדבר עמו יתברך, והכל בתמימות ובפשטות גמורה בלי שום טעם ושכל כלל, רק תמיד ידבר אליו יתברך בין בביתו ובין בדרך וכו' וכו'. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד), שהעקר מה שהגיע למדרגתו היה רק על-ידי תמימות ופשטות גמורה, שדבר עמו יתברך כמו פראסטיק ממש וכו', עין שם; וצריך שתדע, שכל מה שזוכה להשליך דעתו וחקמתו לגמרי, יותר יזכה לדבר אליו יתברך. ואם היית יודע מה שנעשה עם כל דבור ודבור שאתה מדבר אליו יתברך, היית מודרז בזה מאד, והיית מתמיד בזה כל היום פשרק היה לך איזה פנאי. וטוב יותר לספר לפניו יתברך את כל לבבו וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות מאשר לדבר עם אחרים דברים בטלים ודברים של מה בכך, אשר אין בהם שום תועלת ותכלית, ואדרבה עוקרים את המוח והדעת ממנו יתברך, וגם גורמים לפל יותר בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, חס ושלום, פי ברית הלשון וכו' תלויים זה בזה, וכפי שמקדש דבורו, זוכה להיות נוטר הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), וכן זוכה להיות תמיד בישוב הדעת, פי "רוח סערה עשה דברו" (תהלים קמח, ח), עקר רוח סערה במח האדם נעשה על-ידי פגם הדבור (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח),

ועל-ידי שלמות הדבור ולשמור שלא יגרם בדבורו אילו פתמים, יזכה לשלמות הדעת (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כט).

חמדת לבבי! צריך שתחקק היטב היטב בדעתך, שאין לך בזה העולם רק אותו יתברך, אשר הוא מלא כל הארץ כבודו, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, כי דומם, צומח, חי, מדבר, אשר למראה עינינו הוא גם-כן אלקותו יתברך רק בהתלבשות כזו וכו', כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ועל-כן יותר טוב לבקש ענינו רק ממנו יתברך ולא מבשר ודם אשר אינו מועיל כלל, כי (תהלים קמו, ג): "אל תבטחו בגדיבים בבן אדם שאין לו תשועה", כי הוא בעצמו אין לו תשועה, "ער אליין קען זיה גישט העלפן"^מ, כי הכל תלוי רק בידו יתברך, והוא המשגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית, והוא זן ומפרנס לכל, והוא נותן ומזמן שדווכים וכו'; ועל-כן העקר לבקש רק ממנו יתברך ולא מאחרים אשר אינם מועילים כלל, וצריך שתדע שאין שום ברירה שיכולה להיטיב לך או להרע לך, כי הכל משגח בהשגחה פרטית, כי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז): "ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה (ברכות נח.), ובשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא (יומא לח.), ואפלו צפרא קלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא, וכל שכן בר איניש (ירושלמי שביעית ט, א), ומה שהשם יתברך רוצה הוא רק תפלה, לבקש תמיד אותו יתברך כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות בתמימות ובפשטות גמורה. ואמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רלג), שעל כל דבר צריכין להתפלל, הינו אם בגדיו קרועים וצריך לבגד — תפלל להשם יתברך שיתן לו בגד ללבש, וכן פיוצא בזה דבר גדול ודבר קטן יהיה רגיל רק לדבר ולספר ולבקש מלפניו יתברך, עין שם; וצריך שיהיה בדבר זה עקשן גדול בלי שום טעם ושכל,

(מ) הוא לבד אינו יכול לעזר לעצמו.

וגם צריף להזהר מאד מאד מדחיקת השָׁעָה, לא לדחוק את השָׁעָה שִׁירְצָה עֲנִינוּ וּמִבְקָשׁוֹ תִכְרֶה-וּמִיד, רק לְבַקֵּשׁ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אם יִתֵּן — יִתֵּן (עֵינִי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ'; וּבְלְקוּיֵי-הַלְכוֹת, גְּדוּלָה, הַלְכָה ה'), וְרַב הַנְּפִילוֹת וְהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שֵׁישׁ לְאָדָם שֶׁמִּתְרַשֵּׁל בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת הוּא, שְׂדוּחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וְרוֹצֵה אֶת יְשׁוּעָתוֹ בְּרִגְעַ זֶה וְכוּ', וּכְשֶׁאֵין בָּאָה לוֹ, אֲזִי נוֹפֵל בְּדַעַתוֹ וּמִתְרַשֵּׁל לְגַמְרֵי מִתְּפִלָּה. וּבְאֻמַּת זוֹהִי טְעוֹת גְּדוּלָה, כִּי בְּכָל דְּבוּר וּדְבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא בּוֹרָא מְלֵאכִים, וְכֵן הַדְּבוּרִים הֵם כְּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם כָּל הַטּוֹב וְהַשָּׁפֵעַ (עֵינִי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לד), וְהֵם כְּלִים לְקַבֵּל עֲרֻבוֹת נֶעֱם אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ (עֵינִי לְקוּיֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלַּת עֲרֻבִית, הַלְכָה ד'), וְכָל מֵה שִׁירְבָה וַיִּתְמִיד בַּתְּפִלָּה, יוֹתֵר תְּגַדֵּל יְשׁוּעָתוֹ, וְכֵד חֵם גְּבֵה יִתְהַפֵּךְ (עֵינִי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), כִּי יִשְׁלַם הַבְּנִין שֶׁהוּא צְרִיף לְכֻנֵּס בּוֹ, וְעַל-כֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נֶעֱים לְהַרְבוֹת תְּמִיד בַּתְּפִלָּה יִהְיֶה אִיף שִׁיְהִיָּה, וְלֹא יִתֵּן דְּמֵי לוֹ וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ אֶהְבֵּת אֻמַּת, כִּי הוּא אֲבִיךָ וְהוּא בּוֹרְאֵךְ, וְהוּא אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וּמְחַיֶּה וּמְהַיֶּה אוֹתָךְ בְּכָל עֵת וְרִגְעַ, וּבְנוֹדָאֵי גּוֹתֵן וַיִּתֵּן לָךְ כָּל הַצְּטָרְכוֹתֶיךָ, אִף וְרַק תִּרְאֶה לְהַשְׁמִיטֵחַ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ מְדֵי פֶעַם בְּפֶעַם, וְלְבָבוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ שִׁיעֲזוֹר לָךְ וּיְרַחֵם עָלֶיךָ, וַיִּתֵּן לָךְ כָּל מֵה שֶׁאֲתָה צְרִיף וּבְכַרְט זְוִיג הַגּוֹן. וְאוֹדוֹת שְׂדוּכִים שֶׁאֲתָה מְתִיעֵץ עִמִּי וְכוּ', אֵינִי יוֹדֵעַ מֵה לוֹמַר לָךְ, רַק תִּקְבֵּל עַל עִצְמָךְ לְקַחַת אֶת הַשְּׂדוּף הָרֵאשׁוֹן שֶׁמְצִיעִים לָךְ (מְלֻבָד אִם לֹא יִתְאִים אֵיזָה דְּבַר בְּגִשְׁמִיּוֹת — חֲלִי וְכַדוּמָה). וְהַעֲקֵר אֶל תְּבַלְבֵּל עִצְמָךְ וּבְכַרְט מִהַפְתָּדִים שֶׁמְפַחֲדִים אוֹתָךְ, שֶׁאֲבִיךָ לֹא יִרְצֶה לְעֲזוֹר לָךְ, וּבְכַרְט שֶׁהוּא עֲנִי וְאַבְיוֹן, זְכֹר כְּמָה בַּחוּרִים הַתְּחַתְּנוּ אִף שֶׁלֹּא עֲזְרוּ לָהֶם. הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הוּא אָב הַרְחֻמָּן, וְהוּא יִזְמֵן לָךְ שְׂדוּף הַגּוֹן, וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְהוֹצִאוֹת מֵאֲבִיךָ כָּלֵל, וּבְכַרְט הַשְּׂדוּף שֶׁפְתַבְתָּ וְכוּ', אִם הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, בְּנוֹדָאֵי יִגְמַר בְּכִי טוֹב, וְאִם לֹא — יִזְמֵן לָךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שְׂדוּף אַחֵר, הַעֲקֵר לֹא לְהַתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה, וְאֵל תִּהְיֶה קִטָּן בְּעֵינֵי עִצְמָךְ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ

וְאֶצְלָךְ. וּכְבֹר אָמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אבות ד): "אל תהי בזו לְכָל אָדָם וְאל תהי מְפֹלֵיג לְכָל דְּבָר, שְׂאִין לָךְ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׁעָה, וְאִין לָךְ דְּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם, וְעַל-כֵּן סוּף כָּל סוּף בֵּא יָבוֹא הַשְּׁעָה וְהַמְקוֹם שְׁלָךְ.

וְעַל-כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי, תִּרְאֶה לְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנַחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִרְאֶה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים אֶפְלוּ בִינְךָ וּבֵין עֲצוּמָךְ, וְתִהְיֶה רְגִיל לְהַחֲיוֹת עֲצוּמָךְ עִם אֵיזָה נְגוּן (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רעג), כִּי נְגוּן הוּא דְבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּמִמְשִׁיךְ אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִף שְׂיָבוֹא לָךְ כָּל עֲנִין הַשְּׂמִחָה בְּכַבְדוֹת עֲצוּמָה, עַל-כָּל-פָּנִים תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִלְךָ בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְאֵל תִּחְלַשׁ דְּעַתְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, כִּי אֵינְךָ צָרִיךְ לְשׁוּם בְּרִיָּה רַק אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ. וְאָמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אבות ו): "אל תִּבְקֶשׁ גְּדֻלָּה לְעֲצוּמָךְ, וְאל תִּחְמַד כְּבוֹד יוֹתֵר מִלְּמוֹדֶךָ עֲשֵׂה, וְאל תִּתְאַוֶּה לְשִׂלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים, שְׂשִׁלְחָנְךָ גְּדוֹל מִשִּׁלְחָנָם וְכִתְרֶךָ גְּדוֹל מִכִּתְרָם, וְנִאֲמֵן הוּא בַּעַל מְלֹאכְתְּךָ שְׂשִׁי שְׁלָם לָךְ שְׂכָר פְּעֻלָּתְךָ"; וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לִילְךָ לְמִקְוֶה כְּזֶה שְׂמִחָלִישִׁים דְּעַתְךָ וּמִשְׁבָּרִים לְבָךְ, מָה אַתָּה צָרִיךְ לָהֶם, הֲלֹא כָּל כְּסוּפִיךָ צָרִיכִים לְהִיּוֹת רַק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ תִּמְצָא בְּכָל מְקוֹם, כִּי אִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, רַק פֶּתַח פִּיךָ וְיֵאִירוּ דְבָרֶיךָ, וְאֵת רַבְּנוּ ז"ל תִּמְצָא בְּסִפְרֵיו הַקְדוּשִׁים, עַל-כֵּן פֶּתַח סִפְרֵיו וְהַתְּמִיד בְּהֶם מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן וּבְחֵי-מוֹהַר"ן, כִּי מוֹהַר"ן ז"ל אָמַר, שְׁעַל יָדָם זָכָה לְהַפִּיר אֶת רַבְּנוּ ז"ל, כִּי אֵלוֹ הֵיוּ הַשִּׁיחוֹת חֲלִין שְׁלוֹ, שְׁהַתְּלַבֵּשׁ עֲצוּמוֹ בְּהֵן.

וְעַל-כֵּן הַרוּצָה לְהַתְּנוּעַ בְּאַמַת מְרַבְּנוּ ז"ל, וְלְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיו קִדְשָׁתוֹ, יִתְמִיד בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת וְהַטְּהוֹרוֹת, הַמְּאִירוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְאוֹדוֹת הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחָה, מְעֵרִיב, מֵה טוֹב וְמֵה גָּעִים, שְׂתַכְּף-וּמִיד כְּשִׂמְגִיעַ זְמַן — יִתְחִיל לְהַתְּפַלֵּל, וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶז שׁוּם דְּבָר, כִּי מִגְּדֹל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה מִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה עוֹד לְהַתְּפַלֵּל וְכוּ' (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לא), וּבִפְרָטִיּוֹת בְּלֵי שׁוּם בְּלָבוּלִים

וכו'. וְהִרְגַּל עֲצָמָךְ לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וְתֹאמַר דְּבוּרֵי
הַתְּפִלָּה כְּתִינוּק מִמֶּשׁ, בְּפֶה מְלֹא מְלֶה בְּמֶלֶה, וְכָל אוֹת וְתִבְּהָ הֵם
אוֹרוֹת וְעוֹלָמוֹת רוּחָנִיִּים וְכו'.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֶה. אֵל
תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה, בְּרַח לָךְ תְּמִיד רַק אֵלֶי
יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲכָה לָךְ, וּמִצְפָּה שֶׁתְּדַבֵּר עִמוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד
וּמֵאַחַל לָךְ כֵּל טוֹב אֲמִתִּי וְנֹצֵחִי.

תִּרְאֶה לְכָתֹב לִי תִּכְף־וּמִיד אַחַר קִבְּלָתְךָ מִכְּתָבִי זֶה, מֵהַ גַּעֲשֶׂה
עִמָּךְ, וְכֵן אִם הַסְּפָר מִתְפַּשֵּׁט שָׁם בְּמַחְנֹכֶם.

א' צג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֵר בֵּא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד,
גַּר לְהַצְדִּיק גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְּתָבְךָ.

אוֹדוֹת הַמְּרִירוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עֲלֶיךָ וְכו', כְּדֹאֵי לָךְ לְהַכְנִיס עֲצָמָךְ
בְּתוֹךְ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתַחֲזוֹר הַרְבֵּה הַרְבֵּה בָּהֶם, כִּי אֵין לָךְ טוֹב מִזֶּה,
וְכָל אֶחָד כְּפִי שְׁמִכְנִיס עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כֵּן מְרַגֵּשׁ טַעַם
אַחַר בְּחַיָּו, כִּי בְּאֱמֶת הַחַיִּים מְלֵאִים גְּסִיּוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים עַד מְאֹד,
וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר, וְעַקֵּר הַהֲצֵלָה הוּא סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
כִּי הוּא פּוֹתֵחַ אֶת שְׁעַרֵי הַמָּוֶה וְהַדְּעַת לְבָרַח וּלְהִיּוֹת בְּכָל חֻלְקֵי
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁבוֹרַח תְּמִיד לְתוֹךְ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לוֹ כֵּל
הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' צד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בַּא ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה ... גֵּרוּ
יָאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ. מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר, יֵשׁ אֶחָד
שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו גְּזֵרַת מִיתָה, רַחֲמָנָא לְעֻלְךָ, וְעַל-יְדֵי צָרוֹת וְעִגְמַת נַפְשׁ,
חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין — נִתְכַּפֵּר לוֹ, וְעַל-כֵּן רָאָה לְקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ
בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב, וַרְאוּי לְךָ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֵלֶק א', סִימָן ד', שֵׁשׁ מְבָאָר רַבְּנֵי ו"ל אִיךָ שֶׁפֶל מְאוֹרְעוּתֵי שֶׁל
אָדָם הֵם לְטוֹבָתוֹ, וְזוֹ הַבְּחִינָה הִיא מְעִין עוֹלָם הַבָּא, כִּי שָׁם בְּעוֹלָם
הַבָּא נִתְדַּעֵים, אֲשֶׁר כָּל מָה שֶׁסּוֹבְלִים בְּזֶה הָעוֹלָם הַכֹּל לְטוֹבָה.
וּבְאֲמַת נִפְלְאוֹת הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, זֶה אֵין לְתֵאָר
וּלְשַׁעַר כָּלֵל, וְעַל קֶטֶב זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ כָּל סְפָרֵי הַזֶּהָר וְהַתְּקוּנִים
וְכָל כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְכָל כְּתָבֵי תַלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, לְגַלוֹת אִיךָ שֶׁהַכֹּל לְכָל מְשָׁח בְּהַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ
הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין דְּבַר בְּלֵי הַשְּׁגָחָתוֹ, דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן מְשָׁח
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְכֹל שֶׁהָאָדָם מְכַנֵּס עֲצָמוֹ בִּידִיעוֹת אֵלוֹ, כְּמוֹ-כֵן
נִמְשָׁכִים עָלָיו מַחִין עֲלִיּוֹנִים, וּמְרַגֵּשׁ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ לְהַשְּׁגָה זֶה, כִּי זֶה הַתַּעֲנוּג הַכִּי גְדוֹל בְּחַיֵּי
הָאָדָם, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֹרֹר הָאֵין סוֹף
בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו כָּלֵל, כִּי בְּאֲמַת אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל
מָה שֶׁהָאָדָם רוֹאֶה הוּא רַק כְּסוּי וְצָפוּי וּלְבוּשׁ לָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
וְזֶה שְׁאֵנוֹ אוֹמְרִים בְּתַפְלַת "נִשְׁמַת": "וְכָל עֵין לְךָ תִּצְפֶּה", הִינּוּ הָעֵין
בְּעֲצָמָה מְצַפֶּה וּמְכַפֶּה וּמְעַלִּימָה וּמְסַתִּירָה אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מָה
רוֹאֶה הָעֵין, רַק גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה — דּוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר,
וּבְאֲמַת הֵם רַק לְבוּשׁ לָאֹרֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה
לְהַפְּשִׁיט אֶת הַלְּבוּשׁ הַגָּס וְהָעֵב, אֲזִי רוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ אֱלֹקוֹת, שְׁזֶה
אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, וְאֲזִי הוּא כְּבָר סִבְלָן גְּדוֹל, וְשׁוֹמֵר עַל דְּבוּר פִּיו,

שי אשר א' צה בנחל

שנה יצירה ועשייה, ודו"ק.

ההכרח לקצרה.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

א' צה.

בעזרת השם ותפילה, יום חמישי לסדר בא ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה גייעו וירדפו אל ה'קדוש והנעלה, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך המלא צעקות ושועות וכו', מכל מה שעובר עליך, והנה ידוע הרבה בספרי רבנו ז"ל ומוהר"ת ז"ל, איך שכל העולם הזה הוא הגיהנום ממש (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קיט), ודבר מזה הרבה מוהר"ת ז"ל עם אנשי שלומנו, ותמיד עורר אותם וחקק ואמץ אותם לבל ישברו ויתרחקו ממנו ותברך, כי העקר הוא שלום עמו ותברך, ולא להקשות שום קשיות כלל, רק לידע כי כך מתנהגת השגחתו הפרטי פרטית, וכך רצונו לתברך כמו שרואים, ואין עלינו להתבלבל כלל. ומבאר ב"קדשת לוי" בפרשה זו: "בא אל פרעה" (שמות י, א) בסדר תשר"ק, אותיות "בא" הם הסוף שמונה על דינים, ועל-כן אמר "בא אל פרעה", שאביא עליו דינים "למען שתי אותותי אלה בקרבך", ודו"ק; ויש לומר, כמו ש"בא אל פרעה" אותיות "בא" הם דינים, כי הם סוף אותיות תשר"ק, הינו מי שיש לו פה רע, שתי אותיות אלו הם דינים, מה שאין בן מי שזוכה ושומר על דבורו, אותיות "אב" הם הגאולה, כי אל"ף בי"ת הוא סוד התפלה, וזה "ב"א אל פרעה" — אם יש לך פה רע, ואתה מדבר כל העולה על רוחך, ראה לקדשו באותיות אל"ף-בי"ת, וכן תדע שהוא ותברך אב הרחמן דיקא, ועל-כן יש לזה שתי משמעותות. ובאמת מי ששומר פיו ולשונו, שומר מצוות

אֲשֶׁר   א' צו   בַּנְחַל   שִׂיא

נִפְשׁוּ, כִּי כָל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים בָּאִים לְאָדָם רַק עַל-יְדֵי הַדְּבוּר
שֶׁמִּפְקִירוֹ, כַּמּוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח):
"רוּחַ סְעָרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ" (תְּהִלִּים קמח, ח) — כָּל הָרוּחַ סְעָרָה גּוֹרֵם
הַדְּבוּר, וְכֵן (שָׁם, סִימָן כט), עֶקֶר חֲלֵי נוֹפֵל שְׁנוּפֵל בְּרוּחַ-גִּיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הוּא עַל-יְדֵי הַרְבֵּב שֵׁישׁ עַל בְּגָדוֹ גִּיד הַלְשׁוֹן וְכוּ', עֵינַי
שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

א' צו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בֵּא הִתְשַׁלֵּד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ
יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת וְצַעֲקוֹת וְכוּ', מִכָּל מַה
שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ'. וְהִנֵּה כָּבֵד לְמַדְנּוּ הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְנּוּ ז"ל, כִּי
הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא עֲמָל וְכַעַס וּמְכַאוֹבִים, וְאֵין אָדָם שֶׁלֹּא יִסְבַּל
יְסוּרִים מְרוּרִים, זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה וְכוּ' (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
קט), עַד שֶׁהַתְּבַשְׁטֵא רַבְנּוּ ז"ל וְאָמַר, שְׂאִין עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל רַק גִּיהֲנוּם
וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְלִכֵּן אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
לְהַחְזִיק מִצַּמֵּד, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לִפְלֵ-כָּךְ בְּדַעְתָּךְ בְּכָל פַּעַם, עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁב אֲשֶׁר אֲבִד מְנוּס וְתִקְנֶה מִמֶּךָ, אֵין זֶה עֲצָה לְהַתְּאָבֵד כָּל-כָּךְ
(שְׁקוּרִין פֶּאֶרְלִירִין זִיךְ) מִכָּל פְּגַעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, הָאָדָם צָרִיךְ לְהֵם
וְלִשְׁתַּק וְלֹא לַצָּאת לְרִיב עִם אֶף אֶחָד, לֹא עִם אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו וְלֹא עִם
אַחֵרִים, צָרִיךְ לְהִיּוֹת סִבְלָן גָּדוֹל בְּזֵה הָעוֹלָם, וְלִסְתַּם אֶת אַזְנוֹ לֹא
לִשְׁמַע חֲסְרוֹנוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל הַבְּלִי הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּק
עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְפָּרֵךְ, וְאִזּוֹ דִּיקָא תַתְּחִיל לְהַרְגִישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי,
וְזֶה שְׂאֵמֵר דְּוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים עז, יב): "אֲזַכּוֹר מִעֲלָיִ"

יָהּ, כִּי אֶזְכְּרָה מִקֵּדָם פְּלֶאָדָה, הִינּוּ יְיָ הֵם הַמַּחֲזִין, וְעַקֵּר הַצָּרוֹת
 שְׂאֵדָם מְרַגֵּישׁ הוּא רַק מִחֲמַת צְמָצוֹם הַמַּחֲזִין, כִּי כְּשֶׁאֵדָם זוֹכָה
 לַגְּדֻלוֹת הַמַּחֲזִין, אֲזִי זוֹכֵר תְּמִיד "מַעֲלֵלֵי יְיָ" — מֵה שְׂעוּבָרִים עָלָיו
 כָּל מִינֵי עֲלִילוֹת, הֵן מֵצַד אַחֲרִים, שְׂמַעֲלֵלִים עָלָיו דְּבָרִים שְׂאֵין
 בָּהֶם, וְהֵן מֵצַד עֲצָמוֹ הוּא נִשְׁכָּר מִדְּבָרִים שְׂמַעֲלֵלִים בּוֹ (מֵעַן
 מוּטְשָׁעֵט אֵיהֶם). וְאֵיךְ זוֹכִים לַעֲבֹר עַל כָּל זֶה? כְּשֶׁזּוֹכְרִים אֶת
 הַפְּלֵאוֹת שְׂעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם הָאָדָם מִקֵּדָם, כִּי אֵין לָךְ אָדָם
 שְׂלֵא עָשָׂה עִמוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֶּעַם חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, אִךְ
 הַצָּרוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת מְשַׁכַּחוֹת אֶת הָרֵאשׁוֹנוֹת (בְּרֻכּוֹת יג.), עַל-פִּי-רֹב
 כְּשֶׁזּוֹכְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת, הוּא שׂוֹכַח אֶת גְּדֻלַּת
 הַחֲסָדִים שְׂעָשָׂה עִמוֹ כְּכֹר פֶּעַם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה "אֶזְכֹּר
 מַעֲלֵלֵי יְיָ", הִינּוּ אֲנִי נֹזֵק שְׂבִתוֹךְ כָּל הַעֲלִילוֹת וְהַמְרִירוֹת
 שְׂמַעֲלֵלִים עָלַי (מֵעַן מוּטְשָׁעֵט מִיךְ), הַכֹּל הוּא "יְיָ", מִפְּנֵי צְמָצוֹם
 וְקִטְנוּת הַמַּחֲזִין שְׂנַפְּלֵתִי עַכְשָׁו לְשֵׁם, כִּי הֲלֵא "אֶזְכְּרָה מִקֵּדָם פְּלֶאָדָה"
 — אֲנִי נֹזֵק מֵהַפְּלֵאוֹת שְׂכָבֵר עָשָׂה עִמִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֶּעַם.
 וְכִשְׂזוֹכָה לְהַסְתַּפֵּל וּלְהַתְּבוֹנֵן עַל כָּל הַחֲסָדִים וְהַרַחֲמִים הַגְּמוּרִים
 שְׂעָשָׂה עִמוֹ פֶּעַם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה? תֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה
 לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסָד הַגְּדוֹל וְהַנּוֹפֵלֵא שְׂעָשָׂה עִמוֹ,
 וְתִהְיֶה לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת גְּדוֹלָה לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד גַּם עַכְשָׁו, כִּי בּוֹדֵאֵי לֹא
 יַעֲזֹב אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

נָא וְנָא יְדִידֵי הַיָּקָר, הַרְגֵל עֲצָמָךְ לְדָם וּלְשֵׁתְךָ, וְאִתָּה אֵינְךָ צָרִיךְ
 לַעֲנוּת לְכָל אֶחָד, וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לְכָל אֶחָד צְדָקָתְךָ, כִּי שׂוֹנְאֵיךָ
 מִמִּילָא לֹא יוֹדוּ לָךְ, אֲפֹלוֹ שְׂתַרְאָה לָהֶם אֶת הַשֵּׁמֶשׁ בְּאֲמָצַע הַשָּׁמַיִם,
 יִצְעָקוּ שָׂזָה עַכְשָׁו לִילָה... כִּי הַנִּצְחוֹן אֵינּוֹ סוֹבֵל אֶת הָאֲמָת, כְּמֵאֲמַר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכב), וְעַל-כֵּן מֵה וּלְמָה לָךְ
 לְהַצְדִּיק עֲצָמָךְ לְפָנַי בְּנֵי-אָדָם אֲשֶׁר אֵינָם חַפְצִים בְּאֲמָת וְכוּ', הֵם
 חַפְצִים רַק לְנִצְחַת אוֹתְךָ לְבִטֵּל וּלְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, וְעַל-כֵּן מֵה לָךְ וּלְהֵם,
 אִתָּה רְאֵה רַק לְהוֹצִיא אֶת נִקְדַּתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.
 וְשִׂמְעֵתִי מִרְבִּי לֹי יִצְחָק (נְרוֹ יְאִיר) [ז"ל], שְׂבֵאוֹמֵן הִיָּה דִּין וְטוֹעֵן

ותמיד הצליח בכל דין תורה, ושאלו אותו, בַּמָּה כִּתְּךָ? עָנָה וְאָמַר:
 "בְּדַרְךָ כָּלֵל דִּין וטוֹעֵן דִּרְכוֹ לְבַטֵּל וְלִשְׁבֹּר אֶת הַצַּד שֶׁכָּנְגָה, לְהִרְאוֹת
 שְׂאִינִי צוֹדֵק, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְסַתֵּפֵךְ בְּמַחְלָקָת, לֹא-כֵן אֲנִי כָּל
 מְגַמְתִּי הִיא רַק לְהִרְאוֹת צְדָקוֹ שֶׁל הַצַּד שְׁלִי, וְאִף פֶּעַם אִינִי מְלַכְלֵךְ
 אֶת הַצַּד שֶׁכָּנְגָה, וְדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה אֲנִי מְצַלִּיחַ". רוֹאִים מִזֶּה כִּי אֵין
 צְרִיכִים בְּכֻלָּל לְהִתְעַסֵּק עִם מְנוּל, כִּי הַמְתַּנוּל עִם מְנוּל נַעֲשֶׂה כְּמָהוּ,
 וַיֵּשׁ מְאֹמֵר הַחֲכָם: הַמְנוּל אַחֲרֵים הוּא בְּעֵצְמוֹ מְנוּל, הַמְלַכְלֵךְ
 אַחֲרֵים הוּא בְּעֵצְמוֹ מְלַכְלֵךְ, הַמְקַלֵּל אַחֲרֵים הוּא בְּעֵצְמוֹ מְקַלֵּל,
 וְעַל-כֵּן אֲשַׁרִּי מִי שְׂאִין לוֹ יֵעֲסֵק עִם אַחֲרֵים, רַק תָּמִיד מְשַׁתְּדֵל לְחַזֵּק
 אֶת נִקְדָּתוֹ, וְכֵן תָּמִיד זוֹכֵר בְּחִסְדֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁעֲשֶׂה עִמּוֹ
 עַד עַכְשָׁו, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּמְצַלִּיחַ דִּרְכוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֵךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' צו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שְׁשִׁי לְסֵדֵר בֵּא הִתְשַׁל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיֵגוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחֹר הַיָּקָר
 לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
 גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר מִיּוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר שְׁמוֹת לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, וְגַם הַבְּחֹר
 ... גֵּרוֹ יֵאִיר, שֶׁשְּׁלַחְתָּ אֵלַי, הִזְיָה אֶצְלִי, בְּרוּךְ הוּא אֲשֶׁר עַד כַּה עֲזָרְנוּ
 הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁנִזְכָּה לְדַבֵּר מִרְבְּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא אוֹר הָאוֹרוֹת, אֲשֶׁר
 שָׁמוּ קִדְּם לְעוֹלָם וְכוּ', אוֹר הַגְּנוּז וְהַצִּפּוֹן וְכוּ'. וְשִׁמְחָתִי מְאֹד
 לְקִרְאָת הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִם בְּחוּרֵים מִרְבְּנוּ ו"ל, וְכֵן
 אַתָּה כּוֹתֵב לָהֶם מִכְתָּבִים, בֵּן צְרִיף לְהִיּוֹת, וְזֶה חֲלָקְנוּ לְנִצָּח נִצְחִים;
 אֲשַׁרִּינוּ וְאֲשַׁרִּי חֲלָקְנוּ, וְרֵאוּי לָנוּ לְחַזֵּר וְלוֹמַר אֲשַׁרִּינוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ
 שִׁיכוֹת לְחִסְדֵי בְּרִסְלָב, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים וְתַמִּימִים. וְהַעֲקֵר לְכַרְת

מְלִיצָנוֹת כְּמוֹ שְׂבוּרָחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרְפֹת, כִּי הִלְיָצָנוֹת הַיָּא הַקְּלָפָה
הַקְּשָׁה בְּיוֹתֵר, וְהִיא מְעַכְבֶּת אֶת בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ כִּי הַתְּמִימוֹת הַיָּא
יְסוּד הַקְּדֻשָּׁה וְעִמּוּד הַחֲכָמָה, וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד שְׁרוּצָה לְרַחֵם עַל
עֲצָמוֹ, וְרוּצָה לְעֵלוֹת מְעַמֵּק גְּפִילָתוֹ, כָּל תְּקוּנוֹ עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת
וּפְשִׁיטוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא יְכוּל לְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת (עֵין
לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גּוֹיָקִין, הַלְכָה ד'), אֲפִלוּ כְּשֶׁעֲדִין מְנַח בְּמָקוֹם שְׁמֹנֵחַ,
בְּעַמְקֵי תְּהוֹמוֹת, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת הוּא הַיָּא הַתָּם הָאֵמֶתִי, וּמִתְּמָם
עִם תְּמִימִים, שְׁפָל מִי שְׁמֵמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ לְדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת, אִף אִם נָפַל
בְּתַאוּתָיו לְתְּהוֹמוֹת כְּמוֹ שְׁנַפֵּל, יְכוּל לְהַפְּלִל בְּתְּמִימוֹת הַצְּדִיק
שֶׁהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְשָׁם, וְיְכוּל לְעֵלוֹת וּלְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ
עַל-יְדֵי-זֶה. וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתְּמִימוֹת הוּא לְסַלֵּק דַּעְתוֹ וְחֲכָמָתוֹ
לְגַמְרֵי, "אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבָר", רַק "צְדִיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכָל
מַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים קמ"ה, יז), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם יִזְכֶּה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
מִכָּל מָקוֹם שֶׁרַק נָפַל וְכוּ'; כִּי עַקֵּר יְרִידַת וּנְפִילַת כָּל אָדָם זֶהוּ
מִסְבֵּה, שְׁנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ מִתְּנַהֵג עִמוֹ בְּמִשְׁפָּט
הַיִּשָּׁר וְהַצְּדִק, כְּאִלוֹ אִי אֶפְשָׁר לְעִמֵּד בְּנִסְיוֹן כְּפִי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
מִתְּנַהֵג עִמוֹ, כִּי רַב הָעוֹלָם צוֹעֲקִים שְׂאִינָם יְכוּלִים לְעַבֵּד אֶת הֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ מִחֲמַת חֲסֵרוֹן הַפְּרִנְסָה, וְכֵן אֲבָרֵךְ שְׂאִין לוֹ בְּנִים, וְכֵן בַּחוּר
שְׂאִין לוֹ בֵּת זוּגוֹ וְכוּ', שְׁנִדְמָה לְפִי דַּעְתָּם, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁהֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ מְעוֹת הַמִּשְׁפָּט נִגְדָם, שְׁרוּצָה שְׁיַעֲשׂוּ מֵהַ שְׂאִין בְּכַחֵם, הֵינּוּ
לְעַסֵּק בְּתוֹרָה וּתְּפִלָּה וּבְקִיּוֹם הַמַּצּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה בְּמַצֵּב כְּזֶה
שֶׁהוּא נִמְצָא בְּלִי פְּרִנְסָה אוֹ בְּלִי בְּנִים אוֹ בְּלִי זוּגוֹ וְכוּ' וְכוּ', כָּל
אֶחָד כְּפִי עֲנִינוֹ וְיְרִידָתוֹ, אֲבָל בְּאֵמֶת אֵינוֹ כֵּן, כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד
לְהֵאֱמִין, כִּי "צְדִיק אֶתָּה ה' וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטֶיךָ" (תְּהִלִּים קיט, קלז), וּבְיַדָּא
אֵינוֹ בָּא בְּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוּדָה זְרָה ג.), וְאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ מִהָאֲדָם,
שְׁיַעֲשֶׂה מֵהַ שְׂאִין בִּיכְלָתוֹ, וּבְיַדָּא הוּא יִתְבָּרֵךְ יוֹדֵעַ שְׁזֶה עַקֵּר
הַנִּסְיוֹן שֶׁל זֶה הָאֲדָם, שְׁיַחֲטֹף עֵתִים לְתוֹרָה וְעֲבוּדָה מִתּוֹךְ הַדְּחָקוֹת
הַזֹּה, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חַז"ל (אָבוֹת ד, ט): כָּל הַמְּקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מְעַנִּי
וְכוּ', וְכֵן בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם, כִּי בְּאֵמֶת הָאֲדָם בָּא אֶל זֶה
הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַמִּשְׁפָּט, הֵינּוּ בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרִיּוֹתָיו

ובגשמיות לא יפל בדעתו כלל, רק מפל דבר ומפל מקום יזכה לשוב אליו יתברך, ויגלה ויפרסם אלקותו יתברך, וזו כל מעלתו על כל המלאכים וכו', כי הוא מסבב בחשף פנה, ונפל בתהומות פאלו, ואף-על-פי-כן זוכה לחתר ולחפש אחריו יתברך; על-פן צריכין להאמין שהשם יתברך בנדאי ישראלים משפטי, ואינו מנסה שום אדם במה שאינו יכול לעמד בו, אף-על-פי שלפי שכלו קשה לו לעמד בענינים אלו שעוברים עליו, אף-על-פי-כן צריך להשליך שכלו וחקמתו, ולהאמין כי ישראלים דרכי ה' ומשפטי, ובנדאי הוא צריך לעבר בזה העולם בענינים אלו שהשם יתברך מתנהג עמו — בעשירות או בעניות או בהתגברות התאוות והרעיונות הרעים וכו'. וכמו שאמרו חז"ל (יומא לה:): הלל מחיב את העניים, יוסף מחיב את הרשעים, רבי אלעזר בן חרסום מחיב את העשירים. ושמעתי מאחד מגדולי אנשי שלומנו לפרש: מחיב הכונה, שכל אחד הראה דרך שיכולים לעבד את השם יתברך, זה בענינותו וזה בעשירותו וזה ביצרו, פי הם פתחו לנו הדרך הזו, דרך התמימות והפשיטות, לא להתבלבל ולא לחשב הרבה, ומפל שפן לא להרהר, חס ושלום, אחריו יתברך, ודברי פי חכם חזן. כי עקר התקון הוא התמימות והפשיטות וסלוק דעת עצמו לגמרי, ומבטל עצמו אליו יתברך לגמרי, אף לזכות אל גלויים פאלו אי אפשר, כי אם בין קבוץ "חסידי ברסלב", ששם לומדים דעת ותורת הצדיק האמת שהוא התם הקדוש.

ועל-פן מי שרוצה לחוס על חיו, צריך לילך על ידיו ועל רגליו, לבקש קבוץ פנה אשר מדברים שם רק עצות הצדיק ותורתו ותמימותו, ועל-ידי-זה גם הוא יזכה להגיע אל שלמות תקונו, ויזכה להפיל בו יתברך, אשר הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל. ודע לה, שיש בין אנשי שלומנו קבוץ יקר פנה, אשר מדברים רק מתורה ועבודה והתבודדות, אם תחפש — תזכה למצא. והעקר להסתפל בעין אמת.

הדורש שלומך באהבה רבה...

א' צח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בַּא' ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחֹר הַיֶּקֶר
לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְצַדִּיק אֹר
הָאוֹרוֹת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח
לְנֹצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיֶּקֶר לְנִכּוֹן קִבְלָתִי זֶה פְּמָה שְׁבוּעוֹת, אַךְ מֵרַב טְרָדוֹתִי
וּתְלָאוֹתִי נִתְעַכֵּב עַד עַכְשָׁו.

אַהוּבֵי, אַחֵי, חֲמֻדַת לְבָבִי! רְאוּי לָנוּ לְשִׁמְחָה מְאֹד מְאֹד, אִיךָ
שֶׁקִּטְנֵי עֲרֶךְ כְּמוֹנוּ הַיּוֹם, זְכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵי אֲמַת כְּזֶה, רַבֵי הַמְּחִיָּה
אוֹתָנוּ, רַבֵי הַמְּחֻזָּק אוֹתָנוּ, רַבֵי הַמְּנַפֵּחַ בְּנוֹ חַיִּים חֲדָשִׁים, אִם גְּזָפָה
לְצִיַּת אוֹתוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, כִּי הוּא תָם וּמְתָמָם עִם
תַּמִּימִים, מִי שֶׁהוּא אִישׁ תָּמִים, זוֹכֶה לְקַבֵּל מִזֶּה הַרְבֵּי הַרְבֵּה מְאֹד,
כִּי אֵי אֲפָשֶׁר לְקַבֵּל מִזֶּה הַרְבֵּי, כִּי אִם מִי שְׁזוֹכֶה לְבִטֹּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
אֵלָיו (עֵין לְקוּשִׁי־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכג). וּמוֹתֵר"ת ו"ל הַתְּאוּנָן קֹדֶם
הַסְּתַלְקוֹתוֹ, וְאָמַר: "וְאֵל אִיךָ וְאִגָּן אִיךָ הָאֵב נִישֵׁט גִּילְעָרְנֵט גְּעֵנוּג
קָעַן אִיךָ נִישֵׁט אִיךָ הָאֵב גְּעֵהִיטָן דִּי צִיִּיט נָאֵר וְוַעֵר וְוִיִּסְט צוֹ אִיךָ
הָאֵב יוֹצֵא גִיוֹעַן דָּאֵס הֵיִלִּיגְעַן רַעֲבִינְס תַּמִּימוֹת"¹, כִּי כָּל עֲנִין רַבְּנוּ
ו"ל הוּא תַּמִּימוֹת וּפִשְׁטוֹת עֲצוּמָה. וְסִפֵּר ר' לִוִי יִצְחָק (גֵּרוֹ יֵאִיר)
[ו"ל], שֶׁכָּל אֵלוֹ מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיֶּקֶרִים, שֶׁהֵיוּ תַּמִּימִים אֲמַתִּיִּים,
וְהַשְּׁלִיכוּ דַעְתָּם לְגַמְרֵי, וְהִתְנַהֲגוּ בְּפִשְׁטוֹת כְּרָצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, הֵן
בְּרַבּוּי הַתְּבוּדוֹת וְהֵן בְּרַבּוּי שְׁמֻחָה וְרַקוּדִים וְהֵן בְּשַׁעוֹרִים קְבוּעִים

1) שְׁאֵמֵר שְׁלֵא לְמַדְתִּי מִסְפִּיק, אֵינִי יָכוֹל, כִּי שְׁמַרְתִּי עַל הַזְּמַן, אַךְ מִי יוֹדֵעַ אִם יִצְאָתִי
יְדִי חוֹבֶת הַתַּמִּימוֹת שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ.

כַּסְדָּרִין בַּפְּשָׁטוֹת, הֵם גְּדֹלוֹ וְהַצְּלִיחוּ מְאֹד מְאֹד — אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם.

חֲמֻדַּת לְכַבִּי, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תְלוּיָה בְּשׁוּם דָּבָר בְּטַל, כִּי אִם מִצַּד שְׂרָשְׁנוּ שְׂאֲנוּ שׁוֹתִים מִמַּעֲזֵן אֶחָד, מַעֲזֵן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה' (עֵין יוֹאֵל ד, יח), הַעֲקֹר וְהַיְסוּד בְּקִיּוֹם הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵי־גִיּוֹת, הוּא הַהֲתַגְלוֹת שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו' (שִׁיחֻת־הַר"ן, סִימָן כו) מִמַּעֲלַת הַשְּׂכָחָה, לְהִיּוֹת רְגִיל לְשִׁכְחַת הָעֵבֶר הֵן הַטּוֹב וּמִפֶּל שְׁפָן הָרַע, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל רָגַע וְרָגַע מִמָּשׁ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וּמִפֶּל שְׁפָן בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה, וּמִפֶּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן בְּכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁהוּא בְּרִיאָה חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, וּמִפֶּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן בְּכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, שֶׁהוּא פְּרָצוּף בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ וְכוּ' וְכוּ', לַעֲשׂוֹת בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְלַהֲשִׁתּוֹקֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים, וְלְהִיּוֹת רְגִיל לְהוֹצִיא הַפְּסוּפִים מִפִּיּו, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה נִתְּהוּיִם עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים בְּרַל"א שְׁעָרִים פְּנִיִם וְאַחֹר (עֵין לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֻלְק א', סִימָנִים: לא, סו), הַרְצוֹן הוּא עוֹלָם הַחֲרוּת לְגַמְרִי מִסוּד הַכְּתָר, וְזֶה יִכּוֹל כָּל אֶחָד, כִּי אֶפְלוּ עֲדִין מִנַּח בְּעַמְק הַחֲשִׁף וְהָרַע שְׁנַפֵּל וְנִלְכַּד לְשֵׁם, חַס וְשָׁלוֹם, גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְהַתְּגַבֵּר וְלַהֲתַחֲזֵק בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים עַל־כָּל־פְּנִיִם יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה, בְּמִקּוֹם שְׂאֲנֵי נִמְצָא גַם מִשֵּׁם עֲדִין רַבּוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רִצּוֹנֵי חֲזַק מְאֹד מְאֹד לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנֵךְ, וְרִצּוֹנֵי לְהִיּוֹת נִכְלָל בְּרִצּוֹנֵךְ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּמוֹבָא בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים: 'רִצּוֹן' אוֹתִיוֹת 'צַנּוֹר', כִּי הַרְצוֹן הוּא הַצַּנּוֹר הַמְּמַשִּׁיף לְאָדָם כָּל מִינֵי שְׁפַע וְנַעַם, עַרְבּוּת, אוֹר, זִיו וְחַיּוּת אֱלֻקוֹת, כִּי אֵל מַה שֶׁהָאָדָם כּוֹסֵף, זוֹכֵה שֶׁהִדְבָּר הַזֶּה יִחֹזר וְיִכְסֵף אֵלָיו, וְכִמוֹ שְׂכָתוֹב (מִשְׁלֵי כז, יט): "כַּמִּים הַפְּנִיִם לַפְּנִיִם, כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם", כִּי בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא אֲתַעַר דְלַעֲלִילָא (וְהוּ לֶךְ־לֶךְ פּתּ.), וְכִשְׂאָדָם כּוֹסֵף מְאֹד מְאֹד בַּתְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְשׁוּב וְלַהֲפַלֵּל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ־כֵן כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד מְאֹד לְשָׂרוֹת עֲמוֹ, וְעַל־כֵּן אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַרִצּוֹנוֹת וְהַפְּסוּפִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, הָיוּ רָצִים תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְהָיוּ מוֹצִיאִים מִפִּיהֶם אֶת הַפְּסוּפִים הַטּוֹבִים שְׁלָהֶם. וְזֶה כָּל עֲנִין הַהֲתַבּוֹדָדוֹת שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ

ו"ל, ותהיה דרך כבושה לרבים על-ידי משיח צדקנו, אשר יהיה מיוצאי חלציו של רבנו ו"ל ברוחניות ובגשמיות (חיי-מוהר"ן, סימן רעד), כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד", כי יתגלה גדל הדעת האמת, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "כי מלאה הארץ דעה את ה' בפנים לים מכסים", ויתגלה לכל פי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר — הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, רק נתלבש בלבושים האלו אשר למראה עיניו, ובפנימיות שם אלופו של עולם, ועל-פן הכל יעסקו בזה — לדבר עמו יתברך, כי עקר מה שאין האדם מחזק עצמו, ונופל תמיד בחלישות הדעת, הוא מסבת הכפירות שיש בו, כי הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב); כי באמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, שמלא כל הארץ כבודו, והקדוש-ברוך-הוא עומד בשעת התפלה ושומע התפלה, בודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה, והיה מדקדק מאד לכוון דבריו. וינען פי האדם אינו יודע זאת בידיעה בלב שלם, לכן אינו מתלהב כל-כך, ואינו מדקדק כל-כך, וכל אחד כפי מעוט שכלו וידיעתו, כמו-כן התלהבותו ודקדוקו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב), וכמו-כן עובר עליו מה שעובר, ומקראש עצמו ונופל בדעתו מאד מאד, ומתרשל בכל דבר ברוחניות ובגשמיות; כי המאמין בו יתברך, ויודע בכל עת ורגע, אשר כל המאורעות של האדם הן ממנו יתברך מהשגחת אין סוף ברוך הוא יחיד ומיוחד, הן דבר גדול והן דבר קטן, ואפלו בכל ההסתרות והקטנות, העניות והיסורים — הכל משגח מרצון המשגיח אין סוף ברוך הוא, ואז בידיעה זו יתפרדו ממנו כל פועלי און, ויזכה לעמד על עמדו כעמוקא תקיפא בהאי עלמא, ויחיה חיים טובים ונעימים, כי מי שיש לו אמונה — חיו חיים (שיחות-הר"ן, סימן לב), כי האמונה הקדושה, להאמין בו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, אשר אין שום תנועה קטנה או גדולה מקרה, חס ושלום, היא מרפא לגפש מפל מיני חלאים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה), והיא כוללת את כל המדות הטובות, כי האמונה היא סוד המלכות, שבה

עוֹבְרוֹת כָּל הַמְדוֹת פִּירוּעַ, וְאָדָם זֶה תְּמִיד אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אִם שְׁעוֹשֶׂה לוֹ רְעוֹת רַבּוֹת וּמְבֹזֵה אוֹתוֹ, כִּי נִתְּבָרַר לוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְקַרָּה כָּלָל, וְהַכֵּל שְׁלוּחָיו יִתְּבָרֶךְ (חֲלִין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלָא אִם-בֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְאִפְלוּ צַפְרָא קְלִילָא מִבְּלַעְדֵי שְׁמַיָא לֹא מִתְּצַדָּא וְכָל שְׁכֵן בַּר-אִינִישׁ (ירוּשְׁלָמִי שְׁבִיעִית ט, א), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת בְּאֱמוּנָה לְבַד בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת, יְכוּל לְזַכּוֹת שְׁיַעְזוֹר לוֹ הַשֵּׁם יִתְּבָרֶךְ, שְׁיִכּוּא לְבַחֲיַנַּת רְצוֹן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִחֲכָמָה, שְׁיִזְכֶּה שְׁיִהְיֶה לוֹ רְצוֹן מִפְּלֵג חֲזֵק מְאֹד אֲלֵיו יִתְּבָרֶךְ בְּהַשְׁתַּוְּקָקוֹת נִמְרָצַת מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת מִגְּדֹל הַהַשְׁתַּוְּקָקוֹת, וְיִהְיֶה רְגִיל תְּמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְּבָרֶךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, מֵאַחַר שְׁיִוָּדַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְּבָרֶךְ, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא יִכּוּלָּה לְהִיטִיב לוֹ וּמִכָּל שְׁכֵן שֶׁלֹּא לְהִרְעֵ לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֵּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית. וּבְאֱמַת אֱמוּנָה הוּא עֲנִין חֲזֵק מְאֹד, וְחֲיִיו חֲזִיקִים מְאֹד עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי כְּשֵׁי שׁ לוֹ אֱמוּנָה אִפְלוּ כְּשֶׁבָּאִים עָלָיו יִסּוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזִי יְכוּל לְנַחֵם עֲצָמוֹ, וְלְהַחֲיֹת אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְּבָרֶךְ יִרְחַם עָלָיו וְיִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ, וּבּוֹדָאֵי יֵשׁ בִּיִסּוּרִים כְּוָנָה עֲמָקָה, וְהֵם לוֹ לְטוֹבָה גְּדוֹלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֲבָל מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, וּמִכָּל שְׁכֵן שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, כְּשֶׁבָּאָה עָלָיו אִיזוֹ צָרָה, אֵין לוֹ אֵל מִי לְפָנוֹת, וְאֵין לוֹ בְּמָה לְהַחֲיֹת אֶת עֲצָמוֹ וּלְנַחֵם אֶת עֲצָמוֹ. וּפְעַם אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: פּוֹן אֵיִיךְ קַעֲנֵט אִיר וּוִיסְעֵן וְוֹאס עָס גִּיִּט אִיבְעֵר אוֹיִף דְּעֵר וְוֵעֲלֵט מַה דְּאָךְ אִיר הָאֵט שׁוִין דִּי אֲלַע דְּבוּרִים אוֹן הַתְּחִזְקוֹת גִּיִּט אוֹיִף אֵיִיךְ אִיבְעֵר מִכָּל שְׁכֵן וְוֹאס גִּיִּט אִיבְעֵר אוֹיִף מְעַנְטֶשֶׁן וְוֹאס הָאֵבֵן גְּאֵרְנִישֶׁט פּוֹן דִּי דְּבוּרִים^ס, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשִׁבְחַת לְאֲדוֹן הַכֵּל, וְלַתַּת לוֹ תוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּכָל יוֹם, שְׁזָכִינוּ לְהַתְּוֹדַע מִרְבֵּי אֱמַת כְּזֶה וּמִדְּבוּרִים אֲמַתִּים וּפְשׁוּטִים כְּאֵלוֹ; טוֹב

ס) מִמְּכֵם אַתֶּם יְכוּלִים לְדַעַת מַה עוֹבֵר עַל בְּנֵי הָעוֹלָם הָאַחֲרִים. מַה אִם אַתֶּם, שְׁיֵשׁ לְכֶם אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ וְהַתְּחִזְקוֹת — עוֹבֵר עָלֵיכֶם, מִכָּל שְׁכֵן מַה עוֹבֵר עַל הָאִנְשִׁים שֶׁאֵין לָהֶם כְּכֵל הַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ.

להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים (ישעיה יא, י): "והיה ביום ההוא שרש ישי אשר עמד לגס עצמים אליו גוים ידרשו והיתה מנחתו פבוד"; כי רבנו ז"ל הוא שרש נשמת משיח בדעתו יכבש את העולם, ועל-כן אז יתגבר הכח המושך על כל המדיחים והמסיתים והמונעים, ותתגלה ותתפשט הדעת האמת בעולם, (שם): "ונשא גס לגויים ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע פנפות הארץ"; כי בהתגלות הדעת האמת, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, כי הלא אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא אתך, עמך ואצלך, ואין שך שום ירידה, מאחר שהוא מחיה אותך, רק במקומך רבו הלבושים וההסתרות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג); ועל-כן בידיעה זו מתקבצים כל הרחוקים אל הקדשה, מאחר שנתגלה להם, שעדין לא אבד מנוס ותקנה מהם, (שם): "וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יכרתו, אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצר את אפרים", כי בהתגלות הדעת האמת, אשר אין בלעדיו יתברך, אז נופלת כל הקנאה והשנאה, מאחר שהכל ממנו יתברך, ואין שום דבר נעשה מעצמו, ועל-כן למה לי לקנא בחברי, הוא אינו יכול לקחת את שלי, ואני איני יכול לקחת את שלו. וכעין שאמרו חז"ל (יומא לח.): בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא. וכשמאמין בזה באמת, ומקבל באהבה ובשמחה, מיד מאיר עליו השם יתברך אורו הגנוז, והוא טועם עולם הבא בעולם הזה, ושורה עליו נעם זיו השכינה, עד ששום דבר כבר אינו עושה אצלו רשם להפילו, כי הוא מלא אורה וחדנה ושמחה וחיות אלקות, ואפלו אם מקפחין פרנסתו ולוקחין את שלו וכו', אינו נופל בדעתו כלל, כי הוא יודע שיש פה יד השם. וזו היתה מדרגתו של התם הקדוש, שלעולם לא הסתפל על אחרים כלל, אף על הטובים ממנו, מפל שכן על הגרועים ממנו, והיה תמיד מלא חיות ושמחה עצומה, עד שעל-ידי-זה נעשה מיניסטור על כל המיניסטורין, שהוא הוא רבנו ז"ל בעצמו, ראש כל הצדיקים. (ישעיה, פרק יב): "ואמרת ביום ההוא

אוֹדֶךָ ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי, עֲזִי וְזַמַּרְתָּ יְהוָה לִי לִישׁוּעָה, וּשְׂאֲבַתְּם מִיָּם בְּשִׁשּׁוֹן מִמַּעֲיָנִי הַיְשׁוּעָה, וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַי, הִזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ, וְזָמְרוּ ה' כִּי גֵאוֹת עָשָׂה מִדַּעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ", "צַהֲלִי וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן, כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל", שֶׁהוּא רַבְּנוּ ו"ל בְּעֶצְמוֹ. וְעַתָּה תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, כִּי יִשְׂרָאֵל אֵף שְׂאִינָם גְּבִיאִים, בְּנֵי גְבִיאִים הֵם, שְׁנַתְחַדֵּשׁ הַשִּׁיר הַזֶּה, וְנִתְפַּשֵּׁט בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל נִגּוֹן נִפְלֵא עַל פְּסוּק זֶה: "צַהֲלִי וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן, כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל", כִּי זֶה סוֹכֵב עַל רַבְּנוּ ו"ל בְּעֶצְמוֹ, אֲשֶׁר בְּקִרְוֹב מְאֹד בָּא יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ אֲשֶׁר יִהְיֶה מִיּוֹצְאֵי חֲלָצִיו (חֲיִי-מוֹהֲרָן, סִימָן רעד), וַיִּפְרָסֶם לְמוֹדוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בַּלְעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל מִתְנַהֵג כְּפִי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִי בְּכָל פְּרָטִי הַבְּרִיאָה, וְאֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֶת, רַק לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּדְבַּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כֹּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּפְתַּח דַּעְתּוֹ וְעֵינָיו "לְחַזוֹת בְּנֵעָם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ" (תְּהִלִּים כו, ד), כֹּל אֶחָד לְפִי עֲנִינּוֹ וּלְפִי נִשְׁמַתּוֹ וּלְפִי עֲבוּדָתוֹ וַיִּגְיַעַתּוֹ בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וַיִּתְפַּשֵּׁט אוֹר הַשְּׁמִמָּה בְּעוֹלָם, כִּי אֵין לָךְ שְׁמִמָּה גְדוֹלָה מִזֶּה, כְּשִׁיּוֹדְעִים אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הוּא אֲתוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ. "וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֶלְקִינּוּ זֶה קוֹינּוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנו, זֶה ה' קוֹינּוּ לוֹ נִגְיָלָה וְנִשְׁמַמָּה בִישׁוּעָתוֹ" (ישַׁעְיָה כה, ט). וְתִתְפַּשֵּׁט הַשְּׁמִמָּה עַד לְרַגְלִים, וַיִּרְקְדוּ תְּמִיד בְּכָל הֶרְחֻבוֹת בְּשִׁשּׁוֹן וּבְשְׁמִמָּה, כִּי יִחְזְרוּ לְבַעֲטָלִיר הַרְגְּלִים (וְעֵינִן בְּדַבְּרֵי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ו"ל, כִּי בַתְחַלֵּת הַמַּעֲשֶׂה הַמְּדַבֵּר מֵאַמוּנָה וְסִיּוּם הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעֲטָלִיר בְּלִי הַרְגְּלִים — תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, כְּפִי שְׂזוּכִים לְהַתְפַּשֵּׁטוֹת וּבְרוּר וְזָכוּף הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ-כֵן זוֹכִים לְרַקֵּד מְרַב שִׁשּׁוֹן וְשְׁמִמָּה).

חֲמַדַּת לְכַבִּי! שְׂכוּחַ תִּשְׁפַּח אֶת כָּל הָעֵבֶר, וְעָשָׂה עִכְשׁוֹ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, הֵן לְרַקֵּד וּלְשַׁמַּח עַל נַעַם חֲלָקֶךָ שְׁנִבְרָאתָ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְהֵן לְהַרְגִיל עֲצָמָךְ לְהַתְּבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּלְפָרֵשׁ כֹּל שִׁיחֲתֶךָ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בַּתְּמִימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר

איש עם רעהו, והן בהתמדה עצומה בלמוד התורה הקדושה פרצונו של רבנו ז"ל (עין היטב בשיחות הר"ן, סימן עו, ובספר אשר בנחל), ותעשה לעצמה סדר במקרא, משנה, גמרא, מדרש ושלחן ערוך וספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לך לנצח נצחים.

הדורש שלומך...

א' צט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר בא ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר לצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו, אור האורות היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ואבקש ממך מחילה, שתמחול לי שלא כתבתי לך כל הזמן, אחרי שפבר כתבת לי כמה מכתבים והתרשלתי מאד מאד.

חמדת לבבי! עמך הצדק, אף תדינני לכף זכות, כי אתה יודע את גדל טרדותי בכל יום בעסק הרבים, ותהלה לאל באים ומתקרבים מקרבים חדשים מכל קצוי תבל ממש, וצריכים לענות לכל אחד תשובה, וזמני קצוב מאד, ומי יודע מה ילד יום וכו'. אהובי, אחי היקר! מאד שמחתי לראות ולשמע את תשוקת לבך אל התכלית הנצחית, ואיך שתהלה לאל, אתה מתמיד באמירת התפלות מ"לקוטי-תפלות" — אשריך ואשרי חלקך. וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל: הרבה אנשים זכו כבר לגן-עדן על-ידי תפלות אלו, התמד בהם מאד, ואז טוב לך לנצח, כי שקולא צלותא ככל

פֿקוּרדין^ע (תקוני זהר, תקון כא), וְאָמְרוּ (בְּרִכוֹת לב:): גְּדוּלָה תִּפְּלָה יוֹתֵר מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ' וּמִקְרָבֹנֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבִפְרָט כִּי הַתְּפִלוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הָאֵלוּ הֵן מִשְׁעַר נו"ן, וְהֵן בְּנוֹיוֹת עַל אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, וְיָמָּה טוֹב וְיָמָּה נָעִים אִם תִּזְכָּה גַם לְלַמַּד הַתּוֹרָה מִ"לְקוּי־מוֹהַר"ן לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה): כְּשֶׁעוֹשִׂים מִתּוֹרַתוֹ תִּפְּלָה, נַעֲשִׂים מְזָה שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעְלָה, שְׁעֵשׂוּעִים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ, עֵינַי שָׁם; וּבְמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרַשְׁתָּ אָמַר אֵיתָא: בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שְׂאֲתָם עוֹסְקִים בָּהּ, אֲנִי מִקְשִׁיב וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלְתְּכֶם, וְכֵן הוּא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (מִקָּץ רב:): מֵאֵן דְּבַעֲי דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִקְבַּל צְלוֹתֶיהָ, יִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיתָא^ב; כִּי תוֹרָה וְתִפְּלָה מְחֻזְקוֹת זֶה אֵת זֶה, וּכְשׁוֹזְכִים לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תִּפְּלָה, אֲזִי מִתְיַחֲדוֹת הֵי"ג מְדוּת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשׁתָּ בְּהֵן וִי"ג מְדוּת הַרְחָמִים, וְיָכוֹל לְזִכּוֹת לְכַפֵּרֵת עֲוֹנוֹת (עֵינַי לְקוּי־הַלְכוֹת, רֵאשׁ חֲדָשׁ, הֶלְכָה ה'), וְעַל־כֵּן מָה טוֹב וְיָמָּה נָעִים לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְלַמַּד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה מִ"לְקוּי־מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּי־תְּפִלוֹת", וְכָל הַיּוֹם כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ פְּנָאֵי יְדִבֵּר וְיִשְׁיַח עִמּוֹ יִתְבַּרְךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ וְיַעֲשֶׂה גַם בְּעֲצָמוֹ תִּפְּלָה וְשִׁיחָה נְאֻה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ, שְׂיִזְכָּה לְקִיָּם כָּל הַנְּאֻמַּר בָּהּ.

חֻמְדַּת לְבָבִי! מִמֶּשׁ חַיִּים נְתַתָּ בִּי שְׂכַתְבַּתָּ שְׂאֲתָה עוֹסֵק בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת כָּל יוֹם מַעֲט, וְכֵן אַתָּה עוֹסֵק לְקָרֵב רְחוּקִים, וְאַתָּה מְגַלָּה וּמְפָרְסֵם שָׁם בִּישִׁיבָה שְׁלֵף אֵת רַבְּנוּ ו"ל בֵּין חֲבֵרֶיךָ, וְיֵשׁ לוֹמַר שְׂזָה תְלוּי בְּזָה, כְּפִי שְׂאֲדָם עוֹסֵק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךְ וּמְרַבָּה בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ-כֵן זוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹ יִתְבַּרְךְ וְשְׂכִינְתּוֹ לְמַטָּה, וְזוֹכָה לְקָרֵב רְחוּקִים, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא רְחֻמִּים שְׂמִבְקֵשׁ רְחֻמִּים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ, שְׂיִרְחֵם עָלָיו, וְעַל־כֵּן נִמְשַׁכֵּת עָלָיו רְחֻמָּנוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, וְכָל מָה שְׂמִרְבָּה בַּתְּפִלָּה וּמְבַקֵּשׁ רְחֻמִּים יוֹתֵר זוֹכָה לְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבַּרְךְ, וְאוֹחֵז בְּמִדְתּוֹ וּמְמַשִּׁיךְ רְחֻמִּים עַל אַחֲרִים, וְזֶה הַסִּימָן שְׂאֲחָד אוֹחֵז

(ע) שְׂקוּלָה הַתְּפִלָּה כְּכֹל הַמַּצּוּוֹת.

(ב) מִי שְׂרוּצָה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַע תְּפִלְתּוֹ יַעֲסֵק בַּתּוֹרָה.

בשלמות התפלה, כשקרב אחרים, כי בזה רואים שפעל רחמים
אצלו יתברך ורחמיו יתברך שופעים עליו, ועל-כן הוא מצמצם
עצמו ומבטל זמנו בשביל להמשיך רחמנות על חבריו, ובשלמות
הענין אוהז הצדיק האמת שהוא הוא הרחמן האמתי (עין לקוטי-
מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'). אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתודע מרבי
רחמן כזה הפמשיף עלינו רחמנותו יתברך, עד שגם בנו נכנסת
רחמנות לרחם על חברינו ולהודיע להם ולפרסם להם את האור
הגנוז והצפון. ועל-כן אמרו חז"ל (שבת קנא:): כל המרחם על
הבריות, מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות,
אין מרחמים עליו מן השמים, כי זה תלוי בזה באתערותא דלתתא
אתער דלעילא, כשאדם מרחם על חבריו, ומכניס בהם דעת האמת
אשר זהו עקר הרחמנות להאיר הדעת בהם אז כמו-כן ממשיך על
עצמו רחמיו יתברך, ועין בירושלמי, (ברכות, פ"ק ה', הלכה ג'),
כמה דאנא רחמן בשמים כף תהוון רחמנין בארעא, וכן הוא
בירושלמי (בבא קמא, פ"ק ח', הלכה ז'), בזמן שאפה רחמן, המקום
ירחם עליך. וזה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט): מי
שעוסק לקרב רחוקים, צריך לשפוט את עצמו הרבה, דהינו
להתבודד עמו יתברך ולשפוף שיחתו ותפלתו אליו יתברך ברחמים
ובתחנונים, והעקר שלא יתאחז בו הרע שלהם, הינו שזיכה להטות
תמיד כלפי חסד ולדון את כל אחד לכף זכות, ולא יחליש דעת
שום ברך וכו', וזה שאמרו חז"ל (ביצה לב:): כל המרחם על
הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם
על הבריות, בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו; כי כל ענינו
של אברהם אבינו הינה להטות תמיד כלפי חסד (עין לקוטי-הלכות,
השפמת הבקר, הלכה א'), ולקרב רחוקים אליו יתברך, כי גלה ופרסם
אותו יתברך לכל העולם, כמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה מג): אמר
לו תקדוש-ברוך-הוא: אני לא הינה שמי נפר לבריותי, והפרת אותי
בבריותי, מעלה אני עליך כאלו אתה שותף עמי בכריאתו של עולם,

הרי לך שחביב הוא לו יתברך מי שמקרב רחוקים אליו יתברך, והוא לו כמו שתף למקום ברוך הוא בבריאת העולם. ועין בספרי (פרשת ואתחנן) על פסוק: "ואהבת את ה' אלקיך" — אהבהו על כל הבריות פאברהם אביך; ועל-כן, חמדת לבבי, ראה גם ראה להתמיד בדבר זה — לפרסם ולגלות את רבנו ז"ל בעולם, ואל תסתכל על שום מונע ומעכב יהיה איך שיהיה, ומעלתך גבוהה מאד מאד, יהא חלקי עמך בזה ובבא לנצח נצחים, וזוהי זכות הרבים גדולה ונוראה מאד מאד — להפיץ דעת רבנו ז"ל בעולם, שהיא דעת האמונה האמתית, לידע ולהודע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם; ועל-כן אין שום יאוש בעולם כלל, כי (תהלים קלט ז): "אנה מפניך אברח, אנה מפניך אסתר אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנגד"; וכבר אמרו חז"ל (אבות ה): "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו; ואמרו (סנהדרין קיא.): אחד מן העיר מזכה כל העיר; ואמרו (תוספתא, פאה, פרק א'): זכות — יש לה קרן ויש לו פרות, ובדבר רבנו ז"ל רואים זאת בחוש, בשאחד זוכה להתקרב, אזי מקרב גם אחרים, ומכל שכן את בניו. וכעין שאמרו חז"ל (יומא פו): אשריהם לצדיקים, לא דין שהם זוכים אלא שמזכים לבניהם ולבני בניהם.

אשרינו ואשרי חלקנו ששם נפשנו בתיים, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

הדורש שלומך...

פה תקבל שני ספרים, אחד בשבילך ואחד בשביל הבחור... ואם תרצה עוד ספרים להפיץ בין הבחורים, אשלח לך עוד, אם תרצה השם. ולעת עתה תראה להשאיל את הספר לחבריך, שישתכלו בו, אולי יזכו להתעורר אליו יתברך, ותקיים מאמרם ז"ל (כתבות נ.): "הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד" (תהלים קיב, ג) — זה הלומד

תורה ומלמדה, ואיך ד' זה הכותב תורה, נביאים וכתובים, ומשאלן
לאחרים.

א' ק.

בעזרת השם ותפלה, מוצאי שבת קדש לסדר בא כ"א דשוכבי"ם ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר
לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, השותה ממי הנחל
הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אור האורות היוצא משלש
ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך עכשו פתחתיו וקראתיו, ונבהלתי מאד מאד, שיש לך
שיכות עם הבחור ... בודאי צודק הרב החסיד ר' ... מאנשי שלומנו
היקרים. למען השם, תברח ממנו כמו שבורחים מאש ממש, כי
אתה יכול להכשל על ידו בעברות חמורות, השם יתברך ירחם עליך
ויצילך ממנו, כי בעוונותינו הרבים, רוח שטות בו, ודעתו מערכת
מאד מאד, רחמנא לצלן. וכבר אמרו חז"ל (גדה יג): שוטה אין לו
תקנה, ולא עוד כי ספנה גדולה להתעסק עמו, כי (בבא קמא פז):
שוטה פגיעתו רעה, ויכול להכשיל אחרים, ומה גם שיוציאו שם
רע עלינו פאשר אמר לך הנ"ל.

על-כן ברח לך ממנו לגמרי, ואל תתועד עמו כלל, ואל תעמד
במחיצתו. אהובי, אחי היקר, יותר טוב שתסתובב אצל אנשי
שלומנו היקרים, ובפרט אצל הנ"ל, ותקבל נקדתו הטובה מאשר
תלך בבתי מדרשות ובשלתנות אחרים, כי (ברכות סג): אין התורה
נקנית אלא בחבורה, ובפרטיות דעתו הקדושה של רבנו ז"ל אי
אפשר לקבל, כי אם על-ידי חבורה, המחבר עצמו עם חבורה של
אנשי שלומנו היקרים, תמימים וישרי לב, המשתוקקים תמיד אחריו

יִתְבַּרְךָ, וְכָל הַמְחַבְּר לֹו הָרִי הוּא כְּמוֹהוּ (שְׁבַת מַח:).

חֲמֻדַּת לְבָבִי! הֶעֱקַר וְהִיִּסוּד שֶׁהִפֵּל תְּלוּי בּוֹ — לְקֹשֶׁר עֲצָמוֹ
 אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֶת, וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה יְקָיִים (לְקוּיִי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן קכג), בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל
 (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן סו): מִי שֶׁאֵינּוּ שׁוֹמֵעַ וּמְצִיחַ לְדַבְּרֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים,
 הוּא יָכוֹל לְהִשְׁתַּגֵּעַ, כִּי עַקֵּר הַשְּׁגָעוֹן שֶׁל כָּל הַמְשַׁגְּעִים הוּא רַק
 מַחֲמַת שֶׁאֵינָם מְצִיחִים וְשׁוֹמְעִים לְדַבְּרֵי בְּעֲלֵי הַשֶּׁכֶל, כִּי הַמְשַׁגֵּעַ,
 אִם הֵיךְ שׁוֹמֵעַ וּמְצִיחַ לְדַבְּרֵי אֲחֵרִים, שֶׁהֵם בְּעֲלֵי הַשֶּׁכֶל, בּוֹדֵאֵי לֹא
 הֵיךְ מְשַׁגֵּעַ כָּלֵל וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וּבְכַפְּרֵט הַבְּחוּר הַזֶּה רוֹאִים בְּחוּשׁ אֶת
 שְׁגָעוֹנוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים מְגִנִּים מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 הַשֵּׁם יִרְחַם, וְאֵינּוּ רוֹצֶה לְצִיחַת שׁוֹם בְּרִיָּה, צְרִיכִים לְבָרַח מִמֶּנּוּ מְאֹד
 מְאֹד, וְאוּלַי עַל זֶה בּוֹנֵנוּ חַז"ל (הוּבָא בְּיִלְקוּט מִשְׁלֵי, רַמְזוֹ תַחֲסֹב): כָּל מִי
 שֶׁהוּא דֵּן אֶת הַטַּפָּשׁ, הוּא בְּעֲצָמוֹ גְּדוּן; כִּי בְּשֶׁהוֹלְכִין לְעֶסֶק עִם
 טַפָּשׁ, הוּא בְּעֲצָמוֹ מַטַּפָּשׁ, עַל-כֵּן כֵּלָּךְ מִמֶּנּוּ, וְאֵל תִּהְיֶה חֲכָם
 בְּעֵינֶיךָ, כִּי חַס וְשְׁלוֹם, יִזְיַק לְךָ הַרְבֵּה, הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יִשְׁמַר אוֹתְךָ
 מִכָּל רָע.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! חֲזוֹק וְאֶמֶץ מְאֹד מְאֹד לַעֲשׂוֹת בְּרָגַע זֶה הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה, הֵן בְּשִׂיחָה זוֹ תְּפִלָּה (עֵינַי בְּרִכּוֹת כו.), לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתַסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל
 מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכַפְּשִׁיטוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן עִם אָבִיו וְאִישׁ
 אֶל רֵעֵהוּ, וְכֵן תַּתְּמִיד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר
 מְכַנְעֶת וּמְשַׁבֵּרֶת אֶת הַרוּחַ שְׁטוֹת שְׁנֹכְנֶסָה בְּאֲדָם (עֵינַי לְקוּיִי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן א'). וְאָמְרוּ בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיָּהוּ זֹוֹטָא (פְּרָק טו): כָּל הַנּוֹתֵן
 דְּבָרֵי תּוֹרָה עַל לְבוֹ, מְבַטְּלִין מִמֶּנּוּ הַרְהוּרֵי שְׁטוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ שְׁזַכֵּינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מִרְבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי
 הַמְּלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל
 הַחֲסֵד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תִּרְאֶה לַעֲזֹר לְהַפְיֵץ אֶת הַסְּפָרִים, כִּי הִיא זְכוּת הַרְבִּים גְּדוֹלָה
מְאֹד, וְכָל הַמּוֹפֵה אֶת הַרְבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ (אָבוֹת ה, יח);
וְאָמְרוּ (סְנֵהֲדִין קיא): אַחַד מִן הָעִיר מּוֹפֵה כָּל הָעִיר; וְאָמְרוּ (תוֹסֵפְתָא,
פָּאָה, פָּרָק א'): זְכוּת יֵשׁ לָהּ קָרְנָן וַיֵּשׁ לוֹ פְּרוּת; כִּי בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי וַיֵּלֵךְ
רוֹאִים זֹאת בְּחֹשׁ, כְּשֶׁאֶחָד זֹכֵה לְהִתְקַרֵּב, אֲזִי כָּבֵד מְקַרְבֵי אַחֲרִים,
וּמְכַל שְׂפָן אֶת בְּנָיו. וְכַעֲיֵן שְׂאֲמְרוּ (יוֹמָא פז): אֲשֶׁרֵיהֶם לְצַדִּיקִים, לֹא
דִּינָן שְׁהֵן זֹכִין, אֶלֶּא שְׂמֻזְפִּין לְבְּנֵיהֶם וְלְבְּנֵי בְּנֵיהֶם; אֲשֶׁרֵינוּ אֹן
פְּאָרְט אֲשֶׁרֵינוּ, וְרֵאוּי לָנוּ לְרַקֵּד עַכְשָׁו בְּיַחַד עַל נַעַם חֲלָקְנוּ.

א' קא.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעִלָה הַמְּקַרֵּב אֶל רַבְּנֵי
הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנַכוֹן קַבְּלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אוֹדוֹת שְׂפָלָם מְאִימִים עֲלֶיךָ וְכוּ', תִּדַע כִּי הַחֲכָם מְכַל אָדָם
אָמַר: קָלֵל תַּחֲסֵם לֹא תִבָּא, וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ מַה לְדַאֵג, אַדְרַבְּהָ כָּל
אֱלוֹ שְׂרוּצִים לְרֵאוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, בְּמַפְלֵתְךָ, תִּזְכֶּה לְרֵאוֹת
בְּמַפְלֵתְךָ, וַיֵּצֵא לְאוֹר מְשַׁפְּטֶיךָ, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב נִרְדְּפִים,
וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לָךְ מַה לְהִתְפַּחַד כְּלָל,
כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתִזְכֶּה לְרֵאוֹת נְסִים וְנִגְלִים כְּאֱלוֹ שְׁלֹא
שַׁעֲרָתָ וְלֹא תֵאֲרָתָ מִיָּמֶיךָ, וְכָל אוֹיְבֶיךָ יִפְלוּ תַחְתֶּיךָ.

זְכוֹר מַה שְׂפָבֵל מוֹהֲרַנְיָת וַיֵּלֵךְ, אֵיזוֹ מְרִירוֹת, אֵילוֹ הַסְּתוֹת הָיוּ
כְּנִגְדוֹ וְכוּ' וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִפִּיל אֶת כָּל שׁוֹנְאָיו תַּחְתָּיו, כְּמוֹ-כֵן
יִהְיֶה עִמָּךְ, וְתִזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת הַמְּלַחְמָה, רַק חֲזוּק וּבְטַח בְּהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין מִי שְׂיִבִין אוֹתְךָ רַק הוּא, וְעַל-כֵּן רֵאוּי לָךְ לְבָרַח
רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִבְכוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ

וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְשָׁב וּרְפָא לָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' קב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשֵׁלַח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּר וְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מֵה אָמַר לָךְ, בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִמָּשׁ, כְּפִי הַבְּלִבּוּלִים שְׁעוֹבָרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עָרַב וּבִקֵּר וְכוּ', וְעָקַר הַהִתְחַזְקוֹת — לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֶךָ, שְׁנֵה מְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי כַחוֹת — לְטוֹב אוֹ לְהַפְּוֹךְ, זָכָה — נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם חַיִּים, שְׁמַדְבֵּר רַק דְּבוּרִים שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שְׁמַחָה וְהַתְּחַזְקוֹת, לֹא זָכָה — נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם הַמּוֹת, שְׁמַדְבֵּר רַק לְשׁוֹן-הָרֶעַ, רְכִילוֹת, לִיצְנוּת, דְּבָרִים בְּטָלִים, נְבוּל פֶּה, מַחְלָקַת וּקְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן; וְעַל-כֵּן רָאָה מֵה לְפָנֶיךָ, הָעָקָר שְׁמֹר עַל הַדְּבוּר, וְאִז תִּזְכֶּה לְמַחִין נְקִיִּים (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סט), שְׁכָל זֶה סוּד בְּגָדִים לְבָנִים, הֵינּוּ בְּגָדִים לְבָנִים גֵּיד לְבָן, זֶה גֵּיד הַלְשׁוֹן, שְׁבוּ תְלוּי גַם גֵּיד הַמְעוֹר (עֵינִי שָׁם, סִימָן יט), וְעַל-כֵּן לֹא תִמָּצָא פּוֹגְמֵי הַבְּרִית אֲלָא אֲצֵל אֵלֹהֵי שְׁמִפְקִירִים דְּבוּרָם לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחָם.

מֵה אָמַר לָךְ, מוּבָא בְּסֵפֶר הַנִּפְלָא "עֲרַבֵי נַחַל" עַל הַתּוֹרָה בְּכַרְשֵׁת וַיִּשְׁלַח: "כָּל זְמַן שְׂיִדְמָה הָאָדָם בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ כִּי צְדִיק הוּא, יֵדַע בְּיַחּוּד שְׂאִין בּוֹ שׁוֹם דְּבָר, וְעַדִּין לֹא עָבַד אֶת ה' כָּלֵל". וּמִסְבִּיר שָׁם, כִּי זוֹ דְרָכּוֹ שֶׁל צְדִיק אֲמַתִּי, "שְׁכָל מֵה שֶׁהוּא צְדִיק יוֹתֵר, אִזִּי

של אשר א' קג בנחל

עקר צדקתו בהיותו יודע בלבו שאינו פלום, וכזה נצל מגאות",
וכלל זה יקח על עצמו: "אם באמת ובתמים הוא צדיק, הוא נמאס
בעיני עצמו", עין שם; ולדעתי אתה צריך לחקק דברים אלו בתוך
לבך, כי האדם יכול להטעות עצמו ביותר כמו שאמר רבנו ז"ל
(שיחות הר"ן, סימן נא), העולם מטעה וצריכים לשמר שלא יטעה אותו
העולם.

מה אמר לך, אין שום תכלית אחרת רק תורה ותפלה להרבות
בתפלה להתפלל את התפלות הקבועות שחרית, מנחה, מעריב,
חצות, באריכות גדולה מלה במלה, וכן ברפת המזון וקריאת שמע
שעל המטה מתוך הסדור דיקא, ולשקד על דלתות התורה הקדושה
כסדרן דיקא בכל יום קצת או הרבה: מקרא, משנה, גמרא, מדרש,
רמב"ם, טור ושלחן ערוך וכו', כי מה יתרון לאדם בתיי הבלו, ומה
שזוכה לחטף זה מה שלוקח עמו, דאס איז זיין פאר מעגן; על-כן
אשרי מי שאינו מטעה עצמו כלל, וחושב על אחריתו, ואז טוב לו
לנצח נצחים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ראה לכתב לי מכתב בכל שבוע, וממש תחייני, כי עוברת עלי
עכשו הרבה מחלקת, ואף שכואב לי מאד, אך גמרתי בדעתי למעט
מלדבר מזה רק אני את שלי אעשה לקרב נפשות אל דעת רבנו
ז"ל, יראו שונאי יבואו ויחפרו כלימה.

א' קג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בשלח, כ"ב דשזכבי"ם ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי הנקר הרוצה
ומשתוקק לצאת מהחשך, ולהאיר נפשו בהארת אור האורות מהאי

נחלא עמיקא וטמירא דנביע ביה מקורא דחכמתא עלאה מהאי רישא דלא אתידע ולית מאן דקימא ביה וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושמחתי מאד מאד לראות איך שדברי רבנו ו"ל התחילו לעשות שרשים טובים אצלך, והתחלת לדבר עמו יתברך בשיחה ותפלה שמאד מאד הזהירנו על זה רבנו ו"ל יותר מהכל. כי עקר השער והפתח להפגס אליו יתברך הוא תפלה והתבודדות, ליחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בני-אדם וישיח וידבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, ויספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו בתמימות ובפשיטות גמורה. ואם היית יודע מה שנעשה מכל שיחה ותפלה, היית מתמיד בזה מאד מאד. ואמר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנט): כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו ויצערו לפני השם יתברך, ומתודה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה ויצערה, ומנחמת אותו, כי כל פגם שפוגם בנשמתו, פוגם אצלה גם-כן כפיכול, והיא מנחמת אותו שיבקש תחבולות לתקן כל הפגמים, ואם היה האדם זוכה לעינים זכות, היה רואה מראות ודברים עליונים (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד), והיה זוכה לראות איך שמכל דבור ושיחה שמתפלל ומבקש ומדבר עמו יתברך, נעשים מזה יחודים נוראים ונפלאים, ובונה לעצמו היכלות וכלים להמשיך בהם שפע אור וזיו וערבות ונעימות ורחיות אלקותו יתברך, כי ככל שהאדם מרבה לדבר יותר בונה לעצמו כלים והיכלות להשיג בהם נעימות אורו יתברך (לקוטי-הלכות, תפלת ערבית, הלכה ד'), ויש להשם יתברך תענוג גדול כשמבקשים ומתפללים ומשיחים עמו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכד), כי כשמדבר לפני הקדוש-ברוך-הוא ומפרש שיחתו בטענות ובקשות, הרי רוצה לנצח אותו יתברך כפיכול, והשם יתברך יש לו תענוג מזה, על-כן שולח לו דבורים שיוכל לנצח אותו, וזה עקר שעשויעו יתברך. וצריכים להיות חזקים בזה מאד מאד ימים ושנים, בפרט מי שנקשל

כָּבֵד בְּפָנָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְהוּא מְסַבֵּב בְּהִרְהוּרִים רָעִים וּבְמַחְשָׁבוֹת מְגִנּוֹת, וְרוֹצֵה לְצֵאת מִזֶּה, צָרִיף לְחַגֵּר מִתְּנִיּוֹ מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹת חֶזֶק וְאִמִּין מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֵל יַחֲשֹׁב, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁדַבְּרוּרֵי וּתְפִלָּתוֹ לְרִיק, כִּי הַצְדִּיק הָאֵמֶת בּוֹנֶה מִזֶּה בְּנִינִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, וּבּוֹנִים קוֹמְתָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן ב'), וּכְשֶׁתִּשְׁלֹם קוֹמַת כָּל הַשְּׂכִינָה וַיִּגְמַר הַבְּנִין שֶׁהוּא צָרִיף לְהַפְּנֵס לְשֵׁם עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת וְשִׁיחוֹת וּבְקִשׁוֹת, יִכְמְרוּ רַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ, וְתִתְהַפֵּף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים, וְכָל הִירִידוֹת תִּתְהַפְּכֶנָה לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְלֹא דֵי שֶׁהוּא יִזְכֶּה לְצֵאת מִטְּנוּף מְעֻשָׂיו, אֲלֵא גַם יִזְכֶּה לְהוֹצִיא אַחֵרִים עִמּוֹ וְכוּ'. וְהַעֲקֵר לִהְיוֹת סִבְלָן גְּדוּל, וְלַחֲפוֹת וְלִקְוֹת יוֹם אַחֵר יוֹם, שְׁבוּעַ אַחֵר שְׁבוּעַ, חֲדָשׁ אַחֵר חֲדָשׁ וְכוּ', סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְצֵאת מְגִנּוֹת מְעֻשָׂיךָ, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, וְלֹא תִפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל וְלֹא תִתְרַחֵק מִרְבֵּנוֹ ו"ל, שְׁאֵמַר עַל עֲצָמוֹ (תִּי-מוֹהֲרִין, סִימָן שֶׁלֶב): "אֲנִי נִהְרַם הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים". וְאִף שְׁנִסְיוֹנוֹת רַבִּים יַעֲבְרוּ עָלֶיךָ, שְׁיִחְלִישׁוּ דַעְתְּךָ וַיִּרְצוּ לְהִרְחִיק מִרְבֵּנוֹ ו"ל וַיִּבְזוּ אוֹתְךָ וְכוּ', וַיִּדְבְּרוּ מֵה שְׁיִדְבְּרוּ וְכוּ', אַתָּה, אֱהוּבִי, אַחִי, תִּהְיֶה חֶזֶק בְּדַעְתְּךָ מְאֹד מְאֹד לְאַחֵז עֲצָמְךָ בּוֹ ו"ל. כִּי צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר לְצֵאת מִפְּנֵם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שֶׁהוּא עוֹן קָשֶׁה וְגְדוּל מְאֹד מְאֹד — אִי אֶפְשֶׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּ ו"ל, שְׁנִשְׁלַח אֶל זֶה הָעוֹלָם לְתַקֵּן זֹאת, וְהוּא סוּף כָּל הַתְּקוּנִים, וְהַמְּשִׁיחַ בְּדַעְתּוֹ יִלְחֵם וַיִּכְבֹּשׁ וַיִּטְהַר אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ רַק לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמְךָ וְלִרְחֹם עַל עֲצָמְךָ (כִּי אֵין מִי שְׁיִרְחֹם עָלֶיךָ כְּמוֹ אַתָּה בְּעֲצָמְךָ); וְעַל-כֵּן בְּשִׁבִיל פְּטוּטִי דְבָרִים בְּטָלִים שְׁמַדְבָּרִים עַל רַבּוּ ו"ל וְאֲנִשְׁיוּ הַקְּדוּשִׁים, כְּדָא לְאַבְד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת הָעוֹלָם הַבָּא!?! וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי יִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי וְנִצְחִי, תִּזְכֶּה לְהִשָּׂאֵר בְּצֵלָא דְמַהִּימְנוּתָא"ו, צְלוּ שֶׁל רַבּוּ ו"ל, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ג): "בְּצֵלוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁכַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחִכִּי"; כִּי עָקַר כַּח הַתְּשׁוּבָה — לְשׁוּב לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הָעוֹנוֹת

שְׁבַעֲוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוֹת פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, מְקַבְּלִין רק על-יְדֵי הַצְדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא ראש כָּל הַצְדִיקִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל'), וְעַל-פֶּן יֵשׁ בְּכַחוֹ לְהוֹרִיד וּלְצַמֵּצֵם הַשָּׁגוֹת וְאוֹרוֹת צַחְצְחוֹת גַּם לְקִטְנֵי עַרְף וּמְגֻשְׁמִים כְּמוֹנוֹ, עַד שֶׁגַם לָנוּ יִכְנסוּ תְּשׁוּקָה וְחֶשֶׁק עֲצוּם לְשׁוֹב וּלְהַפְלִיל בּוֹ יְתַבְּרֶה, וְלָרוּץ תְּמִיד אַחֲרָיו יְתַבְּרֶה בְּתְשׁוּקָה וּבְחֶשֶׁק חֲדָשׁ בְּכָל פְּעַם וְכוּ'. אִךָ הָעֶקֶר צָרִיף לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יִדְחַק אֶת הַשְּׁעָה, כִּי בּוֹדָאי מִי שֶׁנּוֹלָפֵד בְּחֶטָא מְגַנֵּה כְּזֶה, וְנוֹפֵל בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', צָרִיף שִׁידַע, שֶׁזֶה עֶקֶר תְּשׁוּבָתוֹ — כְּשֶׁעוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת שֶׁהֵיָה מְקַדֵּם (עֵין שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן מט), וְיִכְפֶּה יִצְרוֹ, וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹד מֵהַשְּׁעָה, וְיִגְדֵר עֲצָמוֹ בַּגְּדָרִים — כָּל אֶחָד לְפִי עֲנִינּוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ מֵהַשְּׁמֵיָא אוֹתוֹ אֶל הַחֶטָא הַזֶּה וְכוּ', שֶׁלֹּא יִקְרָא בְּעִתּוֹנִים וּבְמַגָּאזִינֵעַן כָּלֵל, וְיִבְרַח מֵהֶם כְּבוֹרַח מֵאֵשׁ מִמֶּשׁ וְכוּ'.

וּכְשֶׁאָדָם עֹקֵשׁן גָּדוֹל וְיֵאֱחָז קַבְּלָתוֹ שֶׁקָּבַל עַל עֲצָמוֹ, יִזְכֶּה לְהַפְטֵר מִכָּל זֶה. כִּי (לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נא): הַיִּצָּר הֵרַע נוֹקֵשׁ בְּאָדָם בְּכָל פְּעַם וּמַעוֹרְרוֹ לְמַה שֶׁמַּעוֹרֵר, וְאִךָ אִם אֵין הָאָדָם שׁוֹמֵעַ לוֹ וּפּוֹנֶה עַרְף מִמֶּנּוּ, אִךָ-עַל-פִּי-כֵן נוֹקֵשׁ בּוֹ עוֹד פְּעַם שְׁנִי וּשְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי וְיוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל אִם הָאָדָם חֲזַק בְּדַעְתּוֹ וְעֹקֵשׁן כְּנֶגֶד הַיִּצָּר הֵרַע, וְאֵינוֹ פּוֹנֶה אֵלָיו כָּלֵל, אֲזִי הַיִּצָּר הֵרַע מִסְתַּלֵּק וְהוֹלִיף לוֹ, כִּי בְּאֵמֶת הַבְּחִירָה הִיא בְּיַד הָאָדָם לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹנוֹ (עֵין שָׁם, סִימָן נד), כִּי בְּיַד יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּחִירָה עַל כָּל דְּבָר שֶׁבַעֲוֹלָם וְכוּ', עֵין שָׁם. וְאִיךָ זוֹכִים לְשַׁנּוֹת בְּחִירָתוֹ לְטוֹב? עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, לְבַקֵּשׁ תְּמִיד אוֹתוֹ יְתַבְּרֶה, שֶׁאֲזַכֶּה לְהִיּוֹת כְּרָצוֹנָךְ יְתַבְּרֶה, וְשֶׁכֶּבֶר לֹא אֶעֱשֶׂה עוֹד אֶת הֵרַע שֶׁנִּתְרַגְּלִתי בּוֹ מִנְעוּרֵי וְכוּ' וְכוּ', וְיִרְחִיב בְּזֶה דְּבוּרוֹ מְאֹד מְאֹד. וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין מֵהַשְּׁנַעֲשֶׂה מִתְּפִלָּתְךָ, הֵייתָ רוֹקֵד מְאֹד מְאֹד, וְהֵייתָ מִתְּפַלֵּל כָּל הַיּוֹם, כִּי עַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרֶה, מְקַשֵּׁר אֶת גִּשְׁמָתוֹ אֵלָיו יְתַבְּרֶה בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ וְחֲזַק וְכוּ', וְאִךָ שְׁעַרְדִּין אֵינְךָ מְרַגֵּישׁ זֹאת, חֲמֻדַת לְכַבִּי, אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁן גָּדוֹל בְּזֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, סוּף כָּל סוּף אַחַר הֵרַע יָבוֹא הַטוֹב וְכוּ'. וְהָעֶקֶר לֹא

לדחוק את השפעה, כי (עין לקוטי-הלכות, גזלה, הלכה ה'): כל העברות והפגמים של כל בעלי עברה, רחמנא לצלן, נמשך רק מבחינת דוחק את השפעה, שאינו רוצה להמתין, כי אין היצר הרע מצוי אלא לשעתו (ירושלמי קדושין), ואם היה ממתין איזו שעה, היה זוכה בעולם הזה ובעולם הבא, ואותן ההצעות שהציעה לו באסור הציעה לו בהתר (מנחות מד), וכן כל הצרות והיסורים שיש לבני-אדם בגשמיות וברוחניות נמשך רק על-ידי דחיקת השפעה, שרוצה תכף-ומיד מה שרוצה, ואינו רוצה לתכות כלל וכו', ואז נעשה ההפוך לגמרי, כי כל הדוחק את השפעה, השפעה דוחקתו (ברכות סד).

חמדת לבבי, תראה לעשות לעצמך שעור בשלחן ערוך, אשר מאד מאד הזהיר רבנו ז"ל את כל אנשי שלומנו לחק קבוע ללמד בכל יום שלחן ערוך (שיחות-הר"ן, סימן כט), ואמר שהוא תקון גמור, כי על-ידי עוונותיו מערב אצלו טוב ורע, ועל-ידי למוד שלחן ערוך יזכה לברר הטוב מהרע (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), ועל-ידי למוד שלחן ערוך יזכה לאמונה ברה (עין שם, סימן סב); והיות שקשה וכבד עליך עכשו בפעם הראשונה ללמד עם המגינים^ה, ואתה צריך תכף-ומיד לברח ממצעשיך והר'ע' שנתגלת בהם, על-פן תתחיל בפעם הראשונה ללמד רק "מחבר — רמ"א" מכל ארבעת חלקי שלחן ערוך, להתחיל מארח חיים וללמד סימן אחר סימן, וכשתסים, תתחיל יורה דעה, ואחר כך אבן העזר וחשן משפט, ואל תסתכל לאחוריך כלל, והתורה בעצמה תעזר לך לצאת מהר'ע' שנגלפת בו (עין שיחות-הר"ן, סימן יט). ואמרו חז"ל (מנחות קי): כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם. ואמרו (ירושלמי, ראש השנה, פרק ד', הלכה ח'): כיון שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם.

אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתודע מרבי אמת כזה, רבי

ת הפרושים שסביב השלחן ערוך נקראים "מגיגי ארץ".

אֲשֶׁר   א' קד   בַּנְחַל   שְׁלֵה

הַמְחִיָּה אוֹתָנוּ, רַבֵּי הַמְנַחֵם אוֹתָנוּ, רַבֵּי הַמְחַזֵּק אוֹתָנוּ. טוֹב לְהוֹדוֹת
לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנֹם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ
בְּנַעֲמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

פֶּה תִּקְבַּל סֵפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְתִכְתֹּב לִי תִּכְף-וּמְיָד אִם קִבַּלְתָּ
אֶת מִכְתָּבִי זֶה וְגַם אֶת הַסֵּפֶר.

א' קד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֹר לַיּוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בְּשֵׁלַח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחִי וְרַעִי,
הָאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי, וְהֵנָּה לְחִזְקֶךָ וּלְשִׂמְחָתְךָ הֵלֵא סִפְרִי
רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּךָ בָּהֶם וְתִרְאֶה לַעֲשׂוֹת בְּרִגְעַ זֶה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.
וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבְתְךָ הַנִּצְחִית בְּרוּחַ לְךָ מִחֲבָרִים רָעִים וְלִצִּים, כִּי
פָּבֵר אָמַר רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ לְבָנָיו: אֵל תְּדוּרוּ בְּשִׁכְנֵיכֶם מִשׁוּם דְּלִיצְנֵי
הָיוּ וּמִשְׁכֵּי לְךָ בְּלִיצְנוּתָא^א (פְּסָחִים קִי.ב). וּמוֹהֲרֵינָתָ ז"ל הִזְהָרְגִיל
לוֹמֵר: עֵקֶר פְּתַח הַטְּמָאָה הוּא קְלַפַּת הַלִּיצְנוּת, וְאָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר'
נַחְמָן ז"ל, שֶׁעֵקֶר אַרְיֵכַת הַגְּלוּת עֲכָשׁוּ הוּא רַק מִסַּבַּת קְלַפַּת
הַלִּיצְנוּת, שֶׁעוֹשִׂים לִיצְנוּת בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם מִיִּשְׂרָאֵל וְכֵן בְּפִרְטִיּוֹת
בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמָם עוֹשִׂים לִיצְנוּת מִיִּרְאִים וּכְשָׂרִים אֲמַתִּיִּים;
וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הָעֵקֶר בְּרוּחַ לְךָ
מִלִּיצִים כְּמִטְחָוֵי קֶשֶׁת, וְאֵל תַּעֲמֹד בְּמִקּוֹם שֶׁעוֹשִׂים לִיצְנוּת מִבֵּר
יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמִּקּוֹם הַהוּא מְלֵא קְלַפּוֹת וְסִטְרָא אַחֲרָא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,

(א) אֵל תְּדוּרוּ בְּעִיר 'שִׁכְנֵיכֶם', כִּי תוֹשְׁבֵיהֶם הֵם לִיצְנִים, וְיִמְשִׁיכוּ אוֹתְךָ בְּלִיצְנוּת.

כי בַּאֲמַת אִם הִיְתָה לוֹ אַמוּנָה בְרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהֵכֵל לְכָל אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בֵּן לְמָקוֹם בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם", אִז הִזָּה נִזְקֵר מְאֹד מְאֹד לְבָלִי לְדַבֵּר עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמְכַל שֶׁפֶן שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת מְמַנּוֹ לִיצְנֹת, כִּי הַמְדַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ מְדַבֵּר עֲלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּכְאִלוֹ נִגְעַ בְּכַבֵּת עֵינָיו כְּבִיכּוֹל, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם עֵינָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹכָא בַּמְדַּרְשׁ (אֵיכָה רַבָּה א, נז), וְעַל-כֵּן אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִשְׁחָה: כָּל מָה שֶׁאַתָּה יְכוֹל לְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַח וְכוּ' (נִיקְרָא רַבָּה ב, ה). וְרַבְּנּוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַפּב), וְעַל-כֵּן לְמָה לָךְ לִישָׁב בֵּין יֵלְצִים הַרְוָאִים רַק רַע כָּל הַיּוֹם וְהֵן מִסְטָרָא דְקִינָן, שְׁרוּצִין לַעֲשׂוֹת קֶץ וּכְלִיזוֹן, חַס וְשְׁלוֹם (עֵין שָׁם, סִימָן לח), יוֹתֵר טוֹב שֶׁתְּבַרַח לָךְ בֵּין יְרָאִים וּתְמִימִים אֲמַתִּים אֲשֶׁר בֵּין אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים חֲסִידֵי בְרִסְלָב, וְתִשְׁיַחוּ וּתְסַפְּרוּ אִישׁ עִם רַעְהוּ רַק מַעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח נְצַחִים, כִּי סוּף כָּל סוּף יְמִינּוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמָה יִשְׁאַר לָנוּ? רַק אִלוֹ הַדְּבוּרִים שֶׁזְּכִינּוּ לְחַטֵּף בְּזָה הָעוֹלָם לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֵינוּ בְּדְבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית. וְאוֹדוֹת עֲנִינִיךְ אֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, הַסְּחוּרָה תְּבוֹא לְבֵיתְךָ, הָעֶקֶר תִּרְאֶה לְתֵלוֹת עֵינֶיךָ אֲלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵל תְּבַטַּח בְּאָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה (תְּהִלִּים קמו, ג), שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יְכוֹל לַעֲזֹר לַעֲצָמוֹ מְכַל שֶׁפֶן לְאַחֲרִים. הָעֶקֶר רַק לְבַקֵּשׁ מְמַנּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלֵךְ הָעוֹלָם.

הַדְּוֵרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' קה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בְּשֵׁלַח ה'תשל"ד.

אֲשֶׁר   א' קה   בַּנְחַל   שְׁלוֹ

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַאֲבָרָה הַיָּקָר
לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ,
אוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גֵּרוּ יֵאִיר.

אִף שְׁפַתְבָּתִי לְךָ כָּבֵד אֶתְמוֹל בְּלִילָה עַל מִכְתָּבְךָ, אִף מֵרֵב
תְּשׁוּקַת נִפְשִׁי לְהִתְאַחַד עִם נִפְשֶׁךָ, אֲמַרְתִּי אֲשִׁיחָה וְיִרוּחַ לִי. וְזֶה הִיָּה
רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנַתְּאֶחָד יַחַד וְנִדְבָר מִעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת
הַמְּזוּכָרוֹת וּמְטֵהְרוֹת אֶת נִפְשׁ הַהוֹגָה בְּהֵן. וּבִפְרָט שְׁנַתְּקִים
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (יְרֵמְיָה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בַּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְרֵאוּ נָא
וּדְעוּ וּבְקֶשׁוּ בְּרַחוּבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מִבְּקֶשׁ
אֱמוּנָה וְאֶסְלַח לָהּ"; כִּי קִשָּׁה וְכָבֵד לְמִצְאָה אִישׁ שְׂאִינוּ מִבְּלָבֵל עֲצָמוֹ
מִפֶּל הַהֶבֶל הַנִּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם, וְהוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
וּבִפְשִׁיטוֹת, וּמִשְׁעֵשֶׁע עֲצָמוֹ בְּאֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-פֶּן אִם כָּבֵד זוֹכִים
לְמִצְאָה אָדָם כְּזֶה, צְרִיכִים לְאַחֵז בּוֹ בְּכָל גֵּימֵי נִפְשׁוֹ, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ
עִמּוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, כִּי הַעֲקָר הוּא הָאֱמוּנָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), שְׁצְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ בְּכָל
יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ אִיךָ אוֹחֲזִים בְּאֱמוּנָה, וְאִז עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, מִמְּשִׁיךְ
עַל עֲצָמוֹ בְּרָכוֹת וְיִשׁוּעוֹת, רְפוּאוֹת וְחֻסְדִּים. כִּי (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ
אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", כִּי עֲקָר קִיּוֹם וְחַזוּק הַמַּחַ הוּא עַל-יְדֵי אֱמוּנָה
(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גִּזְקִין, הַלְכָה ב'), וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְאֱמוּנָה בְּרָה וְנִקְיָה,
אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת
חַיּוֹת אֲלֵקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמַטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן
מִכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֵלִין ז'), וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרָגְלִיתָא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ
לִיָּה (בְּרָכוֹת נח.), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחַבְרוֹ וְאֵין מְלָכוֹת
נוֹגַעַת בְּמְלָכוֹת חֲבֵרְתָּהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא (יּוֹמָא לח.); אִזִּי בִּידֵיעוֹת
אֵלוֹ זוֹכֵה לְחַיּוֹת חַיִּים אֲמֵתִיִּים וְנִצְחִיִּים, וְשׁוּם דְּבָר וְשׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעוֹלָם אֵינָה יְכוּלָה לְהַפִּילוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ, וְטוֹעֵם טַעַם גֵּן-עֵדֶן עוֹד
בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הוּא מְסַבֵּב עִם אֱמוּנָה, כְּמוֹ שְׁפַתוֹב (תְּהִלִּים פט ט):
"וְאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", וְתַמִּיד מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בְּהַ,
מֵאֲחַר שְׁיֹדֵעַ שְׂאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה

ותנועה שם אלופו של עולם ממש.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד, ואל תפל בדעתך מפל מה שעובר עליך וכו', כי כן צריך להיות, אשר הצדיקים האמתיים האוחזים בזה שיהיו מכסים ומסתרים מאד מפל העולם, ואדרבה ידברו עליהם כל מיני רע ושקרים וכו', כי העולם סוברים, שפל מה שהאדם מפרסם יותר בעולם, מסתמא הוא גדול ביותר וכו', ובאמת אינו כן כלל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז), כי בני-אדם נבוכים בטעיות גדולות, ונדמה להם שצריכין להפיר את הצדיק בפניו, בצלמו ודמותו, ושהיה משנה בדמותו ובתנועותיו, אבל זו טעות גמורה, כי הצדיק הוא בדמות ובצלם ככל האנשים, ואין בו שנוי כלל מבחוץ, ואף-על-פי-כן הוא ענין אחר לגמרי, ושאר בני-אדם אינם בדמותו כלל וכלל, כי הצדיק הוא בטל ומבטל באורו יתברך, ודבוק בו יתברך, ומוסר נפשו אליו יתברך בכל עת ורגע, ויושב ומשתעשע עמו יתברך בשמות וביחודים וכו' וכו', מה שלא נראה מבחוץ כלל, כי מבחוץ נדמה שהולך עם פרפשין ודקין כמו שאר בני-אדם, אף-על-פי-כן בפנימיות הוא ענין אחר לגמרי לגמרי וכו' וכו'.

אשרי עין ראתה זאת, דבקוּתם וְעבודתם אותו יתברך וכו', ואיך שהם תמיד מתפללים על כל ישראל, וממשיכין שפע ברכה: בני, חיי ומזוני לכל ישראל בהצנע לכת וכו', כי הם תמיד דבוקים בו יתברך וכו'. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמג): כפי תקף מעלת קדשת הצדיק, כמו כן מתעלם ביותר, עד שאין רואים אצלו קדשה ופרישות יתרה וכו'.

על-כן, חמדת לבי, אל תפל בדעתך כלל, ואל תחלש דעתך מפל מה שעובר עליך שמבזים אותך ומזלזלים בך וכו', כי צריך אתה לדון אותם לכף זכות, כי הכל ממנו יתברך, בסוד (תהלים קמו, ח): "המכסה שמים בעבים" (עין סודו בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: פח, קיד), וההכרח שיזלזלו בך וכו'. העקר תאחז בעבודתך בתמימות

ובפשיטות, להתפלל תמיד על כלל ישראל, ולהיות צנור המשפיע טוב לכל בית ישראל. ואם היית יודע מעלת תפלתך ושיחתך אצלו יתברך, ואיך שאתה יכול לפעל ישועות לכל בר ישראל היית מתמיד בזה מאד מאד, ותמיד היית מבקש על כל אחד מישראל. והעקר — שיתגלה ראש כל הצדיקים, שהוא רבנו ז"ל בעצמו, היכול להביא את כל אחד ואחד אל תכלית הטוב והנצחי הזה וכו', פי מי שרק זוכה להתקרב אליו, ומשליך דעת עצמו לגמרי, ומצית אותו ככל אשר מצוה בתמימות ובפשיטות גמורה, ובפרטיות בעבודת "השמחה וההתבודדות", אין שום מדרגה בעולם שלא יכול לבא אליה, פן הבטיח לנו כמה פעמים. והעקר להשליך דעת עצמו לגמרי, פי ימינו כצל עובר וכו', ומי יודע מה ילד יום וכו', והבעל-דבר מערב בכל פעם את כל העולם בבבלולים ובדמיונות חדשים וכו', ומפיל ומשליך את נשמות ישראל וכו', ומכניס בהן יאוש ומרירות וכו', כאלו עבודת השם יתברך ודבקות הבורא יתברך ומדרגות גדולי הצדיקים וכו' כבר אינן שיכות לקטנים, ובפרט בדורות אלו. ובאמת טעות גמורה היא זו, ורבנו ז"ל הקפיד על דברים אלו מאד מאד, ואמר, שהשם יתברך שיהיה לכל אחד מישראל, וכל אחד הוא חלק אלוק ממעל ממש ממחשבה דקדשא בריה הוא, ועל-כן כל אחד יכול לחזור אליו יתברך, ולהגיע בזה העולם אל מה שצריך להגיע, אם לא יטעה את עצמו ולא יבלבל עצמו משום ברירה שבעולם כלל, ולא יתערב עם לצים ומתנגדים ורשעים, המדברים עליו יתברך ועל גדולי צדיקיו, ויברח מספרי חקירות וכו', כי הבחינה חפשית, ובנדאי תתעוררנה כנגדו הקלפות להפילו. וכעין שאמרו חז"ל: אין היצר מתגרה אלא במי שרוצה לעשות תשובה. וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תפלה, סימן פד): אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד, מי שרוצה לעבד אותו יתברך, עליו מתגברת המחשבה לבלבלו ולבטלו. ועל-כן מי שלבו בוער לשוב אליו יתברך, ובפרט מי שנפל עד עכשו בעמק בור וכו', פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, וכו' ובכל מיני טמאות, ורוצה לרחם על עצמו, ולשוב אליו יתברך, הוא צריך

להתחזק מאד מאד ולחגור מתניו, ולא יסתפל על שום מונע ומעכב — הן מבית והן מבחוץ, ויברח מתבורת לצים כמו שבורחים מאש, פי במקומם שם השראת הסטרא אחרא ממש, רחמנא לצלן, ומגרשים משם פכיכול אותו יתברך, והוא מקום המוכן לכל מיני פרענות, רחמנא לצלן. ובכלל טוב להרגיל עצמו לברח מתבורות בני-אדם המדברים דברים בטלים ודברים של מה בכך וכו'; פי עקר האדם למשה אחריו בני-אדם שהוא בתבורתם וכו'. ואמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן פ'): בני-אדם הם מונעים גדולים יותר מהיצר הרע וכו', עין שם; ויש שמכנים עצמן בשם חסידים, ואומרים חכמות של שטות והבל המרחקים מהשם יתברך ומתורתו ומצדיקי אמת וכו' (עין לקוטי-הלכות, גזיקין, הלכה ד', אות כח); ועל-כן עליך להתחזק מאד מאד, ולהתחיל לחשב על אחריתך מה יהיה ממך וכו', ועד מתי תהפך פניך כל-כך ממנו יתברך וכו'. קום ברח לך עכשו למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותספר לו יתברך את כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ותבקש ממנו יתברך כל מה שאתה צריך ברוחניות ובגשמיות וכו', פי העקר והיסוד שהכל תלוי בו והוא בריח התיכון המברית מקצה אל הקצה הוא יסוד התפלה וההתבודדות — לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ויתמיד בזה מאד מאד, כי זהו חרבו של משיח (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), וכל מה שירבה בשיחה ותפלה, כמו-כן יזכה שיזדכך מחו וימהר גאלתנו בכלליות וכן גאלתו בפרטיות וכו'.

והעקר לשמר עצמו מאד מאד מדיחיקת השעה, רק לבקש ברחמים ובתחנונים במתנת חנם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כ'), פי בענין זה של פגם "דוחק את השעה" רבים נכשלים (עין לקוטי-הלכות, גזלה, הלכה ה'), כי כל אחד רוצה לשוב אליו יתברך, אך תכף-ומיד מתלהב לבו, ורוצה לבא לכל הטוב ולכל ההשגות ולכל הדרגות בפעם אחת וכו', ונהיות שאסור לדחק את השעה, אינו רוצה לחפות, על-כן עוזב הכל, רחמנא לצלן, ובורח ממנו יתברך. ודבר זה רואים הרבה בין בני הנעורים, אשר מתעוררים לשוב אליו

יִתְבַּרְךָ בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה, וְאַחֲר־כֵּן מִתְחִיל לַעֲבֹר עֲלֵיהֶם מִה שְׁעוֹבֵר וְכוּ', וְאִין לָהֶם הַחֲזוּק וְהַמְדַרְיף הָאֲמִתִּי, עַל-כֵּן תִּכְפֹּר-וּמְיָד נּוֹפְלִים וּמִתְרַשְׁלִים מְכַל תִּשׁוּקָתָם, אֲבָל לֹא-כֵן הַמְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר הוּא מִחֲזִק וּמֵאֲמִץ אֶת כָּל נַפְשׁוֹת הַמְקַרְבִּים אֵלָיו, וְהוּא מְגַלֶּה לָהֶם בְּכָל פֶּעַם עֲצוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת, אִוְרוֹת חֲדָשִׁים לְהִשְׁאֵר קִיָּם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ. אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְאַחֵז עֲצָמוֹ בּוֹ, וְלִהְיוֹת בְּצוּתָא עִם אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וְאִז טוֹב לוֹ לְנַצַּח, וְגַם הוּא יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל עֲנִינּוֹ וּמְדַרְגָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

א' קו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גִּירוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמֵחָתִי לְקִרְאָת הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה שְׁנוֹלֵד לָךְ בֵּן לְמִזֵּל טוֹב, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִיסוֹ בְּבֵרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרְהֶם אֲבִינוֹ בְּעֵתוֹ וּבּוֹמֵנוֹ.

בְּעִנְיָן שְׁשֵׁאלָתִי, הָאֵם נוֹהֲגִים אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב לַעֲשׂוֹת "שְׁלוֹם זְכָר", אִיזוֹ שְׁאֵלָה הִיא זוֹ, הֲלֵא זוֹ גְּמָרָא מְפֻרְשֵׁת (בְּבֵא קמ"א פ.): אִיקְלְעוּ לְבֵי שְׁבוּעַ הַבֵּן, וּפְרִשׁ הַתּוֹסְפוֹת שָׁם, שְׁנֵיהֶם סוֹכְבִּים עַל הַלְדַת הַבֵּן שְׁעוֹשִׂין סְעֵדָה שְׁנוֹשְׁעַת הַבֵּן, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ הַרַמְ"א (יִוְרָה דְּעָה, סִימָן רִס"ה, סְעִיף י"ב), עֵינֵי שָׁם; וּמִקּוּרוֹ הוּא כְּבָר בְּשׁו"ת תְּרוּמַת הַדְּיָשָׁן (חֶלֶק א', סִימָן רִס"ט), וְהַטַּעַם שְׁעוֹשִׂין אִז סְעֵדָה, כִּי הִיא כְּעֵין סְעֵדַת הַוּדְאָה שְׁנִמְלֵט הַבֵּן מִמְּעֵי אִמּוֹ, וְהַקְשָׁה עַל זֶה בַּסֵּפֶר "דְּגוּל מִרְכָּבָה" (יִוְרָה דְּעָה, סִימָן קע"ח), שֶׁלְפִי זֶה הָיוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה גַּם בְּהַלְדַת בֵּת, שְׁנֵיהֶם גַּם-כֵּן הַוּדְאָה שְׁיִצְאָה בְּשְׁלוֹם וְנִמְלֵטָה מִמְּעֵי אִמָּה, וְלִכֵּן יֵשׁ מְפֻרְשִׁים שֶׁהַטַּעַם הוּא

שְׂבָאִים לְנַחֵם אֶת הַבֶּן שֶׁשָּׂכַח אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה שֶׁלָּמַד בְּמַעֲי אָמוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (נדה ל:): בְּשַׁעַה שֶׁנּוֹלַד בָּא מִלְּאָף וְסוּטְרוֹ עַל פִּי וּמִשָּׂכָחוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, עֵינַי שָׁם; וְלִכֵּן יֵשׁ נוֹהֲגִים לֶאֱכֹל מֵאֲכַל אֲבָלִים, מִיַּן קִטְנִיּוֹת הַנִּקְרָאִים אֲרַבְעֵס (חומוס) שֶׁהוּא עָגֵל, וּבָאִים לְנַחֵמוֹ עַל הַתּוֹרָה שֶׁשָּׂכַח, וְאוֹמְרִים לוֹ עוֹד תִּזְכֹּר מָה שֶׁלָּמַדְתָּ אִם תִּתְיַגֵּעַ, שִׁזָּה מָה שֶׁנִּקְרָא 'שְׁלוֹם זָכַר', כִּי הַתּוֹרָה נִקְרָאת שְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי ג, יז): 'וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם' (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן לג), וְאוֹמְרִים לוֹ, עוֹד תִּזְכֹּר לְזִכֹּר מָה שֶׁשָּׂכַחְתָּ, וְעַל-כֵּן נִקְרָא 'שְׁלוֹם זָכַר', עוֹד תִּזְכֹּר אֶת הַתּוֹרָה, הַנִּקְרָאת 'שְׁלוֹם'. וּבִאֲמַת הַתּוֹרָה הִיא בְּעֶצְמָהּ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה הִיא שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ נִקְרָא 'שְׁלוֹם' (שְׁבַת י), וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים לוֹ 'שְׁלוֹם זָכַר', זָכַר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרָא 'שְׁלוֹם', וְכֵן הוּא בְּשִׁבְתֵי דִיקָא, כִּי שִׁבְתֵי גַם נִקְרָאת 'שְׁלוֹם'. וְיָדוּעַ אֲצִלְנוּ הַרְבֵּה סְפוּרִים שֶׁגַם רַבְּנוּ ו'ל הֵלֶךְ לְ'שְׁלוֹם זָכַר', כְּמוֹ בְּסִפּוּר שֶׁל הַחֲזָן, שֶׁאָז גָּלָה רַבְּנוּ ו'ל אֶת הַמֵּאֲמָר בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג', הַמְדַבֵּר מִחֲזָן הַגּוֹן וְחֲזָן שְׂאִינוּ הַגּוֹן, כִּי הִזָּה שֵׁם חֲזָן חֲצוּף, וְרַבְּנוּ ו'ל אָמַר לוֹ לְנִגּוֹן, וְלֹא רָצָה, וְלְבַסוּף נִתְגַּלָּה קְלוּנוֹ בְּרַבִּים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכֵן הִזָּה אֲצִל מוֹהֲרָנ"ת ו'ל, שֶׁהִזָּה בְּ'שְׁלוֹם זָכַר', וְצוּה לְאַחַד שְׁיִנְגָן, הִזָּה חֲצוּף וְלֹא רָצָה, וְאָז אָמַר לְתַלְמִידוֹ ר' נַחֲמָן טוּלְטְשִׁינְעֵר שְׁיִשִּׁיר, וּמֵאָז נִעְשָׂה בְּעַל מְנַגֵּן. (וְהַעֲיֵד בְּנוֹ, שֶׁאֲבִיו אֵף פָּעַם לֹא הִזָּה יוֹדֵעַ לְנִגּוֹן, וּמֵאָז נִעְשָׂה בְּעַל מְנַגֵּן). וְכֵן יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה סְפוּרִים, וְעַל-כֵּן אֵיזוֹ שְׂאֵלָה הִיא זוֹ אִם עוֹשִׂים 'שְׁלוֹם זָכַר', הֵלֹא מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל — תּוֹרָה הִיא, וְצִרִיכִים לְמַסַּר נַפְשׁוֹ בְּעֵבּוֹר כָּל מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְקִימוֹ בְּפִשְׁטוֹת וּבְתַמִּימוֹת בְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

א' קז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם לְאַבְרָהָם הַיֶּקֶר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נִצְחָיִים.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֵינַי הַגְּאֻלָּה וְכוּ', הַהֲכָרַח לִי לֹאמַר לָךְ, שְׁכַל מַה וְכוּ', הַכֹּל הֶבֶל וְרוּחַ וְכֹל מְשַׁעַע אוֹמֵר שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל וְכוּ', כִּי הַגְּאֻלָּה הִיא יַחֲדָה דִּיחִידָה הַתְּגַלּוֹת עֵצָם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְשַׁעַע נִתְפַּשֵּׁט שְׁכָלוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ מִהַגּוֹף, וְהוּא לְמַעַלָּה מִכָּל הַצְּמִצּוּמִים וְהַלְבוּשִׁים וְכוּ', וְעַל-כֵּן נִתְעוֹרַר אֶצְלוֹ אֵיזָה נִצּוּץ מִהִיחִידָה, וְעַל-כֵּן צוּעַק שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל וְכוּ'. וּבְאֵמַת עֵקֶר הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל יְדוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, בְּלִי שׁוּם עֶזֶר שֶׁל בֶּן אָדָם כָּלֵל, וְהַמְּשִׁיחַ הוּא עֹנֵן אַחַר (וְהוּא סוֹד עֲמַק אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתוֹ עַל הַכְּתָב). וְעַיִן בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ בְּסִפְר "עֲרֵבֵי נַחַל", שִׁפְתָּב: בְּיַמֵּי עֶזְרָא גָרַם הַחֲטָא וְלֹא הִיָּתָה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, עַד לְעֵתִיד לְבֹא בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, שֶׁתִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ (עַיִן תְּקוּנַיִי-זֶהֱרַ בְּהַקְדָּמָה טו), וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שִׁיְהִיָּה אֹז בְּנֵהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, וְלִכֵּן יַעֲמֵד לְעוֹלָמִים (עַיִן תְּקוּנַיִי זֶהֱרַ, תְּקוּנַיִים: יב, כז), עַיִן שָׁם; וְזוֹ דַעַת תְּלַמִּידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, עֹנֵן מְשִׁיחַ הוּא הַצְּדִיק, שְׁזָכָה לְהַשִּׁיג יַחֲדָה דִּיחִידָה, וַיִּכְנִיס אֶת זֶה בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ; וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה לְהַכְנִס בְּשִׁטּוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', בְּנִדְאֵי שְׁכָל מְשַׁעַע אוֹמֵר שֶׁרְבוּ הוּא מְשִׁיחַ וְכוּ', אֲבָל בְּאֵמַת הַכֹּל דְּמִיּוֹן גְּדוֹל, כִּי לֹא מְצִינוּ מִי שִׁיקְרָא אֶת רַבּוֹ מְשִׁיחַ, אֲלֵא כַּמָּה מְגַשְׁמִים, וּכְבֹר צְעָקוֹ כְּכְרוּכִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּלֵי עוֹלָם. וּבְעֵינַיִם אֵלוֹ הַדְּמִיּוֹן עוֹבֵד חֲזַק מְאֹד מְאֹד, וּמְטַעֵה אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּמִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר דְּמִיּוֹנוֹת אֵלוֹ, לְבִסּוּף יְבֹא לְכַפֹּר בְּכַל רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְעַל-כֵּן בְּרַח לָךְ מִכָּל אֵלוֹ הַהֶבְלִים, אֵינִי לָנוּ אֲלֵא דְבָרֵי בֶּן הַשְּׁמִחָה הָעוֹסֵק לְקַשְׁרָנוּ בְּשֶׁרֶשׁ הַשְּׁמִחָה, כִּי הוּא גִכְלָל בְּמִקּוֹר הַשְּׁמִחָה; אֲשֶׁרֵינוּ שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אֵמַת כְּזֶה, הָעוֹסֵק לְהוֹצִיא מֵאֲתָנוּ אֶת כָּל הַדְּמִיּוֹנוֹת כְּמוֹכָא בְּלִקּוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן כה), וְכָל זְמַן שְׁאֵין הָאָדָם בְּקִי בְּתוֹרָה זוֹ, אֹזִי רַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה

עָלְיוֹ, כִּי בְּפָרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל בְּסוּף הַתּוֹרָה הַנ"ל, שְׁעֶכְשׁוּ צָרִיכִים לְקָרוֹת אֶת הַיָּצָר בְּשֵׁם חֲדָשׁ: "פֶּחַ הַמְדַמָּה", כִּי הַדְּמִיוֹן עוֹבֵד אֶצֶל הָאֲנָשִׁים מְאֹד מְאֹד, וּבְפִרְטוּיֹת בְּעֵינַי גָּאֵלָה שְׁסָבְלוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת מִכָּל אֱלוֹ קִטְנֵי הַשָּׂכָל שֶׁנִּתְפָּסוּ בְּאִיזָה שְׁגָעוֹן, עַד שֶׁגַם בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ יֵשׁ כְּאֵלוֹ הַמְדַבְּרִים שְׁטִיּוֹת וְכו', שְׁתוֹפְסִים אִיזָה אָדָם וְכו', וְעוֹשִׂים מְמַנּוּ מְצִיאוֹת כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ מֶה הוּא וְכו', עַד שֶׁהוּא מְשִׁיחַ...

וְצָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לֹא לְהַתְּפֵס בְּהַבְּלִים הָאֵלוֹ, רַק לְהַתְּמִיד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וְשֵׁם דִּיקָא יִרְאוּ מֶה רַבְּנוּ ו"ל רוֹצֵה מֵאֲתָנוּ, וְלוֹיֵא דְמִסְתַּפִּינָא הֵייתִי אוֹמֵר, אֲשֶׁר כָּל "בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד" שְׁאִינוּ לוֹמֵד "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", הוּא מֵנַח בְּטָעוֹת גְּדוֹלָה, וְאִינוּ "בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד" כָּלָל, רַק עַל שֵׁם הַמְּשָׁאֵל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִרַבְּנוּ ו"ל, כִּי אִם עַל-יְדֵי מוֹהֲרַנ"ת ו"ל, וְלִכֵּן כָּל מִי שְׁאִינוּ מֵתְמִיד בְּסִפְרֵי מוֹהֲרַנ"ת ו"ל וּבְפִרְטוּיֹת בְּ"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", הוּא שְׂרוּי בַּדְּמִיוֹן גְּדוֹל, וְחָבֵל לְהַתּוֹפֵחַ עִמּוֹ.

מֶה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אִינִי רוֹצֵה לְהַאַרִיף בָּזָה, כִּי אֲתָה יוֹדֵעַ שֵׁיִשׁ עָלֶי מַחְלֶקֶת גְּדוֹלָה, וְאִינִי רוֹצֵה לְהַפְּנֵס בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן כָּלָל, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, אֲנִי הוֹלֵךְ לְפִי דְרָכֵי בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אִךְ מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם הַהֶכְרַח לְעֵבֵר עִם תְּרַב וְכו', וְלֹא לְהַתְּפַחַד וְכו', וְלְהַשִּׁיב חֲרִיף וְכו', וְלִכֵּן כְּתַבְתִּי לָךְ כָּל זֶה, כִּי אִם אִיזָה בְּעַל דְּמִיוֹן הַמְּלֵא פְּגָמֵי הַבְּרִית וְכו', יְכוֹל לוֹמֵר — זֶהוּ מְשִׁיחַ וְכו', רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עַל שְׁגִיחָם, עַל הָאוֹמֵר וְעַל מִי שְׁאוֹמְרִים עָלָיו, הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל הַהֶבֶל הַזֶּה, וְאֲנִי מִקְּוִיָּה שְׁבִסוּף יִתְגַּלֶּה קְלוֹנוֹ בְּרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁקָּרָה לְכָל אֱלוֹ מְשִׁיחֵי הַשָּׁקֵר בְּמִשְׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, שְׁאֲנָשִׁיהֶם הִשְׁתַּגְּעוּ לְגַמְרֵי מֵרַב אַכְזוּבוֹת, וְרַבִּים כְּפָרוּ אַחֲרֵי-כֵן בְּעֶקֶר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

הָאָדָם צָרִיף לְדַעַת, כִּי יִהְיֶה לוֹ הַהֶכְרַח לְמוֹת, וְלֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוֹם דְּבָר, רַק לְכָל אֶחָד מִגֵּיעַ הַזְּמַן שְׁעָלָיו לְהַפְּרֵד מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן כָּל זְמַן שְׁאָדָם הוּא בָּזָה הָעוֹלָם, עָלָיו לְקַיֵּם "לְעַבְדָּהּ

אָשֶׁר   א' קח   בַּנְחֵל   שמה

וּלְשִׁמְרָהּ" (בראשית ב, טו) בַּפְּקוּדֵינִי דַעֲשֵׂה וּבַפְּקוּדֵינִי דִלֵּא תַעֲשֵׂה (כמוֹבָא בְּתַקוּנַיִיזְהָר) לְקַיִם רְצוֹנִי יִתְבָּרֵךְ, וּלְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מֵאֵף אֶחָד, וּמִכָּל שְׂפָן לֹא לְהַכְנִס בְּתוֹךְ דְּמִיוֹנוֹת, הַמְצִיאוֹת הִיא שְׁצָרִיכִים לְמוֹת, וְהַהֲכַרַח יִהְיֶה שְׁלֵבֶסוֹף יְמוֹתוֹ, וְדַבָּר זֶה צָרִיכִים לְחֹזֵר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתּוֹ, וְאִזּוֹ דִּיקָא יֵצֵא מִכָּל הַדְּמִיוֹנוֹת. אֲקַנְהָ שֶׁתִּלְמַד הַרְבֵּה מִדְּבָרִים אֵלּוּ, כִּי קִצְרֵתִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ יֵשׁוּב הַדַּעַת אִמְתִּי...

א' קח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּשִׁלַח ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעִי, הַאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בַּפְּגִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַחֶסֶד הַנוֹבְעִים מִהַמְעַיֵן הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשֵּׁם, נִחְלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא דְנִבְיַע בֵּיהּ מְקוּרָא דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה הַיּוֹצֵא מֵהַאִי רִישָׁא דִלָּא אֲתִידַע וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא בֵּיהּ, סוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעֲתִיק וְכוּ' ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וּמְרַב תְּשׁוּקַת וְתַבְעֵרַת לְבִי לְהֵאִיר בְּךָ מְאוּר הַגְּנוּז שְׁזַכֵּינוּ שׁוֹתַגְלָה לְנוּ, אִמְרָתִי וִיהִי מָה אַרוּצָה דְּבָרֵי אֱלִיךָ.

אֱהוֹבֵי, אַחֵי, אַתָּה עוֹמֵד עִכְשָׁו בְּשָׁנָה הַרְאֵשׁוֹנָה אַחֵר חֲתַנְתָּךְ, וְעַדִּין הַתְּשׁוּקָה וְהַרְצוֹן לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ חֲזָקִים אֲצִלְךָ מְאֹד מְאֹד, עַל-בֵּן רֵאָה וְגַם רֵאָה לְהַתְּחַזֵּק מְאֹד מְאֹד וּלְהוֹסִיף שְׂמֵן אֶל הַפְּתִילָה הַבוֹעֵרַת בְּךָ, וְאֵל תְּבַלְבֵּל דַּעְתָּךְ כָּלֵל מִשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תְּפַל וְרוּחָךְ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל בְּעַצְמוֹ אֶל אַחֲרִיתוֹ, עַל הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְהַפְּשִׁיט גּוּפוֹ, וּלְהַפְּלֵל לְגַמְרֵי

בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְהִנֵּה מְבֹאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן ס'): הַשֶּׁכֶל שֶׁבְּאֵדָם הוּא הַפְּתִילָה וְהַגֵּר הַדּוֹלֵק וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ אֵיתָא עַל פְּסוּק (קֹהֶלֶת ט, ח): "וְשָׂמַן עַל רֹאשׁוֹ לֹא יִחְסֹר", שֶׁעַל-כֵּן יִרְאֶה לְהוֹסִיף אֶל אֹר הַשֶּׁכֶל, שֶׁהוּא אֹר גִּשְׁמָתוֹ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְכֹל מֵה שִׁירְבָה בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, יוֹתֵר שָׂמַן יוֹסִיף אֶל הָאֹר, וַיְהִי לוֹ כַּחוֹת לְבַעַר יוֹתֵר וַיּוֹתֵר. וְגַם בְּגִשְׁמִיּוֹת רוּאִים שֶׁבְּאֵפֶן שִׁיבְעַר הַיֵּטֵב, צָרִיכִים לְהוֹסִיף בְּכֹל פַּעַם עֲצִים חֲדָשִׁים, וּבְאֵפֶן הַזֶּה הָאֵשׁ נֹאחָזֶת בְּעֲצִים וּבּוֹעֶרֶת הַיֵּטֵב, מֵה שֶׁאֵין כֵּן, כְּשֵׁי שֶׁרַק אֵשׁ בְּלִי עֲצִים, אִזּוֹ תִּבְעֶרֶת הָאֵשׁ אֵינָה אוֹחֶזֶת זְמַן הַרְבֵּה וְנִתְבַטְּלַת בְּרוּחַ.

עַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, תִּרְאֶה לְקַבֵּעַ לְעֲצֻמָּה שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּשׁ"ס וּבְמִשְׁנֵיּוֹת, בִּשְׁלַחַן עֲרוּךְ וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ וְכוּ', לְהִתְחִיל מִהִתְחִלָּה וְלִלְמַד מֵעַט אוֹ הַרְבֵּה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל לְאַחֲרֵיךָ כָּלֵל, אִף שֶׁתִּשְׁכַּח מֵה שֶׁתִּלְמַד (עֵינַי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כוּ בְּסוּפּוֹ), עַד שֶׁבְּרַבּוֹת הַשָּׁנִים תִּזְכֶּה לְסַיֵּם כָּל הַשָּׁס וְאַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחַן עֲרוּךְ וְכוּ' וְכוּ', תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אִם מִתְחִילִים לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ בְּדֶרֶךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט עֲכָשׁוּ בִימֵי הַנְּעוּרִים, אִזּוֹ לְעוֹלָם כָּבֵר לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. וְהַעֲקָר לְהַשְׁלִיךְ שְׁכֹלוֹ לְגַמְרִי, וּלְצִיַּת לְרַבְּנּוֹ וְ"ל, וְאִף שֶׁלְפִי דַעַתוֹ גִּדְמָה לוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת אַחֲרוֹת וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב לְסַלֵּק אֶת הַדַּעַת וְשֶׁכֶל עֲצָמִי וּלְצִיַּת אֶת רַבְּנּוֹ וְ"ל, שֶׁאֵמַר לָנוּ (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט): נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהִמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּה, שִׁיְהִיָּה חַיּוֹב אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמַּד כֶּה וְכָה בְּכֹל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. וְאֵמַר אִזּוֹ, שֶׁאֲפִלוֹ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה, וְנִלְכְּדוּ בְּמִצְוֵה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בְּעֲבֵרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן הַכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה גְּדוֹל כָּל-כָּף, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם. וְכֹל עֲקָר מִגִּמְתּוֹ וְחִפְצוֹ הִיָּה תְּמִיד רַק לַעֲבוֹדוֹת וְעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, רַק שְׁנַעֲסֵק תְּמִיד בְּעֲשִׂיּוֹת דְּקְדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, דְּהֵינּוּ לְהַרְבּוֹת מְאֹד בְּלַמּוּד

התורה הקדושה שעורים פסדרן, ולעשות ולקיים בכל יום הרבה מצוות. ובפטריות להיות רגיל מאד מאד לפרש שיחתו אליו ותברך, לדבר עמו ותברך בלשון שרגיל בה, וידבר וישחית עמו ותברך כל מה שעם לבבו, ויגלה לפניו ותברך כל תשוקת לבו לשוב ולהפיל בו ותברך, והכל בתמימות ובפשיטות גמורה. וכל מה שזינפה לתמימות ופשיטות יותר, מעלתו גבוהה מאד מאד, ויכול להגיע אל דרגות גבוהות יותר ויותר, כי כל היהדות בכלליות ובפטריות תלויה רק בתמימות ובפשיטות. והבעל-שם-טוב הקדוש גלה כי העבודות של התמימים מרעישות כל העולמות, ובזרות מלאכים אמתיים לאלפים ורכבות, וכרוזין יוצאין בכל עת ורגע בכל העולמות: "זכאה בריה דמלפא", "זכאה אנת בהאי עלמא ובצלמא דאתי קדשא בריה הוא חדי ומשתבח בך"^ב, ומה גם שנתברר שעל-ידי רבוי הלמוד שחוזר פעם אחר פעם, סוף כל סוף נשארו משהו באדם, ומכל שכן מה שזינפה בעלמא דאתי, שאז מזכירין לו הכל (עין לקוטי-תורה להאריז"ל פרשת ואמתחנן), אין לשער ואין לספר כלל. וספר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עו) הרבה מאד בענין סדר הלמוד, שטוב מאד ללמד פסדרן בזריות, ולא להתבלבל ולדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בתמימות ובפשיטות, ואם לא זבין לפעמים אילו ענינים, אל יעמד הרבה שם, ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן, ועל-פירב ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה, כשזינפה לסיים ולחזור באותו ענין. ואמר, שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים פסדרן, וממילא זבין, ואם לא זבין תכף, זבין אחר-כך, ואם ישארו אילו דברים שאף-על-פי-כן לא יוכל לעמד על פונתם — מה בכך, כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל. וכמו שאמרו חז"ל (עבודה זרה יט): לגמר והדר לסבר, ואף על גב דמשכח, ואף-על-גב דלא ידע מה קאמר, שגאמר (ההלים קיט, כ): "גורסה נפשי לתאבה" וגו', כי על-ידי רבוי הלמוד

(ב) אשרי בן המלך, אשריך בזה העולם ובעולם הבא, הקדוש-ברוך-הוא שמח ומשתבח בך.

שִׁילְמַד בְּמִהִירוֹת, וַיִּזְכֶּה מִמִּילָא לְהַבִּין בַּפֶּעַם הַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית וְכוּ', כֹּל מֵה שְׁלֵא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, וַדְּבַר מִזֶּה הִרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְזָרָז תָּמִיד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ וּבְאִפְּן הַלְמוּד הַזֶּה, וְגַם הוּא בְּעֶצְמוֹ הִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, וְעַל־כֵּן זָכָה עוֹד בֵּימֵי נְעוּרָיו לְסִיִּם הִרְבֵּה פְּעָמִים (שְׂבַח־הַר"ן, סִמָּן ו') ש"ס וּפּוֹסְקִים וְכֹל סִפְרֵי הַמְּדַרְשִׁים וְהַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ וְכֹל כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְכוּ' וְכוּ', עֵינַי שָׁם; כִּי זֹהֵי עֲצָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְכַמָּה וְכַמָּה בְּנֵי־אָדָם הִפְסִיקוּ לְגַמְרֵי מִהַלְמוּד, כִּי הָיוּ רוֹצִים לְלַמֵּד בְּעִוּוֹן רַב וְלֹא עָלְתָה בְיָדָם וְכוּ', וְעַל־כֵּן הִתְרַשְׁלוּ לְגַמְרֵי. חֲמֻדַת לְבָבִי, אֵל כֹּל זֶה צְרִיכִים רַק מְעַט תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת.

וְרֵאִיתִי לְהַעֲתִיק לָךְ מֵה שְׁרֵאִיתִי עֲתָה בַּסֵּפֶר רַחֲמֵי אָב, אוֹת לְמוּד בְּאִמְצַע דְּבָרָיו: "עֲצָה טוֹבָה לְמִי שְׁלֵא זָכָה וְלֹא הִשְׁיִגָה יָדוֹ בְּתוֹרָה, אוֹ מִי שֶׁטְרוּד מְאֹד בְּעֶסְקָיו וּדְאָגוֹת, וְאִין דַּעְתּוֹ צְלוּלָה לְלַמֵּד בְּעִוּוֹן, שִׁילְמַד בְּכֹל יוֹם דֶּף גְּמָרָא וּפְרָק מִשְׁנֵיּוֹת בְּאִמְרֵיהָ בְּעֵלְמָא כְּלוּמֵד הַזֹּהַר, אִף שְׁאִינוּ מִבֵּין מֵה שְׁאָמַר, כִּי הִלְשׁוֹן מְסַגְּלַת לְנַפְשׁ, וּבְלִי סִפְק שְׁיִשְׁאֵר עַל כָּל פְּנִיִם קָצַת בְּלָבוֹ. וְאִנִּי הִפְרַתִּי סִנְדָּלָר אֶחָד, שְׁלֵא הָיָה לוֹ יָד בַּלְמוּד, וְהָיָה גּוֹמֵר בְּכֹל שָׁנָה סֵדֶר הַש"ס בְּאִמְרֵיהָ בְּעֵלְמָא, וְהָיָה צָלָם אֱלֻקִּים עַל פְּנָיו כְּאֶחָד הַגְּדוֹלִים. גַּם הַזֹּהַר, בְּנִי, לְלַמֵּד מִקְטְנוּתְכֶם אַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחַן עָרוּף הַקְטָנִים עִם בָּאֵר הַיֵּטֵב (הֵינּוּ מִחִבֵּר, רַמ"א), כְּדִי שְׁיִהְיֶה אֲצֻלְכֶם גְּרָסָא דִּינְקוּתָא, וְתִהְיוּ בְּקִיָּאִים בְּהֵם" וְכוּ', עֵינַי שָׁם דְּבָרִים נִפְלְאִים, וְעוֹלָה בְּקִנְיָה אֶחָד, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנּוּ ז"ל. וּבְקִאֲמַת, חֲמֻדַת לְבָבִי, כְּשֶׁמְרַגֵּיל הָאָדָם עֲצָמוֹ בְּדֶרֶךְ וּבְהִנְהָגָה זוֹ, אִז תָּמִיד חוֹזֵר פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת וְדָפִים גְּמָרָא וְסִימְנִים שְׁלַחַן עָרוּף וְכוּ' וְכוּ', וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ צָלָם אֱלֻקִּים, וּמְגַרֵּשׁ וּמְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע הַמְּבַלְבֵּלוֹ וּמְכַשִּׁילוֹ וְכוּ', כִּי אִין לָךְ עוֹד אֵשׁ שׁוֹרְפַת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהָרַע שְׁעֲשֵׂה עַד עַכְשָׁו כְּמוֹ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; וְאָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם (רֵאשׁ הַשְּׁנִיָּה, פְּרָק ד', הַלְכָה ח'): כִּיִּן שְׁקִבְלַתְּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מְעַלָּה אִנִּי עֲלֵיכֶם כְּאֵלּוֹ לֹא חֲטֵאתֶם מִימֵיכֶם וְכוּ', כִּי (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תְּכִירוֹת

אָשֶׁר   א' קט   בַּנְחַל   שִׁמְט

וּקְבֻלָּנוּת, הַלְכָה ב'): הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה יוֹרְדַת אֶפְלוּ בְּעַמְקֵי תְהוֹם, לְעוֹרֵר אֶפְלוּ אֶת הַפְּחוֹת שְׁבַפְחוּתִים לְהֵשֵׁם יְתָבְרָךְ, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יְתָבְרָךְ אֶפְלוּ מִשְׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵינוּ. וְכִמּוֹ שְׁאַמְרוּ חַו"ל (בְּרֻכּוֹת כב.): אֵין דְּבָרֵי תּוֹרָה מְקַבְּלִין טְמֵאָה, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ הַזְּבִין וְהַמְצַרְעִים וְכוּ' עוֹסְקִין וְכוּ', זֶה רִמּוֹ שְׁאַפְלוּ אֵלוּ שֶׁהֵם מְסֻטְרָא דְמְסֻאָבוּתָא, גַּם הֵם צְרִיכִים לְעֶסֶק בְּתוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה תִּקְרַב אוֹתָם לְהֵשֵׁם יְתָבְרָךְ, עֵין שָׁם; וְעַקֵּר הַכֹּל — לְחֻזַּק עֲצֻמוֹ מְאֹד מְאֹד יְהִי אֵיךְ שִׁיְהִי, וְשֵׁלָא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְיַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְשִׁמְחַ נַפְשׁוֹ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם מְחֻדָּשׁ, כִּי הַסְטְרָא אַחְרָא, שֶׁהֵן הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת, מִתְגַּבְּרוֹת וּמִתְפַּשְׁטוֹת מְאֹד מְאֹד עַל כָּל אָדָם מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַרְר חֲזִיוֹ עַל שׁוֹם דְּבָר, וְאִם אֵין הָאָדָם מְחֻזַּק עֲצֻמוֹ פְּנִגְדָן, אֲזִי נוֹפֵל בִּידָן. וְעַקֵּר הַהִתְחַזְּקוֹת נִגְדָם הוּא עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשְּׁשׁוֹן וְהַשְּׁמִחָה, לְהִתְגַּבֵּר וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה. וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רעג), אֲשֶׁר טוֹב לְאָדָם שִׁיִּרְגִיל עֲצֻמוֹ לְהַחֲזִיק אֶת עֲצֻמוֹ עִם אֵינָה נִגּוֹן, כִּי נִגּוֹן הוּא דְבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּמִמְשִׁיף אֶת הָאָדָם אֵלָיו יְתָבְרָךְ בְּתַשׁוּקָה עֲצוּמָה; אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק אֶת עֲצֻמוֹ בְּנִגּוֹן, וְיִשִּׁיר וְיִזְמַר לְעֲצֻמוֹ נִגּוֹנִים שֶׁל שִׁמְחָה, וְאִז טוֹב לוֹ לְנַצַּח נְצָחִים.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר מְרִב טְרֻדוֹתֵי הַרְבֵּים בְּעֶסֶק הַרְבִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

א' קט.

בְּעֶזְרַת הֵשֵׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תשל"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְיִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַנְּחֻמָּד, גֵּר לְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְדוּמָה מְסוּד שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גֵּרוֹ וְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר אֶתְמוֹל קִבְּלַתִּי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַ הַטוֹב מִמֶּךָ אֵיךְ שְׁאַתָּה מְחֻזַּק עֲצֻמָּךְ עִם הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בְּךָ — זֶה הָעַקֵּר,

להחיות עצמו תמיד עם כל נקדה ונקדה שמוצא בעצמו, ועל-ידי-
 זה יזכה שתשרה השכינה אצלו תמיד, כי השם יתברך הוא אחדות
 אחת עם מצוותיו, וכשאדם מסתפל על הציצית כבכול הוא מסתפל
 עליו, בחינת (במדבר טו, לט): "והיה לכם לציצית וראיתם אותו וגו',
 (ועין בספר מלאכת שלמה על משניות מר' שלמה עדני על פירק
 התכלת, שזה סובב על השם יתברך וכו', עין שם); ויש לומר גם
 דברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), אשר ציצית מציל
 מנאוף, וכן הביאו חז"ל (מנחות מד): מעשה באדם אחד שהיה נוהר
 מאד במצות ציצית, ועל-ידי-זה נצל מעברה וכו', עין שם; כי
 כשאדם יודע אשר השם יתברך אתו, עמו ואצלו, והוא "מלא כל
 הארץ כבודו", ועומד על ידו, בודאי לא יחטא, ומפל שכן שלא
 יפל בדעתו יהיה איך שיהיה, מה שרק יעבר עליו, כי הלא הוא
 יתברך עמו, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח,
 חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ובפרט
 מצוותיו יתברך, הן הן אחדות אחת עמו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן ה'), ועל-כן בהסתכלותו תמיד בציצית, על-ידי-זה יזכר
 תמיד בו יתברך, מאחר שאני מסתפל עליו יתברך. ואמר רבי שמעון
 בר יוחאי: כל הנריו במצנה, זוכה ומקבל פני שכינה, כתיב הכא:
 "וראיתם אותו" וגו', וכתיב התם: "את ה' אלקיך תירא ואתו'
 תעבד", וברוך השם כל אחד מישראל מסבב במצוות בכל יום, כמו
 שאמרו חז"ל (מנחות מג): חביבין ישראל, שסבבן הקדוש-ברוך-
 הוא במצוות: תפלין בראשיהן ותפלין בזרועותיהן וציצית בכגדיהם
 ומזוזה בפתחיהם וכו'; ואשר עם שלש מצוות אלו יכול להחיות
 עצמו כל היום ולרקד מרב שמחה: ברוך ה', יש בי אלו המצוות.
 ואמרו (שם): כל מי שיש לו תפלין בראשו ותפלין בזרועו וציצית
 בכגדו ומזוזה בפתחו, הכל בחזוק שלא יחטא, שנאמר (קהלת ד, יב):
 "והחוט המשלש לא במהרה ינתק", ואמרו (תהלים לד, ח): "חנה
 מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם"; והעקר הוא שמחת המצוות,
 לשמח מאד מאד, גרוע כמני אשר עשיתי כבר מה שעשיתי, פגום
 כמני שפגמתי כבר כמו שפגמתי, אזכה להתעטף בציצית שהוא

לְבוּשׁ הַמֶּלֶךְ, וְאַתְעֵטָר בְּתַפְלִין, שֶׁהוּא כְּתוּר הַמֶּלֶךְ, וַיַּעֲמֵד עַל פֶּתַח־י
 הַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ, וַיִּשְׁמַר אוֹתִי, הִיִּשׁ שְׂמֹחָה בְּעוֹלָם בְּשִׂמְחָה זוֹ? ! הִיִּשׁ
 תַּעֲנוּג בְּעוֹלָם כְּתַעֲנוּג זֶה שֶׁהוּא לְבוּשׁ בְּלְבוּשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִכְתָּר בְּכְתָר
 הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ? ! וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם שְׂאֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמְנוּ הַקְּדוּשִׁים רוֹקְדִים בְּכָל יוֹם בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וּבְאֵמֶת בְּשִׂמְחָה
 זוֹ יְכוּל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְשַׂמַּח, כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ
 הַמְצוּוֹת הָאֵלוּ, אִךְ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הֵם רְחוּקִים מִבְּנֵי הַשְּׂמֹחָה
 אֲשֶׁר הוּא מְנַשֵּׁב אֶת הָעַפְרוּרִיּוֹת מֵהַלֵּב, וְזוֹכִים לְשִׁמְעַע וּלְהַרְגִישׁ
 שְׂמֹחָה זוֹ, כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ הַמְצוּוֹת הָאֵלוּ, אִךְ בְּעוֹנוֹתֵינוּ
 הַרְבִּים, הֵם רְחוּקִים מִבְּנֵי הַשְּׂמֹחָה אֲשֶׁר הוּא מְנַשֵּׁב אֶת הָעַפְרוּרִיּוֹת
 מֵהַלֵּב, וְזוֹכִים לְשִׁמְעַע וּלְהַרְגִישׁ שְׂמֹחָה זוֹ, וּמִתְחִילִים לְבַעַר וּלְדַלֵּק
 אֵלָיו יְתִבְרַךְ (עֵינִי לְקוּיִטִּי־מוֹהַר״ן, חֶלֶק ב', סִימָן ט'), וְרַבְּנוּ ז"ל מְגַלֵּה לָנוּ
 (עֵינִי שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן כד), שֶׁעַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה, יְכוּל
 לְהַגִּיעַ אֶל הַתְּגִלוֹת הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, בַּחֲיִנַת מְטִי וְלֹא מְטִי,
 וַיִּשְׁיֵג אֶת עֵצֶם הָאֲצִילוֹת שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִנְּפִשִׁין, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין,
 שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת: בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה. וְהָאֲרִיז״ל גֵּלָה לְאִישׁ סוּדוֹ,
 שֶׁהֶעֱקַר שְׂזֻכָה לְהַגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּתוֹ הַזֶּה עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשְּׂמֹחָה, שֶׁהִזָּה
 שְׂמַח בְּעֲשִׂית כָּל מְצוּהָ כָּעַל כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא, וְהִזָּה רוֹקֵד מְאֹד מְאֹד
 בְּשַׁעַת קִיּוּם כָּל מְצוּהָ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם, סִימָן ה'), שֶׁעַל-יְדֵי שְׂמֹחַת
 הַמְצוּוֹת יְכוּל לְחַזוֹת בְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה, וְלִידַע בֵּין קָדָם גְּזוּר דִּין
 לְאַחַר גְּזוּר דִּין, וְיְכוּל לְהִמָּתִיק כָּל הַדִּינִים מִכָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ'. וְזֶה
 שִׁינָה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד יֵשׁ אֲצִלוֹ מְצוּוֹת אֵלוּ וַיִּוְתַר
 וַיִּוְתַר, כִּי אֲפִלוּ הַרִיקְנִין שְׂבָרָה, מְלֵאִים מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרִכוֹת נו.).
 וּבִירוּשָׁלַיִם (סוֹף בְּרִכוֹת) אֵיתָא: אֵין לָךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה
 מְאֵה מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם: קוֹרָא אֶת שְׁמַע, וּמִבְּקֵשׁ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ,
 אוֹכֵל אֶת פֶּתוֹ וּמִבְּרַךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, וּמִתְפַּלֵּל שְׂמוּנָה־עֲשָׂרָה שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים, וְעוֹשֶׂה שְׂאָר מְצוּוֹת וּמִבְּרַךְ עֲלֵיהֶם וְכוּ', עֵינִי שָׁם; עַל-כֵּן,
 אֲהוּבִי, אַחִי, אִךְ שְׂפָכָר עֵבֶר עֲלֶיךָ עַד עַכְשָׁיו מֵהַ שְׂעֵבֶר, תִּתְחִיל
 בְּרַגְעַ זֶה לְרַקֵּד מְרַב שְׂמֹחָה, שִׁישׁ אֲצִלְךָ מְצוּוֹת אֵלוּ, יֵשׁ לָךְ מְזוּנָה
 בְּפִתְחָךְ, וְהַנְּחַת הַיּוֹם תַּפְלִין, וּבְפִרְטִיּוֹת שְׂאֵתָה מְלַבֵּשׁ גַּם עַכְשָׁיו עִם

ציצית, תרקד מרב שמחה, ועל-ידי תקף השמחה ימחל לך הקדוש-ברוך-הוא על כל עוונותיך, ויתבטל כל הרע ממך, כמו שכתוב (תהלים קד, לד-ה): "אנכי אשמח בה" יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם", ועל-ידי-זה "ברכי נפשי את ה' הללויה", כי כשאדם שמח כל היום, אזי בנקל לו ליחד לו שעה ביום ולשבר לבבו, ולשיח את כל אשר עם לבבו לפניו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו (עין שיחות-הר"ן, סימן כ'). ואמר רבנו ז"ל, שלזכות להגיע אל מצות השמחה, כבוד וקשה לאדם יותר מהכל, כי לפי תקף מעלתה, כמו-כן מתגברים ומתפשטים המגיעות והעכובים על זה, וכשאדם זוכה להיות תמיד בשמחה, אזי השם יתברך בעצמו שומר אותו שלא יפשל בפגם הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסט). ובפרט שאתה מסבב כל היום עם ציצית, תרקד כל היום ותחיה עצמך בזה, ואם אמנם כל אלו הדבורים עדין ללעג ולקלס אצל רב העולם — מה בכך, אנחנו נשמח בנקדת המצוות שיש בנו, ועל-ידי-זה נמשיך על עצמנו אור השכינה, ונשב בגן-עדן, והם העושים ליצנות מדברינו אלה, מי מעבב בעדם מלהיות במרירות ולטעם טעם הגיהנום עוד בזה העולם וכו'.

אהובי, אחי, חמדת לבבי! אם אפשר לך לילך עם ציצית שיש בו פתיל תכלת, אין למעלה מזה. ומקבל אצל אנשי שלומנו הקרים, אשר רבנו ז"ל אמר: ממני עד משיח, כבר לא יהיה שום חדשות חוץ מדבר אחד, ואחר-כך התאנח ואמר: "א תרחם, א תרחם". ואמר ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, שזה סובב על התכלת שיתגלה בשנת תרח"ם, וכשנתגלה אז התכלת, אמר ר' אברהם ז"ל, שראיותיו של הרב מראדזין הן נכונות, וקבל את התכלת, וכן כל אנשי שלומנו אשר היו פרוכים אחריו, היו מלבשים תכלת, ויש בזה מעלה נפלאה ונוראת מאד מאד, כי מפאת שהוא דבר חדש אצלו, אזי תמיד יהיה רגיל להסתכל בציציותיו, ועל-ידי-זה יזכיר לעצמו אותו יתברך, ויחיה עצמו עם מצות ציצית שעליו, ודברי פי חכם חן; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתודע מרבי אמת בזה,

רבי המַחֲיָה אוֹתָנוּ, רבי המַחְזֵק אוֹתָנוּ, טוב להודות לַהֲשֵׁם יתְבַרַךְ
 על כָּל הַחֹסֵד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַעֲקָר תַּרְגִּיל עֲצָמָךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּטוֹב עֵין עַל כָּל בְּרִיָּה, וְלִדְוֹן אֶת
 כָּלֶם לַכֶּף זְכוּת, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא מְרַפָּה לְגִלּוּי אוֹרוֹ
 יתְבַרַךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד): עַל־יְדֵי
 שְׁשׁוּמַר אֶת עֵינָיו שְׁלֵא יִפֹּל, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּרַע עֵין, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה
 לְזִכּוֹר בְּעֵלְמָא דְאִתִּי, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֵה; כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדֵיו יתְבַרַךְ כָּלֶל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
 חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יתְבַרַךְ הַמְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ הַזֶּה, וּכְשֶׁתִּתְבַרַךְ לָךְ יְדִיעָה זֹה,
 אֲשֶׁר הִכַּל אֱלֻקוֹת, עַל־יְדֵי הַזְכָּרוֹן הַזֶּה, אֵין שֶׁךְ שׁוּם קִנְאָה וְשִׁנְאָה,
 חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הֵלֵא הַכָּל אֱלֻקוֹת, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כִּסָּא לְאֻלְקוֹתוֹ
 יתְבַרַךְ, וְאִפְלוּ דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסָּא וְהַתְּלַבְּשׁוֹת הָאוֹר
 וְכוּ', כִּי גַם הַכָּלִים הֵם אוֹרוֹת וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּרַע עֵין, בְּזֵה
 פּוֹגֵם תַּכְּף־וּמְיָד בַּזְכָּרוֹן בְּעֵלְמָא דְאִתִּי, וְזֶה מְרָאָה לְדַעַת, אֲשֶׁר אֵין
 לוֹ אֲמוּנָה, וְכָל עֲנִין מְשִׁיחַ יְהִיָּה בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל־א' טו, יב): "יִפֶּה
 עֵינָיִם וְטוֹב רֵאִי", כִּי הוּא יִכְנִיס דְּבָר זֶה בְּעוֹלָם — לְהִסְתַּכֵּל עַל
 הַחֵיּוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, וּלְקַבֵּל רְמָזִים מִכָּל דְּבָר (עֵין
 לְקוּטֵי־מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שְׁזֵהוּ סוּד הַנְּבוּאָה אֲשֶׁר יתְפַּשֵּׁט אָז,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִזְאֵל ג, א): "וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֲשַׁפּוּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל
 בָּשָׂר וְנִבְאוּ" וְגו'; וְעַל־כֵּן אִם מְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אֶחָד
 בְּטוֹב עֵין, וְדָן אוֹתוֹ לַכֶּף זְכוּת, יְכוּל לְזַכּוֹת לְרֵאוֹת נַעַם זִיו שְׁכִינַתוֹ
 יתְבַרַךְ הַמְּלֹאָה בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִחֻזְקָאֵל מַג, ב): "וְהָאָרֶץ
 הָאֵירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגו'. וְזוֹ הִיָּתָה מְדַרְגַּת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 (בְּרֵאשִׁית מֵט, כב): "בֵּן פָּרֶת יוֹסֵף בֶּן פָּרֶת עָלִי עֵין" וְגו', וְהִיָּתָה לוֹ
 עֵין טוֹבָה, כִּי לֹא הִסְתַּכֵּל בְּגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם כָּלֶל רַק בְּרוּחַנִיּוֹת, וְכְמוֹ
 שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל (זְבַחִים קיח:): עֵין שְׁלֵא רָצְתָה לְזוֹן וּלְהַנּוֹת מִדְּבָר שְׁאֵינוֹ
 שְׁלוֹ וְכוּ'; כִּי כְּשֶׁזִּזְכָּה לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל רוּחַנִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁישׁ
 בְּכָל דְּבָר, עַל־יְדֵי־זֶה לְעוֹלָם לֹא יִקְנֵא בְּאַחַר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא יִקְפִיד
 עַל אֶחָד, כִּי הֵלֵא הַכָּל אֱלֻקוֹתוֹ יתְבַרַךְ, הַעֲקָר שֶׁבְּכָל הַעֲקָרִים אֵל

תפחד משום ברִיָּה כָּלֵל, רק בְּרַח לָךְ מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, וְתִשִׁיחַ וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ פְּאֶשֶׁר יִדְבַר
 אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִהְיֶה עֶקֶשׁן עַל דְּבַר זֶה מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי אֵין
 שׁוּם מְקוֹם לְנוֹס מִכָּל פְּגַעֵי הַזְּמַן, כִּי אִם אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאוּלַי בְּתַחֲלָה
 יָבוֹא אֵלֶיךָ כָּל הָעֲנִיָּן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא הַזֶּה בְּכַבְדוֹת גְּמוּרָה, אֲכַל
 תִּהְיֶה חֶזֶק וְאִמִּין בְּזֶה בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָּה, וְאִזּוֹ תִּרְגִּישׁ אַחֲרֵיכֶּךָ כָּל
 מִיָּנִי נְעִימוֹת בְּעוֹלָם, כִּי אֵין לָךְ עוֹד נְעִימוֹת כְּזוֹ מְלֻזְכוֹת לְטִיֵּל עִמּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ה, כד): "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים
 וְאֵינְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹקִים", כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּבוּדוֹת בְּעֵקֶשְׁנוֹת
 גְּדוּלָּה יָמִים וְשָׁנִים, יִזְכֶּה לְהַפְּלֵל בְּאֵין לְגַמְרֵי, וְשֵׁם מִתְּהַפְּכִים כָּל
 הָעוֹנוֹת וְכוּ' (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב). וְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
 רְגִילִים לוֹמְרִים: אֲלֵמְלָא לֹא אֶתִּינָן לְהָאִי עֲלֵמָא" אֵלָא לְהַתְּגַלוֹת הָאוּר
 הַגָּנוּז הַזֶּה, וְהוּא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ
 בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בַּה — דִּי, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת לְעוֹלָם לֹא
 יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה תְּמִיד יִדְבַר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְצֵאת מִמְּקוֹמוֹ הַמְּגֻנָּה, כִּי הַדְּבוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם
 אֶף בְּמִקְוֵמוֹת הַמְּטַנְּפִים שֶׁנִּפְּל לְשֵׁם (עֵין שֵׁם, סִימָן עח).

וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, בְּרַח לָךְ מְלִיצְנוֹת שֶׁהוּא "שְׁחוֹק
 הַכְּסִיל" (עֵין קַהֲלַת ז, ו), וְאֵל תִּשָּׁב בֵּין לְצִים אֲפֵלוֹ שִׁיְהִיוּ מֵאֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ. וּמוֹהַר"ן ת"ו"ל אָמַר פְּעַם לְר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינֵר ז"ל, שֶׁהִיָּה
 רְגִיל לִילֵךְ אֶל ר' שְׁלֵמָה רֵאוּבֵן זְלַטְסִים, שֶׁהִיָּה מִתְּלִמְיָדֵי ר' שְׁמוּאֵל
 אֵיזִיק ז"ל, וְהִיָּה עוֹבֵד ה' גְּדוּל, אֶף גַּם רְגִיל בְּוֹעֵרְטֵלְעָךְ, וְאָמַר
 לוֹ: לוֹמֵר לָךְ שְׁלֵא תִלְךָ אֶצְלוֹ, זֶה אֵינִי יָכוֹל, אֶף אִם אִתָּה הוֹלֵךְ
 אֶצְלוֹ, אֵל תְּבוֹא אֵלַי, כִּי קִלְפַת הַלִּיצְנוֹת גְּרוּעָה מִהַכֵּל. כִּי עַל-יְדֵי
 לִיצְנוֹת יָכוֹלִים לְכַפֵּר בְּהַכֵּל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְעַקֵּר יְסוּד דְּעֵתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הוּא לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם וְיָשָׁר,

(מ) אֲלֵמְלָא לֹא בְּאֵנוּ לְזֶה הָעוֹלָם.

(נ) בְּהַלְצוֹת וְדַבְּרֵי בְּדִיחוּתָא.

אֲשֶׁר   א' קט   בַּנְחַל   שנה

וּלְשִׁמַח בְּחֻלְקוֹ בֵּין בְּרוּחָנוּי וּבֵין בְּנִשְׁמֵי כְּמוֹ הַתָּם בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת;
אֲשֶׁרֵי שִׂיֵּאֲחֻז בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תִּכְנֶה-וּמִיד בְּקַבְּלָתְךָ מִכְתָּבִי זֶה, תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי אִם קִבַּלְתוּ,
וְאִם הִחִיָּה אוֹתְךָ. וּמֵה שֶׁכָּתַבְתָּ שְׂאֵתָה מִסְתַּכֵּל בְּסִפּוּר אוֹת בְּרִית, וְאִין
אֵתָה מוֹצֵא שֵׁם שׁוּם חִיּוֹת וְעֲצוֹת לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית, אֲהוּבִי, אָחִי,
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְזַכְּנִי עֲכָשׁוּ לְסִדֵּר סִפּוּר "תִּקּוּן הַבְּרִית", וְיִהְיֶה סִפּוּר
נִפְלֵא בְּעִזָּזְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּנוֹי וּמִיִּסֵּד עַל דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהֲרַנ"ת ז"ל,
עֲצוֹת וְהַתְחַזְּקוֹת לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית, וּדְבָרִים עֲרָבִים וּמְתַקִּים וְהַנְהַגוֹת
יְשׁוּרוֹת לְמִי שֶׁכָּבֵר וְנִשְׁלָל, חֵס וְשְׁלוֹם, הַשֵּׁם יִזְכְּנוּ לְהַדְפִּיסוֹ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שְׁזַכְּנוּ לְסִיִּים אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלֵא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ
תְּשִׁיעֵי, יִזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְסִדֵּר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת הַכְּרִיךְ הַעֲשִׂירִי
לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָה.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

❖ ❖ ❖

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות
לאה ליין בת שמחה תחי'
ויקטור חי בן גבי נ"י

משפחת בן זריבי

הקב"ה יעזור שיזכו לזרע של קיימא במהרה,
ולבריאות הנפש והגוף, ויצליחו בחייהם בכל
ענייניהם ברוחניות ובגשמיות, אמן!

* * *

ולזכות

רות ז'קלין בת שמחה תחי'
אליהו בן אליס נ"י
וילדיהם שיחי'

* * *

ולעילוי נשמת

ג'ולי יהודית בת אסתר טאיב ע"ה

נפטרה ב' כסלו תשמ"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

מפתח הענינים

חלק ט'

- ג . . . . . פתח דבר
- ה . . . . . הקדמה
- יא . . . . . תתקנז

ידבר ממעלת הפסופין והרצונות ומענין אתערותא דלתתא, ולמה זוכים כשמוציאים הרצונות והפסופין בפה, ואיך שמתנהגים במחשבה, דבור ומעשה, כך ממשיכים את השם תברך אצלו, ויחבר תפלה ארצה על ענין הנקודות הטובות וזכרון יום המיתה, והתכלית הנצחית ושמחה וכו', ויספר שבדייק באמצע שכותב את המכתב, טלפן אליו איזה בחור, וספר לו מה שזכה על ידי ההתקבחות, ויעורר על עבודת השם בימי הבחורות דיקא, ושיתת ר' לוי יצחק על זה, וספורו על מה שראה בעיניו, ויספר על אברך אחד שישב בבית מדרשו, וזכה לחטף הרבה וכו', וגדל מדרגתו אף שלא נראה עליו, וידבר מאחד מאנשי שלומנו איך שהתעבב במלים "ביום ההוא" וכו', מרב הרגשות בזכרון עלמא דאתי, ויעתיק קטע ממדרש קהלת רבה שמדבר מהנ"ל, וידבר מענין שם טוב וקטע ממדרש ומספורי מעשיות על זה, ויעורר לעשות התחלה חדשה, ויזכיר אחד, שלמרות שבלה בעבורו זמן רב, רוצה לעזוב הכל עכשו, ויחזק לתדוש חדושי תורה וחדושי תפלה, ומענין גיחא למחין ומלעשות מתורות תפלות, ויבקש שיתפלל עליו.

- יט . . . . . תתקנח
- יזרז לצית את רבנו ו"ל בענין התבודדות, ועל ידי זה תהיה לו ישועה, והספור שספר רבנו ו"ל מימי ילדותו איך התנהג בענין זה, ויעורר ללמד ספרי רבנו ו"ל.

- כ . . . . . תתקנט
- ידבר ממעלת הקובע עצמו בספרי רבנו ו"ל, ולמה זוכים על ידי העסק בהם, וכן זוכים לדעת שהכל בהשגחה, וידבר מכף שהעקר לבטל דעתו

כַּגֵּד דַּעַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וּמַעֲנֵן הַמַּחְלֶקֶת עַל הַסְּפָרִים שֶׁבָּאָה מִחֶמֶת שְׁעוּלִים הַמוֹתְרוֹת בְּמַחוּ, וּמַעֲנֵן "אֲנִי נִהְרָה הַמְּטַהֵר מִכָּל הַפְּתָמִים", וּמָה שֶׁמוֹהֲרֵנִי תָּו"ל אָמַר עַל שְׁאִינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבוּר בְּלִי שִׁיְהִיָּה מִקְּשֶׁר לְרַבְּנוֹ ו"ל, וַיְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ וּמַעֲנֵן הַתְּבוּדָדוֹת, וּמַמְעֵלַת הַפִּשְׁטוֹת וְהַפְּרָאֶסְטִיק דִּיקָא, וּמָה שֶׁסִּפֵּר ר' לִוִי יִצְחָק ו"ל עַל מַדַּת תְּמִימוּתוֹ שֶׁל ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן וְשָׂאָר אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּאוֹמֵן, וַיִּגְנֶה מְאֹד קִלְפַת הַלְצוֹן וְהַלְצִנּוֹת וּבַפֶּרֶט בְּבֵית מִדְרָשְׁנוֹ, וַיִּסְפֹּר מִהַתְּמִימוֹת שֶׁל נֶפֶח מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁהָיָה אִישׁ פֶּשׁוּט מְאֹד, אָבָל עִם הַרְגָּשָׁה נוֹרָאָה בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ, וַיִּסְפֹּר מִמֶּנּוּ וּמָה שֶׁהַתְּבֵטָא עַל זֶה ר' לִוִי יִצְחָק ו"ל, וַיִּשְׁבַּח אֶת הַנְּמַעֵן עַל שְׂזֻכָּה לְסִיִּים כָּל־כֶּף הַרְבֵּה מִסְכָּחוֹת, וַיַּחֲבֵר תְּפִלָּה קְצָרָה לְהַנְצִיל מִלְצִים, וְשִׁיְהִיָּה חֶלְקוֹ רַק עִם תְּמִימִים אֲמֵתִים.

תתקס . . . . . כג

יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת מַעֲנֵן חֲנֻכָּה שֶׁהוּא עֲנֵן אֹרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק שְׁנִמְשֶׁךְ לְמִטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים דִּיקָא בְּעַת הַתְּגַבְרוֹת טְמֵאת הַיּוֹנִים וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִצְרוּף גִּיח'ל', שֶׁהוּא: לְהַדְלִיק גִּיח' חֲנֻכָּה, וּמַעֲנֵן הַהַתְּגַלוֹת שֶׁל לְעֵתִיד לְבֹא וְאוֹר הָאֵמוּנָה שִׁתְּגַלֶּה אֹז, וּמִפְּתִיחַת הָעֵינָיִם שֶׁתְּהִיָּה בְּעַת הַתְּגַלוֹת מְשִׁיחַ, שִׁירָאוּ מָה שֶׁמְסַתֵּר עֲכָשׁוּ בְּסִבַּת הַחֲטָאִים, וַיִּזְכֶּה לְרָאוֹת הַרְמְזִים שֶׁבְּכָל דְּבַר, וַיִּפְרֹשׂ עֲנֵן "אֵין לְנוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֲלָא לְרָאוֹתָם בַּלְבָּד", וַיִּגְלֶה עֲנֵן פְּתִיחַת הָעֵינָיִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים, וְשֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְתַּח גַּם הַפֶּה, וַיִּרְחִיב מְאֹד הַדְּבוּר עַל אֵמוּנָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וַיְדַבֵּר מַעֲנֵן פְּרִנְסָה וּמִנְפִּילָה מִמִּדְרָגָה, וַיִּבְהִיר עֲנֵן "אִם אָתָּה מֵאֲמִין שִׁיְכוּלִים לְקַלְקֵל תֵּאֲמִין שִׁיְכוּלִים לְחַקֵּן", וְעֲנֵן אֵמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִית וְרִצּוֹא נְשׁוּב, וְהַתְּגַבְרוֹת עַל פְּתוּיֵי הַיֶּצֶר הָרַע שֶׁמַּחְלִישׁ הַדַּעַת, וּמַעֲנֵן אֱלוֹ שֶׁפָּגְמוּ בְּבְרִית שְׁעוּבָרַת עֲלֵיהֶם מְרִירוֹת, וְעֲצָתָם — אֵמוּנָה, וּמַחְשִׁיבוֹת וְשִׁמְתָם בְּשֶׁרְשָׁה אֲצִלוּ יִתְבַּרֵךְ, וְהַהַתְּפָאָרוֹת שִׁישׁ לוֹ יִתְבַּרֵךְ מַעֲצָם הַתְּחִזְקוּתָם, וַיְדַבֵּר מַעֲנֵן סוּד הַתְּשׁוּבָה וַיְרִידָה תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, וַיַּחֲבֵר תְּפִלָּה קְצָרָה לְשִׁבְר לְכַבּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמַעֲנֵן צְרוּף תְּכַת כֶּסֶלוֹ מָה שֶׁגָּלָה רַבְּנוֹ ו"ל בְּזֶה, וּמַעֲנֵן מִשָּׁה רַבְּנוֹ, שֶׁמְרַב אֶהְבָּתוֹ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה מְנַהֵג רַחֲמָן אֲמֵתִי, וְגִלּוּי יְדִיעַתוֹ שֶׁגָּלָה, וּמַעֲנֵן שִׁ"אֵין יִסּוּרִים בְּלֹא עוֹן", וְהַשִּׁיכוֹת שִׁישׁ בֵּין יוֹם הַכְּפוּרִים לְחֲנֻכָּה, וְהַסְּבֵר מֵתָק עַל זֶה, וְכַחוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק שִׁיְכוּל לְהוֹרִיד עֲצָמוֹ וְכוּ', וְהַשְׁגַּת הַמְּקִיפִים הָעֲלִיוֹנִים שְׂזֻכָּה בְּכָל פַּעַם, וְהַשְׁגַּת מִשָּׁה רַבְּנוֹ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, בְּסִנְיָה, וְזֶה מֵאִיר רַבְּנוֹ בְּכָל אֶחָד, וְאֲשֶׁרֵי הַזִּזְכָּה לְעַסֵּק בְּהַתְּקַרְבוֹת אֵלָיו וּפְרָסוּמוֹ בְּעוֹלָם.

תַּכְן הַעֲנִינִים

שנט

לתקסא . . . . . לב

יְגִלָּה שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ מְצַמֵּץ בְּמָקוֹם פְּרָטִי וְכוּ', וְכוּ', וַיִּדְבֹר מֵעֵינַי כְּבוֹד תְּמִיּוֹ וְחִמּוֹתָיו וּמֵעֵינַי הַשְּׂגָחָה פְּרָטִית.

לתקסב . . . . . לג

יְדַבֵּר מִדְּבוּרוֹ שֶׁל הַרְבֵּה הַקְדוֹשׁ מִבְּרִיטְשׁוֹב עַל הַפְּסוּק: בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת", שֶׁבְּרוּחָנִיּוֹת צָרִיף לְשֵׂאף לְעוֹד וּבְגַשְׁמִיּוֹת לְהִסְתַּפֵּק בְּמָה שֵׁשׁ.

לתקסג . . . . . לד

יִחְזַק לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחֵלָה חֲדָשָׁה, כִּי כָל שְׁעָה וְרַגַע זֶהוּ עֵינַי אַחֵר, וַיִּדְבֹר מֵעֵינַי הַנְּהַגְתּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל שֶׁהִיָּה אוֹחֵז שְׁעוֹן לְפָנָיו, וְשָׁמַר אֶת הַזְּמַן מְאֹד, וּמָה שֶׁחֲדָשׁ בְּכַחוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ו"ל עַל עֵינַי "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמְעוּ", וַיִּחְזַק לְהִתְחַדֵּשׁ אִף שֶׁבְּשְׁעָה הַקּוֹדֶמֶת כָּעַס וְנִפְל וְכוּ', וַיִּדְבֹר מִנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת וּמְחַכְמוֹת שֶׁל הַכָּל וּמִדְּחִיקַת הַשְּׁעָה וּמִקְשׁוֹר כָּל שְׁעָה בַּיּוֹם אֶל רוּחָנִיּוֹת, וַיִּדְבֹר מֵעֵינַי חֲנֻכָּה, וַיִּקְשֶׁר לְזֶה עֵינַי מִחֵין, מוֹסִיף וְהוֹלִיף בְּפְרָטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד, הָאֶרֶת הַדְּעַת, אֲכִילָה בְּקַדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, דְּחֻקוֹת הַפְּרֻנְסָה, אוֹר הָאֲמוּנָה, אוֹר מְשִׁיחַ, מְזוּזָה, אֲרִיכוֹת אִפִּים, אוֹר, שְׂמֻחָה, וְשִׂיחָה הַכָּל בְּשִׁלְמוֹת עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ.

לתקסד . . . . . לו

יְדַבֵּר מֵעֵינַי סוּר מֵרַע וְעֲשֵׂה טוֹב בְּהִתְחַדְּשׁוֹת וּבְהִתְחַלְתֵּהוּ חֲדָשָׁה תְּמִיד, וַיַּעֲוֹרֵר לְהִתְשִׁיב כָּל נְקֻדָּה טוֹבָה, וַיְסַפֵּר אִיךְ הִסְבִּיר אֶת עֲצָמוֹ אֶתְּד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו כְּשֶׁפָּגְשׁוּ רוֹקֵד בְּשֻׁדָּה אַחֵר הַתְּבוּדָדוֹת, וַיְגַלֵּה שְׁשָׁנֵי הַיְסוּדוֹת שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב: שְׂמֻחָה וְהַתְּבוּדָדוֹת, שְׂיָכִים לְאֲמוּנָה וְתַמִּימוֹת, וַיְגַנֵּה מִדַּת הַלִּיצְנוּת, וְשְׂמֻדַת הַתְּמִימוֹת נִקְרָאת שְׂלָמוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְקִים בְּפְשִׁיטוֹת בְּכָל יוֹם אֶת שְׁתֵּי הַנְּקֻדּוֹת הָאֵלוּ, וַיְגַלֵּה שְׁעֵינַי חֲנֻכָּה יֵשׁ בּוֹ אֶת שְׁתֵּי הַנְּקֻדּוֹת הָאֵלוּ, וַיִּקְשֶׁר לְזֶה נְקֻדַּתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וְעֵינַי מְזוּזָה, וַיִּחְזַק אִיךְ שֶׁצָּרִיף לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה בְּלְבִישַׁת צִיצִית וְתַפְלִין וּבְשִׁמִּירַת שְׂבַת, וְהַשְׂמֻחָה שֶׁל שְׂבַת וְכוּ', וַיִּדְבֹר מִהַתְּרַטָּה שֶׁתְּהִיָּה לְאָדָם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, אִיךְ לֹא הָעֲרִיף מָה שֶׁעָשָׂה וּפָעַל בְּזֶה הָעוֹלָם, וַיִּדְבֹר מִהַחְלוּק בֵּין קִיּוֹם מְצוּוֹת בְּלִי חִיּוֹת לְעַם חִיּוֹת, וְשֶׁכָּל עַקֵּר הַשְּׂגוּתוֹ שֶׁל הָאָר"י הַקְדוֹשׁ הָיוּ מִחֻמַּת גְּדֵל שְׂמֻחָתוֹ בְּאוֹר אֵין סוּף, וְעַקֵּר קְלַפַּת טִיט הֵנִין הִיָּתָה עֲצוּבוֹת, שְׂזָה כָּל הַגְּלִיּוֹת, וְשֶׁצָּרִיף לְשִׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל דְּבָר, וַיִּדְבֹר מֵעֵינַי "אֲזַמְּרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי".

מב . . . . . תתקסה

יְדַבֵּר מִמְדוּגַת הַזֶּה בְּעֵטְלִירִס, שְׂזַכְכוּ כָּל הַחוּשִׁים, שִׁיפְעֻלוּ רַק לְרִצּוֹנוֹ
יְתַבְּרָה.

מג . . . . . תתקסו

יְדַבֵּר מִחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁצָּרִיף שִׁיְהִיו בְּאֶמוּנָה וּבְגִלּוֹי אֱלֻקוֹת.

מד . . . . . תתקסז

יְדַבֵּר מֵהִתְחַמְמוֹת לְאוֹר הַצִּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהַעוֹלָם הַזֶּה מִסְתִּיר אוֹתוֹ מֵאֵד,
וְשֶׁאוֹרוֹ מְבִיא שְׂמֵחָה, וּפּוֹקֵחַ אֶת הָעֵינַיִם וְהַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרָה,
וּמֵאִיר בּוֹ הָאֶרֶת הָאֶמוּנָה, וְשֶׁשׁ וְשֵׁמֶחַ אֶפְלוּ כְּשִׁמְבִּזִּים אוֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ',
וּיְדַבֵּר מִקְדָּשֵׁת יְמֵי הַחֲנֻכָּה וּמֵאוֹר הַמְּשִׁיחַ, הָאוֹר שֶׁלְמִטָּה מְעַשְׂרָה
טְפָחִים וְכוּ', וְיַעֲזֹר לְחֹטֵף טוֹב בְּיָמֵי הַבְּחֻרוֹת וְהַנְּעוּרִים, וְלִלְמַד שְׁלֵחַן
עָרוּף וּמְשֻׁנָּיוֹת וְסִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וְיִזְכִּיר מֵאִמֵּר הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב,
וְהַתְּעוּרָרוֹת לְלַמֵּד סֵפֶר הַמִּדּוֹת וּלְשַׁמֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

מז . . . . . תתקסח

לְהִיב הַלֵּב לְהִתְקַרֵּב לְרַבְּנוֹ ז"ל בְּשִׁפְתַי אִיִּישׁ, וּיְפָרֵשׁ הַפְּסוּקָה: "וּמַעֲיֵן
מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת גַּחַל הַשִּׁיטִּים", עַל־פִּי הָעֲנִינִן שֶׁאֵף מִי שֶׁנִּכְנַס
בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת יְכוּל לְטַהֵר עֲצָמוֹ בְּכַח מַעֲיֵנוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁבּוֹדָאֵי יִנִּיחַ
אֶת עֲצָמוֹ הַסֵּמ"ך־מ"ם לְאֶרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ לְמַנֵּעַ לְהִתְקַרֵּב לְרַבִּי זֶה, וְיַעֲזֹר
לֹא לְהִטְעוֹת עֲצָמוֹ וּלְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ אֵלָיו יְתַבְּרָה, וְלִלְמַד תוֹרָה רַק לְשִׂמּוֹ
יְתַבְּרָה, וְזוֹ הִיא הַתְּכַלִּית, וּיְדַבֵּר מִכַּחַם שֶׁל יְמֵי הַחֲנֻכָּה, שֶׁיְכוּלִים לְקַרֵּב
אֵף מְגֻשְׁמִים כְּמֵנוֹ אֵלָיו יְתַבְּרָה, וְיִוְצִיא רְמוּזִים עַל מַה שֶׁרָאָה הַנִּמְעָן
פְּעָמִים צְבִי, וְמַה זֶה מְרַמֵּז לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, שֶׁמִּכָּל הַדְּבָרִים צוּעֵק כְּבוֹד
ה' וְגִלּוֹי אֶמוּנָתוֹ יְתַבְּרָה.

נא . . . . . תתקסט

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהִתְחַזְּקוֹת וּמִתּוֹדָה וְהוֹדָאָה הַמְּחַיֶּבֶת עַל הַהִתְקַרְבוֹת
לְרַבִּי כְּזֶה, וְיִזְרֹז לְהַשְׁלִיף אֶת כָּל הַחֲכָמוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם,
וְיִחַזֵּק לְכַרַח אֵלָיו יְתַבְּרָה עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁהִיא הַמַּעֲיֵן שֶׁמְּמַנּוּ מְקַבְּלִים
חֲכָמָה וְשָׁכַל שֶׁהֵם הָאֶמוּנָה, וְזוֹ תְּקוּנָה טוֹבָה וְזַכּוּף הַמַּחֲזִין לְחוֹלִים כְּמֵנוּ,
וְיַעֲזֹר מֵאֵד עַל שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן.

נב . . . . . תתקע

יְכַתֵּב גִּלּוֹי נוֹרָא מְנַקְדַת עֲנִינוֹ וְאֵיף שֶׁמְסַבֵּב וּמְשַׁחֵק עִם הָאֲנָשִׁים, אֲבָל

בְּאֵמֶת עֵקֶר כְּוָנָתוֹ הִיא לְהַשְׁרֹת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם.

נד . . . . . תתקעא

יְעוֹרֵר לֵהִיּוֹת פִּקְחָה וְלִבְרַח מְרִיב וּמִחְלָקָת בְּכָל פַּעַם, וְלִיצוֹר אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֵחָה בְּבֵית, וְיִבְאֵר דְּבוּר מְרַבְּנוּ ז"ל שֶׁיֵּלֵךְ אֵין מְנַשְׁקִים וְאֵין מְפִים, מֵהִי הַכּוֹנֵה וְהַטַּעַם בְּזֶה.

נה . . . . . תתקעב

יְעוֹרֵר אֶחָד שֶׁמִּחְמַת שְׁעוֹבֵר עָלָיו וְכוּ' רוֹצֵה לְעוֹב הַכֹּל וְלֵהִתְרַחֵק מְרַבְּנוּ ז"ל, וְיִמְשִׁיל עֲנִינֵנוּ לְפָסוּקִים הַנּוֹרְאִים מְעַנֵּן יוֹנֵה הַנְּבִיא וּמֵה שֶׁעֹבֵר עָלָיו, וְהִתְחַזְּקוּתוֹ וְצַעֲקוֹתוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְיִחַזְּקוּ לֹא לְהִתְנַאֵשׁ, כִּי הֲלֹא אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת מִבְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְקַרֵּב לְצַדִּיק שֶׁיְעוֹרֵר מֵהַשְׁנֵה וְיִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נִכְלָל וְשׁוֹכֵן בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִכְנַס בּוֹ אֵמֶת.

נד . . . . . תתקעג

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת מְדַרְכּוֹ הַנִּפְלְאוֹה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהִיא דֶּרֶךְ שֶׁל הַתְּכֵלִית הַנִּצְחִית, וְיַדְבֵּר מִפְּרִנְסָה, וּמֵאֶחָד הֵיךְ אֲבָרְהָם', וּמְעַנֵּן שְׂאָסוֹר לְהִסְתַּפֵּל אֶחָד עַל הַשְּׂנִי לֹא בְּגִשְׂמִיּוֹת וְגַם לֹא בְּרוּחָנִיּוֹת, רַק לִישֵׁב עֲצָמוֹ שְׂאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת מִבְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְלֵהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה וּבְטַחֲוֹן, וְיִגְלֶה שְׁעַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת הִיא לֵהִיּוֹת הַצְּנַע לְכַת וְלִבְרַח מִפְּרִסוֹם שֶׁל שְׂקָר, וְיִסְפֹּר מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַקְּדוֹשִׁים אִיךְ שֶׁלְמָרוֹת לְמַדְנֻתָם הַעֲצוּמָה וְדִבְקוּתָם הַחֲזָקָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ הֵיוּ מְצַנְעִים, וְיִזְכִּיר עֲנִינֵנוּ שֶׁל ר' פִּנְחָס יְהוֹשֻׁעַ ז"ל, וּמֵה שֶׁהִתְבַּטָּא עָלָיו הַרֵב מִטְּשֵׁהֲרִין, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵיךְ עֲנִי וְכוּ', וְיִסְפֹּר מִמַּדַּת שְׁפָלוּת רִחוּ שֶׁל ר' אֲבָרְהָם בֶּר' נַחְמָן, וְיַעוֹרֵר לְלַכֵּת בְּעַקְבוֹתָיו, וְיִזְכִּיר מֵה שֶׁשָּׁמַע מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אִיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְצִיר שֶׁכָּבֵר הִסְתַּלַּק וְכוּ', וְיִבְיֵא דְבוּר מִמוֹהֲרַנ"ת ז"ל מֵה שֶׁהִתְבַּטָּא בְּעַת שְׁבוּתָהּ אוֹתוֹ אִיזוֹ מְרַשְׁעַת, וְיִסְפֹּר סְפוּר נוֹרְא מֵר' יִצְחָק לֵיב מְטַעֲפֵלִיק, וְיַעֲתִיק קִטַּע גְּדוּל מִשִּׁירוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

סא . . . . . תתקעד

יְדַבֵּר שִׁיחָה נְאֻה מְעַנֵּן טְבִילַת מְקַנָּה וְיַעוֹרֵר עַל זֶה, וְעַל שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְיַדְבֵּר מְעַנֵּן פְּרִנְסָה שְׂאֵין צָרִיךְ לְדַאֵג.

סב . . . . . תתקעה

יְעוֹרֵר לְהִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיַדְבֵּר מֵהַשְׁנֵחָה פְּרִטִית וּמִגְּאֻלָּה.

תתקעו . . . . . סג

יִדְבַר מִגְדָּל כַּחוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל, וּמִיִּסוּד דַּעְתּוֹ — שְׂמֵחָה וְהַתְּבוּדָּדוּת, וּמֵאֲמוּנָה שֶׁהִיא מַחִילַת עֲוֹנוֹת, וּמִשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמִשְׂמֵחָה עֲצוּמָה עַל הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שָׁבוּ, וְיִרְחִיב עַל זֶה הַדְּבָר מְאֹד מְאֹד, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת עֲנָנָן זֶה וּמָה זֹכִים עַל-יְדֵי-זֶה, וַיִּדְבַר מִהַנְּשִׂמוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ בַּפָּגָם הַבְּרִית, וַגְּדֵל מַעֲלָתָן וַגְּדֵל כַּחַן כְּשִׁחוּזָרִים בְּתַשׁוּבָה, וּמָה נַעֲשֶׂה מִשִּׂיחָתָן וְתַפְלָתָן, וַיִּדְבַר מֵעֲנָנָן "תִּקְוֵן הַכְּלָלִי", וּמִשִּׂיחַת רַבְּנֵי ו"ל עַל גְּדֵל כַּח הַתּוֹרָה, שֶׁמִּסְגָּל לְהוֹצִיא מִתְּבוּץ אָף אֱלוֹ שְׂחַס וְשְׁלוֹם רְגִילִים בְּעִבְרוֹת, וּמֵעֲנָנָן ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנוֹת, וּמִקְבִיעוֹת שְׁעוֹר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ כַּרְצוֹן רַבְּנֵי ו"ל.

תתקעו . . . . . סז

יִדְבַר מֵעֲנָנָן שְׂמִירַת הַשָּׁנָה, לֹא לְסַגֵּף עֲצָמוֹ בְּזָה, וְיִזְכִּיר הַנְּהַגַּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהִלְכוּ לִישָׁן מִקֶּדֶם, וּמָה שֶׁסָּפַר ר' לֹוִי יִצְחָק מֵעֲנָנָן הַנְּהַגַּת ר' אַבְרָהָם בֶּר' גַּחְמָן, וְשָׂאָר מִתְּפִלְלֵי הַקְּלוּזֵי שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסֶלָב בְּאוֹמֵן דְּאָז, וַגְּדֵל הַנֶּעֱם שֶׁהָיָה בְּזָה, וְהַנְּהַגַּת ר' לֹוִי יִצְחָק בְּעֲצָמוֹ, וַיִּדְבַר עוֹד מִזֶּה וּמָמָה שְׂמִירוֹיָחִים כְּשֶׁהוֹלְכִים לִישָׁן מִקֶּדֶם וְקָמִים בְּעוֹד לֵילָה, וְכֵן נִהְגוּ אָבִיו, גֵּרוֹ יְאִיר.

תתקעח . . . . . סח

וַיִּגְלֶה שְׂתַמִּיד בְּשַׁעַה שָׂרַב בְּנֵי-אָדָם מִתְּבַטְּלִים, אֲזִי הִיא עֵת רְצוֹן, וְצָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל לְחַטֵּף אֶז דִּיקָא טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי.

תתקעט . . . . . סט

יִדְבַר מֵעֲנָנָן שְׂאִין לְשׁוֹם בְּרִיָּה 'תְּזַקָּה' עַל סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְאִין רְשׁוֹת לְאַסֵּר הַהַדְּפָסָה וְלֹא שִׁיךְ בְּזָה הַסֵּגַת גְּבוּל, וַיַּעֲתִיק מִדְּבָרֵי הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּשׁוֹ"ת "עֲטֻרַת חֲכָמִים" עַל זֶה, וַיַּעֲזֹר לְקָיִם בְּפִשְׁטוֹת וּבְמִסִּירוֹת נִפְשׁ צְנֹאת מוֹהֲרֵי"ת ו"ל.

תתקפ . . . . . ע

יִדְבַר מֵעֲנָנָן שְׂבִירַת מְנִיעוֹת וּמֵעֲנָנָן מַעֲלַת הַנְּחָשֶׁק דִּיקָא מִתּוֹךְ הַמְּנִיעָה, וּמֵעֲנָנָן גַּיִם ז'וֹ ל'טוֹבָה, שֶׁזֶּהוּ תִקְוֵן עַל גְּלוּת דְּיָרַע ל'בְּטָלָה, שֶׁהוּא פָּגָם הַדַּעַת, וְזֶהוּ תִקְוֵן הַדַּעַת וְכוּ', וּמִהַדְּמִימָה וְהַשְׂתִּיקָה לְמַחְרָפִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּבַר אִין צְרִיכִים לְשׁוֹם תַּעֲנוּיֹת, וְהַתְּבַטְּאוֹת הַרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם בֶּר' גַּחְמָן ו"ל עַל מַעֲלַת הַבְּזִיוּנוֹת.

עב . . . . . תתקפא

יעורר ויחזק ויאמץ לחזק עצמו בכל מה שעובר עליו מהרות סערה שהוא היצר הרע, וידבר מקנשת הדבור, כי כל הצרות שסובלים הן מחמת הפגם בזה, וכן ענין שלום-בית תלוי בזה, ויבאר זאת, וידבר מענין מחלקת ובטול הישות ובדיקה מן הגדלה ושמירה מפעם ולב נשבר מביונות, ומעלתו שנתגלה לו שפע הכתר וכו', וידבר מסבלנות שזו שלמות עלית המלכות, וצריך להרגיל עצמו בזה בכל ענין ומקום וזמן.

עה . . . . . תתקפב

יזרו להיות מקשר לרבנו ו"ל על-ידי בקיאות בדבריו הקדושים, ויחזק לשמח על נקדת היהדות שבו, ועל נקדת ההתקרבות לרבי נורא בזה, וידבר מהקשי שמעמיד הסמ"ך-מ"ם על ההתקרבות אליו ו"ל, ויעורר על שמחה ורקודים.

עז . . . . . תתקפג

ידבר מענין אם מתר לסתם חלון, ויביא על זה מצוואת ר' יהודה הקסיד, ויבאר מנהג ישראל בזה, ויעתיק מספר שו"ת "חקל יצחק", ויתן עצמה על כמה ספרים קדושים שהם סגלה לשמירה, ויעורר לקבץ מקום להתבודדות, ויחזק על למוד שלחן ערוך בכל יום כרצונו של רבנו ו"ל.

עח . . . . . תתקפד

יעורר להתחזק כנגד הלצים המחלישים דעתו, וידבר מכה שעקר עבודתנו לחפש אותו ותברך מכל דבר ומכל מה שעובר עליו, ואז יתור ויתר יחזק בו ותברך, ויגלה שעקר העצה לברח מכל העובר הוא רק התבודדות ותפלה שעולה על הכל, ויכול להפך העוונות לזכיות, ויגלה שעל-ידי גלוי אור השם ותברך מתבטלות כל הקלפות שכתן רק על-ידי הסתרה, ויפרש על-ידי-זה פסוקי קדש של ברית בין הבתרים, וצריך לידע שאין לאדם רק השם ותברך, והכל ממנו ותברך, וידבר הרבה מאד מענין מי שזוכה לשמח בשמחה אין סופית על שחוטף טוב אמתית ונצחי בזה העולם העובר, ויגלה שלזה זוכים על-ידי הצדיקים, ויחזק לא להתבלבל מאחרים שמקמים עליו מחלקת וכו', ויעורר לעסק במשניות וב"לקוטי-מוהר"ן" לטובת נשמת אביו ובשלחן ערוך, ויזמינו לבא אצלו לדבר מרבנו ו"ל.

תתקפה . . . . . פה

יגלה נוראות נפלאות ממעלת למוד ספרי רבנו ז"ל, ויגלה שהם התורה לעצמת שאר למודים שאינם מביאים אל התכלית, ובפרט חכמות חיצוניות ולמודים זרים וכו', ויבאר ענין שרשי התורה, שמי שזוכה להתמיד בהם אין עובר עליו כמו המתרשל בזה, וידבר מתקון פגם אמונת חכמים ומהתחברות חברים לעסק בתורה, ומענין 'ספר' וחדושי תורה וקבלת הארת הרבי, ומענין שבח הצדיקים ומקדשת ותקון הדבור על-ידי-זה, שכל דבוריו הם תורה ושבח השם יתברך והצדיק, וידבר משלמות הדעת, מפרנסה ומענין שאכילתו תהיה בחינת מן ממש, וידבר מענין קדשת האכילה, וירבה לדבר מענין השגת המקיפין ומענין ו' אלפים שנים, ו' קצוות דזעיר אנפין, ומז' מלכי אדום שמתו, ומענין "אנא אמלך", וממחלקת ופרודים, ומקענין שבשעת מתן תורה היו בשלום, והמחלקת גורמת שלא יוכלו לקבל אורות המקיפין, וידבר מגדלת רבנו ז"ל, ומקארת משיח, וממה שנואף לעתיד לבא בעזרת השם, וממדרגתו של הבעל-תפלה שהוא משיח בעצמו, ומענין שפיכת הלב בתפלה, וזכיר דבורי מזהרנ"ת ז"ל לתלמידיו, שמי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז של רבנו ז"ל ירבה בהתבודדות, ויגלה ענין פתיחת העינים הפך ערוץ העינים ברוחניות, וראית השמות של: ע"ב, ס"ג, מ"ה, כ"ן לפני העינים, ומצעקות בקולות להשם יתברך, שעל-ידי-זה זוכים להלדת המחין, ומענין מלכות של יוסף, ומענין "קמ"ה אלמתי" שזה השם של המלכות כמו שאומר רבנו ז"ל, וזהו קול מעורר ה'פונה, וידבר מענין רוח-הקדש, ומכעס שפסיד הפרנסה, ומסבולנות באריכות אפים, ומבחינת "שמח בחלקו תמיד", ומקדשת הדבור, ומגאנה, ויפרש על-פי זה השמות הקדושים מ"ה וכו' לעבדה ולמעשה בדרך, וידבר מאמונה, מהתחזקות ומהתחדשות.

תתקפו . . . . . קא

יבאר באפן נפלא מאמרם ז"ל בסוף עקצין: "עתיד הקדוש-ברוך-הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות", עם רבוי דבורים בכמה מיני ענינים, וידבר מנסיעה המזדמנת לאדם, ומענין גולה עם אלף — אלופו של עולם שהיא גאלה.

תתקפו . . . . . קה

ידבר מהלמוד של רבנו שהוא למוד צמק לאדם, איך להחזיק מעמד

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שסה

וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, וּמֵעֲנִין מִיְתָה וְחַיִּים, שְׁחַיִּים נִקְרָאִים לְמִי שְׂזוּכָה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִיְתָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הִיא הַהֶפֶךְ מִזֶּה, וְיִרְבֶּה לְדַבֵּר מִדּוּעַ מְדַבְּרִים עָלָיו מִבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שָׂרְבָם הֵם אֲנָשִׁים שְׂבִבְחֵרוֹתָם הוֹצִיאָם מִטֵּיט הַיָּזוּן, שֶׁהָיוּ שְׂקוּעִים בּוֹ עַד תְּנוּכֵי אֲזָנָם, וְעָכְשׁוּ כּוֹפְרִים בְּטוֹבָה וּמִבְּאִישִׁים שְׁמוֹ וְכוּ', וְיִגְלֶה שֶׁהוּא אֵינוֹ דוֹאֵג כְּלָל, כִּי אִם לֹא יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, יִקְבְּלוּ עָנָשׁ וְכוּ'.

תתקפח . . . . . קח

יְשִׁיב תִּשׁוּבָה, הֵאֵם מִתָּר לְלַכֵּת לְגַן-חַיִּית וְקִרְקָס בְּחִנְפָה, וְיִבִּיא מִשׁוֹ"ת "עֲרֵגַת-הַבֶּשֶׂם" לְאָסוּר, וְכֵן יִרְחִיק מִמֶּשְׁחָקֵי קְלָפִים וְכוּ', וְיִזְכִּיר מִדְּבָרֵי הַ"בְּנֵי-יִשְׁשָׁכָר", וְיַעֲוֹרֵר עַל הַתְּבוּדוֹת וְתוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל.

תתקפט . . . . . קט

יְלַהֵיב מְאֹד עַל לְמוֹד קְבוּעַ וְהִרְבֶּה בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְיִגְלֶה סֵדֶר לְמוֹדוֹ הָרַב בְּשָׁנִים שֶׁעָבְרוּ בְּסִפְרֵי הַיָּזוּל, וְשֶׁכָּל הַתְּחִיבוֹתָיו בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, הַכֹּל מִשָּׁם, וְיִזְכִּיר דְּבָרֵי ר' לֵוִי יִצְחָק ז"ל מַה שֶּׁאָמַר לוֹ עַל לְמוֹדוֹ בְּסִפְרֵי הַיָּזוּל, וְשֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל מִמִּתְנַגְּדֵי, וּמַה שֶּׁסִּפֵּר לוֹ מִסֵּדֶר לְמוֹדוֹ שֶׁל ר' מִשָּׁה בְּרֶסֶלְבֵּר בְּזוֹהַר, וּמַה שֶּׁעָנָה לְמִי שֶׁלֹּא רָאָה בְּעֵינָיו יְפֵה לְמוֹדוֹ, וְיַעֲוֹרֵר וְיִדְבֵּר מֵעֲנִין כְּבוֹד חֲמִיו וְחֲמוֹתוֹ, וּמִזְכִּירוֹן בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, וְיִתְאוּגֵן עַל אֶחָד בְּעַל קִנְאָה מַה שֶּׁמְעוֹלָל לוֹ, וְיִבְיַע תְּמִיחָתוֹ עַל זֶה וְאֵת אֵי דְּאִגְתּוֹ מִזֶּה.

תתקצ . . . . . קיב

יִחְזַק מְאֹד אֶחָד שֶׁנִּפְלַ בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת הַפֶּסֶד מִמוֹן מְדָמָה, וְיִרְבֶּה עָלָיו רַעִים וְנַחוּמִים עַל-פִּי דְּרַכּוֹ.

תתקצא . . . . . קיג

יִתֵּן עֲצָה לְאֶחָד עַל שְׂמֵתִּבְלָבְלַת תְּפִלָּתוֹ, שֶׁצָּרִיף לְקוֹוֹת לְתִפְלָה אַחַת טוֹבָה שֶׁתַּעֲלֶה אֶת כְּלָן, וְיִזְהִירוּ לִישׁוֹן דֵּי צָרְכוֹ, כִּי לְפַעְמִים מִחֲמַת עֵינֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל בְּמַחֲזִין מִיִּשְׁבָּיִם.

תתקצב . . . . . קיד

יִדְבֵּר מֵעֲנִינֵינוּ לְגִלוֹת אֹרֵךְ רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְלִנְטַע הָאֵילָן, שֶׁצָּרִיף לְעֵבֵר עָלָיו מַה שֶׁיַּעֲבֹר, וְלִהְיוֹת חָדָר בְּתוֹךְ חֲדָרוֹ, וְלֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מִהַמְּהִפְכָה שְׂנוֹתְהוּתָהּ בְּפָנִים, וְיַעֲוֹרֵר לְחִטּוֹף שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְיִסְפֵּר מִהַסִּפְרִים "אֲשֶׁר

בנחל" שעתה הגיעו, ומה שנעשה מזה.

תתקצג . . . . . קטו

יחזק אַחד שֶׁהתְּבַלְּבֵל מִמֵּאן דְּהוּ שֶׁשָּׁבַר אוֹתוֹ שְׂאִין מוֹעִילָה לוֹ תְּשׁוּבָה, וַיִּגְלֶה לוֹ שְׂאֵסוֹר לוֹמַר כֶּךָ, וַיֵּשׁ עַל זֶה רַמְבַּ"ם מְפָרֵשׁ, וַיַּעֲוֹרוּ וַיַּחֲזִקוּ לְהִיּוֹת עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְלוֹמַר שֶׁם הַתְּקוּן הַכֶּלְלִי, וַיִּסְפָּר מְסֻדָּר נְסִיעָתוֹ, וַיַּחֲזִק לְסַמֵּךְ עַל כַּחוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

תתקצד . . . . . קיז

יְדַבֵּר מִשְׁמַחָה וְרַקוּדִים וְהַמְחָאָת כַּפִּים שֶׁהֵן הַמְתַקֵּת הַדִּינִים, וַיְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וּמְפָרְגַת הַתָּם הַקְדוֹשׁ, וַיַּחֲזִק לֹא לְהַתְּבַלְּבֵל מֵאַחֲרִים כָּלֵל, וְלֹא לְקַנֵּא וְלִשְׁנֹא אֶף אֶחָד.

תתקצה . . . . . קיח

יְדַבֵּר מִקְרוֹב הַנְּפִשׁוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל, וַיַּעֲוֹרֵר לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהַתְּחַזְּקוֹת בְּאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ וּבְהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וַיִּגְלֶה שֶׁעֲנִין שְׂדוּד הַטָּבַע וְהַתְּגַלּוֹת יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, עֲקָרָם עַל-יְדֵי סְבָלָנוֹת וְאֲרִיכוֹת אִפִּים, וַיַּחֲזוֹר עַל שִׂיחַת ר' לִוִי יִצְחָק ז"ל בְּעֲנִין זֶה, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַתְּדוּדוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת, וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הַתְּמִימוֹת שֶׁל ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר, וּמֵה שֶׁהִיָּה חֲקוּק עַל מִצְבְּתוֹ בְּעֲנִין זֶה, וּמֵה שֶׁהַתְּבִטָּא עַל כֶּךָ בְּנוֹ הַקְדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם, וּמֵה שֶׁהַתְּבִטָּא עָלָיו רַבּוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וַיִּזְכִּיר אֶת דְּבוּר רַבְּנוּ ז"ל עַל עֲצָמוֹ שֶׁהִגִּיעַ בְּעֵבוֹר זֶה לְכָל עֲנִינוֹ הַנְּשֻׁבָּה.

תתקצו . . . . . קכא

יַעֲוֹרֵר לְלַמֵּד וְלִילֵף עִם הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּגְלֶה לְמֵה יִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה.

תתקצז . . . . . קכב

יְדַבֵּר מִשְׁתֵּי הַמֵּדוֹת: "שְׁמַחָה וְחֻדוּה" — "עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת", וַיִּגְלֶה שֶׁרָשׁוֹן, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׁמַחָה בְּדַבּוּרִים מְתַקִּים מְדַבְּשׁ וְנִפְתַּח צוּפִים.

תתקצח . . . . . קכג

יְדַבֵּר מִמֵּאֲמָרָם ז"ל (תְּנֵא דְּבִי אֵלֵיהּ רַבָּה, פְּרָק ו'): אִם רְאִיתָ שֶׁהִסּוּרִים מִמְּשֻׁמְשִׁים וּבָאִים עָלֶיךָ, רוּץ לְחֻדְרֵי תוֹרָה.

תתקצט . . . . . קכד

יעורר מאד על למוד בספרי רבנו ז"ל, ובפרט בלקוטי-עצות וספר המדות, ויעורר ויחזק ויאמץ לא לפל בַּיָּאוֹשׁ, וּלְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ עִם כָּל נְקֻדָּה טוֹבָה, ויגלה שֶׁהַחֹשֶׁב בְּכָל פֶּעַם אוֹלֵי הוּא בַּעַל גְּאֻנָּה — זֶה בְּעֲצָמוֹ גְּאֻנָּה, וידבר מתשובה על מחשבה, דבור ומעשה שֶׁבְּכָל יוֹם וְהַשׁוֹבֵת הַצְּדִיקִים, וְלֵהֲיוֹת בְּטֵל וּמְבֹטֵל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, ויחזק לְהַתְּפַלֵּל וּלְכַרֵּךְ מִתּוֹךְ הַסְּדוּר וּבְכּוֹנְנָה, ויגלה עֲנָן נִפְלָא שְׁעַל-יְדֵי שְׁעוֹזְבִים הַדְּרָךְ הַרְעָה, אֲזַי מִתְּפַטְּרִים מִהַמְּחֻשְׁבוֹת הַרְעוֹת, ויעורר על שְׁעוֹרֵין קְבוּעִים בַּתּוֹרָה, ויתן אַרְבָּעָה כָּלְלִים נִפְלָאִים עַל פְּרֻנְסָה עַל-פִּי דְרָכוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל.

אלף . . . . . קכו

יעורר על תפלת הוֹתִיקִין שֶׁבְּכָל יוֹם, ויגלה מַעֲלָתָהּ הַנִּשְׁגָּבָה.

א' א . . . . . קכז

ידבר נוראות מהפלגת ענין קרוב מקרבים לדעת רבנו ז"ל, ויספר מִהֵהָאָרְהָ שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּאוֹתוֹ בְּקָר כְּשֶׁלְּמַד הַתּוֹרָה כ"ב בְּלִקוּטֵי-מֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', ויבאר הַנְּקֻדּוֹת שֶׁהוֹצִיא מִשֵּׁם בְּעֲנָן שְׁמוֹשׁ הַצְּדִיק עַל-יְדֵי פְּרֻסוֹם דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וַיֹּאמְרֵךְ לְדַבֵּר דְּבוּרִים חֲמִים בְּעֲנָן זֶה, וַיִּזְכֵּר הַשִּׁיחָה שֶׁשָּׁמַע מִר' לֹוִי יִצְחָק ז"ל בְּשֵׁם ר' אֲבָרְהָם בְּר' נַחֲמָן עַל הַהִתְקַבְּצוֹת שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל קִדְּם בּוֹא הַמְּשִׁיחַ, וַיִּזְכֵּר קִטְעַ מְדֻרֹשׁ הַמְּרַמֵּז עַל אוֹר רַבְּנוֹ ז"ל שֶׁהוֹפִיעַ בְּחֻשְׁכַּת הַגְּלוּת לְהַאִיר הָאֶרֶת הַגְּאֻלָּה.

א' ב . . . . . קל

ידבר מהדרך הַנִּפְלָאָה לְמִצָּא בְּעֲצָמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וידבר וַיִּזְהֵר עַל כְּבוֹד תְּמִיו, ויספר מִהֵלְדָת הַרְעִיוֹן לְהַדְּפִים אֶת ה'אֲשֶׁר בְּנַחֲלִי וְאֵיךְ וְעַל-יְדֵי מִי נִשְׁתַּלְּשַׁל, וְהַמְּחַלְקֵת שְׁנֵתְהוֹתָה עָלָיו בְּעַבּוֹר זֶה וּבְעַבּוֹר הַדְּפַסְתוֹ סְפָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמוֹת וְכוּ', וידבר מְעַנָּן 'טוב', "טוב ה' לכל" וכו'.

א' ג . . . . . קלג

ידבר מִהַמְּחַלְקֵת עַל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב וְהַנְּסִיוֹן הַגְּדוֹל הַכּוֹרֵךְ בָּהּ, וַיִּסְבֵּר הֵיטֵב מְדוּעַ זֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת בָּהּ, ויבאר הַיֵּאֵךְ אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל שְׁמוֹעִילָה תְּשִׁיבָה עַל מַה שֶׁהוֹהֵר כּוֹתֵב שְׂאִין עַל זֶה תְּשׁוּבָה, וידבר מְעַנָּן

הַמְּכַתְּבִים שְׂכֹתֵב לְצַעֲרִים שַׁעֲשׂוּ מִזֶּה סֵפֶר "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", וְיַעֲתִיק שִׁיחָה נִפְלְאָה שֶׁשָּׁמַע מֵר' לִוִי יִצְחָק ו"ל בְּשֵׁם ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחְמָן ו"ל עַל מַה שֶׁהִתְבַּטָּא מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל עַל הַמַּחֲלָקֶת שֶׁהִיָּתָה עָלָיו בְּעִבּוּר שֶׁהִדְפִּיס אֶת הַסְּפֹרִי-מַעֲשִׂיּוֹת, וְיִמְשִׁיל זֹאת עַל עֲצָמוֹ, וְיַדְבֵּר מִרְבוּי הַמְּכַתְּבִים שֶׁכָּתַב וּמֵאֵת ה' הִיָּתָה וְכוּ', וְגַם יִבְיַע אֶת אֵי הַתְּפַעֲלוֹתוֹ מִהַמַּחֲלָקֶת עַל זֶה, וְיִתְאָר אֶת הַצַּעַר שֶׁיֵּשׁ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת לְנַפְטָר שַׁעֲם מַחֲלָקֶת וְשִׁפְיֵכוֹת דְּמִים נִצּוּלִין מִזֶּה וְכוּ' וְכוּ'.

א' ד . . . . . קלה
יְעוֹרֵר וְיִחַזֵּק בַּקְּצָרָה בְּשִׁפְתַי הָאִיִּדִישׁ עַל עֲנִין הַתּוֹכָה וְהַהוֹדָאָה, שֶׁזֶּהוּ הָעֲנִין שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁשָּׁעוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וְיַעֲוֹרֵר וְיִחַזֵּק לְמַצָּא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת דִּיקָא תְּמִיד, וְיַדְבֵּר מִגְּדֹל הַזְּכוֹת לְהִיּוֹת מְקַרֵּב לְרַבְּנוּ ו"ל וְלִשְׁמֹשׁוֹ עַל-יְדֵי עֲזָרָה וְנִתְיַנֵּת יָד לְהַדְפִּיס אֶת סְפָרֵיו הַקְּדוּשִׁים, וּמִמַּעַלֵּת הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָנִים לְעֲנִין זֶה.

א' ה . . . . . קלז
יִחַזֵּק וְיִאֲמֵץ וְיִזְכִּיחַ וְיַעֲוֹרֵר עַל עֲנִין קְדֻשַׁת הַמַּחְשָׁבָה וְלִבְרִית מִהַרְהוּרִים רָעִים, וְיַחֲמֵן אֶת לְצֹלֵן, וְיַדְבֵּר מִמַּדַּת הַשְּׂמִיחָה שֶׁמִּסְגֵּלֵת לְטַהֲרַת הַמַּחְשָׁבָה וְהַמַּחְשָׁבָה וְלִבְטָל עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלְהַדְבִּיק מִחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְיִאֲרִיךְ בְּדַבְּרֵי חֲזוֹק נוֹרָאִים מִעֲנִין קְדֻשַׁת וְטַהֲרַת הַמַּחֲזִין וְהַמַּחְשָׁבָה, וְיִזְהִיר לֹא לְחַשֵּׁב רַע מֵאַחֲרֵים וּמִעֲנִין לְמוֹד זְכוֹת וְכוּ', וְעַל הַמַּחְשָׁבוֹת הַזֹּרוֹת הַבָּאוֹת בְּעַת הַתְּפִלָּה, יִנְעֵץ עַל זֶה, וְיִבְיֵא שְׁתֵּי שִׁיחוֹת מִמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל וּמֵר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחְמָן ו"ל, וְיַדְבֵּר מִעֲנִין חֲנֻכָּה וְהַתְּגַלוֹת הָאוֹר הַגָּנוּז אֲזוֹ, וְיִמַּצָּא צְרוּף בְּתַבַּת מְשִׁי"ח וּבְתַבַּת מַחְשָׁבָה וְכוּ'.

א' ו . . . . . קמא
יְעוֹרֵר לְחַפֵּשׂ וְלְמַצָּא בְּעֲצָמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל יְהוּדוֹת בְּפִרְטֵי פְּרָטִיּוֹת וְלִשְׁמַח עִמָּהֶן, וְיִגְלֶה שֶׁזֶּהוּ סוּד הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשׁ, וְיִבְיֵא דְבַר מִהַסְּפֶר הַקְּדוּשׁ "שִׁפְת־אָמֶת", שֶׁאוֹמֵר כִּי 'חֲנֻכָּה וּפּוּרִים' הֵם סוּד 'אֶהְרֵן וּמִשֶּׁה', וְיִסְבִּיר עֲנִין זֶה בְּטוֹב לְקַח לְפִי דְרָכּוֹ עַל-פִּי הַהַקְּדָמוֹת הַנוֹרָאוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל.

א' ז . . . . . קמה
יְעוֹרֵר אֶת הַחוֹלִים בְּמַחֲלַת הַרוּחְנִיּוּת, שֶׁיִּרְצוּ לְרֹפֵא הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, הַיְכוֹל לְהַמְתִּיק אֶת הַמְרִירוֹת שֶׁל כָּלֵם, וְלְהַפְּיֵךְ אֶת

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שסט

מְרִירוּתָא דְהָאֵי עֲלָמָא, וְיִסְבִּיר עֲנִין: "כָּל הַמְבַזֵּה תִלְמִיד חֲכָם אֵין רְפוּאָה לְמִכְתּוֹ", וּמֵאַמְרֵם ו'ל: "דְּכָאִיב לִיה כְּאָבָא אָזִיל לְבִי אֶסְיָא", וּמֵאַמְרֵם ו'ל: "אָבָן טוֹבָה הֵיְתָה תְלוּיָה בְצִוְאָרוּ שְׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ", וְשִׁיחַת מוֹהֲרָנֵי ו'ל, וַיעוּרָר עַל שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן, וַיַּחֲזֵק לֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַחֲרֵים, אֲשֶׁר נִרְאָה עִם מָה הֵם יְבוֹאוּ לְעוֹלָם הָעֲלִיוֹן.

א' ח . . . . . קמח

יְדַבֵּר מִמִּדַּת הַסְּבָלָנוּת, וַיִּתֵּן מִרְשָׁם עַל זֶה, וַיעוּרָר לְלַכֵּת לְבֵית מְרַקְחַת לְשִׁתּוֹת הַתְּרוּפָה שְׁזוּ תוֹרָה ב'לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן" וְהִתְפַּלֵּה ב'לְקוּטֵי-תַפְלוֹת", וַיַּחֲזֹר עַל שִׁיחַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעֲנֵן סְבָלָנוּת.

א' ט . . . . . קמט

יְדַבֵּר מִכֶּף שְׁפָשְׁפוּת עַל הָאָדָם אִיזוּ צָרָה מִבְּעַל-בְּחִירָה וְכִיּוּצָא, צְרִיף לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו.

א' י . . . . . קמט

יְדַבֵּר מִבְּחִינַת "וּמִקְבָּלִין דִּין מִן דִּין", וּמַעֲנֵן גַּר חֲנֻכָּה שְׁמַרְמֵז עַל אוֹר תּוֹרָתוֹ שְׁל הַצְּדִיק הָאָמֵת, וַיְדַמֶּה וַיִּמְשֵׁל אֶת כָּל הַנְּקֻדּוֹת וְהָעֲנִינִים שְׁאָרְעוּ בְּגַס חֲנֻכָּה לְעֲנֵן הַנּוֹשֵׁב שְׁל רַבְּנוּ וְתוֹרָתוֹ, וְיִסְבִּיר אֶת מֵאַמְרֵם ו'ל: "גַּר חֲנֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ" בְּשָׁנֵי אָפְנִים בְּפְרוּשִׁים, וּבְאוּרִים נְפֻלְאִים לְפִי דְרַבְּנּוּ.

א' יא . . . . . קנב

יַחֲזִיק אֶחָד שְׁרוּדְפִים אוֹתוֹ מִתְּנַגְדִּים, וַיעוּרָרוּ לְהַרְהֵר בְּתִשְׁבּוּבָה, וַיְדַבֵּר מִעֲנָשׁ הַמַּעֲתֵד שְׁל אֱלוֹ הַרְשָׁעִים, וַיִּזְכִּיר שִׁיחַת ר' אֶלְיָהוּ חַיִּים רוּזִין ו'ל מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַל גְּדֹל הַגְּחוּף שְׁבִבְקָשׁת סְלִיחָה אַחֲרֵי רְדִיפוֹת, וַיִּסְפֵּר אֵיךְ רָדְפוּ אֶת הַנ"ל, וְאֵיךְ רָדְפוּ אוֹתוֹ וְזָלְלוּ בוֹ חוּץ מִר' לוֹי יֶצְחָק ו'ל, כִּי מָסַר נַפְשׁוֹ לְהַקִּים בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו'ל, וַיִּזְכִּיר לוֹ שִׁיחַת מוֹהֲרָנֵי ו'ל בְּעַת הַמַּחְלָקַת הַגְּדוּלָּה, וְיִסְבִּיר מְדוּעַ עוֹנָה לְמִתְּנַגְדֵּיו, וַיְדַבֵּר מִהַתְּכַלִּית הַנּוֹצְחִית וּמִהַסּוּף וְכוּ' וּמַעֲנֵן אַבְדּוֹת הַחִילִים הַהוֹלְכִים רֵאשׁוֹנָה.

א' יב . . . . . קנה

יְדַבֵּר מִתְּקוּן מִדַּת הַכַּעַס הַרְעָה וְהַמְּגַנָּה מְאֹד, וּמִהַסְפֵּר שְׁחָבַר בְּעִבּוּר זֶה ר' אַבְרָהָם יְעֲלִין בְּשֵׁם 'אַרְךְ אֲפִים' (שְׁהָיָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ וְאֵין זֶה יְדוּעַ), וַיִּזְכִּיר שְׁאֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ נִהְגוּ רַק לְעַבֵּד עַל הַצַּד הַחַיִּיבִי,

תְּכֵן הַעֲנִינִים

וַיֵּאָרֶךְ בְּדַבּוּרֵים מְאִירִים עַל נִקְדַּת הַהִשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְאַמוּנָה בְּרָה וּמְזַכָּכָה, וַיִּתֵּן מָה לְלַמֵּד עַל זֶה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וַיּוֹרֶה לְהַקְפִּיד עַל טְבִילַת מִקְוֵה בְּכָל יוֹם, וּמִקְוֵה בְּגִימְטְרִיָּה 'פַּעַס', וַיּוֹרֶה מָה לְיַחַד שֵׁם כַּתְּוֹן עַל פַּעַס, וַיַּחֲזֵק לֹא לְהִתְבַּלְּבַל מִכֶּף שְׂאִין בָּאִים אֵלָיו, וּמָה טַעַם שְׂבָאִים לְאַחַר, וּמְדוּעַ זָכָה.

א' יג . . . . . קנח

יְדַבֵּר מֵעֵינָן "קִבְעַתָּ עֵתִים לַתּוֹרָה" כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ רַבְּנוּ ו"ל, וַיַּעֲזֹר לְחַטָּף נִקְדוֹת טוֹבוֹת בְּמִשְׁפָּךְ כָּל הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם יוֹם, וַיָּבִיא אֶת סִפּוּרֵי ר' לְוִי יִצְחָק ו"ל עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַסּוֹחְרִים בְּדוֹרוֹת עֲבָרוּ, אִיךָ שֶׁהָיוּ מִתְמַיְדִים, וְחֻטְפוּ הַרְבֵּה טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וַיַּעֲזֹר מְאֹד מְאֹד עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה וְלֹא לְבַטֵּל כָּלֵל וּכְלָל.

א' יד . . . . . קסא

יְדַבֵּר מִמִּכְתָּבָיו שֶׁהֵם עַל-פִּי יְסוּדוֹת מְרַבְּנוּ ו"ל, וַיְדַבֵּר מִהַחֲזוֹק שֶׁצָּרִיךְ מִי שֶׁנֶּפֶל לַפְּגָם הַבְּרִית כְּנֶגֶד הַקְּלָפוֹת, וְגִדֵּל הַהֶאֱרָה שְׁגוּרִים כְּשֶׁשָּׁב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהוּא אֹר הַחֲנֻכָּה, אֹר מְשִׁית, שֶׁמְגַלֶּה שֶׁהַכֹּל מְמַנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוֹם יְאוּשׁ, וְהוּא אֹר וְטוֹב גְּמוּר וּמִטָּה כְּלָפֵי חֹסֶד, וַיְדַבֵּר מִגֵּר חֲנֻכָּה שֶׁלְּמִטָּה מֵעֲשָׂרָה וְסוּדוֹ, וַיִּתְאַר מָה עוֹשֶׂה הַמֶּלֶךְ עֲזַרְיָאֵל מְשִׁיחָתָם וְהַתְּפִלָּתָם שֶׁל הַפְּגוּמִים וְכוּ', שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לֵב נִשְׁבֵּר, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת עֵינָן זֶה, שֶׁזוֹ נִקְדַּת הַמְּשִׁיחַ, וַיְגַלֶּה שְׂדוּקָא כְּשֶׁאֲדָם בִּשְׂפַל הַמַּצֵּב, דִּיקָא אֲזִי יְכוֹל לְהִתְעַלּוֹת מְאֹד, וַיֵּאָרֶךְ בְּמַעֲלַת מִי שֶׁשֶּׁפֶל בְּעֵינָי עֲצוּמוֹ, וַיָּבִיא עַל זֶה שִׁיחַת מוֹהֲרֵי ת"ו"ל, וַיֵּאָרֶךְ מְאֹד בְּכַתְּוָה שֶׁל הַתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ שָׂרָק עַל-יְדֵי-זֶה אֲפָשָׁר לְצִאֵת מִהַרְע הַנ"ל.

א' טו . . . . . קסז

יְדַבֵּר מִחוּבַת הַשְּׂמִחָה עַל הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ו"ל, וַיְגַלֶּה שֶׁבִּזְה נִמְדָּדַת הָאָמוּנָה חֲכָמִים שְׁלֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי שְׂמַאִיר בְּנוֹ אֲמַת וְאַמוּנָה כְּאֵלוֹ, וַיַּעֲזֹר לְהַרְבּוֹת בְּדַבּוּרֵים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיַּחֲבֵר תְּפִלָּה קְצָרָה עַל מַצּוֹת מִדַּת הַשְּׂמִחָה, וַיַּעֲזֹר מְאֹד מְאֹד עַל גִּדֵּל הַפְּלָגַת מַעֲלַת הַנְּשֻׁבָּה.

א' טז . . . . . קסט

יַעֲזֹר עַל תְּפִלַּת שְׁחִרִית מְקַדֵּם כְּנִתְיָקִין עַל-פִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל וְשִׁיחַת הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ, וַיָּבִיא רְמֹז מִהַגְּמָרָא, שֶׁזֶה מְסַגֵּל לְשִׂמְחָה, וַיַּעֲזֹר

תכּן הענינים

שעא

להכניס בדעתו אותו יתברך, ויזהיר לשמר על הבריאות לאכל פת שחרית ולישן מספיק כדי שיוכל לעבוד את ה'.

א' יז . . . . . קעא

ידבר ממצלת למוד ספרי רבנו ז"ל, והעקר מה שיוצא מהם הוא מדת ההתחדשות.

א' יח . . . . . קעב

ידבר מלמוד התם הקדוש שאמר תמיד: "מה יש לי עם אחרים".

א' יט . . . . . קעג

יתרץ מה שהקשה לאחד מהיכן לוקח רבנו שם המלאך נוריאל, ויביא לו זהר מפנש שאוריאל הוא נוריאל, ויביא קטע מהחת"ם סופר על המלאך הנ"ל, ויעורר על למוד ג'מ'ר'א, אשר הוא מבטל את הקלפה המחטיאה את האדם, ועל-כן הסמ"ך-מ"ם מפריע ללמוד גמרא, ויעורר לקחת מסכתא אחת ולחזור עליה מאה ואחת פעמים, ויצייע את "תענית" שתהיה תקון כתעניות שחייבים להתענות.

א' כ . . . . . קעג

יחזק אחד שעוברת עליו מרירות מאשתו, ויתן לו עצות ויאמרו להיות סבלן, ויספר על מוהרנ"ת ז"ל בזה.

א' כא . . . . . קעד

יתן עצות למי שנתבלבלת תפלתו, ואינו מכון על-פי דברי רבנו ז"ל, שלפעמים מתפללים תפלה אחת בדבקות ומעלה כל התפלות וכו', ויזהירו לילה לישן מקדם כדי שיקום מישב לתפלה, וידבר עמו על שלשה שעורים קדם התפלה, שמועילים לטהרת המחין, וירחיקו מלצים שבחוץ ושפונים, ושכל ענין רבנו ז"ל הוא ההפך מזה ממש.

א' כב . . . . . קעו

ידבר מקרוב רחוקים ומתסכנה שפרוכה בזה, וידבר מהשמחה המכרחת למי שעוסק בזה, וידבר הרבה ממדת השמחה בכלליות, ומענין שמחה בביתו של אדם, ומר' אהרן קובליטשער חותנו של ר' לוי יצחק ז"ל — איך שקיים זאת, ויחזק להיות סבלני בבית עם אשתו והילדים, ומענין שלום-בית שתלוי בשמחה, ויתן עצה על למוד למי שהוא קשה עיון.

א' כג . . . . . קעט

יעורר למצא רמזים בכל מה שעובר, ויגלה איזה רמז נפלא, ותכנו
שרגל מרמזת על אשה, ומבחינה "ישע בהן אדר", שאדר ראשי תבות:
ר'גלא ד'א א'יתתא המובא בזהר וכו'.

א' כד . . . . . קפ

ידבר מהתורות של רבנו ז"ל והתפללות אחריהן שחברן מוהרנ"ת ז"ל,
ויגלה שהן כמו תרופות והמים ששותים אחריהן.

א' כה . . . . . קפא

ידבר מהעננים המפרטים להלן: "ומקבלין דין מן דין", ומהתורה
ששייכת לכל נשמות ישראל, מאהבת ישראל, מלדון לכף זכות, מקנאה
ושנאה, מחסרון אמונה, וכשדן לכף חוב מגרש את השכינה מישראל,
וצריך לדון גם את עצמו לכף זכות, ולחפש בעצמו נקודות טובות,
ויגלה ששמחה בבית סגלה לבנים, ואין שמחה כשמחת ידיעת האמונה,
וצריך למסר נפשו לזה, וידבר ממה שעובר על אברך בשנה ראשונה,
ושעל זה חבר מוהרנ"ת ז"ל ספריו, ורבנו ז"ל מגלה דרך ההתחדשות,
ויעורר על זה, וידבר מענין נקמה, ויספר הספור המקבל בין אנשי
שלומנו על אותו אחד שבא לפני רבנו ז"ל, ורבנו ז"ל חזקו באמרו לו,
שיחזור לעצמו הפסוק: "אני היום ילדתיך", ויגלה שכל שאדם אחז
יותר בתמימות, כף זוכה לקבל מרבנו ז"ל, ומודה לו יתברך על
ההתקרבות אליו, ויביא ספורי ר' לוי יצחק ז"ל על אנשי שלומנו
בדורות הקודמים איך שאחזו בתמימות, ויגלה שעקר התמימות צריך
בלקיים את דבריו הקדושים, וידבר ממדרגת שמחת המצוות, ויראה איך
כל יהודי הוא מלא מצוות כדברי חז"ל, ויארץ מאד בנראות הפלגת
מדת מצות השמחה, וידבר ממצות ציצית בפרטיות, וייעץ ללכת מלבש
בציצית עם חוטי תכלת כהנהגת הרב הקדוש מראדזין שקבלו על
עצמם תלמידי ר' אברהם בר' נחמן ז"ל לילך כף, ויגלה טעמו, כי
בהיותו חדש אצלו יתחזק לשמח וכו', וידבר ממדרגת "טוב עין" שזו
היתה מדרגת יוסף הצדיק, שהיא להסתפל על הרוחניות שבכל דבר,
ויעורר מאד מאד על התבודדות ותפלה בינו לבין קונו, ויגלה מעלתה,
וזהיר על המדה הגרועה ליצנות על-פי ספור מוהרנ"ת ז"ל ור' נחמן
טולטשינער ז"ל וכו', ויספר על ספר "תקון הברית" שהכין אז.

תַּכּוֹן הָעֲנֻיָּנִים

שעג

א' כו . . . . . קפז

זְהִיר ל'א לְהַגִּיב כְּשִׁדּוּקָרִים אוֹתוֹ, וַיִּגְלֶה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד בְּנֵה
הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יָדֵי סִבְלָנוֹת.

א' כז . . . . . קפח

יֹכִיחַ אֶת אֶחָד, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁסּוֹבְלֵן הֵן בְּסִבַּת שְׂמִפְקִיר פִּיּו לְדַבֵּר כֹּל
הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וַיַּעֲתִיק לוֹ קִטְעַ מִהַסֵּפֶר חַת"ם-סוֹפֵר עַל קִדְשַׁת הַדְּבִיר,
וַיִּזְכֵּר שֶׁהַדְּבִיר מְאִיר לְתִשׁוּבָה, וַיַּעֲזֹר מְאֹד מְאֹד לְבִרְחַת מִתְּפַקְרַת
הַדְּבִיר, וַיַּחֲזִקוּ וַיֵּאֱמְצוּ בְּכָל הָעוֹבֵר, כִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלִקְבֹּל הַכֹּל
בְּשִׂמְחָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר בְּכָל הַמְּצָכִים אִם בּוֹרְחִים אֵלָיו
בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי רַק אֵלָיו צָרִיךְ לִפְנוֹת בַּעַת צָרָה.

א' כח . . . . . קצ

יִדְבֵּר מִמַּעַלְת הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים דִּקְדָּשָׁה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכַפְרֻט
כְּשִׁמוּצִיא אוֹתָם בְּפִיּו עַל-יָדֵי הַהַתְּבוּדוֹת, וַיִּדְבֵּר מִבְּחִינֹת בִּינָה
וּמְלָכוּת וּמִמְצִיאת רְמִזִּים בְּכָל דָּבָר, וְלִדְבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ כֹּל מִיָּנֵי דְבוּרֵי
אֲמוּנָה וְהַשְּׂגָחָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין תֵּן, וַיִּתְרַץ סְתִיבָה שְׁנֵאֵרֵי לְכַאוּרָה בֵּין
פְּרוּשׁ ה"עץ-יוֹסֵף" לְמַדְרָשׁ לְפְרוּשׁ רש"י עַל הַתּוֹרָה, וַיִּתְרַץ זֹאת בְּאֶפֶן
נִפְלָא, וַיּוֹצִיא מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל מִיוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁבְּכָל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו נוֹרָא
נוֹרָאוֹת הַתְּחִזֵּק בְּשִׂמְחָה וְהַתְּבוּדוֹת כַּמּוּבָן מִהַמְּדַרְשִׁים, וַיַּעֲזֹר
'לְחַקוֹת' אוֹתוֹ.

א' כט . . . . . קצג

יַעֲזֹר לְמַצֵּא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת, וַיַּעֲתִיק מִדְּבָרֵי הַמְּהַר"ל שְׂאוּמֵר
שֶׁהַטוֹב הוּא טוֹב רַק כְּשֶׁהוּא נִצְחִי, וַיִּדְרֹבֵן לְמַצֵּא הַנִּצְחִיוֹת שֶׁבְּכָל דָּבָר
שֶׁזָּהוּ הַסּוּד שֶׁל רַבְּנּוֹ ו"ל, שֶׁהוּא נִתְמָה הַיּוֹצֵאת מִהַשְּׂמִחָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין
נְחוּם אֲבָלִים, וַיִּגְלֶה שִׁישְׂרָאֵל הֵם אַחֲדוֹת אַחַת עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהַחֲסָרוֹן
הוּא מִצַּד הַמְּקַבְּלִים וְלֹא מִהַמְּשַׁפִּיעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיְבַאֵר הָעֲנִין שֶׁהָאֵדָם
כְּלוּל בְּאֵין סוֹף, וְעַל-כֵּן כֹּל חֲסָרוֹן כְּבִיכּוֹל נִרְאֶה שֶׁהוּא כְּלִמְעַלָּה, חֵס
וְשְׁלוֹם, וְעַקֵּר הַחֲסָרוֹן הוּא בְּנִצְחִיוֹת, וַיַּחֲזִק לְקַבֵּל כֹּל הַבָּא אֵלָיו בְּאַהֲבָה
וּבְכַפְּנִים מְאִירוֹת, וְאִזּוֹ יְכוּל לְהַשִּׁיג סוּד נוֹרָא זֶה שְׁנֵרְשֵׁם עַד כְּאֵן.

א' ל . . . . . קצו

יִגְלֶה שְׂצָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְעַבֵּר אֶת הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם וְסִפְרֵי רַבְּנּוֹ ו"ל
עוֹזְרִים לָזֶה.

א' לא . . . . . קצו

יחזק לעשות התחלה חדשה, וליהרגיל עצמו במדת השכחה דקדושה, ולשכח כל העבר, וידבר מאמונה שרוצה לזכות אותנו רבנו ז"ל, ויחזיק מקנאה ושמחה, ויעתיק מדברי החנוף על שרשי המצוה של 'לא תקם', ויגרו להתזיק במדת השמחה.

א' לב . . . . . קצט

יחזק לעשות התחלה חדשה, ובפרט בעת התבודדות, שעל ידה זוכים לישוב הנצת וסדר, ויגלה שאסור לחשב כאלו הפרנסה תלויה בכשרון ובמעשים, שזוהי כפירה ממש, ויחזק מאד בדבורי אמונה והשגחה פרטית וכו', ויגלה איך כל הלמודים של יחידי הדורות הם מקשה אחת.

א' לג . . . . . ר

יעורר לעשות התחלה חדשה בשעורים כסדרן בכל חלקי התורה הקדושה ותפלות הקבועות בכונה ואמירת תקון הכללי עם התפלה בכל יום ואמירת תהלים, ויגלה מעלתה על-פי ספרי רבנו ז"ל, ויעורר על התבודדות ובפרט בקימים שקורין סדר גלות מצרים, וכל הירידות והנפילות הן שיתחיל מחדש, וכל דבור שמדברים אליו יתברך הוא הצלחה נצחית, ויגלה שהעינים רואות תמיד מראות רק אין יודעים מה, וצריך להתבונן בשכל שבכל דבר וכו', וידבר מהצדקה שנותנים לקרובי חוקים על-ידי הרפסת ספריו ז"ל, שזו מחילת עוונות וכו'.

א' לד . . . . . רד

ידבר משמחת בחור אחד שרקד בביתו מאד, על שזכינו בתקוף ההסתרה להודע מהצדיק חי עלמין שמחיה אותנו, ויגלה שהכלי העקרי לקבל מרבנו ז"ל הוא מדת התמימות והפשיטות, לשמח בשמחה עצומה על כל נקדה פשוטה של יהדות שמקנים, וממנה זוכים להתמיד בהתבודדות, ורבנו ז"ל התבטא שהגיע לענינו על-ידי מדת הפשיטות וכו', ויעורר לצעד בעקבותיו הקדושות, ויגלה מהו המקור למה שאמר שאנשי שלומנו הם צדיקי הדור.

א' לה . . . . . רו

ירבה להאריך בדבורים יקרים על מדת האמונה הקדושה והנעם והטוב שמביא בכנפיה, ולהפוך רעת הכפירות והאפיקורסות בהשגחה פרטית, רחמנא לצלן, ויעורר על שיחה בינו לבין קונו, וידבר מההפסד שארע

תִּכְוֵן הָעֲנֻיָּיִם

שעה

וְעֵצָה עַל זֶה, וּמַעֲנֵן הַשְׁתַּדְּלוּת וְכוּ', וְיִרְאֶה בְּאֶצְבַּע לְלַמֵּד מִיּוֹסֵף הַצַּדִּיק אֵיךְ שְׂמֻסָּב הַסְּבוּת מְסַבֵּב הַכֹּל לְטוֹבָה וְכוּ', וְיִגְלֶה שְׁעַל-יְדֵי הַתְּבוּדוּת, שְׂמַחָה וְצַדִּיקָה זוֹכִים לְצֵאת מִהַמְדָּמָה וְלָבֵא לְשָׂכָל, וְיַעֲוֹרֵר לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הַקְּדוּשִׁים שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ף ו"ל.

א' לו' . . . . . רט

יְדַבֵּר מִמַּעַלְתָּה הַנְּשֻׁבָה וְהַנּוֹרְאָה שֶׁל מִדַּת הַשְׂמַחָה וּגְנוּתָהּ הָעֲצוּמָה שֶׁל הָעֲצָבוּת, וּמַעֲנֵן בְּרוּר הַשְׂמַחָה דְּנֻקָּא מִתּוֹךְ הָעֲצָבוּת, שְׂזוּהִי בְּחֵינַת מֵה שְׂפָבֵל יַעֲקֹב דְּנֻקָּא בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְמִצְרַיִם הָיוּ חֲיָיו בְּשִׁלּוֹה וְכוּ', וְיִגְלֶה שְׂזוּ הִיְתָה עֲבוּדַת כָּל הַצַּדִּיקִים, שְׂבְכָל דּוֹר, וְיִאָרִיף בְּזֶה מֵאֵד (חֲסוּר).

א' לז' . . . . . רבי

יַעֲוֹרֵר בְּקִצְרָה עַל לַמּוֹד הַתּוֹרָה בְּכֻלָּל לְמּוֹד דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּפִרְטִיּוֹת וְגִדְל מַעַלְתָּם.

א' לח' . . . . . ריג

יִגְלֶה שְׂצָרִיף אִמָּץ רַב בְּכָל הָעֲנֻיָּיִם, וְלֹא לְהַרְבוֹת בְּדַבּוּרִים, כִּי אִם בְּמַעֲשִׂים, וְלִדְבַר רַק עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

א' לט' . . . . . ריג

יּוֹכִיחַ אֶחָד בְּלִשׁוֹן בְּדִיוֹן קִצָּת, שְׂיֵשׁ לוֹ חוֹבוֹת וְעוֹשֶׂה צַדִּיקוֹת וְקוֹנֶה סִפְרִים, מְקַטֵּעַ הַשִּׁיף לְזֶה בְּסִפְרֵי חֲסִידִים.

א' מ' . . . . . ריד

יַעֲנֶה תְּשׁוּבָה לְאַחַד שְׂשֻׁאָלוֹ, אִם טוֹב יוֹתֵר לְעַרְף תְּפִלָּה בְּעֲצָמוֹ עַל הַתּוֹרוֹת שֶׁבְ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", וְאֵת הַ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת" לוֹמֵר כְּסִדְר בְּעַת הַפְּנָאִי, וְיָבִיא רְאִיָּה מִדְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ף ו"ל בְּעֲצָמוֹ, שְׂבּוֹדָאִי זֶה נִכּוֹן לְעִשׂוֹת כֶּף, וְיִתֵּן עֵצָה לְהַתְּמַדָּה, וּמִמָּה שְׂאַרְע עִמּוֹ בְּעֲצָמוֹ ו"ל.

א' מא' . . . . . רטז

יְנַחֵם אֶחָד שְׂנֻשְׁבָר לְבוֹ בְּקִרְבוֹ עַל גְּבִיחוּתָיו שֶׁל אֵיזָה 'כָּלֵב שְׂחוֹר' שְׂנֻתְעָרֵב בֵּין אֲנָשֵׁי שְׂלוֹמֵנו, וּמֵרַב קִנְאָה מְרַבָּה בְּמַחְלָקַת עִם כָּל מִי שְׂבָא בְּמַנְעַע עִמּוֹ, וְיִגְלֶה נְחִישׁוֹתוֹ לְהַמְשִׁיף בְּעֲבוּדָתוֹ הַקְּדוּשָׁה לְהַפִּיץ אוֹר רַבְּנוּ ו"ל בְּלִי לְהַתְּפַעֵל מֵהַנְ"ל, וְשִׂפִּיצוּ אֵת הַ"אֲשֶׁר בְּנַחֲל" מִבְּלִי

להכניע מאף חולק בעל קנאה...

א' מב . . . . . ריח

יוכיח אָחָד שְׁאָסוּר לְהַזִּיק אֶף אָדָם וְכוּ', וַיִּדְבֹר מִזֶּה שֶׁעֲנִינֵנוּ הוּא רַק
לְחֹזֵק וְלֹא לְשֹׁבֵר אֶף אָחָד, וַיִּזְהִירוּ לְהִתְנַהֵג כְּרֵאוּי בְּבֵית עִם אִשְׁתּוֹ, וְכֵן
הַיְלָדִים לֹא לְשֹׁבְרָם וּלְבוֹזוֹתָם, כִּי גַם לָהֶם יֵשׁ רִגְשׁ.

א' מג . . . . . ריט

יִסְפֹּר אִיךָ נִתְעוֹרַר בְּאוֹתוֹ יוֹם לַתּוֹן הַוּדָאָה לְהַשִּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁשָּׁלַח לָנוּ רַבִּי
כְּזֶה, עַל-יְדֵי לַמּוֹד תּוֹרָה ל', בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', וַיַּעֲרַר עַל
הַתְּקַשְׁרוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי צִיּוֹת אוֹתוֹ, וַיִּדְבֹר מִשְׂמַחָה וְאֲנָפִין
נִהְיִין, וּמִלְמוּד בְּסִדֵּר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁכָּל הַמְרִירוֹת
שֶׁסּוֹבְלִים בַּתְּחִלָּה הֵיא כְּדֵי לְנִסּוֹת אֶת הָאָדָם וְכוּ', וַיִּדְבֹר מִהַמְרִירוֹת
שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אָחָד, וְאֶפְלוּ עַל צַדִּיק אֲמַתִּי, וְשָׁכַל עֲנִין הַתּוֹרָה וְהַעֲסֵק
בָּהּ צָרִיךְ שִׁיחֶיהָ לְשֵׁם אֱלֹ-עוֹלָם.

א' מד . . . . . רכא

יִדְבֹר מִגְדֵּל מַעֲלַת הַהִתְנַעְרוֹת עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, וַיִּדְבֹר
מִחוּבַת הַשְּׂמִחָה שֶׁעֲלִינוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וַיֶּאֱרִיךְ בְּזֶה
עַל-פִּי דְבָרֵי מוֹהַר"ת ז"ל, שֶׁלְּמַד זֹאת מִהַפְּסוּק אֶצֶל יוֹסֵף וְאָחָיו,
וַיַּעֲרַר עַל הָאֲהָבָה שֶׁבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְשִׂיחַת רַבְּנוּ ז"ל עַל זֶה, וּמָה
שֶׁהוֹצִיא מִמֶּנָּה ר' לוי יִצְחָק ז"ל, וַיִּדְבֹר מִעֲנִין 'הַצְּנֵעַ לְכַת' שֶׁבְּאֲהָבָה
הַזֶּה עַל-פִּי דְבָרֵי הַתָּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ הַקְּדוּשׁ.

א' מה . . . . . רכג

יִדְבֹר מִעֲנִין שְׂמִירַת שְׁבֵת בְּשְׂמִחָה, וַיְגַלֶּה רִמּוֹז שִׁירַאת 'הוֹי"ה — אַדְנִי'
בְּגִימְטְרִיָּה שְׁבֵת, וַיִּדְבֹר מִעֲנִין הַזְּוִיג וְהַיְחוּד הַשְּׁלָם בְּשְׁבֵת, וּמִמְדַּת
הַסְּבָלָנוֹת וְאֲרִיכוֹת אַפִּים בְּפִרְטִיּוֹת בְּשְׁבֵת-קִדְשׁ, וּמִעֲנִין הַמְּשַׁכֵּת קִדְשָׁתָהּ
לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחַל, וּמִעֲנִין תְּשׁוּבָה שֶׁל שְׁבֵת.

א' מו . . . . . רכה

יִדְבֹר מִצְנִיעוֹת וּמִהֶרְחָקַת עֲרֻבוּבֵיהָ שֶׁבֵּין נָשִׁים לְאֲנָשִׁים עַל-פִּי תוֹסְפוֹת
בְּנִזְיָר, וַיִּזְהִיר עַל זֶה מְאֹד.

א' מז . . . . . רכו

יִתְנַצֵּל עַל אִיזוֹ טְעוֹת שֶׁעָשָׂה, וַיִּדְבֹר מִזֶּה שֶׁאֵין זוֹ בּוֹשָׁה לְהוֹדוֹת עַל

תִּכְוֵן הַעֲנֻנִים

שעו

טעות כְּדַמְצִינוּ בְּחוּ"ל, וְיַעֲתִיק קָטַע מִדְּבָרֵי ה'אור החיים' הַקְדוּשׁ
שֶׁמֶשׁ רָאָה שְׁאִסוּר לְהַתְּבַיֵּשׁ מִלְּהוֹדוֹת בְּטָעוֹת.

א' מח . . . . . רכו

יְדַבֵּר מִנְקֻדַת 'אֶחָד הִיָּה אֲבָרְהָם' שְׁגָלָה רַבָּנוּ, וּמִשְׁמָחָה עַל כָּל נְקֻדָּה
טוֹבָה, וּמִמְדַּרְגַּת הַתָּם הַקְדוּשׁ, וַיִּפְרָשׁ עַל־פִּי זֶה פָּסוּק 'וְה' בִּרְךָ אֶת
אֲבָרְהָם בְּכָל' — מֵדַת הַהִסְתַּפְּקוּת, שְׂזוּ אַרְיִכוֹת יָמִים, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה
מְרִיחַ הַמוֹן, וְשׁוֹמֵר עַל הַזְּמַן וּבֹא עִם הַיָּמִים.

א' מט . . . . . רכח

יְדַבֵּר מִמֵּדַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת, לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה מֵעַכְשָׁו, וּמִמְעַלַּת
הוֹצֵאת הַפְּסוּפִים הַטּוֹבִים בְּפִיו, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה בּוֹרֵא נִפְשׁוֹת, וּמַעוֹרֵר
הַבְּרִיּוֹת בַּתְּשׁוּבָה וּמִסְבָּב בְּאֲמוּנָה, וַיִּזְכֶּה לְהוֹצִיא אֶל הַפַּעַל מֵה שְׂכּוּסָף,
וַיַּעוֹרֵר לְהִיּוֹת עֲקָשָׁן וְלֹא בְטָלָן, וְלַחֲטֹף בְּיָמֵינוּ הַפּוֹרְחִים טוֹב אֲמַתִּי
וְנִצְחִי, וַיְדַבֵּר מִמִּשְׁאָ וּמִתֵּן, וּמִפְּרִנְסָה עִם 'פָּה מְשַׁחֵר' שְׂיִכּוּל לְנִצְלוֹ
כְּדַבְּרֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שְׂאֵם הִיָּה רוֹאֵה זֶה שְׁפָגַם כַּמָּה מִזְעוּזַע
לְמַעַלָּה עַל־יְדֵי כָּל דְּבוּר, אִיךָ הִיָּה שְׂמַח וּמִשְׁתַּדֵּל בְּזֶה, וַיִּזְהֵר לְבָרַח
מִכָּל עֲגִיזָה שֶׁל פְּרָסוּם כְּתֻמִּיּוֹת וּמִפְּלִגְתִּיּוֹת, וְלֹא לַעֲרַב פּוֹלִיטִיקָה
וְאִינְטֵרְסִים בְּדַבֵּר רַבָּנוּ וְ"ל, וַיְדַבֵּר מִכָּף שְׂאִי אֲפָשֵׁר לִידַע מִגְּדֵל
הַפְּשִׁיטוֹת שְׂרָאוּ אֲצֵל רַבָּנוּ וְ"ל כְּלִי שׁוֹם גְּנוּנֵי פְּרָסוּם, וְכֵן אֲצֵל
מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל, וְהַפְּשִׁיטוֹת שְׂרָאוּ אֲצֵל ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר וְ"ל שֶׁהַתְּנַהֵג
כַּתָּם שְׂבִסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וּבְנוֹ ר' אֲבָרְהָם מֵה שְׂמִסְפֵּר עֲלָיו ר' לִוִי יִצְחָק
וְ"ל דְּבָרִים נוֹרְאִים מִשְׁפְּלוֹת רוּחַ, וַיְדַבֵּר מִמֵּה שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי
הַתְּגַלּוֹת אוֹרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַיָּפִי וְהַפֶּאֶר שֶׁל הַעוֹלָם.

א' נ . . . . . רלג

יְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה ל"ג שְׂבָלְקוּטִי־מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', אִיךָ שְׂצָרִיף לְבַקֵּשׁ שְׁלוֹם
בְּכָל דָּבָר, וַיְדַבֵּר מִשְׁלֵמוֹת הַדַּעַת הַשְּׁלוֹם וְהַפֶּךְ הַמְּחַלְקֵת בְּאַרְיִכוֹת
נִפְלְאוֹה, וַיְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה וּמִיִּשְׁבֵּית הַצְּדִיק הָאֲמַת, יִשְׁבֵּית הָאֲמוּנָה, שְׂעַקֵּר
תְּקוּנָה וְהַצְּלַחְתָּהּ הוּא עַל־יְדֵי שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין בְּנֵי הַיִּשְׁבִּיבָה הַזֶּה, וַיִּתְאַר
גְּדֵל הַנְּעִימוֹת שִׂישׁ בַּהֲשַׁלְּמָה עִם מַעֲשֵׂי ה' בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה כְּלִי שׁוֹם
קְשִׁיּוֹת.

א' נא . . . . . רלז

יְדַבֵּר מִזֶּה שְׁאִסוּר לְהַתְּבַלְבֵּל מֵאַחֲרֵים, רַק לְדַבֵּר עִמוֹ וַתְּבָרַךְ בְּכָל מְקוֹם

שיהיה, ומשעורים כסדרן, ויגלה שעקר תכלית העבודה בשביל פרוסה
הוא כדי שיהיה לו זמן, מם וכח ללמד את התורה הקדושה.

א' נב . . . . . רלח
זיהיר לברת מוכוחים עם אנשים ורק לעסק בתורה תמיד, ולדבר רק
דבורי אמונה, ולחקק זאת גם בעצמו.

א' נג . . . . . רלט
לברר מאמונה פשוטה, ולשיח עמו יתברר כמו נשים תמימות, ויבאר
באור נפלא על-פי תהוד, למה הקדוש-ברוך-הוא משלם על אמונה
בעולם הזה הרבה ברכות ושפע רב, ויעורר לדבר הרבה בתמימות כל
מיני תפלות פנשים הכשרות.

א' נד . . . . . רמ
כתב לרב מפרסם אחד את ענינו וענין הפצתו את ספרי אדמו"ר זצ"ל,
שזוהי צנאת מוהרנ"ת ז"ל, וידבר מהאפיקורסות שנתפשטה בעולם
על-ידי התנועה הירועה לשמצה, ויפרש הפסוק: "על-כן לא נירא
בהמיר ארץ" על דרך זו.

א' נה . . . . . רמב
ביע שמחתו על שהקבוצ שלנו נתרבה, וביע תקותו על מה שיהיה
בהתגלות הדעת האמת, שכלם יפתחו פיהם לדבר עמו יתברר, ויתאר
מה שנעשה מהתפלה של אדם וכו', ובפרט שיצא מהחשך ושב
בתשובה והתחזק, ויביא מהספור שספר רבנו ז"ל המוכב בסוף
שבחי-הר"ן, וידבר מר' יודל ז"ל, איך שהיה מספר את סדר התקבנותו
לרבנו ז"ל בהתחדשות נפלאה, וידבר מסוד "אחד היה אברהם"
וממדרגת התם הקדוש, שזכה להיות שר על כל השרים, שזו מדרגת
רבנו ז"ל וכו', ויעורר על שמחה ורקודים, ויבטיח על מציאת הזוג.

א' נו . . . . . רמה
דבר מפר שצריך להתמודד עם מציאות החיים, ולהזכיר לעצמו איך
אנשים הסתדרו בסביר ובמקומות מצוקה, ולדעת שכל מאורעותיו
לטובתו, שאז מרגישים שעשוע העולם הבא.

א' נז . . . . . רמו
גיב על מה שמספרים לו על אחד שקרב לרבנו ז"ל, והשקיע בו כחות

תכּן הענינים

שעט

רבים, ומדבר עליו עתה כל דבר אסור, ויאמר שהוא רגיל בכגון דא, ויגלה שהוא לא יפסיק את מדתו וכו', וינדב ממה שיהיה בסוף, שאלו שעור להם ילחכו את עפר קברו, וממנו ישארו ספרים שיחיו את העולם כלו, ויעזרו לכל הפגומים האמללים לצאת ממצודתם.

א' נח . . . . . רמח

יעורר להשלים עם המציאות, ולחזור הרבה ב"לקוטי הלכות", ויביע התפעלות מחכמתו הנוראה של מוהרנ"ת ז"ל, ושאין ספרים כאלו בעולם כמו שחבר הוא ז"ל.

א' נט . . . . . רמט

ידבר ממעלת המחדש חדושי תורה בכלל, ועל-פי הקדמותיו של רבנו ז"ל בפרט, והעקר שיהיה לעבדה ולמעשה, ויעורר לא להתבלבל מאחרים, ולציר בעצמו שאין בעולם רק הוא יתברך בעצמו, ולכרח אליו על-ידי עבודת ה' וחדושי דאורייתא ולכונן רק לעשות רצון השם בזה, וינדב מעבודתנו בראש השנה לבנות המלכות ולהיות מסבב עם אמונה כסבה, ויגלה שהזוכה למצא אותו יתברך מפל דבר ועוסק להמתיק דינים מישראל בכלל ובפרט, נעשה שליח-צבור בעולם העליון, וממשיך שמחה בכל העולמות, ועל-ידי כח רבנו ז"ל אפשר לזכות לזה.

א' ס . . . . . רנא

יספר, ששלח חבילה עם ספרי רבנו ז"ל שבקש, ויעוררו להפיץ דעת רבנו ז"ל בין חבריו לישיבה, והפל עם ישוב הדעת בלי שום ופוחים וכו', ויחזק לבקש הרבה מה', שיזכהו להתפשט מדמיונות של צעירים, ויגלה איך אפשר למצא את הקדוש-ברוך-הוא בכל מקום ובכל דבר, ויאמץ לשמח בשמחה עצומה עם הנקדות הטובות שבו, ויספר על התקבצות של מגן בחורים בביתו, ודברו מרבנו ז"ל ושמחו ורקדו.

א' סא . . . . . רנב

יעתיק דברי מוהרנ"ת ז"ל, שכל נקדה טובה שיש בכל אחד מישראל, וזה גלוי אלקותו של השם יתברך, ועל-פן גדולה מעלת השמחה בכל נקדה כזו, ויעורר על התמדה בספרי רבנו ז"ל ועל התבודדות.

א' סב . . . . . רנג

ידבר מהתחדשות ומעלטה, וירחיק מהנהגת תעניות וסגופים, ויעורר

על שעורים כסדרן, שמחה והתבודדות וקרוב רחוקים, ויעורר בפרטיות על שלחן צרוף, ויארץ מאד לעורר להיות שמח בכל יום, וכל היום לרקד בשמחה על כל נקדה טובה, ולא לדחוף השמחה למחר וכו', ויחזק על זה מאד מאד.

א' סג . . . . . רנו

יעורר לעזוב ולשכח את העבר, ולעשות בכל פעם התחלה חדשה, וינבר מנקדת 'אחורי' שם אהיה' שהוא ענין הבזיונות, והתקון לצעד רק קדימה.

א' סד . . . . . רנו

יעורר על למוד בספרי רבנו ו"ל, ולעשות התחלה והתחדשות בהתקרבות אליו ו"ל, וינבר מהשגחתו יתברך הפרטית.

א' סה . . . . . רנו

ידבר מהאמונה היא התריס כנגד כל הקלפות והמזיקים הממריים חיי האדם וסובל הרבה, ועקר האמונה הוא על-ידי תפלה, וינבר מן שהסובל נפשית, תקונו — שילך לאיזה צדיק, וינבר מנקדתו של מוהרנ"ת ו"ל כלפי שאר התלמידים, והראיה שהוא צדק.

א' סו . . . . . רנט

ידבר מהענין שלנו יש רק עסק אחד, והוא — גלוי האמונה והתדבר ענין התפלה בעם ישראל, ועל-כן אנו סובלים, כי בני-אדם מזולזלים בזה, וזה עקר נשקנו ברוחני ובגשמי.

א' סז . . . . . רס

יעורר לחטף טוב אמת ונצחי ושעורים כסדרן ושמחה ורקודים, על-פי ההקדמה של 'מעט גם-כן טוב', ויחזק להיות מקשר אל אנשי שלומנו, ולברח מבעל מחלקת שעושה פרודים, שאותו לא סובל רבנו ו"ל, וינבר מחיוב התורה וההודאה על נעם חלקנו, ותשוקתו לקרב את כל העולם אל רבנו ו"ל.

א' סח . . . . . רסב

ידבר מהמצב של 'כלם כנגדו', ויחזק מאד על זה, ויגלה שלפעמים הכל מתהפך בחזרה לטובה, וינבר ממעלת לב נשבר, ומענין בטול בתפלה והתבודדות בלי ישות וגאות, ומהשמחה על ההתקרבות

תַּכְּן הַעֲנִינִים

שפא

וְהַתְּמִידָה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

א' סט . . . . . רסג

יְעוֹרֵר לְהַתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשַׁעַל יָדָם יִזְכֶּה לְהִבִּין בְּכָל הַסִּפְרִים שְׁבַע־עוֹלָם, וַיַּחֲזֹק לְשִׁמּוּחַ עַל הַהִתְקַרְבוֹת אֵלָיו ז"ל, וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּגִיעוֹת הַכְּרוּכוֹת בְּהִתְקַרְבוֹת, אִף הַמְּגִיעוֹת שֶׁבַּפְּנִים שֵׁישׁ 'שְׁלִיחִים' לְבַעַל-דָּבָר עַל הַמְּתַקָּרֵב עַל-יְדֵי שְׂגוּרָמִים בְּפִחוּז כְּסִילוּתָם מִחֻלְקָת, וַיִּדְבֹּר מִהַטָּעַם לָמָּה הוּא מִתְּבַטֵּא תָרִיף עֲלֵיהֶם וְשִׁכְמוּתָם.

א' ע . . . . . רסה

יַחֲזֹק מְאֹד, שְׁמִי שֶׁמְחַזֵּיק בְּתַקְוָה, וּמִתְפַּלֵּל וּמִבְּקֵשׁ — סוֹפוֹ שְׁיִשְׁשַׁע, וַיְעוֹרֵר עַל סִבְלָנוֹת שֶׁצָּרִיף בְּזֶה מְאֹד, וְלֹא לְדַחֵק וְלִהְתַּעַקֵּשׁ אִף בְּתַפְלָה, וַיַּחֲזֹק עַל חִלְשוֹת הַדַּעַת שֵׁישׁ מִבְּחוּר שֶׁהִתְקַרֵּב וּבִוְעֵט וְכוּ', וַיַּעֲתִיק לְעִנְיָן זֶה קָטַע מִדְּרָשׁ מִתְּאִים לְאוֹתוֹ יוֹם, וַיְעוֹרֵר מְאֹד לְהַתְּחַזֵּק בְּאַמוּנָה שֶׁהַכֹּל מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּבְקֹשׁוּ לְחֹזֵר עַל מְאָמְרָם ז"ל בְּכָל יוֹם, וַיַּחֲזֹק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וְלִשְׂרִיר לְעֲצָמוֹ שִׂיר הָאַמוּנָה וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה שׁוֹרָה עֲלָיו הַשְּׂכִינָה, וַיִּדְבֹּר בְּאַרְיִכוֹת קִצָּת עַל זֶה, מִמָּה שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל-יְדֵי שִׁמְסִתִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּצֵל סֵתֵר כְּנִפְיוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי תַקְוָה אֲמוּנָתוֹ, וַיְעוֹרֵר לְבָרַח אֶל הַתּוֹרָה.

א' עא . . . . . רסח

יִדְבֹּר מִשְׁתֵּי הַנִּקְדוּת 'בְּקֵי בְרִצוּא' ו'בְּקֵי בְּשׁוּב', שֶׁהֵן שְׁתֵּי הַהֲנַהְגוֹת — הַתְּבוּדוּת וְשִׁמְחָה, וַיִּדְבֹּר מִהֲנַהְגוֹת הַתָּם הַקְּדוּשׁ וּמִהַחֲרֵשׁ שְׁלֹא הִיְתָה לוֹ שְׁמִיעָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וַיּוֹכִיחוּ שְׂאֵסוֹר לְדַבֵּר עַל אֶחָד, כִּי זֶה פָּגַם הָאַמוּנָה, וַיְעוֹרְרוּ וַיַּחֲזִקוּ לֹא לְצֵאת לָרֵיב עִם הַמַּצְעִרִים אוֹתוֹ.

א' עב . . . . . ער

יִדְבֹּר מִכָּף שֶׁהַתְּפִלָּה מִתְּפַכֵּת אֶת הַטָּבַע, וַיִּרְחִיב עַל שְׁתֵּי הַנִּקְדוּת — שִׁמְחָה וְהַתְּבוּדוּת.

א' עג . . . . . ער

יַחֲזֹק מְאֹד מְאֹד אֶחָד שֶׁנִּתְבַּלְבַּל קִצָּת הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלוֹ, וַיִּתֵּן לוֹ מוֹסֵר וְהִנְהִיגוֹת אֵיךְ לְעֲשׂוֹת עִכְשׁוֹ, וַיַּצְרִיף לָזֶה שְׁיַחֲוֹת מִמוֹהֲרֵי-תָּו"ל וּמֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיַּחֲזִקוּ מְאֹד לֹא לְהַתְּבַלְבַּל מִהַנְּסִיווֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּחֲזִקוּ לְלַמֵּד "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת".

א' עד : . . . . . **ערב**
יעורר על מדת ה'גנבה' דקדושה, ללמד מהגנב לחטף פה ושם טוב נצחי בקביעות עצומה.

א' עה . . . . . **רעג**
ידבר מלכת התורה שגדול מאד, שיכול להוציא מהשאל תחתית ממש, וידבר מענין מה שפרש רש"י על "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", ויחזק על למוד בדרכו של רבנו ז"ל.

א' עו . . . . . **רעד**
יגלה מהו המקור למלה שכונה, ויעורר לדבר עמו יתברך תמיד.

א' עז . . . . . **ערה**
ידבר ממעלת חבר טוב על-פי דברי רבנו ז"ל בצרוף אגדות חקמינו הקדושים, ויראה באצבע מה תפלה והתבודדות פועלות, ושאסור להיות 'קמצן' בזה, ויעורר על שמחה והתבודדות וממעלת אהבת חברים, ויגלה דבור מוהרנ"ת ז"ל על שהפוגם בכבוד החברים פוגם בכבוד הצדיק, ויעורר מאד על תפלה בשברון לב והתחזקות באמונה, ולחשב אף טובות איה שהשם יתברך עמו, ויגלה מעלת כל דבור שמדבר אליו יתברך, ויזהיר לא לקבל לשון-הרע על האיש כשר, שיש בכחו להחזיר נשמות אליו יתברך, וידבר מגדל מעלת ההדפסה של הספרים המתיים את כל הנשמות העשוקות של האמללים שנפגמו, שזוהי הצדקה הכי גדולה.

א' עח . . . . . **רעט**
ידבר מכף שצריך להתחבא רק אצלו יתברך תמיד, ויענה האם גם כשישנים בצדדים צריך לטל ידים אחר-כך.

א' עט . . . . . **רפ**
יביע התפעלותו העצומה ממה שראה באותו יום בדברי מוהרנ"ת ז"ל הסבר על מאמרם ז"ל: המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, וידבר ממדת השמחה שהיא מופה להשראת הנבואה על האדם, וידבר ממדרגת יעקב אבינו, שענינו ההסתכלות בשכל של כל דבר בחדושים נוראים ונפלאים.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שפג

א' פ . . . . . רפב

יְדַבֵּר נִוְרָאוֹת מִמַּעַלְת מִדַּת הַשְּׂמִיחָה בְּכָל־ל, שֶׁהִיא רְפוּאָה שְׁלֵמָה וְכוּ',
וּמַגְדִּיל הַפְּלִגָּת שֶׁכָּר מִי שֶׁשָּׂמַח בְּשִׂמְחַת הַמַּצּוּוֹת שְׂמֵקִים.

א' פא . . . . . רפד

יִחְזַק לְהַחְזִיק בְּמִדְרַגַּת הַתָּם הַקְּדוּשׁ, וְלֹא לְהִתְפַּלֵּל מֵאַחֲרֵים, וְלַחֲשֹׁב
רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וּלְמַצּוֹ מִכָּל הַהִסְתְּרוֹת, וַיְדַבֵּר מֵה זֹכִים עַל־יְדֵי תִקְוָה
הָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, וּמֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל מִמִּי שֶׁמְבַטֵּל עֲצָמוֹ מִכָּל וְכָל,
וַיִּפְרַשׁ הַרְשָׁ"י הַמַּפְּלֵא: וְאָרָא אֶל הָאֲבוֹת, שֶׁמְשַׁמֵּעַ לָנוּ בְּזֶה שְׁגָלוֹי
אֶלְקוֹת זֹכִים עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'אֲבוֹת' — תְּפִלָּה, 'תְּפִלוֹת אֲבוֹת תְּקַנּוּם',
וַיַּעֲזֹר וַיִּחְזַק וַיֵּאֱמַר עַל קִדְשַׁת וְזִכְרוֹ הַדְּבוּר וּשְׂתִיקָה.

א' פב . . . . . רפח

יְרַבֵּה לְשִׁבְחַת הַנִּמְעָן שְׁזָכָה לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁינָה דְאוֹרֵיתָא וְכוּ', וַיִּגְלֶה לוֹ מַעַלְת
עֲנִינֵי זֶה וּבְאִיזָה אַפֵּן הֵם צְרִיכִים לְהִיּוֹת, וַיִּזְרְזוּ מְאֹד לְעֵסֶק בְּתוֹרָה
בְּשִׂקִינָה וּבְהַתְמַדָּה גְּדוּלָה.

א' פג . . . . . רצא

יִרְחִיק מִמִּדַּת הַיְּאוּשׁ, וַיְדַבֵּר מִהַנְּהַגַּת רַבֵּנוּ ו"ל לְאַחַר חַיָּיו כְּבַחֲיוֹ מִפְּשׁ,
וַיַּעֲנִין עַמְלֵק הַמְּקַרֵּר אֶת הָאֲדָם, וַיָּבִיא עַל זֶה קָטַע מִהַאֲלֻשֵׁי הַקְּדוּשׁ,
וַיְדַבֵּר מִמִּדַּת הַהִתְחַזְּקוֹת וּמַעֲסֵק הַתּוֹרָה בְּהַתְחַדְּשׁוֹת, וַיָּבִיא מִדְּבוּרֵי
ה'אֹר הַחַיִּים' הַקְּדוּשׁ עַל שְׁלֵמוֹת הָאֲדָם בְּשִׁמִּירַת הַמַּצּוּוֹת.

א' פד . . . . . רצב

יְדַבֵּר מִהַדְּפֹסֶת סְפָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, וּמִהַרְתָּקָה מִהַצְּבוּעִים וְהַשְּׁקָרְנִים שֶׁל זֶה
הָעוֹלָם וּמֵאֲמוּנָה כְּבַעַל־הַבַּיִת הָאֲמִתִּי שֶׁל הָעוֹלָם, וַיַּעֲזֹר עַל לְמוּד
הַזֶּהר וְהַתְּקוּנִים בְּהַתְמַדָּה גְּדוּלָה.

א' פה . . . . . רצג

יִתֵּן סְגֻלוֹת וְעֲצוֹת לְהַלְדֵּת בָּנִים — מֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל עַל אֲמִירַת
'וּבְרָאשֵׁי תְּדַשְׁכֶּם' וְאֲמוּנָה, וַיִּרְמֹז כְּמֵה רְמִזִּים וְצְרוּפִים נִפְלְאִים עַל זֶה.

א' פו . . . . . רצד

יְדַבֵּר נְחוּמִים לְאַתָּד שְׁעוֹבֵר עָלָיו וְהוּא שְׁבוּר — שְׁיִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וַיִּחְשֹׁב מִיּוֹם הַמִּיתָה, וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, וַיְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

א' פז . . . . . רצה

יעורר לברית מפל מיני בני-אדם המדברים לשון הרע ורכילות, וידבר מתורת רבנו ז"ל בסימן רפב — "אזמרה", ויצרף לזה קטע ממאמר חזו"ל הקדוש על זה, וידבר ממדת ההתחזקות.

א' פח . . . . . רצו

ידבר מהחיוב שלנו להודות ולהלל לו יתברך, שזכינו להתקרב לרבי כזה, וידבר מהגלויים שלו שמגלה שאפשר להתקרב אליו יתברך מפל מקום ומפל מצב, וידבר אליו יתברך, וידבר נוראות ממעלת מדת מצות השמחה הקדושה, ויחזק לא לפחד מאף אחד, וידבר מרחמנותו העצומה של השם יתברך.

א' פט . . . . . רחצ

ידבר מהשמחה הגדולה שהכניס בלבנו הנמען, שספר לו מקום אחיזתו בש"ס, ואיך שצריך לעשות סיום להשלמת מסכת, וידבר מגדל הפלגת מעלת סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל.

א' צ . . . . . ש

יחזק לעשות שעור פסדן ב"לקוטי-הלכות" ממהרה"ת ז"ל, ויעוררו מאד להתחזק במדת ההתחזקות, ולהאמין שכל העובר עליו הוא מסבת שרועה הקדוש-ברוך-הוא שיכירו יתברך מפל העובר עליו, וידבר מהתפשטות הסטרא אחרא נגד זה ויבקשו שלא ימשיך עצמו אל הצער, ושצריך להיות סבלן גדול, ויחבר תפלה קצרה להמשיך עצמו אל התכלית, וידבר ממעלת הלמוד בספר "עלים לתרופה" על-פי שיחת ר' לוי יצחק ז"ל.

א' צא . . . . . שב

יברר האם מתר לשמע כלי זמר אף בזמן הזה לאחר חרבן-בית-המקדש, וידבר מעבודת ה' שיש בזה.

א' צב . . . . . שג

ידבר מכף שצריך חזק בקביעות כנגד מה שעובר על כל אחד, ויעורר לברית אליו יתברך, ולספר לפניו כל הבלבולים העוברים עליו בשעת התפלה וכו', ויארץ לעורר על החיוב להיות חזק תמיד בשיחה בינו לבין קונו בכל מצב, מקום וזמן, וידבר מקדשת הדבור שגורמת קדשת הברית, ויראה איך צריך לבקש רק ממנו יתברך, כי הכל ממנו והכל

תִּכְוֵן הָעֲנֻיִּים

שפה

בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וַיַּעֲוֹרֵר לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ וּלְנַצֵּל אֶהְבְּתוֹ כְּכִיכּוֹל, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן שְׂדוּכִים וְכו', וַיַּעֲזֵז וַיַּחֲזֵק וַיֵּאמֶץ עַל זֶה, וַיִּרְחִיק מִרְגָּשׁ נְחִיתוּת וְאִמְלָלוּת וְכו', וַיַּחֲזֵק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּלְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ עִם נֶגוֹן וְרַקוּדִים וְכו', וַשִּׁיבְרַח מִהַשׁוֹבְרִים אוֹתוֹ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל לְמוּד שִׁיחוֹת רַבָּנוּ ו"ל, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַתְּפַלֵּל הַשָּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת בְּזִמְנָן וּבְכַוְנָה עֲצוּמָה.

א' צג . . . . . שח

יעוורר על הלמוד והבריחה לתוך ספרי רבנו ו"ל.

א' צד . . . . . שט

ידבר דבורי השגחה פרטית, שקל מאורעותיו לטובתו, ויחזק על זה מאד מאד.

א' צה . . . . . שי

ידבר מהגיהנום של העולם הזה ומההתחזקות של מוהרנ"ת ו"ל אף שהיה מחזק את תלמידיו, ויעתיק קטע מקדשת לוי על קדשת הדבור, ויעוורר על זה.

א' צו . . . . . שיא

יחזק להתחזק מעמד בכל העובר בעולם הזה הקרוי גיהנום, ולהתחזק במדת הסבלנות ולא לריב עם אף אחד, ויפרש פסוק "אזכור מעללי זה כי אזכרה מקדם פלאך" על-פי הענין שכשעוברת על האדם קטנות המחין צריך לחזק עצמו בנפלאות שעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא בימים הקודמים, וידבר מענין תודה והודאה, ויעוורר לא להתנבח עם השונאים שאין רוצים להודות על האמת, ויספר מה שספר ר' לוי יצחק ו"ל על הטוען מאומן, ויגלה ענין המתנבל עם מגול נעשה כמהו.

א' צז . . . . . שיג

ידבר מהזכות שזוכים לדבר מרבי כזה ולקרב אחרים אל אורו הצח, ויגלה מעלת ענין התמימות והפשטות, ויגנה מדת הליצנות מאד מאד, ויאריך בענין צדוק פל העובר על האדם ביריעה שהכל לטובה גמורה ממנו יתברך, ואינו בא בטרוניה עם הבריות, רק יודע שאפשר למצא אותו יתברך דיקא מתוך הענינים האלו, ויבאר ענין "הלל מחיב את הענינים" וכו', וענינו למעשה, שקל אדם נברא בשביל תקון המשפט הנ"ל, וידבר מכך שאנשי שלומנו הלומדים תורת הצדיק האמת, זוכים לידע ולהרגיש הענין הנ"ל.

א' צח . . . . . שטז

ידבר מהלמוד הנפלא של הרבי האמת שהוא תמימות עצומה, וככל שמתבטלים אליו כך זוכים לקבל ממנו, ויזכיר דברי ר' לוי יצחק ז"ל על אנשי שלומנו מהדורות הקודמים, וידבר ממדת השכחה דקדושה, לעשות התחלה חדשה בכל רגע, וידבר נוראות מהפלגת מעלת מדת הרצון דקדושה, ולפרט ולפרש הכסופים בפה דיקא, וידבר מענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שמשיח יעשה מזה דרך כבושה לרבים על-ידי גדל הדעת שירבה בעולם, וידבר ממדת האמונה שבזה תלוי כל ענין התפלה, ויאריך במעלת מי שזוכה להיות מאמין באמת בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, וזוכה לאהבת ישראל ולרצון מפלג להשם יתברך, ויזכיר שיחת רבנו ז"ל לאנשי שלומנו על מה שעובר על העולם שאינם יודעים מדבורים כאלו, וידבר ממדרגת רבנו ז"ל וממדרגת משיח שיגלה ענינו לעתיד, ויאריך בזה על-פי מקראי קדש, ויזכיר ענין הפס הקדוש מספורי-מעשיות, ויעתיק פרק י"ב בישעיה, שסובב על ענין רבנו ז"ל, והנגון שנתחדש בימינו על אחד הפסוקים וכו' ויאריך בזה קצת, ויעורר על התבודדות ושעורים כסדרן.

א' צט . . . . . שכב

ידבר ממעלת אמירת "לקוטי-תפלות", ובפרט אם לומדים קדם התורה ב"לקוטי-מוהר"ן" שעליה מיסדת התפלה, ויגלה מעלת ענין עשיה מתורה תפלה, וידבר מהענין של התבודדות ותפלה שזנכה לקיים התורה שלמדנו, ויגלה שכפי שאדם זוכה להרבות בהתבודדות, כן זוכה לקרב רחוקים על-ידי שמשיג רחמנות השם יתברך, ויאריך קצת בענין זה, ובמדת הרחמנות בפרט ובמעלת קרוב רחוקים.

א' ק . . . . . שכו

יעורר להתרחק מבחור אחד שנקנסה בו רוח שטות ועושה מעשים מגנים, ויחזק להתקרב רק לאנשי שלומנו הקדושים, ולהתקשר לצדיק אמת שהוא מסגל לרפאות אף משגע — אם יצית, ויעורר לעסק בתורה ותפלה המכניעות הרהורי שטות, ויבקשו לעזר להפיץ את ספרי רבנו ז"ל, ויבאר גדל הזכות בזה בקצרה.

א' קא . . . . . שכב

יחזק את אחד שלא תפעל ויתפחד מכל מיני איומים, ויבטח בה שיצילהו משונאים, וילמד לקח ממוהרנ"ת ז"ל איך התנהג הוא.

תִּכְוֵן הָעֲנִיּוּנִים

שפז

א' קב . . . . . שכת

יְדַבֵּר מִקְדָּשֶׁת הַדְּבֹר וּמִגְנוֹת הַמִּפְקִיר דְּבֹרוֹ, שְׁפוּגִים בְּבְרִית גַּם־כֵּן,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וַיָּבִיא מִדְּבַרֵי הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "עֲרֹכֵי גַחַל", שֶׁהֶאֱוִיחַ אֶת
עֲצָמוֹ לְצַדִּיק אֵינוֹ כְּלוּם, וַיַּעֲזֹר לְקַיֵּם הַתְּכָלִית לְהַתְּפַלֵּל הַתְּפִלוֹת
הַקְּבוּעוֹת וּבְרַב־תִּמְזוֹן וּקְרִיאַת שְׁמַע מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, וְלִלְמַד שְׁעוּרִים
קְבוּעִים בַּתּוֹרָה.

א' קג . . . . . של

יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת נִשְׁגָּבוֹת מִמַּעַלַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְאִיךָ שָׁכַל דְּבֹר
יָקָר מֵאֵד אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּבִפְרָט מִי שְׁפָגֵם, אִם מִתְחַזֵּק לְהַתְּפַלֵּל, זוֹכֵה
לְהַפְּיֵךְ כָּל הַיְרִידוֹת לְעֲלִיּוֹת שְׁלוֹ וְשֵׁל הַתְּלוּיִים בְּנִשְׁמָתוֹ, וַיְגַלֶּה שְׂאֵי
אֲפֹשֶׁר לְצֵאת מִפְּגַם הַבְּרִית, כִּי אִם עַל־יְדֵי כַח קְדָשֶׁת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת
וְהַהֲתַקְרְבוֹת אֵלָיו בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת וְלֹא לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה,
וַיִּתֵּן הַדְּרָכָה לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּעִזִּיבַת הַחֲטָא כְּפִשׁוּטוֹ וּלְכַסּוֹף יִפְטוּר מְזֵה
לְגַמְרֵי, וַיִּבְקֹשׁ עַל זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וַיְגַנֶּה מִדַּת 'דְּחִיקַת הַשְּׁעָה' שְׁמֵזֶה
בְּאִים לְכָל הָעֲבָרוֹת, וַיַּעֲזֹר עַל לְמוֹד שְׁלִחַן עָרוֹף בִּפְרָט וְעַל לְמוֹד
הַתּוֹרָה בְּכָלֵל שֶׁהִיא תְּקוּן לְחֲטָאִים.

א' קד . . . . . שלה

יְדַבֵּר מִגְנוֹת הַלִּיצְנוֹת בְּכָלֵל, וַיַּעֲזֹר לְבָרַח מִלְּצִים, וַיִּזְכִּיר שִׁיחֹת
מִוֵּהֲרִיגֵי וְ"ל וְר' אֲבָרְהָם בְּר' גַּחֲמָן וְ"ל עַל גְּנוֹת מִדַּת זוֹ וּבִפְרָט אֵלוֹ
הַמְּדַבְּרִים עַל כָּל אֶחָד, וַיִּתְחַזֵּק לְמַצֵּא זְכוֹת בְּכָל אֶחָד וּלְבָרַח בֵּינָם אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים הַמְּדַבְּרִים דְּבֹרֵי אֱמוּנָה, וַיְדַבֵּר מִבְּשִׁחוֹן רַק בְּהֵשֵׁם
יִתְבַּרֵךְ וְלֹא בְּבִנְיָאָדָם.

א' קה . . . . . שלו

יְדַבֵּר מִמַּעַלַת הָאוֹחֹז עֲצָמוֹ עִם מִי שְׁמֵאֲמִין בְּהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, וַיְבָאֵר עֲנִין
הָאֱמוּנָה בְּהַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאָה, וַיְדַבֵּר מִמְּדֻרְגַת הַצַּדִּיקִים הַמְּסֻתְרִים
בְּהִסְתָּרָה וּבְהַעֲלָמָה כְּזוֹ שְׂאִין לְעוֹלָם שׁוּם הַשְּׂגָה בָּהֶם וּבְגִדְל קְדָשְׁתָּם
הַנִּעְלָמָה וְכוּ', וַיַּעֲזֹר אֶת הַנִּמְעָן שְׁלֹא יִתְבַּלְבֵּל מְזֵה שְׁמֵבָזִים אוֹתוֹ, רַק
יִמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדַת ה' בְּהַצְנַע וּלְהַתְּפַלֵּל עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וַיְדַבֵּר מִגִּדְל כַּחוֹ
שֵׁל רַבְּנוֹ וְ"ל וּמִנְקֻדוֹתָיו — שְׁמִתָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיְגַלֶּה שְׁעִבּוּדַת ה'
שִׁיכַת לְכָל אֶחָד וְלֹא רַק לְגִדְלֵי הַצַּדִּיקִים וְכוּ', וְכָל אֶחָד יָכוֹל לְזַכּוֹת
לְמִדְּרֻגוֹת, וַיְדַבֵּר מִהָעֲנִין שְׁדוּקָא עַל מִי שְׂרוּצָה לְעַבֵּד אֶת ה' מִתְּחַבְּרִים
עֲלֵיו כַּחוֹת הָרַע, וַיִּרְחִיק מִתְּחִבּוּרַת אֲנָשִׁים הַמְּשׁוֹחָחִים דְּבָרִים בְּטָלִים,

ויעזר על התבודדות, ויגלה פגם 'דחיקת השעה', שבגללו מתרחקים ועוזבים הכל לגמרי.

א' קו . . . . . שמא
ידבר מהמנהג של 'שלום זכר', מקורו, טעמו וענינו ורמזיו וסודותיו
וספורים ושיחות יקרות על זה.

א' קז . . . . . שמב
ידבר מענין הגאולה ומשיח וכו' וכו' באריכות נפלאה ובחריפות קשה
על בעל דמיון אחד מאנשי שלומנו.

א' קח . . . . . שמה
יעזר אברך בשנה ראשונה להוסיף שמן על אורו בוער, ויחזקו ויאמצו
ויזרו מאד מאד על עסק התורה הקדושה, ובפרט על-פי סדר הדרך
הלמוד של רבנו ז"ל, ויארץ בענין זה בהוכחות מספרי רבנו ז"ל
ובדבורים מחזקים, ויעתיק קטע מהספר 'רחמי האב' על זה, ויעזרו
לילך בדרך עבודת השם על-פי דרכו ז"ל בתמימות ובפשיטות ובשמחה
ובנגונים אליו יתברך.

א' קט . . . . . שמט
יעזר לשמח עם כל נקדה טובה, וידבר בפרטיות ממצלת מצות ציצית,
שמצלת מעברה ומקשרת עמו יתברך, וידבר ממצלת שמחת המצות
בכלליות ובפרטיות.

הנהגות נוראות ונפלאות להיות נזהר בהם כל ימי חיינו

א. ירגיל עצמו לומר בכל לילה תקון תצות על-כל-פנים העשורה מזמורים שיש בסדר התקון, ונרבה לדבר אז לפניו יתברך בלשון שרגיל בה, כי אז הוא עת רצון מאד, ותפלתו מקבלת ורצויה עד מאד.

ב. יזהר מאד בסדר התפלות: שחרית, מנחה, מעריב, ויתפלל כל תפלה בזמן הראוי לה, ולכל יאחר, חס ושלום, ואל ידלג שום מזמור וכו', כי הכל נחקן על-פי סודות ורזי הרזין סתרי נסתרות, ויאמר את סדר התפלה מלה במלה ומתוך הסדור ניקא.

ג. ילמד בכל יום מקרא עם פרוש רש"י, אשר מסגל מאד ליראת שמים, ומה טוב ומה נעים לחלק את פרשת השבוע וללמד ממנה חלק בכל יום.

ד. אשרי מי שמתמיד בכל יום במשניות אשר האמינה בעצמה מסגלת עד מאד, ומזככת ומטהרת את הנשמה, ויאמר בכל יום כמה מסכתות.

ה. למוד הגמרא עולה על כל הלמודים, ועל-כן ראה איך שהסמ"ך-מ"ם ניח את האדם ללמוד הכל, אבל העקר לא ללמוד גמרא, כי תלמוד עולה במספר שמה של הקלפה היריעה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ריד), ולמוד הגמרא מבטל את כחה וממשיך על עצמו הארת ארבעת המלאכים השומרים את האדם, שהם: גבריאל, מיכאל, רפאל, אוריאל, ועל-כן הוי זהיר, בני, ללמוד בכל יום שעור גמרא.

ו. מה טוב ומה נעים להיות רגיל לסיים בכל שבוע את המדרש מפרשת השבוע, ומי שזוכה לסיים את כל המדרשים שיש על פרשת השבוע, מעלתו גדולה מאד מאד, כי כל הסודות והמוסר גנוזים שם.

ז. חוב גדול על כל בר ישראל שיקבע לעצמו שעור קבוע בלמיד שלחן ערוך, אשר הוא תקון נורא ונפלא מאד, ומזכך את הדמים, ומברר אצלו את הטוב מהרע, ונראי לעשות לעצמו שגי שעורים: שעור אחד פשוט — מחבר רמ"א בסדרן, לחזור בכל יום הרבה סימנים, ושעור אחד בעיני עם כל הפוסקים, לברר לעצמו ההלכה.

ח. למוד הזהר והתקונים מסגל מאד מאד לנשמה, ופוחת לו שערי השמים, על-כן אשרי הזוכה לקבע לעצמו שעור קבוע בהם בכל יום, ויאיר על עצמו ערכות נעם זיו אור ותיחת אלקותו יתברך.

ט. רבנו ז"ל הזהירנו מאד, שנתמיד בספרו הקדוש "לקוטי-מוהר"ן", ואמר שהספר הזה יפתח את קשיות גידנו, ויעורר את האדם מהשנה, ויחזירה בתשובה אמיתית, ויהיה נעשה על ידו בעל מח ובעל השגה גדול, על-כן אל יעבר לך יום בלי ללמוד בו, ומאחר שאמר שקשעושים תפלה מאיזה מאמר ממאמריו הקדושים, עולים למעלה בכל העולמות שעשועים כאלו, אשר לא עלו שעשועים כאלו מימות עולם, על-כן ראוי לומר אחר כל מאמר את התפלה הקדושה מהספר הקדוש "לקוטי-תפלות", אשר מוהר"ן ז"ל אמר, שהרבה אנשים יושבים כבר בגן-עדן על-ידי התפלות שלו, ועתידים לתן את הדין על כל יום שאין אומרים בהם.

י. חדושי תורה הם יסוד גדול, והם תקון נפלא על כל החטאים שלו, שבאים בדרך כלל על-ידי הרהורים רעים, ועל-כן כנגד זה שהכניס במחשבתו הרהורים רעים, יכניס מחו ונדעתו בתורה הקדושה, ויחדש בכל יום איזה חדוש בפרד"ס, ואפלו לרשם לעצמו רק דבור אמונה, גם-כן יקר ונפלא עד מאד.

יא. טבילת מקנה מזככת מאד את הגוף והנשמה, וממשיך על עצמו ערכות, נעם וזיו שכנית עזו יתברך, וממתיק כל הדינים ויש לו תקנה טובה לתקן הכל, ועל-כן הוי זהיר, בני, שעל-כל-פנים לא יחסר לך יום מבלי טבילת מקנה, וכדאי ללכת רגלי אפלו כמה

מילין, כדי לטבל במקנה, שהוא יסוד היסודות בקרשת היהדות, והשער והפתח להכנס אל תוך הקדושה.

יב. מצות צדקה היא כלולה מכל המצוות, כי בזה מגלה את טהר לבבו וגדל אמונתו ובטחונו בו יתברך, ועל-כן ראה, בני, לתן בכל יום צדקה בשתי ידיים ובסכר פנים פות, ובכפרט כשבא אליך עני תקרבו בכל מיני התקרבות, ותפסו בכל מיני פיוסים, ותתן לו אפלו סף מועט אם אין לך, העקר שלא ילך ממך ריקם ושבור וברוח נמוכה וכו', כי הוא העוין הגדול ביותר לשלח עני ריקם, ועל-כן כשהשם יתברך מרחם עליך ושולח עני לביתך, תדע כי מתנה טובה שלח אליך, ותכניסו לביתך ותאכילהו ותשקהו ותקרבו בכל מיני התקרבות, ותתן לו כמה שתוכל, ובלבד בפיוס ובסכר פנים פות.

יג. אין לך עוד תקוה ותשובה שלמה על כל החטאים שבעולם כמו לשמע בזינוו ולדם ולשתק, ועל-כן, אחי ורעי, בני וידידי הקר, שתק שתק למחרפי ולמבוי נפשך, ואל תענה להם דבר, רק סבול תסבל, ותקבל את כל הבזיונות שבאים עליך באהבה רבה, בלב רחב ובפנים שמחות, כי הם מוסיפים לך חיים, וממתיקים ממך כל הדינים ונתכפרים חטאיך בעת ההיא.

יד. יצן כי החיים מלאים נסיונות וכל אחד נתנסה בנסיונות אחרים, ועובר בכל יום על כל אחד ואחד ירירות ונפילות אחרות המשברות את האדם, מחלישות את הדעת, מבטלות את הרצון, מעקמות את הלב ומכניסות עצבון גדול בלב האדם, על-כן תעשה כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה עצומה כל היום, ותשמע כלי זמר, ותשיר בעצמך נגונים של שמחה, ותרקד וקוידים אפלו בינג לבין עצמך, באפן שפתפף את כל הגיון והאנחה לתקף הששון והשמחה, וראוי לאדם לשמח את עצמו ולילך תמיד בפנים שוחקות, ולקבל את פני כל אדם בסכר פנים פות, והיא המצוה העולה על כל המצוות, והארז"ל גלה לתלמידיו, כי לא זכה להגיע אל מדרגתו הגבוהה, כי אם על-ידי תקף הששון והשמחה, שהיה תמיד שמח וטוב לב.

טו. ועקר השמחה צריך להיות בעת קיום כל המצוות, כי ראוי לשמח ולרקד מאד מאד, איד שקטני ערך ופחותים כמנו היום, בתוך הסתרה שבתוך הסתרה זוכים להתעטף בכל יום בציצית ולהתעטר בתפלין, לנשק את המזוזה ולשמור שבת-קדש, לאכל מצה בפסח, בסכות — סכה וארבעה מינים וכו', ובזה ראוי לנו להחיות את עצמנו עד מאד מאד. טז. מה טוב ומה נעים להיות רגיל ללמד בתר"ג מצוות, באפן שזיכה להיות בקי בכל המצוות ולקיים במחשבה, דבור ומעשה, וישמח בזה מאד מאד, שנפל חלקו בחלק עם קדוש ישראל, בני אבינו שבשמים.

יז. העולה על הכל, והוא הברית התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, הוא "התבודדות" ושיחה בינו לבין קונו בלשון שרגיל בה. בני, בני, אין לך עוד נעם וערבות, זיו וחיות, כמו מי שמרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות, ומספר לפניו יתברך את כל לבו, וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, כמו שמדבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ועבודה קדושה זו עולה על כל העבודות, וכמעט שאי אפשר להכנס באמת אל הקדושה בלי "התבודדות", כי כל זמן שאין האדם מדבר עמו יתברך, ומספר לפניו את כל עניניו, ומחשבה, דבור ומעשה שלו, עדין הוא מנח דרמיון גדול, ומטעה את עצמו מאד מאד, והוא מבקל ומבלבל מאד מאד, ותכף-ומיד כשפארגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, הוא מתחיל להתדבך, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך, זוהי הצלחה נצחית לעולמי עד ולנצח נצחים; אשרי מי שיאחז בדרך הקדושה והפשוטה הזו, ואז יזכה סוף כל סוף לצאת מחשכותו, ויאיר על נפשו אורו יתברך בהארה בזיו ובחיות נוראה ונפלאה מאד. אשרי לו ואשרי חלקו!

הספר הקדוש הזה הודפס להצלחה בחינוך וגידול הילדים

למידות טובות וליראת שמים **אחיה בן מיטל, מלאכי בן מיטל, יעלה בת מיטל, יוסף בן מיטל**, ואלה שיבואו אחריהם בעז"ה.

לשלום בית, פרנסה טובה בנקל, לבית ביבנאל בקרוב, לבריאות איתנה, לשמחה, להתקרבות לצדיק האמת מאור עיננו

ר' **נחמן בן פייגא** זיע"א.

לדוד בן רחל נ"י ומיטל בת זוהרה שתחי'

לבריאות לשמחה לפרנסה טובה ולחזרה בתשובה שלמה

ליעקב בן מינה מרים נ"י ורחל בת אאידה תחי' שיזכו

לחתן את ביתם **דבורה בת רחל** לזיווג הגון בקדושה

בזכות **מוהרא"ש** הקדוש

להצלחה ברוחניות ובגשמיות

לרב **אברהם צבי בן מינדל רבקה נ"י**

לרב **אוריאל שלמה בן יהודית נ"י**

לעילוי נשמת **מוהרא"ש בן מלכה** ולזכותו

הספר הקדוש הזה הודפס

לחזרה בתשובה שלמה ולהצלחה בכל

לאבי מורי יצחק בן רחל נ"י

בפרט בפרנסה בכבוד ולא בביזוי, בהיתר ולא באיסור, בנחת ולא בצער וללא עגמת נפש, אריכות ימים ושנים מתוך בריאות איתנה שיזכה לרוות נחת יהודי מכל יוצאי חלציו לעולם

גילה בת זוהר לזיווג הגון הצלחה בחינוך וגידול הבנות: **נופר, אדווה,**

ענבר, בנות גילה שיזכו לחזור בתשובה שלמה. ולהצלחה בכל.
שרונה בת זוהרה וזאב בן חנה שלום בית פרנסה טובה בריאות איתנה, הצלחה בגידול וחינוך הילדים: **איתי אלעד שחר ליטל לבונה**

איילה שיזכו לחזור בתשובה שלימה ולהצלחה בכל

אריאל יאיר בן זוהר ואושרת בת רחל שלום בית, פרנסה טובה

בית בהשי"ת בקרוב! הצלחה בגידול וחינוך הילדים

שירה בת אושרת ואלה שיבואו בע"ה

לעילוי נשמת

אשתי **זוהרה בת אסתר**, בני **שלמה בן זוהרה**, בתי **רחל בת**

זוהרה.